

KLASİK ROMANLAR

1869

TOLSTOY

1877

Anna Karenina



Anna Karenina

TOLSTOY

1-Cilt

Efendimiz şöyle dedi, "Kendimi bütün varlığımla öç almaya vermiştim."

Mutluluklar birbirine benzerler, ama, her talihsizliğin ayrı bir görünüşü vardır.

Oblonsky'nin evi altüst olmuştu. Eşinin evden çıkarılmış olan dadı ile ilgisi olduğunu öğrenen prenses, artık birlikte yaşayamayacaklarını öne sürüyordu. Bu durum üç günden beri böyle sürüp gidiyordu. Hizmetçilerden efendilerine kadar herkes bu durumun ağırlığını duyuyordu. Bir handa rastgele karşılaşmış insanlar arasında bile, Oblonsky'nin evinde bulunanlardan daha yakın bir bağlılık olduğunu anlamayan yoktu. Hanım dairesinden çıkmıyor, bey gündüzleri eve gelmiyordu. Başboş kalmış çocuklar odadan odaya geziniyorlardı. İngiliz kadın yöneticiyle tartışmıştı. Bir arkadaşına, kendisine başka bir yerde iş bulmasını haber vermek için mektup yazmıştı bile. Bir gün önce, aşçı izin almadan yemek zamanı ortadan kaybolmuştu. Mutfak hizmetçisi ve arabacı paralarını istiyorlardı.

Eşiyle kavga ettikten üç gün sonra, arkadaşlarının Stiva diye çağırdıkları Stephane Arcadieitch, Oblonsky, her zaman olduğu gibi sa-

at sekizde uyandı. Ama odasında değil, bürosunda deri bir koltuk üzerinde buldu kendini. Sağa sola dönüp uyumaya çalıştı, yastığını kollarının arasına aldı başını gömdü. Aniden doğrularak oturdu ve gözlerini açtı.

"Evet, nasıldı?" diye gördüğü rüyayı hatırlamaya çalıştı. "Nasıldı? Evet Alabine Darmstad'ta bir yemek veriyordu. Hayır, Darmstad'ta değildi. Amerika'daydı zaten. Alabine cam masalar üzerinde veriyordu bu yemeği. Masalar şarkı söylüyorlardı. "11 mio tesoro." dan da güzel bir şarkıydı, bu. Küçük sürahiler vardı masada. Kadın şeklinde sürahiler."

Stephane Arcadieitch'in gözleri parladı. Gülererek, kendi kendine, "Güzeldi evet çok güzeldi" dedi. "Ama sözlerle anlatılamaz, uyanınca bile daha açık bir biçimde anlatamazsınız onu! Bir perdenin aralığından giren ışığa gözü ilişti. Ayaklarını sallandırdı, her zamanki gibi karısının doğum günü kendisine armağan ettiği altın işlemeli deri terliklerini aradı. Sonra dokuz yıllık bir alışkanlığa uyarak, asılı olduğu yerden ropdöşambrını almak için elini uzattı. O zaman niçin ve nasıl bürosunda kalmış olduğunu hatırladı. Olup bitenleri aklından geçirip, "Ah, Ah!" dedi. Eşiyle kavga edişinin bütün aşamalarını, hatası yüzünden içine düşmüş olduğu kötü durumu düşündü.

"Bağışlayamamak beni" diye üzüntüye kapıldı. "Bağışlayamaz zaten. İşin kötüsü bütün bunlara, evet hepsine ben neden oldum ama suçlu değilim. Tehlikeli bir şey bu." Bu sözleri durmadan söyleyip duruyor, eşiyle aralarında geçen kavganın ayrıntılarını üzüntüyle düşünmekten kendini alamıyordu.

İşin en tatsız tarafı başlangıçtaydı. Tiyatrodan eve dönmüştü, neşeliydi. Eşine vermek istediği büyük bir armut vardı elinde. Salonda bulamamıştı onu. Şaşırmış, gidip oturma odasına bakmış, sonunda yatak odasında olduğunu görmüştü. Elinde kendisine her şeyi öğretmiş . olan uğursuz mektubu tutuyordu.

Arına Karenina

Ufak ev işlerinden başka şeye aldırılmaz gibi görünen Dolly, mektup elinde oturmuş, umutsuz, kızgın, yılgın bakışlarını kocasının üzerine çevirmişti.

Elindeki mektubu uzatarak, "Bu ne demek?" diye sordu.

Aslında, bu olaydan çok, karısına yanıt verirken takındığı tavır üzüyordu Stephane Arcadieitch'i. Kötü bir duruma birden düşmüş insanlar gibi, o da bu duruma uygun bir çehre takınamamıştı. İnkar etmesi, alınması, kendisini haklı çıkarmaya kalkması, af dilemesi doğru olacakken elinde olmadan (Fizyolojiye meraklı olan Arcadieitch, buna bir refleks, diyordu), gülümser gibi olmuştu. Bu alışılmış, saf gülüş akılsızlığın ta kendisiydi.

İşte bu akılsızca gülüşünü bir türlü bağışlayamıyordu kendine. Dolly bu gülüşü görünce, canı yanmış gibi titremiş, sonra her zaman yaptığı gibi eşine birçok acı söz söyleyerek, odasına çekilmişti. Bu olaydan sonra eşini görmek istemiyordu.

"Suç akılsızca sırtışımda" diye düşünüyordu Stehpane Arcadieitch. Sonra, "Peki ne yapmalı, ne yapmalı?" diye sorup duruyor. Yanıt bulamamanın umutsuzluğu içinde bu sözleri tekrarlayıp şaşkına dönüyordu.

Stephane Arcadieitch. kendisini aldatan insanlardan değildi. Yaptıklarından pişmanlık duyduğunu söyleyip aldatamazdı kendini. Otuz yaşında yakışıklı bir adam, kendinden bir yaş küçük ve beş tanesi yaşayan yedi çocuk annesi olan eşini artık sevmeyişinden pişmanlık duyabilir miydi. Pişmanlık duyduğu tek şey, durumu eşinden gizleye-memesiydi. Eşini aldatmasının bu çeşit sonuçları olacağını bilseydi, daha özenli davranırdı. Ciddi olarak düşünmemişti bunu. Eşinin bile görmemezlikten geldiğini, böyle yapmasının doğru olduğunu dü-8

şünür gibi, hoşgörölrlölkle davrandığını sanmıştı. Eşı çökmemiş, yaşlanmamış, bitkin bir kadın haline girmemiş miydi? Dolly'nin bütün üstünlüğü, iyi bir ev kadını olmasındaydı. Hem de sıradan bir ev kadımdı. Diğerlerinden ayrılan bir özelliği yoktu. Büyük bir hataydı yaptığı. "Çok korkunç, çok korkunç" diye tekrar ediyordu Stephane Arcadie-vitch. Kendini oyalayacak bir düşünce bulamıyordu. "Her şey yolunda gidiyordu, ne kadar mutluyduk. Çocuklarla uğraşmak onu mutlu etmeye yetiyordu. Hiçbir şeyine karışmıyordum. Ev işlerini gönlölnce hallediyordu. O kadının bizim evde dadı olması ne aksilik!.. Çocuklarının dadısına kur yapmak aşağılık ve bayağı bir şeydi. Ama ne dadı! (Matmazel Rolland'ın siyah gözlerinin bütün canlılığını hatırladı. Sonra gülümseyişı geçti aklından.) Bizim evde oturduğu sürece hiçbir şey yapamadım. İşin en kötü yanı... Sanki istiyormuş gibi... Ama ne yapmalıyım, ne yapmam gerekir?.." Böyle düşünölyor, bir türlü yanıt bulamıyordu. Bu yanıt da, hayatın en karmakarışık sorulara verdiği genel bir yanıttan, yani, günölün yaşamalı, kendi kendini unutmalı gibi bir öğütten başka bir şey değildi. Ama uykuda unutuşa erişemediği için, hiç olmazsa ertesi geceye kadar, hayatın rüyasına dalıp dalgın bir insan haline gelmesi gerekiyordu.

Sonunda, ayağa kalkmaya karar veren Stephane Arcadie-vitch, "Bunu daha sonra düşünölürölz" dedi. Mavi ipek astarlı ropdöşambırım giydi. Kuşağını sıktı. İri göğsölünü temiz havıyla şişirdi. Kendisine özgöl kararlı adımlarla pencereye yaklaştı. Perdeyi kaldırıp zili çaldı. Eski hizmetçilerden biri olan Matvei elbise ve çizmelerini getirerek içeri girdi. Elinde bir telgraf vardı. Ardından berber de odaya girdi.

Telgrafı alıp aynanın önölne oturan Stephane Arcadie-vitch, "Gazeteler geldi mi?" dedi.

Matvei, efendisine sevgi dolu, meraklı gözlerle bakarak, "Masanın üzerindeler" dedi. Sonra biraz duraklayıp uyanık bir gülümsemeyle:

"Araba kiralayanlar adamlarını gönderdiler" dedi.

Stephane Arcadie-vitch yanıt vermedi. Sadece aynadan hizmetçisine baktı. Bu bakış, bu iki adamın birbirlerine ne kadar iyi anladıklarını gösteriyordu. Oblonsky, sanki, "Bunu niçin söyledin?" der gibiydi.

Matvei elleri ceketinin ceplerinde, ayakları biraz açık, belirsiz bir gülölüşle yanıt verdi:

"Bir daha pazara gelmelerini ve bu arada sizi rahatsız etmemelerini söyledim."

Stephane Arcadie-vitch telgrafı açtı. Karmakarışık harflerin anlamlarını sökmeye çalışarak okudu. Yüzöl birden aydınlanmıştı.

Bir tarakla sakalında pembe bir çizgi açmaya çalışan berberin hareketini durdurarak, "Matvei, kızkardeşim Anna Arcadie-vna yarın geliyor" dedi.

Matvei, "Tanrıya şükölrler olsun" dedi. Sesinden, bu haberin önemini, efendisi gibi iyice anlamış olduğu belli oluyordu. Sevgili efendisinin kızkardeşı Anna Arcadie-vna karı koca arasındaki anlaşmazlığı, ortadan kaldıracabilirdi. "Yalnız mı, kocasıyla mı geliyor?" dedi Matvei. Berber Stephane Arcadie-vitch'in üst dudağını yakalamıştı. Bu yüzden yanıt veremedi. Bir parmağını kaldırıp işaret etti. Matvei buna bir baş işaretiyle yanıt verdi.

"Demek yalnız geliyor. Üst kattaki odayı hazırlamalıyız."

"Daria Alexandrovna'nın emirlerine göre hareket edin."

"Daria Alexandrovna'nın mı?" dedi Matvei kuşkuolu bir tutumla.

"Evet, bu telgrafı da kendisine götürölün. Bakalım ne diyecek?"

"Peki efendim!"

Berber çıktıktan sonra, yıkanmış, makyajım yapmış olan Stephane Arcadie-vitch, kendisine son bir defa daha çeki düzen verirken, Matvei ayaklarının ucuna basa basa içeri girdi. Telgrafı elinde tutuyordu.

"Daria Alexandrovna, evden ayrılacağını, nasıl isterseniz öyle hareket etmeniz gerektiğini bildirdi." Bunları söyledikten sonra ihtiyar hizmetçi, elleri ceplerinde, başı öne eğik, yalnız gözlerinde bir gülölüm-10

seme, efendisine baktı.

Stephane Arcadie-vitch birkaç dakika konuşmadı. Sonra güzel yüzöl hafif bir gülölümseyişle aydınlandı.

Başını sallayarak, "Sen ne dersin bu işe Matvei" dedi.

"Önemli değöl efendim. Nasıl olsa çölzölmlenir bu iş" diye yanıt verdi hizmetçi..

"Çölzölmlenir mi?"

"Şüphesiz efendim."

"Demek inanıyorsun... Kim var orada?" diye seslendi Stephane Arcadie-vitch. Kapı tarafından bir eteklik hişırtısı duyulmuştu.

Tatlı ama sert bir kadın sesi yanıt verdi. "Benim efendim". Çocukların hizmetçisi Matrona Philemonova'nın çiçek bozuğu sert yüzöl kapıda belirmişti.

Stephane Arcadieitch onunla konuşmak için kapıya yaklaşarak, "Ne var Matrona?" dedi. Kendisinin de kabul ettiği gibi, eşinin karşısında haksız olduğu halde, evde herkes hatta Daria Alexandrovna'nın en yakın adamı olan Matrona bile kendisinden yanaydı.

Üzüntülü bir şekilde: "Ne var?" dedi.

"Hanımefendinin yanına gidip ondan tekrar af dilemelisiniz efendim. Belki Tanrı yardımcınız olur. Hanımefendi çok üzülüyor. Yürek parçalayıcı bir durum bu. Ev altüst oldu. Çocuklara acımak gerek, efendim."

"Hanımefendi benimle konuşmak istemez ki!"

"Elinizden geleni yapmaya çalışmalısınız. Tanrı bağışlayıcıdır. Dua edin, Tanrı'ya dua edin,"

"Peki, çok güzel, şimdi gidin" dedi Stephane Arcadieitch. Birdenbire kızarmıştı, Matvei'ye dönerek, "Hemen elbiselerimi verin" dedi. Sonra kararlı bir şekilde ropdöşambrını çıkardı.

Matvei göze görünmeyen toz parçalarını üfleyerek, efendisine kolalı gömleğini uzatıp giyinmesine yardım etti. Bu işten zevk aldığı her

11

halinden belli oluyordu.

Giymesi bitince, Stephane Arcadieitch güzel kokular süründü. Elbiselerini düzeltti. Sigaralarını, cüzdanını, kibritlerini çifte zincirli saatini alışkın olduğu biçimde cebine yerleştirdi. Başından geçen olaylara rağmen, dinç, neşeli ve vücutça mutlu hissetti kendini. Yemek salonuna doğru gitti. Kahvesini hazırlamışlar, yanına mektuplarını ve evrakını koymuşlardı.

Mektupları okumaya koyuldu. Mektuplardan birisi çok tatsızdı. Eşinin topraklarından odun satın alan bir tüccardan geliyordu. Bu odunların mutlak satılması gerekiyordu. Fakat anlaşma söz konusu olmadıkça satış düşünülemezdi. Bir çıkar sorununu, asıl soruna, yani anlaşma sorununa karıştırmak tatsız bir iş olurdu. Para sorununun etkisi altında kalmış olabileceği düşüncesi ağır geldi ona. Mektupları okuduktan sonra, evrakına el attı. İki dosyadaki kâğıtları hızla karıştırdı. Büyük bir kurşun kalemle birkaç not aldı. Sonunda kâğıtları bir yana bırakarak kahvaltısına başladı. Kahvesini içerken, hâlâ biraz nemli olan gazetesini açarak okumaya başladı.

Stephane Arcadieitch'in okuduğu gazete pek aşın olmayan liberal bir gazeteydi. Okurların çoğunluğuna uygun bir gazeteydi bu. Ob-lunsky ne bilimlere, ne sanata, ne de politikaya ilgi gösterirdi. Ama gazetesinin bu konularla ilgili bütün düşüncelerine kısaca bağlıydı. Okurların çoğunluğu, belli bir konu üzerindeki görüşlerini değiştirmeden, o da değiştirmiyordu. Başka bir deyişle, düşünceleri kendisi farkına varmadan ondan ayrılıyor ve yenileri kendisi karar vermeden kafasına yerleştiriyordu. Paltolarının ve şapkalarının şekillerini nasıl kabul ediyorsa, düşüncelerini de öylece ediniyordu. Yani herkesin giydiği gibi giyiniyor, herkesin düşündüğü gibi

13

gelince, fikrî bir faaliyet göstermek zorunda kalınan bir toplumda yaşadığı için kanaatler ona şapkalar kadar gerekli oluyordu. Tutuculardan çok liberallerin tarafını tutmasının nedeni, onların daha akıllı olduğunu düşündüğünden değildi. Liberallerin düşünceleri hayatına daha uygun düşüyordu. Neden buydu. Liberal Parti Rusya'da her şeyin berbat bir duruma gelmekte olduğunu söylüyordu. Gırtlığına kadar borca batmış olan Stephane Arcadieitch'in durumuna çok uygun düşüyordu bu konuşma. Liberal Parti, evliliğin, değiştirilip yenilenmesi gereken bir işletme olduğunu söylüyordu. Stephane Arcadieitch için evlilik hayatı pek tatlı bir şey değildi, yalan söylemek sahtekârlık yapmak zorunda bırakıyordu onu. Oysa bu davranışlar yaradılışına uygun değildi. Liberaller, dinin, cahil halkı frenleyen bir araç olduğunu söylüyorlardı. En kısa dini töründe bile bacakları ağrıyan Stephane Arcadieitch, bir yığın tantanalı kelime ile öbür dünyadan duyulan korkunun dile getirilmesini bir türlü anlamıyordu. Bu dünyada yaşamak o kadar tatlıydı ki!

Bütün bunlara, Stephane Arcadieitch'in şakadan hoşlanan, uslu akıllı insanları şaşırtmaktan zevk alan bir adam olduğunu ekleyin. Bu adamları, atalarımızı övmeye başlayınca olduğumuz yerde durmayıp soruna kadar gitmemiz gerektiğini ve en büyük atamızı maymunu övmekle bitirmemizi ileri sürerek şaşırtıyordu.

Bu liberal eğilimler, bir alışkanlık haline gelmişti onda. Yemekten sonra içtiği purodan nasıl hoşlanıyorsa, gazetesinden de öyle hoşlanıyordu. Gazetesi ona beynini saran hafif bir sis tadı veriyordu.

Stephane Arcadieitch baş yazıyı okudu. Bu yazıdan zamanımızda, radikalizmin, tutuculuğu ortadan kaldırmasından haksız yere endişe duyulduğu ve hükümetin, "Devrim Canavarı"nın batırma için gerekli önlemlere başvurması gerektiğini düşünmenin yanlış olduğu açıklanıyordu. "Bize kalırsa tehlike "Devrim Canavarından" değil, her ilerlemenin önüne set çeken gelenekçilikten geliyor" diyordu yazı

İkinci yazıyı da okudu. Bu yazıda Bentham ve Mill'in ismi geçiyor, Maliye Bakanına iğnelemelerde bulunuyordu. Yazılardaki dolaylusöz-lerin anlamını hemen kavlıyor, nereden geldiklerini, kime çevrilmiş olduklarını biliyordu. Bu eğlendiriyordu onu. Ama o gün Metronanın öğütleri ve evde hüküm süren tatsızlık yüzünden gerektiği gibi zevk almadı bunlardan. Gazeteyi baştan başa okudu. Beust Kontu'rün Wi-ebşaden'e gittiğini bir arabanın satıldığını, genç bir kimsenin iş aradığını öğrendi. Ama bu haberler her zaman duyduğu rahatlığı ve alaycılığı vermediler ona. Okumayı bitirdikten sonra, bir kahve daha içip, biraz peynir ve tereyağı yedi. Ayağa kalkıp, üzerine düşmüş olan kırıntıları silkeledi, geniş göğsünü zevkle gerdi. Bu neşelenecek bir şey olmasından çok, iyi bir sindirim yapmasının sonucuydu.

Fakat bir gülüş her şeyi hatırlattı ona. Düşüncelere daldı.

Kapının arkasından, konuşan iki çocuğun sesi duyuluyordu. Stey-hane Arcadieitch, bunların en küçük oğlu Grisha ile büyük kızı Tania olduğunu anladı. Devirdikleri bir şeyi sürüklüyorlardı.

Küçük kız, İngilizce konuşarak: "Yolcuları arabının üzerine koymamanı söylemişim sana, hadi topla bakalım" diye sesleniyordu.

"İşler ters gidiyor" diye düşündü Stephane Arcadieitch, "Çocuklarla ilgilenen yok". Sonra kapıya yaklaşıp, onlara seslendi. Çocuklar oyuncaklarını bırakıp koşuştular.

Tania hızla içeri girip, gülererek babasının boynuna sarıldı. En fazla onu severdi Stephane Arcadieitch. Küçük kız babasının tanıdık kokusunu içine çekerek gülüyordu. Hem sevgiden, hem de eğildiği için kıpkırmızı kesilmiş olan bu yüzü öptükten sonra ayrılmak istedi. Fakat babası bırakmadı.

Kızının incecik, beyaz boynuna sarılarak, "Annen ne yapıyor?" dedi. Sonra o sırada yanına gelen oğluna, "Günaydın!" dedi. Oğlunu daha az sevdiğini İnlüyordu. Bunu çocuktan gizlemek istiyordu, ama çocuk bu farkı anlıyordu. Babasının istemeyerek gülümseyişine, yanıt düşünüyordu. Belli bir yaşa14

15

bile vermedi.

"Annem mi kalktı?" dedi Tania.

Stephane Arcadieitch içini çekti.

"Neşeli mi?"

Küçük kız babasıyla annesi arasında kötü bir şeyler geçtiğini, annesinin neşeli olamayacağını, babasının aldırılmaz gibi tavırlar takınarak bu soruyu kendisine üstün körü sorarak hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davranmaya çalıştığını anlıyordu. Babası, kızının bunları sezdiğini anlayınca kıpkırmızı kesildi.

"Bilmiyorum" dedi çocuk. "Bu sabah ders çalışmamıza izin vermedi, bizi Miss Hull ile birlikte büyükanne gönderiyor."

"Peki, Tania, git istiyorsan. Fakat biraz bekle!" dedi. Sonra kızın küçücük ellerini okşadı.

Bir gün önce, masanın üzerine koymuş olduğu bonbon kutusunu aradı. İçlerinden, Tania'nın sevdiği iki bonbon seçip uzattı.

"Grisha'ya vereceğim değil mi?" dedi küçük kız.

"Tabii!" dedi. Onmalarını okşayıp boynunu ve saçlarını öptükten sonra bıraktı kızını.

"Araba hazır" dedi. Matvei, "Bir bayan da sizi görmek istiyor."

"Ne zamandan beri bekliyor?"

"Yarım saatten beri!"

"Böyle durumlarda bana hemen haber vermeni söylemişim sana."

"Kahvaltı etmeniz için zaman bırakmak gerek size!" dedi Matvei.

"Peki alın içeriye" dedi Oblosky, kaşlarını çatmıştı.

Bir isteği olan kadın, olanaksız ve saçma sapan bir şeyin yapılmasını dilemeye gelmişti. Ama Stephane Arcadieitch, bayana oturmasını söyleti, hikâyesini baştan aşağı dinledi, sonra kime danışması gerektiği ve nasıl hareket etmenin doğru olacağını açıkladı. Kendisine yardım edebilecek kişiye verilmek üzere, inci gibi yazısıyla bir mektup da yazdı. Bir yüzbaşı ile evli olan bu bayanı gönderdikten sonra,

f l

şapkasını eline aldı ve bir şey unutup unutmadığını anlamak için bir an durakladı. Hatırlamaktan kaçındığı şeyi, yani eşini unutmuştu.

Güzel yüzü karardı. "Onu görmeye gitmeli mi, yoksa gitmemeli mi?" diye düşündü başını eğerek. İçinden bir ses gitmemesinin daha doğru olacağını, giderse sahtekârlık ve iki yüzlülükten başka bir şey yapmayacağını söylüyordu. Dolly'yi eskisi gibi çekici yapmak elinde. miydi sanki? Kendisini yaşlı ve aşktan soğumuş bir insan haline getirebilir miydi?

Kendisini cesaretlendirmeye çalışarak, "Ama bir şeyler yapmam gerek. Böyle olmaz" diyordu. Olduğu

verde dimdik durdu, bir sigara alıp yaktı, iki nefes aldıktan sonra, bir sedef küllükte söndürdü. Salonu büyük adımlarla geçip, eşinin odasına açılan bir kapıyı açtı.

Daria Alexanddovna sırtına bir bornoz giymişti. Odanın içi karmakarışık. Bir dolabın içinde bir şeyler arıyordu. Eskiden o kadar gür ve güzel olan saçları şimdi biraz dökülmüştü. Alelacele düzeltmişti onları. Yüzünün zayıflığından dolayı daha da büyümüş gibi görünen gözlerinde korku vardı. Kocasının ayak seslerini duyunca, bu kadar korktuğu bu karşılaşmanın şaşkınlığını saklamak için sert ve küçümseyici bir tavır takınarak kapıya doğru döndü. Üç günden beri kendini ve çocuklarını ortaya koyarak, kocasına etki etmeye, annesinin yanma giderek, vefasız erkeği cezalandırmaya, küçük düşürmeye, kendisine duyurduğu acıların bir kısmını ona duyurmaya boşuna çalışıyordu. Bu işi yapacak gücü bulamamıştı kendinde. Kocasını terkedeceğini söylüyor, ama onu sevmekten vazgeçemediği ve yine kocası olarak gördüğü için yapamıyordu bunu. Sonra evinde, beş çocuğuna zor bakabilirken annesinin evinde bu işin daha da zorlaşacağı belliydi. Küçük daha şimdiden evdeki kargaşalığın kurbanı olmuştu.16

talantmıştı. Ötekiler, bir gün önce akşam yemeği yememişlerdi. Evinden ayrılacak cesareti gösteremeyeceğini biliyordu, ama eşyalarını toplamaktan da kendini alamıyordu.

Kapı açıldığı zaman çekmeceleri karıştırıp duruyordu, kocası ta yanına gelene kadar başını kaldırmadı. Sert görünmek istemiş, yapamamıştı bunu. Yüzünde sertlik değil, kararsızlık ve acı okunuyordu.

Adam, yumuşak ve üzüntülü bir sesle, "Dolly" dedi.

Kadın kocasına şöyle bir göz attı. Taptaze sağlıklı halini görünce, "Hem mutlu, hem de halinden memnun" diye düşündü. "Halbuki ben... Ah, bu hali ne kadar sinirime dokunuyor..." Dudakları sinirli bir şekilde büzüldü,

"Ne istiyorsun benden?" dedi kuru bir sesle.

Stephane Arcadieitch heyecanlanmıştı, "Dolly" diye tekrarladı, "Bugün kızkardeşim geliyor."

"Beni ilgilendirmez bu. Kendisiyle görüşmem."

"Ama görüşmen, onu kabul etmen gerek..."

Sanki bir yanı acımış da canı yanmış gibi bağırdı, "Gidin buradan, gidin, gidin, diyorum."

Stephane Arcadieitch, karısının yüzünün bu anlamı taşıdığını görmeseydi, ondan uzakta, umutsuz, kendini başka düşüncelerle oylayabilirdi, ama karşısındaki yüzü görüp umutsuz haykırışı duyunca, soluğu tutuldu, bir şey gelip boğazına takıldı sanki. Gözleri doldu.

"Tanrım, ne yaptım sanki Dolly, söyle!" dedi. Sözlerine daha fazla devam edemedi. Hıçkırıklar boğazını tıkamıştı.

Kadın dolabı hızla kapayıp ona döndü.

"Dolly, dinle. Dokuz yıllık bir hayatımız oldu. Bu hayat bir dakikalık..."

Kadın gözlerini yere dikmiş, onu dinliyordu.

"Bir dakikalık şaşırmaı bağışlatmaz mı?" diye sözünü bitirdi... Sözlerine devam etmek istiyordu ama bunları duyan Dolly'nin dudak-

17

lan kısılmış, sağ yanağının adaleleri sertleşmişti:

"Gidin buradan, gidin diyorum... Şaşırmalarınızdan, bayağılıklarınızdan söz etmeyin bana!"

Kadın odadan çıkmak istiyordu ama başı dönmüştü. Düşmemek için bir sandalyenin arkasına tutundu. Oblonsky'nin yüzü kasılmış, gözleri dolmuştu.

*

Ağlayarak: "Dolly" diye bağırdı. "Tanrı hakkı için çocukları düşün. Onların suçu yok. Suçlu olan benim, cezalandır beni. Ne istersen yapmaya hazırım. Suçlu olduğumu ve bunu duyduğumu bilmelisin. Anlatacak söz bulamıyorum. Dolly, bağışla beni!"

Kadın oturdu. Adam, karısının zor nefes alışını duyuyor, sınırsız bir acıma duygusuna kapılıyordu. Kadın bir iki defa konuşmaya çalışmış ama başaramamıştı bunu. Adam bekliyordu.

Sonunda, kadın üç gündür söylemeyi kafasına koyup hazırladığı bir cümleyi söyledi, "Onlarla oynamak gerektiği zaman düşünürsün çocukları sen, fakat ben onların neler kaybettiklerini düşünüyorum" dedi.

Kocasına sen demişti. Adam şükran dolu bakışlarla baktı. Elini tutmak istedi ama kadın ondan tiksiniyormuş gibi çekildi.

"Çocuklar için yeryüzünde yapamayacağım şey yoktur. Onları babalarının yanından uzaklaştırmak mı, yoksa hovardanın, evet bir hovardanın yanında mı bırakmalı onları? Söyleyin, bu olup bitenlerden sonra birlikte yaşamamız mümkün mü? Olur mu böyle şey? Çocukları babası, kocam dadı ile ilgilensin..."

Adam ne dediğini bilmeden, başını yere eğip, "Peki ne yapayım? Ne yapmalıyım?" diye tekrarlayarak

karısının sözlerini kesti.

"İğrendiriyorsun beni. Baş kaldırmak geliyor içimden!" diye bağırdı kadın. Gittikçe kızıyordu. "Göz yaşlarınız sudan başka bir şey değil. Beni hiçbir zaman sevmediniz siz. Ne kalbiniz, ne de onurunuz var. Benim için bir yabancısınız artık, evet bir yabancı!" Kendisi için Kötü bir yemek yemiş, has-18

19

çok korkunç bir kelime olan "yabancı" kelimesini tekrarlayıp duruyordu.

Adam şaşkın ve korku içinde eşine baktı. Acı duymasına eşinin ne kadar üzüldüğünü kavrayamıyordu. Karısı için duyduğu tek duygunun acılamak olduğunu Dolly gayet iyi biliyordu. Aşk diye bir şey kalmamıştı aralarında.

Bu sırada, çocuklardan birinin, yan odalardan birinde ağladığı duyuldu. Daria Alexandovna'nın yüzü yumuşadı. Gerçeğe dönen bir insana benziyordu. Bir an durakladı. Sonra birden ayağa kalkarak, kapıya doğru gitti. Küçüğün bağırmasını duyan eşinin nasıl davrandığına dikkat eden Oblonsky, hiç olmazsa çocuğunu seviyor, diye düşündü. Benden nasıl olur da tiksindi duyar?

Arkasından gidip "Dolly bir kelime daha söyleyeyim" dedi.

"Böyle arkamdan gelerseniz, hizmetçileri, çocukları çağırırım. Ne kadar zavallı bir insan olduğunuzu hepsi öğrenir. Ben bugün gidiyorum. Burada metresinizle birlikte yaşarsınız."

Kapıyı hazlı çarparak dışarı çıktı.

Stephan Arcadieitch, içini çekti, alnını sildikten sonra, yavaşça odadan dışarı çıktı.

"Matvei bu işin çözümleneceğini söyledi, ama nasıl olacak bu? Hiçbir çıkar yol görmüyorum. Korkunç bir şey. Sonra ne kadar bayağı bir bağırıştı o!" dedi kendi kendine. "Zavallı" ve "Metres" kelimeleri takılmıştı aklına. Oda hizmetçisi bir şey duymamış olsa bari, diye dü-

Günlerden Cuma günüydü. Saatçi gelmiş, salondaki saati kuruyordu. Oblonsky onu görünce, bu dazlak kafalı Alman'ın bir gün kendisine bir nükte yaptırmış olduğunu düşündü. Saatleri kurmak için kendisini bütün hayatı boyunca kurmuş olması gerektiğini söyleyerek şaka-laşmıştı onunla. Bu söz hatırına gelince gülümsedi:

. "Kimbilir, belki sonunda Matvei haklı çıkar, işler yoluna girer" diye düşündü.

"Matvei", diye seslendi. "Anna Arcadieitch'i ağırlamak için küçük salonu hazırlayın!"

Hemen ortaya çıkan yaşlı uşak, "Başüstüne" dedi. Efendisinin kürkünü giymesine yardım ederken, "Beyefendi bu akşam evde yemeyecekler mi?" diye sordu.

"Belli olmaz" diye yanıt verdi. Sonra cebinden bir on rublelik çıkararak, "Bununla masraf yaparsın, yeter mi?" diye sordu.

Merdivenleri kapayıp, arabanın kapısını örten Matvei, "Yetsin yetmesin, işleri halledeceğiz!" dedi.

Arabanın gürültüsünden, kocasının evden ayrıldığını anlayan Dolly, içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtulmak için sığındığı tek yer olan odasına geri dönmüştü. İngiliz dadı ile hizmetçi bir yığın soru sormuşlardı ona. Çocuklara ne giydirmek gerekiyordu? En küçüğe süt vermeli miydi? Başka bir aşçı aramak gerekiyor muydu?

Odasına girip biraz önce kocasıyla konuştuğu yere otururken, "Rahat bırakın beni" dedi. Üzerlerinde yüzük durmayacak kadar zayıflamış olan parmaklarını birbirine kenetleyerek orada oturdu ve konuşmalarını tekrar tekrar aklından geçirdi.

"Kocasını gitmişti. Kendisinden ayrılmış mıydı? Bir daha görmeye gelir miydi onu? Neye sormamıştı kendine? Hayır, hayır, birlikte yaşayamazlardı artık. Ama aynı çatının altında yaşadıkları halde yine yabancı olacaklardı birbirlerine, hem de her zaman için yabancı kalacaklardı. Her zaman kelimesini tekrarladı. Acı bir kelimeydi bu... Nasıl seviyordu onu. Şimdi de hâlâ nasıl seviyordu? Belki onu şimdiki kadar hiç sevmemişti... Ne acıydı!..." Maraton Philipovna içeri girmişti.

"Hiç olmazsa kardeşimi bulup getirmeleri için emir verin. Yoksa dünkü gibi çocuklar yine aç kalacaklar" dedi.

"Peki, gelip emirleri vereceğim. Taze süt aradılar mı?" diyerek Daria Alexandrovna, bir aralık ev işlerine dalıp acılarını unuttur gibi20

oldu.

Stephane Arcadieitch becerikli olmakla beraber tembel ve dalgacı bir insan olduğu için, okuldan sonuncu çıkmıştı. İş yüksek maaşlı önemli bir işti. Moskova mahkemelerinden birinin başkanıydı. Bu işi, kız

kardeşinin kocası sayesinde elde etmişti. Kız kardeşinin kocası Alex Alexandrovitch Karenine bakanlığın en önemli kişilerinden birisiydi. Ama Karenine olmasaydı bile yüzlere varan akraba ve tanıdıklarından buna benzer bir işi ve altı bin ruble gelir ona temin ederlerdi. Bu para, karısının büyük bir varlığı olduğu halde iyici yürütemediği işlerinin yanında onun yaşamasını sağlayan bir miktardı. Arcadievitin dost ve akraba olarak Moskova'yla Petersburg'un yarısını sayabilirdi. Güçlü ve egemen insanların içinde yetişmişti. Hükümet ve saraya bağlı olan insanların üçte biri babasının dostuydu. Onun küçüklüğünü biliyorlardı. Üçte biri ona sen diye hitap ediyor, geri kalanlar da "yakın dostları"nı oluşturunuyordu. Bu bakımdan, iş sahipleri olan zengin insanların hepsi onun tanıdığıydı. Bir yabancı yerine onu tercih edecekleri apaçıktı. Oblonsky bundan ötürü, iyi bir iş bulmak konusunda hiç güçlük çekmemişti. İyi huylu bir insan olduğu için kıskançlık yaratmamış, kavgaya etmemiş, kimseyi kızdırmamıştı. Bu işi ona vermemiş olsalardı şaşardı buna. İsteddiği olağanüstü bir şey değildi, çağdaşlarının hepsinin kolaylıkla elde ettikleri bir işti. Bir başkası kadar iyi yapıyordu işini.

Stephane Arcadievitich, yalnız iyi huylu ve namuslu bir insan olduğu için sevilmiyordu. Dış görünüşünün güzelliği ve çekiciliği, parlak gözleri, kara kaşları, saçları, renkli teni karşısındakine etki ediyordu. Onu görenler, memnuniyet duyarak, "İşte Stiva Oblonsky!" diye bağınıyorlardı. Bu karşılaşmalardan şaşırtıcı sonuçlar çıkmadığı halde, onu ertesi ve daha ertesi gün görmekten zevk alıyorlardı yine de.

21

Üç yıl başkanlık eden Stephane Arcadievitich, yanında çalışanların ve amirlerinin yalnız dostluğunu değil, saygısını da kazanmıştı. İşin-den dolayı ilişkili olduğu insanlar da sevgi duyuyorlardı ona. Bu beğenilmenin sebebi önce, onun kendi eksikliklerini görüp herkesi hoş görürlükle davranmasından, sonra sınırsız liberalizminden ileri geliyordu. Bu gazetesinin üzerinde nutuklar çektiği liberalizm değil, varlığından dökülen, damarlarında mevcut doğal bir liberalizmdi. Bu yüzden herkese yaklaşabiliyordu. Üçüncü olarak, ilgili olduğu işe karşı heyecan duymaması ve bu yüzden aldanmaması da beğenilmesine neden oluyordu.

Mahkemeye geldiği zaman, yanında çantasını taşıyan kişi olduğu halde, özel odasına girdi. Salona geçmeden önce burada üniformasını giyiyordu. Salona geçerken, yolunun üzerinde duran memurlar ayağa kalkıp, saygılı bir gülümseyişle selamladılar onu. Stephane Arcadievitich, her zamanki gibi acele ederek yerine geçti. Arkadaşlarının elini sıkıp yerine oturdu. Biraz konuşup şakalaştıktan sonra oturumu açtı. Kimse onun gibi hem babacan, hem de resmi bir tavır takınmasını beceremezdi. Kâtip, Stephane Arcadievitich'in yanında çalışanların bir çocuğu gibi serbest, ama saygılı bir halde yanına geldi. Evrakı getirdi ve kendinin önayak olduğu o liberal ve dostça tavırla açıklamalarda bulundu:

"Penza hükümeti gerekli olan bilgileri sonunda gönderdi efendim, buyurun" dedi.

"Demek gönderdiler" dedi Stephan Arcadievitich. Kâğıtları şöyle-bir karıştırdı:

"Öyleyse baylar..." diye söze başladı. Oturum başlamıştı.

Raporu okumak için ciddi bir şekilde başını eğerken, "Başkanlarının yarım saat önce ne halde olduğunu bir bilseler..." diye düşündü. Gözlerinde bir gülümseyiş belirdi.

Oturumun aralıksız saat ikiye kadar sürmesi gerekiyordu. Öğle22

yemeği yeniyordu bundan sonra. Salonun, camlı büyük kapılan açıldığı ve birisi girdiği zaman, saat henüz iki olmamıştı. Küçük bir eğlenme fırsatı çıktığından memnun olan jüri üyeleri başlarını çevirdiler, ama kapıcı gireni hemen çıkarmış, kapıyı kapamıştı.

Rapor bittiği zaman, Stephan Arcadievitich liberalist bir hareket yaparak özel odasına geçmeden, herkesin önünde salonda, sigaralarını çıkardı, birlikte çalıştıkları iki kişi, eskilerden Nikitine, ile babacan bir adam olan Grinevitich arkasından geldiler.

"Öğle yemeğinden sonra bitirecek zamanımız olur bunu" dedi Ob-lonsky.

"Sanırım" dedi Nikitine.

Grinevitich raporda adı geçen bir adamı anlatarak, "Şu Famine pek düzensiz biri olsa gerek" dedi.

Stephane Arcadievitich, karar vermek için pek erken olduğunu bildirmek ister gibi, hafifçe yüzünü buruşturdu. Ama yanıt vermedi.

Kapıcıya, "Biraz önce salona kim girdi?" diye sordu.

"Birisi izin almadan içeri girdi, efendim. Arkam dönük olduğu için görmemişim. Sizi görmek istiyordu. Çıktıklarında görürsünüz, dedim."

"Nerede şimdi?"

"Vestibülde olmalı. Biraz önce orada duruyordu. İşte..." dedi kapıcı. Eliyle, kalpağını çıkarmak zahmetine bile katlanmamış, eski mermer merdivenlerden aceleyle çıkan, sağlam yapılı, kıvrıkcık sakallı bir adamı gösterdi. Koltuğunun altında bir çanta, aşağıya inen memurlardan biri, durup genç adamın ayaklarına

baktı, sonra sorgu dolu bakışlarını Oblonsky'ye çevirdi. Oblonsky, işlemeli üniformasının içinde, merdivenin başında, geleni tanıyınca gülümsemeye başlıyordu.

Hafifçe alaylı, yapmacık bir gülüşle, "Demek sendin ha Levine?" diye bağırdı. "Nasıl olup da öğrenmeden gelip beni bu kötü yerde aradın?" Dostunun elini sıkarak yetinmeyip, kucakladı onu. "Ne zaman-

23

dan beri buradasın?"

Levine çevresine alışkanlık ve inanmazlıkla bakarak, utangaç bir tavırla, "Yeni geldim, seni görmek istedim" dedi.

Arkadaşının yabaniliğini, alınganlığını ve izzeti nefsine düşkünlüğünü iyi bilen Oblonsky, "Gel odama gidelim" dedi. Sanki karşılarında bir tehlike varmış gibi, onun elini tutarak yürüdü. *

Stephane Arcadievtch, bütün tanıdıklarını, ister altmış yaşında yaşlı, ister yirmi yaşında delikanlı olsun, ister aktör, bakan, tüccar ister general olsun, herkese sen diye hitap ediyordu. Birlikte şampanya içtiği herkese böyle hitap ediyordu. Zaten herkesle şampanya içerdi o. Toplum sırasının iki ucundaki bu insanlar, Oblonsky sayesinde ortaklaşa bir özellik kazanmış olduklarını bilselerdi şaşarlardı. Levin ve Oblonsky aynı yaşıydılar. Oblonsky yalnız şampanya yüzünden sen demiyordu ona, karakterlerinin ve zevklerinin zıtlığına rağmen, yalnız delikanlılık dost olmuş insanların birbirlerini seveceği gibi bir bağlılık vardı aralarında. Ama ayrı ayrı alanlarda çalışan insanların çoğunun başına geldiği gibi, her biri ötekini mesleğini mantıklarıyla doğru buluyor ama gönülleriyle küçümsüyorlardı. Her biri kendi sürdüğü hayatın akla yakın bir hayat olduğunu öne sürüyordu. Levine'i görünce Oblonsky alaylı alaylı gülmekten alamazdı kendini.

Levine'i "Bir şeyler" yaptığını söylediği şehir dışındaki yerden gelirken kaç kere görmüştü. Ne yaptığıyla ilgilenmiyor, sormuyordu bile. Bu gelişlerde, Levine aceleci, tedirgin, tedirgin olduğunu anlayıp bu tedirginlikten sinirli bir insan halinde beliriyor, her defasında yaşam ve varlıklarla ilgili değişik düşünceler ileri sürüyordu. Stephane Arcadievtch buna gülüyor ve bu haliyle alay ediyordu onun. Öte yandan, arkadaşı da Oblonsky'nin Moskova'da sürdüğü yaşamı küçümsüyor ve gülünç buluyordu. Ama kendinden emin bir insan gibi şaka eden Oblonsky şakadan zevk aldığı halde, Levine kendi alaylarından hoşnutluk duymuyor, gerçekten gülemiyor, hatta kızıyor.24

Odaya girince, Stephane Arcadievtch, tehlikenin geçmiş olduğunu belirtmek için arkadaşının elini bıraktı, "Uzun zamandır bekliyorduk seni" dedi. "Seni gördüğüme sevindim. Nasılsın? Ne yapıyorsun? Ne zaman geldin?" dedi.

Levine bir şey söylemeden Oblonsky'nin tanımadığı arkadaşlarına bakıyordu. Grinewitche'in ince, beyaz parmakları, kolluklarında parıltı veren iri düğmeler dikkatini çekmişti. Oblonsky bunun farkına varıp gülümsedi.

"İzin verirsiniz sizi birbirinizle tanıştırayım dostlarım" dedi. "Arkadaşlarım Philippe - Ivanitch Nikitine ve Michel - Stanislavovvtch Grinevtch. (Sonra Levin'e dönerek) İşte tarımla uğraşan, sporcu, ünlü bir avcı, iyi bir hayvan yetiştiricisi dostum Constantin - Dimitrievich Levine, Serge İvanitch Kosnichef'in kardeşidir." Yaşlı adam, "Memnun oldum" dedi.

Grinevtch ince parmaklı ellerini uzatarak, "Kardeşiniz Serge İvanitch'i tanımak mutluluğuna eriştim" dedi.

Levine yüzünü astı. Soğuk bir şekilde el sıkıştıktan sonra, Oblonsky'ye döndü. Rusya'nın en tanınmış yazarı olan kardeşine çok saygı duyduğu halde, Costantine Levine olarak değil de, Kosnichef'in kardeşi olarak tanınmaktan tiksiniyordu.

Oblonsky'ye hitap ederek, "İşleri bıraktım, herkesle kavga ettim, toplantılara gitmiyorum artık" dedi.

Arkadaşı gülerken, "Ne kadar çabuk oldu bu. Peki niçin? Sebebi nedir?" dedi.

"Bir gün anlatırım sana. Uzun bir hikâyeye" diye yanıt verdi. Levine, ama konuşmasını kesmedi, "Kısacası, bizim taşra meselelerinde, ciddi bir iş yapılamayacağına karar verdim artık. Ya meclise girmek için numara yapıyorlar, 'Ben bunu yapacak kadar ne gencim, ne de yaşlı' ya da 'Bir an durakladı' ceplerini doldurmak için bu işlere girişiyorlar." Bu sözleri, düşüncelerine gelecek insanlar bekleyen birisinin

25

heyecanı ile söyledi.

Stephane Arcadievtch, gülerken, "Allah Allah, şimdi de tutucu mu oluyorsun yoksa? Niye bunlardan daha sonra sözederiz" dedi.

"Evet daha sonra konuşuruz. Fakat seni görmem gerekmişti" dedi Levine Grinewitche'in eline kin duyarak

bakıyordu.

Stephane Arcadieitch belirsiz bir şekilde gülümseyerek, "Ayrupa modasına uygun elbise giymeyeceğini söylemiştin" dedi. Arkadaşının-bir Fransız terzisinin elinden çıkmış yepyeni elbiselerini inceliyordu. "Bambaşka bir insan oluyorsun, bu besbelli."

Levine kıpkırmızı kesildi. Farkında olmadan kızaran olgun bir adamdan çok kızardığını farkedene ve bu yüzden daha da kızaran çekingen bir delikanlıya benziyordu. Zeki ve erkeksi yüzüne, bu çocukça kırmızılık öyle garip bir anlam veriyordu ki, Oblonsky ona bakmaktan vazgeçti.

"Seni nerede görebilirim? Konuşmam gerek seninle" dedi Levine.

Oblonsky düşündü.

Gourin'e gidip öğle yemeğini orada yiyelim, saat üçe kadar boşum. Konuşabiliriz rahatça" dedi.

Levine biraz düşündükten sonra "Olmaz" dedi. "Bir işim var."

"Öyleyse akşam yemeğini birlikte yiyelim."

"Akşam yemeğini mi? Ama söyleyeceğim şaşırtıcı bir şey değil. Bir şey soracaktım yalnız. Sonra çene çalarık."

"Öyleyse soracağını hemen sor, akşam yemeğinde çene çalarız."

"Söyleyeyim, pek değişik bir şey değil bu zaten" dedi Levine.

Utangaçlığını yenmek için harcadığı çaba yüzünden suratı kötü bir adamın suratına benziyordu.

"Cherbatzkyler ne yapıyor? Yine eskisi gibiler mi?" dedi.

Stephane Arcadieitch, Levine'in uzun zamandanberi, baldızı Kitty'e aşık olduğunu biliyordu. Gülümsedi, gözleri parlıyordu.

"İki kelimeyle sordun istediğini. Ama ben sana böyle yanıt vere-26

mem. Çünkü... Bir dakika izin verir misin?"

Kâtip hem samimi hem saygılı haliyle içeri girmişti. Bütün kâtiplerin, iş bakımından şeflerinden daha bilgili olmalarından gelen alçak gönüllü üstünlük duygusu okunuyordu yüzünde. Oblonsky'e yaklaşıp karşılaştığı bir güçlüğü sorgu sorarcasına açıklamaya başladı. Açıklamanın bitmesini beklemeden, Stephane Arcadieitch elini, dostça omuzuna koydu.

"Hayır, size söylediğim gibi yapın" dedi. Sözüünü gülümsemeyle yumuşatıyordu. İş nasıl ele almak gerektiğini kısaca açıkladıktan sonra, kâğıtları iterek, "Dediğim gibi yapın lütfen, Zahar Nikitch" dedi.

Kâtip üzgün bir şekilde uzaklaştı. Bu kısa konferans sırasında ayağa kalkmış olan Levine, bir sandalyenin arkasına dayanmış, alaylı bir dikkatle dinliyordu söylenilenleri.

"Anlamıyorum, anlamıyorum" dedi.

Oblonsky bir sigara ararken, gülümseyerek, "Neyi anlamıyorsun?" diye sordu. Dostunun bir çıkış yapmasını bekliyordu.

Levine omuzlarını silkerek, "Ne yaptığınızı anlamıyorum. Bütün bu işleri ciddi olarak nasıl yapabilirsin?" dedi.

"Niye yapmayayım?"

"Çünkü bütün bunların hiçbir anlamı yok."

"Öyle mi sanıyorsun? Tersine, biz işten baş alamıyoruz."

"Kâğıtları karalayıp duruyorsunuz. Doğrusu senin bu işlere kabiliyetin var" dedi Levine.

"Bir eksikliğim olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"Evet, belki de. Ama senin böyle önemli bir insan gibi hareket etmene hayranlık duyuyor, senin gibi bir dostum olduğu için seviniyorum. Ama soruma yanıt vermedin" dedi Levine. Oblonsky'ye bakmak için çaba sarfettiği belliydi.

"Merak etme sen de benim gibi olursun. O kadar arazın, böyle kuvvetli kolların olduktan sonra.... Bana sorduğuna gelince. Onlar bil-

27

diğin gibiler. Değişiklik yok. Ne yazık ki çoktandır buralara gelmedin."

"Neden yazık olsun?"

"Daha sonra konuşuruz bunları. Gelişinin nedenini de söylesene" dedi Oblonsky.

Levine kıpkırmızı kesilerek, "Bunu da daha sonra konuşuruz" dedi.

"Çok güzel. Anlıyorum" dedi Stephane Arcadieitch. "Akşam yemeğini evde birlikte yememizi rica edecektim senden. Ama yazık ki eşim hasta. Ama sorduğun insanları görmek istersen, Park'a git, oradadırlar. Kitty paten kayıyor. Git oraya, ben gelirim. Hep birlikte, akşam yemeğine gideriz."

"Güzel, şimdilik hoşçakal."

"Dikkat et, unutmayasın. Bilirim seni, birden şehirden kaçarsın" diye seslendi Stephane Arcadieievitch gülümseyerek.

"Yok canım, unutmam."

Levine odadan çıktı. Oblonsky'nin arkadaşlarını selamlamadığını, kapıyı kapattıktan sonra anımsadı.

Levine çıkınca, Grinevitch, "Enerjik bir insan olmalı" dedi.

"Evet dostum" dedi, Stephane Arcadieievitch başını sallayarak, "Karanski Bölgesi'nde geniş arazileri vardır. Şanslı bir insandır doğru- su. Geleceği açık bir insan. Bize benzemez."

"Sizin şikâyet etmenizi anlamıyorum Stephane Arcadieievitch."

"Hakkım var benim de," dedi Stephane Arcadieievitch ve derin de- rin içini çekti.

Oblonsky, Levine'e Moskova'ya niçin geldiğini sorduğu zaman, kızarmış, kızardığı için de kendisine kızmıştı. Ama "Baldızın Kitty'i28

istemek için geldim" diyebilir miydi? Oysa bu yolculuğun tek amacı buydu.

Levine ve Cherbatzky eskiden birbiriyle dost yaşamış eski ve soylu iki Moskova ailesiydiler. Levine Moskova Üniversitesi'nde okurken, genç prens Cherbatzky ile yakın dost olduğu için bu bağlılık daha da genişlemişti. Dolly ve Kitty'nin kardeşi olan bu genç prens onunla aynı derslere giriyordu. O sıralarda, Levine Cherbatzky'lerin evine gidip geliyordu. Bütün aileye, özellikle kadınlar kısmına aşıktı. Annesini tanımadan kaybetmiş ve akraba olarak kendinden çok büyük bir kız kardeşten başka kimsesi olmamıştı. Ana ve babasını kaybetmesi yüzünden, eski ve soylu ailelere has olan aklını ve namuslu bir ev hayatından uzak kalmıştı. Bu hayatı Cherbatzky ailesinin yanında buluyordu. Bu ailenin her ferdi, özellikle kadınları, sihirli ve şairane bir hale çevrilmiş gibi geliyordu ona. Onlarda eksiklik bulmadığı gibi, en yüce düşünce ve duyguların onlarda bulunduğunu düşünmekten de kendini alamıyordu. Her iki günde bir bu genç kızların niçin İngilizce ve Fransızca konuşmak zorunda olduklarını, niçin sırayla piyano çaldıklarını, (Piyano sesleri öğrencilerin çalıştığı odadan duyuluyordu), genç kızların günün belli saatlerinde Matmazel Linon ile birlikte Tverskoy bulvarında, yanlarında hizmetçiler olduğu halde, ipek mantoları ile dolaştıklarını, (Dolly'nin uzun, Nathali'nin orta uzunlukta, Kitty'nin güzel bacaklarını gösteren kısa ve dar mantoları vardı), bir türlü anlayamıyordu. Anlayamadığı birçok şey vardı. Ama bu sihirli dünyada olup biten her şeyin güzel olduğunu düşünüyor ve bu onu heyecanlandırıyordu.

Öğrenciliği sırasında önce en büyük kıza yani Dolly'e aşık olmuştu. Dolly Oblonsky ile evlenmişti. O zaman ikinci kızkardeşi sevdiğini sanmıştı. Çünkü üçünden birini mutlak sevmesi gerektiğini ama bunun hangisi olduğunu iyice kestiremiyordu. Ama Nathalie sosyete hayatına karışır karışmaz diplomat Lvof ile evlendirilmişti. Levine Üniversite-

29

den çıktığı zaman Kitty daha çocuk denilecek yaşta idi.

Prens Cherbatzky, Deniz Kuvvetlerine girdikten biraz sonra Bal-tık Denizi'nde boğulmuş, Levine ile Cherbatzky ailesi arasındaki bağlantılar zayıflamıştı. Oblonsky ile dostluğu bile durumu değiştirmemişti. Moskova dışında bir yıl geçirdikten sonra, kışın başlangıcında şehre gelmiş ve Cherbatzky'leri tekrar görerek kızlardan hangisini sevmenin alnına yazılmış olduğunu anlamıştı.

Genç Prenses Cherbatzky'i istemesi kadar doğal bir şey olamazdı. İyi bir ailenin oğlu, zengin ve genç bir kişi olan Levin'e arzu edilen bir damattı. İsteseydi iyi karşılanacağı bir gerçektir. Ama Levine aşıktı. Kitty onun gözlerinde kusursuz bir insandı. Onu o kadar yüksek görüyor, kendini o kadar küçümsüyordu ki böyle bir evliliğe layık olmadığını düşünüyordu.

Moskova'da rüyada yaşıyormuş gibi iki ay geçirmiş. Kitty'i her gün görmüş ama sonunda, bu evliliğin olanaksız olduğunu düşünerek şehirden kaçmıştı. Sosyetedede belli ve saygıdeğer bir yer mi verebilecekti bu aileye? Arkadaşları önemli yerler işgal etmişlerdi. Kimisi yarbay, kimisi saygıdeğer bir profesör, kimisi de Oblonsky gibi bir mahkeme başkanıydı. Oysa ki kendizi otuz iki yaşına geldiği halde ne yapıyordu? Toprakları ile uğraşıyor, hayvan yetiştiriyor, çiftlik binaları yapıyor, ve çulluk avlıyordu. Kısacası, sosyetenin, başka bir yol bulamamış dediği insanlardan birisiydi. Hakkında verilen yargıların kötü olması gerektiğini bütün açıklığı ile görüyordu. Beceriksiz zavallı bir adam olarak düşünüldüğüne inanmıştı.

Kendisi kadar çirkin ve silik bir erkeği, o hayal dolu güzel kız nasıl olur da sevebilirdi. Kaybettiği kardeşi dolayısıyla bu kızla aralarında kurulmuş olan bağlantılar, bir adamla bir kız çocuğunun arasındaki bağlantılara benziyordu. Bu da bir engeldi.

Kendisi gibi sıradan bir insanın sevilmesi mümkün olduğunu ama seviyecek adamın çok güzel olması ve üstün bir insan özelliği göstere-30

bilmesi gerektiğini düşünüyordu. Kadınların çoğu kez çirkin ve bayağı insanları sevebileceklerini duymuştu ama buna inanmıyor ve başkalarını, bu kadar hayal dolu bir kadını seveni kendisine benzeterek düşünmekten kaçınıyordu.

Fakat taşrada iki ay geçtikten sonra bu duygunun gençlik heyecanlarına benzemediğine ve bu sorunu çözmeden, yani isteğinin kabul edilip edilmeyeceğini öğrenmeden edemeyeceğini anlamıştı. Reddedilmiş olduğunu gösteren bir delil yoktu ki. Bu yüzden iyice karar vermiş olarak Moskova'ya hareket etti. İsteği kabul edilirse evlenecekti. Edilmezse... Ne olacağını düşünemiyordu bile.

Levine sabah treni ile Moskova'ya gelmiş, üvey kardeşi Kosnic-hef in evine gitmişti. Kendine çeki düzen verdikten sonra kardeşinin çalışma odasına girmişti. Ona her şeyi anlatmak ve bu durumda ne yapması gerektiğini ondan sormak istiyordu. Ama kardeşi yalnız değildi. Bir anlaşmazlıktan dolayı aralarında çıkan tartışmayı sonuçlan-dırmak üzere Harkoftan Moskova'ya gelmiş bir felsefe profesörü ile konuşuyordu. Bu profesör, maddecilere düşmandı. Serge Kosnichef, onun tartışmalarını dikkatle izliyordu. Son yazısını okuduktan sonra, birkaç itiraz yaparak bir yazmıştı. Maddeciliğe gerektiğinden çok yumuşak davrandığı için çıkışıyordu Profesöre. Bunun üzerine profesör durumu aydınlatmak için kendi gelmişti. Konuşma o zamanların moda olan bir soru üzerine dönüp dolaşıyordu. İnsanların davranışlarında, ruhsal ve fizyolojik olaylar arasında bir sınır var mıdır? Varsa bu sınır nerededir?

Serge Kocnichef, kardeşini her zamanki soğuk ve dostça gülümse-mesiyle karşıladı. Onu profesöre takdim ettikten sonra, konuşmasına devam etti. Ufak tefek, gözlüklü bir adam olan profesör bir an Levine'i

31

selamladıktan sonra, onunla zerre kadar ilgilenmeyerek konuşmasına devam etti. Levine onun gitmesini beklemek için oturdu ve konuşmayla ilgilenmeye başladı. Sözü geçen yazıları dergilerde okumuştı. Üniversitede Tabii Bilimler okumuş bir adamın bilimlerin daha sonraki gelişmelerine duyabileceği ilgiyle okumuştı onları. İnsanı menşei, refleksler, biyoloji, sosyoloji ile ilgili bilgiç sorular ile kendisini«gittikçe ilgilendiren ölüm ve yaşamın amacı sorulan arasında bir yakınlaştırma yapmamıştı.

Konuşmayı takip ettikçe, karşımdakilerin bilimsel sorunlar ile ruhla ilgili sorunlar arasında bir yakınlaştırma yaptıklarını anlıyordu. Ama bu konuyu ele alacaklarını sandığı zaman, aceleyle başka bir yana dönüp, ince ayrıntılar, reddetmeler, kitaplardan cümleler okumalar, ustalara danışmalar arasında aldıklarını görüyor, söylediklerini anlamakta güçlük çekiyordu.

Serge Kosnichef sağlam ve ince konuşma tarzıyla, "Keisin kuramını kabul edemem" diyordu. "Dış dünya ile ilgili bütün bilgilerimin yalnız duyulardan geldiğini kabul edemem. Bütün bilgilerin kaynağı olan varlık ve varoluş duygusu, duyumlardan gelmiş olamaz. Bu görüşü yaratmak için özel bir organ yoktur."

"Evet, ama Wurst, Knaust ve Pripasof, varoluşunumu duymanızın, duyumların birbiri üzerine yığılıp birikmesinden meydana geldiğini, kısacası, duyumların sonucundan başka bir şey olmadığı yerde, varoluş duygusunun da olmadığını öne sürüyor."

Serge İvanitch, "Bence tersi doğrudur" dedi.

Levine, tam asıl soruna dokunacakları sırada, yine konudan uzaklaştıklarını düşünerek, profesöre şu soruyu sormaya karar verdi.

"Öyleyse duyumların ortadan kalktığı, vücudun bir ceset haline geldiği zaman ben de tamamen ortadan kalkmış mı olacağım?"

Profesör bu soruya kızmış, hatta sinirlenmiş gibi Levine baktı. Bir filozoftan çok köylüye benzeyen bu adam da ne istiyordu? Serge İva-32

nitch, tartışmaya profesör gibi iyice dalmış olmasına rağmen, bu sorunun çok açık ve akla yakın anlamını kavrayarak, gülerken yanıt verdi,

"Bu sorunu çözmek elimizde değil henüz."

Profesör düşünceyi tekrarlayarak, "Elimizde yeter derece yeri yok" diye devam etti. "Bana öyle geliyor ki, Pripasof un açıkça söylediği gibi, duyumlar izlenimlere dayanıyorlarsa yapacağımız tek şey, bu iki kavramı birbirinden iyice ayırmaktır.

Levine artık konuşulanları dinlemiyordu. Profesörün gitmesini bekliyordu.

Serge İvanitch kardeşine döndü.

"Seni gördüğüme sevindim.Uzun zaman kalacak mısın burada? İşler nasıl gidiyor?" dedi.

Levine, kardeşinin tarım işleriyle pek ilgilenmediğini, bunları, sorarken fedakârlık yaptığını biliyordu. Bu yüzden sadece buğday satışından ve böylece elde ettiği kişisel kârdan söz açtı. Kardeşine, evlenmek isteği hakkında ne düşündüğünü sormaya iyice karar vermişti. Onun düşüncelerine önem veriyordu, ama

profesörle konuşmayı dinledikten sonra ona akıl danışmak isteğini kaybetmişti. Konuşacak gücü bulamıyordu kendinde. Kardeşi Serge'in konuyu bambaşka bir şekilde göreceğini düşünüyordu.

"Sizin köy meseleleri nasıl gidiyor?" dedi Serge İvanitch. Taşradaki bu tarım topluluklarına çok önem veriyor ve köy sorunları ile ilgileniyordu.

"Doğrusu bir şey bildiğim yok."

"Nasıl olur. Sen de idare edenler arasında değil misin?"

"Hayır vazgeçtim bu işten. Toplantılara katılmıyorum artık" dedi Levine.

33

Serge kaşlarını çatarak, "Çok yazık olmuş" dedi.

Levine kendisini temize çıkarmak ister gibi olup bitenleri anlattı o zaman.

"Bu hep böyledir" dedi Serge İvanitch. "İşte biz Ruslar böyleyiz-dir. Yanlışlarımızı görmek için belki bizim iyi huylarımızdan birisidir ama bunu fazla abartmaya kaçmadan yapmalıyız. Dilimiz elverişlidir zaten. Bu yüzden işi şakaya vuruyoruz. Bu işletmeler ve haklar ellerinde olsa, başka bir batı ulusu, örneğin Almanlar, ya da İngilizler bundan hür bir yaşam çıkarabilirler, oysa biz sadece gülünç şeyler çıkarıyor, gülüyoruz."

Levine suç kendisindeymiş gibi, "Ne yapmalı bilmem" dedi. "Bu benim son denememdi. Bütün iyi niyetimi harcadım buna. Elimden bu kadar geliyor. Artık ben..."

"Bu kadar mı geliyor? Sen sorunları gerektiği gibi ele almıyorsun."

Levine üzgün bir halde, "Belki haklısın" dedi.

"Kardeşimiz Nicholas'ın burada bulunduğunu biliyor musun?"

Nicolas, Constantin'in ağabeyisi ve Serge'in üvey kardeşiydi. Bu varlığının büyük bir kısmını har vurup harman savurarak yaşamını mahvetmiş olan bir adamdı. Kötü ve garip bir dünyada yaşamaya devam etmesi yüzünden kardeşleri ile de arası açılmıştı.

Levine, ürkmüş gibi, "Ne dedin? Nereden biliyorsun bunu?" dedi.

"Prokofi yolda görmüş onu."

"Burada, Moskova'da mı? Nerede şimdi?" Levine birden ayağa kalkmıştı. Sanki hemen onu bulmaya koşmak istiyordu.

Kardeşinin heyecanlandığını gören Serge, başını sallayarak, "Bunu söylediğime pişman oldum" dedi, "Nerede olduğunu anlamak ve kendisine haber vermek için arkasından birisini gönderdim. İşte bana verdiği yanıt."

Bu sözleri söyledikten sonra kardeşi Levine'e bir kâğıt parçası³⁴

uzattı.

Levine çok iyi tanıdığı o garip yazı ile yazılmış olan mektubu okudu. Şunlar yazılıydı: "Rahat bırakılmaktan başka istediğim yok. Kardeşlerimden bunu istiyorum."

Constantin, Serge'in karşısında, elinde kâğıt, başını yerden kaldırmadan ayakta duruyordu.

"Bana hakaret etmek istediği belli" dedi Serge. "Ama bunu yapamayacak. Bütün istediğim ona yardım etmek. Bunu gerçekleştiremeyeceğimi biliyorum."

"Evet evet," dedi Levine. "Senin davranışını takdir ediyorum. Ama gidip onu görmem gerek."

"Bundan zevk duyacaksan git" dedi Levine. "Ama bunu önermem sana. Aramızı bozacağından korktuğum için söylemiyorum bunu. Bizim aramızı nasıl olsa bozamaz. Kendin için söylüyorum. Elinden hiçbir şey gelmez. Ama yine bildiğin gibi yap."

"Belki yapacak bir şey yoktur ama onu görmezsem içim rahat etmeyecek."

"Seni anlamıyorum" dedi. "Anladığım bir şey varsa o da bu durumun bizim gururumuzu yerin dibine batıran bir ders olduğudur. Bili[^] yor musun ne yapıyor şimdi?"

"Çok korkunç bir durum bu yazık" diye yanıt verdi Levine....

Serge İvanitch'in hizmetçisinden kardeşinin adresini aldıktan sonra, oraya gitmek için yola çıktı ama düşüncesini değiştirip akşama bıraktı. İçinde hiçbir endişe kalmaması için önce Moskova'ya gelmesine neden olan konuyu ele almak gerektiğini düşündü. Bu yüzden Ob-lonsky'i görmeye gitti. Charbatzky'lerin nerede olduğunu öğrendikten sonra, Kitty'i bulacağını tahmin ettiği yere gitti.

Saat dörde doğru, Levine arabadan inip, parkın kapısından içeri

Arına Karenina

35

girerek, heyecanlı bir halde, patinaj yapılan yerin yanındaki buz dağ-cıklarına giden yolu takip etmeye başladı. Genç kızı orada bulacağından emindi. Çünkü kapıda, Charbatzky'lerin arabasını görmüştü. *

Soğuk ama güzel bir havaydı. Parkın kapısında, sıra halinde arabalar bekliyordu. Tahta kabartmalarla

süslenmiş kulübelerin çevresinde açılmış yollarda halk toplanmıştı. Kar ve buzlarla yüklü yaşlı ağaçlar, yepyeni ve tantanalı kutsal kaftanlar giymiş gibiydiler.

Levine hem yürüyor hem kendi kendine konuşuyordu. "Yavaş, heyecanlanma. Ne istiyorsun? Ne var sanki? Sus sersem!" Kalbine söylüyordu bu sözleri.

Ama heyecanını yatıştırmaya kalktıkça daha heyecanlanıyor, nefesi kesiliyordu. Tanıdıklarından biri ona seslendi. Levine bu adamı tanımadı bile. Dağcıklara yaklaştı. Kızaklar bağlı oldukları zincirler sayesinde bir inip bir çıkıyorlardı. Demir ve zincir sesleri, canlı neşeli bağışmalar duyuluyordu. Biraz ileride paten yanları gördü. Genç kızı hemen tanıdı. Gönlünü dolduran neşe ve yılgınlık onun orada, yakında olduğunu bildiriyordu.

Levine'in bulunduğu tarafın karşısında, bir kadının yanında ayakta duruyor, ne duruşu ne de makyajı ile onlardan ayrılmıyordu. Levine'in gözünde o, dikenler arasında bir gül gibi belirliyordu. Gülümsemesiyle çevresinde bulunan her şeyi aydınlatıyordu. "Buzun üzerine ilerleyip, ona yaklaşmaya cesaret edebilecek miyim?" diye düşündü. Genç kızın bulunduğu yer, onun gözüne bir mihrap gibi görünüyordu. O kadar korkmuştu ki adeta oradan kaçacaktı. Sonunda kendini zorlaya zorlaya, genç kızın çevresinde her çeşit-insan bulunduğunu, kendisinin de buraya kayak yapmaya gelmiş olabileceğini düşündü. Buzun üzerine indi. Sanki genç kız bir güneşmiş gibi ona bakmıyor ama bakmadığı halde görüyordu onu.

Birbirini tanıyan insanlar, haftada bir gün kayak yapmak için buz pistinin üzerinde toplanıyorlardı. Orada, paten yapma sanatının ustala-36

n görüldüğü gibi çırakları da görölüyordu. Acemi hareketli gençlerin yanında sağlıklarını düşünerek kayak yapan yaşlı beyler de vardı. Kitty'nin yanında oldukları için, Levine bu insanları, Tann'nın sevgili kullan gibi görüyordu. Onun etrafında kayıyor, onunla şakalaşılıyor ve havanın güzel olmasını mutlu olmaları için yeter bir neden olduğunu düşünür gibi davranıyorlardı.

Kitty'nin yeğenlerinden biri, Cocolas Charbatzky, ayağından patenler, üzerinde dar bir pantolon ve ceket, bir sıraya oturmuştu. Levi-ne'i ilk o gördü.

"İşte Rusya'nın en büyük patinajcısı" diye bağırdı. "Ne zamandan beri buradasın? Patenlerini giy haydi. Bugün buz çok uygun."

Kitty'nin karşısında bu kadar serbest bir şekilde konuşabileceğine akıl erdiremeyen ve genç kıza bakmadığı halde onu bir an gözden kaybetmeden, Levine, "Patenlerimi almamışım" dedi. Yüksek patenli botlarının üzerinde korkarak duran Kitty, yanında Rus milli kıyafeti giymiş acemi bir patenci olduğu halde ondan tarafa gelmeye başlamıştı. Kitty emin bir şekilde kayamıyordu. Ellerini, boynuna bir şeritle bağlamış kolluklarından çıkarmış, ilk önüne gelecek şeye sarılmaya hazır bir vaziyette, Levine bakıyordu. Tanıdı onu. Korkusundan gülüm-süyordu. Yeğeninin yanına hızla gelip, onun kolunu tuttu ve Levine'i dostça selamladı. Levine hayalinde bile onu bu kadar tatlı bir insan olarak belirtmemişti.

Güzel omuzları üzerinde duran temiz ve iyilik dolu sansın başını düşünmesi, Levine'in hayal gücünde Kitty'nin bütün varlığını canlandırmaya yetiyordu bile. Bu çocukça incelikle kadın güzelliğinin kanş-masındaki çekiciliği Levine kavırıyordu. Ama onu en çok şaşırtan şey, kendisini iyiliklerle dolu, temiz, yumuşak bir dünyaya götüren alçak gönüllü, sakin, samimi ve gülüş dolu bakışlarıydı.

Levine'e elini uzatarak, "Ne zamandan beri buradasınız?" dedi. Kolluğundan düşen mendili alıp kendisine verdiğini görünce, "Teşek-

37

kür ederim" diye ekledir.

"Ben, biraz önce geldim. Yani bugün geldim," dedi Levine. O ka--dar heyecanlanmıştı ki soruyu doğru anlayamamıştı. Size gelmek istiyordum. Yolculuğunun amacını düşünüp kıpkırmızı kesildi. Bu kadar iyi paten yaptığınızı bilmiyordum."

Genç kız dikkatle baktı ona. Sanki şaşkınlığının nedenini anlamak istiyordu.

"İltifatınız bence çok değerli" dedi. "Sizin iyi bir patinajcı olduğunuzu kimse unutmadı burada." Bu sözleri söylerken, kolluğunun üzerine düşen çam yapraklarını, siyah eldivenli küçük eliyle silkiyordu.

"Evet bir zaman merak sarmıştım bu işe. Usta olmak istiyordum."

Genç kıza gülümseyerek, "Bana öyle geliyor ki, siz her şeyi tutkuyla yapan bir insansınız" dedi. "Sizin patinaj yapmanızı görmek isterdim. Patenleri takın. Beraber kayalım."

Genç kıza bakarken, "Beraber patinaj yapmak mı? Böyle bir şey mümkün müdür?" diye düşünüyordu.

"Hemen geliyorum" diye yanıt verdi.

Koşup bir çift paten aradı.

Pateni ayağına takan adam, "Çoktan beri buraya gelmiyordunuz efendim" dedi. "Siz gideli bu işin ustası

gelmedi buraya. Oldu mu?"

"Tamam oldu. Elini çabuk tut." Yüzünü aydınlatan gülümseyişin önüne geçemiyordu. "İşte yaşam, işte mutluluk" diye düşündü. "Onunla hemen konuşmalı mıyım? Ama konuşmaktan korkuyorum. Çok mutluyum. Hiç olmazsa ümit etmek bakımından mutluyum. Oysa... Ama yapmalıyım bunu, yapmalıyım. Zayıflık istemez..."

Levine ayağa kalktı, şöyle kendini bir denedikten sonra, hafifçe piste süzüldü. Kayışını isteğine göre hızlandırıp yavaşlatıyordu. Korkarak kıza doğru yaklaştı. Ama kızın gülümsemesi güven verdi ona. Elele tutuşup yanyana kaydılar. Gittikçe hızlanıyorlardı. Hızlandıkça, Kitty onun elini daha kuvvetlice sıkıyordu.³⁸

"Sizinle birlikte daha çabuk öğreneceğim bunu" " dedi genç kız. "Bilmem neden güven duyuyorum size karşı."

"Koluma yaslandığınız zaman ben de kendime güceniyorum" dedi. Ama birden korkup kıpkırmızı kesildi. Nitekim bu sözleri söylemez, güneş bir tepenin ardında nasıl kaybolursa, genç k kızın yüzündeki tatlılık ta öylece ortadan silinmişti. Genç kızın yüzünd' de Levine'in anlamsız bildiği bir çizgi belirmişti. Düşünmeye zorluyordu kendini.

Levine, "Kötü bir şey mi oldu yoksa" dedi. Sonra hızla ekledi. "Bunu sormaya hakkım yok zaten."

"Neden? bir şey yok" diyerek soğuk bir şekilde yanıt verdi genç kız. "Matmazel Linon'u görmediniz değil mi?"

"Henüz görmedim."

"Gelin öyleyse, bilirsiniz sizi çok sever."

Oturduğu sıranın üzerinden onları seyreden, gri renk bukleli yaşlı Fransız kadına yaklaşıırken, "Ne oluyor, yoksa ona kötü bir şey mi yaptım. Tanrım acı bana!" diye düşünüyordu. Kadın Levine'i eski bir dost gibi karşılayarak tatlı tatlı gülümsedi. Biraz konuştuktan ve şaka-laştıktan sonra yaşlı kadın;

"Hadi gidin, eğlenin. Bizim Kitty iyi kaymaya başladı değil mi?"

dedi.

Levine Kitty'nin yanına döndüğü zaman genç kızın yüzünün eskisi gibi asık olmadığını gördü. Ama zoraki bir sakinlik seziliyordu ba-kışlarındıTBu Levine'in içini kararttı. Yaşlı kadından ve özelliklerinden söz açtıktan sonra, genç kıza kendi yaşamını anlatmaya başladı:

Genç kız, "Kır yaşamı sizi sıkıyor mu?" dedi.

"Hayır sıkıyor. Boş zamanım yok" dedi. Genç kız kendisim de davet ettiğinin farkına varıyor, onun isteğini yapmaya hazır bir hale geliyordu.

"Uzun zaman kalacak mısınız burada?" dedi Kitty •

Söylediğine dikkat etmeden, "Bilmiyorum" dedi.- Sakin bir dost-

39

luk bağlantısına kapılmak ve belli sonuçlar almadan eski yaşamına dönmek zorunda kalmak, düşüncesine dönmek kudurtuyordu onu

"Nasıl bilmiyorsunuz?"

"Bilmiyorum, bu size bağlı" dedi. Ve birden söylediği sözlerden korkuya düştü.

Kız bu sözleri duymadı mı, yoksa duymak mı istemedi bunu anlamak gücü. Ama birden Levine'in yanından ayrılıp, Matmazel Li-non'un yanına gitti. Ona birkaç kelime söyleyip patenlerin çıkarıldığı kulübeye yaklaştı.

Levine için için, "Tanrım, yine ne yaptım. Tanrım yol göster bana" diye yalvarıyor ve şiddetli bir hareket yapmak zorunluluğunu duyarak, buz üzerinde sert dönüşlerle daireler çiziyordu.

Tam o sırada, oradaki patencilerin en ustası olduğu belli olan bir delikanlı, patenler ayağında, sigarası ağzında kahveden çıkarak, durmadan merdivene doğru koştu, kollarının durumunu bile değiştirmeye gerek görmeden, hoplaya hoplaya basamakları indi ve buzun üzerine geldi.

Levine bu yeni bir ustalık deyip, merdivenin başına bastı, aynı hareketi o da yapmak istiyordu.

Nicolas Carbatzky, "Canınıza kastiniz mi var? Bu alışkanlık isteyen bir harekettir" diye seslendi.

Levine çıkış yapmadan önce biraz kaydı, sonra elleriyle dengesini sağlamaya çalışarak merdivenleri indi, son basamakta düşer gibi oldu, ama son bir çaba harcayarak doğruldu ve buzun üzerinde süzüldü.

Tam o sırada yanında Matmazel Linon olduğu halde kulübeye giren, Kitty Levine'i bir kardeş gibi tatlı bir bakışla okşayarak, "Ne cesur bir delikanlı. Benim ne suçum var. Ne yaptım? Bunun hafif yaradılış olduğunu söylerler. Niye olsun. Sevdığım o değil ama onun yanında da memnun hissediyorum kendimi. Çok iyi bir insan. Peki niye bunu söyledi bana." diye düşüncelere dalmıştı.⁴⁰

Biraz önce yaptığı hareketten dolayı kıpkırmızı kesilmiş olan Le-vine, Kitty'nin annesiyle birlikte gittiğini görünce durup düşünmeye başladı. Patenlerini çıkarıp, kapıda genç kız ve annesine yetiştirdi.

Prenses, "Sizi gördüğüme çok sevindim. Misafir günümüz perşembedir" dedi.

"Demek bu gün."

"Sizi görmekten zevk duyacağız" diye yanıt verdi soğuk bir şekilde.

Bu sertlik Kitty'nin canını sıkırmış, gönlünü yumuşatmıştı. Levine'e dönüp gülümseyerek, "Görüşelim" diye söyledi.

Tam bu sırada, Stephane Arcadieitch, şapkası yana yatmış, yüzü pırıl pırıl zafer kazanmış bir komutan gibi parka girmişti. Kaynanası, Dolly'nin sağlığı ile ilgili sorular sormaya başlayınca yüzü üzüntülü ve zavallı bir hal aldı. Sonra alçak sesle konuştuktan sonra, başını havaya kaldırarak, Levine'i kolundan tuttu, "Hotel d'Angleterre'e yahut l'Ermitage'dan hangisini istersin?"

"Hangisi olursa."

Hotel d'Angleterre'e daha çok borcu olan ve bu yüzden oradan kaçmayı onuruna yediremeyen Stephane Arcadieitch, "Öyle ise L'Hotel D'Angleterre'e gidelim" dedi. "Demek bir araban var çok iyi: Benimkini geri göndermiştim."

Bütün yol boyunca iki arkadaş konuşmadılar. Levine Kitty'nin birden değişmesinin neden ileri geldiğini anlamaya çalışıyor fakat her defasında kötü bir umutsuzluğa kapılıyor ve umutlanmanın saçma bir iş olacağını düşünüyordu. Ama yine de kendisinin bambaşka bir adam olduğunu hissediyordu. Genç kızın gülüşünden ve "Görüşürüz" demesinden önceki Levine değildi artık o.

Otele geldikleri zaman, Stephane Arcadieitch arkadaşına "Kalkan balığı seversin değil mi?" dedi.

"Neyi?"

41

"Kalkan balığını." "O tabii, bayılırım..."

Levine bile lokantaya girdikleri zaman Stephane Arcadieitch'in yüzünde beliren neşe dolu aydınlık ifadeyi fark etmekten alamamıştı kendini. Stephane Arcadieitch paltosunu çıkarıp, şapkasını yana koyduktan sonra, yemek salonuna kadar ilerledi, yürürken, siyahlar giymiş Tatar garsona emirler veriyordu. Sağda solda bulunan, ve onu her yerde olduğu gibi burada gördüklerinden dolayı da memnurluk duyan tanıdıklarını selamlayarak, büfeye yaklaşıp, bir bardak sert içki aldı. Tezgâhta çalışan kız bir Fransızdı. Saçlarını kıvrırmış, yüzüne adamakıllı boya sürmüştü. Üstünde, şeritler, danteller bir sürü süs vardı. Stephane Arcadieitch'in dikkatini çekmişti. Genç adam kadına bir şeyler söyledi. Kadın katıla katıla gülmeye başladı. Oysa, takma saçlı boyalı bu kadını gören Levine'in iştahı kesilmişti. Oradan uzaklaştı. Tiksinmişti. Gönlü Kitty'nin anıları ile doluydu. Gözlerinde mutluluk ve zafer belirliyordu.

Yaşlı Tatar ısrar ediyor ve "Buraya efendim, bu tarafa" diye yer beğendirmeye çalışırken hızlı dönüşler yaptığı için üstündeki kuyruklu elbisenin uçları açılıp duruyordu.

Stephane Arcadieitch'in misafiri olduğu için, Levine'e de saygı göstererek, "Lütfen böyle gelin, efendim."

"Ya... İstiridyeler, ha?"

Stephane Arcadieitch düşünceye daldı,

"Eski düşüncemizden vazgeçelim mi Levine?" dedi. Parmağını listenin üzerine bastırmıştı. Ciddi ciddi düşünüyordu.

"Bana bak, istiridyeler iyi mi. Dikkat et...."

"Flensbourg istiridyeleri efendim."42

"Boş ver Flensbourg'u. Tazeler mi?" "Dün aldık efendim."

"Ne dersin. İstiridye ile başlayıp, bütün yemeğimizi değiştirelim mi?"

"Benim için önemli değil. Bence en iyi şey lahana çorbası ile Kac-ha (1) dır, ama burada bulunmaz" dedi Levine.

Bir dadının baktığı çocukların üzerine eğildiği gibi Levine'in üzerine eğilen Tatar, "Emredersiniz Kacha â la Russe verelim" dedi.

"Doğrusu ne seçsen benim hoşuma gider. Patinaj yaptım bugün. Kamım aç." Oblonsky'nin yüzünde bir memnuniyetsizlik ifadesi görerek, "Seçeneğin yemekleri takdir edemeyeceğimden korkma. İyi bir yemeği zevkle yerim."

"Bir de bunu söylemeseydin bari. Kim ne derse desin, bu yaşamın en büyük zevklerinden biridir bu." dedi Stephane Arcadieitch. "Öyleyse, bize iki, hayır az olur üç düzine istiridye ver. Sonra sebze çorbası..."

"Printaniere" diye ekledi Tatar.

Ama, adamın bütün yemekleri Fransızca isimleri ile sıralamasına meydan vermemek isteyen Stephane Arcadieitch,

"Biliyorsun, sebze çorbası" dedi. "Sonra, kalkan balığı sosu iyi olsun, daha sonra rozbif, iyi pissin dikkat et, bir horoz sonunda konserve."

Stephane Arcadieitch'in yemekleri Fransızca isimleri ile söylemekten hoşlanmadığını bilen tatar, onun istediği gibi emir vermesine bir şey demedi, ama sonunda da yemeklerin isimlerini kendi bildiği gibi tekrar etmeye başladı... "Potage pintaniere Turbot sauce Bau-marchais, poularde a l'estargon, rnacedoin de fuitts". Bunu söyler söylemez, sanki kurulmuş gibi, listenin birini ortadan kaldırıp, öbürünü çıkardı. İçkilerin listesiydi bu. Stephane Arcadieitch'e uzattı. "Ne içiyoruz?"

43

"Ne istersen içelim. Yalnız biraz şampanya isteyeceğim."

"Nasıl? Başlangıçta mı içeceksin? Neden olmasın, desene... Beyaz markalısını mı seversin."

"Cachet Blanc" dedi hemen Tatar.

"Peki, istirdiyelerle bu yeterli gelir."

"Yemekte hangi şaraptan içeceksiniz?"

"Du Nuits ver, hayır, her zaman içtiğimizden olsun."

"Sizin peynirinizden getireyim mi?"

"Evet, yoksa başka bir şey mi istersin?"

Levine gülümseyerek, "Hangisi olsa olur" dedi.

Tatar koşarak gitti. Elbisesinin uçları havada sallanıyordu. Beş dakika sonra gelmişti. Bir elinde üstünde istirdiyeler olan bir tepsi, öbüründe bir şişe vardı.

Stephane Arcadieitch peçetesini açıp üzerine örttü. Sakin bir tavırla ellerini uzatıp istirdiyeleri tatmaya başladı.

İstirdiyeleri küçük bir gümüş çatal ile birer birer kabuklarından çıkarıp yerken "Fena degil"dedi. Bir Levine'e bir Tatar'a memnun bakışlarını çevirerek, "Fena değil" diye tekrarladı.

Levine ekmek peynir olsa daha memnun olurdu, ama istirdiyeleri yemekten ve Oblonsky'e hayran olmaktan kendini alamıyordu. Tatar da, şişeyi açıp köpüklü şarabı kesme bardaklara koyduktan sonra, beyaz kravatını düzelterek, Stephane Arcadieitch'e memnun memnun baktı.

"Ya istirdiyeleri pek sevmiyorsun, ya da aklın başka yerde, ha?" dedi Oblonsky.

Levine'i neşelendirmek istiyordu. Gerçi Levine üzüntülü değildi takat tedirgin bir hali vardı. Gönünden geçenlerle, bu gürültülü patırtılı lokantada kendini huzur içinde hissedemiyordu. Yanlarındaki odalarda bayanlar ile yemek yiyenler vardı. Işık, aynalar, Tatar her şey sıkıyordu onu. Gönlünü dolduran duyguyu sanki kirlitiyordu burada.44

"Ben mi? Evet aklım başka yerde. Ama burada her şey benim canımı sıkıyor. Benim gibi bir dağlı için bu çevrenin ne kadar garip bir şey olduğunu anlayamam. Senin yanında gördüğüm o beyin tırnakları gibi garibime gidiyor bunlar."

"Evet bu zavallı Grinewitch'in tırnaklarının seni ilgilendirdiğini farketmiştir."

"Elimden gelmiyor başka türlü olmak" dedi Levine. "Kendini benim yerime koy, çevreni benim gözümle görmeye çalış. Bizler, işimize yarayacak ellere sahip olmak isteriz. Bu yüzden tırnaklarımızı kesiyoruz. Kollarımız kıvrırız çoğu kere. Burada tırnak uzatıp, elleriyle bir iş yapamayacaklarından emin oldukları için, kollarına, düğme yerine geçen tabaklar takıyorlar."

Stephane Arcadieitch neşeli bir şekilde gülümsedi:

"Fakat bu o adamların elleri ile çalışmak zorunda olmadıklarını gösterir. Kafaları ile çalışıyorlar."

"Olabilir bu. Ama bu garip geliyor bana. Gerçekten şu anda yaptığımız da garip geliyor. Kır hayatında, bir an önce işimizin başına geçebilmek için, karnımızı hemen doyurmak isteriz biz. Oysa şimdi doymaya çalışmayan mümkün olduğu kadar uzun zaman yemeği çalışıyoruz. İstirdiye de yiyoruz."

"Şüphesiz" dedi Stephane Arcadieitch "Ama medeniyetin amacı her şeyi tat almak durumuna getirmek değil midir?"

"Medeniyetin ajnacı buysa, ben yabanî bir insan olarak kalmayı tercih ederim."

Levine içini çekti. Kardeşi Nicolas'ı düşündü. İçi sızlamış, üzüntü duymuştu. Yüzü asıldı. Ama Oblonsky onu eğlendiren bir konu açmıştı hemen.

Göz kırıp, istirdiye kabuklarını kenara iterek peynir alırken, "Bu gece bize, yani Cherbatzky'lere geliyor musun?"

"Tabii" diye yanıt verdi Levine. "Prenses isteyerek davet etmedi

beni ama geleceğim."

"Yanlış düşünüyorsun. Geçkin kadın davranışı yüzünden sana öyle gelmiş," dedi Stephane Arcadieitch. Kontes Bonine'lerde müzik toplantısı var. Oraya gittikten sonra ben de geleceğim. Nasıl olur da seni yabanilikle suçlandırmam. Geçen defa Moskova'dan neden kaçtın açıklasana. Cherbatzky'ler sanki bir şey biliyor muyum gibi sürekli soru sordular bana. Bir şey bildiğim yoktu. Sadece senin kimsenin aklına gelmeyen şeyler yaptığını biliyordum."

Levine heyecanla ama yavaş yavaş, "Evet haklısın" dedi. "Ben yabaninin biriyim. Ama bunu ispat eden gidişim değil, tekrar buraya-ge-lişim. Geldim yine..."

Oblonsky, Levine'in gözlerinin içine bakarak, "Mutlu musun?" dedi.

"Niye sordun?"

"Aşıkları gözlerinden anlarım ben" dedi Stephane Arcadieitch. "Gelecek senindir."

"Peki sen gelecekten bir şey umuyor musun?"

"Halden başka şeyi yok benim. O da pek parlak değil."

"Ne oldu?"

"İşler iyi değil. Sana kendimden söz etmek istemem. Gerçi her şeyi de anlatamam. Peki neden Moskova'ya geldin? Hey... gel buraya bak," diye seslendi Tatara.

"Bil bakalım" dedi Levine. Bakışlarını arkadaşının yüzüne dikmişti.

"Biliyorum ama önce ben konuşmak istemem. Konuşunca bilip bilmediğimi anlarsın," dedi Stephane Arcadieitch.

Levine yüzünün adalelerinin kasıldığı duyuyordu, titrete bir sesle, "Peki ne diyorsun bu konuya, ne düşünüyorsun?"

Stephane Arcadieitch, Levine'e bakarak şarabını içti.

"Benim en fazla istediğim şey budur" dedi.46

Levine mırıldanarak, "Neden konuştuğumu biliyor musun? Aldanmıyor musun?" dedi. Gözlerini dostuna dikmişti. "Bu işin mümkün olduğuna inanıyor musun?"

"Niye olmasın?"

"Gerçek mi söylüyorsun. Samimi olarak söyle ama. Acaba reddedilmeye mahkum muyum dersin? Bundan eminim ben!"

Levine'in heyecanını gören Stephane Arcadieitch, "Niçin eminsin?" dedi.

"Böyle hissediyorum. Onun için de benim de çok ters olur bu."

"Kız için kötü bir yanı olduğunu sanmam. Bir genç kız istenilmiş olmaktan daima zevk alır."

"Başka genç kızlar belki ama o değil!"

Levine'in duygularını iyice bilen Stephane Arcadieitch, arkadaşının genç kızları ikiye ayırdığını, bunlardan birine dünyanın bütün genç kızlarını ve insani zavallılıkları koyduğunu, öteki sınıfta yalnız Kitty'nin bulunduğunu ve onda hiçbir eksiklik bulunmadığını düşündüğünü de biliyordu.

Yemeğin sosundan istemeyen Levine'e, "Biraz alsana" dedi.

Levine alçak gönüllülükle sistan bir parça aldı. Ama konuşmaya devam ederek, Oblonsky'e yemek yemek zamanı bırakmadı.

"Bir dakika dinle beni. Beni anlamalısın. Bu bir ölüm kalım sorunudur. Kimseye açmadım bunu, senden başkasına da açamazdım. Birbirimizden çok farklıyız, zevklerimizin ilintisi yok ama seni, beni sevdiğinden az sevmem. Bu yüzden sana soruyorum. Ama samimi olarak yanıt ver."

Oblonsky gülerek, "Düşündüklerimi söyledim sana, fakat çoğunu da söyleyeceğim. Eşim, harika bir kadındır... (Oblonsky bir an durarak, eşiyle arasındaki durumu düşündü), ikinci bir görme gücü vardır sanki. Başkalarının kalbinden geçenleri okur. Ama bütün bunlardan daha iyi olarak kiminle evleneceğini bilir. Kimsenin inanmadığı Cha-

havykskoy ile Brenteld'in evliliğini o önceden haber vermişti. İşte eşim senin için iyi şeyler söylüyor."

"Ne demek istiyorsun?"

"Kitty'nin seni sevmekle kalmayıp, eşin de olacağını söylüyor."

"Demek böyle dedi" diye bağırdı. "Karının bir melek olduğunu bilirim gerçi, ama konuştuğumuz yeter artık, yeter" deyip ayağa kalktı.

"Otur yerine."

Levine yerinde duramıyordu. Gözleri yaşarmıştı. Birkaç kere dolaştı salondur, sonunda gelip yerine oturdu. Biraz sakinleşmiş gibiydi.

"Beni anlamalısın" dedi. "Bu aşk değil, aşkı bilirim ben, bu o değil. Bu bir duygudan daha çok bir şey, beni egemenliğine alan bir kuvvet bu. Buradan ayrıldım, çünkü böyle bir mutluluğun var olamayacağını, bunun insani bir şey olmadığını düşündüm. Ama kendi kendimle boşuna savaştım. Bütün hayatımın bu kuvvette bulunduğunu anlıyorum. Bu işi sonuna götürmek gerek."

"Peki niçin kaçtın buradan?"

"İçimde düşüncelerin ne kadar karmakarışık olduğunu sana neler sormak istediğimi bir bilsen. Dinle. Bana yaptığın yardımın ne demek olduğunu anlayamazsın. O kadar mutluyum ki bencil bir insan haline geliyorum. Kardeşim Nicolas'ı bilirsin, buradaymış. Bana öyle geliyor ki onun da mutlu bir insan olması gerek. Bir delilik gibi bu.. Ama beni korkuya düşüren bir şey var, sen evlenmiş olduğun için bu duyguyu bilirsin. Bizim gibi günahlarla yüklü bir geçmişi olanların, temiz ve günahsız bir varlığa yaklaşmaya kalkması korkunç bir şey değil mi? buna layık olmadığını düşünmem doğru değil mi?"

"Senin çok büyük suçların olduğunu sanmıyorum."

"Ama yine de, yaşantımı tiksintiyle düşünüyor ve titriyorum, evet..."

"Ne yaparsın, dünya böyle" dedi Oblonsky...

"Bir tek oyalanma varsa o da şu çok sevdiğim duadadır, kendi üs-48

49

tünlüklerimize göre değil, rahmetine uyarak başla bizi... O da beni böyle başlayabilir."

Levine bardağını sonuna kadar içti, iki arkadaş birkaç saniye bakiştılar.

Stephane Arcadieitch, Levine'e, "Sana bir şey daha söylemeliyim, Wronsky'i tanıyorsun değil mi?" dedi.

Oblonsky bardakları dolduran Tatara, "Bir şişe daha getir" dedi. "Wronsky senin rakiplerinden birisi."

Bir an önceki neşeli yüzünde memnuniyetsizlikten başka bir şey görülmeyen Levine, "Bu Wronsky de kim?" dedi.

"Wronsky, Kont Cyrille Wronsky'nin oğlu, Petersburg'un şanslı gençliğinin en güzel örneklerinden biridir. Tver'de tanıdım kendisini. Hem çok güzel hem de çok yakışıklı. İmparatorun subaylarından. Çok iyi tanıdıkları var. İyi bir insan üstelik. Bana kalırsa hem akıllı, hem de bilgili. Geleceği pek parlak."

Levine kapkara kesilmişti, susuyordu.

"Senin buradan ayrıldığından biraz sonra ortaya çıktı. Kitty'e aşık olduğu söylendi. Tabii annesi..."

Levine gittikçe yüzünü asarak, "Özür dilerim ama hiçbir şey anlayamıyorum," dedi. Kardeşini unuttuğunu anımsar, anımsamaz pişmanlık duymuştu.

Stephane Arcadieitch onu kolundan tutarak, "Bekle bir dakika" dedi. "Sana bildiklerimi söyledim. Fakat bu kaypak işte senin daha çok şansın olduğunu sanıyorum."

Levine sapsarı kesilip, sandalyenin arkasına dayandı.

"Söz verdiğin halde niçin benim çiftliğe gelip ava çıkmadın? Bahara gel mutlaka" dedi birdenbire.

Oblonsky de böyle bir konuşma yapmış olmasından için için pişmanlık duyuyordu şimdi. Hem Stephane Arcadieitch'in öğütleri, hem de rakibi olduğunu öğrendiği Petersburg'lu subay hakkında öğrendikleri en derin duygularını yaralamıştı. Oblonsky, genç arkadaşının içinden geçenleri okuyup, gülümsedi.

"Bir gün gelirim. Görüyor musun dostum hayatta ne varsa altında bir kadın parmağı vardır. Benim durumum pek kötü örneğin. Bunun nedeni de kadınlar. Ne düşünüyorsun bu konuda, samimi olarak söyle" dedi. Bir elinde bir puro öbüründe kadehi vardı.

"Hangi konuda?"

"Anlatayım. Evlendiğini kabul edelim. Eşini seviyorsun, fakat bir başka kadına kapılmış olarsın..."

"Afedersin ama bunu anlayamıyorum. Yemekten sonra, bir fırının önünden geçerken ekmek yemek istemek gibi bir şey bu."

Stephane Arcadieitch'in gözleri her zamankinden daha parıldıadı.

"Neden olmasın. Taze ekmek bazen öyle güzel kokar ki insanı deli eder" dedi. Sonra bu konuyla ilgili bir şiir okudu. Şiiri okurken gülümsüyordu. Levine de gülümsemekten kendini alamadı.

"Biraz da şaka etmeli" dedi Oblonsky. Sonra devam etti. "Güzel, alçak gönüllü, aşık bir kadın düşün, fakir ve kimsesiz olan bu kadın her şeyini feda etmiş olsun. Bu kötülük işlendikten sonra, aile yaşamını kurtarmak içi ondan ayrılmak gerektiği zaman merhamet göstermemek mi gerekli? Bu ayrılıktan duyduklarını hafifletmek, onun geleceğini düşünmek gerekmez mi?"

"Özür dilerim ama benim için iki çeşit kadın olduğunu bilirsin, daha doğrusu bir yanda kadınlar bir yanda da... Yaptığı kötülüklerden pişmanlık duymuş güzel kadınlar görmedim. Ama şu tezgâhtaki Fransız gibi

bukleli saçlı kadınlar tiksindirir beni."

"Peki, İncil ne oluyor..."

"Bırak şu İncil'i. Sözlerinin bu kadar kötüye kullanılacağını bil-50

şeydi, İsa söylemezdi bunları. İncil'de bundan başka şey yok mu sanki. Gerçi söylediğim kişisel bir duyguydu. Sen nasıl örümceklerden tiksiniyorsan ben de düşmüş kadınlardan tiksiniyorum. Bunun için senin örümceklerin yaşayışını, benim de bu kadınların davranışlarını incelememize gerek yok."

"Böyle yargılanmak çok kolay. Sen de Dickens'in kahramanlarından birisi gibi hareket ediyorsun. Bu tip zor meseleleri görmemezlik-ten gelip geçiyordu. Ama bir olayı inkâr etmek ona yanıt vermek değildir. Söyle ne yapmalıyım, ne yapmam gerekiyor."

Stephane Arcadievitç gülümsedi,

"Ne ahlâkıyorsun ama! Duruma baksana. İki tane kadın var. Birisi haklarından dolayı kendisinin önemli olduğunu söylüyor. Hakları dediği şey de senin ona artık veremediğin aşkıdan başka bir şey değil. Öteki hiçbir şey istemeden kendini feda ediyor. Ne yapmalı? Nasıl davranmalı. Korkunç bir dram bu."

"Doğrusunu istersen ben burada bir dram olduğuna inanmıyorum. Bana kalırsa, Platon'un "Şölen" de belirttiği gibi, (hatırlarsın), iki aşk insanları ayıran bir ölçü taşıdır. Bazıları bu aşklardan birini anlarlar, bazıları anlamaz. Platonik aşkı anlamayanların dramdan söz etmeye hakları yoktur. Bu durumda başka türlü olabilir mi? Bütün dram, alınan zevk karşısında gönül borcu olmaktan başka bir şey değildir. Oysa platonik aşk bunun daha ilerisine gider. Çünkü bu aşkıta her şey apaçıktır, temizdir çünkü..."

Tam bu sırada, Levine kendi günahlarını, manevi savaşlarını hatırladı. Bu yüzden birden, "Fakat belki de hakkın var.. Olabilir söylediğin. Bir şey bilmiyorum ben" dedi.

"Gördün mü, sen tek parça yapılmış bir kişisin. Senin üstünlüğünde kusurun da bu. Karakterin tek parça diye, insanın yaşamındaki bütün olayların da böyle tek parça olmasını istiyorsun. Bu yüzden devlet emrinde çalışmanın yararsız olduğunu çünkü, bunun toplumsal bir et-

51

kişi olmadığını, fayda sağlamadığını söylüyorsun. Her davranışın belli bir amaca yönelmiş olmasını, evlilikle aşkın tek bir varlık halinde olmasını istiyorsun. Ama bunlar mevcut değildir. Gerçi yaşamın güzelliği, çekiciliği, çeşitliliği farkların mevcut olmasından ileri gelmektedir."

Levine içini çekti. Dinlemiyordu. Kendi dertlerine eğilmişti. Birden ikisi de, daha çok yakınlaşmalarını sağlaması gereken bu yemeğin, onları, iki iyi arkadaş gibi bırakmakla beraber, birbirlerinin dertlerinden uzaklaştırdığını anladılar. Her birini sadece kendini ilgilendiren konuyla uğraşılıyor, arkadaşının dertlerini düşünmüyordu bile. Oblonsky birçok yemeklerden sonra bu çeşit bir duygunun insanın içini kapladığını daha önce biliyordu. Bu arada ne yapması gerektiğini de biliyordu.

"Hesap" diye bağırdı. Sonra yandaki salona geçti. Eski bir arkadaşını görerek hemen bir aktivist ve onu koruyan kişi hakkında konuşmaya başladı. Bu konuda Oblonsky'nin içini ferahlatmıştı. Levine onu düşünmeye zorlamış, bir gerginlik doğurmuştu içinde.

Tatar, bahşışı de unutmayarak 28 rublelik bir hesap getirdi. Başka bir zaman olsa, kendi payına düşen 14 rubleden ürkecek olan Levine, aldırma bile. Parayı verip oturduğu yere döndü. Cherbatzky'lere gitmek üzere kıyafetini değiştirdi. Bütün geleceği orada belli olacaktı.

Genç prenses Kitty Cherbatzky on sekiz yaşındaydı. Sosyete de ilk olarak o yıl görünüyordu. Kız kardeşlerinden daha çok beğenilmişti. Annesi bile bu kadar beğenileceğini aklına bile getirmemişti. Moskova'nın bütün gençleri aşık olmuştu ona. Bundan başka, Levine ve Wronsky gibi iki isteyen de çıkmıştı.

Levine'in sık sık gelmesi ve Kitty'e olan aşkının belli olması,

Jj52

Prens ve Prenses'in kızlarının geleceği üzerinde konuşmalarına yol açmıştı. Bu konuşmaların çoğu sert tartışmalar durumunu alıyordu. Prens Levine'in tarafını tutuyordu. Prenses bütün kadınlar gibi konuyu başka tarafa çekiyor, Kitty'nin çok genç olduğunu, Levine'den pek hoşlanmadığını, gerçi Levine'in ciddi niyet sahibi gibi görünmediğini... söylüyordu. Ama gerçek düşündüğü bu değildi. Aslında daha iyi bir isteyen beklediğini, Levine'den kendisinin pek hoşlanmadığını, onu anlamadığını söylemiyor, saklıyordu. Bu yüzden, Levine'in Moskova'dan ayrılmasına çok memnun olmuştu.

O zaman, "Gördün mü hakkım varmış" dedi kocasına.

Wronsky ortaya çıkınca daha da sevindi. İşte daha iyi bir isteyen çıkmıştı.

Prensese kalırsa bu iki isteyen arasında kıyaslama yapmak olanaksızdı. Levine'in hoşlanmadığı tarafı,

olay üzerinde birden ve garip bir şekilde hükümler vermesi ve sosyete yaşamındaki acemiliği idi. Bunun gururdan ileri geldiğini sanıyordu. Levine'in kır hayatı yaşaması, hayvanlarla uğraşması da hoşuna gitmiyordu. Bunların hepsinden daha çok canını sıkın şey Levine'in bir buçuk ay evlerine gidip gelirken, kuşku, meraklı bir insan tavrı takınması ve kızlarını istemekle onlara büyük bir şeref vermiş olduğunu düşünür gibi görünmesiydi. Evlilik çağında bulunan bir kızın evine sık sık gelen bir insanın isteklerini açığa vurması gerektiğini anlamıyor muydu? sonra kimseye haber vermeden, Moskova'dan ayrılması?..."

"İyi ki çekici bir kişi değil. İyi ki Kitty'nin aklını başından almadı" diyordu kendi kendine.

Oysa Wronsky tam istediği gibiydi. Zengindi, akıllıydı, soylu bir ailenin çocuğuydu. Saray ve orduda parlak bir geleceği vardı. Üstelik sevimli bir insandı. Bundan iyisi can sağlığıydı. Baloda Kitty'ye kur yapmış, onunla dans etmiş, annesi ve babasıyla tanışmıştı. Niyetlerinden şüphe edilebilir miydi? Ama bütün bunlara rağmen zavallı kadın

53

son derece hareketli bir kış geçiriyordu.

Prenses, otuz yıl önce evlendiğinde, evliliği teyzesi tarafından hazırlanmıştı. Daha önceden tanınan nişanlı onu görmek ve kendini göstermek için eve gelmişti. Bu karşılaşma iyi sonuçlar vermiş. Bu işin sorumluluğunu yüklenmiş olan teyze durumu her iki tarafa bildirmişti. Sonra bir gün gelinip kız istenmiş ve bu istek kabul edilerek her şey gürültüsüz patirtisiz yapılmıştı. Hiç olmazsa, Prens şimdi bu olayları düşündüğü zaman bunun böyle olduğunu sanıyordu. Ama kızlarını evlendirmeye kalkışınca, dışarıdan pek kolay ve basit görünen bu işin ne kadar yorucu ve üzüntülü olduğunu iyice öğrenmişti.

Dolly ve Nathalie'yi evlendirirken, kocasıyla kavga etmiş bir sürü para harcanmış, üzüntü içinde günler geçirilmişti. Şimdi de aynı sıkıntılardan, kavgalardan geçmek gerekiyordu. Genel olarak bütün babaların yaptığı gibi, yaşlı prens de, kızlarının şeref ve namusu ile ilgili konularda son derece titiz davranıyordu. Hele Kitty için her zamandan daha titizdi. Her an prensesle kavga ediyor, kızının hayatını tehlikeye attığını ileri sürüyordu. Prenses bunlara eskiden beri alışmıştı, ama kocasının bu işlerde abartma yapmasının pek de haksız olmadığını, zamanın değişmiş olduğunu, bir annenin görevlerinin gittikçe zorlaştığını düşünüyordu. Kitty'nin yaşındaki kızlar serbest bir şekilde birbirleriyle buluşuyor, derslere gidiyor, erkeklerle rahat rahat konuşuyor, yalnız başlarına arabaya biniyorlardı. İçlerinde çoğu saygı denen şeyi unutmışlardı. İşin en kötüsü, hepsi kocaların kendilerinin seçmesi gerektiğine, anne ve babalarının bu işe karışamayacağına inanmışlardır. Bu genç kızlar ve yaşlı kimseler, "Artık eskisi gibi evlenilmiyor" diyorlardı. Peki şimdi nasıl evleniliyordu? Prenses kime sorsa bunun yanıtını alamıyordu. Çocuklarının yaşamını belirlemek hakkını anne ba-baya veren Fransız gelenekleri kabul edilmemişti. Genç kızlara kayıt-sız şartsız serbestlik veren İngiliz gelenekleri ise kabul edilemezdi. Bir Çöpçatanın aracılığı ile evlenmeyi gerektiren Rus geleneklerine ise54

barbarlığın bir kalıntısı olarak bakılıyordu. Bununla herkes alay ediyordu. Prenses de katılıyordu bu alaylara. Öyleyse ne yapmak gerekliydi? Kendileriyle konuştuğu insanlar, "Bu eski düşünceleri bırakmalı. Genç kızlar evlenecekleri insanları kendileri seçmelidir. Bu ana babanın işi değildir" diyorlardı. Kızları olmayanlar için bu düşünceleri ileri sürmek kolaydı. Prenses Kitty'i arkadaşları ile serbest bırakmakla, onun kendilerinin hoşuna gitmeyen bir adama aşık olabilmesi tehlikesini göze aldıklarını biliyordu. Böyle bir adamın, iyi bir insan olmaması, yahut onunla evlenmek istememesi mümkündü. Bu yüzden Prenses evlilik sorunlarında genç kızların kendi başlarına karar vermelerinin çok tehlikeli olacağına inanıyordu. Kitty ile, öteki kardeşlerinden fazla uğraşmasının sebebi buydu.

Prenses, Wronsky'nin yalnız arkadaşlık etmekle kalacağından da korkuyordu. Kitty genç adama aşık olmuştu. Prenses bunu görüyor ve Wronsky'nin namuslu bir insan olduğunu düşünerek teselli buluyordu. Gençlerin yaşadıkları serbest yaşam durumu daha da tehlikeli kılıyordu. Ama Kitty bir baloda Wronsky ile konuştuklarını annesine anlatınca, yaşlı prenses biraz yatıştır gibi olmuştu. Ama bütün endişelerinden kurtulmuş değildi. Wronsky genç kıza, annesiyle konuşmadan hiçbir önemli işe girişmediğini söylemişti. "Bu günlerde annemin burada olmaması kötü bir rastlantı, ona çok önemli bir şey sormak istiyordum" diye eklemişti.

Kitty bu sözleri fazla önem vermeden söylemişti. Ama annesi onları kendi istediği biçimde yorumlamaktan geri kalmadı. Wronsky'nin annesinin gelmesinin beklendiğini ve yaşlı kontesin oğlunun bulunduğu kızıdan memnun kalacağını biliyordu. Prenses biraz çelişkilerle dolu olan bu olayları iyimser bir şekilde yorumluyordu. Kaygılardan kurtulması gerekiyordu.

En büyük kızı Dolly'nin kocasından ayrılmak istemesi onu çok üzmüştü ama yine de bütün düşüncesi, küçük kızı Kitty'deydi. Kitty'nin

Arına Karenina

55

yaşamı söz konusuydu. Levine'in gelişi prensesi endileşendirmişti. Kitty'nin bir zamanlar ilgilendiği bu genç adam yüzünden, Wronsky'den soğumasının ne kadar tehlikeli olabileceğini düşünüyordu. Böyle bir davranış her şeyi kötüleştirebilir ve o kadar istenilen sonuçların gerçekleşmemesine, ya da bu gerçekleşmenin gecikmesine yol açabilirdi.

Eve gittikleri sırada, kızına, "Çoktan beri burada mıymış?" dedi.

"Bugün gelmiş anne."

Prensес ciddi bir şekilde konuşmaya başlamış, "Sana bir şey söylemek istiyorum" dediği zaman Kitty neyin söz konusu olduğunu anlayarak,

"Anne söylemeyin, söylemeyin... Ne olduğunu biliyorum, hepsini biliyorum" demişti.

Annesinin fikirlerine o da katılıyordu ama ona bu fikirleri veren sebeplerden öğreniyordu.

"Sadece birisini cesaretlendirip..."

"Anneceğim, lütfen söylemeyin, bundan konuşmak korkutuyor beni."

Annesi, kızının gözlerinin yaşlandığını görünce, "Bir şey söyleyecek değilim, bir kelime söyleyeceğim yalnız. Benden hiç bir şey saklamayacağını söylemiştin."

Kitty bağırarak, "Hayır, hiçbir şey saklamayacağım. Söyleyecek bir şey yok şu anda" dedi.

Annesi, "Bu gözlerle yalan söylediğini ileri sürmek olanaksız bir şey" diye düşündü.

Akşam yemeğinden sonra Kitty, ilk olarak önemli bir işe kalkışan bir delikanlı gibi heyecanlıydı. Kalbi çatlayacak gibi çarpıyor, düşün-56

çelerini toparlayıp yöneltmek elinden gelmiyordu.

O akşamki toplantıda yaşamının tayin edileceğini biliyordu. Misafirleri bir bir düşünüyor, onları kimi zaman yanyana kimi zaman ayrı tasarlıyordu. Geçmişini düşününce, Levine'i duygulanarak anıyordu. Ortaklaşa anılarının şairane bir yanı vardı. Kaybettiği ağabeyi için duyduğu dostluk zevk veriyordu ona. Onu sevdiğini kabul ediyordu. Aşkından kuşulanmıyordu. Bu duyguyla övünüyordu bile. Oysa Wronsky'i düşününce içine bir tedirginlik çöküyordu. Aralarındaki bağintıda sahte bir şey varmış gibi geliyordu ona. Bunun suçunu kendisine yüklüyordu. Wronsky sosyete adamlarının, soğukkanlılığına ve sakinliğine sahipti. Levine ile olan bağlantıları basit ve apaçıktı, ama Wronsky ona göz kamaştırıcı bir gelecek vaad edersen, Levine ile birlikte yaşayabileceği gelecek, iyice belirmiyor, karanlıkta kalıyordu.

Yemekten sonra, Kitty, akşam makyajı için odasına çıktı. Aynanın önünde durunca güzelliğinin ve kişiliğinin bütün güçlerine sahip olduğunu farkına vardı. Bu şaşırtıcı bir şeydi. Kendi kendine tamamen hakim ve yatışmış bir durumdaydı.

Saat yedi buçuğa doğru salona indiği sırada, hizmetçilerden birinin, haber vermek için, "Constantin Dimitrievitch Levine' diye bağırdığını duydu. Prens de orada değildi. Kitty, kendi kendine, "Tamam" dedi. Bütün kanı sanki kalbine hücum etmişti. Bir aynanın önünden geçerken, yüzünün ne kadar sararmış olduğunu görüp korktu.

Levine'in erkenden gelmesinin sebebinin, kendisini yalnız bulup önerisini yapmak olduğunu anlamıştı. O zaman durumu bambaşka bir bakımdan gördü. Kiminle mutlu olabileceğini bilmek ve kimi seçmesi gerektiğini kararlaştırmak yalnız Kitty'e bağlı değildi. Sevdği adamı biraz sonra hayal kırıklığına uğratmak zorunda olduğunu düşündü. Bunun sebebi de zavallı adamın ona aşık olmasından başka bir şey değildi. Ama onun elinden hiçbir şey gelmezdi. Bunun böyle olması gerekiyordu.

57

"Kendisiyle yalnız konuşup, onu sevdiğimi söylemem mi gerekiyor?. Ama bu doğru değil ki... Öyleyse ne demeli? Bir başkasını sevdiğini mi söyleyeyim. Olanaksız bu. Kaçıp gideyim buradan, görmesin beni..." diye düşünüyordu.

Ayak seslerini duyduğu sırada, Kitty kapının yanına geçmişti bile. "Böyle davranmam doğru değil. Neden korkacak mıyım? Ne olursa olsun gereceği söylerim. Ondan çekinmeme neden yok" diye düşündü. Levine iriyart, güçlü ama çekingen görünüşüyle önünde belirmişti bile. Pırıldayan gözlerini genç kıza dikmişti. Genç kız sanki ona sığını-yormuş gibi baktı Levine'e. Sonra elini uzattı.

"Biraz erken geldim galiba" diyerek bakışlarını bomboş salonda dolaştırdı. Düşündüklerini söylemesi için hiçbir engel olmadığını anlayınca suratı asıldı.

Kitty masanın yakınına oturarak, "Hayır, erken değil," diye cevap verdi.

Levine cesaretini kaybetmemek için, genç kıza bakmadan ve ayakta durarak "Sizi yalnız bulmak istiyordum" dedi.

"Annem birazdan gelecek. Çok yoruldu dün. Dün..."

Genç kız ne söylediğini bilmeden konuşuyordu, tatlı ve yalvaran bakışlarını genç adama çevirmişti.

Levine ona döndü, genç kız kızardı ve sustu.

"Dün burada uzun zaman kalıp kalmayacağın bilmediğimi, bunun size bağlı olduğunu söylemiştim."

Kitty başını yere eğmişti. Levine'in söylediklerine ne cevap vereceğini kestiremiyordu.

"Size bağlı olduğunu söylemişim" diye tekrar ediyordu. "Şunu söylemek istiyorum, şey... bunun için gelmiştim zaten... Karım olur musunuz?" diye mırıldandı Levine. Söylediklerinin farkında değil gibiydi. Sonra susup genç kıza baktı.

Kitty başını kaldırmadı. Zar zor nefes alıyordu Yüreği mutlulukla

yüklüydü. Bu sevginin böylece açıklanmasından bu kadar güçlü bir heyecan duyacağını aklına bile getirmemişti. Ama bu duygu bir an sürmüştü. Wronsky'i düşündü. O zaman samimi ve duru bakışlarını Levine çevirerek, hızla,

"Özür dilerim, bu olamaz..." dedi.

Bir an önce ona ne kadar yakındı, oysa şimdi nasıl uzaklaşmış ve bir yabancı haline girmişti.

"Başka türlü olamazdı zaten" dedi Levine. Genç kıza bakmıyordu.

Sonra selam vererek, uzaklaşmak istedi...

Tam o sırada Prens içeri girdi. Onları yalnız ve üzüntülü görünce adamakıllı ürkmüştü. Levine hiçbir şey söylemeden Prens'in önünde eğildi. Kitty gözlerini yerden kaldırmıyor ve bir şey söylemiyordu. "Tann'ya şükürler olsun, teklifi geri çevirmemiş" diye düşündü. Perşembe günü konuklarını ağırlarken yüzünde beliren gülümseyiş yeniden ortaya çıkmıştı.

Oturup, Levine kır yaşını üzerine sorular sordu. Levine de oturmuştu, başkaları içeri girerken gözden kaybolmayı tasarlamıştı.

Beş dakika sonra, Kitty'nin arkadaşlarından birisi olan ve geçen kıştan beri evli bulunan Kontes Nordstone'in geldiği bildirildi.

Bu kupkuru, sarı, sinirli ve hastalıklı bir kadındı. Kitty'i çok seviyor ve bu sevgisi, bütün evli kadınlarda görüldüğü gibi, arkadaşını kendi evlilik görüşüne uygun düşen bir biçimde hemen evlendirmek şeklinde ortaya çıkıyordu. Kitty'nin Wronsky ile evlenmesinin doğru olacağını söylüyordu. Kışın başından beri, Cherbatzky'lerde gördüğü Levine'yi beğenmemişti. Onu görünce alay etmekten kendini alamıyordu.

"Bana yukarıdan bakmasından, konuşulmaya değer bulmamasın-

59

dan hoşlanmıyorum" diyordu Levine'den söz ederken.

. Gerçekten de Levine, kontesi pek beğenmiyor ve onun övündüğü" şeyden, yani maddi sandığı her şeye karşı küçümsemeye bakmasından, sinirliliğinden iğreniyordu.

Levine ve Kontes arasında, sosyete de birçok insanlar arasında görülen bir bağlantı vardı. Birbirleriyle dost görünüyorlar, ama aslında gücenmeyecek kadar birbirlerini küçümseyiyorlardı.

Kontes içeri girer girmez Levine'e dönerek,

"Oo, Costantin Dimitrich, bizim şu iğrenç Babil'imize geri döndünüz demek," diyerek, kupkuru elini uzatıp, Levine'e, kışın başında-Moskova'yı Babil'e benzetmiş olduğunu hatırlattı. "Babil mi değişti yoksa siz mi kötü bir adam oldunuz?" diye ekledi. Yüzünde alaycı bir gülüş dolaşıyor, Kitty'e bakıyordu.

"Söylediklerimi bu kadar iyi anmanız beni utandırdı" diye yanıt verdi Levine. Kendini toparlayıp, Kontesle konuştuğu zaman takındığı yarı soğuk yan iğneleyici davranışı hemen ele almıştı. "Yoksa söylediklerim sizi etkiliyor mu?"

"Tabii, dikkat ediyorum. Kitty, .bugün yine mi patinaj yaptın?" dedikten sonra arkadaşıyla konuşmaya koyuldu.

Levine o an kalkıp gitmenin yanlış olduğunu bildiği halde, bütün gece orada kalıp, sıkıntı çekmenin daha da yanlış olduğunu düşünerek,-Kitty'e görünmeden sıvışmak istiyordu. Tam ayağa kalkacağı sırada, Prens,

"Moskova'da uzun zaman mı kalacaksınız. Siz bölge hakimi değil misiniz? Bölgenizden uzun zaman ayrı kalabilir misiniz?" diyerek Levine'i sorguya çekti.

"Uzun zaman kalmayacağım Prens. Ama işlerimden çekildim. Burada yalnız birkaç gün kalacağım" dedi.

Kontes Nordstone, Levine'in surat astığını görünce, "Bir şeyler olmuş. Ama konuştururum onu. Kitty'nin önünde Levine'i gülünç hale

üaUllllllllhnliljllUllll60

sokmak en büyük eğlencem" diye düşündü.

Levine'e dönerek, "Costantin Diritrach, siz her şeyi biliyorsunuz, bana bizim Kalouga'daki arazimizde, köylüler ve kanlarının bütün ellerindekini içkiye yatırıp, kiralalarını ödememelerini açıklayabilir misiniz? Bir köylü dostu olan siz bu hareketi nasıl haklı çıkaracaksınız bakalım?" dedi.

Tam bu sırada bir kadın içeri girdi: Levine ayağa kalkarak:

"Özür dilerim, kontes size cevap veremem, çünkü hiçbir şey bilmiyorum bu konuda" dedi. İçeri giren kadının ardından bir delikanlı geliyordu.

"Bu Wronsky olmalı" diye düşündü Levine. Yan gözle Kitty'e baktı. Genç kız Wronsky'nin geldiğini daha önce farketmiş, Levine'i gözlüyordu. Genç kızın pırıldayan gözlerini görünce, Levine Kitty'nin bu delikanlıya aşık olduğunu anladı.

Rakipleriyle karşılaşan erkeklerin çoğu, karşılarındakinin hiçbir üstünlüğü olmadığını yanılğılarla dolu bir insan olduğunu düşünürler. Bazıları da bütün üstünlüklerin rakiplerinde bulunduğunu düşünmeye eğilimlidirler. Levine bu ikincilerdendi. Wronsky'nin çekici ve sevimli yanlarını bulmakta gecikmedi. Bu apaçık ortadaydı. Esmer, orta boylu, oranlı bir vücudu olan, yakışıklı, kibar bir insandı. Kısa kesilmiş saçlarından, üniformasına kadar her şeyde sade ve incelik doluydu. Wronsky kendisiyle aynı zamanda gelmiş olan kadına yol verdi. Sonra önce prensese, sonra Kitty'nin yanına gelince, bakışında bir tatlılık, gülüşünde bir mutluluk ve zafer beliriyor gibi geldi Levine'e. Kitty'e elini uzattı ve önünde saygıyla eğildi.

Orada bulunanları ayrı ayrı selamladıktan ve hepsiyle birer ikişer kelime konuştuktan sonra, durmadan kendisine bakan Levine'e bakmaksızın oturdu.

Prenses bir el hareketiyle Levine'i göstererek, "Baylar izin verirsiniz sizi birbirinize tanıştırayım Dimitrich Levine, Kont Alexis Kirilo-

61

vitch Wronsky" dedi.

Wronsky yerinden kalkarak, Levine'in elini dostça sıktı.

İçten bir gülümseyişle, "Bu kış sizinle oturup konuşmam gerekiyordu, yazık ki Moskova'dan ayrılmıştınız" dedi.

Kontes söze karışarak, "Costantin Dimitrich, şehiri ve şehirlileri küçümser, onların yanından uzaklaşır" dedi.

"Bu kadar iyi anımsadığınıza göre sözlerim sizi fazlaca etkiliyor" dedi Levine. Biraz önce söylediklerini tekrar etmiş olduğunu düşününce kızardı.

Wronsky Kontes ve Levine'e bakarak gülümsedi.

"Demek hep şehirden uzakta yaşıyorsunuz" dedi. "Kışın bunaltıcı bir yaşam olmalı bu."

Levine sert bir sesle, "İnsanın yapacak işleri olunca öyle değildir, zaten yapayalnız olunca sıkılmıyor insan" dedi.

Wronsky, "Kır yaşamını ben de severim" dedi.

Kontes, "Umarım bütün hayatınızı orada geçirmekten hoşlanmazsınız" dedi.

"Bilmem. Hiç böyle bir yerde uzun zaman kaldığım olmadı. Ama annemle birlikte Nice'de geçirdiğim kış sırasında, bizim kır yaşamını ve müzikleri öyle özledim ki, tahmin edemezsiniz. Biliyorsunuz Nice bunaltıcı bir yerdir. Apoli ve Sorento için de aynı şey söylenebilir. İşte oralarda gerçekten Rusya aklına geliyor insanın. Hele Rus kır yaşamı..."

Genç adam hem Kitty'e hem de Levine'yle konuşuyordu. İyilik dolu bakışlarını onlann üzerlerine çeviriyor ve aklından geçenleri olduğu gibi söylüyordu.

Konuşma hiç gevşemiyordu, bu yüzden yaşlı prenses konuşmaya karışıp sessizlikleri ortadan kaldırmak zorunda kalmadı. Öte yandan Kontes de Levine ile eğlenmek olanağını ele geçirememişti.

Levine konuşmaya katılmak istiyor ama bunu bir türlü beceremi-

63

yordu. Her an "İşte şimdi gidebilirim" diye düşünüyor, ama bu düşüncesini gerçekleştiriyordu. Sanki bir şey bekliyordu.

Spiritizmadan, dönen masalardan, ruhlardan söz açılmıştı. Spiri-tizmaya inanan Kontes, tanığı olduğu inanılmaz olaylar anlatmaya koyulmuştu.

Wronsky gülümseyerek, "Kontes lütfen bunları gösterin bana, bütün iyi niyetimi koyduğum halde, olağanüstü bir şey göremedim ben" diyordu.

"Tabii bir daha cumartesiye istediğini yerine getirebilirim" dedi Kontes. "Ama siz inanıyor musunuz bunlara Costantin Dimitrich" diye Levine'e sordu.

"Cevabımı nasıl olsa biliyorsunuz, neden soruyorsunuz bana" dedi Levine.

"Ağzınızdan duymak istiyorum da..."

"Bana kalırsa, dönen masa hikâyeleri, sosyetemizin ne kadar geri olduğundan başka bir şey göstermez. Bu bakımdan köylülerden farkımız yoktur. Köylüler alinyazısına, nazara inanırlar, oysa siz..."

"Demek inanmıyorsunuz siz?"

"Böyle şeylere inanmam Kontes..."

"Peki. bunları kendim gördüğümü söylersem."

"Köylüler ile hayaller gördüklerini söylerler."

"Demek gerçeği söylediğime inanmıyorsunuz?"

Kontes bunları söyledikten sonra gülmeye başladı...

Kitt Levine hesabına kızarak söze karıştı, "Hayır Marie, Constan-tin Diritrich spiritizmaya inanmadığını söylüyor" dedi. Levine Kitty'nin duyduklarını anlamış daha şaşırmış bir durumda konuşmaya başlamıştı. Wronsky hemen atılıp, kibarlık sınırlarını aşmak üzere olan konuşmayı yumuşatmaya çalıştı, tatlı tatlı gülümseyerek.

"Böyle bir şeyin mümkün olmadığını mı söylemek istiyorsunuz yoksa?" dedi. "Niçin olmasın, ne olduğunu anlamadığımız elektriği

kabul etmiyor muyuz? Bilinmedik yeni bir kuvvet niçin var olmasın? Sonra..."

Levine, Wronsky'nin sözünü kesti, "Elektrik bulunduğu zaman, onun ortaya çıkardığı olaylar biliniyordu. Bu olay ve belirtiler yüzyıllarca gözlenmiş ama bunun nedeni ve nereden doğdukları açıklanamamıştı. Elektriğin uygulanması bunlardan sonra yapıldı. Oysa ispiritiz-macılar önce yazılar yazmak ve masaları harekete geçirmekle başladılar. Bilinmeyen bir kuvvetin varlığı sonradan sorun oldu."

Wronsky her zamanki gibi dikkatle dinliyor ve sanki ilgileniyormuş gibi görünüyordu.

"Ama ispiritizmacılar, gerçi bu kuvvetin belli şartlar altında ortaya çıktığını ve etkilendiğini biliyoruz ama ne olduğunu henüz anlamış değiliz diyorlar. Bunu ortaya çıkarmak bilginlerin işidir, diye ekliyorlar. Niçin yeni bir kuvvet var olmasın ki..."

Levine karşısındakinin yeniden sözünü keserek, "Çünkü kehribarı yün bir kumaş parçasına ne zaman sürerseniz belli bir elektrik etkisi edebildiğiniz halde, spiritizma yoluyla böyle belli sonuç ve etkiler elde edemezsiniz, bu olaylar doğal olaylar sayılamazlar" dedi.

Wronsk, konuşmanın bir salon için fazla ciddi bir duruma geldiğini anlayınca, cevap vermedi. Konuyu başka yana çekmek için, kadınlara dönerek,

"Niçin hemen bir deneme yapmayalım kontes?" dedi.

Levine düşüncesini sonuna kadar götürmek ve açıklamak istiyordu.

"İspiritizmacıların yaptıkları mucizeleri bir kuvvetle açıklamaya kalkışmaları, bence hiçbir zaman başarıyla sonuçlanmayacaktır" dedi. "Bu kuvvetin doğaüstü bir kuvvet olduğunu söyledikleri halde, maddi bir sınavdan geçirmek istiyorlar onu."

Herkesin kendisinin sözünü bitirmesini beklediğini anladı ve sustu.64

Kontes, "Bana kalırsa siz çok iyi medyumluk yaparsınız" dedi. "Coşkun bir tarafınız var."

Levine cevap vermek için ağzını açtı ama bir şey söylemeden kıpkırmızı kesildi.

"Haydi hanımlar, masaları sınavdan geçirelim bakalım" dedi VVronsky. "İzin verir misiniz prenses?"

Kitty de ayağa kalktı. Levine ile göz göze geldiler. Genç kız onun çektiği acının nedenlerini bildiği için daha da acıyordu ona. Bakışlarıyla Levine'e sanki, "Özür dileim, başışlayın beni, öyle mutluyum ki" diyordu. Levine'in gözlerinde, "Herkesten, sizden de, kendimden de nefret ediyorum" der gibi bir anlarn vardı. Şapkasını arıyor, gitmeye hazırlanıyordu.

Ama şans yine ondan yana çıkmamıştı. Ötekiler tam masaların çevresinde oturdukları, Levine'in de dışarı çıkmaya kalktığı sırada, yaşlı prens içeri girdi. Kadınları selamladıktan sonra, Levine'i görerek:

"Ooo" diye neşeyle bağırdı. "Burada olduğunu bilmiyordum. Ne zamandan beri buradasın, sizi gördüğüme sevindim" dedi.

Prens Levine'e hem "Sen", hem de "Siz" diyordu. Levine'in koluna girip, Wronsky'e hiç dikkat bile etmedi. Wronsky Levine'in arkasında bekliyor, prensi selamlamaya hazırlanıyordu.

Kitty, bu olup bitenlerden sonra, prensin Levine'e gösterdiği yakınlığın genç adamı daha da üzeceğini anlıyordu. Prens, Wronsky'i soğuk bir şekilde selamlamıştı. Bu soğuk davranışa şaşıran Wronsky bunun nedenini sorar gibi bir tavır takınmıştı.

Kontes, "Prens, Constantin Diritrich'i elimizden almayın, bir deneme yapacağız" dedi.

"Hangi denemeyi yapacaksınız? Masaları mı döndüreceksiniz yoksa? Bence oyun daha iyidir" dedi. Bunları söylerken de, bu işe önyak olduğunu anladığı Wronsky'e gülerek bakıyordu.

Wronsky şaşkın bir şekilde prense gülümsedikten sonra, Kontes

Arına Karenina

65

Nordstone'a döndü. Bir hafta sonra verilecek olan bir balodan söz etmeye koyuldular. Kitty'e dönerek, "Umarım siz de gelirsiniz baloya" dedi.

Yaşlı prens yanından ayrılır ayrılmaz, Levine ortadan kayboldu. Bu akşamdan aklında kalan tek hayâl, Wronsky'nin baloyla ilgili sorusuna güleç ve mutlu bir yüzle cevap veren Kitty'di.

O akşam, Kitty annesine Levine ile arasında neler geçtiğini anlatıyordu. Genç adama üzüntü duyurmaktan hoşnut olmamıştı ama kendisine evlenme teklifi yapılmış olmasından hoşlanmaktan da geri kalmamıştı. Doğru hareket ettiğinden güven duyduğu halde o gece yatağa girdikten sonra uzun süre uyuyamadı. Bir anı kafasının içinden çıkmıyor, onu etkiliyordu. Levine'i prensin yanında ayakta, gözleri dolu bir durumda kendisine ve Wronsky'e bakarken görüyordu. Ama sonra bunun yerine geçen bir başka hayâl kafasında beliriyor, erkekçe güzel yüzünü, seçkin sessizliğini, iyilik dolu tutumlarını, onu gösterdiği aşkı aklına getiriyor ve için için neşeleniyordu. Mutluluğuna gülümseyerek, başı yastıklara düşüyordu.

"Bu çok acı, evet çok acı. Ama benim elimden ne gelir?" diyordu. Ama içinden bir başka ses bunun tam tersini söylüyordu. Levine'i kendine çekmek ve sonra geri çevirme onun suçu muydu? Bunu bilmiyordu. Bütün bildiği mutluluğunun lekesiz bir mutluluk olmadığıydı. "Tannm acıyın bana, bana acıyın" diye uyuyana kadar dua etti.

Bu sırada, prens ve prenses, odalarında en sevdikleri kızları üzerinde kavga edip duruyorlardı.

Prens üzerinde kalın kürklü geceliği olduğu halde elini kolunu sallayarak, "İşte istediğiniz oluyor, gördünüz mü?" diye bağıırıyordu. "Ne gururunuz ne de asaletiniz kaldı. Kızınıza koca aramak gibi iğrenç ve66

aşğılık bir tutum içerisinde bulunuyorsunuz."

Prenses, adeta ağlarcasına, "Peki ama Prens ben ne yaptım?" diyordu.

Kızıyla konuşmasından hoşnutluk duyarak, gelip kocasına iyi geceler dilemek istiyordu. Levine'in davranışından bir şey söylememiş, sadece Wronsky'nin niyetleriyle ilgili bir şeyler üstü kapalı konuşmuştu. Prenses bu işe olmuş bitmiş gözüyle bakıyordu. Tam bu sırada prens kızmış ona kötü sözler söylemeye başlamıştı.

"Ne mi yaptınız? Önce bir adamı çağırınız. Bundan bütün Moskova halkı olarak sözedecek. Toplantılar yapmak istiyorsanız yapın ama herkesi çağırın. Yalnız sizin istediğiniz adamı çağırmayın. Moskova'nın bütün kakavınlarını, (Prens gençlere böyle diyordu,) çağırın. Çalgıcıları da çağırın, dans etsinler. Ama bu geceki gibi toplantılar yapmayın. Bunu görmek iğrendiriyor beni, bu kadar düşmeyecektiniz, küçük kızcağızın aklını başından aldınız. Levine bu Petersburg'lu sersemden bin kere üstündür, bu sersem ötekilere benziyor, hepsi aynı fabrikadan çıkmışlar..."

"Peki benim suçum neden ileri geliyor?"

"Neden mi..." diye kızarak bağıırdı Prenses.

"Seni dinleyecek olsam kızımızı bir türlü evlendiremeyeceğimiz-den eminim. Yahut kır yaşamına alışmak gerekecek..."

"Beğenmiyor musun?"

"Dinle beni... Ben söz vermiş falan değilim. Ama böyle güzel, genç, aşık bir adamın nesi eksik..."

"Siz böyle sanırsınız. Peki küçük kız aşık olursa ne yapacağız. Zaten şimdiden aklı başından gitmiş. İspritizma, Niş şehri, balo ben bunları görmüyor muyum sanki? (Prens bunları söylerken her kelimedede eğilip selam alarak karısının taklidini yapmaya çalışıyordu). Zavallı Catherine'mizi mutsuz bir kadın yaptığımız zaman memnun olacağız."

"Böyle düşünmenin sebebi ne?"

67

"Düşünmüyorum, biliyorum bunu. Biz erkekler bunu anlarız. Sizler zerresini göremezsiniz. Bir yanda Levine gibi ciddi niyetleri olan bir adam var, öte yanda eğlenmekten başka bir şey düşünmeyen zıppırın biri..."

"Senin kendi görüşlerin bunlar."

"Bu görüşlerini hatırlayacaksın ama iş işten geçmiş olacak, Dac-hinka'yı unutma..."

Dolly aklına gelince Prenses sözünü kesti, "Peki, peki, konuşmayalım" dedi.

"Konuşmayalım tabii... İyi geceler..."

Karı koca birbirlerini kucakladılar, adet üzerine haç çıkararak ve her ikisi de eski düşüncelerinden caymış bir durumda ayrıldılar.

Bu akşamın sonucunda, Kitty'nin yaşamının belirlenmiş olduğundan emin olan Prensesin bu güveni biraz sarsılmıştı. Odasına girip, ne idiği belirsiz korkunç geleceği düşünerek, o da Kitty gibi, "Tanrım bize acı, Tanrım bize acı" diye dua etti.

Wronsky aile yaşamı nedir görmemişti. Gençliğinde herkesin gözünü kamaştıran annesi, evliliği ve özellikle evliliğinden sonra, herkesin dedikodusunu ettiği gönül maceraları yaşamıştı, babasını tanımamıştı.

Öğrenimini parlak bir şekilde tamamladıktan hemen sonra, subay olarak çıkmış ve Petersburg'un en fazla aranan bir birliğinde görevlendirilmiş, bu sırada sosyete yaşamına karışmıştı. Ama gönül bağlan onu bu hayata çekmiyordu.

İlk olarak Moskova'da, bir genç kızın yanında olmanın verdiği nazları tatmıştı. Bu genç kız tatlı, saf bir yaratıktı, kendisi de onu sevdiğini seziyordu. Petersburg ile buradaki yaşamın arasında büyük bir

fark vardı, bu fark hoşuna gidiyordu onun. Baloya genç kızı çağırıyor, anasını, babasını görüyor, önemsiz şeyler üzerinde onunla saatlerce konuşuyordu. Ama bu önemsiz şeyler genç kıza söylenildiği zaman, özel bir anlam kazanıyorlardı. İkisnin arasında bağlar yaratıyorlardı. Evlenmek niyeti olmayınca, böyle bir davranışın bir baştan çıkarma olarak düşünülebileceği aklına bile gelmiyordu. Onun gözünde bu sadece bir yeni eğlenceydi. Bu yeni eğlenceyi tadıyordu sadece.

Kitty ile evlenmediği takdirde, genç kızı mutsuz edeceğini söylemiş olsalardı, buna şaşırırdı, inanmazdı buna. Bu eğlenceli arkadaşlığın tehlikeli görülebileceğine ve kendisini evliliğe sürükleyeceğine akıl erdiremezdi. Evlenme olanağı aklına bile gelmemişti onun. Evlilik yaşamını anlamadığı gibi, bekarlık yaşamının verdiği düşüncelerin sonucu olarak, evli erkekleri , acaip bir ırkın örneği olan, gülünç ve kendisine düşman varlıklar olarak görüyordu. Wronsky o akşam Cher-batzky'lerde bulunmasının ne gibi konuşmalara yol açtığını hiç aklına getirmediği halde, oradan çıkınca Kitty ile aralarındaki bağlantının-başka bir biçime girmiş olduğunu ve bir karar vermenin zamanı geldiğini anlamıştı. Ama bu ne gibi bir karar olacaktı, bunu kestiremiyordu.

Evine dönerken içi tatlı duygularla dolu olarak, "İşin en güzel yanı, birbirimizle açıkça konuşmadığımız halde, niyetlerimizi ve duygularımızı bu kadar iyi bir şekilde anlamamız ve onun beni sevdiğini o kadar kolaylıkla anlatması" diye düşünüyordu. "Ne kadar tatlı, güvenli ve sade bir hali vardı. Bu beni daha iyi bir insan yapıyor. Benim de bir kalbim ve iyi taraflarım olduğunu anlıyorum... O aşk dolu güzel gözler... Ne yapalım? Hiç; bu hem onun, hem benim hoşuma gidiyor, hepsi bu kadar" diye ekliyordu içinden...

Bundan sonra yatana kadar nasıl zaman geçireceğini düşündü. "Kulübe mi gideyim? Bezik mi oynayayım? Yoksa İgnatine ile şampanya mı içeyim? Hayır, Oblonsky'i bulmak için Chateau de Fleure'e gidip Oblonsky'i bulayım. Hayır bu da can sıkıcı bir şey. Cher-

69

batzky'lerden çıktuktan sonra eve gidebilirim" diye düşündü. Gerçekten de odasına döndü. Yemek yedikten sonra soyunup yatağa girdi, başını yastığa koyar koymaz derin bir uykuya daldı

Ertesi gün saat on birde, annesini karşılamak üzere gara giden Wronsky'nin karşısına ilk tanıdık olarak Oblonsky çıktı. Oblonsky kızkardeşini karşılamaya gelmişti.

"Merhaba Kont" diye seslendi Oblonsky, "Kimi aramaya geldin buraya?"

Oblonsky ile karşılaşanların yüzünde beliren o gülümseme ile Kont, "Annemi" diye yanıt verdi. Elini sıktıktan sonra onunla birlikte merdivenleri çıkmaya koyuldu. "Bugün Petersburg'dan gelmesi gerekli" diye ekledi.

"Ben de seni saat sabahın ikisine kadar bekledim. Cherbatzky'ler-den çıktuktan sonra nereye gittin?"

"Eve gittim" dedi Wronsky. "Doğrusu başka bir yere gitmek gelmiyordu içimden. Cherbatzky'lerde çok güzel bir gece geçirmiştin."

"Aşıkları gözlerinden tanırım ben" diye söze başlayan Stephane İArcadievitch bir gün önce Levine'e söylediği tekerlemeleri Wronsky'e de sayıp döktü.

Wronsky gülümsedi ama kendini savunmadı. Konuyu hemen değiştirmeyi tercih etti.

"Peki sen kimi karşılamaya geliyorsun?" dedi.

"Ben mi? Güzel bir kadını..."

"Gerçekten mi?"

"Kötü düşünenin Allah cezasını versin. Bu güzel kadın kardeşim iAnna'dır."

"Ha... Madam Karenin" dedi Wronsky...70

"Tabii tanıyorsun onu?"

"Tanıyorum sanırım. Ama belki de yanlışlıyorumdur." Wronsky dalgın görünüyordu. Karenina ismi can sıkıcı ve sahte bir insan aklına getirmişti.

"Ama hiç olmazsa, ünlü eniştem Elexis Karenine'i tanıyorsundur. Onu tanımayan yoktur zaten."

"Evet ismini duydum. Yüz olarak da tanırım onu. Çok bilgili ve akıllı bir insan ama benim sevdiğim bir tip değil" dedi Wronsky.

"Evet ilgi çekici bir adam ama çok tutucu. Ama yaman bir adam, evet yaman bir adam" dedi Oblonsky.

Wronsky gülererek, "Kendisi için fena değil" dedi. Sonra kapıda annesinin eski uşaklarından birini görüp,

"Ha, geldin mi? Gir içeri" dedi.

Wronsky, Stephane Arcadieitch'i görenlerin hepsinin duyduğu tatdan başka son zamanlarda onunla karşılaşmaktan ayrı bir tat da alıyordu. Bu Kitty'e yaklaşmanın başka bir çeşidiydi. Bu yüzden onun koluna girip, neşeli bir şekilde;

"Bir yerde yakında kendimizi iyi bir ağırlayalım."

"Şüphesiz, yaparız. Baksana, benim dostum Levine'i tanıdın mı?"

"Evet, ama pek erken kaçtı."

"Yaman bir delikanlı değil mi?" dedi Oblonsky.

"Bilmem neden, bütün Moskovalılar, tabii konuştuklarımız bir yana" dedi Wronsky alaylı bir şekilde, "Kızıp bana ders vermeye kalkıyorlar."

Stephane Arcadieitch gülererek, "Haklısın doğrusu" diye cevap verdi.

•Wronsky bir memura, "Tren geliyor mu?" diye sordu.

"Son duraktan ayrıldı efendim..."

Garda gidip gelmelerin, gürültülerin artması, jandarma ve yüksek dereceli memurlarla, yolcuları karşılamaya gelenlerin çoğalması, trenin gelmek üzere olduğunu gösteriyordu. Hava soğuktu, rayların ara-

71

smdan geçen kış elbiselerini giymiş işçilerin karaltıları sis içinde belli-belirsiz gözüküyordu. Gara giriş düdüğü duyulmaya başlamıştı bile, devasa bir kitlenin ilerlemesinden çıkan gürültü ortalığı dolduruyordu.

Levine'in Kitty hakkında düşündüklerini Wronsky'e anlatmak isteyen Stephane Arcadieitch, "Hayır haksızsın, arkadaşımı anlamamışsın" diyordu. "Çok sinirli bir adamdır o. Bu yüzden arasına tatsızlık yapar ama çoğu kere sevimlidir. Dün onu çok mutlu veya çok mutsuz kılacak nedenler de vardır/" Bu sözleri gülümseyerek söylüyordu. Wronsky karşısında olduğu için ona duyduğu sevgi yüzünden bir gün önce Levine'e duyduğu yakınlık ve sevgiyi unutmuş, gibiydi.

Wronsky durarak, sordu,

"Baldızınızla evlenmek istediğini mi söylemek istiyorsun?"

"Evet bunu yapmış olabilir. Dün akşam bunu sezinlemiştim. Gece erken ve üzüntülü bir halde ayrıldığına göre, önermiş olmalı. O kadar uzun zamandan beri aşık ki, bunu düşünmek insanı üzüyor."

Wronsky dimdik durup yürümeye başlayarak, "Ya demek öyle" dedi. "Ama daha iyi bir istekli umut edebilir. Zaten tanımıyorum kendisini, ama içinde bulunduğu kötü bir durum olmalı. Erkeklerin çoğunun Clara ile yetinmesinin nedeni bu zaten. Bu çeşit kadınlarla başarısızlığa uğranırsa bundan yalnız cüzdanınız zararlı çıkar. İşte tren geldi..."

Tren yaklaşıyordu. Peron sanki sallanıyordu, soğuk havada ağırlaşmış gibi görünen sisi önünden sürüp götüren lokomotif ortaya çıkmıştı. Yavaş yavaş büyük tekerleği çeviren pistonun açılıp kapandığı görülüyor, makinist gardakileri selamlıyordu. Şimendiferin arkasındaki bagaj vagonu peronu daha da sarstı, kafese konmuş olan bir köpeğin acı bağrıları duyuldu. Sonunda yolcu vagonları göründü.

Çevik hareketli ve gösterişli bir kondüktör, vagonlardan birinden atlayarak düdüğünü çaldı. Onun ardından sabırsız yolcular indi. Bir koruma subayı, güler yüzlü acelecisi bir iş adamı, ve sırtında bir heybe72

bulunan bir köylü.

Oblonsky'nin yanında duran Wronsky bu görünümü seyrediyordu. Annesini unutmuştu. Kitty hakkında duydukları onu heyecanlandırmış ve neşelendirmişti. Farkına varmadan dimdik duruyordu. Gözleri pa-nldıyordu, bir zafer kazanmış gibi hissediyordu kendini.

Kondöktör yanına yaklaşarak,

"Kontes Wronsky bu vagona" dedi.

Bu sözler onu uyandırmış, annesini ve onunla konuşacaklarını hatırlamıştı. Kendisine açıkça söylememişti ama annesine pek saygı beslemiyor ve onu sevmiyordu. Ama yetiştirilme biçimi ve çevresi yüzünden,

annesine saygılı davranmaktan geri kalacağını düşünemiyor-du bile. Ona bağlılığı ve saygısı eksiklikçe, davranışındaki kibarlık artıyordu.

Wronsky kondüktörü izleyerek vagona girdi. Kapıda bir kadınla karşılaştı ve bir sosyete adamına vergi incelleme, bu kadının en yüksek tabakaya ait birisi olduğunu kavradı. Af diledikten sonra yürümeye devam etti. Ama inceliği, ile dönüp bir kere daha kadına bakmaktan kendini alamadı.

Tam Wronsky baktığı sarada kadın da başını çevirdi. Gür kirpiklerin daha da koyu gösterdiği gözlerin de dostça ve iyilik dolu bir bakış belirmişti. Wronsky'i sanki tanıyormuş gibi bakmıştı. Sonra kalabalıkta birisini aramaya koyuldu. Bu bakış çok kısa olduğu halde, Wronsky, gözlerdeki canlı anlamda ve yarı aralık taze dudakların gülüşünde bir canlılık bulunduğu anlamaktan geri kalmadı. Sanki bile bile sakladığı bir gençlik ve neşe vardı bu kadında. Bunun farkında değildi belki. Ama gözlerindeki kıvılcım her şeyi açığa vuruyordu.

Wronsky vagona girdi. Siyah bukleli, durmadan göz kırpan yaşlı

I Arina Karenina

73

annesi, onu ince dudaklarında beliren bir gülümseyişle karşıladı. Oturduğu yerden kalktı, elindeki çantayı hizmetçisine uzattı. Sonra kupkuru elini oğluna uzatarak, onu alından öptü.

"Telgrafımı aldın değil mi? İyisin demek, Tanrı'ya şükürler olsun" dedi.

Oğlu yanına oturarak, "Yolculuğun iyi geçti mi?" diye sorduğu zamanda kapının yanında konuşan kadının söylediklerine kulak kabartıyordu. Bu kadının demin karşılaştığı kadın olduğundan emindi. Dinlediği ses, "Sizinle aynı düşüncede değilim" diyordu. "Bu Petersburg'lulara yakışan bir görüş hanımefendi." Kadın, "Hayır, bu sadece kadınca bir düşüncedir" diye cevap verdi.

"Öyleyse elinizi öpmeme izin verin?"

"Güle güle İvan Petrovich. Kardeşimin nerede olduğunu görüyor musunuz? Gönderin bana onu" dedi ve kompartımana girdi.

Bayan Wronsky kadına dönüp, "Kardeşinizi buldunuz mu?" dedi. Wronsky o zaman bu kadının Bayan Karenin olduğunu anladı. "Kardeşiniz burada efendim" dedi, ayağa kalkarak. "Sizi tanımadığım için özür dilerim. Zaten sizinle karşılaşmak onuruna o kadar az sahip oldum ki beni tanıyamazdınız."

"Hayır tanırdım sizi" diye cevap verdi. "Annenizle, bütün yolculuk boyunca sizden söz ettik. (Tutmaya çalıştığı gülüş yüzünü aydınlatıyordu.) Kardeşim gelmiyor mu peki?" Yaşlı Kontes, "Çağırsana Alexis" dedi.

Wronsky kompartımandan çıkıp seslendi, "Oblonsky, buraya gel!" Bayan Karenin kardeşini orada görünce, gelmesini beklemeden, dışarı çıktı, hızla ona doğru yürüyerek, incelik ve enerji dolu bir hareketli kolunu boynuna doladı ve onu kucakladı.

Wronsky gözlerini ondan ayıramıyor ve ona baktıkça nedenini bilmeden gülümsüyordu.74

Kontes, Bayan Karenin'den söz ederek, "Çok hoş bir kadın değil mi?" dedi, "Kocasına emanet etti onu. Çok iyi oldu bu. Yol boyunca gevezelik ettik. Eee.... Sen ne yapıyorsun bakalım. İyice aşıkımsın diyorlar, çok iyi yavrum, çok iyi."

Wronsky soğuk bir şekilde, "Neden söz ettiğinizi anlayamadım anneciğim" dedi. "Çıkalım."

Tam bu sırada Kontesle ayrılmak üzere bayan Karenin içeriye girdi.

Neşeli bir şekilde, "İşte Kontes, siz oğlunuzu, ben de kardeşimi bulduk. Doğrusu bütün hikâyelerimi bitirmiştik. Anlatacak bir şeyim kalmamıştı."

"Bunun önemi yok" dedi Kontes elini uzatarak, "Sizinle bütün dünyayı dolaşsam canım sıkılmaz. Siz hem susmaktan hem konuşmaktan hoşlanan, az bulunan kadınlardan birisiniz. Oğlunuz için de endişelenmeyin. Nasıl olsa görürsünüz."

Bayan Karenin kımıldamadan durup söylenenleri dinliyordu. Gözlerinin içi gülümsüyordu.

"Anna Arcadieвна'nın sekiz yaşlarında bir oğlu var. Şimdiye kadar hiç yalnız bırakmamış onu, bu yüzden üzülüyor."

"Yol boyunca, kontesle oğullarımızdan söz ettik. Ben bizimkilerden, o da kendi oğlundan söz ediyordu" dedi. Bayan Karenina Wronsky'ye bakarak, tatlı tatlı gülümsüyordu.

Bu hafif meşrepliğe karşılık verir gibi, Wronsky, "Bu sizi pek eğlendirmiş olmalı" dedi. Ama genç kadın konuşma şeklini değiştirmişti bile. Yaşlı kontese dönerek,

"Bu güzel gün için size çok teşekkür ederim, hoşçakalın Kon-tes" dedi.

Kontes, "Güle güle... İzin verin sizi kucaklayayım. Doğrusu beni hayran ettiniz" diye cevap verdi.

Bu çok basit ve sıradan bir söz olduğu halde Bayan Karenin kızar-

dı ve eğilerek alnını kontese doğru uzattı. Sonra hem dudaklarından hem gözlerinde beliren o gülüşle Wronsky'e elini uzattı. Bu küçük eli, sanki sertliğini ve enerjisini duymak istediği ve eşsiz bir nesne gibi sıkı Wronsky.

Bayan Karenin hızla dışarı çıktı.

"Hoş bir kadın" dedi Kontes yeniden. Oğlu da aynı düşüncededeydi. Gözden kayboluncaya kadar, genç kadının çevik ve ince bedenini seyretti. Kardeşinin yanına gidip koluna girerek onunla hızlı hızlı konuştuğunu gördü.

"Anne, sağlığınız çok iyi, mükemmel, değil mi?" dedi annesine dönerek.

"Evet, hepimiz de iyiyiz. Aleksandre çok hoştu, Maria da öyle güzelleşti ki, (Kendisi için çok önemli olan torununun vaftizinden söz etti. Petersbourg'a bu yüzden gitmişti. Sonra İmparatorun en büyük oğluna yaptığı iyilikten söz açtı.)

Wronsky eski hizmetkârlarını görerek "İşte Laurent" dedi. "Hemen gidelim kalabalık azaldı."

Annesinin koluna girdi. O sırada hizmetkâr, bir hizmetçi ve hamal bagajlarla uğraşıyorlardı. Vagondan çıktıkları sırada, Gar şefinin arkasında bir yığın kalabalık olduğu halde trenin arkasına doğru koştuğunu gördüler. Bir kaza olmuştu, herkes aynı yöne koşuyordu.

"Ne oldu, kim düştü? Ezildi mi?" diye herkes birbirine soruyordu. Steppen Arcadievitç ve kardeşi de dönmüşlerdi. Heyecanlanmamış bir şekilde, kalabalıktan sakınmak için vagonların yanında duruyorlardı.

Garda çalışanlardan biri sarhoşluk ya da soğuktan korunmak için, trenin geriye doğru hareket ettiğini duymamış, ezilmişti.

Wronsky ve Oblonsky gelmeden önce, kadınlar olayı hizmetçilerden öğrenmişlerdi. Ötekiler parçalanmış cesedi görmüşlerdi. Oblonsky allak bullak olmuştu, neredeyse ağlayacaktı.⁷⁶

"Ne korkunç şey Anna, bir görseydin?" diyordu.

Wronsky susuyordu, ciddi bir durumu vardı ama güzel yüzünde de heyecandan iz yoktu.

"Ah bir görseydiniz, Kontes" diye devam etti Oblonsky. "Karısı • da oradaydı, kocasının ölüsünün üzerine kapandı. Bir yığın çocuktan olduğunu, onlara bakmak zorunda olduğunu söyledi. Ne korkunç bir şey."

Bayan Karenin, "Bu kadın için bir şey yapılamaz mı?" dedi.

Wronsky ona bakıyordu.

Kontes'e dönerek, "Hemen geliyorum anne" dedi.

Sonra vagondan dışarı çıktı.

Birkaç dakika sonra geri döndüğü zaman, Arcadievitç Kontese yeni bir şarkıcıdan söz etmeye koyulmuştu bile. Oysa Kontes aralıksız kapıdan tarafa bakıyordu.

"Haydi gidelim" dedi Wronsky.

Hep beraber dışarı çıktılar. Wronsky annesiyle birlikte yürüyordu. Arkalarında Bayan Karenin ve kardeşi geliyorlardı. Gar şefi VVronsky'nin peşinden koşup ona yetişmişti.

"Gar şefliğine iki yüz ruble verdiniz. Bunun nasıl kullanılacağını lütfen bildirin efendim" dedi Wronsky'e.

Wronsky omuzlarını kaldırarak, "Bu dul kalan kadın için" diye cevap verdi. "Bu sorunun ne yararı vardı?"

Oblonsky ardında, "Bunu verdiniz mi?" diye seslendi. Sonra kız-kardeşinin kolunu tutarak,

"Çok güzel, bravo... Doğrusu hoş bir insansın. Kutlarım Kontes" dedi.

Sonra, kızkardeşinin hizmetçisini aramak için durdu.

Dışarı çıktıkları zaman, Wronsky'nin arabası hareket etmişti bile; her yanda bu kazadan söz ediliyordu.

Yanlarından geçen bir adam: "Ne korkunç ölüm, iki parçaya aynl-

77

mış diyorlar" dedi. Bir başkası "Çok güzel bir ölüm. Ansızın ölmüştür" diye açıklamalarda bulundu.

Bir üçüncü şahıs "Hiç önlem almıyorlar ki" dedi.

Bayan Karenin arabaya binerken, kardeşinin, onun yüzünün sapsarı kesildiğini, dudaklarının titrediği ve neredeyse ağlayacak bir durumda olduğunu farketti.

"Neyin var Anne?" dedi ona biraz uzaklaştıkları zaman.

"Bu bir uğursuzluk işareti" diye cevap verdi kızkardeşi.

"Ne saçma söz... İşin önemli tarafı senin burada olman. Sana ne kadar güvendiğimi bilemezsin."

Wronsky'i eskiden beri tanıyor musun?" dedi genç kadın.

"Evet... Biliyorsun, onun Kitty ile evlenmesi olası."

Anna tatlı bir sesle, "Öyle mi" dedi. Sonra aklından bir düşünceyi atmak istercesine başını sallayarak,

"Şimdi senden konuşalım, mektubunu aldım, işte geldim."

Stephen Arcadievitç "Evet bütün umudum şende" dedi.

"Öyleyse olup bitenleri anlat bana..."

Stephen Arcadieitch hikâyesini anlatmaya koyuldu.

Eve geldikleri zaman, kızkardeşini arabadan indirip göğüs geçirerek elini sıktıktan sonra, işlerine döndü.

Anna içeri girdiği zaman, Dolly bir sandalyeye oturmuş, tıpkı babasına benzeyen sarışın iri bir erkek çocuğa Fransızca okutmaya çalışıyordu.

Çocuk hem okuyor hem de neredeyse kopacak olan düğmelerinden birini yerinden sökmeye çalışıyordu. Annesi ona birkaç kere çıkmıştı. Ama küçük tombul elleri yine de bu şanssız düşmenin yanından ayrılmıyordu.⁷⁸

Annesi, örgüsünü eline alarak, "Ellerini rahat tut Grisha" diye bağırdı. Elindeki iş uzun zamandır sürüyordu. Zor durumlarda kaldığı an eline alıyordu onu. Sinirli sinirli, ilmikleri sayarak çalışıyordu. Bir gün önce, kocasına, kızkardeşinin gelmesinin kendisini ilgilendirmedğini söylediği halde her şey hazırlamaktan da geri kalmamıştı.

Üzüntülerinin ağırlığı altında ezildiği halde, Dolly, görünmesi Aa-na'nın çok önemli bir kişinin karısı olduğunu ve Petersbourg'un sayılı kadınlarından birisi olarak tanındığını unutmuyordu.

"İşin sonunda Anna'nın bir suçu yok" diyordu. "Onun hakkında bildiğim bir tek kötü şey yok. Sonra kendisi bana daima dostluk göstermiştir." Ama, Karen inler'in, Petersbourg'daki ev yaşamları onun pek hoşuna gitmemişti. Yalancı ve yapmacık bir şey bulmuştu bu yaşamda.

"Niye onu ağırlamayayım? Yeter ki bizim işlere karışmaya kalkmasın" diye düşünüyordu Dolly. "Hristiyanvari baş eğmelerin ve kaderine razı oluşun ne demek olduklarını, değerlerinin ne olduğunu çok iyi biliyorum" diyordu içinden.

Dolly şu son günleri çocukları ile beraber geçirmişti, duyduğu acılardan kimseye söz açmıyordu. Ama içinde bulunduğu durumla ilgisiz konular açmak da elinden gelmiyordu. Anna'ya hepsini anlatmalıydı. Acılarını birbirine anlatabilmek olanağı içini rahatlatıyordu. Öte yandan kocasının kızkardeşi yanında böyle küçük düşmek hiç de hoşuna gitmiyordu.

Görümcesinin her an içeri girmesini bekliyor ve gözünü saatten ayırmıyordu. Ama böyle durumlarda çoğu kere olduğu gibi kapı ziline çalındığını bile duymamıştı. Hafif bir ayak sesi ve kapının ardın-dabir etek hışırtısı duyduğu zaman başını kaldırdı. Yorgun yüzünde neşe değil şaşkınlık okunuyordu.

Anna'yı kucaklamak için ona doğru yürüyüp "Demek geldin" diye bağırdı.

79

"Dolly seni gördüğüme çok memnunum."

"Ben de çok memnun oldum" diye yanıt verdi Dolly, yüzünde "hafif bir gülümseme belirmişti. Anna'ya bakıp, neler öğrenip neler öğrenmediğini anlamaya çalışıyordu. Anna'nın yüzünde beliren acımaya dikkat edip, "Her şeyi biliyor" diye düşündü. Bir açıklamadan kaçınmak içi, "Gel sana odanı göstereyim" diye ekledi.

"Grisha mı bu? Ne kadar büyümüş..." dedi Anna çocuğu kucaklayarak. Dolly'e bakmakta devam ediyordu. Sonra kızarak, "İzin verir misin burada kalayım" dedi.

Şalını omuzlarından aldı sonra, başını zarif bir şekilde sallayarak şapkasını çıkardı. Simsiyah saçları serbest kalmıştı şimdi.

Dolly adeta özenircesine, "Sağlık ve mutluluktan pırıl pırıl parlı-yorsun" dedi.

"Ben mi?" dedi Anna. Sonra koşa koşa içeri giren küçük kızı yakalayıp, kucaklayarak, "Tania sen misin, tam benim Serge'imle aynı yaşta değil mi?" dedi.

"Ne güzel çocuklar. Ötekileri de göstersenize."

Anna çocukların yalnız yaşlarını ve isimlerini değil, geçirmiş oldukları hastalıkları da hatırlıyordu. Dolly'i içlendirmişti bu.

"Peki gidip görelim onları" dedi. "Yazık ki, Wasia uyuyor."

Çocukları gördükten sonra yalnız olarak salona döndüler. Kahve getirmişlerdi. Anna tepsinin önünde oturdu, onu içtikten sonra, yengesine dönerek,

"Bana olup bitenleri anlattı" dedi.

Dolly ona soğuk bir şekilde baktı. Yapmacık olan birkaç üzüntü cümlesi bekliyordu. Amma Dolly böyle bir şey söylemedi.

"Dolly, sevdiğim, sana onu övecek veya haklı çıkaracak değilim. Olanaksızdır bu. Ama sevgili dostum beni çok üzüyorsun. Ne kadar üzüldüğümü anlayamazsın."

Gözleri dolmuştu. Dolly'e yaklaşıp, enerjik elleriyle yengesinin⁸⁰

bileklerini yakaladı. Dolly çok soğuk davranmasına rağmen, bu hareketinin önüne geçmeye çalışmıştı.

"Kimse beni avutamaz" dedi. "Artık her şey bitti."

Bunları söylerken yüzünün sert görünüşü yumuşar gibi olmuştu. Anna avuçlarında tuttuğu kupkuru eli dudaklarına götürüp öptü.

Dolly, "Her şey bitti, yapacak bir şey yok" dedi. "İşin en kötü yanı çocuklara bağlılığım. Onu terketmem olanaksız, ama birlikte yaşamamız da olanaksız. Onu görünce şeytan görmüş gibi oluyorum."

"Dolly o bana meseleyi anlattı: Ama senin de söyleyecek neyin varsa söylemeni istiyorum."

Dolly ona kuşku dolu bakışlarla baktı. Sevgi ve yakınlık gözlerinden okunuyordu Anna'nın.

"Anlatayım" dedi. "Ama hepsini baştan anlatacağım. Nasıl evlendiğimi biliyorsun. Annemin bana verdiği öğretim, beni sadece masum bir insan değil, aynı zamanda bir budala yapmıştı. Hiçbir şey bilmiyordum. Kocaların kanlarına geçmişlerini anlattıklarını söylerler... Ama Stiva... (Birden toparlandı) Stephen Arcadievitch bana hiçbir şey anlatmadı. Belki bana inanmayacaksın, ama benden başka bir kadın tanımamış olduğuna gerçekten inanıyordum. Böylece sekiz yıl yaşa-

k

dım. Beni aldatacağından kuşkulananmak şöyle dursun, böyle bir şeyin olabileceğini bile aklıma getirmiyordum. Böyle düşünen benim gibi bir insanın, bu aşağılık tutumu, bu ahlâksızlığı, öğrendiği zaman neler duyduğunu anlayabilirsin. Hiç kuşkulamadaki mutlu bir yaşam yaşamak ve sonra, (Dolly hıçkırıklarını tutmaya çalışıyordu), onun bir mektubunu, hem de çocuklarının eğitimine yazdığı bir mektubu ele geçirmek... Hayır olamaz bu. Bu kadar iğrenç ve haksız bir şey olamaz."

Mendilini alıp, yüzünü saklamaya çalıştı.

"Bir dakikalık bir şaşırma, gelip geçici bir istek olsaydı bir şey demezdim" diye devam etti, "Ama bu kurnazlık ve ikiyüzlülük kızdın-

81

yordu beni. Hem de kimin için yapıyordu bunları? Korkunç bir şey bu. Anlayamazsın bunu!"

Anna onun elini sıkarak, "Anlıyorum Dolly, anlıyorum" dedi...

"Benim ne kötü bir durumda olduğumu biliyor mu acaba?" dedi Dolly. "Hiç sanmam, durumundan hoşnut."

"Haksızsın" dedi Anna. "Bana ne kadar acı çektiğini anlattı. Acıdım ona."

Dolly görüncesinin yüzünü inceleyerek, "Acı çekebilir mi o?" dedi.

"Evet, çekebilir. Tanırım onu. Adamakıllı acıdım bu kez. Sonra, ikimiz de tanıyoruz onu. İyi ama gururlu bir insandır. Bunun için küçük düşmekten acı çekmiş olması gerekli. Beni en fazla içlendiren şey (Dolly bunun ne olduğunu bilmeye çalışıyordu), onun çocukları düşünmesi, seni yaraladığı, seni üzdüğü için üzülmesidir. Oysa seni seviyor, evet bundan eminim seviyor seni." Son cümleyi canlı bir şekilde söyledi. Dolly'nin sözünü kesmemesini istiyordu. "Durmadan, biliyo-rum karım beni bağışlamaz" diyordu.

Dolly görüncesine bakmıyor ama söylediklerini ilgiyle dinliyordu.

"Biliyorum acı çekiyordun Kötülüğün nedeni kendisi olduğunu anlayınca kötülüğü yapan da kendisine kötülük yapılan kadar acı çekebilir" dedi. "Ama onu nasıl bağışlayabilirim? bunlardan sonra nasıl nun karısı olabilirim? Eski aşkıma ana ana yaşamak dayanılmaz bir acı olacak."

Hıçkırıklar konuşmasına engel oluyordu. Ama biraz yatışır yatışmaz, eski düşüncesi kafasına tekrar geliyordu,

"Bu kadın genç ve güzel. Ama benim gençlik ve güzelliğimi kim elimden aldı. Bunlar kime gitti. Kendisine ve çocuklarına... Ben zamanımı doldurdum. Bende iyi ve güzel olan ne varsa onun için kurban olup gitti. Tabii daha güzel ve taze bir varlık, şimdi onun için daha çe-82

kicidir. Benden söz etmişlerdir ikisi de. Bundan daha kötüsü olmuştur belki de, yani benden hiç söz etmemişlerdir."

Bakışları birden kıskançlıkla doldu.

"Bütün bunlardan sonra, gelip bana ne diyebilir? Ona inanabilir miyim? Asla... Hayır artık benim için her şey bitti. Çektiğim acıların karşılığını asla ele geçiremeyeceğim. Biliyorsun, biraz önce Grisha'yı çalıştırıyordum. Eskiden bu benim için bir eğlenceydi. Şimdi bir sıkıntı kaynağı oluyor. Ne diye bunlarla uğraşayım. Ne diye çocuklarım olsun? İşin kötü tarafı, gördüğüm gibi, ruhumun baştan başa yıkılıp gitmesi. Aşkımın ve şefkatimin yerinde şimdi nefret ve tiksintiden başka bir şey yok. Onu öldürebilirim ve..."

"Sevgili Dolly, bütün bunları biliyorum ben de. Ama kendini böyle sıkıntılara sokmamalısın. İçinde bulunduğunda durum, sorunları olduğu gibi görmene engel oluyor.

Dolly yatışmıştı. Birkaç dakika ikisi de sustular.

"Ne yapmalıyım bilmem. Ama bana yardım et. Her şeyi düşündüm ama bir sonuca varamadım."

Anna da bir sonuca varamıyordu ama yengesinin çektiklerini iyice anlıyor ve sezebiliyordu.

Sonunda Anna şöyle dedi, "Kardeş olarak onu yakından tanırım. Her şeyi kolay unuttur o. Bu yetenek hem yoldan çıkmayı hem de yaptıklarını anlaması ve üzülmelerini kolaylaştırır. Şu anda yapmış olduğunu anlayamadığını ve bunu yapmış olabileceğini düşünemediğini söyleyebilirim."

"Hayır anlıyor bunu, anlamakta da devam ediyor" diye atıldı Dolly. "Sonra sen beni unutuyorsun. Benim çektiğim onun çektiğinden daha az mı?"

"Bir dakika. Bana bu işi açtığı zaman, felaketin nerelere kadar gittiğini kestirememiştim doğrusu. Sadece aranızda bir anlaşmazlık olduğunu sanıyor ve bundan acı duyuyordum. Ama seninle konuştuktan

Arına Karenina

83

sonra, bir kadın olarak neler çektiğini de anladım. Çok acıdım sana. Dolly sevgili dostum, kötü şansın olduğunu anlıyorum ama işin bir başka yanı daha var, onu ne dereceye kadar sevdiğini henüz bilmiyorum. Onu bağışlayıp bağışlamayacak kadar sevip sevmediğini ancak sen bilebilirsin. Elinden gelirse bağışla onu."

"Hayır" diye söze başladı Dolly. Ama Anna onun elini öperek sözünü kesti.

"Ben insanları senden daha iyi tanırım" dedi. "Stiva gibi adamların nasıl yaşadıklarını bilirim. Senden sözettiklerini sanıyorsun onların. Yanlış bu. Bu adamlar sözlerinde durmayabilirler ama ailelerine ve çocuklarına karşı saygısızlık etmezler. Aslında küçümsedikleri bu kadınlar ile aileleri arasında bir sınır çizerler ve bu sınırı hiç aşmazlar. Bunun nasıl olup da olabilir olduğunu anlayamıyorum ama bu bir gerçektir."

"Ama düşün onu kucaklıyordu."

"Dinle sevgili Dolly... Ben, Stiva'yı sana aşık olduğu zamanlarda da gördüm. Benim yanıma gelip senden söz ederek ağlıyordu. Seni ne kadar şairane bir yükseklikte gördüğünü biliyordum. Aynı zamanda seninle bilikte yaşadığı müddetçe, sana duyduğu hayranlığın arttığını da biliyorum. Senden bahsedilince, 'Dolly olağanüstü bir kadındır' demeden edememesi aramızda şakalaşma nedeni oluyordu. Sen onun için her zaman kutsal bir varlıktın ve böyle kalacaksın. Bu geçici bir duygu değildir."

"Peki onun geçici istekleri yeniden ortaya çıkarsa?"

"Olanaksızdır bu..."

"Benim yerimde sen olsan bağışlar mıydın?"

"Bilmiyorum, cevap veremem." Anna bu durumu için için yaşayarak cevap verdi, "Evet bağışlayabilirdim. Aynı kadın olmazdım artık. Ama bağışlardım. Böylece olan bitenin üzerine bir çizgi çekmiş olurum."84

Dolly aklına gelen bir düşünceye yanıt vererek, "Evet anlaşılıyor yoksa bağışlamak diye bir şey olmazdı bu. Gel seni odana götürüyüm" dedi yerinden kalkarak. Elini görümcenin omuzlarına atmıştı.

"Sevgili Anna gelişin ne kadar iyi oldu. Daha az acı çekiyorum..."

Anna bütün gününü evde, yanı Oblonskyler'de geçirdi ve Moskova'ya geldiğini işitip kendisini ziyaret etmek isteyenlerden hiçbirini kabul etmedi. Sabahleyin çocuklar ve Dolly ile ilgilendi. Sonra kardeşine bir haber yollayıp, eve yemeğe gelmesini bilirdi. "Gel Tanrı acıyıcıdır" dedi.

Oblonsky evde akşam yemeği yedi. Genel konulardan sözettiler. Karısı ona kavga ettiklerinden beri ilk olarak, "Sen" diye sesleniyordu. Birbirlerine soğuk davranıyorlardı ama ayrılmaları söz konusu değildi. Stephane Arcadieveitch bir anlaşma ortamı arıyordu.

Kitty yemekten sonra geldi. Anna'yı çok az tanıyor ve Petersbo-urg'lu bir hanımefendinin kendisini nasıl karşılayacağını merak ediyordu. Herkesin bu kadından övgüyle sözettiklerini duymuştu. Ama Kitty'nin gençlik ve güzelliğine hayran kaldı. Öte yandan Kitty de genç kızlarından kendilerinden yaşlı kadınlara bağlandıkları şekilde Anna'ya bağlandı. Zaten Anna'yı görenler ne sosyete kadınına, ne de bir ev kadınına benzetemiyorlardı. Yüzünde arasına kötümserlik ve üzüntü anlamları belirmemiş olsaydı, endamına bakanlar onun yirmi yaşında yaşam dolu bir genç kız olduğunu sanabilirlerdi. Anna tamamen sade ve samimi bir insan olduğu halde, gençlerin gözüne erişilmesi olanaksız üstün bir dünyadan gelmiş gibi görünüyordu.

Yemekten sonra, Dolly içeri girerken, Anna bir puro içmekte olan kadeşine yaklaşıp, bir baş işaretiyle Dolly'nin girdiği kapıyı gösterip,

85

"Stiva, Tanrı yardımcın olsun" dedi.

Stiva bu sözün anlamını kavramıştı. Purosunu atıp, aynı kapıdan içeriye daldı.

Anna bir kanapenin üzerine oturdu. Etrafına çocuklar toplanmıştı. En büyük iki çocuk ve onların küçüğü, masaya oturmadan önce halatlarının çevresini almış onun yanından ayrılmamışlardı. Halalarına da-lha fazla yaklaşmak, onun elini tutmak, okşamak, yüzükleri ile oyna-jmak, veya elbisesinin eteklerine asılmak için yarış ediyorlardı.

"Hadi yerlerinize geçin, bakayım" dedi Anna.

Bunun üzerine Grisha gururlu bir şekilde, sarışın başını, halasının felinin altına koydu ve sonra dizlerine doğru eğildi.

"Peki balo ne zaman yapılacak?" dedi Anna, Kitty'e.

"Bir daha haftaya, gösterişli bir balo olacak bu. Çok eğlenilece-ğinden eminim."

Anna alaycı bir tutumla, "Demek eğlenilebilecek balolar var?" de-jdi.

"Evet. Bu belki garip ama doğru. Bobristchifler'de her zaman l eğlenilir. Nikitineler'de de böyledir. Ama Wejekoflar'da sıkıntıdan j patlarsınız. Buna dikkat etmediniz mi hiç?"

"Hayır yavrum benim için eğlendirici bir balo olamaz. (Kitty, An-l na'nın gözlerinde, kendisne gizli olan o dünyayı görür gibi oluyor-| du.)Benim için daha az ve daha fazla sıkıcı balolar vardır."

"Baloda nasıl sıkılıyorsunuz?"

"Niçin sıkılmayayım?"

Kitty, Anna'nın kendi cevabını sezebildiğini anlamıştı,

"Siz baloda daime en güzel kadınsınız."

Anna kolaylıkla kızarırdı, bu yanıt da aynı etkiyi yaptı üzerinde.

"Dediğiniz doğru değil, olsaydı bile benim için önemli bir şey sa-j yılmazdı."

"Bu baloya gidecek misiniz?" dedi Kitty.86

"Gitmesem olmaz" dedi Anna. Sonra yüzükleriyle oynayan Ta-nia'ya birisini uzatarak "Al" dedi.

"Sizi görmek isterdim orada."

"Peki öyleyse-gelirim. Size zevk verdiğimi düşünüp avunurum orada." Sonra saç örgülerinden birini yerine tutturup, "Grisha yeter artık, bozma saçlarımı" dedi.

"Sizi erguvani renkli bir elbiseyle düşünüyorum, baloda."

"Neden ille bu renkle"" dedi Anna gülümseyerek. Sonra çocuklara dönerek: "Hadi gidin bakalım. Miss Hull çay için çağırıyor sizi. Kitty niye baloya gelmemi istediğinizi biliyorum. Bu balo sizin için, hayatınız için çok önemli ondan."

"Çoğu doğru... Nereden bildiniz bunu?"

"Ah ne güzel bir çağdasınız" dedi Anna. "Bu çağı, İsviçre dağlarında görülen mavi renkli bir buluta benzetirim. Bulutun öte yanındaki her şey güzel görünür, sonra bulut kalkar dar bir yol ortaya çıkar. Bu yolda yürür insan... Herkes yaşamıştır bunu..."

Kitty gülerek dinliyordu onu. "Acaba o nasıl yaşadı bunları. Onun yaşam öyküsünü öğrenmek isterdim" diye düşündü. Sonra dış görünüşü pek de şairane olmayan Anna'nın kocasını hatırladı.

"Olup bitenleri biliyorum" dedi. "Stiva söyledi bana Wronsky'i bu sabah garda gördüm. Çok beğendim."

Kitty kızarak, "Demek oradaydı. Stiva ne anlattı size?"

"Gevezelik etti. Bu iş olursa çok memnun olacağım. Dün annesiyle yolculuk ettim. Oğlundan sözetti durmadan. Anneler tarafsız değillerdir bilirim. Ama..."

"Ne dedi annesi?"

"Birçok şeyler. En çok onu sevdiği belli. Şövalye ahlâklı bir insan olmalı. Örneğin, annesi, onun bütün servetini kardeşine bırakmak istediğini söyledi. Çocukluğunda boğulmak üzere olan bir kadını kurtarmış. Kısacası bir kahraman," dedi. Anna iki yüz rubleyi anıp gülümse-

87

misti.

Bu olayı anlatamıyordu, anınca bir tedirginlik duyuyor ve bunun kendisiyle ilgili bir olay olduğunu hissediyordu.

Anne devam etti: "Kontes gelip kendisini görmemi rica etti. Yarın gideceğim. Neyse, Stiva içeride epey kaldı...."

Çaylarını bitirip salona giren ve halalarına doğru koşan çocuklar, "Hayır, ben birinciyim, ben birinciyim..." diye bağırıyorlardı.

Onları karşılar, "Hepiniz" dedi. Sonra onları kucağına alıp divanın üzerine attı. Neşeli neşeli gülüyordu.

Dolly, odasından çay saati geldiği zaman çıktı. Stephane Arcadie-vitch'başka bir kapıdan çıkmıştı.

Dolly, Anna'ya: "Yukarıda üşümeysin" dedi. "Sana aşağıda bir oda vermek istiyordum. Birbirimize daha

yakın olurduk."

Anna, Dolly'nin yüzünden, kocasıyla anlaşp anlaşmadıklarını okumak için çaba gösterirken, "Benim için endişelenme lütfen" dedi.

"Ben her yerde kolaylıkla uyuyabilirim."

Stephane Arcadieitch salona girip karısına seslenerek, "Ne konuşuyorsunuz?" diye sordu.

Sesini duymaları, Kitty ve Anna'nın, karı koca arasındaki anlaşmazlığın kalkmış olduğunu anlamalarına yetmişti.

"Anna'yı buraya yerleştirmek istiyorum. Ama perdeleri indirmek gerekecek. Kimse yapamaz bunu. Benden başka..." dedi Dolly kocasına.

Anna Dolly'nin soğuk davranışını farkederek, "Acaba anlaşma tam mı oldu?" diye geçirdi aklından.

"Sorunu büyütme Dolly" dedi kocası, "İstersen ben yapayım bunu..." 88

"Tamamen anlaşmışlar" diye düşündü Anna.

"Ben senin bunu nasıl yapacağını bilirim. Matvei'ye emir verirsin. O bundan bir şey anlamaz. Sen kalkar dışarı çıkarsın. Sonra Matvei her şeyi berbat eder" diyerek alaycı bir şekilde güldü Dolly...

"Tanrıya şükürler, tamamen anlaşmışlar" diye düşündü Anna. Sonra bundan sevinç duyarak Dolly'ye yaklaşıp öptü onu.

Stephane Arcadieitch yüzünde belirsiz bir gülüşle, "Bilmem neden, beni ve Matvei'yi bu kadar küçümsüyorsun?" dedi.

Bütün akşam boyunca Dolly kocasıyla hafifçe alaycı bir şekilde konuştu. Kocası neşeli ve mutluydu. Ama sınırları aşmıyordu. Böylece bağışlanmış olmasının hatalarını unutmasına yol açmamış olduğunu göstermek istiyordu.

Saat dokuz buçukta çay masasının çevresinde canlı konuşmalara girişmişlerdi.

Bu sırada, hepsine pek garip gelen stradan bir olay meydana geldi.

Petersbourg'da bulunan ortak dostlarından birinden söz açılmıştı. Anna birden ayağa kalkıp,

"Albümünde onun portresi var, size Serge'in resmini de göstermiş olurum böylece..." dedi.

Oğlunu her akşam saat ona doğru iyi geceler dileyip çoğu kere baloya gitmeden önce bile onu kendisi yatırıyordu. Birden ondan bu kadar u/akta olduğunu düşünüp üzülmüştü. Neden konuşsa aklı hep Ser-ge't

...kılıyor. Gidip resmine bakmak ve uzaktan ona iyi geceler demek için yanıp tutuşuyordu.

Hızlı ve canlı yürüyüşle odadan çıktı. Odasına çıkan merdiven, giriş ödevi gören ve ısıtılan vestibüle

bağlıydı.

Salondan çıktığı zaman, kapının çalındığını duydu,

"Bu kim acaba?" dedi Dolly.

"Ziyaret için pek geç, beni aramaya gelmeleri için çok erken" dedi Kitty.

•

"Bana evrak getirmişlerdir kuşkusuz" diye açıkladı Stephane Arcadieitch.

Merdivene doğru ilerlerken Anna, hizmetçilerin ziyaretçiyi haber • vermek için koşuşturkları gördü.

Gelenin kim olduğunu anlamak için iyice bakınca Wronsky'yi tanıdı. Garip bir neşe ve korku yüreğini yokladı. Ayakta duruyordu. Paltosunu çıkarmamıştı. Ceplerinde bir şeyler arıyordu. Anne merdivenin yarısına geldiği zaman, Wronsky bakışlarını yukarı kaldırdı. Genç kadını tanıdı. Küçük düşmüş ve şaşırmış insan anlamı geldi yüzüne.

Wronsky'yi hafif bir baş hareketiyle selamladı. Stephane Arcadieitch, genç adamı bağırarak çağırıyor, ama misafir içeri girmek istemiyordu.

Anna albümünü alıp aşağıya indiği zaman Wronsky gitmişti. Stephane Arcadieitch, onun, ertesi gün Moskova'da geçici olarak bulunan önemli bir adam için verilecek ziyafetin saatini öğrenmek için gelmiş olduğunu söylüyordu.

"İçeri girmek istemedi. Ne garip adam!" diyordu.

Kitty kızarmıştı. Wronsky'nin niçin gelip de içeri girmediğini yalnız kendisi anladı sanıyordu.

"Bize gelmiş, beni bulamayınca buraya uğramış, saat geç olduğu ve Anna burada bulunduğu için içeri girmek istememiştir" diye düşündü.

Konuşmadan birbirlerine baktılar ve Anna'nın albümünü incelemeye koyuldular.

Akşam üzeri saat dokuz buçukta bir arkadaşın evine gelip bilgi edinmek istemek şaşılacak bir şey değildi ama buna herkes şaşırmıştı. Hele Anna böyle bir hareketin doğru olmadığını düşünüyordu. 90

Pırıl pırıl elbiseler giyinmiş uşakların bulunduğu, çiçeklerle süslenmiş ve apaydınlık merdivenleri çıktıkları

zaman, Kitty ve annesi balonun yeni başlamış olduğunu gördüler. Vestibülde, bir aynanın önünde, içeri girmeden önce tuvaletlerini tazeliyorlardı, içeriden bir an kovanının çıkardığı sese benzer bir gürültü geliyor, ilk vals çalmaya koyulan kemanların musikisi duyuluyordu.

Üzerine en ağır kokular süren ve başındaki birkaç tel saç düzeltmeye çalışan ihtiyar bir adam, Kitty'e hayranlıkla bakıyordu. Kitty'ye merdivenlerde rastlamış ve ona yol vermişti. Prens Cherbatzky'nin akılsız dediği genç adamlardan birisi, yürürken kravatını düzelterek, onları selamladı, sonra Kitty'den bir dans rica etti. Birinci dans Wronsky'ye söz verilmişti. İkincisini, yelek giymiş olan bu ufak tefek delikanlıya vermek gerekiyordu. Eldivenlerini ilikleyen bir subay kapının kenarında duruyordu. Kitty'ye hayran hayran baktıktan sonra bıyıklarını burdu,

Elbise, saç tuvaleti, balo için gerekli olan bütün hazırlıklar, Kitty'yi adamakıllı uğraştırmışlardı. Ama görünenlerden hiçbiri sezemedi bunu. Dantelli elbisesi üzerinde o kadar tabii bir şekilde duruyordu. İnsan onun bir balo elbisesi ve başının üzerinde bir gülle doğmuş olduğunu düşünebilirdi. •

Kitty güzel mi güzeldi. Elbisesinin, eldivenlerinin, ayakkabılarının içinde çok rahat hissediyordu kendini. Ama elbisesinde en fazla hoşuna giden şey, boynunu saran siyah kadife şeritti. Üzerlerindeki belki eleştirebilirlerdi ama bu kadifenin aleyhine kimse bir şey söyleyemezdi. Kitty, içeri girmeden önce aynanın önünden geçerken gü-lümsemişti ona. Omuzlarının, kollarının üzerinde bir serinlik duyuyordu, gözleri pırıldıyor, pembe dudakları farkında olmadan gülümsüyor-du. Çekici bir insan olduğunu seziyordu.

Danseden erkekleri bekleyen kadınlar grubuna yaklaşır yaklaşmaz, Kitty baloların en önemli insanı olan, yakışıklı ve evli bir adam

Arına Karenina

91

yani Georges Korsunsky tarafından dansa davet edildiğini gördü. Kontes Boninle baloyu açmış ve dans bittiği zaman Kitty'yi görmüştü. Hemen genç kıza yönelmiş ve baloları yönetenlere özgü o çevik yürü-, yüşüyle yanına yaklaşarak, genç kıza sormaya bile gerek görmeden, elini kıvrak beline dolamıştı. Genç kız yelpazesini vermek için birini arayınca, ev sahibesi gülerek onu elinden almıştı.

"Erken gelmekle çok iyi ettiniz" dedi Korsunsky, "Geç gelmenin anlamını anlayamıyorum doğrusu."

Kitty sol kolunu kavayesinin omuzuna koydu. Küçük ayakları, müziğin uyumuna uyarak parkenin üzerinde hareket etmeye koyuldu.

Valsin, uyumuna tamamen kapılmadan önce, birkaç hafif dönüş yapan Korsunsky, "Sizinle dans edince insan dinleniyor" dedi. "Ne hafiflik, ne kıvraklık, çok güzel doğrusu." Korsunsky dans ettiği bütün kadınlara aşağı yukarı aynı şeyi söylüyordu,

Kitty komplimana gülümseyerek yanıt verdi ve kavayesinin omuzu üzerinden salonu seyretmeye koyuldu. Böyle toplantılara ilk geliyor değildi. İlk geldiği zamanki gibi bir çeşit sarhoşluk içinde orada bulunanları birbirine karıştırmıyordu artık. Öte yandan bu toplantılardan sıkılmış ve soğumuş da değildi. Oradakileri bir bir, can sıkıntısı verecek derecede iyi de tanımıyordu. Solda köşede Korsunsky'nin güzel karısını, ev sahibesini gördü, çıplak kafalı Krivine de oradaydı... En seçkin kişilerin yanından ayrılmazdı zaten. Biraz sonra Stiva'yı Anna'nın güzel endamını da seçti. O da oradaydı. Levine'in teklif ettiği geceden beri görmemişti onu, uzaktan gördüğü halde kendisine baktığını anladı.

Biraz hızlı nefes alan Korsunsky, "Bir tur daha yapalım mı? Yorulmadınız mı?" diye sordu.

"Yapmayalım, teşekkür ederim..."

"Nereye götürüyüm sizi?"

"Bayan Karenin o tarafta, oraya götürün beni!" 92

"Nasıl emrederseniz..."

Korsunsky, vals yapmayı bırakmadan, dönüşlerini biraz hafifleterek Kitty'i sol tarafa doğru götürdü. O tarafa giderlerken, çevrelerinde-kilere, "Afedersiniz efendim, özür dilerim" diye tekrarlıyordu. Bu danteller, şeritler ve ipekler denizinden ustaca geçerek, son bir hareketle dalgalanıp, Krivine'in dizlerini örtmüş, onu adeta dantellere boğmuş, ama pembe renkli iki ufak ayakkabıyı meydana çıkarmıştı.

Korsunsky selam verdi, rahat bir şekilde dikelererek, Anna'nın yanına gitmeleri için Kitty'ye kolunu uzattı. Biraz şaşırılmış olan Kitty, Krivine'in üzerinden eteklerini alıp, Anna Karenin'e doğru yürüdü. Madam Karenin, Kitty'nin düşündüğü gibi erguvan rengi değil, siyah bir elbise giymişti. Kadifeden dekolte bir elbiseydi bu Omuzlarının ve kollarının bir heykeli andıran güzelliğini ortaya çıkarıyordu. Üzerinde Venedik dantelleri vardı, bir demet çiçek siyah saçlarının arasına yerleştirilmişti. Saç tuvaleti çok sadeydi. Tabii bir şekilde kıvrılan küçük buklelerden başka bir şey yapmamıştı. Şakaklarından ve ensesinden hafifçe dışarı taşmıştı bu bukleler. Fildişi gibi pürüzsüz güzel boyunda bir sıra inciden bir gerdanlık vardı.

Kitty, Anna'yı her gün görüyor, ona biraz daha vuruluyordu. Ama gerçek güzelliğini bu siyah elbise içinde

kavramıştı. Bunun o kadar etkisinde kalmıştı ki sanki onu daha önce hiç görmemiş olduğuna inanacağı geldi. Çekiciliğinin süslerini belli etmemekten geldiğini anlamıştı. Takıp takıştırmamıştı. Güzelliği daha iyi belli olsun, canlılığı daha açıkça belirsin diye kullanmıştı onları.

Kitty onun yanına gittiği zaman Anna evsahibi ile konuşuyordu. Her zamanki gibi dimdikti, başını hafifçe karşısındakine çevirmiş şunları söylüyordu:

"Hayır, bunu doğru bulmuyorum ama aleyhinde bulunacak değilim." Kitty'yi görünce, tatlı ve koruyucu bir gülümseyiş belirdi yüzünde, kısa ve seri bir bakışla genç kızın tuvaletini inceledi ve başıyla, be-

93

ğendiğini bildiren hafif bir işaret yaptı. Genç kız bunun anlamını kavradı.

*

"Baloya dans ederek girdiniz" dedi.

"Prensesin bulunduğu balo hemen canlanır" dedi Korsunsky.

Ev sahibi, "Demek birbirinizi tanıyorsunuz?" dedi.

"Tabii tanışıyoruz" diye yanıt verdi Korsunsky, "Karımla beni kim tanımaz. Bir dans lütfeder misiniz Anna Arcadievna?"

"Gerekli olmayınca dans etmek istemem..."

"Ama bugün dans etmeniz gerekli..."

Tam bu sırada Wronsky onlara doğru ilerledi.

Anna Karenin, Wronsky'nin selamına aldırmış etmeden Kor-sunsky'nin kolunu hızla kavrayarak, "Öyleyse dans edelim" dedi.

Anna'nın bile bile Wronsky'ye yanıt vermediğini anlayan Kitty, "Niçin ona kızıyor acaba?" dedi.

Wronsky Kitty'ye yaklaşıp kendisine dans sözü vermiş olduğunu ve çoktandır görüşemediklerine üzüldüğünü söyledi. Kitty, Wronsky'nin söylediklerini dinlerken Anna'nın dans etmesine bakıyor ve ona daha da hayran oluyordu. Wronsky'nin -kendisini valse davet etmemesine şaşırıyor ve ona garip garip bakıyordu.

Wronsky kızardı ve Kitty'yi valse davet etti ama birkaç adım atmamışlardı ki müzik sona erdi.

Wronsky Kitty ile birkaç kere dans etti. Sonra genç kız anesinin yanına döndü. Kontes Nordstone ile biraz konuşmuştu ki, Wronsky tekrar gelip söz verdiği dansa kaldırdı onu. Korsunsky ve karısından sözettiler. Wronsky onların kırk yaşına varmış birer çocuk olduklarını söyledi. Bir aralık Kitty'ye genç kızı çok heyecanlandıran bir soru sordu. Levine'in hâlâ Moskova'da olup olmadığını öğrenmek istiyordu. 94

Levine çok hoşuna gitmişti. Danstan çok kotiyonu bekliyordu. Her şeyin kotiyon sırasında kararlaştırılacağından emindi. Bütün öteki balolarda olduğu gibi bunda da kotiyonu onunla dans edeceğinden emindi. Bu yüzden daha önce söz verdiğini söyleyerek, beş kişiye hayır demişti.

Bu balo, son kadri'le kadar Kitty için, çiçekler, sesler ve hareketlerle dolu büyüleyici bir rüya gibi geldi. Çok yorulduğu ve biraz dinlenmek için rica ettiği anlar dışında her zaman dans etti. Ama son kad-ril'de, can sıkıcı gençlerden birisiyle dans ederken birden Anna ve Wronsky ile karşı karşıya gedi. Anna ile balonun başından sonra yan yana gelmemişlerdi. Genç kadın değişmiş, beklenmedik bir insan olmuş gibi geldi ona. Kitty onda, kendisinin de deneyimlerle bildiği, beğenilmekten gelen heyecanlılığın belirtilerini görür gibi oldu. Anna bundan sarhoş olmuş gibiydi. Kitty'yi bu uyum ve incelik dolu hareketlerin, yarı açık dudakların, mutlu ve zafer dolu gülüşün, canlı ve pırıl pırıl gülüşün neden ileri geldiğini biliyordu.

"Bunun nedeni kim acaba? Bütün herkes mi, yoksa tek bir insan mı?" diye sordu kendi kendine. Zavallı kavalyesini yarıda kalmış bir konuşmayı yeniden canlandırmanın zorlukları ile başbaşa bıraktı. Kor-sunsky'nin söylediği dans hareketlerini sanki seve seve yapıyormuş gibi dans ediyormuş, ama gittikçe heyecanlanarak Anna'yı inceliyordu.

"Hayır, bu kalabalığın duyduğu hayranlıktan ileri gelmiyor. Tek bir insanın hayranlığından ileri geliyor. Kim bu? O mu yoksa?" diye düşünüyordu.

Wronsky bir şeyler söylediği zaman, Anna'nın gözleri parıltıyor ve dudakları mutluluğun etkisiyle yarım açılıyordu. Bu duygusunu saklamak istiyor ama yüzünden her şey okunuyordu.

"Peki o?" diye düşündü Kitty. Sonra Wronsky'ye baktı. Tüyleri diken diken olmuştu. Anna'nın yüzünde belirlenen her şey sanki bir ay-nadaymış gibi onun yüzünde de belli oluyordu. Soğukkanlılığı, sakin-

95

liği ne olmuştu? Damına yanıt verirken, boyun eğer gibi başını uzatıyordu. Hem alçak gönüllü, hem hırslı bir durumu vardı.

Bayağı şeylerden sözediyorlardı. Ama söyledikleri her kelimedede

yaşamının saptanmamakta olduğunu Kitty biliyordu. Onlar içinde, İvan Kvanitche'in acayip Fransızcası, ya da Matmazel Ellitzky'nin evlenmesi üzerine söyledikleri sözlerin büyük bir önemi vardı. Kitty kadar onlar da bu bayağı kelimelerin kazandığı değeri seziyorlardı.

Genç kızın ruhunda, balo, davetliler, sanki bi sisle sarılmış gibi karmakarışık oldu. Yalnız terbiyesi, dans etmeye devam etmesini, kedisine sorulara yanıt vermesini, hatta gerekirse gülümsemesini sağlıyordu. Ama kotyon başlayıp da sandalyeler düzenlenmeye, büyük salona geçilmeye başlanıldığı sırada birden umutsuzluğa kapıldı. İçini bir yılgınlık doldurdu. Beş kişiyi reddetmişti. Oysa kimseye söz vermiş değildi. Kendisinin yalnızca birisine söz vermiş olduğunu sanan delikanlılardan hiçbirisi bundan sonra onu dansa davet etmeye kalkışmazdı. Annesine rahatsız olduğunu söyleyip balodan çıkması gerekirdi. Ama bunu yapacak gücü bulamıyordu kendisinde... Bitmişti sanki...

Bir odaya girip, koltuğun üzerine yığıldı. Etekleri bir sis gibi incecik gövdesini sarıyordu, ince ve körpe kolu, bitkin bir halde pembe eteğinin kıvrımlarının arasında düştü. Öteki eliyle, yanan yüzünü serinletmek için, sinirle bir yelpazeyi sallıyordu. Titrek kanatlarını birazdan açacak bir kelebeğe benzediği halde, korkunç bir umutsuzluk kalbini paramparça ediyordu.

"Belki de aldanıyorum. Yanılmış olabilirim" deyip gördüklerini gözünün önüne getirmeye başladı.

Kontes Nordstone, usul usul gelip Kitty'nin yanına sokulmuştu: "Kitty, ne var?" diye sordu.

Kitty'nin dudakları titriyordu. Ayağa kalktı.

"Kotiyon'u dans emiyor musun?" 96

Genç kız titreyen bir sesle: "Hayır, etmiyorum" dedi.

Nordstone, "Benim önümde davet etti onu" dedi. Kimden sözettiğini Kitty'nin anladığını bilmiyordu. O da, "Prenses Cherbatzky ile dans etmiyorsunuz demek" dedi.

"Benim için hiç önemli değil bu" dedi Kitty.

Bir gün önce, belki de sevdiği bir adamın bu vefasız için harcanmış olduğunu yalnız kendisi biliyordu.

Kontes, kotiyon'u kendisiyle dans edeceğine söz etmiş oldu Kor-sunsky'yi aramaya gitti. Kitty'yi dansa kaldırmasını söyleyecekti ona.

İyi ki Kitty kavalyesi ile konuşmak zorunda kalmıyordu. Baloyu idare eden Korsunsky, dans edenlere seslenerek geçiriyordu zamanını. Anna ve Wronsky tam karşılarında dans ediyorlardı. Kitty onları bir uzaktan, bir yakından görüyordu. Onlara baktıkça şansızlığını, mutsuzluğunu daha iyi anlıyordu. Çevrelerindeki insanlara rağmen yapayalnız gibiydiler. Kitty, Wronsky'nin yüzünde, suçlu olduğunu anlayan akıllı bir köpeğin yüzündeki anlamı andıran korku ve küçük düş-müşlük belirtilerini görüyordu.

Anna gülüyor, kavalyesi gülüşüne yanıt veriyordu. Doğa üstü bir kuvvet Kitty'nin bakışlarını Anna'nın üzerine çekiyordu sanki. Siyah elbisesi, bileziklerle süslü güzel kollar, inci gerdanlıkla süslenmiş incecik boynu ve darmadağınık bukleleri ile baştan çıkarıcı bir kadın gibi görünüyordu. Küçük ayaklarının ince ve zarif hareketleri, hareketli yüzü adamakıllı çekiciydiler. Ama bu güzellikte çok gaddar ve korkunç bir şey de vardı.

Kitty, çektiği acıların arttığını anlıyor, ama ona daha fazla hayran olmaktan kendini alamıyordu. Yıkılmış ve yenilmişti. Yüzünden okunuyordu bu. Yanından geçen Wronsky birdenbire tanıyamamıştı onu. Yüzü o kadar değişmişti ki.

"Ne güzel balo" dedi genç adam. Bir şey söylemek zorundaydı.

"Evet" diye yanıt verdi Kitty.

97

Kotiyon'un tam ortasında, Korsunsky'nin yeni bulduğu bir figüre uygun olarak, Anna topluluktan çıkıp iki dam ve iki kavalie çağırdı. Damlardan biri Kitty'di. Çekinerek yaklaştı. Ama gözlerini yan kapayarak ona baktı ve elini sıktı. Ama Kitty'nin yüzündeki anlamı görünce hemen başını çevirip öteki dam ile hızlı hızlı konuşmaya başladı.

Kitty, "Evet, onda bir büyüleyicilik var, Şeytani bir şey bu" dedi.

Anna gece yemeğine kalmak istemiyordu. Ev sahibi ısrar ediyordu. Korsunsky onun kolunu tutarak, "Kalın Anna Arcadiévna... Gördünüz mü benim kotiyonum ne kadar güzel...." dedi.

Ev sahibi gülümseyerek kalması gerektiğini anlatıyordu.

Anna gülerek: "Hayır, kalamam" dedi. Gülümsemesine rağmen sesinin tonundan her iki erkek de onun kalmayacağını anlamışlardı. "Sizin balonuzda, Petersbourg'da bütün kış dans ettiğimden daha fazla dans ettim." Sonra yanında duran Wronsky'ye dönerek "Yolculuktan önce dinlenmek gerek..." dedi.

"Yarın mutlaka gidiyor musunuz?" dedi Wronsky.

Anna bu sorunun aşırılığından korkmuştu. "Evet, sanırım" dedi. Wronsky ile konuşurken, bakışı ve gülüşü

genç adamın kalbini kasıp kavuruyordu.

Levine, Cherbatzky'lerden çıkıp kardeşini görmeye giderken, "Bende herkesi tiksindiren bir şey olmalı" dedi. "Başkaları hoşlanmıyor benden. Bunun gururdan ileri geldiğini söylerler. Ama ben gururlu değilim. Gururlu olsaydım bu durumlara düşer miydim?" Sonra NVronsky'yi akıllı, sevimli, sakın bir adam olarak düşündü. Wronsky'nin kendi düştüğü durumların neler olduğunu hiç bilmemiş olduğunu hayal etti. "Genç kızın onu seçmesi normal bir şey. Yakınmaya hakkım yok. Benden başka suçlu yok. Ne diye yaşamım benimle 98

birleştirmek zorunda olsun? Ben kimim? Kimim ben? Kendine ve başkalarına yararı dokunmayan adamın biriyim."

Sonra kardeşi Nicolas'ı andı. "Bu dünyada her şeyin kötü ve tiksindirici olduğunu söyleyen kardeşinin hakkı yok muydu? Nicolas hakkında yargıya varılırken haklı bir şekilde mi varılmıştı acaba? Onu sarhoş ve partalla içinde gören Prokofı, küçümsemiştir. Ama ben böyle düşünmüyorum. Onun içini biliyorum. Birbirimize benziyoruz biz. Onu arayacağıma buraya gelmiş yemek yiyorum."

Levine, kardeşinin adresini okumak için bir fenere doğru yaklaştı, sonra bir araba çağırdı. Yol epey uzundu. Levine Nicoias'm başından geçenleri bir bir aklına getiriyordu. Kardeşinin üniversiteyi bitirdikten ve oradan çıktıktan bir yıl sonra nasıl bir keşiş gibi yaşadığı geldi aklına. Arkadaşlarının şakalarına aldırmamıştı. Bütün zevklerden, bilhassa kadınlardan kaçmış dinin bütün gerekçelerini yerine getirmişti. Daha sonraları bundan bıkmış ve birtakım kötü adamlarla arkadaşlık ederek kendini içki ve eğlenceye vermişti. Yetiştirmek için yanma aldığı ve köye götürdüğü küçük bir erkek çocuğunu öyle dövmüştü ki, yaralama ve işkence etmekten dolayı az daha mahkemeye verilecekti. Dolandırıcılık yapmış, mahkemelere düşmüştü. Serge İvanovitch'in ödediğinden sözettiği borç yüzündendi bu. Kavga etmiş, karakollarda yatmıştı. Kardeşi Serge'in kendi payına düşen mirası vermediğini ileri sürüp, mahkemelere koşmuştu. Son olarak da batı idari makamlarından birinde bir görev almış, ama yöneticisini dövmüştü. Bütün bunlar iğrenç şeylerdi. Ama Levine, Nicolas'ı tanımayanlardan daha fazla hoş görü-lükle ele alıyordu bu hareketleri. Çünkü onu yakından tanıyordu. Yahut tanıdığını sanıyordu.

Levine, Nicoias'm aşırı kötü isteklerini engellemek için dine döndüğü zaman kimsenin kendisine yardım etmediğini veya tuttuğu yolun doğru olduğunu belirtmediğini hatırlıyordu. Hatta herkes onu gülünç durumlara düşürmek için çalışmıştı. Sonra düşmeye başladığı zaman

99

kimse yardımına koşmamıştı. Herkes tiksinti duyarak kaçıyor ondan.

Levine, Nicoias'ın, kendini, kendisiyle alay edenlerden daha aşağı bir yaratık olarak görmediğini hissediyordu. Baş eğmez yaradılışından, sınırlı aklından o mu sorumluydu? Yola girip orada kalmayı denememiş miydi? "Onunla açıkça konuşacağım ve açıkça konuşmasını sağlayacağım. Kendisini sevdiğim için anladığımı göstereceğim ona..."

Gece saat on birde, adreste yazılı olan otele gitti.

Otel kapıcısı, "Yukarıda, 12 ve 13 numaralarda" dedi.

"Odasında mı?"

"Öyle sanırım..."

1 numaralı odanın kapısı açıktı. Kötü kaliteli tütünden olduğu belli olan kalın bir duman yayılıyordu etrafa. Levine tanımadığı bir ses duydu. Sonra öksürmesinden, kardeşinin de içeri olduğunu anladı.

İçeri girdiği zaman, tanımadığı ses,

"Bütün sorun, bu işin nasıl ele alınıp, yütürüleceğindedir" diyordu.

Levine yarı açık kapıdan içeri göz attığında konuşanın, bir halk adamı tipinde giyinmiş bir delikanlı olduğunu gördü. Başında kocaman bir kalpak vardı. Divanın üzerinde, çiçek bozuğu, bir kadın vardı. Yakasız ve kolluksuz bir yün elbise giymişti. Costantin, kardeşinin içinde yaşadığı çevreyi düşününce heyecanlandı. Kimse onun içeri girdiğini duymamıştı. Lastiklerini çıkarırken, adamın dediklerine kulak kabartıyordu. Sonuca bağlamak isteği bir sorundan sözediyordu.

Kardeşi öksürdükten sonra, "Seçkin sınıflar yerin dibine geçsin" dedi. "Macha! Bize yiyecek bir şeyler hazırla. Kaldıysa şarap ver.

Yoksa ara..."

Kadın ayağa kalkınca, öte yanda bulunan Costantini gördü. "Nicola Dimitrievitch, birisi sizi görmek istiyor" dedi. 100

Nicolas, kızgın bir şekilde, "Ne istiyorsunuz?" dedi.

Constantin kapıda belirerek, "Ben geldim" dedi...

Nicolas tedirgin bir sesle: "Ben de kim?" diye sordu. Levine onun bir şeye dayanarak kalktığını duydu. Kardeşinin, iri, eğik gövdesi, yabani ve hasta yüzü önünde belirince, korkuya kapıldı.

Constantin son olarak üç yıl önce görmüştü onu. Daha da zayıflamıştı. Kısacık bir redingot vardı üstünde. Kemikli gövdesi, elleri, her şeyi daha büyümüş gibi geliyordu insana. Saçları dökülmüştü. Çocukça ve korkak bakışlarını karşısındakinin üzerine dikmişti.

Kardeşini birdenbire tanıyınca, gözleri neşeden parıladı: "Ah Kostia" diye bağırdı. Sonra delikanlıya döndü. Kravatı sanki boynunu sıkmış gibi sinirli bir hareket yaptı. Levine bilirdi bu hareketi. Zayıf yüzünde gaddar ve yaban bir anlam belirmişti.

"Size ve Serge İvanitch'e yazdım, sizi tanımıyorum ve tanımak da istemiyorum. Ne istiyorsun. Ne istiyorsunuz benden?"

Constantin, kardeşinin ne kadar çekilmez bir insan olduğunu ve ailevi bağlar kurmanın önüne geçtiğini unuttuyordu. Başka türlü düşünmüştü kardeşini. Şimdi onu karşısında olduğu gibi görüyor ve unutmuş olduğu özelliklerini hatırlıyordu.

Levine çekine çekine, "Senden bir şey istemiyorum ki, sadece görmeye geldim seni" dedi.

Kardeşinin çekingen ve korkak hali, Nicolas'ı yumuşatmıştı:

"Ya, demek böyle. Gel, otur öyleyse" dedi. "Yemek ister misin? Macha üç kişilik yemek getir. Hayır, dur bir dakika" kardeşine başıyla delikanlıyı göstererek, "Bunun kim olduğunu biliyor musun?" dedi. "Arkadaşım Bay Kritzki'dir. Kief te tanıştım onunla Yaman bir adamdır. Polis işkence yapıyordu ona. Korkak bir adam olmadığı için..." Sözüünü bitirdikten sonra karşısındakilere birer birer baktı. Hep böyle yapardı. Dışarı çıkmak üzere olan kadına seslendi;

"Bekle dedim." Sonra yine hepsine teker teker bakarken, Kritz-

101

ki'nin bütün hikâyesini anlatmaya koyuldu. Konuşurken, Levine'in çok iyi bildiği bir çeşit güçlük çekiyordu. Arkadaşının nasıl üniversiteden kovulmuş olduğunu bunun nedeninin bir yardımlaşma derneği kurmak pazar günü okulları açmak olduğunu, sonra öğretmenliğe adanıp hemen kovulduğunu, sebepsiz yere niçin tutuklanmış olduğunu açıkla-

Sıkıcı bir sessizliği bozmak için, Constantin,

"Demek Kief Üniversitesindeydiniz?" dedi.

Kritzki, memnun olmamış gibi kaşlarını çatarak, "Evet oradaydım" dedi,

Nicolas, kadını göstererek, sözlerini kesti: "Bu kadın da benim eşim Maria Nicolaevna'dır" dedi. "Onu bir evden aldım ama seviyor ve sayıyorum. Beni tanımak isteyen herkes de onu sevmek ve saymak zorundadır. Karımdır benim. Şimdi kimlerle beraber olduğunu anladım. Onurun eksildi sanıyorsan, çıkıp gidebilirsin."

"Neden onurum eksilsin?"

"Macha öyleyse üç porsiyon yemek, şarap ve sert içki çıkar bize. Dur bakayım, hayır hayır git..."

"Görüyor musun?" diye devam etti Nicolas Levine. Ne yapacağını bilmediği gibi, ne söyleyeceğini de bilmediği için, alnını buruşturuyor, yerinde duramıyordu, "Görüyor musun şunu?" Odanın bir köşesinde duran kayışlarla bağlı demir çubukları gösteriyordu. "Bu yeni tasarladığımız bir işin başlangıcıdır. Bu iş bu Artel (işçi birliği) olacak."

Constantin kardeşinin söylediklerini dinlemiyordu. Karşısındaki veremli ve hasta yüzü seyrediyordu. Duyduğu acıma duygusunun kardeşinin söylediklerine dikkat etmekten alıkoyuyordu onu. Bu işin, Ni-colas'ın kendini tamamen küçümsememesi için uydurduğu bir neden 102

olduğunu biliyordu zaten. Nicolas devam ediyordu:

"Sermayenin işçiyi ezdiğini biliyorsun. Bizde işçi demek köylü demektir. Çalışmanın bütün yükünü çeken odur. Ne yaparsa yapsın, koşum hayvanı olmaktan kurtulamıyor. Bütün kazanç, köylülerin durumunu düzeltebilecek, onlara boş zaman temin edip eğitim yapmalarını sağlayabilecek olan her şey sermaye tarafından yutuluyor. Toplum öylesine kurulmuş ki, köylüler çalıştıkça, mal sahipleri ve tüccarlar onların aleyhine olarak zenginleşiyorlar. Oysa onlar yine de koşum hayvanı olarak kalıyorlar. İşte değiştirilmesi gereken şey." Sözlerini bitirince kardeşine soru sorar gibi baktı.

Costantin kardeşinin yanaklarında iki kırmızı lekenin belirmiş olduğuna dikkat ederek, "Evet, haklısın" dedi.

"Bir çilingirler birliği yapmaya başladık. Bu artelde her şey ortaklaşa olacak, çalışma, kâr, hatta aletler

bile..."

"Bu artel nerede olacak?" dedi Constantin.

"Kazan eyaletinde. Vasdrem köyünde..;"

"Neye bir köyde? Bana öyle geliyor ki köylerde iş eksik değildir. Orada neden bir çilingir arteli yapıyorsunuz?"

"Köylüler eskisi gibi birer esir olarak kaldıkları için, onları bu durumdan kurtarmaya kalkmak senin ve Serge'in hoşuna gitmiyor değil mi?" dedi Nicolas. Kardeşinin söylediklerine kızmıştı.

O konuştuğu sırada. Constantin bunaltıcı ve pis odayı gözden geçirmiş, içini çekmişti. Nicolas bunu sezerek daha fazla rahatsız oldu.

"Senin ve Serge'in aristokratik peşin yargılarınızı bilirim"dedi. Üzerimize çöken bu kötü durumları devam ettirmek için bütün aklını kullandığını bilirim..."

"Ne diye Serge'den sözediyorsün?" dedi Levine gülerек....

Nicolas birdenbire haykırarak, "Niye mi söz ediyorum, niye mi, şunun için... Söylemesem de olur. Buraya niçin geldiğini açıkla bana sadece. Bunların hepsini küçümsüyorsun, biliyorum. İyi işte... Defol

103

buradan, haydi defol." Bağırarak sandalyesinden kalkmıştı.

Constantin tatlı bir sesle, "Bir şeyi küçümsediğini yok. Tartışma bile etmiyorum" dedi.

Tam bu sırada, Maria Nicolaevna içeri girdi. Nicolas kızgınlıkla ondan yana döndü. Ama kadın hızla onun yanına gelip, kulağına bir şeyler fısıldadı.

Nicolas biraz yatışmış olarak ve daha zorlukla nefes alarak: "Hastayım ben. Hemen rahatsız oluyorum. Sen de kalkmış, Serge ve makalelerinden söz ediyorsun. Bunlar baştan başa yanlış, delilik, yalan... Adaletin ne olduğunu bilmeyen bir adam bundan nasıl sözedebilir? Makalesini okudunuz mu?" dedi Kritski'ye dönerek.

Sonra masaya yaklaşarak, yarıya kadar içilmiş sigaralar üzerinden almak ister gibi bir hareket yaptı...

Kritski, "Okumadım" dedi. Tartışmaya karışmak istemediği belli oluyordu.

Nicolas rahatsız bir halde, "Niçin okumadınız?" dedi.

"Çünkü zaman kaybetmek istemem."

"Özür dilerim ama okumadan nasıl bilebilirsiniz? Bazıları için bu makaleler bir bilmedir. Ama ben onun düşüncelerinin ruhunu okurum. Zayıf tarafının ne olduğunu iyi bilirim."

Kimse yanıt vermedi. Kritski ayağa kalkarak, şapkasını aldı:

"Yemek yemek istemiyor musunuz? Öyleyse yarın gelin. Çilingiri de alın."

Kritski çıkar çıkmaz, Nicolas gülerек göz kırptı,

"Bunda da pek iş yok..." dedi.

Kritski kapının eşiğinden onu çağırıyordu.

Nicolas "Ne var?" deyip onun yanına gitmek için koridora çıktı.

Maria Nicolaevna ile yalnız kalan Levine onunla konuşmaya başladı,

"Kardeşimle çoktan beri mi yaşıyorsunuz?" 104

"İki yıldan beri. Sağlığı gittikçe kötüleşti. Çok içeriyor."

"Öylemi?"

"Evet, sert alkollü içkiler içeriyor. Yaramıyor ona..."

"Olduğundan fazla içeriyor..."

"Evet" dedi kadın. Korkarak kapıdan tarafa bakıyordu. Nicolas Levine kapıda görünmüştü.

"Ne konuşuyorsunuz?" dedi, teker teker onlara bakarak, gözleri kıvılcımlanmıştı, kaşlarını çatmıştı.

Constantin şaşkın bir halde, "Hiçbir şeyden konuşmuyoruz...." dedi.

"Yanıt vermek istemiyorsunuz... Peki, vermeyin. Ama onunla konuşmaman gerek, o bir haspa, sen bir kişizadesin. Her şeyi görüp kararını verdiğini anlıyorum. Hatalarıma küçümseyerek bakıyorsun." Konuştukça sesini yükseltiyordu.

Maria Nicolaevna, "Nicolas Dimitrievitch, Nicolas Dimitrievitch" diye mırıldanarak yanına yaklaştı.

"Peki, peki... Yemek ne oldu?" Bir hizmetçinin tepsi ile içeri geldiğini görünce "Hah, işte geliyor" dedi.

"Bu tarafa getir." Hizmetçi tepsiyi getirir getirmez, bir bardak içki alarak bir yudumda içti. Yatışmış gibiydi.

"Bir bardak ister misin sen de?" diye sordu.

Sonra, "Serge İvanitche'den söz etmeyelim. Seni gördüğüme memnun oldum. Ne olursa olsun, birbirimizden yabancı değiliz. Hadi iç. Ne yapıyorsun, anlatsana?" Ağzına attığı bir parça ekmeği çiğniyordu. Bir kadeh daha içti. "Nasıl yaşıyorsun?" "Niye evlenmiyorsun?" "Böyle bir fırsat çıkmadı."

"Niçin çıkmadı? Beni sorarsan, ben bütün yaşantımı harcadım. Gerektiği zaman mirastan payıma düşeni almış olsaydım bugün bambaşka bir insan olurum."

105

Constantin konuşmayı başka yöne çevirmeye çalıştı:

"Senin Vanioucha'mn benim yanımda, Parofsy'de olduğunu biliyor musun?" dedi.

"Parkofsky'den biraz sözetsene. Her şey olduğu gibi mi? Ev aynı mı? Çalışma odamız eskisi gibi mi? Belki bahçıvan Philippe yaşıyor-pur. Her şeyi hatırlıyorum. Evi değiştirmemelisin. Hemen evlenip eski pşamını yeniden yaşamaya çalış. İyi bir karili olursa gelir seni görüm."

"Niye şimdi gelmeyeceksin? Beraber ne güzel yaşadık."

"Serge İvantiche'i görmekten korkmasam gelirdim."

"Karşılaşmazsın onunla. Onunla ilgim yok benim."

Nicolas korku dolu bakışlarını kardeşine çevirerek, "Ne dersen de, onu ya da beni seçmek zorunda olduğunu biliyorsun."

Bu çekingenlik Levine'e dokunmuştu.

"Sizin kavganız üzerine düşündüklerimi söyleyecek olsan, ne senin, ne de onun tarafını tutmadığımı açıklamam gerekir. İkiniz de hak-ıszdınız. Ama haksızlık sende yalnız görünüşte olduğu halde, Serge'in kendisi haksızdı."

"Hah, hah, hah neyse bunu anladın, evet anladın" dedi Nicolas ne-li bir şekilde.

"Doğrusunu istersen bunu senin dostluğuna borçluyum, çünkü..."

"Neden borçlusun, neden?..."

Constantin, Nicolas'ın mutsuz olmasının ve sevgisine bağlı bir du-umda bulunmasının bunun sebebi olduğunu söylemeye cesate edemiyordu. Nicola anlamıştı bunu. Karamsar bir davranışla kadehini yudumlamaya başladı.

Maria Nicolaevna tombul elini içki şişesine uzatarak, "Yeter bu jkadar, Nicola Dimitrievitch" dedi.

"Bırak şimdi canımı sıkma, yoksa döverim seni" diye bağırdı Nicola, Maria tatlı bir şekilde gülererek Nicolas'ı yatıştırdı. Şişeyi aldı. nında kalmak fena değil ama insanın kendi evi hepsinden daha iyi" dedi.

Odasının acele getirdikleri mumlarla aydınlatıldılar. Büyük geyik boynuzlan, kitap dolu raflar, ayna, soba, babasının kullandığı eski divan, büyük masa, üzerinde açılmış olarak duran bir kitap, kırılmış bir küllük, kendi yazısıyla doldurulmuş bir defter ortaya çıkmışlardı.

Kendini burada bulunca, yolda giderken düşündüğü değişiklikleri yapamayacağını kavradı. Geçmiş yaşamından arta kalan her şey sanki, "Hayır bizi bırakmayacaksın, başka bir insan olmayacaksın, her zamanki gibi, kendi kendinden hoşnut olmayan kuşkucu bir insan olarak kalacaksın. Daha iyi olmaya çalışacaksın ama senin için yapılmamış olan bir mutluluğu bekleyip duracaksın" diyorlardı sanki.

Eşya böyle konuşuyordu ama Levine'in içinden bir ses geçmişin tutsağı olmamak gerektiğini, insanın kendisini istediği gibi değiştirebileceğini söylüyordu. Bu sese uyararak, odanın bir köşesindeki güllere doğru yaklaştı, biraz idman yaparak kendini güçlü ve dayanıklı bir hale sokmaya çalıştı. Kapının arkasında bir gürültü duyunca, gülleleri hemen yerine koydu.,

Gelen kâhyaydı. Tanrı'nın izniyle her şeyin yolunda gittiğini yalnız kara buğdayların yanmış olduğunu söyledi. Levine rahatsızlık duyuyordu. Buğdaylar, kendisinin bulduğu bir aletle kurutulurken yanmıştı. Kâhya, bu alete hiçbir zaman-güvenmemişti, zafer kazanmış bir havayla ve sessizlik içinde bildiriyordu sonucu. Levine, buğdayları tekrar tekrar söylediği konulara dikkat etmeden kuruttuklarına emindi. Canı sıkılıp, kâhyaya çıkıştı. Ama iyi bir haber almakta gecikmedi. Sergilerin birinden alınan, Pava isimli en güzel, en besili inek yavrula-mıştı.

"Kusma kürkümü ver. Işık getirin, gidip göreyim" dedi. Kıymetli ineğin bulunduğu ahır evin hemen yanındaydı. Levine karla kaplı bahçeden geçip, ahıra gitti. Buz tutmuş kapıyı açtı, ağır bir

Arına Karenina

109

koku çarptı burnuna. Beklenmedik bir aydınlık karşısında kalan inekler, kıpraştılar. Hollanda ineğinin beyaz lekeli parlak sırtı aydınlıkla yansıyor. Dudaklarına halka geçirilmiş olan boğa, Berkut, yanlarından geçtikleri zaman ayağa kalkıyormuş gibi bir hareket yaptı, sonra-bundan vazgeçerek yalnız hızlı bir şekilde soluk vermekle yetindi.

Güzel Pava, doğurduğu buzağının yanında duruyor, onu kokluyor vücuduyla ona bir sığınak yapıyordu sanki.

Levine yaklaştı, buzağıyı ayağa kaldırdı, kırmızı ve beyaz lekeli derisini inceledi.

Pava önce böğürmeye başladı ama Levine yavrusunu geri verince sesini kesti, yavruyu yalamaya, içini çekmeye koyuldu. Yavru kuyruğunu nallayarak, annesinin sağırsına sokuldu.

Levine buzağıyı incelemeye devam ederek, "Bu tarafa ışık tut Fe-dor" dedi. "Tıpkı annesine benziyor. Babasının rengini almış ama incelik ve güzelliği annesi gibi. Değil mi Wassili Fedorovitch" dedi. buzağıyı görmekten doğan sevinç içinde, yanmış kara buğday meselesini unutmuştu.

"Çirkin olmazdı. Müteahhit Simon sizin gittiğinizin ertesi günü geldi. Onunla bir anlaşmaya varmak gerek, Constantin Diritrivitch. Size daha önce makineden sözetmişim."

Bu cümle Levine'e çiftliğinin karmakarışık ve geniş sorunlarını anımsatmıştı birdenbire. Ahırdan çıkıp doğru büroya gitti, orada müteahhit ve kâhya ile konuşmaya başladı. Sonra eve dönüp, salonda oturdu yönetici.

Levine'in evi eski ve büyüktü. Yalnız başına yaşadığı halde evi baştan aşağı kullanıyor ve ısıtıyordu. Yeni düşünceleri bakımından bunun çok yanlış ve saçma bir iş olduğunu anlıyordu. Ama bu ev onun 106

"Sen şu kadının bir şey anlamadığını sanırsın değil mi? Hepimizden daha iyi anlıyor halbuki. İyi bir kadın değil mi?"

"Daha önce Moskova'da bulundunuz mu?" dedi Levine bir şey söylemiş olmak için.

"Siz deme ona. Korkar!" dedi Nicolas. "Ona yalnız bir kişi siz demiştir. Bulunduğu evden çıkmak için mahkemeye baş vurduğu zaman, yargıç siz demişti ona. Bu adamdan başka herkes sen demiştir ona. Tanrım şu dünyanın işleri ne saçma sapandır" diye bağırdı. "Bu yeni kurumlar, yargıçlar, köylü kooperatifleri, ne budalalık." Bundan sonra yeni kurumlar dolayısıyla başına gelenleri anlatmaya başladı. Constantin onu dinliyordu. Kardeşi gibi o da eleştirmeyi, inkâr etmeyi seviyordu, ama bu gereksinme birden tatsız bir şey gibi geldi ona.

"Bütün bunları öteki dünyada anlarız" dedi gülerek.

"Öbür dünyada mı? Sevmiyorum öbür dünyayı ben, sevmiyorum" diye tekrar etti. Gözlerini kardeşinin üzerine dikmişti. "Bu badalalık-lardan kurtulmak, güzel bir şey ama ölümden korkuyorum, çok korkuyorum ondan..."

Tirtir titriyordu.

"Bir şey içsene. Şampanya ister misin? Yoksa dışarı çıkalım mı? Müzik dinlerdik..."

Söylediği kelimeler birbirine karışıyordu. Bir konudan ötekine geçiyordu. Constantin Macha'nın yardımıyla kardeşini dışarıya çıkmamayı kabul ettirdi. Adamakıllı sarhoş bir halde yatırdılar onu.

Macha, Levine'e gerektiği zaman mektup yazacağı konusunda sözverdi. Nicolas'ı kardeşinin yanında yaşamaya kabul ettireceğini de söyledi.

Ertesi sabah Levine Moskova'dan ayrıldı ve akşam üzeri oturduğu yere vardı. Yol boyunca kompartıman arkadaşları ile konuştu. Politi-

107

kadan, demiryollarından ve her şeyden sözaçmışlardı. Moskova'da olduğu gibi çeşitli düşüncelerin yükü altında eziliyor, nedenini anlayamadan utanç duyuyordu. Ama arabacısı İgnace gelip de, onu kızığa yerleştirirken, haberler verip, kâhya Simon'un geldiğinden, en güzel ineklerin birinin buzağıladığını anlatmaya koyulunca, içine batmış olduğu düşüncelerden yavaş yavaş kurtulmaya başlamıştı. Utancı da hoşnutsuzluğu da kaybolmaya başladı. İgnace'sı ve atları görmesi gönlünü rahatlatmıştı ama kızığa yerleşip, kürklere sarılınca, ne gibi emirler vermesi gerektiğini düşünmekten de geri kalmadı. Atlardan birisi kendi eski binek hayvanıydı. Onu görünce eski günlerini anımsadı. Geçmiş bambaşka bir açıdan gördü. Başka bir insan olmak istemiyordu artık. Kendisini daha kusursuz bir hale getirmeliydi, önce, olağanüstü mutluluklar istemeyecek, içinde yaşadığı gerçeklerle yetinecekti. Aşırı kötü isteklerine karşı gelecekti, örneğin evlenme teklifi yaptığı gün kendisini kısıvrak bağlamış olan yoğun isteklerine benzer isteklerden kaçınacaktı. Sonra Nicolas'ı unutmamaya ve gerektiği zaman onun yardımına koşmaya da karar verdi. Kardeşiyle pek ciddiye almadan üzerinde konuştuğu mal ortaklığı konusu aklına geldi. Düşünmeye başladı. İstisadi şartların değiştirilmeye kalkmasını saçma buluyordu ama halkın içinde bulunduğu yoksulluk ile kendisinin zenginliğini düşününce şaşkınlığa düştü. Eskisinden daha fazla çalışmaya ve daha alçakgönüllü bir yaşam sürmeye karar verdi. Bu düşüncelere dalarak gardan evine nasıl geldiğini anlamadı bile.

Kapının önünü hafif bir ışık aydınlatıyordu. Her taraf karla kaplıydı. Yaşlı hizmetçi Kusma uyanmış, hemen kalkarak, çıplak ayaklarla kapıyı açmaya koşmuştu. Av köpeği Laska da efendisini karşılamaya koştu, hizmetçiyi az daha yere düşürecekti. İki ayağının üzerine kalkıyor, ön ayaklarını Levine'in göğsüne

koyuyordu.

Agatha Mikhailovna, "Çok çabuk geldiniz efendim" dedi.

"Moskova'da canım sıkıldı, Agatha Mikhailovna, başkalarının ya-110

için bir dünyaydı sanki. Babası ve annesi orada yaşamışlar, orada ölmüşlerdi. Yaşamları Levine için ideal bir yaşam olmuştu, Kendisi de bir aile kurup bu eski ve kusursuz yaşamı yeniden canlandırmak istiyordu. Levine annesini iyice anımsamıyordu ama evlenecek olursa, karısının bu yüze ve olgun kadına benzemesine çok dikkat edecekti. Onun için evliliğin dışında aşktan söz etmek olanaksızdı. Hatta önce aileyi sonra bu aileyi kuracak olan kadını düşünüyordu. Evlilikle ilgili düşünceleri arkadaşlarının düşündüklerinden çok farklıydı. Onlar için evlilik toplumsal eylemlerden birisiydi. Oysa Levine için evlilik yaşamın en önemli olaylarından biriydi. Mutluluğu ona dayanıyordu. Artık vazgeçmek gerekiyordu bu hayalden.

Salona girip koltuğunda oturarak kitap okumaya koyulduğu zaman, Agathe Mikhailovna ona bir fincan çay getirmişti. Her zamanki gibi, "İzin verirsiniz, oturayım efendim" diyordu. Bu sırada, eski rüyalarından hâlâ vazgeçmemiş olduğuna, o kadın olmadan yaşamasının olabilir olmayacağına dikkat etti.

İster Kitty olsun ister olmasın kadınsız edemeyeceğini anlamıştı. Agatha Mikhailovna'nın gevezeliklerini dinliyor ama gelecekte sahip olacağı bir aile yaşamını düşünmekten de kendini alamıyordu. Ruhunda bir şeyin yatıştığını, ama oraya bir çivi gibi çakıldığını duyuyordu.

Agathe Mikhailovna, Prokhor'un Tanrı korkusunu unutup, Levi-ne'in verdiği parayla bir beygir satın alacağına, durmadan için sarhoş olduğunu ve karısını dövdüğünü anlatıyordu. Hem onu dinliyor hem de kitabını okuyarak, okudukları ile ilgili düşüncelere dalyordu. Bu Tyndall'ın ısı üzerine yazdığı bir kitapdı. Tyndall'i denemelerinden çok çabuk hoşnut olduğu ve felsefi düşünceden yoksun kaldığı için eleştirmiş olduğunu anımsadı. Birden sevinç dolu bir düşünce gelmişti aklına, "İki yıl sonra iki Hollanda ineğim olabilir. Para da var. Ber-kut'un on iki yavrusu sürüye katılabilir. Olağanüstü bir şey bu", düşün-

111

dü. Sonra okumaya daldı, "Isı ve elektriğin aynı şey olduğunu kabul edelim. Ama bu sorunu çözmeye yarayan denklemlerde aynı birimleri kullanabilir miyiz? Hayır. Öyleyse? Tabiat kuvvetlerinin arasında bulunan ilgi zaten... Pava'nın yavrusu kırmızı alacalı bir inek haline gel-diği zaman ne güzel bir sürü elde edilmiş olacak. Onların ahırlarına dönüşlerini görmek için karım, ben ve bir iki dostumuz birlikte çıkarız... Karım şöyle der, "Kosta ve ben bu hayvanı çocuğumuz gibi bü-yüttük. Peki bu sizi nasıl olup da ilgilendirebiliyor, diye soracak arka-daşımız. Karım, kocamı ilgilendiren her şey beni ilgilendirir, diyecek. Peki bu kadın kim olacak?" O zaman Moskova'da olup bitenleri hatırladı. "Ne yapayım, elimden bir şey gelmezdi. Ama bundan böyle aynı şeyler tekrarlanmayacak. İnsanın geçmişinin elinde oyuncak olması budalalıktır. Daha iyi yaşamak için uğraşması gerek." Başını kaldırdı, düşüncelerine dalmış gitmişti. Efendisini iyice görememiş olan yaşlı Laska bahçede dönüp dolaşıyor, havlıyordu. Kuyruğunu sallaya sallaya, ve dışarıdaki temiz havayı kendisiyle birlikte içeri getirerek odaya girmişti. Levine'e yaklaştı, başını elinin altına soktu, yakarak bir okşa- yış koparmaya çalıştı.

İhtiyar Agathe, "Bir dili eksik" dedi. "Hayvan olduğu halde efendisinin geri gelmiş olduğunu ve canının sıkılmış olduğunu anlıyor." "Niye canı sıkılmış olsun?" "Ben bilmez miyim efendim. Bütün yaşamım kişizadelerle geçti. Tanırım onları. İnsanın sağlığı iyi, vicdanı temiz olduktan sonra ötesine aldırılmamalı."

Levine şaşkın bir şekilde ona baktı. Düşüncelerini bu şekilde anlamasına şaşmıştı.

"Bir fincan daha getireyim" dedi. Çay getirmek için dışarı çıktı. Laska başını efendisinin elinin altına sokmakta devam ediyordu. Levine köpeği okşadı. Köpek hemen ayaklarının dibine yattı. Başını ön ayaklarının üzerine koydu. Ağzını hafifçe açtı, sanki her şeyin yo-112

lunda gittiğini duyuyormuş gibi dilini şaklatarak, rahat bir şekilde uzandı. Levine hayvanın hareketlerini birer birer izliyordu.

"Ben de onun gibi yapacağım. Her şeyi yeniden yoluna koyabilirim" diye düşündü.

Anna Arcadievna balodan bir gün sonra, kocasına bir telgraf göndererek, Moskova'dan ayrıldığını bildirdi. Sanki yapması gereken birçok işleri birden anımsamış gibi, gelinine, düşüncesini neden değiştirdiğini anlatırken, "Gitmem gerek, gitmeliyim" diyordu. "Bugün gitmem daha doğru olur" Stephane Arcadi-evitch akşam yemeğini dışarıda yiyordu, ama kardeşine eşlik etmek için, saat yedide eve geleceğini söylemişti. Kitty gelmemişti. Başının ağrıdığını ileri sürmüştü.

Dolly ve Anna İngiliz dadı ve çocuklarla birlikte yemek yediler. Çocuklar, ya bıktıktan, yahut içgüdüleri ile bazı şeyler anlamış oldukları için o akşam hatalarıyla oynamadılar. Duygululukları geçmişti sanki.

Halalarının ayrılması pek ilgilendirmiyordu onları. Anna, sabahı yolculuğa hazırlanarak geçirmiş, birkaç kart atmış ve valizlerini hazırlamıştı. Dolly görümcesinin tedirgin bir durumda olduğunu biliyor ve bu hareketliliğin, insanın kendisine karşı duyduğu hoşnutsuzluktan ileri geldiğini deneyimleriyle biliyordu. Akşam yemeğinden sonra, Anna giyinmek için odasına çıktı. Dolly de ardından geldi.

"Sen gidince başımıza neler geleceğini Tanrı bilir Anna" dedi Dolly. "Sen mutlu bir insansın. Ruhun tertemiz ve saf."

"Herkesin ruhunda kara bir nokta vardır."

"Sende böyle bir şey olabilir mi?"

"Benim de kendi kararlarım var" dedi Anna. Gözleri dolmuş olduğu halde, kurnaz ve alaycı bir gülüş belirdi dudaklarında.

113

Dolly gülerek, "Senin karaların eğlendirici karalar galiba" dedi.

"Yok canım çok sıkıntılı karalar" diye yanıt verdi. Anna, "Biliyor musun niçin yarın gideceğine bugün gidiyorum. Bunu sana söyleyip kurtulmalıyım." Bir koltuğa oturup, gözlerini Dolly'e dikti.

Dolly şaşkın bir şekilde, Anna'nın gözlerinin akına kadar kıpkırmızı kesilmiş olduğunu hayretle gördü.

"Biliyor musun Kitty niçin yemeğe gelmedi," diye devam etti. "Beni kıskanıyor. Bu balonun onun için bir neşe kaynağı olacakken sıkıntılı bir akşam haline girmesinden ben sorumluyum. Ama ben aslında suçlu değilim. Suçum çok az." Bunları söyledikten sonra durdu.

Dolly gülerek, "Bunu söylerken aynı Stiva'ya benziyorsun" dedi.

Anna bu sözden alınmıştı.

"Hayır ben Stiva değilim. Sana bunu anlatıyorum, çünkü kendimden bir an bile kuşkulananmak istemem."

Ama bu kelimeleri söylediği zaman ne kadar haksız olduğunu anlamıştı. Sadece kendinden kuşkulananmakla kalmıyor, Wronsky'nin hatırasından o kadar heyecanlanıyordu ki hemen oralardan uzaklaşmak gereğini duyuyordu. Onunla karşılaşmak istemiyordu.

"Evet Stiva bana, kotiyonu onunla dans ettiğini ve onun...."

"Bütün bunların ne kadar garip bir şekilde oluştuğunu düşünemezsin. Bu evliliğe yardım etmek istiyordum ama bu isteğime rağmen belki..."

"Oh bu çeşit olaylar hemen anlaşılır..." dedi Dolly.

Wronsky tarafından ciddi bir davranış olsaydı benim de canım sıkılırdı. Ama her şeyin çabucak unutulacağına ve Kitty'nin bana kızmaktan vazgeçeceğine inanıyorum."

"Bana kalırsa bu işi burada bıraksınlar daha iyi. Mademki VVronsky sana görür görmez aşık olan bir erkek..."

"Kitty'i ne kadar severim bilirsin. Oysa düşman gibi ayrılıyor, Şimdi. Çok hoş bir kız. Ama sen bunu çözersin. Değil mi Dolly?"¹¹⁴

Dolly gülüşünü zar zor tuttu. Anna'yı seviyordu ama onda bu çeşit zayıflıklar bulunmasına kızmıyordu.

"Düşman gibi mi, böyle şey olur mu?"

"Hepinizin beni, benim sizi sevdiğim gibi sevmenizi isterdim, halbuki... Ne saçma işler yapıyor bugün" diye eklendi. Mendilini çıkardı, gözleri yaşlanmıştı.

Gözyaşlarını kurulayıp tuvaletini yapmaya başladı.

Tam evden çıkacağı sırada, Stephane Arcadievitç gördü. Yüzü kıpkırmızı ve heyecanlıydı. Puro ve şarap kokuyordu.

Anna'nın içlenmesi Dolly'e de dokunmuştu. Son defa görümcesini kucaklarken, mırıldandı. "Anna senin benim için yaptıklarını umutma-yacağıımı ve en yakın arkadaşım olarak seveceğimi unutma" dedi.

Anna ağlayarak, "Bilmiyorum neden?" dedi.

"Beni anladın ve hâlâ da anlıyorsun hayatım, haydi güle güle."

Üçüncü çan çalana kadar kompartımanın kapısında durmuş olan kardeşi aşağı indikten sonra, Anna "Tanrıya şükürler her şey bitti" dedi. Oda hizmetçisi Annouchka'nın yanına oturdu ve iyice aydınlanmamış olan kompartmanı incelemeye başladı. "Tanrı'ya şükür yarın Ale-xis Alexsandrovitç'i ve Serge'i göreceğim. Yaşantım eskisi gibi devam edecek" dedi.

Bütün gün nasıl durmadan hareket halinde bulunmuşsa, kompartımana da aynı dikkat ve titizlikle yerleşti. Küçük ve işe yatkın elleriyle, kırmızı renkli çantasından çıkardığı bir yastığı dizlerinin üzerine koydu ve ayaklarını dikkatli bir şekilde örttü. Hasta bir kadın daha şimdiden yatmaya çalışıyordu. Öteki iki kadın Anna ile konuştular. Yaşlı ve şişman bir kadın ayaklarını iyice örttükten sonra ısıtma düzenini eleştiren sözler söyledi. Anna kadınlara yanıt verdi ama konuşmalarından

hiçbir zevk almadığı için, Annouchka'dan küçük seyahat fenerini istedi, feneri oturduğu yerin arkasına astı ve çantasından bir İngiliz romanı ile bir kâğıt keseceği çıkardı. Başlangıçta okumak için hayli güçlük çekti. Giden gelen bir türlü bitmiyordu. Tren hareket edince de pencerelere vuran kadın gürültüsünü, kondüktörün çıkardığı gürültüleri, yol arkadaşlarının konuşmalarını dinlemek zorunda kalıyor, kendisini okumaya kaptıramıyordu. Bütün bunlar biraz sonra yeknesaklaş-maya başladı. Camlara vuran kar ve sarsılmalar, kompartımandaki ısının değişimleri, sesler, hepsi yeknesaklaşmıştı. Artık okuduğuna varabiliyordu. Annouchka, eldivenlerden birisi yırtık olan iri elleriyle kırmızı çantayı kucağında tutarak uyumaya başlamıştı bile. Anna okuduğunu anlıyordu ama bir başkasının hayatıyla ilgilenerek dalıp gitmek elinden bir türlü gelmiyordu. Kendi hayatıyla ilgilenmek zorundaydı. Romanın kahramanı olan kadın, hastalara bakıyordu, o da yapmak isterdi bunu. Bir söylev söylüyor, yahut Lady Mary ata binip herkesi şaşırtıyordu, o da bunları yapmak istiyordu. Ama böyle işlere girişmemesi, olduğu yerde kalması gerekti, sabrını kaybetmemek için kâğıt keseceği ile oynuyordu.

Romandaki erkek kahraman mutluluğun en yüksek derecelerine çıkıyor, baron olup toprak sahibi bir insan haline geliyordu. Ama birdenbire utanacağı bir iş yapmış olduğunu anlıyordu. Anna da onun yerinde olmak istiyordu ve onun da utandığı bir şey vardı. "Peki niçin utanıyor? Benim neden utanmam gerekiyor?" diye düşünerek geriye doğru yaslandı. Şaşkın ve mutsuz bir durumdaydı. Kâğıt keseceğini elinde tutuyordu. Ne yapmıştı? Moskova'da başından geçenleri düşündü. Hepsi güzel ve iyi anılardı bunların. Baloyu, Wronsky ile aralarında olan bitenleri, genç adamın aşk ve alçakgönüllülük dolu yüzünü andı. Utanacağı bir şey var mıydı bunlarda. Ama yine de utanç duyuyordu. İçerisinden bir ses, Wronsky ile ilgili olarak, "Tanıyorsun, ateş gibi yamyorsun" diyordu. "Ne demektir bu?" Oturduğu yerde şöyle bir

kımıldayarak, kararlı bir insan gibi durdu. "Bu olaylara bakmaktan korkacak mıyım? Ne var bunlarda? Bu subay ile benim aramda herhan- ' gi bir ilgi olabilir mi? Herkesle nasılsam onunla da öyleyim." Küçümser gibi gülümseyerek kitabını eline aldı. Ama hiçbir şey anlamıyordu artık okuduğundan. Kâğıt keseciğini cama sürdü ve soğumuş yüzünü ateş gibi yanağına dayadı. Yüksek sesle güldü. Sinirlerinin gerildiğini, gözlerinin yuvalarından oynadığını, parmaklarının kıvrıldığını anlıyordu. Bir şey boğuyordu onu sanki. Kompartımanın alaca karanlığında, sesler ve hayaller şaşıllacak kadar önem kazanmışlardı. Her an ne yana doğru gittiklerini, soruyordu kendi kendine. Yanında uyuyan şu kadın bir yabancı mı yoksa Annouchka mıydı? "Şu tavanda sarkan şey neydi bir hayvan mıydı?" Bu bilinç dışı duruma düşmek korkusu içini kapladı. İradesini kullanarak buna hâlâ karşı koyabileceğini seziyordu. Kendine gelmek için ayağa kalktı, üzerindekiyi attı, bir aralık iyileştğini sandı. Bir köylü gibi giyinmiş bir adam içeri girdi, elbisesinin düğmelerinden birisi kopmuştu. Arına bunun sobalarla uğraşan adam olduğunu anladı. Termometreye baktığını gördü. İçeri girdiği zaman ardından gelen kar ve rüzgârı farketmemişti. Sonra birden her şey yine birdenbire karışmaya başladı. Adam duvarda bir şeyi kazmaya koyuldu. Yaşlı kadın bacaklarını uzattı. Kompartımanın içini kara bir bulut gibi kapladı. Sonra garip bir gürültü duyduğunu sandı. Bir şey yırtılıyordu sanki. Kör edici bir ışık birden ortaya çıktı sonra bir duvarın ardında kayboldu.

Anna bir çukura düştüğünü duyar gibi oldu.

Bütün bu hayaller korkunç olmaktan çok eğlendiriciydiler. Karlar-ia kaplı adam kulağına bir isim fısıldadı. Ayağa kalktı, kendine gelmişti. Bu adamın bir kondüktör olduğunu ve bir istasyonu geldiklerini anladı. Hemen şalını istedi Annouchka'dan. Şah sırtına alıp kapıya doğru ilerledi.

Annouchka, "Madam çıkmak mı istiyorlar?" dedi.

"Evet biraz hava almak istiyorum, burası çok sıcak."

Dışarı çıkmak için biraz güçlük çekti ama sonunda kapıya vardı.

Dışarıda rüzgâr sanki onu alıp götürmek için bekliyordu. Ama bir

eliyle bir demir çubuğu, ötekiyle elbiselerinin eteğini tuttu.

Fırtınalı gecenin soğuk havasını ciğerlerine çekti. İçi rahatlamıştı.

Vagonun yanında ayakta durdu, karlar altında kalmış olan perona ve ışıklar içinde pırıl pırıl yanan istisyona baktı.

Rüzgâr tekerleklerin arasında fırdolayı dönüp, insanları ve vagonları kar altında bırakarak, deli gibi esiyordu. Birkaç kişi oraya buraya koşuyor, istasyonun kocaman kapılarını gıcırdatarak açıp kapıyor, neşeli neşeli konuşuyorlardı. Ayaklarının altında ezilen karın çıkardığı gürültü duyuluyordu. Anna'nın yanından kambur bir karaltı geçti, biraz sonra demirlere vuran bir çekicinin seslerini duydu.

Yolun öbür tarafından gelen tedirgin bir ses, "Telgrafı hemen göndermeli" dedi. "Lütfen bu taraftan, numara 28" diye seslendiler. Ağızlarında sigaraları iki beyefendi, Anna'nın yanından geçti. İçine iyice temiz hava çektikten sonra vagona bineceği sırada, Anna, fenerin ışığının üzerinde askeri kaput bulunan bir adam tarafından kesildiğini gördü. Adam ona doğru yaklaştı, Wronsky'di bu, Anan onu hemen tanıdı. Wronsky ona askerce selam verip, kendisine yardım edip edemeyeceğini sordu... Anna genç adama baktı. Birkaç saniye ne diyeceğini bilemedi. Yüzü karanlıkta olduğu halde, Anna gözlerinde, bir gün önce beliren o coşkun adamı görür gibi oldu veya gördüğünü sandı. Wronsky'nin rastladığı yüzlerce insandan birisi olduğunu ve aynı düşünölmeye değer birisi olmadığını kaç defa söylemişti kendi kendine. Ama şimdi onu görünce içi gururlu bir neşeyle dolmuştu. Wronsky'nin118

niçin burada bulunduğunu sormaya gerek yoktu. Genç adam sanki bunu kendisine açıklamış gibi iyice biliyordu. Anna'nın yanında bulunmak için gelmişti buralara.

Elini çekerek, "Sizin Petersburg'a gideceğinizi bilmiyordum. Niçin gidiyorsunuz?" dedi. Yüzünde saklayamadığı bir neşenin belirtileri görünüyordu.

Wronsky ona bakarak, "Niçin mi gidiyorum" dedi, "Bulunduğunuz yerde olmak için oraya gittiğimi biliyorsunuz. Başka türlü yapamam zaten."

Bu sırada rüzgâr sanki önüne çıkan bütün engelleri yenmiş gibi, vagonların üzerindeki karı silip süpürdü ve sanki basan göstermiş gibi kaldırdığı saç levhalardan birini sallamaya başladı. Lokomotifin yaka-ran ve sıkıntı dolu düdüğü duyuldu. Fırtınanın yıldınlık vericiliği An-na'ya hiç bu kadar güzel görünmemişti. Mantiğinin korktuğu, ama kalbinin dilediği kelimeleri duyuyordu.

Anna sustu, Wronsky, genç kadının içindeki savaşımayı sezmışti.

Alçakgönüllülikle mırıldandı, "Söylediklerim sizi üzdüyse, başışlayın beni."

Saygılı ama kararlı bir şekilde konuşuyordu. Anna sesini çıkarmıyordu.

Sonunda, "Söyledikleriniz kötü şeyler. Kibar bir erkekseniz, benim kendimi unuttuğum gibi siz de bunları unutmalısınız."

"Hareketlerinizi, sözlerinizin bir tekini bile unutamayacağım, unutamam zaten."

Wronsky'nin dikkatle baktığı yüzüne sert bir ifade vermeye çalışarak, Anna, "Yeter, yeter" diye bağırdı. Sonra merdivenleri hızla çıkıp vagona girdi. Tam içeri girecekken, olup biteni hatırlamak için durdu. Söyledikleri sözleri unutmıştı. Bu bir iki dakikalık konuşmanın onları birbirine daha azla yaklaştırmış olduğunu sezmışti. Bundan hem mut-luluk duyuyor hem de korkuyordu. Biraz sonra kompartımana girdi ve

119

yerini aldı.

İçinde bulunduğu sinirli durum gittikçe artıyordu. Sanki varlığında bir şey kopmak üzereydi. Uyuyamıyordu ama bu hayaller, bu rüyalar korkunç şeyler değildi, daha çok neşeli bir endişeye benziyorlardı.

Sabaha doğru uyuyakaldı. Uyandığı zaman sabah oluyordu, Petersburg'a yaklaşmak üzereydiler. Kocası, oğlu o gün yapması gereken bütün ev işleri akhna geldi.

Tren gara girer girmez Anna vagondan indi. Gördüğü ilk yüz kocasının yüzüydü. Bu soğuk yüzü görür görmez, "Tanrım kulaklarını neden bu kadar uzatmış" diye düşündü. Yuvarlak şapkasının altından çıkan kulakları şaşırtmıştı onu.

Bay Karenin kansını görür görmez karşılamak için yürüdü, büyük ve yorgun gözlerini ona dikerek, yüzünden hiç eksilmeyen alaylı gülü-şüyle ilerledi.

Bu bakış Anna'nın pek hoşuna gitmemişti. Kocasını başka türü bulacağını sanmışti. Canı adamakılı sıkıldı. Yalnız kendisinden memnun olmamakla* kalmıyor, Aleksandr Aexandrovitche'e karşı da ikiyüzlülikle davranmış olduğunu düşünüyordu. Bu duygu tamamen yeni değildi. Daha önce de bunu duymuş ama fazla önem vermemişti, şimdi acıyla ve apaçık bir şekilde anlıyordu bunu.

Fısıldar gibi ve ağır ağır, "Görüyorsun ya ben iyi ve duygulu bir kocayım, evliliğin ilk yılındaki gibi dikkatliyim" dedi, "Seni görmek için deli oluyordum."

"Serge nasıl, iyi mi?" dedi Anna.

"Benim tutkuma demek böyle yanıt veriyorsun... Serge iyi çok iyi."

Wronsky o gece uyumaya bile kalkışmamışti. Koltuğunun üzerin-120

de, gözlerini bile kırpmadan, girip çıkanlara büyük bir ilgisizlikle bakarak, oturup durmuştu, onun için insanların seslerden daha fazla bir değeri yoktu. Onun durgunluğuna her zaman şaşanlar bu halini görselerdi daha da şaşırdırlardı. Mahkemede çalışan sinirli bir genç yanında oturmuştu, Wronsky'e hareketli

insanlardan birisi olduğunu anlatmak için her şeyi yaptı. Ateş istedi, onunla konuşmaya çalıştı, hatta ayağına bile bastı ama Wronsky'nin kendisine sanki bir lambaymış gibi bakmasının önüne geçemedi. Kendisine hiç değer vermeyen komşusundan delikanlı nefret etmeye bile başlamıştı. Wronsky ne görüyor ne de duyuyordu. Anna'nın kalbini elde etmiş olduğundan emin olduğu için değil, bu çeşit kuvvetli bir tutku du-yabilmesinden dolayı kendini bir kahraman gibi görüyordu. Bütün bunların sonu ne olacaktı? Bilmiyordu bunu, düşünmüyordu bile. Sadece, şimdiye kadar darmadağın olan güçlerinin bir tek amaca doğru çevrilmiş ve toplanmış olduğunu seziyordu. Bologoi istasyonunda bir şişe soda içmek için indiği zaman Anna'yı görmüş ve elinde olmadan duyduklarını ona açıklayıvermişti. Vagona girince anılara dalmış ve kalbini yerinden oynatan bir gelecek hayal etmişti. Petersbourg'a vardıkları zaman, bütün geceyi uykusuz geçirmiş olmasına rağmen Wronsky kendini soğuk bir banyo almış gibi taze ve kuvvetli hissetmişti. Anna'nın geçtiğini görmek için vagonun yanında durdu. Kendi kendine gülerek, "Yürüyüşünü, yüzünü bir kere daha göreceğim, belki bana bir söz söyler, kalabalığın içinde," diye düşünürken Gar şefinin kibarlıkla eşlik ettiği Anna'nın kocasını görmüştü. "Evet maalesef kocası" dedi. Wronsky o zaman kocasının Anna'nın yaşamının temel parçalarından birisi olduğunu anladı. Kocası olduğunu biliyordu. Ama bu adamın, Anna'ya doğru yaklaşıp ta elini tuttuğu ana kadar böyle bir şeyin varlığına inanmamıştı. Kendinden emin ve sert bir insana benzeyen, hafifçe kambur, yuvarlak şapka giymiş olan Alexis Alexandrovitche'in varlığına inanmak

121

gerekiyordu. Ama Wronsky, susuzluktan ölüm derecesine gelmiş bir insanın bulduğu berrak bir pınarın bir köpek, koyun ya da domuz tarafından kirletilmiş olduğunu anladığı zaman duyduklarının aynısını duyuyordu. Alexis Alexandrovitche'in ağır ve kalantör yürüyüşü Wronsky'nin canını her şeyden daha fazla sıkırmıştı. Anna'yı sevmek hakkının kendisinden başkasına verilmemiş olduğunu düşünüyordu. Genç kadın ortaya çıktığı zaman gözleri parıldamıştı Wronsky'nin. Anna aynıydı, değişmemişti. Wronsky heyecanlanmıştı. Alman hizmetkârına bagajları almasını söyledikten sonra, kan koçanının karşılaşmasına bakmıştı. Aşkın yanılmaz anlayışıyla, Anna'nın kocasını karşılayışındaki çekingenliği kavramıştı. "Hayır, sevmiyor onu, zaten sevemez" demişti kendi kendine. Anna'nın yanına yaklaşırken kadının ona yaklaştığını anladığını sezmiş, bundan sevinç duymuştu. Kocasına bir şeyler söylemekten de geri durmuyordu. Anna'nın yanına geldiği zaman, "Geceyi iyi geçirdiniz mi?" diye sordu. Her ikisine de selam vermiş, Bay Karenine'e kendisini tanıması için bir hayli zaman bırakmıştı. "Teşekkür ederim iyi geçirdim" demişti. Yüzü yorgun görünüyordu, her zamanki gibi canlı değildi, ama bakışında bir şeyler parıldıyordu, Wronsky'i görünce bu sönmüştü, Genç adam memnun olmuştu bundan. Anna Wronsky'i tanıyıp tanımadığını anlamak için bakışlarını kocasına çevirdi. Alexis Alexandrovitche'e hoşlanmamış bir şekilde duruyor, Wronsky'i anımsar gibi görünüyordu. "Kont Wronsky" dedi Anna... "Tanışıyoruz sanırım" dedi Alexis Alexandrovitche. İlgisiz bir şedide elini uzattı. "Annesi ile gidip oğluyla geldin bakıyorum" dedi Anna'ya. Kelimeler sanki birer rablelik hediyelermiş gibi hepsinin üzerinde aynı önemle duruyordu. "Moskava'dan ayrıldın zaman çok122

gözyaşı döktüler mi?"

Karısıyla bu şekilde konuşması, Wronsky'nin yanlarından ayrılmasını istediğini gösteriyordu. Bununla yetinmeyip şapkasının ucuna dokunup selam vererek döndü, ama Wronsky Anna ile konuşmaya devam etti.

"Sizi ziyaret etmek onurundan yoksun bırakılmayacağımı sanırım."

Alexis Alexandrovitche yorgun bakışlarını Wronsky'e çevirerek, soğuk bir şekilde,

"Memnuniyetle Pazartesi günleri misafir kabul günümüzdür" dedi.

Alexis Alexandrovitche Wronsky'nin yanından ayrılarak, karısına, "Seni karşılamak için uygun zaman bulmak ve gelip burada seni böyle görmek ve sevgimi kanıtlamak ne büyük bir şans" dedi.

"Sevginden o kadar çok söz ediyorsun ki, değerini belirtemiyorum onun" dedi Anna alaycı bir şekilde. Wronsky'nin ayak seslerini elinde olmadan duyuyordu. "Bana ne bundan?" diye düşündü. Sonra kendisi uzaktayken Serge'in günlerini nasıl geçirdiğini sordu.

"Çok iyi geçirdi. Mariette, onun çok uslu durduğunu ve seni aramadığını söyledi. Kocana benzemiyor oğlun. Bir gün önce geldiğin için sana teşekkür etmeliyim. Sevgili Semaverimiz çok sevinecek bu işe (Çok

hareketli bir kadın olan meşhur kontes Lydie İvanovna'ya bu ismi takmıştı). Durmadan seni sordu. Bugün gidip onu görsen bence doğru olur. Bilirsin çok ince düşüncelidir. Bir yığın derdi olduğu halde Oblonsky'lerin barışması sorunuyla da uğraşıyordu.

Kontes Lydie kocasının tanıdığıydı. Kocasının bağlı olduğu çevrenin en önemli insanlarından birisiydi.

"Ama ona mektup yazdım."

"Ayrıntıları da öğrenmek istiyor. Çok yorgun değilsen onu görmeye git. Condrat sana araba çağırırsın. Ben de Meclise gideyim. Akşam

123

yemeğini yalnız yemeyeceğim" dedi. Alaycılığı bırakmıştı. "Ne kadar alıştığımı bilemezsin..."

Özel bir gülüşle karısının elini uzun uzun sıktı ve onu arabasına kadar götürdü.

Eve geldiği zaman Anna önce oğlunu gördü. Dadısının elinden kurtulup "Anne, Anne!" diye bağırıp koşarak boynuna atıldı. Dadısına, "Size, gelenin annem olduğunu söylemiştim" diye bağıırıyordu.

Çocuk da kocası gibi Anna'nın hayallerini bozmuştu sanki Onu olduğundan daha kusursuz bir yaratık olarak tasarlamıştı. Ama yinede sevimliydi.

Anna onu yanında duyunca rahatladı. Saflık ve güvenç dolu gözlerine bakmak gönlünü rahatlatıyordu. Çocukça sorularını dinlerken, Dolly'nin çocuklarının gönderdiği armağanları, kutularından çıkarıyor ve ona Moskova'da Tania isimli bir küçük kızın bulunduğunu, okuma yazma öğrenmiş olduğunu anlatıyordu.

"Ben onun kadar kibar değil miyim?" dedi Serge.

"Bence senin eşin yoktur" dedi Anna.

"Biliyorum" diye yanıt verdi çocuk gülümseyerek.

Anna ögle yemeğinden yeni kalkmıştı ki. Kontes Lydi İvanov-na'nın gelmiş olduğunu bildirdiler. Kontes solgun, hasta görünüşlü iri yarı bir kadındı. Çok güzel simsiyah ve rüya dolu gözleri vardı. Anna onu çok severdi ama o gün ilk olarak, onun eksikliklerini farkediyor-du.

"Dostum, demek barış haberleriyle geldiniz?" dedi Kontes içeri girerken.

"Evet her şey yoluna girdi" dedi Anna. "Bizim düşündüğümüz kadar kötü lbir durum yoktu."124

Kontes, kendisini ilgilendirmeyen her şeye burnunu sokmayı se-venbir insandı.

"Ah şu yeryüzünde ne kadar çok sıkıntı var" dedi. "Bitkinim bugün."

"Ne oldu?" dedi Anna elinde olmadan gülümseyerek.

"Doğruluk için savaşmaktan yorulmuş artık. Hayırseverlik işlerimizden birisi çok iyi yürüyordu. Ama erkekler bu işi de bozdular. Pek önemsemiyorlar bunu. İçlerinde bir kocanız anlıyor yapmak istediklerimi. Ötekiler küçük düşürmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Dün, Pravdin şöyle yazıyordu....

Kontes yabancı diyarlarda yaşayan bu Slav Birliği taraftarının mektubunda neler yazdığını anlatmaya koyuldu. Kiliselerin birleşmesine karşı savaşanlardan sözetti. Bu yüzden duyduğu sıkıntıları açıkladı. Sonra aceleyle ayrıldı. Çünkü o gün, Slav Birliği topluluklarından birine katılmak zorundaydı.

"Bütün bunlara eskiden boyun eğiyordum, şimdi neden sinirleniyorum acaba?" dedi Anna. O gün çok mu sinirliydi yoksa?.. Bütün-bunlar gülünç şeylerdi. İşte bir hristiyan kadın, iyilik yapmak istiyor ama başkalarına kızıp duruyor. Oysa onların da amacı iyilik ve din.

Kontes Lydie'den sonra bir başka tanıdık daha geldi. Yüksek bir memurun karısıydı bu. Şehirde olup bitenlerin haberini verdi. Anna akşam yemeğine kadar oğluyla ilgilendi ve hizmetkârlara emirler verdi.

Yaşantısının normal şartlarına girdikçe, yolculuk sırasında duyduğu tedirginlik ve utanç duygularını yavaş yavaş kaybediyordu. Bir gün önce içinde bulunduğu durumu düşündükçe şaşırırmaktan kendini alamıyordu.

"Ciddi bir şey olmamıştı ki Wronsky delice sözler etmişti sadece. Bunların önüne geçmek çok kolaydı. Kocasına bir şey söylemesi gerekmezdi." Kocasının yanında çalışanların birisi de böyle bir şey yapmaya kalkmış, bunu kocasına anlatınca, Anna gibi bir kadının bu

125

çeşit olaylarla karşılaşmasının tabii olduğunu, ama kendisine çok güvendiği için bunlara aldırmadığını söylemişti Alexis Alexandrovitch. "Susmak daha iyi. Tanrı'ya şükürler söyleyecek bir şeyim yok zaten" diye düşündü.

Alexis Alexandrovitch dairesinden saat dörtte döndü ama hemen karısını göremedi. Çalışma odasına geçip, kendisini görmek isteyenleri kabul etti ve bazı evrakı imzaladı.

Akşam yemeği saati gelince misafirler akın ettiler, Kareninler her akşam yemeğine dört davetli çağırırlardı. Gelenler Alexis Alexandrovitch'in yaşlı kuzenlerinden birisi, bir yüksek memur ve karısı ve işler için önerilmiş genç bir adamdı.

Anna onları karşılamak için salona geçti. Saat beşi çaldığı zaman, Alexis Alexandrovitch siyah elbise ve beyaz kravat göğsünde iki madalya olduğu halde çalışma odasından çıktı. Yemekten sonra hemen başka işlerle uğraşması gerekiyordu. İşlerini yapabilmesi için zamanını çok dikkatle ve şaşmaz bir düzenle yapması gerekiyordu. "Ne acele etmeli ne de dinlenmeli" derdi daima. İçeri girip herkesi selamladı ve karısına gülümsedi.

"Yalnızlığım sona erdi sonunda. Tek başına yemek yemek ne kadar sıkıcı anlayamazsın" dedi. Sıkıcı kelimesinin üzerine adamakıllı basmıştı.

Yemek sırasında, alaycı bir gülüşle, Moskova ve Stephane Arca-dievitch hakkında sorular sordu. Ama konuşma özel konulara dokunmadı. Daha çok, Petersbourg sosyetesine ilgili sözler edildi. ••

Yemekten sonra yanm saat misafirleriyle kaldı ve karısının elini sıktıktan sonra işinin başına döndü. Anna, Betsy Tverskyo tarafından akşamı geçirmek üzere davet edildiği halde, prensesin davetini kabul

etmeyip evde kaldı. Tiyatroda locası olduğu halde oraya da gitmedi.

Misafirleri gittikten sonra Anna tuvaletiyle ilgilendi ve Moskova'ya gitmeden önce verdiği üç elbisesinden ikisinin hazırlanmış olduğunu ve üçüncüsünün de kaybolduğunu öğrenince canı sıkıldı. Terzi gelip af diledi ama Anna kadına öyle bağrıdı ki, daha sonra bu hareketinden dolayı utanç duydu. Yatışmak için oğlunun yanına gitti, onu kendisi yatırdı. Tamamen yatışmıştı artık, romanını okuyarak kocasını beklemeye koyuldu. Trende olup bitenler sosyete hayatının basit olaylarından birisi olarak görünüyordu artık.

»

Tam saat dokuz buçukta kapı çalındı, Alexis Alexandrovitch gelmişti.

"Demek sonunda geldin" dedi kocasına elini uzatarak.

Adam karısının elini öperek yanına oturdu.

"Demek başarıyla sonuçlandı?" dedi.

"Evet tam başarıyla" Anna bütün olayı bütün ayrıntısı ile anlatmaya koyuldu Kontesle birlikte gitmesi, gardaki kaza, kardeşine ve Dolly'e acıması...

Alexis Alexandrovitch, sert bir edayla "Kardeşin bile olsa böyle bir adam hoş görülemez" dedi.

Anna güldü. Bu sözleri ile akrabalığın bile, verdiği hükümlerin doğruluğuna etkilemeyeceğini göstermek istiyordu. Kocasında beğendiği yanlardan birisi de buydu.

"Böyle başarı ile sona erdirmen ve geri gelmeden çok hoşnutum" dedi. "Benim bakanlıkta yaptığım yenilik hakkında ne diyorlar orada?"

Anna bundan söz edildiğini duymamıştı. Bunu unutmuş olduğu için çok utandı.

Kocas, "Burada çok gürültü edildi bunun için" dedi.

Kocasının kendisine anlatacağı şeyler olduğunu hissederek, ona sorular sordu.

"Bundan çok memnun oldum. Bizde de artık daha akla yakın ve ciddi düşüncelerin gerçekleştiğini gösteriyor bu."

Ekmek, çay ve süttten oluşan yemeğini yedikten sonra, Alexis Ale-xandrovitch tekrar çalışma odasına geçti.

"Demek bu akşam bir yere gitmek istemedin. Yazık canın sıkılacak" dedi karısına.

"Yok canım" dedi Anna. Ve ona eşlik etmek için ayağa kalktı. Sonra kocasına gülümsedi; sevilen insanların zayıflıklarını görünce böyle gülümser insan. Kocasının koluna girerek onu kapıya kadar götürdü. Kocasının akşamları okumak alışkanlığının artık bir gereksinme durumunda olduğunu biliyordu. Bütün zamanını kendi işlerine vermek zorunda kaldığı halde, edebiyat dünyasında olup bitenleri izlemeyi de bir ödev sayıyordu. Politika, din ve felsefeyle ilgilendiği gibi, sanat ve şiir kitaplarından hiç birini kaçınmadığını da biliyordu Anna. Bunu şiir ve sanat yaradılışına tamamen zıt şeyler olduğu için yapıyordu. Politika ve felsefe konularında kuşkuya düşüp daha fazla araştırmalar yaptığı halde, şiir ve sanat konusunda, rahat konuşuyor, yargılar veriyordu. Müzik konusunda da böyleydi. Shakespeare'den Rapha-el'den, Beethoven'den, yeni müzik ve şairlerden sözediyordu.

Anna onu odasının kapısında bırakarak, "Ben Moskova'dakilere mektup yazacağım" dedi. Kocasının odasında, her zamanki gibi koltuğunun yanına mumlar konmuştu. Masanın üzerinde bir sürahi duruyordu.

Anna kendi odasına girerken, "Bu adam kendi alanında iyi, namuslu ve ilgi çekici bir insan" dedi kendi kendine. Sanki birisi onu sevilmecek bir adam olduğunu söylemiş de Anna kocasını savunuyordu.

"Peki ama kulakları niçin bu kadar göze çarpıyor" dedi. "Saçlarını

çok kısa kestirmiş olmalı."

Saat on iki olduğu zaman, Anna, küçük yazıhanesinin önünde

Dolly'e hâlâ mektup yazıyordu. Osırada Alexis Alexandrovitch'in ayak sesleri duyuldu. Terliklerini

giymişti, üzerinde bir ropdöşambır vardı. Yıkanmış, temizlenmişti, koltuğunun altında bir kitap vardı. Yatak odasına geçmeden önce, karısına yaklaşarak, "Çok geç oldu" dedi gülümseyerek.

Anna o sırada, Wronsky'nin kocasına nasıl baktığını hatırlayarak, "Böyle bakmaya hakkı var mı? "dedi, kendi kendine.

Odasına geçmeden önce soyundu. Moskova'da yüzünü kaplayan o canlılık neredeydi? Sönmüştü, ya da iyici saklanmıştı artık...

Wronsky, Petersburg'dan ayrılırken, koca apartmanını en iyi arkadaşlarından Petritzky'e bırakmıştı. Bu apartman Moskova'daydı. Pet-ritzky şanslı insanlardan biri değildi. Bu teğmen zengin olmadığı gibi gırtlığına kadar da borca batmıştı. Her gece sarhoş geliyordu eve. Çoğu zaman komik, yahut bayağı maceralar yüzünden polis müdüriyetlerine düşüyor, ama yine de arkadaşlarına ve şeflerine kendisini sevdirmesini biliyordu.

Sabah on bire doğru eve gelen Wronsky, kapıda tanıdığı bir arabanın durduğunu gördü. Kapıyı çaldığı sırada, içeriden gelen erkek seslerini ve bir kadının bağırıldığını duydu: Petritzky, emir erine, "Şu aşağılık adamlardan biriye, açma kapıyı" dediğini duydu.

Wronsky, geldiğini bildirtmeden içeri girdi.

Petritzky dostu Baronne Shilton, üzerinde leylak rengi bir elbise, kahve yapmakla meşguldü. Küçük bir kanaryaya benziyor, durmadan konuşuyor, Fransız gibi davranışlarıyla gözü dolduruyordu. Pet-ritzky'nin üzerinde palto vardı. Yüzbaşı Kamerowsky üniformalıydı, tkisi de kadının yanında oturmuşlardı.

"Bravo Wronsky" diye bağırıldı Petritzky. "İşte ev sahibi, baronne

129

ona da kahve verir misiniz? Seni beklemiyorduk." Eliyle kadını göstererek, "Umarım salonun süsünden hoşnut kaldın. Birbirinizi tanıyorsunuz değil mi?"

"Birbirimizi tanıyor muyuz" dedi Wronsky neşeli bir şekilde elini-sıkarak, "Tabii, eski arkadaşlarız biz."

"Demek seyahatten geliyorsunuz. Ben gideyim. Canınızı sıkmayayım" dedi kadın.

"Siz her yerde kendi evinizde sayılırsınız Baronne" dedi Wronsky, "Merhaba Kamerovvsky" diye ekledi ve yüzbaşının elini soğuk bir şekilde sıktı.

Kadın, Petritzky'e "Siz bu kadar tatlı bir söz söyleyemezsiniz hiçbir zaman" dedi.

"Niye söylemez misim? Akşam yemeğinden sonra ben de söylerim."

"Akşam yemeğinden sonra söylemenin önemi yok. Peki öyleyse sizin kahvenizi yapayım." Sonra Petritzky'e seslenerek, "Lütfen kahveyi verin. Biraz daha koyayım."

"Ziyan edeceksiniz."

"Etmem, ya karınız nerede?" dedi Baronne Wronsky'nin arkadaşlarıyla konuşmasını keserek, "Biz burada sizi evlendirdik. Onu getirmediğiniz mi?"

"Hayır Baronne, ben derbeder doğdum, derbeder öleceğim."

"Ne güzel, bana yardım edin bari."

Yanıt vermesine meydan bırakmadan, ona son zamanlarda nasıl yaşadığını, neler yapmak istediğini anlatmaya koyuldu. Ondan öğütler istedi.

"Kocam boşanmak istemiyor. Ne yapsam, davamı açsam? Ne dersiniz? Kamerowsky kahveye baksanıza. Ciddi şeyler konuştuğumu görmüyor musunuz? Servetimi kurtarmak için bir dava açayım demek. Kendisine vefasız olduğum için bundan yararlanıp servetime el koy-130

bileceğini ileri sürerim."

Wronsky bu konuşmadan hoşlanıyor, Baronne'a gülererek öğütler veriyordu. Bu kadınlara karşı takındığı her zamanki davranışını alıyordu.

Bu Petersburg'lulann düşüncesine göre insanlar iki kısma ayrılırdı. Bunlardan birincisi budalalar, tatsız ve gülünç insanlardı. Bunlar bir kocanın evlendiği kadından başkasına bakmaması gerektiğine, genç kızların bakire, kadınların namuslu, erkeklerin cesur, sağlam kişiler olmasına ve çocuk yetiştirmek, hayatını kazanmak gerektiğine, borçlarını ödemenin doğru olduğuna inanan kimselerdi. Bu kimseler modası geçmiş ve sıkıcı insanlardı. Ötekilere gelince, bunlar her şeyden önce, ince, atak, eğlenceli insanlardı. Kendilerine hiç düşünmeden tutkularına kapıp koyveriyor ve geri kalan her şeyle alay ederlerdi.

Wronsky Moskova'da geçirdiği yaşam yüzünden eski huylarını unuttur gibi olmuştu. Ama çok geçmeden buna alıştı. Eski terlikler ne kadar kolaylıkla giyilirse o kadar kolaylıkla uydu onlara.

Sözü durmadan edilen kahve içilemedi. Taşarak değerli halılardan birinin üzerine döküldü. Baronne'un elbisesini lekeledi. Ama gülüşlere ve şakalara yol açtı.

"Gideyim artık. Yoksa tuvaletinizi yapamayacaksınız. Ben de, iyi yetişmiş bir erkeğin işleyebileceği en büyük yanlışlıklardan, yani yıkanmamanın sorumluluğunu çekmiş olacağım. Bu akşam tiyatrodan görüşürüz."

Baronne elbisesinin eteklerini sallaya sallaya odadan çıktı.

Kamerowsky de ayağa kalktı. Wronsky onun ayrılmasını beklemeden, elini sıktı ve banyo dairesine geçti. Yıkandığı sırada Petritzky ona birkaç kelime ile durumu anlattı. Parasızdı. Babası borçlarını vermeyi reddetmişti artık. Durum böyle devam ederse yarbay onu birliğinden çıkarmak zorunda kalacaktı. Baronne canını sıkıyordu. Bir de şark güzeli ortaya çıkmıştı. Ama yine her şey yolunda gidiyordu, şaşı-

131

lacak bir şeydi bu. Sonra Petritzky, günlük haberlere geçti, bu konuşmalar Wronsky'i yeniden yaşadıkları o vurdumduymaz hayata sokuyordu. Gönlünde bir sevinç, rahatlama bile duyuyordu.

Düşün kolunu bırakarak, "Bu mümkün mü?" diye bağırdı. Lau-ra'nın Fertinghof u bıraktığını Mielef ile yaşamaya başladığını duymuştu. "Kendinden her zamanki gibi hoşnut mu yine? Peki Bousoulkof ne yapıyor?"

"Bousoulkof bir ayn alem" dedi Petritzky . "bilirsin balolara düşkündür. Bir tekini kaçırmaz. Yeni şapkalarla gidiyor oraya. Gördün mü yeni şapkaları? Çok güzel, çok hafif şapkalar...Neyse hikâyeyi dinle."

Wronsky yüzünü ovalayarak, "Dinliyorum,dinliyorum" dedi. "Büyük düşeslerden birisi yabancı bir elçinin kolunda geçerken, kötü bir rastlantı eseri konuşma yeni şapkalara geldi. Düşes bizimkini görür. Başında şapkası kazık gibi orada durmuş. (Petritzky hazır ol durumunda Bousoulkof gibi durdu,) ondan şapkasını göstermesini ister. Ama bizimki yerinden bile kıpırdamaz, bu da ne demek. Arkadaşlar işaret falan ederler. Sonuda başından şapkayı almak isterler, çırpınır, sonra onu çıkarıp kendisi düşese verir. Düşes şapkayı çevirerek, "İşte yeni model şapkalar" diye açıklama yapar. İçinden ne çıkar biliyor musun, armutlar, şekerler, bonbonlar. Bunları saklamış zavallı çocuk."

Wronsky gözleri yaşarana kadar güldü. Daha sonra da bu şapka • hikâyesini hatırlayınca kendisini gülmekten alamıyordu.

Bu haberleri aldıktan sonra, Wronsky uşağının yardımıyla, üniformasını giyip Saraya gitti. Daha sonra kardeşine, Betzy'e gitmek istiyor, daha sonra da dostlarını görmek için bir tur yapmak istiyordu. Bilhassa Karenin'lerin gittikleri çevrelerde bulunmak istiyordu. Petersbo-urg'da her zaman yapıldığı gibi, evden çok geç dönmek niyetiyle dışarı çıkmıştı.132

Kışın sonuna doğru, Chetbatzky'ler Kitty'nin sağlından endişelinip doktora başvurmak zorunda kaldılar. Genç kız hastaydı, baharın yaklaşmış olması durumunu daha da kötüleştiriyordu. Doktor ona balık yağı ve başka ilaçlar vermiş, ama bunlardan hiçbirinin faydası olmadığını görünce yabancı ülkelere seyahat etmesinin doğru olacağını söylemişti.

O zaman meşhur doktorlardan birine gitmeye karar vermişlerdi. Bu doktor henüz genç denecek yaşıyordu. Hastayı iyice muayene etmesi gerektiğini ileri sürdü. Genç kızların utancının yabaniiliğin artıklarından başka bir şey olmadığını ve bir doktorun yarı çıplak bir genç kızı muayene etmesinin çok tabii bir şey olduğunu söyledi. Her gün bu çeşit muayeneler yaptığı ve buna hiç aldırmadığı için, genç kızların çekinmesini bir çeşit hakaret olarak kabul ediyordu.

Doktorun istediklerini yerine getirmek gerekiyordu. Bütün doktorlar hepsi aynı okuldan yetiştikleri, aynı kitapları okudukları, aynı bilimle uğraştıkları halde, Prensesin çevresindekiler, Kitty'i kurtaracak bilginin ancak bu doktorda bulunduğu söylüyorlardı. Doktor, şaşkına dönmüş ve utanmış hastayı iyice muayene ettikten sonra ellerini yıkayarak, salona dönüp prensin yanına geldi. Prens öksürerek dinliyordu doktoru. Hiç hasta olmamış bir adam olduğu için tıp bilimine inanmıyordu. Kızın hastalığının sebebini bildiği için bu komedi ona daha da çekilmez bir şey olarak görünüyordu. Meşhur doktoru görünce. 'İşte eli boş dönüyor bu zavallı da" dedi. Karşısındakinin orta zekâsına inebilmek için kendisini sıkın doktorun ise küçümseyen bir tutumu vardı. Evin başkanının prenses olduğunu bildiği için bu adamla konuşmak bile istemiyordu. Konuşmasının inceliklerini prensesin karşısında gösterdi. Prenses tam o sırada aile doktoru ile birlikte gelmişti. Yaşlı prens düşündüklerini açığa vurmamak için uzaklaştı oradan. Şaşkın bir hâlde olan Prenses ne yapacağını bilemiyordu. Kitty'e karşı sorumlu duyuyordu kendini.

133

"Doktor geleceğimiz sizin elinizde. Bana her şeyi söyleyin. Ümit var mı?" demek istedi. Kitty'e karşı sorumlu duyuyordu kendini.

"Meslektaşım ile konuştuktan sonra, emirlerinizi yerine getireceğim, prenses. O zaman düşüncelerimizi size

açıklamak onuruna erişeceğiz" dedi Doktor.

"Sizi yalnız mı bırakayım?"

"Nasıl isterseniz."

Prenses içini çekip dışarı çıktı.

Aile doktoru çekingen bir şekilde bir verem başlangıcından kuşkulandığını söyledi. Önlü doktor onu dinliyordu, tam konuşmasının ortasında cebinden saatini çıkardı,

"Ama" dedi.

Aile doktoru sustu, saygılı bir tavır takındı.

"Bilirsiniz ki veremin başlangıcını belirlemek olanaksızdır. Ka-vernler açılmadan önce delil yoktur. Genç kızda zayıflık, sinirlilik gibi hastalık belirtileri görülüyor. Veremden ancak korkulabilir. Öyleyse sorun şöyle ortaya konabilir; veremden korkulduğuna göre iyi gıda vermek için ne gibi yollar düşünülmeli?"

Aile doktoru ince bir gülüşle, "Ama, manevi bir sebep olduğuna da biliyorsunuz" demek cesaretini gösterdi. Ünlü doktor yeniden saatine bakarak, "Tabii" dedi. "Özür dilerim, Yaousa Köprüsü'nün onarılıp, onarılmadığını biliyor musunuz?"

"Onarıldı."

"Öyleyse daha yirmi dakikam var. Demek ki sorunu. Beslenmeyi düzenleme ve sinirleri yatıştırma. Birisi olmayınca öteki olmaz. İkisini birden gerçekleştirmeliyiz."

"Yabancı bir ülkeye seyahat."

"Bu seyahatleri önermem ben, Verem başlarsa bu seyahat neye yarar? Sorun iyi bir beslenme rejimi ortaya koyabilmekte." Sonden'de şifah sular bulunduğunu, orada kür yapılması gerektiğini söyledi. Bu 134

kürün bütün üstünlüğü, onca, tehlikeli bir kür olmamasındaydı.

Aile doktoru saygılı bir tutumla dinliyordu.

"Seyahat yerine, alışkanlıkların değiştirilmesini, kötü anılan uyandıracak şartlardan uzaklaşmayı öneririm. Annesi de bunu biliyor zaten."

"Bu durumda buradan gitmeleri iyi olur. Bari şu Alman şarlatanlar kızı daha kötü bir duruma sokmuşlar. Söylediklerimizi uygulamaları gerekir ikisinin de. Evet ana kız gitmelidir."

Yine saatine baktı, "Sizi yalnız bırakmak gerek, gitmeliyim" diyerek kapıya doğru ilerledi.

Ünlü doktor, belki terbiye gereği, prensese genç kızı bir daha görmek istediğini söyledi.

Prenses dehşede düşerek, "Ne yeniden mi muayene edeceksin?" diye bağırdı.

"Hayır şöyle bir göz atacağım."

"Peki, girin öyleyse."

Prenses, doktoru, Kitty'nin küçük salonuna götürdü. Çok zayıflamış olan Kitty'nin gözleri heyecandan pırıl pırıl yanıyordu. Doktorun kendisini muayene etmesinden çok sıkılmış odasının ortasında ayakta öylece duruyordu.

Onların girdiğini görünce, gözleri yaşlada doldu. Kıpkırmızı kesildi. Hastalığı ve tedavileri saçma sapan işler gibi görüyordu. Bu tedaviler neydi sanki? Kırılmış bir vazanın parçaları birleştirilebilir miydi? Haplar ve şuruplarla yüreğindeki acı silinebilirmiydi? Ama annesine karşı gelmek istemiyor.

Doktor, "Lütfen oturun prenses" dedi.

Doktor da Kitty'nin karşısına oturdu. Nabzını yokladı. Bir yığın sıkıcı soru sormaya başladı. Kitty önce yanıt verdi, sonra sabrı tükenerek, ayağa fırladı:

"Özür dilerim doktor, ama bunların hiçbir faydası yok sanırım.

135

Üçüncü keredir aynı soruyu soruyorsunuz bana."

Doktor hiç alınmadı.

Kitty çıktığı zaman, prensese, "Gerçekten hasta" dedi... "Ama mu-ayenemi bitirdim."

Sonra doktor, sanki çok akıllı bir insanla konuşuyormuş gibi, hastanın durumunu annesine anlattı. Sonra kendisine tek özellikleri fay-dasızlıkları olan suların nasıl içileceği konusunda, kılı kırk yararcasına açıklamalar yaptı. Prensesin seyahat edelim mi sorusuna karşı doktor derin derin düşündü. Bu düşüncelerinin sonucu olarak, seyahat edebileceklerini ama şarlatanlara kanmamaları ve kendi söylediklerini yapmaları şartıyla bunun doğru olabileceğini söyledi.

Doktor gidince, sanki mutlu bir olay olmuş gibi bir rahatlama duyuldu. Prenses kızının yanına daha ümitli bir insan olarak geldi, Kitty de yatmıştı. Seyahatin kendisini ilgilendirdiğini göstermek için yolculuk hazırlıklarından söz açtı.

"Ben iyiyim anne, ama, siz istiyorsanız seyahate çıkalım" dedi.

Dolly muayenesinin o gün yapılacağını biliyordu. Lohusalıktan yeni kalkmış olmasına, (Kışın sonunda bir kız çocuğu doğurmuştu) ve çocuklarından birisi hasta olmasına rağmen hemen Kitty'nin yanına koşmuştu. Şapkasını çıkarmadan içeri girerken, "Eh neşelisiniz, demek işler yolunda gidiyor" dedi.

Doktorun söylediklerini tekrar etmek istediler. Ama doktor güzel cümleler yaparak uzun uzun anlattığı halde, onlar bu sözleri bir türlü özetleyemediler. En önemli nokta seyahat konusuydu.

Dolly, elinde olmadan içini çekti, kızkardeşini, en iyi dostunu kaybediyordu. Hayat onun için bütün neşeli taraflarını yitiriyordu. Ko-136

casıyla arasındaki bağlantı gittikçe kötülüyordu. Anna'nın barıştırma girişimi uzun ömürlü olmamıştı, aynı aksaklıklar ortaya çıkıyordu. Stephane Arcadievitche eve arasına uğruyor, çok az para bırakıyordu. Dolly onun kendisini aldattığını seziyor ama kıskançlık duygusunun acılarına kendini kaptırmamak için ev işleriyle uğraşıyor, kendisini unutmaya çalışıyordu.

Ailesinin kalabalık olması ona boş zaman bırakmıyordu zaten.

Prenses, "Çocuklar nasıl?" diye sordu.

"Sorma anneciğim durum çok kötü. Lili hasta. Siz ne yaptınız diye merak ettim."

Bu sırada yaşlı prens içeri girdi. Kızının kendisinin öpmesi için yanağını uzattıktan sonra, onunla biraz konuştu. Karısına dönerek,

"Neye karar verdiniz? Gidecek misiniz? Beni ne yapacaksınız?"

"Alexandre, bana kalırsa senin burada kalman daha doğru olur."

"Nasıl isterseniz."

"Babam niçin bizimle gelmiyor, anne" dedi Kitty, "Çok iyi olurdu."

Prens Kitty'in saçlarını okşadı. Kitty başını kaldırarak, gülümsemeye çalıştı.

Hiçbir şey söylemediği halde babasının kendisini anlayan tek insan olduğunu seziyordu. Babasının bakışlarıyla karşılaşınca, onun içindeki bütün acıları birbir okuduğunu sandı. Kızarıp başını öne eğdi. Babası saçlarını çekti. Sonra,

"Bu takma topuzlar ne fena. İnsan kızının değil, ölmüş bir kadının saçlarını okşuyor. Dolinka seninki ne yapıyor?"

Doll kocasından söz açıldığını anlayarak, "Bildiğin gibi baba. Pek gördüğüm yok zaten" dedi ve alaycı bir şekilde güldü.

"Gidip hâlâ odunlarını satmadı mı?"

"Hep gideceğim diyor."

"Demek öyle" dedi Prens "Ona örnek olmak gerek. Biliyor musun

137

Kitty sen ne yapmalısın, bir sabah erkenden kalkıp 'Bugün kendimi çok iyi hissediyorum, babamla şöyle bir gezeyim' demelisin. Ha?"

Bu basit sözler Kitty'nin içine işlemişti, "Her şeyi biliyor. Bu sözlerle beni yüreklendirmeye çalışıyor" diye düşündü. Yanıt vermeye gücü yetmedi. Gözleri yaşlı odadan çıktı.

Prenses kızarak, "İşte senin becerdiğin iş" dedi kocasına. Sonra Locasını suçlamaya başladı.

Prens önce ses çıkarmadı, sonra yüzünü asmaya başladı.

"Zavallı ne kadar acı çekiyor. Küçük bir dokundurmadan nasıl alınıyor, anlamıyor musun? Ah insan başkaları hakkında nasıl aldanıyor" dedi Prenses. Sesinin değişmesinden, prens ve Dolly onun Wronsky'i belirttiğini anladılar. "Bu çeşit insanlar için kanunlar ve cezalar olma-

/

masına şaşıyorum."

Prens koltuktan kalkıp kapıya doğru yürüdü, dışarı çıkmak ister [gibi davrandı ama olduğu yere durdu,

"Bu çeşit kanunlar var. Ama esasında bu işin bir tek suçlusu varsa o da sensin. Bu zıpzı cezalandırmasını bilirdim ben ama yazık ki onu ilk buraya getiren sizsiniz. Şimdi de bütün şarlatanlara göstererek onu tedavi etmeye çalışın bakalım."

Prenses bu çeşit ciddi tartışmalarda her zaman yaptığı gibi yelkenleri suya indirmemiş olsaydı, prens daha bir süre konuşacaktı.

Ağlayarak, kocasına doğru giderek, "Alexandre. Alexandre" dedi.

Karısının ağladığını görünce prens sustu. "Biliyorum biliyorum, bu senin için de kötü oldu. Ağlama. Çok korkunç bir şey değil bu." Ne söyleyeceğini şaşırmıştı. Karısının ağlayarak ellerini öptüğünü hissetti. Odadan çıktı.

Dolly ilk önce Kitty'nin ardından gidip onu teselli etmek istemiş sonra annesi ve babasının kavga ettiklerini görünce orada kalıp onları yatıştırmak istemişti. Babası çıkınca,
"Anne size hep söylemek istiyordum, bilmem Levine'in buraya138

evlenme teklif etmek için geldiğini biliyor musunuz? Stiva söyledi bana..."

"Peki ne olacak?"

"Kitty red mi etmiş onu? Söylemedi mi size?"

"Hayır ne ondan ne de ötekinden sözetti. Ama bu durumun sebebinin..."

"Ama Levine'i reddettiyseniz ötekini düşünerek etmiştir. Öteki de onu aldatınca ne oluyor?"

Prences kendisini öfkelenemeyecek kadar suçlu hissediyordu

"Hiçbir şey anlamıyorum artık. Herkes başına buyruk hareket ediyor. Annesine kimsenin bir şey dediği yok, sonra..."

"Anne, onun yanına gideyim."

"Hadi git, alıkoymuyorum seni" dedi annesi.

Kitty'nin pembe kumaşlarla döşenip, saks bibloları ile süslenmiş odasına girerken, Dolly geçen yıl bu odayı birlikte döşedikleri zaman duydukları zevki anımsadı. O zamanlar ne kadar neşeliydiler. Kapının yanında duran bir sandalyede kımıldamadan oturan ve gözlerini yere dikmiş olan kardeşini görünce yüreği parçalandı. Kitty Dolly'nin girdiğini gördü, yüzünde memnun olduğunu bildiren bir anlam belirdi.

"Eve gidince bir daha çıkamayacağım diye korkuyorum" dedi Dolly, "Onun için seninle biraz konuşmak istedim."

Kitty hızla başını kaldırarak, "Ne hakkında?" dedi.

"Senin çektiğin acılardan."

"Acı çekmiyorum ben."

"Saklama Kitty. Hiçbir şey bilmediğimi mi sanıyorsun? Her şeyi biliyorum. Bana kalırsa önemli bir şey değil bu. Hepimizin başına geldi."

Dana Alexandrovna doğrudan doğruya konuya açarak, "Seni böyle üzmemiştir" dedi.

"Beni küçümsedi" dedi Kitty. Sesi titriyordu. "Rica ederim bundan konuşmayalım."

"Kim demiş? Sana aşık olduğundan ve hâlâ da bu duyguyla dolu

bulduğundan eminim. Ama..."

Kitty birden kızarak, "Bu başsağlığına benzer sözler beni kızdırıyor" dedi. Kızarak sandelyesinin üzerinde döndü, kemerinin tokasıyla oynuyordu.

Kardeşi acı çektiği zaman, bu hareketi yapardı. Dolly bunu biliyordu. Kızdığı zaman sert şeyler söylediğini biliyordu. Onu yatıştırmaya çalışıyordu. Ama iş işten geçmişti.

Kitty sert bir şekilde, "Ne anlatmak istiyorsun bana?" dedi. "Bir adama aşık olmuşum sonra adam beni bırakmış değil mi? Bana yakınlık göstermek isterken neler söylüyorsun... İkiyüzlülük etme.."

"Kitty haksızsın."

"Niye bana acı çektiirmek istiyorsun?"

"İstemiyorum. Üzgün olduğunu görüyorum..."

Kitty hiçbir şeyi dinlemiyordu artık.

"Ne acı çekmem ne de kendimi avutmam gerekli. Beni sevmeyen bir erkeği sevdiğim için övünüyorum."

"Bunu demek istemiyordum. Dinle, söyle bana bakayım. Levine

sana açıldı mı?"

Levine ismini duyunca, Kitty kendini tamamen kaybetti. Kemerini yere attı. Bağırmağa başladı. "Ne diye Levine'den söz ediyorsun. Senin yapabildiğin yani vefasız bir erkeği tekrar kabul etmek bönlüğünü gösteremediğim ve hiçbir zaman gösteremeyeceğim için çok övünüyorum. Sen bunu kabul ediyorsun. Ben edemem."

Bunları söylerken kardeşine baktı. Dolly üzgün bir şekilde başını eğiyordu. Ama Kitty dışarı çıkmak istediği halde, çıkamadı, kapının140

yanına oturup yüzünü mendilinin içine gömdü.

Sessizlik birkaç dakika sürdü. Dolly kendi dertlerini düşünüyordu. Kızkardeşinin söyledikleri içine işlemiştir. Bu kadar gaddar olabileceğini hiç aklına getirmemiştir. Ama birden bir etek hissiyatı ve hıçkırık duydu. Kitty önünde diz çökmüş kollarını onun boynuna dolamıştı.

"Dolinka özür dilerim, öylü mutsuzum ki" dedi. Yüzünü kardeşinin eteklerine sakladı.

Anlaşmaları için sanki bu gözyaşları gerekliydi. Ama epey ağladıktan sonra biraz önce konuştukları

konuyu bir daha ele almadılar. Kitty bağışlandığını biliyor ama söylediği sözlerin kardeşinin içine işlediğini de anlıyordu.

Dolly kardeşinin bu kadar acı çekmesine, Wronsky tarafından istenmek için Levine'i red etmesinin sebep olduğunu anlıyordu. Kitty'nin Levine'i sevmek ve Wronsky'den nefret etmek üzere olduğunu da anlamıştı. Kitty için bulunduğu ruhi durumdan sözediyordu sadece.

"Acı çekmiyorum. Ama her şeyin gözüme ne kadar kaba, adi, kötü göründüğünü bilemezsin. Öyle kötü düşünceler geçiyor ki aklımdan."

"Ne gibi kötü düşünceler" dedi Dolly gülerek.

"Birtakım kötü, çirkin düşünceler. Anlatamam sana. Ne üzülüyorum ne de canım sıkılıyor. Bunlardan da kötü bir- şey bu. İçimde iyi denen ne varsa kaybolmuş, 'kötü'şeyler almış sanki. Babam biraz önce konuştu biliyorsun. Asıl söylemek istediği bana bir koca gerekli olduğunu açıklamaktı, biliyorum. Annem de beni baloya götürüyor. Benden kurtulmak istiyor sanki. Bunun doğru olmadığını biliyorum ama bir türlü kurtulamıyorum bu düşüncelerden. Evlilik çağındaki insanlara katlanamıyorum. Sanki ölçümü alıyorlarmış gibime geliyor. Eskiden insan arasına çıkmaktan hoşlanırdım. Şimdi süslenmek bile canımı sıkıyor. Ne söyleyeyim sana... Doktor... İşte..."

141

Kitty sustu. İçinde bulunduğu bu ruhi durumda Stephane Arcadie-vitch'i göremeyeceğini, görürce çok garip şeyler düşüneceğini söylemek istiyordu.

"Kısacası her şeyde öğrenecek bir taraf buluyorum. Bir hastalık bu. Belki de geçecek. Sadece senin yanında çocuklarla birlikte içim biraz rahatlıyor."

"Benimle gelseydin, şimdi ne iyi olurdu."

"Geleceğim. Çocuğun hastalığı bana geçmez. Anneme söyleyelim."

Kitty o kadar ısrar etti ki sonunda kardeşine gitmek izni kopardı. Hastalık boyunca Dolly'e yardım etti. Çocuklar çok geçmeden iyileşmeye başladılar ama Kitty'nin sağlığı bir türlü düzelmiyordu. Cher-batzky'ler büyük perhiz sırasında Moskova'dan ayrılarak yabancı ülkelere doğru yola çıktılar.

Petersbourg'un yüksek sosyetesini pek geniş değildir. Orada herkes birbirini tanır ve birbiriyle görüşür. Ama bu topluluğun içinde yine gruplar vardır.

Anna Arcadievna'nın bu gruplardan üçü ile ilgisi vardı. Bunların üçü de sosyetenin en önemli gruplarıdır. Bu gruplardan birisini kocasının meslektaşları ve tanıdıkları oluşturuyordu.

Bu insanlarla ilk tanıştığı zaman Anna onlara karşı dindar bir saygı duymuştu. Ama şimdi onları iyice tanıyordu, onların zayıf yanlarını biliyordu. Aralarındaki dostlukları ve kimin nereye bağlı olduğunu da iyice anlamıştı. Ama bu insanlar Anna'nın pek hoşuna gitmiyorlardı. Bu yüzden onlardan kaçınmak için ne gerekirse yapıyordu. Kontes Lydie bu yüzden Anna'yı iğnelemekten geri kalmıyordu. İkinci grup, Anna'nın kocasının yükselmesine neden olmuş olan gruptu. Bu grubun 142

başkanlarından biri Lydie İvanovna'ydı. Bu grup çirkin, yaşlı, dindar kadınlardan ve bilgili, zeki erkeklerden oluşmuştu. Bunlara Petersbourg'un vicdanı diyorlardı. Karenin bu gruptakileri çok seviyordu, yumuşak başlı bir insan olan Anna da bunlar arasında arkadaşlar bulmuştu. Moskova'dan döndükten sonra bu insanlara katlanamaz oldu. Kendisinin de bu insanların da ikiyüzlü davrandığını düşünüyordu. Bu yüzden Kontes Lydie'yi mümkün olduğu kadar az görmeye çalıştı.

Anna'nın en yüksek sosyeteyle de ilgisi vardı, bu grupta bulunanlar, balolara, eğlencelere giden, göz kamaştırıcı elbiseler giyen ve mücevher takan insanlardı. Sarayla bağlantı halinde bulunuyorlar ve kü-çümsedikleri öteki gruplarla kaynaşmaktan çekmiyorlardı. Ama bu kaynaşmak istedikleri insanlarla onların zevkleri arasında bir fark yoktu. Anna ile grup arasındaki bağlantıyı kuzenlerinden birisinin karısı olan, zengin prenses Betsy Tverskoy sağlıyordu. Prenses Anna'yı çok seviyor ve onun Kontes Lydie'nin arkadaşları arasında görünmesinden alaycı bir şekilde söz açıyordu.

Betsy, "Yaşlı ve çirkin bir insan olduğum zaman ben de böyle yapacağım. Ama sizin gibi güzel ve genç bir kadının onların arasında ne yeri var diyordu."

Anna prensesi de görmekten olabildiği kadar kaçmıyordu. Maddi olanakları böyle bir hayata yeterli gelmiyordu. Ama Moskova'dan döndüğü zaman bunların hepsi değişmişti. Akıllı uslu arkadaşlarını ihmal ediyor, en yüksek sosyetenin insanlarıyla düşüp kalkıyordu. Bu çevrelerde, Wronsky'i görüyor ve bundan heyecanlandırıncı bir şaşkınlık duyuyordu. Wronsky'e Betsy'nin evinde sık sık rastlıyordu. Prenses Betsy Wronsky'nin yakın akrabasıydı. Anna'nın kocasının da akrabası oluyordu. Zaten Wronsky, Anna'yı görebileceği ve ona aşkından söze-debileceği her yerde bulunmaya çalışıyordu. Anna ona hoş görürlükle

davranmıyor ama Wronsky'i her görüşünde, trende gördüğü zaman duyduğu coşkunlukları yeniden yaşıyordu. Bu coşkunluk gülüşünde,

143

gözlerinde gözüküyor, ne kadar çalışsa onu saklamaya başarılı olamıyordu.

Anna ilk önceleri Wronsky'nin bu çeşit davranışlarından memnun- „luk duymadığına kendini inandırmıştı. Ama bir akşam genç adamı göreceğini sandığı bir eve gittiği ve onu orada bulamadığı zaman, öyle bir üzüntüye kapıldı ki bu inancı kökünden sarsıldı. Wronsky onun bütün yaşamına egemen olmuştu artık.

O sıralarda Petersburg Operası'nda ünlü bir şarkıcı temsiller veriyordu. Herkes oraya gitmişti. Wronsky, kuzeninin de orada olduğunu görünce, perde arasını beklemeden onun locasına çıktı.

Kuzeni, "Niçin akşam yemeğine gelmediniz" dedikten sonra kulağına, "Gerçi o yemekte değildi. Doğrusu bunu önceden sezmiş olmanız gerekli. Ama opera bittikten sonra mutlaka gelin" diye fısıldadı.

Wronsky bakışlarıyla kuzeyi Betsy'e bir şeyler soruyordu sanki. Kadın hafif bir baş işaretiyle, "Evet" der gibi yanıt verdi.

"Bir zamanlar alay ederdiniz dostum nasılmış?" dedi Prenses Betsy. Wronsky'nin duyduğu tutkunun gelişmesini dikkatle izliyordu. "Bu sefer yakaladınız değil mi?"

"Bütün istediğim bu zaten" dedi Wronsky. "Ama bütün umutlarım kırılmaya başladı artık."

"Ne gibi bir ümit besliyordunuz? Anlayayım" dedi Betsy Wronsky'nin elini tutarak.

Betsy'nin gözlerindeki parıltı bu umudun ne olduğunu en az Wronsky kadar anladığını bildiriyordu.

Wronsky bembeyaz dişlerini göstererek güldü, "Hiçbir ümit beslemiyordum" dedi. Sonra Betsy'nin elindeki dürbünü alarak etrafına göz gezdirmeye başladı. "Gülünç bir insan haline gelmek istemem" dedi.

Ama Wronsky, Betsy ve arkadaşlarının yanında hiçbir zaman böyle bir tehlikeye düşmeyeceğini biliyordu. Bu insanlar, bir genç kızı, ya da evli olmayan bir kadını seven bir erkeği gülünç nitelendirebi-

lirlerdi, ama evli bir kadını seven ve onu baştan çıkarmak için tehkile-ye atılan bir adamı gülünç bulamazlardı. Bu onlarca ilgi çekici bir davranış sayılırdı. Wronsky bu yüzden, dürbünü Betsy'e verirken gülümsemekten kendini alamamıştı.

Betsy Wronsky'e hayran olmaktan kendini alamayarak, "Niye yemeğe gelmediniz?" dedi.

"Meşguldüm. Niçin meşgul olduğumu bilmenizi isterdim. Ama bilemezsiniz bunu. Bir kan koca hikâyesine karıştım."

"Başarıyla sonuçlandırdınız mı?"

"Hemen hemen."

"Perde arasında bunu bana anlatmalısınız."

"Theatre Français'ye gideceğim, olmaz."

"Bu yüzden Nilsson'u dinlemekten vazgeçiyorsun" demek dedi Betsy. Oysa korodaki en kötü şarkıcıyı Nilsson'dan ayıramazdı.

"Gitmek zorundayım. Bu iş için randevu verdim."

Betsy bir yerde duyduğunu sandığı şu sözleri söyledi, "İyiliği sevenler mutludurlar. Onlar kurtulacak olanlardır."

"Bu biraz acı bir hikâye, ama size anlatmak içimden geliyor" dedi Wronsky, kuzenin pırıldamaya başlayan gözlerine bakarak, "Zaten kimsenin ismini söylemeyeceğim."

"Gene de bilirim ben."

"Dinle bakalım. İki neşeli delikanlı..."

"Sizin birliğin subaylarıdır."

"Subay demedim. İyi öğle yemeği yemiş iki .delikanlı dernek istedim."

"Yani sarhoş demek istiyorsunuz."

"Olağandır bu. Evet bu delikanlılar bir arkadaşlarına akşam yeme-

145

ğine giderler. Bir arabada bir kadının yanlarından geçerek kendilerine baktığını, hatta gülümsemediğini görürler, ya da böyle sanırlar. Arkasından giderler. İşin garibi bu kadın da onların gittiği eve gider ve en üst kata çıkar.

"O kadar canlı anlatıyorsunuz ki, siz de onlarla beraberiniz demek geliyor içimden."

"Beni biraz önce niye suçluyordunuz? İki arkadaş, bir veda ziyafeti veren dostlarının katına çıkarlar. Bu yüzden biraz fazla içerler. Dostlarını evde oturanlardan sözetmeye zorlar, sorular sorarlar. Ama hizmetçi onlara yanıt verir. "Yukarıdaki katlarda genç kızlar var mı?" -diye sorarlar. "Çok var" der hizmetçi. Delikanlılar hemen kaleme sarılıp heyecanlı mektuplar yazarlar. Herhangi açıklama gerekirse yapabilmek

için kendileri mektubu yukarı çıkarırlar."

"Niye böyle kötü şeyler anlatıyorsunuz bana? Peki sonra?" "Kapıyı çalarlar. Bir hizmetçi açar. Mektubu ona verir ve gerekirse bu kapının önünde öleceklerini söylerler. Kadın şaşırır. Tam bu sırada, İstakoz gibi kıpkırmızı, kocaman favorili bir adam belirir. İçeride kansından başka kimsenin olmadığını söyler."

"Favorilerinin kocaman olduğunu nereden biliyorsunuz?" dedi Betsy.

"Anlarsınız birazdan." "Peki ne olmuş?"

"Meğer bu ev bir müsteşarın eviymiş. Müsteşar şikâyetle kalkmış. Ben aracılık ödevini üzerime aldım. Doğrusu bu işi Taleyrand gibi ustaca yaptım desem yeridir."

"Ne gibi güçlüklerle karşılaştınız?"

"Önce elimizden geldiği kadar özür diledik. Yanlışlık oldu, dedik. Müsteşar sakinleşir gibi oluyor ama duyduklarını anlatmaya kalkınca yine öfkeleniyordu. Kötü sözler söyledi. Hemen diplomatlığı ele alıp genç olduklarını, onları bağışlaması gerektiğini söyledim. Müsteşar146

yatıştır gibi oldu. Ama bu kez bizimkiler kızdı. Onları yatıştırmak. Bu böylece sürüp gitti."

Betsy, locasına giren bir kadına "Ah dostum, size bunları anlatmak gerek" dedi.

"Öyle eğlendim ki..." Sonra Wronsky'e yelpazesıyla hafifçe vurarak, "Şansınız açık olsun" dedi. Locanın ilerisine ışıkların altına doğru eğildi. Daha iyi görünmek istiyordu.

Wronsky, tiyatroya gidip alay komutanlarını bulmak istiyordu. Yarbaya her gece oraya giderdi. Bu yatıştırma ve barıştırma işinden ona sözedecekti. Anlattığı hikâyenin kahramanları Petritzky ve Kedrof isimli genç bir prensti. Prens alaya yeni girmişti. Efendi bir çocuk, tatlı bir arkadaşı. Bu her şeyden önce alayın onurunu korumak sorunuydu. Çünkü bu gençler. Wronsky'nin bölüğündeydiler.

Müsteşar Wenden, karısını tahrik ettikleri için bu iki genç subay hakkındaYarbaya şikâyetle bulunmuştu. Beş aydır evli oldukları karısı, kilisede annesiyle birlikteyken rahatsızlanıp ve yalnız gelmiş, subaylar peşine düşmüşlerdi. Koştuğu için yorulmuş daha fazla hastalanmıştı. Sarhoş subaylarla uğraşmak zorunda kalan Wenden, onların iyice cezalandırılmalarını istiyordu.

Yarbaya Wronsky'e "Bu Petritzky artık çok ileri gidiyor. Her zaman alay çıkarıyor" dedi.

Wronsky düellonun gereksiz olacağını ve müsteşarı yatıştırmak gerektiğini düşünüyordu. Yarbaya Wronsky daha önce konuşmuşlardı. Wronsky, Petritzky ve Kedrof ile birlikte özür dilemeye bundan sonra gitmişti. Ama sonuç bilindiği gibi pek başarılı olmamıştı. Yarbaya yine de, Wronsky'ye bu konuşmayla ilgili sorular sorarken gülmekten kendini alamıyordu.

"Garip bir hikâye. Ama Kedrof bu adamla düello edecek değil herhalde." Sonra Fransız aktristten söz ederek: "Çok hoş değil mi? Her an değişen, bıkılmayan bir kadın" dedi. "Fransızlardan başkası böyle

147

olamaz."

Prenses Betsy, sonuncu perdenin bitmesini beklemeden tiyatrodan çıktı. Makyajını henüz yapıp, salona çay götürmeleri için emir vermişti ki, arabalar birer birer gelmeye başladılar. Sarayının geniş avlusunda durdular. Yüzünü pudralayıp, yanaklarına renk getirmiş olan ev sahibesi konuklarını ağırlamaya başladı. Salonun duvarları koyu renkli kumaşlar, yerleri halılarla kaplanmıştı. Bembeyaz örtülerle kaplı bir masanın üzerinde, gümüş bir semaver ve porselenden çay takımları görölüyordu.

Prenses semaverin önünde yerini alıp eldivenlerini çıkardı. Birisini görür görmez hemen sandalye getiren uşaklardan bir kısmı prensesin, öbür kısmı da, salonun bir köşesinde bulunan siyah kadifeler giy-niş güzel bir elçi karısının çevresinde toplandılar. Yeni gelenler ve hal hatır soranlar yüzünden kesilen konuşmalar yavaş yavaş yayılmaya başlıyordu.

Elçi karısının çevresinde bulunanlar arasında bir diplomat, "Doğrusu aktris olarak çok güzel, Kaulbach'tan ders aldığı belli oluyor, nasıl düştüğüne dikkat ettiniz mi?" diyordu.

"Rica ederim Nilsson'dan söz etmeyelim. Hakkında yeni bir şey söylenemez onun" dedi tombul, sarışın bir kadın. Kadının kaşları ve topuzu yoktu. Soluk renkli ipekten bir elbise giymişti. Konuşma şekli ve patavatsızlığı ile ünlü olan prenses Miagkayay'dı bu. Kendisine "Müthiş çocuk" adı verilmişti. Prenses iki grubun tam ortasında oturmuştu. Her ikisiyle de ilgileniyor ve söze karışıyordu. "Bugün üç kişi de bu Kaulbach'tan sözetti. Sözleşmiş olmalılar. Bunun sebebi ne acaba?"

Bu sözler konuşmayı kesip atmış, berbat etmişti.148

Elçi hanım, diplomata dönerek, "Bize tatlı şeylerden sözetsenize?" dedi. İngilizlerin Small Talk (yarenlik)

dedikleri sanatta elçi hanım çok ustaydı.

Diplomat gülererek, "Kötü şeylerden söz açmak daha kolay başarı sağlar" dedi. "Ama istediğinizi yerine getirmeye çalışacağım. Bir konu verin bana, gerisi kolay. Çağımız o kadar can sıkıcı ki, geçen yüz yıl'ın güzel konuşmaları bu yüzyılda yaşasalardı çok güçlük çekerlerdi."

"Bu sözü ilk olarak söylemiyorsunuz," dedi elçi hanım.

Konuşma bir türlü hareketlenmiyordu. Bir çözüme başvurmak gerekiyordu. Bu çözüm dedikodu yapmaktı. Birisi masanın yanında duran, sarışın bir genç adamı göstererek, "Touskewitch Louis XV'e benzemiyor mu?" dedi.

"Evet salonun protokolüne uyuyor. Bu yüzden buraya sık sık gelir..."

Semaverin çevresindeki konuşma üç konu üzerinde dönüyordu. Sonunda yine tiyatro üzerinde duruldu.

"Maltisheff Kırmızı Şeytan elbisesini yaptırıyormuş."

"Yok canım?"

"Yapar bunu. Gülünç olduğunu anlayamaz bir türlü." Bunun üzerine herkes Maltishef'e saldırmaya başladı.

Tam bu sırada Betsy'nin kocası içeri girdi. Ziyaretçileri olduğunu bildiği için kendi arkadaşlarını görmeye gitmeden salona uğramak istemişti. Miagkaya'ya doğru yaklaştı. Ama halılar yüzünden prenses, onun yaklaştığını duymamıştı.

Prensese: "Nilsson'dan memnun muydunuz?" dedi.

"Böyle damdan düşer gibi konuşup da insanları korkutmak doğru mu?" diye bağırdı prenses. "Rica ederim operadan sözetmeyin. Müzikten anlamazsınız siz. İsterseniz alçakgönüllülük göstereyim de sizin sevdiğiniz-gravürlerden söz edelim. Ne buldunuz son olarak?"

"İsterseniz size göstereyim bunu, ama bir şey anlamazsınız?"

149

"Gösterin, gösterin. Bankerlerin evinde bunlardan çok gördüm. Orada yaptım öğrenimimi ben..."

Ev sahibesi, semaverin yanından, "Nasıl, Schützbourg'lara mı gittiniz?" dedi.

"Evet şekerim. Beni ve kocamı yemeğe çağırmışlardı. Bu yemekte bin ruble kıymetinde bir sos yapılmış" diye yüksek sesle anlatmaya başladı. Prensese Miagkaya. "Ama bu sos çok kötü bir şeydi. Yeşil renkte, bir su. Ben de onları çağırdım eve. Seksen beş rublelik bir sos yaptım ama. Herkes hoşlandı bundan. Bin rublelik sos yapacak değilim ya..."

"Olağanüstü bir kadın" dedi Betsy. "Şaşırtıcı" dedi bir başkası.

Prensese Miagkaya, sıradan şeyleri kuvvetli bir sağ duyuya ve sırası gelsin gelmesin söyler ama her seferinde de çevresindekileri etkilerdi. İçinde yaşadığı çevrede bu sağduyu ince bir alaycılık yerine geçiyordu. Başarılarına kimi zaman kendisi bile şaşıyordu. Ama bunlardan zevk almaktan geri kalmıyordu. Sessizliğin farkına varan ev sahibesi daha genel bir konuşma açmak için elçi hanıma dönerek,

"Demek çay istemiyorsunuz. Ama bu tarafa gelin" dedi. Kadın kendisini çok ilgilendiren ve Kareninler'e ilgili bir konuşmadan sıyrılarak, neşeli bir şekilde yanıt verdi: Burada çok iyiyiz biz..."

"Moskova'dan döndükten sonra Anna çok değişti. Garip bir hali var" dedi Anna'nın arkadaşlarından birisi.

Elçi Hanım, "Ardına Wronsky'riin karaltısını taktı, ondandır" dedi.

"Bununla ne söylemek istiyor? Grim'in hikâyelerinden birinde, gölgesini kaybetmek suretiyle cezalandırılmış birisi vardır. Böyle cezadan anlamıyorum doğrusu. Belki bir kadın için, gölgesini kaybet-

mek kötü bir şeydir."

"Evet, ama gölgesi olan kadınların sonu pek iyi olmaz" dedi An-na'nın arkadaşı.

"Sussanıza siz?" dedi Prensese Miagkaya. "Karenin çok hoş bir kadındır. Severim onu ben. Kocasını hiç sevmem."

*

Elçi hanım, "Niye sevmiyorsunuz? Seçkin bir insandır. Kocam

Avrupa'da onun gibi pek az devlet adamı bulunduğunu söyler" dedi.

Prensese, "Benim de kocam aynı şeyleri söylüyor, ama inanmıyorum" dedi. "Bunları söylemeselerdi. Alexis Alexandrovitch'e olduğu gibi görebilecektik. Bana kalırsa budalanın biridir o. Bunu söyleyince rahatlıyorum. Eskiden zeki bir adam olduğunu düşünür, zekâsını arar dururdum. Sıkıntı verirdi bu bana. Anna'ya gelince. Çok tatlı ve iyi bir insandır o. Herkes peşinden geliyorsa, onun suçu mu bu?"

Anna'nın arkadaşı kendini temize çıkarmak için, "Ben yargı vermek yetkisini bulamıyorum kendimde..." dedi.

"Bizi kimse gölgemiz gibi izlemiyorsa, bu karar veremeyeceğimizi göstermez."

Bu sözlerden sonra Prenses ve Elçi Hanım çay masasının yanına yaklaştılar. Prusya Kralı üzerinde açılmış olan genel konuşmaya katıldılar.

Betsy, "Kimi çekiştiriyorsunuz bakayım?" dedi.

Elçi Hanım, masanın yanına oturarak, "Kareninler'i" dedi. "Prenses, Anna'nın kocasından sözediyorduk."

"Yazık ki söylediklerinizi duymadık" dedi Betsy kapıdan yana bakarak. Sonra Wronsky'nin içeri girdiğini görünce, "Nihayet gelebildiniz..." dedi.

Wronsky, o gece kuzeninin evinde rastladığı insanların hepsini tanıyor, onlara her gün rastlıyordu. Bu yüzden hiç sıkıntı duymadan içeri girdi.

Elçi Hanım'ın sorusuna cevap verirken, "Nereden mi geliyorum?"

151

dedi. "Operaya değil başka bir eğlence yerine gittim. Operada uykum geliyor doğrusu." Sonra bir Fransız aktrisinin ismini söyledi.

Elçi kadın dehşete düşmüş gibi kesti sözünü:

"Bu iğrenç yaratıktan sözetmeyin" dedi.

Kapının ardından ayak sesleri geliyordu. Anna'nın geldiğinden emin olan Betsy Wronsky'ye baktı. Wronsky de kapıdan yana bakıyor-du. Yüzünde umut ve korku belirliyordu. Anna kapıda göründü. Ev sahibesine doğru, kısa hareketli ve kararlı adımlarla yürüdü. Bu yürüyüş onu çevresindeki kadınların hepsinden ayırıyordu. Dimdik duruyor ve Betsy'ye bakarak ilerliyordu. Yüzünde aynı gülüşle Wronsky'ye döndü sonra. Wronsky onu derinden derine selamladı ve bir sandalye uzattı.

Anna başım eğdi ve biraz kızardı. Dostları gelip elini sıktılar. Onları canlı bir davranışla karşıladı. Sonra Betsy'ye dönerek:

"Kontes Lydie'lerdeydim. Bu yüzden biraz geç kaldım. Sir John oradaydı. Çok ilgi çekici bir insan" dedi.

"Ha, şu misyoner."

"Hindistan'daki yaşamı üzerinde garip şeyler söyledi."

Anna'nın içeri girmesiyle, daha önceki konuşma tükenmeye yüz tutar gibi olmuştu:

"Sir John?"

"Evet, gördüm onu. Güzel konuşuyor. La Wlauiet ona adamakıllı aşık..."

Wlatiefler'in en gencinin Tapof ile evleneceği doğru mu?"

"Bunun kararlaştırılmış olduğu söyleniyor."

"Nasıl olur da ana babası buna izin veriyor, anlamıyorum."

"Bir aşk evliliğiymiş bu..."

Elçi Hanım, "Bu modası geçmiş düşünceleri nereden çıkanyorsunuz-152

153

nuz? Günümüzde aşktan, tutkudan sözeden kim?" dedi.

Wronsky, "Heyhat, bu işe yaramayan ve komik moda her zaman vardır" dedi.

"Buna uyanlar pek de memnun kalmazlar sanırım. Bence mutlu evliliklerin hepsi mantıkla yapılmış evliliklerdir."

"Ama çoğu kere, bu mantık evlilikleri, önem vermediğiniz o tutkular yüzünden tuzla buz olmuyor mu?"

"Mantık evliliği deyince her iki tarafın da birtakım deneyimlerden geçtikten sonra birleşmesini anlıyorum. Aşk da kızamık gibi geçirilmesi gereken bir hastalıktır."

"O zaman, yapay bir araçla örneğin su çiçeğine karşı olduğu gibi aşılmalı insan."

"Gençliğimde bir kere, kilise hademelerinden birine aşık olmuşum. Bilmem bunun bana faydası dokundu mu?"

"Alayı bırakın ama aşkı iyice tanımak için, bir kere aklandıktan sonra yanlışlığı onarmaya kalkışmak gerekir sanırım."

Elçi Hanım gülümseyerek: "Evlilikten sonrabile çalışmalı mı buna?" dedi.

Diplomat, bir İngiliz atasözünü söyleyerek: "Onarmak için geç diye bir şey yoktur" dedi

"Tabii" dedi Betsy. "Önce yanlışlıp sonra gerçek aşkı tanımak gerek." Sonra Anna'ya dönerek: "Siz ne dersiniz buna?" dedi.

Wronsky, Anna'ya bakıyor, yanıtını beklerken kalbinin deli gibi attığını duyuyordu. Anna ağzını açınca,

sanki üzerinden ağır bir yük kalkmıştı.

Anna eldiveniyle oynayarak: "Bana kalırsa, insan sayısı kadar düşünce çeşidi olduğu gibi, kalp sayısı kadar da sevmeye çeşidi vardır."

Sonra birden Wronsky'e döndü.

"Moskova'dan bir mektup aldım. Kitty Cherbatzky'nin çok hasta olduğunu yazmışlar" dedi.

Wronsky üzgün bir şekilde, "Öyle mi?" dedi.

Anna ona sert sert baktı:

"İlgilendiriyor. Başka neler yazdıklarını sorabilir miyim?" dedi Wronsky. Anna yerinden kalkıp Betsy'nin yanına geldi.

Sandalyesine dayanarak, "Bana bir fincan çay verir misiniz?"

Betsy çayı doldururken, Wronsky Anna'ya yaklaşmıştı:

"Ne yazdılar size?"

Anna, ona doğrudan doğruya cevap vermeden, "Erkekler onurlu insanlar gibi hareket ettiklerini sanırlar, ama bunun boş bir söz olduğunu sanıyorum" dedi. Sonra üzerinde albümler bulunan bir masaya doğru ilerlerken, "Bunu size çoktan beri söylemek istiyordum" diye ekledi.

"Söylediklerinizin anlamını kavrayamadım" deyip Anna'ya çayını uzattı. _

Anna oradaki divanın üzerine oturdu.

"Evet, çok kötü hareket ettiniz, bunu size söylemek istiyordum." Wronsky'ye bakmıyordu konuşurken.

"Bunu duyduğumu sanmıyor musunuz? Ama suç kimde?"

Anr.a sert bir bakışla, "Niçin bunu söylüyorsunuz bana?" dedi.

Anna'nın gözlerinin içine bakmaya cesaret ederek, "Biliyorsunuz nedenini" diye cevap verdi.

"Bu sizin kalpsiz bir insan olduğunuzu göstermektedir." Oysa Anna'nın gözlerinde söylediklerinin tersi belirdiyordu.

"Biraz önce sözünü ettiğiniz bir yanlışlıktı, aşk değildi."

Anna titreyerek, "Sizibu iğrenç kelimeyi ağızınıza almamanız için uyarıyıştım, unuttunuz mu?" dedi. Ama bu "Uyarma" kelimesini söyleyince onun üzerinde birtakım hakları olduğunu kabul etmiş bulunduğunu ve onu konuşmaya kıskırttığını düşündü. Yanakları kızarmıştı ama sert bir sesle: "Uzun zamandır sizinle konuşmak istiyordum" dedi. "Bugün, sizi burada bulacağımı bildiğim için geldim. Bu işin sona154

ermesi gerek. Şimdiye kadar kimsenin karşısında kızarmamıştım. Oysa siz beni suçlu duruma düşürüyorsunuz. Bunun acısını duyuyorum."

Wronsky ona bakıyordu. Güzelliğinin yüceliğine hayran kalmıştı.

Basit ve samimi bir şekilde, "Peki ne yapmamı istiyorsunuz?" dedi.

"Moskova'ya gidip, Kitty'den özür dilemenizi istiyorum."

Bir şey söylemek isterken başka bir şey söylediğinin farkındaydı.

"Beni söylediğiniz gibi seviyorsanız rahat bırakın."

Wronsky'nin yüzü aydınlanmıştı:

"Benim hayatımsınız siz. Ama rahatlığın ne olduğunu unuttum ben. Size onu sağlayamam. Bütün olarak varlığımı, aşkımı verebilirim size. Düşünce aracılığıyla sizi kendimden ayıramam. Siz ve ben bir tek varlığız. Bundan sonra ne sizin için, ne de kendim için rahatlık diye bir şeyin söz konusu olacağını sanmıyorum. Ya bedbahtlık ve umutsuzluğa kapılacağız, ya da mutlu olacağız. Hem de ne mutluluk! Gerçekleşemez mi acaba?" Dudaklarını kısarak konuşuyor, kelimeleri adeta söylemiyordu. Ama Anna duyuyordu onları.

Anna ona, ödevlerinin gerektirdiği gibi cevap vermeye çalışıyor, kafasının bütün güçlerini seferber ediyordu, ama gözleri aşkla dolu olarak ona bakmaktan ve susmaktan başka elinden hiçbir şey gelmiyordu.

Wronsky, "Tanrım en umutsuz olduğum onu kaybettiğimi sandığım anda beni sevdiğini anlıyorum, işte aşk, evet itiraf ediyor bunu..." diye düşündü.

Bakışları bambaşka anlamlar taşıdığı halde, "Benim hatırım için yapın bunu, birer arkadaş olalım ve bundan söz etmeyelim bir daha" dedi Anna.

"Bütün istediğim şu anda acı çektiğim gibi acı çekebilmek hakkının bana bağışlanmasıdır. Bu mümkün değilse, söyleyin bana kaybolayım ortadan. Beni bir daha görmezsiniz. Ama bizim arkadaş olamaya-

cağımızı, ya insanların en mutluları ya da en bedbahtları olacağımızı-düşünüyorum."

"Sizi kovmuyorum..."

"Öyleyse bırakın her şey eskisi gibi kalsın. Kocanız geldi..." Alexis Alexandrovitch, bu sırada solana girdi. Sallapati bir şekilde yürüyordu.

Ev sahibesine doğru yaklaştı. Gerçekten Anna ve Wronsky'ye şöyle bir baktı, alaylı alaylı gülüyordu:

"Herkes burada... Güzeller ve ilham perilerinin hepsi tamam..." dedi.

Bu çeşit konuşmalara dayanamayan Prenses Betsy, hemen sorular sorarak Alexis Alexandrovitch'i ciddi konulara sürüklendi. Adamcağız sorulan sorular karşısında kendini savunmak zorunda kaldı.

Wronsky ve Anna küçük masalarının başından ayrılmışlardı.

Bir kadın başıyla Karenin, Anna ve Wronsky'yi göstererek: "İşler çatallaşıyor" dedi.

"Ben size demedim mi?" dedi Anna'nın arkadaşı alçak sesle.

Bu durumdan rahatsız olan yalnız bu kadınlar değildi. Prenses Mi-agkaya ve Betsy de birkaç kere Wronsky ile Anna'nın yalnız başlarına bulunduktan köşeye bakmışlardı. Yalnız Alexis Alexandrovitch o tarafa bakmıyordu.

Durumun kötüleştiğini gören Betsy, Alexis'in karşısına birini koyup onunla konuşmasını sağlayacak gibi hareket ettikten sonra, Anna'ya yaklaştı:

"Kocanızın konuşmasındaki anlaşılabilirliğe hayranım" dedi. "O açıkladığı zaman en zor sorunları bile anlıyorum."

Mutluluktan adeta parlayan Anna, Betsy'nin söylediklerinin bir kelimesini bile anlamadan, "Evet, haklısınız" dedi. Sonra kalktı, masaya yaklaşıp konuşmaya katıldı.

Yarım saat sonra, Alexis, karısına eve gitmeyi önerdi. Ama Anna, 156

ona bakmadan daha kalmak istediğini söyledi. O zaman kocası oradakilerden izin alıp gitti.

Karenin'in yaşlı arabacısı, iri yan bir tatar, soğuktan yerinde duru-mayan atlarını sakınleştirmeye çalışıyordu. Bir uşak arabanın kapısını tutuyordu. Anna Wronsky'nin söylediklerini heyecan içinde dinliyordu.

Wronsky onu arabasına götürürken, "Siz hiçbir söz verme girişiminde bulunmuyorsunuz. Ama bildiğiniz gibi ben dostluk istemiyorum sizden. Benim için bütün mutluluk şu sizin tiksindiğiniz kelime, yani aşktadır" diyordu.

Anna, sanki kendine konuşuyormuş gibi, "Aşk" değildi. "Bu kelimeyi sevmiyorum, çünkü bu kelime benim için, tahmin etmediğiniz kadar derin ve ciddi bir anlam taşımaktadır. Hoşçakalın..." Bunları söylerken Wronsky'ye bakıyordu.

Sonra elini uzatıp ayrılarak, arabasına bindi.

Bu bakış, bu el sıkışma Wronsky'nin aklını başından almıştı... Anna'nın parmaklarının değdiği avuç içlerini öptü. Evine giderken, bu akşamın, kendisini istediği amaca, son iki aydan daha fazla yaklaştırmış olduğunu düşündü.

Alexis Alexandrovitch karısının Wronsky ile böyle haşhaşa görülmesinde bir sakınca görmemişti. Ama başkalarının buna şaşırmış olduklarını anlamış ve bunu Anna'ya bildirmeyi doğru bulmuştu.

Evine gelince; Alexis, her zamanki gibi odasına geçti, kitabını alıp koltuğuna yerleşerek kitap açacağını koyarak belirttiği sahifeden itibaren okumaya başlamıştı. Saatbire kadar okudu. Papalık üzerine bir yazıydı, bu. Aradabir başını sallıyor, elini alnında gezdiriyordu. Sanki önemli bir düşünceyi aklından kovmak istiyordu. Saati gelince yatmak ,

157

üzere yıkandı. Anna henüz gelmemişti. Kitabı koltuğunun altında yatak odasına yöneldi. Ertesi günkü işlerini düşünecek yerde karısını ve içinde bulundukları tatsız durumu düşündü. Yatamıyordu. Odanın bir ucundan bir ucuna gidiyor, düşünüyordu.

Alexis önce karısına bu işi açmanın doğru olacağını düşünmüştü. Ama sonra bunun işleri daha karıştıracaklarını düşündü. Karenin kışkırtıcı değildi. Böyle bir duygunun karısına karşı bir hakaret olacağını düşünürdü. Ama genç karısına nasıl olurdu da böyle güveniyordu? Onun kendisini her zaman seveceğini nereden biliyordu. Şimdiye kadar bunları hiç düşünmemişti. O anda, bir köprünün üstünden geçerken,

altındaki uçurumu birdenbire gören bir insana benziyordu. Sanki köprü yıkılmış, uçurum kendisini bekliyordu. Karısının birisini sevebileceği ilk olarak aklına gelmiş ve bundan dehşet duymuştu.

Üzerini çıkarmak aklına gelmiyordu. Evin içinde aşağı yukarı dolaşiyor, önce yemek odasını, üzerine hafif bir ışık düşen yeni bir resmin bulunduğu salonu, yazı masasının üzerinde mumlar bulunan karısının odasını geçiyor, yatak odasının kapısına gelince geri dönüyordu. Arasira, "Evet, bundan söz edip, belli bir tutum almak, ne düşündüğümü açıklamak zorundayım. Peki ne diyeyim, ne gibi bir tutum ta-kınsam? Ne oldu sanki? Onunla konuşması kötü mü? Sosyete kadınları bu çeşit konuşmalar yaparlar. Kıskaç gözükürsem hem onun, hem benim için, kötü bir şey olur bu..." diyordu.

Ama, başlangıçta doğru gibi görünen bu düşünce biçimi sonra ona yeterli gelmez olmuştu. Dolaşırken bir ses kulağına sanki şöyle diyordu: "Ötekiler şaşırdığına göre bunda bir bit yeniği olmalı. Bir tavır tut-turmalısın. Ama ne gibi bir tutum?"

Düşünceleri de yürüyüşü gibi bir daire çizip duruyordu. Yeni bir şey gelmiyordu aklına. Bunu anlayınca elini alnında gezdirip, yatak odasında bir yere oturdu.

Anna'nın yazı masasına, bitirmeden yarım bıraktığı mektubuna158

baktı. Düşünceleri başka bir yöne çevrildi. Karısını, onun neler düşünebileceğini kavramaya çalıştı. Yaşam gücüyle karısının yaşantısını yaşamaya, onun isteklerini, gereksinimlerini, zevklerini anlamaya çalışıyordu. Karısının kendisinden apayrı bir varlık olduğu düşüncesi o kadar canını sıktı ki, onu hemen aklından silmeye çalıştı. Başka birisinin ruhuna ve kafasına girmek onun bilmediği işlerdendi. Tehlikeli buluyordu bunu.

"İşin kötüsü, çalışmamı sonuna erdirmek, (kabul ettirmek istediği projeyi düşündü) istediğim sırada, bu üzüntülere ve dertlere düşmem. Oysa bütün gücüm yerinde olmalı. Peki ne yapmalı? Kendimi aldatamam ki. Düşünmek, bir taraf tutmak ve sıkıntılardan kurtulmak gerek. Onun duygularını incelemek, düşündüklerine karışmak benim hakkım değildir. Bu onun vicdanına kalmış bir iştir" diye düşündü. Böylece içinde bulunduğu zor durumdan kendisini kurtarabilecek bir düstur bulduğu için gönlü rahatladı.

"Onun duygu yaşamı vicdanıyla ilgilidir, ben karışmam" dedi.

Alexis Alexandrovitch, karısına neler söyleyeceğini şöyle bir zihninden geçirdi ve ev sorunlarına harcamak zorunda kalmasına üzüldü. Bütün bunlara rağmen söyleyeceklerini kesin ve açık bir şekilde sanki bir rapor hazırlar gibi, hazırlamaktan da geri kalmadı.

"Kendisine şunları açıklamalıyım: 1-Başkalarının düşüncelerinin önemi. 2- Evliliğin dini anlamı. 3- Çocuğunun başına gelebilecek felâketler. 4- Kendi başına gelebilecek fekâketler". Bunun üzerine Alexis parmaklarını çıtırdattı. Bu hareket ruhi dengesini saklamaya yaradı.

Dışarıda bir araba gürültüsü duyuldu. Alexis yemek odasının ortasında durdu. Ayak sesleri yaklaşıyordu. Alexis söyleyeceklerini hazırlamış, odanın ortasında duruyordu. Durmadan parmaklarını çıtırdatıyordu. Söyleyeceklerinden memnundu, ama yine de birazdan olacakları düşünüp korkuyordu.

159

Anna, başı eğik, içeri girdi. Yüzü aydınlıktı ama neşeli değildi. Bu karalık bir gecede görülen bir yangının korkunç parıltısını anımsatıyordu. Kocasını görünce başım kaldırdı ve sanki uykudan uyanmış gibi gülümsedi.

Başlığını çıkararak, "Hâlâ yatmadın mı? İnanılacak şey değil!" dedi. Durmadan odasına geçti eşikte "Çok geç oldu Alexis Alexandro-vitch" dedi.

"Anna seninle konuşmam gerek."

Anna şaşkın bir şekilde geri dönerek, "Benimle mi?" dedi. "Ne var? Niçin konuşmak istiyorsun? Oturalım öyleyse... Bence uyumak daha iyi olur," dedi.

Anna aklına gelenleri söylüyordu. Bu kadar kolay yalan söylemesine kendisi de şaşıyordu. Söylediklerinde suni bir yön yoktu. Uyumak ister gibi bir durumu vardı. İçinde sınırsız bir kuvvet duyuyor, yalanlarla her şeye karşı gelebilecek gibi hissediyordu kendini.

"Anna seni uyarmam gerekir."

"Uyarmak mı? Niçin?"

Alexis titredi. Tekrar parmaklarını çıtırdattı.

Öyle neşeli ve saf bir şekilde bakıyordu ki, onu tanımayan birisi olsaydı, sesinde bir yapaylık olduğunu anlayamazdı. Ama kocası onu tanıyordu ve kendisine bütün duygularını ve sıkıntılarını anlayan karısının, şimdi bir şeyleri saklamak ister gibi hareket etmesi çok önemliydi. Bir zamanlar ona açık olan bu ruh, şimdi ona kapalıydı.

"Böyle olması gerekirdi zaten. Bundan sonra da böyle olacak..." diye düşündü. Evine gelip kapıları kapalı

bulan bir adama benziyordu. "Ama belki de anahtarları yerinde bulabilirim" dedi kendi kendine...
"Başkalarının hareketlerine verecekleri anlamları düşünmen için seni uyarmak istiyorum. Bu akşam Kont Wronsky ile başbaşa konuşman, herkesin dikkatini üzerine çekti."
Konuşurken, Anna'nın gülen ve içine girilmesi olanaksız gibi gö-160

rülen gözlerine bakıyor, söylediklerinin faydasız olduğunu düşünüyor ve bundan ürküyordu.
"Sen hep böylesindir zaten" dedi. Sanki bir şey anlamamış gibiydi. "Canım sıkılınca üzülürsün, eğlendiğim zaman da memnun olmazsın..."
"Rica ederim parmaklarını çıtırdatma, tiksindirir bundan" dedi Anna.
"Ne istiyorsun benden, ne var sanki?" diye ekledi. Samimi ve gülünç bir şaşkınlık kaplamıştı yüzünü.
Alexis susup, elini alnında dolaştırdı. Sakin bir şekilde söze başladı. "Söylemek istediğim şu. Lütfen sonuna kadar dinle. Kıskançlığın aşağılık bir duygu olduğunu düşündüğümü ve kendimi buna bırakmadığımı bilirsin. Ama bazı davranışların sınırlarını da aşmamak gerekir. Bugünkü davranışın (ben değil başkaları dikkat etti) pek doğru değildi."
"Hiçbir şey anlamıyorum" dedi. "Başkalarının düşündüğü önemli onun için, yoksa aldıracağı yok" diye düşündü. "Yanıyorsun Alexis Alexandrovitch" diye ekledi. Gitmek için yürüdüğü zaman kocasının yüzünü görüp durdu.
Anna onun yüzünün bu kadar sıkıntılı ve çirkin bir durumda olduğunu hiç görmemişti.
Alaycı bir sesle, "Peki, hadi dinliyorum" dedi. "Anlamak istiyorum..."
Davranışındaki rahatlıktan ve seçtiği kelimelerden kendisi de şaşı-rıyordu.
"Senin duygularına karışacak değilim. Bu hem yararsız, hem tehlikelidir" diye başladı Alexis. "Ruhumuzu didik didik edince, farkına varmadan geçiştirebileceğimiz durumlarla karşı karşıya kalmak tehlikesine düşeriz. Duyguların senden başkasını ilgilendirmez. Ama be-nim sana, Tanrı'ya ve kendime karşı sorumluluklarım var. İnsanlar de-

161

ğil, Tanrı gözünde birleşmiş durumdadır. Bir suç bu birliği bozabilir ve cezasını ardından getirebilir."
Anna saçlarını açarak, "Hiçbir şey anlamıyorum, çok da uykum var" dedi.
Alexis, tatlı bir sesle, "Anna rica ederim böyle konuşma" dedi. "Aklanıyorum belki, ama unutmama ki söylediklerim hem senin, hem kendimin iyiliği için... Koçanım ve seni seviyorum..."
Anna'nın yüzü bir an karardı, gözlerindeki alaycı ışık söndü. "Sevmek" diye düşündü. "Acaba bunun ne demek olduğunu biliyor mu? Sevebilir mi? Aşktan sözedildiğini duymamış olsaydı böyle bir şey olduğundan haberi bile olmazdı."
"Alexis, söylediklerini gerçekten anlamıyorum, anlat bana ne var?"
"Bırak sözümü bitireyim. Seni seviyorum. Ama kendi hesabıma konuşmuyorum. Asıl önemli olan senin ve oğlunun durumudur. Sözlerimin yararsız ve yersiz olduğunu düşünebilirsin. Belki de benim yanılmam onları söylememe neden oluyor. Böyleyse özür dilerim. Ama sözlerimde gerçek payı bulursan lütfen, düşün ve gerekirse düşündüklerini bana açıkla."
Alexis Alexandrovitch farketmeden, söylemek istediklerinden bambaşka şeyler söylüyordu.
"Sana söyleyecek bir şeyim yok" dedi gülerek. "Çok uykum var şimdi..."
Alexis içini çekip, bir şey söylemeden odasına doğru yöneldi.
Karısı odaya girdiği zaman, Alexis uyumuştı. Dudaklarını sıkımişti. Anna'ya bakmıyordu. Anna da yattı. Kocasının kendisine bir şeyler söylemesini bekliyordu. Bunu hem istiyor, hem de korkuyordu. Ama kocası sesini çıkarmadı.
Anna uzun zaman bekledi. Bunu, sonru unuttu Yüreğini heyecan ve neşeyle dolduran başka bir varlığı düşünmeye başladı. Birden gü-162

rütlülü bir horlama duyar gibi oldu. Ama Alexis kendisinden korkmuş olmalı ki, biraz sonra horlamasını kesti. Biraz sonra horlama yeniden başladı.
Anna gülümseyerek, kendi kendine, "Çok geç, çok geç!" diye söylendi. Böylce uzun zaman, karanlığın içinde kıpırdamadan durdu. Gözleri açılmıştı, onların parıldadığını duyar gibi oluyordu.
O akşamdan sonra Alexis Alexandrovitch ve karısı için bambaşka bir yaşam başlamış oldu. Görünüşte hiçbir değişiklik yoktu. Anna yine arkadaşlarının toplantılarına gidiyor, Betsy'lerde Wronsky ile buluşuyordu. Alexis bunu anlıyor, ama önüne geçemiyordu. Karısına bir şey soracak olsa ne olduğu belirsiz bir gülümseyişle karşılaşıyordu.
Görünüşte bir şey değişmemişti ama aralarındaki bağıntı baştan başa değişmişti. Devlet işlerinde o kadar

güçlü bir insan olan Alexis, bu konuda tamamen güçsüzdü. Mezbahada bir öküz gibi son darbeyi yemeyi bekliyordu sanki. Düşüncelere daldığı zaman, Anna'yı kurtarmak için bir girişim daha yapmak gerektiğini düşünüyordu, ama ağzını açtığı zaman Anna'yı pençesine almış olan yalancılık ve kötülük taşıyan ruhsal durumu onun da varlığın avucuna alıyordu. Bu yüzden konuşmak istediğinden bambaşka sözler söylüyordu. Konuşmaya başlar başlamaz alaycı bir tutum takınıyordu. Amma onun çözümlemek istediği sorunlar bu sözlerle ve bu söyleyiş biçimiyle çözümlenemezdi....

Wronsky'nin bir yıldır yaşamının en büyük amacı, Anna'nın bir

163

mutluluk rüyası olarak düşündüğü şey gerçekleşmişti. Solgun ve titrer bir halde Wronsky, Anna'nın yanında durmuştu. Onu yatıştırmaya çalışıyordu:

"Anna, Anna..." diyordu. "Anna rica ederim!" Ama o sesini yükselttikçe Anna başını eğiyordu. Bir zamanlar o kadar gururlu olan o baş şimdi yerlere kadar eğilmişti. Wronsky onu tutmasa, başını oturduğu divandan ta aşağılara kadar eğecek, sanki yere değdirecekti...

Wronsky'nin elini göğsüne bastırarak, "Tanrım başışla beni!" diye hıçkınıyordu.

Anna'nın karşısında Wronsky, öldürdüğü kimsenin cesedine bakan bir insana benziyordu. Aşklarının ilk aşaması öldürdükleri bu vücuttu işte. Utançları pahasına kazandıkları şeyi andıkça dehşete düşüyor, korkuyorlardı.

Anna'yı pençesine almış olan ahlâki düşkünlük duygusu Wronsky'ye de düşmüştü. Ama her şeye rağmen işledikleri suç gizlemeleri gerekiyordu. Anna Wronsky'nin öpüşlerinin altında kıpırdamadan duruyor, elini tutuyordu. Bu öpüşleri onuru ve namusu pahasına ele geçirmişti. Wronsky'nin elini dudaklarına yaklaştırıp öptü. Sonsuza kadar kendisinin olan bu el, suç ortağının eliydi.

Wronsky dizlerini üzerine düştü. Anna çaba göstererek ayağa kalktı ve Wronsky'i itti:

"Her şey bitti, bundan sonra senden başka kimsem olmadığını unutma..." dedi.

"Yaşamım demek olan bir şeyi nasıl unutabilirim? Bu mutluluğun bir anı için..."

Anna karşısındakine bile geçirdiği o korku ve tiksinti duygusuyla doluydu: "Hangi mutluluk?" diye bağırdı, "Rica ederim bir kelime daha söylemem..."

Ayağa kalkıp Wronsky'den hızla uzaklaştı.

Umutsuzluğa kapılmış gibi, "Bir tek kelime daha söyleme..." diye164

tekrar ederek çıktı.

Bu yepyeni yaşamın başlangıcında, Arına, duyduğu tiksinti, korku ve neşeyi dile getiremiyordu. Bu yüzden susmayı yeğliyordu. Daha sonra da ruh durumlarını ve düşüncelerini iyi bir şekilde belirten kelimeler bulamadı. "Daha sakın olduğum bir zaman düşünmeliyim bunları..." diyordu. Ama bu durgunluk hiçbir zaman gelmiyordu ona. Kendisiyle ilgili bir şey düşünür düşünmez dehşete düşüyordu.

Yeniden, "Daha sakın olduğum bir zaman!" diye tekrar ediyordu Ama uykularında ruhi yaşamı üzerindeki kontrolü ortadan kalktığı zaman, durum değişiyordu. Her gece aynı rüyayı görmeye başlamıştı. Her ikisini de kocası gibi görüyordu. Onların okşamalarını kabul ediyordu. Alexis ağlayarak ellerini öpüyor ve "Şimdi ne kadar mutluyuz" diyordu. Wronsky de kocasıydı. Ama bu rüya bir karabasan gibi ağır basıyor ve onu korku içinde uyandırıyor.

Levine, Moskova'dan döndükten sonra, reddedilmiş olmasını, sıkıntı ve utançla anarken şöyle düşünüyordu: "Daha önceleri de böyle düşünmüştüm. Fizik sınavında,kızkardeşimle ilgili sorunlarda da böyle büyük üzüntüler çekmişim. Şimdi bu umutsuzluklardan geriye hiçbir şey kalmadığını görüyorum. Bu son sıkıntı da ötekiler gibi zamanla geçecek, onu da unutacağım!"

Ama üç ay geçtiği halde, Levine unutmuyordu. En çok sıkıldığı şey, bunca zaman evlilik yaşamını düşünüp bunun için hazırlandığı halde evlenmek şöyle dursun, evlilikten tamamen uzaklaşmış bulunuyordu. Ama yalnız yaşamının bir insan için çok kötü bir şey olduğunu da anlıyordu. Moskova'ya gitmeden önce eskiden beri yanında çalışan köylü Nicolas'ya şöyle dediğini anımsıyordu.

"Nicola, biliyor musun, ben evleneceğim!" Nicolas hiç duraksa-

165

madan şöyle yanıt verdi: "Bunun çoktan beri yapılması gerekiyordu, Constantin Dimitrovitch!"

Oysa şimdi evlilik yaşamından ne kadar uzaktı. Kitty'den başkasını düşünmek de aklından geçmiyordu Geçmişin olayları onu acıdan acıya sürüklüyordu. Hele küçük düşmüş olması kendisine durmadan acı veriyor, kapanmak bilmeyen bir yarayı andırıyordu.

Ama çalışmak ve zamanın geçmesi yine de etkili oldu. Acı anılar yavaş yavaş kaybolmaya başladılar. Kır yaşamının önemli olayları Kitty'nin anısını yavaş yavaş gölgelemeye başladılar. Hatta son acı da ortadan kalkar diye, genç kızın evlilik haberini bile beklemeye başlamıştı.

Dost, tatlı, sağlam bir bahar geldi. Hayvanlar, bitkiler gibi insanların da zevkle yaşadığı baharlardan biriydi bu. Bu mevsim Levine'e cesaret vermişti. Geçmişin etkisinden tamamen kurtulmak istiyordu. Kır yaşamına yeniden başlarken yaptığı planların çoğunu gerçekleştirememişti, ama temiz bir yaşam sürmek amacını yerine getirmişti. Utanç duymadan bakabiliyordu kendine. Şubat ayına doğru, Maria Nicolaev-na, Levine'e kardeşinin durumunun kötüleştiğini ve iyileşme olanağı olmadığını yazdı. Hemen Moskova'ya gidip kardeşini tedavi edilmeye ikna etti, yabancı bir ülkede su tedavisi yapılması için kendisine borç para kabul ettirmeyi de başardı. Bu hareketlerinden dolayı kendisinden çok memnundu.

Kitapları ve çalışmaları dışında, Levine kışın tarım ekonomisi üzerinde bir çalışma ve inceleme de yaptı. Bu çalışmada çalışan insanların yaradılışlarının iklim ve toprağın kapsamı kadar gerçek bir etkenin olduğu iddiasından hareket ediyordu. Ona kalırsa tarım bilimi bu üç etkeni de gözönünde tutmak zorundaydı.

Yaşamı çok basittir şekilde geçiyordu. Eksikliğini duyduğu tek şey düşündüklerini kendisini yetiştiren yaşlı kadından başkasına açma-mamasıydı. Bu yüzden, fizik, tarım ekonomisi kuramcıları ve felsefe

üzerine Agatha Mikhailovna ile birlikte düşünmekten başka çözümü kalmamıştı. Yaşlı kadın özellikle felsefeyi çok seviyordu.

Bahar bir hayli geç gelmişti. Büyük perhizin son haftaları hava açık ama soğuk geçti. Hele geceleri hava çok soğuk oluyordu. Yollar adamakıllı buz tutmuştu.

Paskalya günü de soğuk geçti. Ama ertesi gün hava ısındı. Üç gün boyunca ılık bir yağmur yağdı. Perşembe günü hava sakinleşti. Doğanın bağrındaki sırları saklamak ister gibi bir sis her şeyi örtmüştü. Buzlar çözülmeye, dereler ve seller deli gibi akmaya başladılar. Akşama doğru sisler dağılıyor, bembeyaz bulutlar gökyüzünü kaplıyordu. Gerçek bahar göz kamaştıncı bir şekilde belirliyordu. Ertesi gün, son buzlan da çözen bir güneş çıktı. Ilık hava yerden yükselen dumanlarla dolmuştu. Eski çayırlar yeşermeye, yenileri milyonlarca iğne gibi toprağın üzerinde belirmeye başladılar. Bütün bitkiler canlandılar ve öz-suyuyla şişmiş güneşli dallarına arılar vızıldayarak konup kalktılar.

Karın kırlardan kalktığını gören kırlangıçlar neşe çıkışılarıyla uçuyorlardı. Yabani kaz ve leylekler gökyüzünü bahar çığlıklarıyla dolduruyorlardı.

Sırtlarında tutam tutam tüy bitmiş inekler, ahırlardan çıkarken böğürüyor, koyunların çevresinde, kuzular acemice hoplayıp zıplıyorlar, çocuklar ıslak yollar boyunca çıplak ayaklarla koşuyor, çamaşır yıkayan köylüler su birikintilerinin yanında neşeli bir şekilde çene çalıyor, her yandan onarılan arabalara vurulan balta ve çekiç eseri yükseliyordu. Bahar gerçekten geri gelmişti!

Levine, ilk olarak kürkünü giymeden çıktı. Ayağında botları vardı. Güneşte parlayan su akıntılarının üzerinden geçerken bazen bir buz parçasına, bazen kalın bir çamur tabakasına basıyordu.

Bahar planlar ve hayallerin mevsimidir. Bir ağaç yeni uzatacağı dallarını hangi yöne uzatması gerektiğini nasıl bilmezse Levine de çıkarken ilk önce ne yapacağını kararlaştırmamıştı. Ama içinde akıllıca planlar ve hayaller dolu olduğunu hissediyordu.

Önce hayvanlarını görmeye gitti. İnekleri dışarı çıkarmışlardı. Güneşte böğürüp duruyor, sanki otlığa çıkmak istediklerini belirtiyorlardı. Levine onları çok iyi tanıyordu. Hayvanları inceledikten sonra, otlığa götürmeleri için çobanlara emir verdi. Sonra buzağların çıkarılmasını söyledi.

O yıl doğmuş olanlar çok güzel hayvanlardı. En yaşlı olanlar neredeyse bir inek kadar irileşmişlerdi. Üç aylık olan Pava'nın yavrusu bir yıllık kadar büyüktü. Levine onların dışarıya çıkarıldıktan sonra açık havada yemlerini yemeleri gerektiğini söyledi.

Portatif parmaklıklar iyi bir durumda değillerdi. Harman makinesiyle uğraşmakta olan marangozu çağırttı. Bulamadılar. Daha önce yapılması gereken bir işle uğraşıyordu. Levine'in canı sıkılmıştı. Bu tembel adamla çoktan beri boşuna uğraşıyordu. Kışın kullanılmayan parmaklıklar yanlış bir yere konuldukları için oldukça bozulmuşlardı.

Kışın üç marangoz tuttuğu Halde bu adamlar da kendi görevlerini yapmamışlardı. Levine kâhyayı arattırdı, sonra sabırsızlanıp adamı bulmaya kendisi gitti. Kâhya da doğadaki bütün nesneler gibi sanki baharın etkisi altında kalmış, neşeden pırıl pırıl parlıyordu. Parmaklarının arasında bir ot parçasını ezerek ona doğru ilerledi. "Marangoz niçin makineyi onarmıyorsun?" "Ben debunu diyordum, Constantin Dimitrovitch, hemen onarma-

lıyız!..."

"Bütün kış ne yaptınız? Buzağların portatif parmaklıkları nerede?..."

"Yerlerine konması için emir verdim. Bu insanlara ne yapılabilir efendim?" dedi kâhya umutsuz bir şekilde

omuzlarını silkerek.168

Levine kızmıştı, "Suç onlarda değil, kâhyada!" dedi. "Niye size para veriyorum ben?" diye bağırdı. Ama bağırmanın bir işe yaramayacağını anladı. Susup içini çekmekle yetindi. "Tohum atılabilir mi?" diye sordu. "Yarın veya öbür gün Tourkino'un ardında atılabilir." "Peki, yonca ne oluyor?"

"Wasili ve Michka'yı tohum atmak için gönderdim. Toprak ıslak, bilmem ekebildiler mi?" "Kaç dönüm?" "Altı dönüm ekecekler!"

"Niçin bütün araziye ekmiyorlar?" diye bağırdı Levine. Yirmi dört dönüm yerine altı dönüm ekilmesine kızmıştı. Teorik bilgi ve deneyimi, yoncayı çok çabuk ekmek gerektiğini öğrenmişti ona. Ama bunu bir türlü başaramıyordu.

"Yeter derecede adamımız yok. Zaten bunlarla bir iş görülmez. Üç gündelikçi de gelmedi. İşte Simon."

"Saman işine adam ayırmamalısınız." "Ayırmadım zaten.." "Peki onlar nerede şimdi?"

"Gübre işinde beş kişi var, dördü de yulaf havalandırıyor. Bozulmasın diye..."

Levine, bunun, tohumluk olarak alınan İngiliz yulafının bozulmuş olduğu anlamına geldiğini hissediyordu.

"Ama büyük perhiz sırasında yulafı havalandırmak gerektiğini size söylemiştim."

"Merak etmeyin, her şeyi zamanında yapıyoruz." Levine kızmıştı. Hoşnut olmadığını belirten bir hareket yaptıktan sonra, gidip yulafa kendisi baktı. Yulaf henüz bozulmamıştı, ama işçiler onu gerektiği gibi havalandıramıyorlardı. Levine iki kişiyi daha yonca ekmeye gönderdi. Yavaş yavaş yatışmaya başlamıştı. Zaten hava o kadar güzeldi

Arına Karenina

169

ki birine kızmak olanaksızdı.

Arabacısına, "İgnate" diye bağırdı. "Bana bir at eğerle..." "Hangisini?" "Kolpik'i..."

Atı eğerlenirken Levine, kâhyayı çağırdı. Kâhya, efendisinin gözüne girmek için çevresinde dört dönüyordu. Levine, baharda yapılacak işlerden, tarım planlarından sözediyordu.

Kâhya büyük dikkatle dinliyor, efendisini onaylıyordu. Ama yüzünde yine de umutsuzluk dolu bir anlam vardı. Sanki, "Bütün bunlar iyi, ama bakalım Tanrı ne gösterecek?" der gibiydi.

Bu davranış Levine'in canını sıkıyordu. Ama bütün kâhyalarda bunu görmüştü. Hepsi böyle hoşnut kalmamış bir tutum içerisinde bulunurlardı. Levine bunlara kızmamaya alışmıştı.

"Bakalım zamanımız olacak mı Constantin Dimitrievitch?" dedi. "Niye olmasın?..."

"Bize en az on beş ırgat gerekir. Oysa ırgat bulamıyoruz. Bugün gelenlerden bazıları yaz için yetmiş ruble istediler..."

Levine sustu, her zaman bu bahaneye başvurulardı. Kırktan fazla ırgatın normal bir gündelikle tutulamayacağını biliyordu. Ama yine de denemek gerekiyordu.

"Adam gelmezse aratmak için bizden birisini gönderirsiniz." "Olur, olur... Amma atlar çok zayıf dedi kâhya.

"Yenilerini alırsız. Sizin olabildiği kadar az çalışmak ve kötü işler yapmak istediğinizi biliyorum" dedi gülerek. "Ama bu yıl sizi kendi başınıza bırakmayacağım. Her şeyi kendim yapacağım." "Buna biz de seviniriz..."

"Böylece siz yonca ekmeye gideceksiniz. Ben de gelip bakacağım" diyerek arabacının hazırladığı ata bindi.

Arabacı, "Derelerden geçemezsiniz, Constantin Dinitrovitch" diye seslendi arkasından....170

Lee Tolstoy

"Öyleyse ormandan giderim..."

Levine atıyla ilerlerken, çiftlikte duyduklarına yeniden kavuşmuştu. Ağaçlarda belirmiş tomurcukları görünce gönlü ferahlıyordu. Ormandan çıkınca sınırsız kırlarla karşılaştı. Her taraf yemyeşildi, orada-burada kar parçaları görölüyordu. Maneviyatı yükseldikçe tarımla ilgili planlarının her birini ötekinden daha doğru bulmaya başlıyordu.

Böylece ilerleyerek ırgatların tohum ettikleri yere kadar geldi. ırgatlar çalışacakları yerde aletlerini bir kenara koymuş, pipolarını tüt-türmüşlerdi. Tohum kalburdan geçirileceğine karmakarışık bir şekilde duruyordu.

Efendinin geldiğini görünce Wassili aletlerin başına geçti. Mishka da tohum atmaya başladı. Bunlar olacak işler değildi ama Levine ırgatlarına karşı yumuşak davranırdı. Ama tohumları yolun kenarına çekmeleri için emir verdi.

"Bunun önemi yok efendim, tohum yine de sürer" dedi Wassili. Levine, "Lütfen yorum yapma" dedi.

Wassili atı başından çekerek, "Peki" dedi. Sonra efendisine yal-tanlanmak için, "Ne tohum Constantin Dimitritch,bundan daha güzeli görölmemiş" dedi. "Ama kolaylıkla ilerlenmiyor. Toprak çamurlu..." "Niye

tohumları elekten geçilmediniz?"

Wassili biraz tohum alıp avucunda ovalayarak, "Bunun önemi yok. Merak etmeyin" dedi.

Levine yine kızmıştı. Atından inip tohumları alarak ekmeye koyuldu: "Nerede bırakmıştın?"

Wassili, tohum atmaya bıraktığı yeri gösterdi, Levine elinden gil-diğince ekmeye başladı. Toprak balçık gibiydi. Biraz sonra durmak zorunda kaldı. Terlemişti. Tohumları ırgata uzattı.

"Bahar çok güzel" dedi Wassili. "Yaşlılar bu baharı unutmayacaklar. Bizim yaşlı buğday etki bile. Çavdardan farkı yok diyor." "Çoktan beri buğday ekiyor musunuz siz?"

"Size bize öğrettiniz bunu. Geçen yıl vermiştiniz bana." "Öyleyse dikkat et. Ürün iyi olursa sana para vereceğim." "Teşekkür ederim efendim. Bu olmazsa bile memnunuz biz." * Levine tekrar atına binip

geçen yılki yonca tarlasını, daha sonra yaz buğdayı için sürülen tarlasını gezdi.

Levine, bu gezintiden hoşnut olarak geriye döndü.

"Çulluklar gelmiş olmalı" diye düşündü. Rastladığı bir korucu bu düşüncesinin doğru olduğunu belirtti.

Yemeğe gitmek için atını hızlandırdı, yemekten sonra akşam için silahını hazırlayacaktı.

Levine neşeli bir şekilde eve gelirken, giriş kapısı tarafından bir çingirak sesi duydu.

"Trenle birisi gelmiş olmalı. Moskova treninin saati bu..." diye düşündü. "Kimdi gelen? Kardeşim Nikolas mı? Yabancı ülkelere gideceğine, belki çiftliğe geleceğini söylemişti."

Bahar planları bu ziyaret yüzünden bozulacak, diye korktu bir aralık. Ama bencil düşüncesinden utanıp, gelenin kardeşi olduğunu umut etmeye koyuldu.

Atını hızlandırdı, evi gizleyen akasyaları dönünce, kürklü bir yolcu gördü. Bu kardeşi değildi.

"Bari konuşulacak birisi olsa!" diye düşündü. Stephane Arcadieitch'i tanıyınca, "Konukların en tatlısı, en sevimlisi gelmiş" diye bağırdı. "Seni gördüğüme çok sevindim."

"Kitty'nin evlenip evlenmediğini ondan öğrenirim" diye düşündü. Ama Kitty'nin anısı bu güzel bahar gününde eskisi gibi içine işlemiyordu.

Stephane Arcadieitch kızaktan inerken, "Beni beklemiyordun, 172

değil mi?" dedi. "Önce seni görmek, sonra ava çıkmak, en sonunda da Yergoushova'nın oyunlarını satmak için geldim."

"Güzel, bu bahara ne dersin? Buraya kadar kızakla nasıl geldin?" dedi Levine.

Levine'i eskiden beri tanıyan arabacı, "Yollar çamurlu, arabayla daha zor olurdu" dedi.

Levine bir çocuk gibi gülüyordu. "Seni gördüğüme çok memnunuz" dedi.

Konuğunu odaya" aldı. Bagajını hemen içeri getirdiler, bir çanta, bir tüfek ve bir kutu purodan oluşmuştu bunlar. Levine kâhyayı görüp, nadas ve yoncalar hakkında düşündüklerini söyledi.

Evin onurumun düşünen Agahta Mikhailovna, "Yemek için ne yapmalıyız?" dedi. Levine, "Ne isterseniz onu yapın. Yalnız acele edin" dedi.

Eve geri geldiği zaman, yıkanmış ve temizlenmiş olan Stephane Arcadieitch, pırıl pırıl bir yüzle odasından çıkıyordu. Birinci kata birlikte çıktılar:

"Buraya kadar geldiğime çok memnunuz. Sonunda senin yaşamının sırlarını öğreneceğim. Doğrusu sana özeniyorum. Ne güzel ev. Ne temizlik?" diyordu Stephane Arcadieitch. Her gün tatlı bir bahar günü olduğunu sanıyordu sanki...

Stephane Arcadieitch, birçok ilgi çekici haberler arasında, Serge İvanitch'in o yaz çiftliğe gelmesinin olasılığının olduğunu söylemişti. Cherbatzky'lerden bir tek söz etmemiş, sadece karısının selamlarını söylemişti. Levine bu inceliği beğenmişti. Yalnız yaşadığı için kimseye söylemediği kafasında birikmiş duygu ve düşünceleri Stephane Arcadieitch'e açtı. Stephane onun söylediklerini dikkatle dinliyordu. Hatta Levine, koltuklarını kabartan bir duyguya bile kapıldı. Arkadaşının kendisini hayranlık ve sevgiyle dinlediğini anlamıştı.

Aşçı ve Agatha Mikhailovna başbaşa verip yemekleri hazırladılar.

173

İkisi de iyici acıkmış olan Levine ve Stephane önlerine gelen her şeyi sırasına bakmadan yediler. Başka çeşit yemeklere alışmış olan Stephane Arcadieitch, yediklerine hayran olmaktan kendini alamadı. Evde yapılmış olan likörler, ekmek, yağ, mantarlar, çorba, tavuk, Kırım şarabı, hepsi çok güzeldi.

Et yemeğinden sonra kocaman bir puro yakarak, "Çok iyi, çok iyi..." dedi.

"Beni tehlikeli yerlerden, bir dostun yanına kaçmış birisine benzetiyorsun, sanırım. Evet demek ki işçinin temsil ettiği elemanın, bütün ötekilerin dışında incelenmesi gerektiğine ve iktisadi yöntemlerde bir ipucu olarak kullanılmasına taraftarsın. Doğrusu bu gibi sorunlarda acemiyimdir. Ama bu teorinin ve uygulamanın işçiler üzerinde etkisi olacağından ve..."

"Evet ama ben ekonomi politikten söz etmiyorum. Bir bilim olarak düşünülen tarım ekonomisinden söz ediyorum. Bu alanda, aynı doğa bilimlerinde olduğu gibi olayları ve verileri incelemek ve ekonomiyle etnografi bakımından..."

Tam bu sırada Agatha Mikhailovna elinde reçellerle içeri girdi. Stephane Arcadieitch, kadının tombul parmaklarının uçlarını öperek, "Tebrik ederim Agatha Mikhailovna, tuzlu ekler de, likörler de olağanüstüydü."

Levine pencereden, sırtın ardında kaybolmaya başlayan güneşe bakarak, "Kusma hazırlık yapın, tam zamanıdır" diye bağırarak, koşa koşa merdivenden inmeye başladı.

Stephane Arcadieitch de inerek, gidip silahını kılıfından çıkardı, bu, yeni model ve pahalı bir av tüfeği idi. İyi bahşiş alacağını hisseden uşak Kusma, Stephane Arcadie-itch'in peşinden ayrılmıyor, çoraplarını ve çizmelerini giymesine yardım ediyordu.

"Kostia, biz burada yokken tüccar Rebenin gelirse içeri alıp bekle-174

melerini söyle, lütfen..."

"Oyunlarını ona mı satıyorsun?"

"Evet, tanıyor musun?"

"Tabii iyi ve kesin bir şekilde tanıyorum."

Stephane Arcadieitch, gülmeye başladı, iyi ve kesin kelimeleri, tüccarın sık sık kullandığı sözlerden biriydi.

"Evet, bu adam çok garip konuşuyor" dedi. Sonra Laska'yı okşayarak, "Efendisinin nereye gittiğini biliyor" diye ekledi.

Laska, Levine'in çevresinde havlayarak dönüyor, kimi zaman ellerini, kimi zaman silahını, ya da botlarını yalıyordu.

Küçük bir araba kapıda onları bekliyordu.

"Gideceğimiz yer yakın ama arabayı hazırlattım. İstersen yürüyelim."

"Yok canım, arabayı da severim" dedi Stephane Arcadieitch, bir puro yakarak.

"Kostia, nasıl oluyor da sigara içmeden edebiliyorsun? Sigara sadece bir zevk değil, sanki insan varlığının en yüce noktası gibi bir şey. İşte böyle yaşamak isterim doğrusu."

"Seni alıkoyan mı var?" dedi Levine gülümseyerek.

"Ne şanslı insansın. Sevdığın her şey elinde. Atlar, av sahaları, tarlalar..."

"Belki de elimde bulunanlara değer verip, elimde olmayanlara sahip olmayı istemiyorum" dedi Levine Kitty'i düşünerek.

Stephane Arcadieitch arkadaşını anladı ama bir şey söylemedi.

Levine arkadaşının Cherbatsky'lerden söz etmemesine sevinmiş ve onun anlayışına hayran kalmıştı, ama o anda bu konuyla ilgili bilgiler edinmek isterdi.

Kendisini ilgilendiren sorunlardan başkasını düşünmediğini anlayıp kendisine sitem ederek, "Senin işlerin nasıl gidiyor peki?" dedi.

"Sence insanın yeteri kadar yiyeceği varsa sıcak ekmek istemesi

Arına Karenina

175

doğru bir şey değildir. Bunun bir suç olduğunu söylersin Ama bana kalırsa aşksız yaşanmaz," diye yanıt verdi. O da Levine'in sorusunu, kendisine göre anlamıştı. "Başka türlü davranmak elimden gelmiyor. Ben böyle yaratılmışım."

"Ne var? Yine bir başkası mı ortaya çıktı?" dedi Levine.

"Evet dostum. Ossia'nın kadınların bilirsin. Hani rüyalardan başka hiçbir yerde görülmeyen kadınlar. İşte bu kadınlar bazen gerçekten vardılar ve korkunç varlıktılar. Kadın tükenmez bir konudur. İnsan ne kadar incelese sonuna erişemez. Her zaman bambaşka bir kadına rastlayabilir."

"O zaman incelenmeye değmez demektir."

"Değer Bilmiyorum, hangi büyük adam, mutluluk gerçeğin bulunmasında değil, araştırılmasındadır, demiş..."

Levine hiçbir şey söylemeden dinliyor, ama ne yapsa, arkadaşının bu çeşit incelemelerden aldığı zevki kavrayamıyordu.

Levine'in, Oblonsky'yi götürdüğü yer pek uzakta değildi. Arkadaşını kar bulunmayan kuru bir yere yerleştirdi. Kendisi de onun karşı tarafına geçti. Bir kayın ağacının yanında yer aldı. Silahını alçak dallardan birisine astıktan sonra, ceketini çıkarıp bir iki hareket yaptı. Silah kullanırken hiçbir şeyin kendisini rahatsız etmediğinden emin olmak istiyordu.

Ardından gelen Laska, karşısına geçip oturarak, kulaklarını dikti. Büyük ormanın ardında gün batıyordu. Gündoğusu tarafındaki akça kavak ve kayınlar eğik dallan ve neredeyse tomurcukları ile adamaklı belli oluyorlardı.

Karın tamamen kalkmadığı büyük ormanın içinde suyun derecikler halinde akarken çıkardığı gürültü duyuluyordu. Kuşlar ağaçtan176

ağaca uçarak çıgışıyorlar. Bazen tam bir sessizlik çöküyor, karın erimesiyle harekete geçen kuru yapralardan, ya da süren bitkilerden çıkan hafif gürültüler duyuluyordu.

"Bitkilerin büyümesinin sesini insan gerçekten duyuyormuş" dedi Levine. Toprakta yeni çıkan bir bitkinin ucunun kaldırdığı, firuze renkli ıslak bir akça kavak yaprağına bakıyordu. Ayakta duruyor, bazen yosunlarla örtülü toprağa, dikkat kesilmiş olan Laska'ya bazen de, tepenin eteklerinde bir deniz gibi uzatan henüz yapraklanmamış ağaçların tepelerine bakıyor ve etrafı dinliyordu. Bir akbaba ormanın üzerinde kanatlarını ağır ağır çırparak uçup geçti. Ardından bir başkası daha görünüp kayboldu. Ağaçlardaki kuşlar daha hızlı çağrışmaya başlamışlardı. Uzaklarda bir baykuş öttü. Laska kulaklarını dikti, usulca birkaç adım atıp daha iyi duymak için başını yere eğdi. Derenin öbür ucundan bir guguk kuşu iki kere ötüp sustu.

Sessizliğin bozulmasından pek hoşlanmamış olan Levine, "Evet, duydum. Dikkat etmeliyiz. Başlayacak şimdi" dedi.

Stephane Arcadieitch saklandığı çalılığın ardına kadar gitti. Bir kibrit ve ardından kıpkırmızı bir sigara ateşinden başka bir şey görülmedi. Mavimsi bir duman yükseldi. Çık... Çık..." Stephane Arcadieitch silahını dolduruyordu.

Stephane Arcadieitch bir beygirin kışmenesini taklit eden bir çocuğun sesine benzeyen boğuk bir gürültüye arkadaşının dikkatini çekerek, "Bu ne böyle?" dedi.

Levine silahını doldururken, Adeta bâğınrcasına, "Ne olduğunu anlamadın mı? Bu erkek bir tavşanın sesidir" dedi. "Ama artık konuşmamalıyız". Uzaklardan avcılarının çok iyi tanıdıkları bir ince ses duyuldu. Bir iki saniye sonra aynı ince ses tekrar duyuldu, şimdi kısık bir çıgış haline gelmişti. Levine bakışlarını sağa sola çevirdi, sonunda yukarıdan, akça kavaklarının hafifçe eğik kabarıklığının üstünde, kararan gökyüzünde bir kuşun kendisine doğru geldiğini gördü. Yırtılan

177

bir kumaşın çıkardığı sesi hatırlatan çıgışı kulağında çınladı. Çulluğun uzun boynunu ve gagasını tanımişti bile. Ama tam silahını doğrulttuğu sırada, Oblonsky'nin gizlenmiş olduğu çalılığın ardından kırmızı bir alev dili havaya yükseldi, kuş kendini yıldırımla vurulmuş gibi bir inip bir çıktı. Bir ikinci alev dili daha göründü, kuş kendini boşuna toparlamaya çalışıp, bir iki kanat çırpı, sonra bir taş gibi toprağa düştü.

Dumanların ardından hiçbir şey görmeyen Stephane Arcadieitch, "Vuramadım mı yoksa?" dedi.

Levine, kuşu ağzına almış ve tek kulağını dikmiş olan Laskayı göstererek, "İşte burada!" dedi. Laska sanki bu zevki uzun sürdürmek istiyormuş gibi, bir çeşit gülümseyişle, hayvanı ağır ağır efendisine getiriyordu.

"Vurduğuna sevindim doğrusu" dedi Levine. Arkadaşına hafifçe özenmiyor da değildi.

Stephane Arcadieitch, silahını yeniden doldururken, "İşte geliyorlar" dedi. Gerçekten de çıgışlar ardarda duyulmaya başlamıştı. İki çulluk avcılarının tepelerinden geçiyordu. Dört silah sesi duyuldu ve çulluklar kırlangıçlar gibi oldukları yere dönerek düştüler.

Av çok güzel geçmişti. Stephane Arcadieitch iki kuş daha vurdu. Levine de iki tane vurdu ama birini bulamadılar.

Hava gittikçe kararıyordu Zühre yıldızı günbatısında gümüş pırıl-ıtlarıyla belirtmişti bile. Başka çulluk görünmedi. Ama Levine Zühre yıldızı iyice görünene ve Büyük Ayı belli olana kadar orada kalmaya arar vermişti. Büyük Ayı içice belirlediği sırada Stephane Arcadie-itch:

"Gitme zamanı geldi sanırım" dedi.

Ormanda tam bir sessizlik vardı, tek bir kuş bile görünmüyordu.

"Bekleyelim biraz" dedi Levine.

"Nasıl istersen..."178

Birbirlerinden üç metre uzaktaydılar.

Levine birdenbire, "Stiva, baldızının evlenip evlenmediğini söylemedin bana" dedi. "Yoksa düşün yakında mı?" Kendisini çok sakın hissediyor, hiçbir şeyden heyecanlanmayacağını sanıyordu. Ama Step-hane Arcadievitch'in vereceği cevabı bekliyordu.

"Evlenmedi. Evlenmeyi düşündüğü de yok. Sağlığı iyi değil... Doktorlar yabancı ülkelere gitmesini tavsiye ettiler. Hayatından bile korkuluyor."

Levine bağırıyordu. "Ne diyorsun? Hasta mı? Peki nesi var?"

Onlar böyle konuşurken kulaklarını dikmiş olan Laska gökyüzünü inceliyor ve sanki onların konuşmalarından memnun değil gibi görünüyordu.

Laska, "Tam da konuşacak zamanı buldular, işte bir tane geliyor, kaçıracaklar!" diyordu sanki.

Tam o sırada keskin bir çıkış daha duyuldu, her ikisi birden davranıp silahlarını aynı zamanda ateşlediler. Çulluk kanatlarını kapayıp düştü.

Laska'yla birlikte kuşu bulmak için seçtiği Levine, "Birlikte vurduk, çok güzel oldu bu..." dedi. Sonra, "Demin neye üzülüyordun?" diye düşündü, sonra hatırladı, "Ha, Kitty'di. Çok açık bir şey...."

"Tamam buldum, hayvancağız," deyip Laska'nın ağzından kuşu aldıktan sonra neredeyse ağzına kadar dolmuş olan çantasına koydu.

Eve dönerlerken, Levine Kitty ve Cherbatzky'lerin neler düşündükleri hakkında sorular sordu. Oblonsky'nin söylediklerini dinlerken pek üzülüyor, hatta kendisi için bir umudun kalmış olduğunu düşünüyor ve kendisine bu kadar acı çektirmiş olan bir insanın bunları ödemesinden adeta hoşlanıyordu. Ama Oblonsky, hastalığının sebeplerin-

179

den söz edip, Wronsky ismini söyleyince arkadaşının sözünü kesti:

"İlgilenmediğim aile sırlarını öğrenmek istemem..."

Oblonsky hafifçe gülümsedi. Levine'in birdenbire tutum değiştirmesini anlamıştı.

"Rebebine ile odun satışı meselesini hallettin mi?"

"Evet, iyi bir fiyat veriyor. 38000 ruble veriyor. Sekiz bin rublesini hemen, geri kalanı altı yıl içinde verecek. Bu iş zor oldu. Başkaları bu kadar vermiyorlardı."

Levine asık bir yüzle "Bedava veriyorsun odunları" dedi.

Levine'in bu durumda her şeyden hoşlanmayacağını bilen Step-hane Arcadievitch, gülümseyerek, "Ne demek bedava?" dedi.

"Senin odunun bundan çok daha fazla eder."

"Siz kır ağalan zavallı şehirliyi işte böyle küçük görürsünüz, ama bir işte biz yine sizden daha kârlı çıkarız. Merak etme her şeyi hesapladım. Fiyat çok iyidir. Adam vazgeçmese bari..."

Levine küçümsercesine güldü.

"İşte şehirli baylar" diye düşündü, "On yılda bir iki ay kırdan geçirir. Bir iki kelime öğrenip onu da yanlış yanlış kullanarak, köy sorunları iyice bildiklerini sanırlar. Benim bir işim olsa, bu iş şehirle ilgiliyse gelip sana sorarım." dedi. "Oysa sen odun sorununu iyice bildiğini sanıyorsun. Mesela ağaçlarını saydın mı?"

Stephane arkadaşını içinde bulunduğu huzursuzluktan çıkarmak için gülümseyerek: "Ağaçları saymak mı?" dedi. "Posteki saymak gibi bir şey bu..."

"Ama Rebebine bunu yapmıştır. Hiçbir tüccar saymadan almaz. Senin gibi bedava veren olursa başka. Senin koruluğunu bilirim, avlanıyorum orada. Bedava veriyorsun bunu..."

"Peki öyleyse neye kimse daha fazla vermedi?" dedi Stephane Arcadievitch.

"Çünkü tüccarlar aralarında anlaşıp kârlarını paylaşırlar. Bu herif-

:180

lerin hepsini tanıyım ben. İçlerinden hiçbir yüzde beş yüz kâr görmeden bir işe girişmez."

"Çok kötümsersin doğrusu..."

Eve yaklaşıyorlardı. Levine: "Hiç de öyle değilim!" dedi.

Kapının önünde kuvvetli bir atla çekil bir araba duruyordu. Re-bebine'in uşağı atı tutuyordu. Tüccar eve girmişti. Onları görünce karşıladı. Rebebine orta yaşlı bir adamdı. Uzun boylu ve zayıftı... Üzerinde koyu mavi bir redingot vardı. Ayaklarında uzun çizmeler bulunuyordu. Yüzünü mendiliyle silerek, gelenleri güleç bir yüzle karşıladı. Sonra sınıksız paltosunu daha fazla toplamaya çalışır gibi bir hareket yaptı. Sonra Stephane Arcadievitch'e elini uzattı. Sanki havada bir şeyler yakalamak istiyordu.

"O demek geldiniz" dedi Stephane Arcadievitch.

"Yollar kötü olduğu halde, ekselansın emirlerine aykırı hareket etmek cesaretini gösteremedim. Kesin olarak, yolu yürüyerek geldim, ama kararlaştırılan günde randevuya yetiştim." Levine'e dönerek: "Saygılarımı sunarım Constantin Dimitrich" dedi. Levine'in elini sıkmak istedi. Fakat Levine bu hareketi görmemiş gibi yaptı ve çantasından çullukları çıkarmaya başladı. "Demek ava gittiniz. Bu ne kuşu?" dedi Rebebine. Çulluklara beğenmemiş gibi bakıyordu. Böyle bir hayvanın yenilebileceğine sanki akılı yatmıyordu.

Levine, Fransızca, "Çalışma odama geçmek ister misiniz?" dedi. "Orada bu sorunu daha iyi konuşursunuz."

"Nasıl isterseniz" dedi tüccar. Sanki kendisinin bu gibi sorunlarda hiçbir güçlük çekmediğini belirtmek istiyor gibiydi.

Rebebine büroya girince hemen İsa tasvirinin bulunduğu yeri aradı. Ama bunu bulunca haç çıkarmadı. Çulluğu nasıl hoşnutluktan yoksun bakışlarla süzmüşse, rafları kitap dolu kütüphaneyi de aynı şekilde gözden geçirdi.

Stephane Arcadieitch, "Parayı getirdiniz mi?" dedi.

Arına Karenina

181

"Para gecikmez.Buraya konuşmak için geldik sanırım" dedi tüccar.

"Ne konuşacağız? Oturun bakalım!"

"Oturalım!" dedi Rebebine. Bir sandalye çekip, arkasına dayanarak rahatsız bir şekilde oturdu. "Ama biraz daha indirim yapmanız gerek. Başka türlü olmayacak. Para gelince hepsi hazır!"

Silahını bir dolaba koyduktan sonra odadan çıkmaya hazırlanan Levine, tüccarın son sözlerini duyunca durdu:

"Odunu düşük fiyata alıyorsunuz. Yazık ki bana geç haber verdi. Yoksa böyle ucuz satmazdı!" dedi.

Rebebine ayağa kalkıp gülümsedi:

"Constantin Dimitrich'in eli sıkıdır" dedi. Stephane Arcadieitch'e, "Ondan kesin olarak bir şey alınmaz. Buğdayı için çok yüksek bir fiyat vermiştim, oysa..."

"Kendi malımı neden size hediye edeyim? Onu ne çaldım, ne de buldum!"

"Bu zamanlarda hırsızlık da mümkün değil. Zaten hırsızlıktan söz-zeden kim? Her şey namus dairesinde yapıyor. Yüksek fiyat veriyorum bu odun için. Prens indirim yapmazsa zarar edeceğim."

"Pazarlığınız bitmemiş miydi? Bittiyse niçin tartışıyorsunuz? Bit-mediye odunları ben satın alıyorum."

Rebebine'in yüzünden gülümseme silindi. Yırtıcı bir kuşa dönmüştü. Kemikli parmaklarıyla hemen paltosunu çözdü. Gömleği, bakır düğmeli yeleği, sat kösteği görünüyordu. Koynundan eski bir cüzdan çıkardı.

"Odun benimdir rica ederim" dedi. Haç çıkarıp elini uzattı. "Al paramı, ver odununu... Rebebine için ticaret bu demektir. Paracıklarını saymaz Rebebine" diye homordandı. Canı sıkıldığı belli oluyordu.

"Senin yerinde olsam acele etmem" dedi Levine.

Oblonsky şaşkın bir şekilde: "Nasıl olur? Söz verdim" diye yanıt 182

verdi.

Levinet hızla odadan çıktı, tüccar ona bakıp gülümseyerek başını salladı:

"Bütün bunlar kesin olarak gençlikten, çocukluktan geliyor" dedi. "İnanın bana işin şerefini düşündüğüm için sizin koruluğu alıyorum. Herkes, Oblonsky'nin koruluğunu Rebebine aldı desin istiyorum. Bilmem kâr edecek miyim? Lütfen şu küçük kontratı imzalar mısınız?"

Bir saat sonra tüccar, cebinde kontrat, kürklere sarılmış olarak arabasıyla evine dönüyordu.

"Ah şu beyler, hep aynı hikâye..." dedi uşağına.

"Evet, öyle" dedi uşak. "Satış ne oldu Michel İgnatich?"

Tüccar güldü, "Heh.... He..."

Stephane Arcadieitch cepleri para dolu olarak salona girdi. Satışını yapmıştı, av partisi de çok güzel geçmişti. Çok neşeliydi. Arkadı-şının üzgün durumunu ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Bu kadar iyi başlayan bir gün, iyi sona ermeliydi.

Levine, misafirine karşı tatlı ve güleryüzlü gözükme için elinden gelen her şeyi yapıyor ama bir türlü içini dolduran üzüntüyü söküp atamıyordu. Kitty'nin evlenmemesini duyunca sevinmiş ama bu duygu uzun sürmemişti. Kitty hastaydı. Kendisine yüz vermeyen adam hasta etmişti onu belki de. Bunu kişisel bir kanaat gibi görüyordu. Çünkü Wronsky kendisini küçümseyen bir insanı, yani Kitty'i küçümsemişti. Demek bu bir düşmandı. Bunu açıkça düşünmüyor ama hissediyordu. Her şeyden tiksiniyordu. Hele biraz önce kendi evinde yapılmış olan o aptalca alışverişe deli oluyordu. Oblonsky'yi aldatılmaktan alıkoyama-mıştı.

"Bitti mi artık? Yemek yemek ister misin?" diye Stephane Arcadi-

183

evitch'i karşıladı.

"Tabi insanın burada iştahı açılıyor. Rebebine'i de davet etseydin..."

"Yüzünü şeytan görsün onun."

"Ona karşı davranışıma şaşıyorum, elini bile sıkıyorsun."

"Hizmetçilerimin de elini sıkmam. Oysa hizmetçilerim ondan yüz misli değerlidirler."

"Çok geri düşüncelerin var. Bir de sınıfların kaynaşmasından söz zedersin..."

"Bu kaynaşmayı ondan hoşlananlara bırakıyorum. Ben tiksiniyorum bundan."

"Geri adamın birisin vesselam!"

"Doğrusu kendimi ne olduğunu hiç sormadım. Ben Constantin Levine'im, hepsi bu işte..."

Oblonsky gülerken, "Constantin Levine'in canı çok sıkkın!" dedi. "Haklısın, biliyor musun neden? şu sersemce alışveriş yüzünden..."

Arcadieitch, iftiraya uğramış suçsuz bir insan gibi tavır takınarak: "Birisini bir şey satmasını, hemen çok ucuza satmışsınız, yazık olmuş' derler. Ama kimse bundan önce çıkıp daha fazla para vermeye kalkışmaz. Bana kalırsa sen bu Rebebine'i pek sevmiyorsun."

"Belki haklısın. Sebenini açıklayayım. Belki bana geri kafalı falan diyeceksin. Ne derssen de... Mensup olduğumdan dolayı mutluluk duyduğum asiller sınıfının gittikçe fakirleşmesi üzüyor beni. Bu fakirleşme işe yarayıp da daha geniş bir yaşamı gerçekleştirebilseydi, yine bir şey demezdim. Köylülerin topraklarımızı almalarına kızmıyorum. Mal sahibi bir şey yapmıyor. Köylü çalışıyor. Çalışanın aylağın yerini alması doğru olur. Ama asilleri çocuk aldatır gibi soyuyorlar. Buna kızıyorum, birisi Nis'te bulunan asil bir kadının çiftliğini yarı fiyatını alır, öteki bir koruluğu yok pahasına ele geçirir. Bugün sen, hiç lüzumu 184

yokken şu aşağılık herife otuz bin rublelik bir bağış yapmış oldun."

"Peki ağaçlarımı bir bir saysa mıydım?"

"Tabii, sen onları saymadınsa belki tüccar senin yerine saymıştır. Onun çocukları eğitim yapmak olanağı bulacakken, seninkiler belki bulamayacak."

"Ne yapayım? Bu işlerden tiksiniyim ben. Sonra onların kazanması gerek..."

Stephane Arcadieitch, masanın başına geçti, yaşlı kadınla şakalaşmaya koyuldu. Bu kadar güzel yemeği çoktandır yemediğini söyledi.

Agatha Mikhailovna bu sözlerle çok sevindi.

Levine üzüntüsünü atmaya bir türlü başarılı olamıyordu. Bir soru sormak istiyor, ama bu soru ne zaman sorması gerektiğini ve nasıl soracağını bir türlü kestiremiyordu. Stephane Arcadieitch, odasına girmiş, makyajını yapmış, yatağına uzanmıştı bile. Levine onun çevresinde dolaşıyor, çeşitli konulardan söz açıyor ama bir türlü asıl konuya gelemiyordu.

"Hayatımızda her şey güzel biçimlere giriyor artık" dedi.

"Evet" dedi Oblonsky esneyerek, "Örneğin tiyatrolar, elektrikle yapılan ışık oyunları."

"Evet, elektrikli ışık oyunları" dedi Levine. Sonra birdenbire sordu:

"Şu Wronsky nerede şimdi?"

Stephane Arcadieitch, esnemesini keserek, "Wronsky mi? Pe-tersbourg'da şimdi. Sen gittikten sonra o da ayrıldı. Moskova'ya dönmedi bir daha." Sonra dirseğini masaya dayayıp, çenesini avuçlarının içine alarak, "Biliyor musun Kostia, senin bu işte çok suçun var" dedi. "Bir rakipten korktun. Halbuki o zaman sana, hanginizin daha şanslı olduğunuzu bilmediğimi söylüyordum. Oysa sen..." Tekrar esnedi. Ağzını açmamaya çalışıyordu.

Arına Karenina

185

Levine kendi kendine, "Acaba benim yaptığım tekliften haberi var mı?" dedi Yüzünde kurnazlık belirtileri görülüyordu. Kızardığını anja-yıp söz söylemeden Oblonsky'ye baktı.

Oblonsky devam etti, "Kız biraz öte tarafa meyleder gibi olmuştu, ama bu gözlerinin kamaşmasından ve annesinin tesirinden ileri geliyordu..."

Levine kaşlarını çatı. Reddedilmesinden duyduğu acı yeniden içini doldurmuştu. Ama kendi evindeydi şimdi. İnsan evinde kendini kuvvetli hisseder.

"Soyluları gördü de gözü kamaştı demek istiyorsun. Wronsky!ain soyluluğu nedir? Ben neden küçük görülmüş olayım? Babası dalavereci, annesi ne olduğu belirsiz bir kadın. Benim bildiğim soylular birkaç nesil atalarını kolaylıkla gösterebilirler. Bu atalar zeki ve namuslu adamlardır. Kimseye muhtaç olmamışlardır. Ben böyle bir yığın aile tanırım. Senin bile durumun bence doğru değil. Maaş alarak yaşıyorsun. Kimseden maaş almak istemem. Gerçek soylular bizim gibi kendi kendilerine yaşayanlardır. Yoksa başkalarının eline bakanlar değil..."

"Kimden sözediyorsun?" dedi Oblonsky gülerek, arkadaşının kendisinden sözettiğini biliyordu. "Wronsky hakkında doğru söylemiyorsun. Neyse, ben senin yerinde olsam, hemen Moskova'ya gider ve..."

"Olmaz, sen benim başıma neler geldiğini bilmiyorsun. Catherine Alexandovna'yı istedim ve evleme teklifim reddedildi. Küçük düştüm..."

"Ne olacak bundan? Deli misin Sen?"

"Bundan sözetmeyelim. Her şey belli artık."

"Stiva bana kızmadın değil mi?" diye ekledi.

"Yok canım. Birbirimizden bir şey saklamamız hoşuna gidiyor. Sabahleyin ne güzel av vardır kimbilir. Gidelim mi? Uyumasam da olur. Avdan doğru Gara giderim."186

"Olur."

Wronsky tutkusuna kendisini kapıp koyuverdiği halde, yaşamın dış görünüşü bakımından herhangi bir değişiklik yapmamıştı. Sosyetedeki ve askerlik yaşamındaki ilişkilerini korumuştı. Alaydaki yeri onun yaşamında hâlâ önemli bir yerd. Çünkü hem ödevi seviyor, hem de arkadaşları tarafından seviliyordu. Wronsky arkadaşlarının kendisine karşı duydukları anlıyor ve bu duygularını boşa çıkarmamayı bir ödev gibi görüyordu. Zaten kendisi de hoşuna gidiyordu.

Arkadaşlarına aşk macerasından bir tek kelime bile çıtılatmıyordu. Birlikte eğlendikleri zaman (zaten az içiyordu) densizlerin kendi gönül sorunlarında imalara kalkışmalarının hemen önüne geçiyordu. Ama duyduğu tutkuyu bütün şehir biliyordu. Gençler, Wronsky'nin aşkına en fazla zararı dokunan şeyden yani Karenin'in mevkiiinden dolayı ona özeniyorlardı.

Anna'nın namusluluğundan her an söz edilmesini kıskanan genç kadınların çoğu, işlerin bu yolu dökülmesinden memnun olmuşlardı, şimdi genç kadını küçümsemenin sırası gelmesini bekliyorlardı. Zamanı gelince, Anna'nın üzerine atacaktan çamuru şimdiden hazır tutuyorlardı. Deneyimli insanlar kötü bir şeylerin hazırlanmakta olduğunu anlayıp üzüliyorlardı.

Wronsky'nin yaşlı anası oğlunun Anna ile olan ilişkisini öğrenince sevinmişti. Genç bir insan için en yararlı şeyin, yüksek sosyetedeki geçirilen bir aşk macerası olduğunu düşünüyordu. Çocuğuna çok düşkün görünen Anna'nın böyle maceralara atılmasına da şaşmamıştı. Güzel ve genç bir kadın başka türlü hareket edemezdi. Ama Wronsky'nin, sırf alayından ve Anna'nın yakınından ayrılmamak için daha yüksek bir mevkii reddettiğini ve aralarındaki bağlantının, Werthervari bir te-

187

ragedyaya döndüğünü anladığı zaman canı sıkılmıştı. Wronsky, Moskova'dan ayrılalı beri annesi onu görmemişti. Kardeşine söyleyerek, Wronsky'i görmek istediğini bildirdi. Wronsky'nin ağabeyisi olan bu erkek kardeşi de durumdan memnun değildi. Wronsky'nin evli bir kadınla ilişkisi olmasını değil, (çünkü evli olduğu halde kendisinin de bir dansöz metresi vardı) bu ilişkinin yüksek çevrelerde hoş görülmemesini ve kardeşi için kötü olabileceğini düşünüyordu.

Askerlik ve aşk yanında Wronsky'nin delice sevdiği bir konu daha vardı. Bu konu birincilikti. O yaz subaylar arası at yarışları yapılacaktı. Yarışa katılacağını bildirerek, safkan bir İngiliz kısrığı aldı. Bu yarışlar onu çok ilgilendiriyorlardı. Aşk ve at sevgisi birbirine ters midir? diye düşünüyordu Wronsky. Anna'nın duyurduğu şiddetli tutkularından duyduğu yorgunluğu hafifletmek için böyle uğraşılara gereksinimi vardı.

Krasneo Selo'da yarışın yapılacağı gün Wronsky subay kantinine gelerek bir biftek yedi. Yarışa gireceği için kilosunun artmaması gerekiyordu Bu yüzden unlu ve şekerli besinlerden yemiyordu. Masaya oturdu, paltosunu çıkardı, içinden beyaz yeleği gözüktü. Fransızca bir roman çıkardı. Dirseklerini masaya dayayarak, okumaya dalmış gibi göründü. Ama bunu sırf gelen gidenlerin kendisini rahatsız etmemesi, oyalamaması için yapıyordu. Düşünceleri başka yerdeydi.

Anna'nın, yarışlardan sonra kendisine vermiş olduğu randevuyu düşünüyordu. Anna acaba gelebilecek miydi? Üç gündür görmemişti genç kadını. Çünkü kocası yabancı ülkelerde yaptığı bir geziden Pe-tersbourg'a geri gelmişti.

Nasıl emin olabilirdi bundan? Son olarak Wronsky'nin kuzeni Betsy'nin villasında buluşmuşlardı.

189

du. Oraya gidebilir miydi şimdi?

"Betsy'nin beni gönderdiğini, Madam Karenin'in yarışlara gelip gelmeyeceğini öğrenmek istediğini söylerim. Evet, onların evine gidebilirim" diye karar verdi. Anna'yı görebileceğini düşününce yüzünde pınl pırl bir mutluluk belirtisi görüldü.

"Benim kızağımı hazırlamalarını bildir" dedi garsona. Sonra kendisine uzattığı gümüş tabaktası sıcak bifteği aldı.

Bilardo salonundan, topların ve istakalann gürültüleri, gülüşen, bağıışan subayların sesleri geliyordu. Kapıda iki subay belirdi. Birisi çok gençti yeni mezun olmuştu. Öteki yaşlıydı. Işıslak gözleri vardı. Bileğinde bir bilezik görölüyordu.

Wronsky onlara baktı, sonra hem okumaya, hem de yemek yemeye devam etti. Onları görmemiş gibi davranıyordu.

İri yarı subay, yanına oturarak, "Kuvvetlendiriyorsun kendini, ha?" dedi.

Wronsky kaşılarını çattı. Ona bakmadan, "Görüyorsun işte" dedi.

Subay yanındaki gence bir sandalye uzatarak, "Şişmanlamaktan korkmuyor musun?" dedi Wronsky'ye.

Wronsky, hoşnut olmadığını belirten bir şekilde ağzını büzerek, "Neden korkmuyor muyum?" diye sordu.

"Şişmanlamaktan.."

Wronsky yanıt vermeden, "Garson şarap getir" diye seslendi... Sonra okuyabilmek için, kitabını tabağının öteki yanına geçirdi.

İri yan subay şarap listesini alarak, gence uzattı.

"Bak bakalım, ne içeceğiz?"

Genç, Wronsky'ye kaçamak bir şekilde bakıp belirsiz bıyıklarını kıvırmayaç alışıarak, "Ren şarabı içelim istersen" dedi.

Onun kıpırdamadığını görünce, yerinde kalkarak, "Haydi bilardo salonuna gidelim" dedi arkadaşına.

İri yan subay da kalktı. Kapıya doğru ilerlediler.

Tam o sırada yakışıklı bir süvari yüzbaşı girdi içeri. İki arkadaşına küçümsercesine selam verip, Wronsky'ye doğru ilerledi.

Wronsky'nin omuzuna kocaman elini koyarak, "Sonunda seni görebildim" dedi. Wronsky hoşnut olmamış bir anlama bürünmüş olan yüzünü çevirdi, karşısındakini görünce gülümsedi:

"İyi yaptın Alexis. Yemeğini ye, bir kadeh de üzerine iç..."

"Karnım pek aç değil."

Süvari yüzbaşı Yashvine alaycı bir davranış takınarak subaya bakarak, "Bunlar da birbirlerinden ayrılmazlar" dedi. Uzun bacaklarını kıvınp bir sandalyeye oturdu.

"Dün akşam neden tiyatroya gelmedin? Çok güzeldi. Nereledeydin?.."

"Teverskyolar'da kalıp geciktim."

"Ha..."

Yashvine içkici ve kumarbaz birisiydi. Alaydan Wronsky'nin en yakın arkadaşıydı. Bu adamın prensip sahibi olmadığı söylenilemezdi ama prensipleri ahlâka tamamen ters prensiplerdi. Wronsky onun fizik gücüne şaşıyordu. Küp gibi içiyor ve istemediği zaman uyumuyordu. Manevi kuvveti de hoşuna gidiyordu. Bu yüzden arkadaşları da, ko-mutanlar da onu saygı göstermekten geri kalmıyorlardı. İngiliz kulü-bündeki en yaman kumarbaz oydu. Çünkü her zaman sarhoş olduğu için, gayet sakin ve soğukkanlılıkla en büyük miktarları öne sürmekten çekinmiyordu.

Wronsky'i Yashvine'in kendisini, mevkii ve servetini gözüne almadan sevdiğini bildiği için ona daha hayranlık duyuyordu. Yashvine onu Wronsky olduğu için seviyordu. Bu yüzden, aşkından kendisine sözedebileceği bir tek adam varsa o da Yashvine'ydı. Gerçi Yashvine duyguların hepsini küçümserdi ama Wronsky'nin duyduğu tutkuyu kavrayabilecek anlayışa sahipti. Sonra Yashvine'in dedikodudan zerre kadar hoşlanmayan bir insan olduğunu da biliyordu.

k190

Tverskyo ismi geçince, Yashvine simsiyah parlak gözlerini arkadaşlarına dikip, "Ha, evet" demişti.

"Peki sen ne yaptın? Sıkıldım mı?"

"Sekiz bin ruble kaybettim. Üçünü geri alacağımı sanmam."

"Desene sana para kaybettiriyorum" dedi Wronsky gülerek. Arkadaşı onun adına büyük bir para için

oynamıştı.

"Yok canım, ben kaybetmem. Mahotine korksun."

Konuşma daha sonra at yarışlarına geçti. O günlerin en ilgi çekici konusu buydu zaten.

Wronsky ayağa kalkarak, "Tamam bitirdim" dedi Yashvine de aynı anda ayağa kalktı.

"Bu kadar erken yemek yiyemem ama bir şeyler içerim" dedi. Sonra akisler yapan bir sesle, "Garson, şarap getir" diye seslendi. Bu ses alayda herkesin bildiği bir şeydi. "Hemen eve gidiyorsan içmeme gerek yok. Seninle birlikte gelirim" diye ekledi.

Wronsky'nin kocaman bir izba'sı vardı. Tertemiz olan bu izba, paravana ile ikiye ayrılmıştı. Wronsky Petersbourg'daki evinde birlikte bulunduğu arkadaşı Petritzky ile burada yani kampta da beraberdi. Yashvine ve Wronsky içeri girdikleri zaman Petritzky uyuyordu.

Burnunu yastığına gömmüş, uyuya kalmış olan Petritzky'nin omu-zunu dürtten Yashvine, "Yeter artık, hadi kalk bakalım" diye seslendi.

Petritzky ayağa fırlayıp çevresine bakındı.

Wronsky'e dönerek, "Kardeşin geldi. Tekrar uğrayacağını söyledi" dedi. Sonra yorganı başına çekerek yeniden yattı.

Yorganını çekerek eğlenen Yashvine'e, "Yashvine rahat bırak beni" dedi. Sonra gözlerini açarak, "Ağzımda kötü bir tat var, bunu geçirmek için ne içmem gerektiğini söyleyen daha iyi edersin" dedi.

Arma Karenina

191

Yashvine kalın sesiyle, "Hiçbir şey alkollü sert bir içkinin yerini-tutamaz" dedi. Kendi sesiyle kendisi alay ederek, "Tereschenko, efen-

1*

dine sert bir içki ve salatalık getir hemen" diye bağırdı.

"Gerçekten mi?" dedi Petritzky. "Ama sen de içmelisin, iki kişi olursa olur. Wronsky sen içmez misin?"

Sonra bir çarşafa sarılmış olarak yatağından atladı, yürüyerek, Fransızca bir şarkı tutturdu... "Bir zamanlar bir Thule kralı varmış."

"Wronsky, içiyor musun?"

Hizmetkârlarından birisinin getirdiği paltoyu giymekte olan Wronsky, "Sen gidip biraz hava alsana" dedi.

Yashvine, Wronsky'e "Sen nereye gidiyorsun?" dedi. Kapıda üç atlı arabanın durduğunu görmüştü.

"Önce atlan görmeye, sonra Branskyler'e. Onunla bir işim var."

Bransky'ye para götürüleceğine söz vermişti. Bransky bir hayli uzakta oturuyordu. Bunları söylediği zaman arkadaşları onun başka bir yere gideceğini de anlamışlardı.

Petritzky, "Bransky'nin ne diyeceğini biliyoruz biz" der gibi gözünü kırparak, tekrar şarkı söylemeye koyuldu.

Yashvine, "Fazla geç kalma" dedi. Sonra pencereden bakarak konuyu değiştirmek için, "Benim sattığım at işine yaradı mı?" dedi.

Wronsky tam dışarı çıkacağı sırada, Petritzky onu durdurarak seslendi.

"Bir dakika kardeşin senin için bir mektup, bir de not bırakmıştı. Ne yaptım onları acaba? Bütün sorun işte bu" dedi, işaret parmağını yüzün doğru kaldırarak.

Wronsky gülümseyerek, "Ne sersem adamsın? Söylesene yerini?" dedi.

"Şömineyi yakmamışsın, öyleyse şuralarda bir yeredir."

"Bırak bu masalları. Mektup nerede?"

"Unuttum diyorum sana. Belki hepsini rüyada görmüşümdür. Dur 192

193

bir dakika kıзма. Benim gibi içmiş olsaydın, nerede yattığını bile bilmezdin. Hatırlamaya çalışacağım."

Petritzky paravanın arkasına geçip yattı.

"Ben böyle yatmıştım, ağabeyin de şuradaydı. Evet, evet tamam şimdi. İşte buldum."

Bunları söyledikten sonra, şiltenin altından bir mektup çıkardı.

Wronsky mektubu ve notu aldı. Tahmin ettiği gibi, mektup annesinden geliyordu. Gelip kendisini görmediği için bir sürü yakınmalarla doluydu. Kardeşi yazdığı notta, kendisiyle konuşmak istediğini belirtiyordu.

Neyin söz konusu olduğunu anlamıştı. "Onlara ne?" dedi Sonra yolda daha dikkatli okumak üzere kâğıtları buruşturarak paltosunun düğmelerinin arasına soktu.

İzbasından çıkarken iki subayın geldiklerini gördü. Bunlardan birisi kendi alayındandı. Wronsky'nin izbaşı zaten bir çeşit topları yeri gibiydi.

"Nereye gidiyorsun?"

"Peterhofa işlerim var."

"At geldi mi?"

"Evet ama henüz görmedim."

"Mahotine'in Gladiator'u topallıyomuş diyorlar?"

"Saçma. Ama bu çamurda nasıl koşturacaksınız onları?"

Petritzky yeni gelenleri görünce, "İşte beni kurtaracak olanlar" dedi. Emir eri önünde duruyor, sert alkollü bir içki ve salatalıkları bir tepsi içinde tutuyordu. Kendime gelmem için, Yashvine içmem gerek-ly tiğini söyledi."

"Size izin verdik geceleyin. Ama bu yüzden bir türlü uyuyama-| dik" dedi subaylardan birisi.

Petritzky, "Size anlatayım, bakın" diye hikâyesine başladı. Wol-kof damın üzerine çıktı, oradan, bize çok üzüntülü olduğunu söyledi.

O zaman biraz müzik çalalım. Bir ölüm marşı çaldık. Marşı duyunca Walkof damda uyudu."

"İç şunu bakayım" dedi Yashvine. "Sonra biraz Selt suyu ve bol bol limon yersin. Sonra da yarım şişe kadar şampanya içersin..." Bir annenin çocuğuna ilaç verdiği gibi hareket ediyordu Petritzky'ye karşı.

"İşte sağduyu dediğin budur. Wronsky biraz dur. Bizimle beraber

iç.

"Hayır beyler, bugün içmiyorum ben. Hoşçakalın."

"Neden? Ağırlaşacağından mı korkuyorsun? Öyleyse biz de yalnız içeriz. Selt suyu ve limon getirsinler."

Tam dışarı çıkacağı sırada, "Wronsky!" diye bağırdı.

"Ne var?..."

"Ağırlaşmamak istiyorsan saçlarını kes, özellikle alnındakileri." Gerçekten de Wronsky'nin saçları dökülmeye başlamıştı. Gülmeye başladı. Saçlarının seyrekleştiği alnına doğru kasketini eğerek dışarı çıktı ve arabasına bindi.

"Atları görmeye gidelim!" dedi.

Mektupları tekrar okumak istiyordu ama atından başka bir şey düşünmek istemediği için bu işi geriye bıraktı.

Geçici ahır olarak kullanılan baraka, koşu alanının sonunda bulunuyordu. Ata o ana kadar sadece onu yetiştiren binmiş olduğu için Wronsky bineceği hayvanın ne gibi bir durumda olduğunu bilmiyordu. Seyircilerden birisi arabayı uzaktan çağırıp hemen yetiştiriciyi çağırdı. Yetiştirici, çenesinde bir tutam sakal bulunan, kupkuru bir İngi-lizdi. Bütün jokeyler gibi kollan iki yanda ve sallana sallana yürüyerek efendisini karşılamaya gelen yetiştiriciye Wronsky:194

"Fru Fru Nasıl?" diye İngilizce sordu.

ingiliz boğazdan gelen bir sesle, "Ali right Sır (İyidir efendim) dedi. Sonra şapkasını çıkardı. "İçeri gitmeseniz daha iyi. Ağızlık taktım. Bu onu huylandırıyor, içeri girilirse adamakıllı huylanacak."

"Ama gireceğim, görmek istiyorum."

İngiliz kızmış, yine ağzını açmadan, "E peki, peki" diye yanıt verdi ve salına salına ahırın yolunu tuttu. İçeride beş at vardı. Hepsi kendilerine ayrılmış olan bölmelerde duruyorlardı.

Wronsky'nin en önemli rakibi olan Mahotine'in Gladiator isimli atı da orada olmalıydı. Wronsky onun atını görünce deli oluyordu.Ama yarış kurallarına göre onu kendine göstermelerini isteyemezdi. Soru da soramazdı.Koridor boyunca yürürken seyis ikinci bölmenin kapısını açtı. Wronsky beyaz ayaklı, canlı bir at gördü. Bu Gladia-tor'du. Ama hemen "Fru Fru"nun bulunduğu tarafa döndü.Sanki, kendisine gönderilmemiş açık bir mektup görmüş de başını yana çevirmişti.

İngiliz, "Bu Mak... Mak...'ın atı dedi", ismi bir türlü söyleyemiyordu. Kapkara tırnaklı parmaklarıyla Gladiatör'un bulunduğu bölmeyi gösteriyordu.

"Mahotine demek istiyorsunuz. Evet.. Benim tek tehlikeli rakibim odur."

"Ona binseydiniz sizin üzerinize bahse girerdim" dedi İngiliz.

Komplimandan hoşnut olan Wronsky, gülümseyerek, "Fru Fru daha çeviktir. Bu daha sağlamdır." dedi.

"Manalı koşularda bütün sorun binicilik sanatına dayanır" dedi İngiliz. Sonra "Yani Pluck'a dayanır" dedi.

Wronsk, Pluck'tan yani soğukkanlılık kendisi ve cesarettten yana hiçbir eksiği olmadığını biliyordu. Kimsenin kendisi kadar soğukkanlı ve cesur olamayacağını dabiliyordu.

"İyice terlemek gerekmiyor muydu?" dedi İngilizce.

Arına Karenina

İngiliz yanıt verdi: "Hayır, yüksek sesle konuşmayın lütfen hayvan huylanıyor". Kapalı bölmenin ardından ayak sesleri duyuluyordu.

Kapıyı açtı, Wronsky hafifçe aydınlatılmış bölmeye girdi. Ağız-lıklı yağız bir at, sinirli sinirli yerdeki taze otları çiğniyordu. Wronsky atın söylenilenlere pek de uygun olmadığını, vücut yapısında birçok eksiklik ve kusurlar bulunduğunu farkettiler, ama önemli olan ve bütün bu kusurları unutturan bir nokta bu atın cins bir at, soylu bir hayvan olmasıydı. İpek gibi ince ve pürüzsüz bir deri altında kaslarının arasın-dabeliren damar ağları görülmüyordu. Gözlerinde, burnunda, hareketlerinde güzel bir şey vardı. Sanki hayvanın bir konuşması eksikti. Wronsky onu incelerken, onun da kendisini anladığını anlamıştı, içeri girdiği zaman derin bir nefes almış, gözlerinin beyazlarını gösterecek şekilde yan tarafa bakmış ayaklarının üzerinde yaylarla tutturulmuş gibi sallanmıştı.

"Görüyor musunuz ne kadar huylu?" dedi İngiliz. Wronsky hayvana yaklaşarak, onu yatıştırmak için "Hey güzelim şey" dedi. Ama Wronsky yaklaştıkça hayvan huylandı. Başını ve boynunu okşadığı zaman yatışır gibi oldu. Yumuşak derisinin altındaki kasları belli oluyordu.

"Yavaş şekerim, yavaş" dedi Wronsky. Sonra hayvanın gayet iyi-bir durumda olduğundan emin olarak ahırdan dışarı çıktı.

Ama hayvanın hareketliliği binicisini de etkilemişti. Wronsky de bir an önce harekete geçmek için can atıyor, yerinde duramıyordu. Bu şaşırtıcı ve hoş bir durumdu.

"Saat altıbuçukta koşu alanında bulunacağınızdan eminim" dedi, İngilizce.

"Merak etmeyin, her şey hazır olacak. Nereye gidiyorsunuz efendim?"

"Brusky'yi göreceğim, bir saate kadar dönmüş olurum." "Bugün bu soru bana ne kadar çok sordular?" diye düşündü. Ki-196

zarmıştı. İngiliz ona dikkatle bakıyordu, sanki efendisinin nereye gittiğini biliyordu.

"Önemli olan, yarıştan önce sakın bir durumda olmanızdır. Üzül-memelisiniz" dedi.

Wronsky gülerek ve arabasına atlayarak, "Ali right" dedi. Peter-hof a gidiyordu.

Henüz pek az ilerlemişti ki, sabahtan beri kapalı olan gökyüzü daha da karardı. Çok geçmeden yağmur yağmaya başlamıştı.

"Yer zaten çamurluydu, şimdi bataklık olacak" diye düşündü Wronsky.

Kendi kendisiyle başbaşa kalmasından yararlanarak annesinin ve kardeşinin mektuplarını açıp okudu.

Hep aynı hikâyeydi bu. Kardeşi ve annesi onun gönül işlerine daima burunlarını sokarlardı. Bu onu tedirgin ediyor, hatta hiç alışkın olmadığı bir duyguya yani öfkeye sürüklüyordu.

"Niye benimle ilgileniyorlar, ne istiyorlar benden? Bunun nedeni bu işte anlayamadıkları bir yön olmasında. Sıradan bir gönül macerası olsaydı bir şey demezlerdi. Ama bu kadının benim için bir gönül eğlencesi olmadığını anlıyorlar. Bu kadının yaşamım kadar değerli olduğunu anlıyorlar. "Kaderimiz ne olursa olsun onu yapan biziz" diye düşündü. "Biz" kelimesini düşünürken kendini bu kelime ile Anna'ya başlamış oluyordu. "Bir de kalkmışlar bana yaşamı öğretecekler. Bari yaşamın ne olduğunu bilseler. Bu aşk olmasa benim için ne zevk ne de acı olmayacağını kısacası yaşam diye bir şey olmayacağını onlara anlatmak olanaksız."

Bu kadar endişeli olmasının nedeni, için için kendisinin haklı olduğunu düşünmesiydi. Anna'ya olan aşkının hemen geçen ve geriye acı ya da tatlı anılardan başka bir şey bırakmayan bir gönül macerası olmadığını biliyordu. İçinde bulundukları durumu kendileri gizleyişlerini, yalan söylemeleri gerektiğini biliyor, bunları acı duyarak yapıyor-

197

du. Tutkularının şiddeti bu tutkudan başka bir şey düşünmemelerini gerektirdiği halde onlar durmadan başkalarını düşünmek zorunda kalıyorlardı.

Bu yalan söylemek ve saklamak dolu davranış Wronsky'nin yaratılışına uymuyordu. Bundan çok acı duyuyordu. Anna'nın da bu durumda kalmış olduğu bir utanç duyduğunu biliyordu.

Anna'yla ilişkiye geçtiğinden beri derin bir tiksinti duygusuna kapıldığı oluyordu. Kimden tiksiniyordu böyle. Anna'nın kocasından mı? Kendisinden mi? Başkalarından mı? Bilmiyordu. Bu yüzden duygudan kaçınmak istiyordu.

"Evet bu kadın bir zamanlar şanssız ama sakın ve gururlu bir kadındı. Ama artık böyle değildi. Öyle gözükmek istese de değiştiremezdi bunu."

Artık bu sahte yaşamı sona erdirmek gerektiğini düşündü. Bunu bir an önce yapması daha doğru olacaktı.

"Her şeyi bırakıp, aşkımızla başbaşa kalarak bir yerlere gitmeli, gözden kaybolmalıyız" dedi.

Sağanak hemen geçmişti. Wronsky, güneş ışınlarını damlaları ve yaşlı ıhlamur ağaçlarının yapraklarını

parıldattığını görüyordu. Su damlardan akıyor ve sanki ağalar gülümseyerek damlalarla ıslanmış dallarını silkeliyorlardı. Yağmurun koşu alanına yapacağı kötü 'etkilerden çok, yağmur yüzünden Anna'nın tek başına olacağını düşündü. Çünkü seyahatten gelmiş olan Alexis Alexandrovitch, henüz Petersburg'dan yazlık yerine gitmiş değildi.

Wronsky dikhati çekmemek için arabayı evden uzak bir yerde durdurdu. Kapıyı çalmadan yürüyerek içeriye girdi.

Bir bahçivana, "Beyefendi geldiler mi?" dedi.198

"Hayır henüz gelmediler. Hanımefendi içeride, lütfen kapıyı çalın."

"Hayır bahçeden gitmeyi tercih ederim."

Anna'nın yalnız olduğunu öğrenince ona sürpriz yapmak istemişti. Kendisini beklemesine olanak yoktu. Ses çıkarmadan kumlu yollarda yürüdü, evden bahçeye açılan taraçaya kadar geldi. Yolda aklına gelen sıkıntılı durumların hepsini unutmuştu. Genç kadını karşısında görmekten başka bir şey istemiyordu. Bütün düşündüğü buydu. Tam merdivenleri çıkarken, birden her an unuttuğu ve Anna ile olan bağıni kötü bir duruma sokan oğlunun varlığı, orada olabileceği aklına geldi. Bir şeyler anlamak ister gibi bakıyordu bu çocuk.

Bu çocuk buluşmalarının en büyük engeliydi. Çocuk yanlarında olduğu zaman, başkalarının duyması tehlikeli olan bir tek kelime söylemiyorlardı. Hiçbir şey yokmuş gibi konuşuyorlardı ama bütün bunlara rağmen Wronsky, küçük Serge'in araştırmacı ve meraklı bakışlarını hep üzerinde duyuyordu. Çocuk içgüdüleriyle bu adamla annesi arasında kavrayamadığı bir bağlantı olduğunu anlıyordu sanki.

Serge bu adama karşı nasıl davranması gerektiğini de bir türlü kestiremiyordu. Çocuklara özel sezgiyle, babası, eğitmeni ve hizmetçisinin bu adamdan tiksindiklerini, annesinin ise en iyi arkadaşı gibi davrandığını anlıyordu.

"Ne yapmam gerek, anlamıyorsam benim suçum mu bu?" diye düşünüyordu küçük. Wronsky'i o kadar endişelendiren davranışlarının nedeni bunlardı. Çocuğa karşı çekingenlik ve tiksinti duyuyordu. Anna ve Wronsky, pusulalarına bakıp yanlış yola gittiklerini anlayan, ama bunun önüne geçemeyen yolculara benziyorlardı. Mahvoldukları-nı anlıyorlardı. Çocuk onlara şaşmaz bir pusula gibi görünüyordu.

O sırada Serge evde değildi. Anna oğlunun dönüşünü beklemek için, üzerinde beyaz bir elbise olduğu halde, terasın bir köşesinde oturmuştu. Bitkiler ve çiçeklerin ardındaydı. Bu yüzden Wronsky'nin gel-

199

diğini duymamıştı. Genç adam, Anna'nın bukleli simsiyah saçlarını, ellerini, kollarını her görüşünde bu güzellik karşısında yeniden şaşın- • yordu. Olduğu yerde duruyor ve onu şaşkınlıkla seyrediyordu. Anna Wronsky'nin geldiğini içgüdüleriyle hissetmişti sanki. Wronsky'i adımını atmadan Anna'nın kendisine döndüğünü gördü. Wronsky Fransızca konuşarak,

"Neyiniz var, hasta mısınız?" dedi.

Ona doğru koşmak istiyordu ama görecekle diye korkuyordu. Çevresine şöyle bir göz attı. Bu çeşit hareketler ona derin bir utanç duygusu veriyordu.

Anna ayağa kalkıp dostunun elini hızla sıkarak, "Hayır iyiyim. Seni beklemiyordum" dedi.

"Tanrım... Ellerin ne kadar soğuk."

"Gezmeye gitmiş olan Serge'in gelmesini bekliyordum. Bu taraftan gelecekler. Yalnız olduğum için korktum."

Sakin olmaya çalıştığı halde dudakları titriyordu.

Wronsky Fransızca konuşuyor, Rusça konuşsa tehlike gösterecek olan "Sen" sözünden kaçınmış oluyordu, "Sizi görmeden bu günü geçirmem olanaksızdı, geldiğim için başışlamanızı dilerim" dedi.

"Başışlanacak bir şey yok. Çok mutluyum."

"Hasta mısınız, yoksa üzgün müsünüz?" dedi Wronsky ona doğru eğilerek. "Ne düşünüyor sunuz?"

Anna gülerek, "Hep aynı şeyi düşünüyorum" dedi.

Bu gerçektir. Günün her saatinde mutluluğu ve şanssızlığından başka bir şey düşünmüyordu. Başkaları örneğin, Touth kewitch ile ilgisi olan Betsy bu sorunlara pek aldırıyorlardı. Bu düşünce genç kadını o gün her zamankinden daha fazla üzmüştü. Wronsky onun düşüncelerini dağıtmak için yarışlardan ve yapılan hazırlıklardan sözetti.

Wronsky'e bakan Anna, "Acaba söylemeli mi yoksa söylememeli-yim mi?" diye düşündü. "Ne kadar mutlu bir durumu var. Başımıza200

gelenin ne kadar önemli olduğunu bilmiyor belki?" Wronsky birden sözlerini keserek, "Ben içeri girdiğimde ne düşündüğünüzü açıkça söylemediniz rica ederim söyleyin" dedi.

Anna yanıt verdi. Başını eğmişti. Güzel gözlerini ona doğru kaldırdı. Bakışlarında sorular vardı. Koparılmış bir yaprağı elinde evirip çeviriyordu. Wronsky'nin yüzünde karşısındakine hayranlık ve bağlılığını belirten bir anlam ortaya çıkmıştı.

Wronsky, "Biliyorum önemli bir şeyler oldu. Sizin üzüntülerinizi paylaşamazsam acı duyarım biliyorsunuz. Lütfen söyleyin" dedi.

"Söylediğim önemini anlamazsa onu bağışlamam. Böyle bir sınava sürüklemektense ona bunu söylememek daha doğru olur" diye düşündü Anna. Elleri titriyordu.

"Tanrım... Ne var Anna?" dedi Wronsky ellerini tutarak.

"Söyleyeyim mi?"

"Tabii söyle," dedi.

Anna ağır bir şekilde, "Hamileyim" dedi.

Elindeki yaprak daha fazla titremeye başlamıştı ama Wronsky'nin yüzünden bakışlarını ayırmıyordu. Bu itirafı nasıl karşılayacağını görmek istiyordu.

Wronsky sapsarı kesildi. Konuşmak istedi ama beceremedi. Avuçlarında tuttuğu Anna'nın elini koyuverdi.

"Evet bu olayın bütün önemini anlayabiliyor" diye düşündü Anna. Wronsky'nin elini tuttu.

Ama Wronsky'nin kendisi gibi duyduğunu düşünerek aklanıyordu. Wronsky bu haberi duyunca, günlerdir duyduğu tiksinti ve utancın en yüksek noktasına geldiğini ve artık bir şeyler yapmak gerektiğini anlamıştı. Artık Anna'nın kocasından hiçbir şey saklamak olağan değildi. Bu durumdan kurtulmak gerekiyordu. Anna'nın sıkıntısı ona da geçmişti. Ayağa kalkıp, konuşmadan odanın içinde bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı.

Sonra Anna'ya yaklaşp, kesin bir sesle,

"Aramızdaki bağlılığın geçici bir şey olmadığını biliyorduk. Şjm-di kesin bir karar verip bir şeyler yapmamız gerekiyor" dedi ve etrafına bakındı.

"Bir şeyler yapmak mı? Ne yapabiliriz Alexis?" dedi Anna

Anna yatışmıştı, ona tatlı tatlı gülümsüyordu.

"Kocanızı terketmelisiniz. Birleşmeliyiz."

"Birleşmiş değil miyiz?"

"Hayır değiliz. Tamamen birleşmeliyiz."

Anna, içinde bulunduğu durumu düşünerek "Ne yapabiliriz. Söyle bana" dedi.

"Bir durum ne kadar kötü olursa olsun kurtulma çaresi bulunabilir. Ama karar vermek gerek. Senin sürdüğün şu hayat her şeyden acı. Her şeyin sana ne kadar acı verdiğini anlamıyor muyum sanıyorsun? Kocan, çocuğun başkaları."

Anna gülerek "Kocam acı vermiyor bana. Onu tanımıyorum. Onu düşünmüyorum. Var olup olmadığını bile bilmiyorum."

"Samimi değilsin. Bilirim seni. Onun yüzünden de acı çekiyorsun-dur."

"Ama o bir şey bilmiyor ki" dedi Anna . Birden kızardı. Gözleri doldu. "Ondan konuşmayalım lütfen."

Wronsky, Anna'ya durumundan ilk defa söz etmeye ve bu durumu ona aldatmaya ilk defa kalkışmış değildi. Ama bu kadar sert bir şekilde anlatmaya kalkışmamıştı hiç. Anna daima aynı yüzeysel nedenleri ileriye sürüyordu. O zaman Anna'nın daha kuvvetli duyguların esiri olduğunu sanıyor ve karşısındaki kadını anlaşılabilir bir yabancı gibi görüyordu. Ama o gün bu sim çözmeye karar vermişti.202

"Kocam bilsin veya bilmesin, bu durumda kalamazsın artık" dedi.

Hamile olduğunu Wronsky'nin hafif bir şekilde karşılayacağından korkan Anna şimdi onun bu olaydan bu çeşit kesin kararlara varmasına şaşmış, bundan hoşnut olmamıştı. "Peki ne yapalım?" dedi.

"Her şeyi söyleyip onu terketmelisiniz."

"Böyle yaptığımı kabul edelim, bunun sonucu ne olur biliyor musunuz?" Bir an önceki uysal bakışları kötülükle kapanmıştı şimdi. Kocasının konuşma biçimini taklit ederek "Siz bir başkasını seviyorsunuz. Suçlusunuz?" dedi. Sonra yine devam etti: "Böyle bir durumun din, toplum ve aile yaşamı bakımından ne gibi sonuçlar olacağını size daha önce bildirmiştim. Beni dinlemediniz ama isminin ve..." oğlumun diyecekti ama diyemedi. Çocuğuyla alay etmek elinden gelmiyordu. "Kısacası bana böyle bir rezaleti kabul edemeyeceğini ve boşanmamıza yanaşmayacağını söyleyecek. Çünkü bu adam, bir insan değil bir makinedir. Kızdğı zaman çok tehlikeli olur."

Anna kocasının kusurlarını birer birer hatırlamaya çalıştı. Kendini suçlu hissettiği derecede gaddar

davranıyordu kocasına.

Wronsky tatlı bir sesle, "Ama Anna önce gerçeği söylemek gerek. Sonra onun hareketine göre biz de karar veririz."

"O zaman kaçmak gerekecek..."

"Niçin olmalısın. Sizin böyle yaşamazsınız olanaksız olduğunu biliyorum."

"Kaçmak ve açıkça sizin metresiniz olmak" dedi Anna. Wronsky, "Anna!" diye bağırdı.

"Evet metresiniz olmak ve her şeyi kaybetmek..." Tekrar çocuğundan söz etmek istedi ama başarılı olamadı.

Wronsky, Anna gibi yüce yaratılışlı bir kadının içinde bulunduğu durumu kabul edip ondan kurtulmaya çalışmamasını anlayamıyordu. Bütün sorunun Anna'nın söyleyemediği "Oğlum" sözünde toplandığını anlıyordu.

203

Anna evini terkettiği zaman oğlunun babasıyla yalnız kalarak çok kötü bir yaşam süreceğini düşünüyor ve o zaman işlemiş olacağı büyük yanlışlığı gözönüne getirerek hiçbir şeyi düşünemez hale geliyordu. Bu yüzden durumu olduğu gibi görmekten kaçıyor. "Çocuk ne olacak?" sorusunu sormak istemiyordu.

Anna yapay ve sert bir tavırla "Rica ederim bundan söz etme bana" dedi.

"Ama Anna..."

"Hayır söz etme. Bu durum hakkında yargı vermeyi bana bırak. Aşağılık ve adi bir durum bu biliyorum. Ama değişiklik yapmak sandığın kadar kolay değil. Bana bu konuyla ilgili bir şey söylemeyeceğine söz veriyor musun?"

"Söz veriyorum. Ama sen bu durumdayken ben nasıl sakın olabilirim."

"Evet acı çekiyorum ama sen bu konuda konuşmazsan acılarım hafifler."

"Anlıyorum?"

"Biliyorum yalan söyleyince acı duyarsın. Bu yüzden ben de sana acıyorum. Yaşamını benim için adadığını düşünüyorum."

"Aynı şeyi biraz önce ben senin için düşünüyordum. Kendini bana adadığını düşünüyordum. Seni mutsuz kıldığım için kendimi bağışlayamıyorum."

Anna ona yaklaşıp sevgi dolu bakışlarını çevirerek, "Ben mutsuz muyum? Hayır ben mutsuz değilim. İşte mutluluğum."

İçeriye giren küçük Serge'in sesi duyulmuştu. Anna etrafına bakındı ve hemen ayağa kalktı. Ellerini Wronsky'e uzattı. Genç adama uzun uzun aktı. Yüzünü ona yaklaştırıp dudaklarından ve gözlerinden öptü. Sonra ayrılmak istedi ama Wronsky onu tuttu.

"Ne zaman?" dedi tutkulu bir sesle.

Anna alçak sesle, inler gibi, "Bugün saat birde" dedi. Sonra yağ-204

205

mura yakalanıp bir saat altında hizmetçiyle beklemek zorunda kalmış olan Serge'i karşılamaya giderken:

"Betsy gelecek. Yarışlar için hazırlanmalıyım" dedi. Wronsky saatine bakıp hızla ayrıldı...

Wronsky o kadar heyecanlıydı ki saate baktığı halde kaç olduğunu farketmemişti.

Usul usul yürüyerek arabasının bulunduğu yere gidiyordu. Düşüncelere dalmıştı. Uyuyan arabacıyı uyandırdı arabaya binip Brasky'e götürmesini söyledi. B'ir hayli yol gittikleri zaman, saatine tekrar baktı. Gecikmiş olduğunu anladı. Saat beş buçuktu.

O gün birçok yarışlar yapılacaktı. Wronsky'nin katılacağı yarış en son yapılacaktı. Hemen geri dönerse zar zor yetişebilirdi. Ama Bransky'de beş dakika kaldı. Tekrar geri döndü. Petersburg'a dönerken şehre giden bütün arabaları geçiyordu.

Eve geldiği zaman, üstünü değiştirdi. Uşağı ikinci yarışın başlamış olduğunu ve kendisini sorduklarını bildirdi.

Wronsky acele etmeden giyindi. Soğukkanlılığını elden bırakmıyordu. Sonra yarış alanına gitti. Yarış alanı çok kalabalıktı. Ahırların yanında Mahotine'in atı, Gladiatör'ü gördü.

Frou Frou'yu da bölmesinde eğerlemişlerdi. Dışarı çıkarıyorlardı.

"Geç mi kaldım?"

İngiliz "AH right, Ali right" dedi. "Üzülme şimdi."

Wronsky kısırağına baktıktan sonra,tribünlerin bulunduğu yere doğru ilerledi. İkinci yarış sona ermek üzereydi. Subaylar birinciliği alan arkadaşlarını alkışlıyor, bağırıp çağırıyorlardı.

İkinci yarışın sona erdiğini bildiren çingirak çaldığı zaman Wronsky kalabalığa karıştı. Yarışı kazanan subay, atının üzerinden iniyordu. Sanki bir rüyadan uyanıyormuş gibi zorlukla gülümseyerek çevresindekilere baktı. Dostları ve meraklılar çevresini almışlardı.

Wronsky tribünlerin çevresinde dolaşan tanıdıklarından kurtulmak

için kenara çekiliyordu. Ama yine birkaç kişiye rastlamıştı. Niçin geç kaldığını anlamak için ona sorular sordular. Betsy, Anna ve kardeşinin karısını görmüştü. Onlardan da kaçınıyordu.

Ödüller dağıtıldığı ve herkes pavyon tarafına gittiği zaman, Wronsky kardeşinin kendisine doğru geldiğini gördü. Alexandre da Alexis gibi orta boylu bir adamdı, ama ondan daha yakışıklıydı. Üzerinde yarbay üniforması vardı.

Wronsky'e "Mektubumu aldın mı? Seni bulmak olanaksız" dedi.

Alexandre Wronsky hovarda ve içkiye düşkün bir adam olduğu halde yüksek mevki sahipleriyle ilişki durumunda bulunan bir insandı.. Bu yüzden, kendisine bakıldığını bildiği için, kardeşiyle üzüntülü bir konudan sözettği halde gülümsemesini elden bırakmıyordu.

"Mektubunu aldım. Neden endişelendiğini anlayamadım."

"Biraz önce burada olmadığımndan ve Peterhof ta bulunduğundan endişelendim."

"Bu sorunlar yalnız beni ilgilendirir."

"Ama nasıl olur?"

Alexis Wronsky adamakıllı sinirlenmişti. Çenesi titriyordu. Alexandre kardeşinin sinirlendiği zaman ne kadar telikeli olduğunu bildiği için gülümsüyordu. Wronsky "İşlerime karışma" dedi.

"Ben sadece annemizin mektubunu verdim sana. Rica ederim ya--rıştan önce sinirlenme." Sonra uzaklaşırken, "Şansın açık olsun" dedi.

Kardeşi uzaklaşır uzaklaşmaz bir başkası yanına geldi.

"Demek artık dostları tanıımıyorsun?" dedi. Stephane Arcadie-vitch'di bu. Çok şık giyinmiş ve süslenmişti.

"Dün geldim, seni gördüğüme sevindim."

Wronsky bir şeyler söyleyip hemen onun yanından uzaklaştı. Engelli koşu için hazırlanan atların bulunduğu yere doğru gitti.

Frou-Frou çevik adımlarıyla yaklaşıyordu. Biraz ileride Gladiatör duruyordu. Hayvanın biçimli vücudu ve ayakları Wronsky'nin dikkati-206

ni çekti.

Frou Frou'nun yanına gitmek istediği sırada birisi yolunu kesti.

"İşte Karenin" dedi, "Karısını arıyor. Gördünüz mü onu?"

Wronsky Anna'nın bulunduğu tarafa başını çevirmeksizin, "Hayır, görmedim" dedi.

Biraz sonra yarışa katılacak olanların numaraları dağıtıldı. Yarışçılar gayet ciddiydiler. Sararmışlardı.

Wronsky yedi numarayı aldı. Tam on yedi kişiydiler.

"Binin" diye emir verildi.

Wronsky atına yaklaştı. Bütün arkadaşları gibi o da bakışların üzerinde toplandığını düşünüyordu. Bu yüzden içinde bir sıkıntı vardı. Hareketlerine bir ağırlık gelmişti.

İngiliz merasim elbiselerini giyinmişti. Atın başını kendi tutuyordu. Frou Frou sinirli bir şekilde kımıldanıyor, ateşli gözlerle yandan Wronsky'e bakıyordu. Wronsky eğeri inceleyince, İngiliz bu konudaki ustalığından kuşku duyulmasına alaycı bir gülüşle yanıt verdi.

"Binin, heyecanlanmayın" dedi İngiliz.

Wronsky yarışçılara bir kere daha göz attı, içlerinden ikisi çıkış noktasına gidiyorlardı bile. Bir koruma subayı İngilizleri taklit etmek ister gibi iki büklüm, daha şimdiden atını dört nala koşturuyordu. Prens Kuzlof bembeyaz kesilmişti. Bindiği saf kan İngiliz kısırağını dizginlerinden tutmuş götürüyorlardı. Kuzlof un onuruna çok düşkün, ama sinirleri çok zayıf birisi olduğunu herkes bilirdi.

Wronsky ona gülümsedi. Ama en fazla korktuğu rakibi Mahotine ortalarda yoktu.

İngiliz, Wronsky'e, "Acele etmeyin. Engellerin önünde atı kendi haline bırakmayı unutmayın sakın."

"Evet, evet" dedi Wronsky.

"Önden gitmeye çalışın, gidemezseniz cesaretinizi kaybetmeyin. Sonuncu bile olsanız sinirlenmeyin."

207

Wronsky bir sıçrayışta atın üzerine atlayıp, eğere hafifçe oturdu. Dizginleri tartıladı.

İngiliz atın başını bıraktı. Frou Frou başını uzattı, adeta hangi" ayakla yürümeye başlaması gerektiğini

düşünüyordu. İngiliz arkalarından geliyordu. Wronsky sinirli hayvanı yatıştırmaya çalışıyordu.

Çıkış noktasının bulunduğu tarafa yaklaştılar. Wronsky, bir atının ardından dört nala geldiğini duydu. Bu Mahotine'ydi. Yanından geçerken, uzun dişlerini göstererek Wronsky'e gülümsedi. Wronsky tedirgin bir bakışla yanıt verdi. Mahotine'i sevmiyordu. Hele kendisinin yanından dört nala geçip atını huylandırmasına çok kızdı.

Frou Frou dört nala kalktı. Süvarisinin kendisini tuttuğunu görünce koşusunu tırıs çevirdi. İngiliz buna memnun olmuştu. Hâlâ Frou Frou kadar hızla yanlarında koşmakta devam ediyordu.

Yarış dört kilometreydi. Elips şeklinde bir yoldu. Dokuz mania vardı. Dere, iki arşın yükseklikte bir engel, bir çukur, suyla doldurulmuş bir başka çukur, bir iniş, çalılarla doldurulmuş bir çukur (bu aşılması en güç engeldi), bunun ardında bulunan ve yarışçının göremediği bir başka çukur vardı. Yarışçı burada ölüm tehlikesiyle karşılaşabilirdi. Bunlardan sonra da üç çukur daha vardı. Bitiş pavyonunun önündeydi.

Çıkış için süvariler sıraya girmişlerdi. Arka arkaya üç yanlış çıkış yapıldığı için yarışı yöneten yarbey sabırsızlanmaya başladı. Dördüncü çıkış yanlışsız olmuştu.

Gözler ve dübümler yarışçılara çevrilmişti. Her yandan, "İşte yarış başladı" sesleri geliyordu. Seyirciler heyecanlanmışlardı.

İlk başta geride kalan Frou Frou, biraz sonra açılmıştı. Wronsky, zorluk çekmeden önündeki birkaç yarışçıyı geçti. İlerisinde Gladia-208

tör'den ve en önde giden Kuzlof'un atı güzel Dian'dan başka at kalmamıştı Kuzlof heyecandan adeta yan ölü durumdaydı.

tik dakikalarda Wronsky kendisine hakim olamamıştı.

Dereye eriştikleri zaman Diana ve Gladiatör hemen hemen aynı zamanda atladılar. Frou Frou arkalarından, sanki kanatlanmış gibi hafifçe atladı. Wronsky kendini havada hissettiği sırada, derenin öbür tarafında Kuzlof ve Diana'nın yerde debelendiklerini gördü. (Kuzlof dizginleribırakmış, atı üzerine düşmüştü) Wronsky bunları daha sonra öğrendi. İşte o sırada bir şey oldu. Frou Frou'nun tam Diana'nın üzerine basması gerekiyordu. Ama düşen bir kedinin yaptığı gibi, havada sırtını ve ayaklarını gererek, Diana'nın üzerinden aşip öte yanına bastı.

Wronsky, "Hey yavrum, hey" dedi.

Çok geçmeden Wronsky atına tamamen hakim olmuştu.

Pavyonun tam önündeki büyük engele geldikleri zaman Mahoti-ne'le aralarında aynı ara vardı. Pavyonda İmparator, saray çevresi ve büyük kalabalık onların yaklaşmasını gözliyordu. Wronsky bakışların kendi üzerine çevrildiğini gördü. Ama atının kulaklarından başka bir şey görmüyordu. Toprak sanki ortadan kaybolmuştu. Gladiatör engele doğru atıldı, kısacık kuyruğunu havada sallayıp gözden kayboldu. Engele çarpmamıştı.

Bir ses, "Bravo" diye bağırdı.

Tam o anda engel Wronsky'nin gözlerinin önünden bir yıldırım gibi geçti. Atı koşusunu hiç değiştirmeden atlamıştı. Ama Wronsky ardından bir gürültü duydu. Gladiatör'ü görüp acele eden Frou Frou engeli geçerken arka ayaklarını çarpmıştı. Ama koşusunu değiştirmemişti. Wronsky adamakıllı çamura belenmişti. Gladiatör'le aralarındaki aranın kapanmamış olduğunu anlamıştı.

Frou Frou sanki binicisinin düşüncelerini anlamış gibi süratini arttırmış ve Gladiatör'e yaklaşmaya başlamıştı. Wronsky Mahotine'in öbür yanına geçmeyi düşündüğü sırada, Frou Frou kendiliğinden öte

209

tarafa geçmişti. Frou Frou'nun tere batmış omuzu. Gladiatör'ün sağrısına gittikçe yaklaşıyordu. Wronsky atını daha hızlı sürerek, inişte Mahotine'i geçti. Ama Gladiatör arkada kalmasına rağmen arayı açmıyordu. Wronsky atın muntazam dört nalını ve yorulmamış nefes alışla- larını duyuyordu.

Bundan sonraki iki engeli kolaylıkla aşıldı. Ama Gladiatör yakla- şıyordu. Wronsky atını yeniden sürdü. Hızlandığını memnuniyetle gördü.

Wronsky artık başka gidiyordu. Karşısında bir tek tehlikeli engel kalmıştı. Bu çalı doldurulmuş çukurdu. Bunu aşip başta giderse birin-ciliği kesinlikle kazanırdı. Frou Frou ve süvarisi engeli uzaktan gördüler. Her ikisi birden bir an tereddüt ettiler. Wronsky bunun atının kulaklarından anlamış ve kırıbacını kaldırmıştı ki. Frou Frou'nun ne yap-mak gerektiğini çok iyi bildiğini gördü. Hayvan bütün hızıyla koşup engelin önünde kendini hızla bırakarak çukurun üzerinden aştı. Sonra- ayak değiştirmeden aynı şekilde koşmaya başladı.

"Bravo Wronsky" diye bağırdılar, Wronsky arkadaşlarının engelin yakınında bulunduklarını biliyordu. Görmeyişi halde Yashvine'in sesi-ni tanıdı.

İki metre genişliğinde bir çukurdan başka engel kalmamıştı, Wronsky buna aldırıyor atını sürüyordu. Atı

yorulmaya başlamış, ter içinde kalmıştı. Engeli hiç farketmeden aştı. Frou Frou bir kuş gibi geçmişti. Ama tam bu sırada Wronsky korkuya kapılarak, vücudunu atın hareketlerine uyduramayıp, bütün ağırlığıyla eğerin üzerine otu-rup sağrısına çarptığını farkettil. Bunun nasıl olduğunu anlayamamıştı. Tam o sırada Mahoti'nin atı şimşek gibi yanından geçti.

Frou Frou bir ayağının üzerinde bükülmüştü. Tam düşeceği sırada Wronsky yere atladı. Hayvan yere düştü. Yararsız hareketler yapıp ayağa kalkmaya çalışıyordu. Vurulmuş bir kuş gibi yerde debelenip duruyordu. Wronsky atın belini kırmıştı. Bu hatasını daha sonra anla-210

di. O sırada bunları düşünemiyor sadece Gladiatör'ün uzaklaştığını görüyordu... Kendisi orada kalmıştı. Atı güzel gözlerini ona çevirip bakıyordu. Wronsky dizginleri çekti. Hayvan ağa takılmış bir balık gibi debelendi. Ön ayaklarının üzerinde kalkmak istedi. Ama arka ayaklarına basamıyordu. Wronsky kızıp atın karnına bir tekme attı. Hayvan kımıldamadı. Ağzını toprağa yaklaştırarak, süvarisine o her şeyi anlatan bakışlarından birini çevirdi.

Wronsky başını avuçlarının arasına alarak, "Tanrım ne yaptım, ne yaptım ben?" diye inledi...

Yarışı kaybetmesini, hayvanı sakatlamasını düşünerek, "Ne yaptım ben?" diye bağırdı.

Herkes ona doğru koşuyordu. Arkadaşları, doktor yardımcıları etrafını çevirmişlerdi. Çok canı sıkıldığı halde, yaralanmamış olduğunu da farkediyordu.

Atın bel kemiği kırılmıştı. Öldürülmesi gerekiyordu. Wronsky, soruların hiçbirine yanıt vermedi. Şapkasını önüne eğmişti. Nereye gittiğini bilmeden yürüyordu. Bütün umutlarını kaybetmişti. Hayatında ilk olarak, onarmadığı bir yanlışlık yapmıştı. Bunun suçu doğrudan doğruya kendisinini.

Yashvine ardından koşup onu yattığı yere götürdü. Yarım saat sonra yatışmış ve kendine gelmişti. Ama bu yarış uzun zaman onun en acı anılarından birisi olarak kaldı.

Alexis Alexandrovitch ve karısının arasındaki bağlantı dış görünüş bakımından değişmemiş gibiydi. Ama Karenin'in her zamankinden daha fazla işi olduğu herkesçe biliniyordu.

Baharda, her zamanki gibi, yorgunluğunu çıkarmak ve bir su kürü yapmak için yabancı ülkelere gitti.

nna Karenina

211

Temmuz ayında yeni bir enerjiyle işlerine tekrar başladı. Karısı azlıkta bulunuyordu. Kendisi Petersbourg'da kalıyordu.

Prenses Twerkoılar'da geçirdikleri geceden ve o geceki konuşmalarından sonra kuşku ve kıskançlık konularına hiç dokunmamışlardı. Alexis'in alaycılığı biraz garip anlam kazanmıştı. Karısına eskisinden daha soğuk davranıyordu.

"Bana duyduklarını ve düşündüklerini açıklamak istemedin" der gibi bir durumu vardı. "Şimdi de ben sana bir şey sormayacağım" diyordu sanki.

Resmi işlerinde bu kadar anlayışlı olan bu adam, karısına karşı davranışının saçmalığını anlayamıyordu. Bunun sebebi işin içine girmekten korkmasıydı. Karısı ve çocuğu için duyduğu sevgiyi gönlüne gömmek istemişti. Çocuğuna da aynı şekilde soğuk davranıyor, onu, "Delikanlı" diye çağırıyordu.

Alexis o sene her zamandan daha fazla işi olduğunu söylüyordu. Ama bunu kendisi söylüyor ve böylece duygularından kurtulmak yollarını arıyordu.

Birisi karısının davranışı hakkında ne düşündüğünü ona soracak olsa, ba sakın adam kızıp sert sözler söyleyebilirdi. Bu yüzden karısının sağlığını kendisine her sorulduğunda yüzünü asıyordu.

Kareninler'in yazlık yeri Peterhof'taydı. Komşuları olan Kontes Lydie İvanovna ile sık sık görüşüyorlardı. O yıl Kontes. Peterhof ta oturmak istememiş, Karenin ile konuşurken karısının Betsy ve Wronsky ile olan ilişkisinden hafif bir şekilde söz etmişti. Alexis Karenin karısının her türlü kuşkudan uzak bir kadın olduğunu söyleyerek kontesin sözünü kesmişti. O zamandan beri kontesle karşılaşmamaya çalışıyordu.

Başkalarının da karısına karşı tutumlarını değiştirdiklerini anlamı-yordu.

Alexis Alexandrovitch bu sorunları düşünmek istemiyor ve ger-

L212

çekten de düşünmüyordu ama bu, aldatıldığını hissetmesini ve acı çekmesini engellemiyordu.

Sekiz yıllık evliliği boyunca, yıkılmış aileler görünce, kaç kere, "Nasıl oluyor da böyle şeyler yapıyorlar. Nasıl oluyor da bu durumdan kurtulamıyorlar?" demişti. Oysa şimdi felaket gelip kapısını çalmıştı. Ama o bu durumdan çıkmak değil bu durumu görmek bile istemiyordu.

Yabancı ülkelere geldiğinden beri, Alexis, yazlığa iki kere git-^ mis ve karısını görmüştü. Bir keresinde akşam yemeğine gitmiş, bir seferinde de oradaki toplantıya katılmış ama gece kalmayarak geri dönmüştü.

Yarışların olduğu gün çok işi olduğu halde programını yaparak, önce karısını görmeye ve oradan da yansı

gitmeye karar vermişti. Bütün saray çevresinin bulunduğu yarışlara gitmesi doğru olurdu. Sonra karısını da her tarafa gidip görmesinin doğru olacağını düşünmüştü, zaten ayın on beşiydi. Karısının evin gideri için harcayacağı parayı vermesi gerekiyordu.

Bütün bunları kendisine özel o iradesi ile kararlaştırmıştı. Ötesini düşünmüyordu.

Sabahleyin çok işi olmuştu. Kontes Lydie'nin gönderdiği bir broşürü bir gün önce almıştı. Çin'de seyahat etmiş birisinin çıkardığı broşürdü bu. Kontes, kendisinden bu adamı kabul edip konuşmasını istiyordu.

Geceleyin broşürü bitiremediği için, sabah okumak zorunda kaldı. Sonra işlerle uğraştı.

Daha sonra doktorun ve para işleriyle uğraşan adamını kabul etti. Bu sonuncusu ona, işlerinin pek iyi olmadığını, giderlerin kazançlardan fazla olduğu için ufak bir açığın var olduğunu bildirdi.

Doktor onunla epey ilgilendi. Alexis doktoru çağırmamıştı. Bu ziyarete adamakıllı şaşırdı. Daha sonra, Kontes Lydie'nin sağlığını me-

213

rak edip onu muayene etmesi için doktoru yolladığını anladı.

Kontes bu ünlü doktora, "Bunu benim için yapın" diye rica etmiş*

Doktor da "Bunu Rusya için yapacağım Kontes" demişti.

Kontesin yanıtı, "Ne harika adamsınız" olmuştu.

Doktor muayenenin sonucundan pek hoşnut kalmamıştı. Karaciğer kötüydü, iyi gıda alınmamıştı, su kürünün hiçbir etkisi olmamıştı. Daha fazla fizik egzersizler yapmasını, ruhi gerginliklerden kaçınmasını, ahlâki uğraşlardan kaçınmasını söylüyordu.

Doktor dışarı çıkarken Alexis Alexandrovitch'in birlikte çalıştığı arkadaşı Studine'i, doktorun eski bir arkadaşıydı, ona Alexis'in çok yorulmuş olduğunu ve durumunun pek iyi olmadığını söyledi. Studine doktora:

"Yarışlara gelecek misiniz?" dedi.

"Tabii, tabii" dedi.

Doktor çıkar çıkmaz ünlü seyyah içeri girdi. Alexis Alexandrovitch, broşürü okumuş olduğu ve Çin hakkında biraz fikir sahibi olduğu için, bilgilerinin genişliği ve görüşlerinin parlaklığı ile seyyahı şaşırtmakta gecikmedi. Aynı anda devlet Mareşalinin Petersbourg'a geldiği, haberi verildi. Onunla konuşmak zorunda kaldı. Mareşal gittikten sonra geri kalan işleri bitirmek ve önemli bir kişiyi ziyarete gitmek gerekti. Alexis, saat beşte gelip yemeğini yiyebildi ancak. Birlikte çalıştığı arkadaşını da yazlığa ve oradan at yarışlarına gitmeye davet etti.

Farkında olmadan, karısıyla karşılaştığı zaman üçüncü bir şahsın yanında bulunmasını sağlayacak biçimde hareket ediyordu.

Anna, aynanın önünde elbisesini giymekle uğraştığı sırada, dışarıdan gelen bir araba gürültüsü duydu.

"Betsy bu kadar erken gelmez" dedi. Pencereden bakınca başka214

bir arabanın gelmiş olduğunu gördü. Alexis Alexandrovitch'in siyah şapkası ve garip kulakları gözüne çarptı.

"Çok kötü bir şey, gece kalacak mı acaba?" dedi. Bu ziyaretin tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini düşünüp korktu. Ama artık alışmaya başladığı yalancı ve ikiyüzlü davranışlara, neşeli bir şekilde aşağıya indi ve ne söylediğini bilmeden konuşmaya başladı.

Karenin'e elini uzatırken, "Ne kadar iyi ettiniz" dedi. Aynı zamanda, sanki aile dostlarından birisiymiş gibi gülümsüyordu.

"Umarım bu gece burada kalacaksın. (Yalan denilen şeytan kulağına bunları fısıldıyordu). Yarışlara birlikte gideriz değil mi? Yazık ki Betsy'e gelip beni almasını söylemiştim."

Alexis bu ismi duyunca hafifçe yüzünü buruşturdu.

"İkizleri ayıracak değilim" dedi. "Biz Mihel Wassilievitch ile birlikte gideriz. Doktor egzersiz yapmamı söyledi. Yolun yansına kadar yürüyerek gideceğim."

"Acele etmeyin" dedi Anna. "Çay ister misiniz?"

Zili çaldı.

"Çay verin ve Serge'e Alexis Alexandrovitch'in gelmiş olduğunu söyleyin."

"Sağlığın nasıl? Michel Wassilievitch evime gelmemişti. Bakın balkonu ne güzel düzenledim" diyerek hem kocası hem de misafir ile konuşuyordu.

Tabii ve rahat bir şekilde ama çok hızlı konuşuyordu. Michel Wassilievitch'in gizli gizli kendisini gözetlediğini farkedince hızlı konuştuğunu anlamıştı. Misafir terasa doğru ilerledi. Anna kocasının yanına

yaklaşarak,
"Yüzün solgun" dedi.

"Evet bugün doktor gelip bir saat muayene etti beni. Arkadaşla-nımdan birisi göndermiş olmalı. Sağlığım çok kıymetli."

"Doktor ne dedi?"

215

Böylece kocasına sağlığı hakkında sorular sordu. Dinlenmesini önerdi. Ama Alexis karısının dediklerine pek aldırmıyor, hatta hafifçe alay bile ediyordu. Bu konuşmanın, ötekilerinden pek farkı yoktu ama Anna bu konuşmayı her anımsayışında acı duymaktan geri kalmamıştı.

Serge yanında dadısı olduğu halde içeri girdi. Alexis Alexandro-vitch dikkat etmiş olsaydı, çocuğun anne ve babasına nasıl korkarak baktığını anlardı ama ne bir şey görmek, ne de bir şey duymak istemiyordu.

"Merhaba delikanlı. Ne kadar büyümüşsün. Kocaman adam olmuşsun" dedi.

Çocuğa elini uzattı. Serge eskiden çekingendi. Ama babası kendisine "Delikanlı" dediğinden ve Wronsky'nin dost mu yoksa düşman mı olduğunu anlamaya çalıştığından beri daha da çekingen olmuştu. Sığınmak ister gibi annesine baktı. Bu sırada babası Serge'i omuzun-dan tutmuştu, dadısına oğlu hakkında sorular soruyordu. Anna bir aralık çocuğun sıkıldığını ve neredeyse ağlamaya hazır olduğunu anladı. Hemen yerinden kalktı, çocuğu babasının yanından alıp terasa doğru götürdü. Sonra kocasının yanına döndü.

Anna saatine bakarak, "Geç oluyor, Betsy niçin gelmedi acaba?" dedi.

Alexis "Evet" diyerek parmaklarını çıtlattı. Sonra ayağa kalktı. "Sana para da getirmiştim. Gereksinin var. Bülbüller şarkıyla beslenmezler, değil mi?"

Anna kıpkırmızı kesilerek ve kocasına bakmayarak, "Evet" dedi. "Yarışlardan sonra gelmeyecek misin?"

"Geleceğim... İşte Peterhof un gözbebeği Prenses Tverskoy" dedi. Pencereden, eve yaklaşan bir araba görmüştü.

Prenses, arabasından inmedi. İngilizvâri giyinmiş uşağı yere atladı.216

Anna kocasına elini uzatıp çocuğunu kucakladıktan sonra, "Şimdilik hoşçakalın. Geldiğine çok iyi ettin" dedi.

Alexis Alexandrovitch karısının elini öptü.

Anna neşeli bir şekilde uzaklaşırken, "Çaya geleceksin demek. Çok iyi" diye ekledi Ama onların bakışlarından kurtulunca, kocasının elini öptüğü yeri düşünüp tiksintiden titredi.

Alexis Alexandrovitch yarış yerine geldiği zaman, Anna, yüksek sosyetenin toplanmış olduğu ana pavyonda, Betsy'nin yanına yerini almıştı. Kocasını uzaktan görüp, istemeyerek bakışlarıyla kalabalığın içinde onu izledi. Pavyona doğru ilerliyor, kendisine görünmek için selam verenlere alçakgönüllülükle karşılık veriyordu. Kendi seviyesinde olanlara nazik sözler söylüyor ve kendinden yüksek kimselere, kulaklarının ucunu saran büyük yuvarlak şapkasını çıkararak selam veriyordu. Anna bu selam çeşitlerinin hepsini biliyordu. Hepsinden de öğreniyordu.

"Ruhunda başarı ve mevki hırısından başka bir şey yok. Medeniyet aşkı, din sevgisi bunların hepsini araç olarak kullanıyor" diye düşündü.

Karenin'in bakışlarından Anna, onun kendisini aradığını ama bu ipek ve dantel yığını içinde bulmaya başarılı olamadığını anlıyordu. Anna bunun farkına varmamış gibi göründü.

Betsy, "Alexis Alexandrovitch karınızı görmüyor musunuz?" diye bağırdı.

Alexis soğuk bir şekilde gülümsedi.

Onlara yaklaşırken, "Burada her şey o kadar olağanüstü ki insanın gözleri kamaşıyor" dedi.

Sonra biraz önce karısından ayrılmış bir koca gibi gülümsedi An-

217

na'ya, Betsy'i ve öteki tanıdıklarını da selamladı.

Aklı ve bilgisi ile ün kazanmış olan bir general orada pavyonun yanında bulunuyordu. Alexis Alexandrovitch bu adamı çok beğenirdi hemen yanına gidip onunla konuşmaya başladı.

İki yarış arasında konuşuyorlardı. General bu çeşit sporun aleyhinde bulunuyor, Alexis Alexandrovitch savunuyordu.

Anna kocasının tatsız sesini dinliyor ve canını sıkın sözlerinden hiçbirini kaçırmıyordu.

Engelli koşu başladığı zaman ileri doğru eğilerek Wronsky'e bakmaya başladı. Onun atına bindiğini gördü. Kocasının sesini duymaktan da geri durmuyordu. Hem Wronsky hesabına üzülüyor, hem de kocasının

sesi canını sıkıyordu.

"Ben kötü mahvolmuş bir kadını belki ama yalandan tiksiniyorum" diye düşündü. "Halbuki o (kocas) yalanlan bir besin gibi alıyor, onlarla yaşıyor. Her şeyi biliyor ama yine de sakın sakın konuşuyor. Wronsky'i öldürse hakkında daha iyi düşünürdüm. Ama onun bütün yapığı görünüşü kurtarmak. Yalan söylemek."

Anna kocasının nasıl davranması gerektiğini iyice bilmiyordu. Sonra Alexis Alexandrovitch'in sakın görünüşünün bir iç gerginliği ve Wronsky'nin karşısında duyduğu acıyı azaltmak için bambaşka bir şeyle ilgilenmeye, kendini sersemletmeye çalışıyordu.

"Subay yarışlarında tehlike çok olağan bir şeydir İngiliz süvarilerin onurlu zaferler kazanmalarının nedeni adamlarını ve atlarını geliştirmiş olmalarındandır. Bana kalırsa sporun çok derin bir anlamı vardır. Ama biz her şeyde olduğu gibi bunda da işin yüzeysel tarafını alıyoruz" diyordu.

Prens Tverskoy, "Pek de yüzeysel değil" dedi. "Subaylardan birisinin kaburga kemikleri kırılmış."

Alexis Alexandrovitch, yalnız dişlerini gösteren anlamsız bir gülüşle gülümsedi.218

"Bu da yüzeysel sayılmaz, haklısınız. Ama söz konusu bu de-ğü"dedi.

Sonra daha ciddi biri olarak gördüğü generale dönerek, "Unutmayın ki yarışa girenler askerliği çekmiş olan insanlardır. Bu onların ödevleri arasında sayılmalıdır. Yumruklaşarak dövüşmek ve boğa güreşleri belki barbarlıktan kalmış adetlerdir ama özel sporlar tersine bir ilerleme ve gelişmenin delilleridirler."

"Bir daha buraya gelmeyeceğim" dedi Prens Betsy. "Çok heye-canlandırmı bir şey değil mi Anna?"

Başka bir kadın "Hem heyecanlandırıyor, hem de insanı büyülüyor" dedi. "Romalı olsaydım, mutlaka sirkten dışarı çıkmazdım."

Anna hiç ses çıkarmıyordu. Dürbününü belli bir yana çevirmiş duruyordu.

Tam bu sırada uzun boylu bir general pavyondan geçti. Alexis Alexandrovitch konuşmasını hemen kesip yerinden kalkarak geçeni saygıyla selamladı.

General onunla şakalaşarak, "Siz koşmuyor musunuz?" dedi.

Alexis yine saygılı bir tavırla, "Benim koşum çok daha zor bir koşudur" dedi. Bu yanıt hiçbir anlam taşımadığı halde general tarafından çok ince bir söz gibi karşılandı.

Alexis konuşmasına tekrar başlayarak, "Bu sorunun iki yüzü vardır. Birisi seyreden öteki seyredilen bakımından iki yüzü. Bana öyle geliyor ki seyircilerin çoğu bu işi sevmekle belli bir düşüklük belirtisi göstermiş oluyorlar ama..."

Alexis Alexandrovitch'in sesi duyuldu. Betsy'e sesleniyordu. "Prens kimin üzerine bahse girersiniz?"

"Anna ve ben Kozlof u tutuyoruz."

"Ben Wronsky'i tutuyorum. Bir çift eldivenine."

"Kabul."

"Ne güzel değil mi?"

219

Çevresinde konuşulduğunu duyan Alexis Alexandrovitch susmuştu. Ötekiler susunca hemen konuşmasına devam etti.

"Akliyorum, sert sporlar..."

Tam bu sırada çıkış işareti verilmişti. Herkes sustu.

Alexis Alexandrovitch de sustu. Herkes derenin bulunduğu tarafı görebilmek için ayağa kalktı. Yarış kendisini pek ilgilendirmedığı için çevresine göz gezdirdi. Bakışları karısının üzerinde durdu.

Anna sapsarı kesilmişti. Seyrettiği insandan başka dünyada hiçbir şeye önem vermediği belliydi. Elindeki yelpazeyi sinirli bir şekilde tutuyor, adeta nefes almıyordu. Karenin, başka kadınların yüzlerini incelemek için bakışlarını başka yönler çevirdi.

"İşte bir kadın daha o da heyecanlı. Şuradakinin de yüzü bembeyaz. Normal bir şey bu" dedi kendi kendine. Ama bakışları yine de bil-memezlikten geldiği şeye açıkça gösteren karısının yüzüne takıldı.

Kuzlof düşünce herkes heyecanlandı ama Anna'nın yüzünde zafer dolu bir anlamın belirmediğini gören Karenin onun baktığı insanın düşünmemiş olduğunu anladı.

İkinci subay da düşüp herkesin onu öldü sandığı sırada Anna'nın etrafında olup bitenlerin farkında bile olmadığını gören Karenin bakışlarını karısının üzerinden ayırmaz oldu.

Anne kendisini unutmuş gibi olduğu halde, kocasının bakışlarını yüzünde duymakta gecikmedi. Kaşlarını çatarak ona soru sorarcasına baktı.

"Vız geliyor bana" der gibi bir hali vardı. Bir daha dürbünden gözünü ayırmadı.

Yarış çok kötü geçti. On yedi subaydan yansı düştü. Yarışın sonunda İmparator hoşnut kalmadığını

belirttiği için heyecan bir kat daha artmıştı.220

Herkesin canı sıkılmış ve üzülmüştü. "Bundan sonra aslanların adam yemesini seyretmek kalıyor" diyenler olm'uştu. Wronsky düştüğü zaman duyulan üzüntü herkesi kapladı. Anna'nın bağırma kimse şaşmadı. Ama daha sonra yaptığı hareketler her şeyi açığa vurdu. Kapana yakalanmış bir kuş gibi çırpınarak, ayağa kalkmış, Betsy'e "Gidelim, çabuk gidelim" demişti.

Ama Betsy onun söylediklerini duymuyordu. Bir subayla konuşmaya dalmıştı.

Alexis Alexandrovitch karısının yanına gelip, kindar bir şekilde ona kolunu uzattı.

Fransızca konuşarak, "İstiyorsanız gidelim" dedi, Anna onun farkına varmamış, Betsy ile generalin konuştuklarını dinliyordu. General, "Bacağını da kırmış diyorlar; saçma bir şey bu" dedi.

Anna kocasına yanıt vermeden Wrünsky'nin düşmüş olduğu yere bakıyordu, ama kalabalık çok olduğu için hiçbir şey göremiyordu. Dürbününü indirip, gitmek üzereyken, bir atlının doludizgin gelip İm-parator'a durumu bildirdiğini gördü.

Anna daha iyi duyabilmek için ileriye doğru eğildi.

Kardeşine, "Stiva, Stiva" diye bağırdı. Kardeşi duymadı. Yeniden oradan gitmek istedi.

Alexis Alexandrovitch karısının eline dokunarak, "İsterseniz gidelim" diye tekrar etti.

Anna ondan tiksinererek uzaklaştı. "Hayır, hayır bırakın beni kalmak istiyorum" dedi. Kazanın meydana geldiği yerden dört nala başka bir atlının geldiğini görmüştü.

Betsy gelene mendiliyle işaret etti. Gelen süvari Wronsky'nin yaralı olmadığını, ama atın belinin kırıldığını söyledi.

Bu haber üzerine Anna oturdu. Yüzünü yelpazesinin ardına sakladı. Alexis Alexandrovitch onun sadece ağladığını farketmekle kalmadı. Hıçkırıklarını da tutamadığını gördü. Önüne geçerek başkalarının

221

Anna'nın ağladığını görmelerini engellemek istedi.

Biraz sonra tekrar karısına dönerek, "Üçüncü defa gitmemizi rica ediyorum" dedi.

*

Anna ona baktı. Ne diyeceğini bilmiyordu. Betsy imdada yetişti.

"Hayır Alexis Alexandrovitch, Anna'yı ben getirdim, ben götürüleceğim" dedi.

Alexis, kibar bir şekilde gülümseyip, prensesin gözlerinin içine bakarak, "Özür dilerim Prens, Anna'nın rahatsızlandığını görüyorum. Kendisini ben götürmek isterim" dedi.

Anna korkarak ayağa kalktı ve kocasının koluna girdi.

Betsy hafif bir sesle, "Haber alıp size gönderirim" dedi.

Alexis Alexandrovitch pavyondan çıkarken herkesle çok doğal bir şekilde konuştu. Yanıtlar verdi. Anna da onunla birlikte durmamak ve konuşmak zorundaydı. Kendini bilmiyordu, kocasının yanında sanki rüyada yürür gibi yürüyordu.

"Yaralandı mı acaba, gördüklerim gerçek miydi? Bugün onu göreceğim mi?" diye düşünüyordu.

Ses çıkarmadan arabaya binip kalabalığın arasından çıktılar. Ale-xis Alexandrovitch bütün gördüklerine rağmen karısı hakkında karar veremiyordu. Onun gözünde sadece dış görünüş önemliydi. Bu bakımdan karısı doğru hareket etmemiştir. Bunu kendisine açıklaması gerekiyordu. İleri gitmeden bu açıklamayı nasıl yapmalıydı. Ağzını açıp konuşmaya başladı ama söylemek istediğinin tam tersini söyledi.

"Nasıl hepimiz bu gaddar oyunlara hayranlık duyuyoruz? Oysa..."

Anna küçük düşürücü bir tutumla, "Ne..? Anlamadım" dedi. Karenin konuşma tarzından hoşlanmamıştı.

"Size şunu söylemeliyim" diye söze başladı.

Anna, "İşte açıklama geliyor" diye düşündü.

Fransızca konuşarak, "Bugünkü davranışınız çok uygunsuz" dedi.

Anna ona dönüp, korkusunu gizleyemeyen ve sahte neşesine bü-

1222

223

rünemeyen bakışlarını gözlerine dikti. "Neden?" dedi.

Arabacının arkasındaki inik camı göstererek, "Dikkat edin" diye yanıt verdi Alexis.

Sonra camı kaldırmak için eğildi.

"Ne gibi bir uygunsuzluk buldunuz?"

"Süvarilerden birisi düştüğü zaman heyecanınızı saklayamadınız."

Bir yanıt bekliyordu ama Anna susuyor ve önüne bakıyordu.

"Size daha önce de, kimsenin diline düşmeyecek şekilde hareket etmenizi söylemiştim. Daha önce duygulardan sözetmiştim. Bunlardan konuşmuyorum şimdi. Görünen, dış olaylardan söz ediyorum. Bu davranışınız uygunsuzdu. Bunun tekrarlanmayacağını umarım."

Bu sözler, Anna'nın kulağına hafifçe çalınır gibi oluyordu. Anna korku içinde olduğu halde Wronsky'i düşünmekten kendini alamıyordu. Acaba sağ mıydı? Kurtulduğu söylenen ve atının belinin kırıldığından söz edilen subay o muydu?

"Şüphelendiğim için gülüyor. Eskisi gibi bunların hiçbir temeli olmadığını söyleyecek şimdi" diye düşündü Alexis.

İstediği buydu. Korktuklarının başına gelebileceğini, şüphelerinin gerçek olduklarını meydana çıkabileceğini düşünüp korkuya düşüyordu.

"Belki aldandım. O zaman özür dilerim" dedi.

Anna kocasının cansız yüzüne bakarak, "Hayır aldanmadınız. umutsuzluğa düşmüştüm. Şimdi de bundan kendimi alamıyorum. Sizi dinliyorum ama onu düşünüyorum. Onu seviyorum, metresiyim. Sizden hoşlanmıyorum, tiksiniyorum, korkuyorum. Bana ne isterseniz yapın." Arabanın içine yığılıp, elleriyle yüzünü kapayarak ağlamaya başladı.

Alexis Alexandrovitch; bakışlarının yönünü bile değiştirmede, ama yüzü bir ölüm yüzü gibi katılaştı. Eve yaklaştıkları zaman An-na'ya:

"Şunu iyi bilin" dedi. Sesi titriyordu. "Belli çareler düşüneceğim ana kadar dış görünüşlerin kurtarılması gerekiyor. Bu şekilde hareket etmenizi istiyorum."

Arabadan çıktı. Anna'yı indirdi, hizmetkârların önünde elini öptü, sonra tekrar arabaya binerek Petersbourg yolunu tuttu.

Alexis Alexandrovitch henüz ayrılmıştı ki, Betsy'nin gönderdiği bir haberci bir pusula getiriyordu. Şunlar yazılmıştı,

"Haber almak için adam gönderdim. İyi olduğunu bildirdi bana. Ama çok üzgünmüş."

Anna, "Öyleyse gelecek, iyi ki her şeyi kocama itiraf ettim" diye düşündü.

Saatine baktı. Henüz üç saat vardı. Ama son görüşmelerini anımsayınca heyecanlandı.

"Hava hâlâ kararmadı. Ama onun yüzünü görmek istiyorum. Bu garip ışık hoşuma da gidiyor. Kocam mı? Ha evet iyi oldu. Artık aramızda her şey bitti."

İnsanların her toplandığı yerde, (bilhassa Chetbatzkyler'in su kürü yapmak için gittikleri Alman şehrinde bu daha iyi görülüyordu) bir ayıklanma ve düzenlenme olayı ortaya çıkar. Bu olayın sonunda herkes kendisine düşen yere geçer. Her hasta toplumda kendine düşen yeri bu toplulukta da hemen alır.

Cherbatzkyler de oturdukları apartman, konuştukları insanlar bakımından hemen başkalarından ayrılarak, kendilerine has olan yeri almışlardı bile.

O yıl bir Alman prensesi de su kürüne gelmiş olduğu için, bu iş daha kolaylıkla olmuştu. Prenses Cherbatzky bu hanıma tanıştırmayı gerektiğini düşündü. Kitty basit bir tuvalet giymiş olarak hanımın önü-224

ne çıktı.

Alman prensesi "Bu güzel yüzde çok geçmeden çiçeklerin açılmasını dilerim" dedi. Böylece Cherbatzky ailesi kendine özgü olan yere birdenbire geçmiş oluyordu.

Bir İngiliz Lordu ve ailesi, bir Alman asili ve oğlu ile tanıştılar.

Ama Cherbatzkyler'in yakın çevresinde yalnız Ruslar vardı. Kitty, Maria Evguenievna Rtichef ve kızından hiç hoşlanmıyordu. Çünkü bu kız da kendisi gibi hayal kırıklığına uğrayan bir aşk macerası geçirmişti. Bir Moskovalı yarbay da vardı. Bu adam Kitty'nin gözünde gülünç bir insandı. Üniforma giyiyor, renkli kravat takıyordu. Kitty bu insanlardan kurtulamıyor bu yüzden onlardan daha da nefret ediyordu.

Yaşlı prens Carsbad'a gittikten sonra, annesi ile yalnız kalan Kitty, tanımadığı insanları incelemekle zaman geçiriyordu. Herkesin iyiliğini düşündüğü için, tanımadığı insanların özelliklerini bulmaya çalışırken de iyimserlik dolu düşüncelere kapılıyordu.

İlgisini çeken insanlardan birisi, Bayan Stahl isimli bir Rus kadınla, su kürüne gelmiş olan bir genç kızdı. Kadının asil olduğu söyleniyordu.

Hasta olan bu kadın ötekilerin arasına karışmıyor, daima arabasıyla geziyordu. Kitty'nin annesi bunun hastalıktan çok gururdan ileri geldiğini söylüyordu. Genç kız bu kadına bakıyordu. Öteki hastalarla da ilgilenmekten geri kalmıyordu.

Bayan Stahl yanındaki genç kıza Varinka diyordu. Kıza ne hastabakıcı ne de akrabası işlemi yapılmıyordu. Kitty genç kıza yakınlık duymaya başlamıştı. Onun da kendisinden hoşlandığını sanıyordu. Bayan Varinka genç olduğu halde yaşlı gibi görünüyordu. Hem on dokuz, hem otuz yaşlarında görünüyordu. Rengi uçuk olmasına rağmen, dikkat edilecek olursa güzel bir kız olduğu anlaşılıyordu. Yalnız vücudu çok zayıftı. Ama erkeklerin hoşuna gitmeyen bir tip olduğu belliydi. Yaprakçıklarını dökmemiş ama kokusunu ve rengini kay

Arına Karenina

225

betmiş güzel bir çiçeğe benziyordu.

Varinka her zaman önemli bir işle uğraşıyormuş gibi görünüyordu. Kitty onun buhalini beğeniyor ve genç kızı inceledikçe onunla dost olmak istiyordu. Onun mükemmel bir insan olduğundan emindi

Kitty bu genç kızla günde birkaç kere karşılaşılıyor, her seferinde bakışlarıyla hayranlığını ve onunla dost olmak istediğini belirtiyordu. Ama Varinka her zaman meşguldü. Kimi zaman çocukları banyodan getiriyor, kimi zaman bir hastayla ilgileniyordu.

Cherbatzkyler'in geldiğinden biraz sonra kimsenin hoşuna gitmeyen bir çift ortaya çıkmıştı.

Adam uzun boylu ve kamburdu. Kocaman elleri vardı. Kara gözleri hem korkutucu hem de çocukçaydı. Eski ve kendisi için kısa bir palto giymişti. Kadın da aynı şekilde kötü giyinmişti. Yüzü çiçek bozuğuydu.

Kitty onların Rus olduklarını hemen tanımıştı. Onları bir romanın kahramanları gibi görüyordu. Annesi, küre gelenlerin listesine bakarak bunların Nicolas Leyine ve Maria Nicolaeyna olduklarını; öğrenmişti. Bu Levine'in çok kötü bir adam olduğunu söyleyerek Kitty'nin düşündüğü romanı sona erdirdi.

Bu adamın Constantin Levine'in kardeşi olması, annesinin gözlerinden çok etkilemişti Kitty'i. Bu adamdan hoşlanmamıştı. Garip hareketleri olan bu adamdan adeta tiksiniyordu. Kendisine baktığı zaman gözlerinde alaycı ve kötü duyguların belirtilerini görür gibi oluyordu.

Onunla karşılaşmamaya çalışıyordu.

O gün yağmur yağıyordu. Kitty annesi ve yarbayla birlikte terasta geziniyordu. Yarbay Frankfurt'tan aldığı elbisesini giymişti. İki dirhem bir çekirdekti.226

Terasın kenarından yürüyor, öte yandan yürüyen Nicolas Levine ile karşılaşmamaya çalışıyorlardı. Varinka, üzerinde koyu bir elbise, başında kenarları inik bir şapka, kör bir Fransız kadını gezdirmiyordu. Kitty ile karşılaştıktan herkes dostça bakıyorlardı.

Kitty Varinka'nın suyun başına doğru gittiğini ve kendisiyle konuşmak için uygun bir fırsat ele geçirdiğini görerek, "Anne onunla konuşabilir miyim?" dedi.

"Onunla tanışmak istiyorsan bırak da biraz bilgi toplatayım. Bu kızda ne var anlamıyorum. Başkalarıyla arkadaşlık yapan birisi bu, istersen Bayan Stahl ile tanışayım. Saten görüncesini tanırım" dedi annesi. Sonra başını gururlu bir şekilde kaldırdı.

Kitty annesinin Bayan Stahl'ın davranışından hoşlanmadığını ve ondan kaçınmak istediğini biliyordu. Israr etmedi.

Yaşlı Fransız kadını bir bardak su uzatan Varinka'ya bakarak "Doğrusu çok sevimli bir insan. Her hareketinde bir tatlılık var" dedi.

"Bu hayranlıktan eğlendiriyor beni. Ama şimdi buradan gidelim" dedi prenses. Levine'in yaklaştığını görmüştü. Yaranda Mana Nicola-evna ve bir Alman doktor vardı. Doktorla sert bir şekilde konuşuyordu.

Tam geri dönecekleri sırada birisinin bağırıldığını duydular. Levine durmuş, elini kolunu sallayarak konuşuyordu. Doktor da kızmıştı. Orada bulunanlar etraflarına toplanmışlardı. Prensес Kitty ile birlikte hızla uzaklaştı. Yarbay tartışmanın sebebini anlamak için kalabalığa karıştı.

Yarbay yanlarına gelince, Prensес, "Ne varmış?" dedi.

"Yabancı ülkelerde Ruslar'la karşılaşmak insanı utandırıyor" dedi Yarbay. "Bu iriyan adam doktorun, kendisini gerektirdiği gibi tedavi etmediğini söylemiş, sonra da bastonunu kaldırmış. Utanılacak bir şey doğrusu."

Prensес, "Ne kadar kötü bir şey, peki sonunda ne oldu?" dedi.

227

"Kenarlar inik bir şapka giymiş olan genç kız olaya karışıp, adamı | alıp götürmüş."

Kitty annesine dönerek, "Gördünüz mü anne" dedi "Varinka'yı sevmekte haksız mıyım?"

Ertesi gün Kitty, Varinka'nın Levine ve yanındaki kadınla ilgilendiğini ve hiçbir yabancı dil bilmeyen Fransız kadına tercümanlık ederek onlarla konuşmasını sağladığını gördü. Kitty bir kere daha annesine Varinka ile tanışmak istediğini söyledi. Prensес böyle bir hareketin Bayan Stah'le yaltaklanmak gibi olabileceğini

düşünüp bundan hoşlanmadığı halde, Kitty'nin kaynak başında olduğu bir sırada, ekmekçi dükkânının önünde duran Varinka'ya yaklaşıp:

"İzin verirsiniz kendimi tanıtayım" dedi. "Kızım sizi çok beğeniyor. Belki beni tanıımıyorsunuz. Ben.."

Varinka, "Ben de kendisini beğeniyorum, Prenses" diye hemen yanıt verdi.

"Dün bizim zavallı vatandaşımızı zor bir durumdan kurtarmışsınız. Çok güzel bir hareket."

Varinka kızardı.

"Hatırlamıyorum. Önemli bir şey yapmadım" dedi.

"Yaptınız. Levine'i kötü bir durumdan kurtardınız."

"Ha evet yanındaki hanım beni çağırdı. Doktoru iyi değilmiş. Çok sinirli ve adamakıllı hasta. Bu çeşit hastaları tedavi etmeye alışmışım-dır."

Menton'da oturduğunuzu biliyorum. Teyzeniz Bayan Stahl ile btr-liktesiniz sanırm. Görümcesini tanırm."

"Bayan Sthal teyzem değildir. Kendisine anne derim ama aramızda akrabalık yoktur. Beni o yetiştirmiştir" dedi Varinka yeniden kıza-rarak.

Varinka bütün bunları çok sade bir şekilde söylemişti. Yüzünde tatlı ve samimi bir ifade vardı. Kitty'nin bu kızdan neden bu kadar228

hoşlandığını prenses şimdi anlıyordu.

"Peki Levine ne yapıyor şimdi?" dedi Prenses.

"Gidiyor."

Kitty kaynağın başından gelerek annesinin genç kızla konuştuğunu görüp, sevindi.

"Kitty işte bayan..."

"Varinka" dedi genç kız. "İsmim budur..."

Kitty duyduğu zevkten dolayı kızardı ve yeni arkadaşının elini uzun uzun sıktı. Varinka'nın yüzünde üzüntülü bir gülüş belirdi iri ama güzel dişleri göründü.

"Çoktan beri sizinle tanışmak istiyordum" dedi.

"O kadar çok işiniz var ki."

Varinka, "Benim mi? Yok canım. Hiçbir şey yaptığım yok" dedi.

Ama tam o sırada bir hastanın çocukları olan iki küçük kız Varin-ka'ya doğru koştular.

"Varinka annem sizi çağırıyor" diye bağırdılar.

Varinka, onların ardından gitti.

Prenses, Varinka ve onun Bayan Stahl ile ilişkisi hakkında şunları öğrenmişti. Hasta ve gururlu bir kadın olan Bayan Stahl, bazılarının dediğine göre, huysuzluğu ve yanlış hareketleri yüzünden kocasına çok acı çekti, bazılarına göre de kocası yüzünden çok acı çekmişti. Boşanmasından hemen sonra, bir çocuk dünyaya getirmiş, ama çocuk doğar doğmaz ölmüştü. Çocuğun ölümünden Bayan Stahl'ın çok üzüleceğini bilen ailesi, ölen çocuğun yerine, saray aşçılarından birinin aynı gün doğan bebeğini koymuşlardı. İşte bu çocuk Varinka'ydı. Daha sonraları, Bayan Stahl, çocuğun kendi çocuğu olmadığını öğrenmiş, ama ona bakmaya devam etmişti. Zaten Varinka'nın ana ve baba-

229

sı da ölmüşlerdi.

On yıldan beri Bayan Stahl, yabancı ülkelerde yaşıyor ve hemen l hemen yatağından hiç çıkmıyordu. Yaptığı iyiliklerle herkesçe tanınır ve saygı duyulur bir insan haline gelmişti. Onun sadece iyi işler yapmak için yaşadığına inana kimseler vardı. Katolik mi, protestan mı, yoksa Ortodoks mu olduğunu kimse bilmiyordu. Ama bilinen bir şey l varsa o da bütün kiliselerle iyi geçindiğiydi.

Varinka, onun yanından ayrılmıyordu. Bayan Stahl'ı tanıyanların l hepsi genç kızı da tanıyorlardı.

Kitty, yeni arkadaşına gittikçe bağlanıyordu. Her gün onun yeni j bir meziyetini görüyordu. Prenses, Varinka'nın şarkı söylediğini öğrenince, bir akşam misafirliğe gelmesini rica etti.

Prenses zoraki bir şekilde gülümseyerek, "Kitty de piyano çalar. j Gerçi buradaki piyano kötü ama sizi dinlemekten yine de zevk alırız" demişti. Kitty, annesinin gülümseyişinden hoşlanmamış ve Varinka'nın şarkı söylemeyi pek istemediğini anlamıştı. Ama Varinka, bir akşam geldi ve notaları getirdi. Prenses, Maria Evgenievna ve kızını, yarbayı davet etmişti. Varinka, davetlilerin orada oluşuna hiç aldırmıyor gibiydi. Kendisine rica edilmesini beklemeden şarkı söylemeye hazırlandı. Notaları okuyup şarkı söylüyor ama kendisine piyanoda eş-l lik edemiyordu. Kitty iyi piyano çalıyordu. Ona piyanoda eşlik etti.

Varinka ilk parçayı zevkli bir şekilde okudu. Prenses "Çok yete-l neklisiniz" dedi.

Marie Evgenievna ve kızı da Varinka'yı kutladılar. Pencereden dışarı bakan Yarbay, "Bakın ne kadar dinleyiciniz l var" dedi.

Gerçekten de, evin önünde bir yığın insan toplanmıştı. Varinka, "Sizi memnun ettiğime sevindim" dedi sadece. Kitty gurur duyarak bakıyordu arkadaşına. Kendisini övmelerine hiç aldırmıyor gibiydi. Sadece, "Şarkıyla devam etsem mi acaba?"230

231

der gibi bir hali vardı.

"Halbuki ben onun yerinde olsam nasıl sevinir, gururlanırım. Oysa o hiç aldırıyor. Ne tuhaf bir kız. Ne var onda? Nasıl da sakın. Ben de böyle olmak isterdim" diye düşündü Kitty.

Prences bir parça daha istedi. Varinka bu parçayı da çok güzel bir şekilde okudu, küçük esmer eliyle tempo tutuyordu.

Bundan sonraki parça bir İtalyan sarkışydı. Kitty, prelüdü çaldıktan sonra, Varinka'ya döndü.

"Bunu geçelim" dedi Varinka kıpkırmızı kesilerek.

Kitty heyecanlanmıştı. Ona sorgu dolu gözlerle baktı.

"Peki öyleyse başka bir şey çalalım" dedi. Bu parçanın arkadaşını üzdüğünü farketmişti.

"Hayır" dedi Varinka. Elini o sayfanın üzerine koyarak, "Bunu söyleyelim."

Bu parçayı da aynı sakinlikle söyledi.

Şarkısını bitirdiği zaman herkes Varinka'ya teşekkür etti. Çay içmeye salona geçtiler. Kitty ve Varinka evin önündeki küçük bahçeye çıktılar.

Kitty, "Bu parçayla ilgili bir anınız var değil mi?" dedi. "Açıklama yapmayın, sadece evet deyin yeter."

"Niye açıklama yapmayayım. Evet bu şakıyla ilgili bir hatıram var"dedi. "Birisini sevmiştim. Ona bu şarkıyı söyledim."

Kitty, gözlerini adamakıllı açmış, konuşmadan Varinka'ya bakıyordu.

"O da beni seviyordu, ama annesi evlenmemize engel oldu.Başka biriyle evlenmek zorunda kaldı.Bizim oturduğumuz yerden pek uzakta değildir. Bazen kendisine rastlarım. Benim de bir hikâyem olduğunu düşünme mişmiydiniz yoksa?"

"Düşünmez olur muyum? Erkek olsaydım sizinle karşılaştıktan sonra kimseyi sevemezdim. Nasıl olup da anesine boyun eğmek için

sizi bıraktı.Kalpsiz bir insan omalı?"

"Hayır, çok iyi bir insandır o. Bana gelince, hiç de mutsuz değilim" Sonra eve yönelerek "Başka şarkı söylemeyecek miyiz?" dedi.

"Ne kadar mükemmel bir insansınız, size benzemek isterdim" dedi Kitty, onu kucaklayarak.

Varinka, yorgun ve tatlı bir gülümseyişle, "Niye başka birisine benzeyeceksiniz. Nasılsanız öyle kalın" dedi.

"Hayır, ben iyi bir insan değilim, bakın" dedi Kitty. Sonra Varinka'yı, bir sıranın üzerine yanına oturttu, "Bir erkeğin aşkını küçük gömesi korkunç bir şey değil mi? Sizi üzmüyor mu bu?" dedi.

"O, hiçbir şeyi küçük görmedi. Sadece annesine bağlı bir insandı. Beni sevdiğinden eminim" dedi Varinka.

"Peki annesine bağlı biri olmasaydı da, isteye isteye yapsaydı bu işi..." Kitty sırrını ele verdiğini anlıyor, kızarıyordu.

Varinka, kendisinden değil, Kitty'nin konuşulduğunu anlayarak, "O zaman kötü hareket etmiş olduğunu düşünürüzüzölmezdim" dedi.

"Peki, aşığılamış olmasını nasıl unutabilirsiniz?" dedi Kitty.

"Hangi aşığılama. Kötü bir şey yapmadınız ki siz."

"Kötü bir şey yapmaktan da kötü benim yaptığım. Kendimi küçük düşürdüm" dedi Kitty.

Varinka, başım sallayıp, elini Kitty'nin elinin üzerine koydu.

"Neden küçük düşürdünüz kendinizi? Size aldırmayan bir erkeğe kendisini sevdiğinizi söyleyemezsiniz ki."

"Tabii söyleyemezdim. Söylemedim zaten. Ama bunu biliyordu. Duruma, tutumu belli ediyordu bunu. Yüz yıl yaşasam unutmam bunu."

"Anlamıyorum" dedi Varinka. "Bana kalırsa sorun onu hâlâ sevip sevmediğinizi anlamakta."

"Sevmiyorum onu. Ondan nefret ediyorum. Ama kendimi bağışla-yamıyorum."232

"Neden?"

"Utanç içindeyim."

"Allah Allah, herkes sizin gibi hassas olsaydı, çok kötü olurdu. Bu hisleri duymamış olan genç kız yoktur. Önemi yoktur bunların."

Kitty şaşırmış gibi arkadaşına bakarak, "Öyleyse önemli olan ne var?" dedi.

Varinka gülerek, "Birçok şeyler" dedi. Tam bu sırada Prenses pencereden sesleniyordu.

"Kitty hava soğuk, bir şey al sırtına, yahut içeri gir."

"Gitmem gerek" dedi Varinka. "Bayan Berthe'i göreceğim. Gelmem için rica etmişti."

Kitty, onun elinden tutuyor, yüzüne yalvarır gibi bakıyordu.

"Söyleyin önemli olan nedir? Sessizliğe kavuşmak içi ne yapmak gerekiyor? Biliyorsunuz bunu.Söyleyin" diyordu.

Ama Varinka Kitty'nin söylediklerini anlamıyordu. Yalnız, Bayan Berthe'e gitmesi gerektiğini ve gece yansı Bayan Stahl'e çayını vermek için gece yansı evde bulunması gerektiğini düşünüyordu.

İçeri girip notalarını aldı, herkesten izin isteyip dışarı çıkmaya hazırlandı.

"İzin verirsiniz sizi götüreyim" dedi Yarbay.

"Tabii" dedi Prenses, "Gece yansı yalnız gidemezsiniz. Hiç olmazsa bir hizmetçi vereyim yanınıza."

Kitty, Varinka'nın kendisine eşlik edilmesini önermelerine karşılık alaycı bir şekilde hafifçe güler gibi olduğunu anlamıştı.

Şapkasını alırken, "Hayır, her zaman yalnız giderim eve" dedi. "Bana hiçbir şey olmaz. Sonra Kitty'i kucakladı ama "Önemli olan şeyin" ne olduğunu söylemedi. Sert adımlarla, yaz gecesinin alaca karanlığında kaybolarak, kendisiyle birlikte sessizliğinin ve yüceliğinin sırrını da birlikte götürdü.

Arına Karenina

233

Kitty, Bayan Stahl ile de tanıştı. Varinka ve bu kadınla tanışmış olması acılarını biraz hafifletir gibi olmuştu. Kitty, içinde bulunduğu içgüdü yaşamının dışında bir dini yaşam* bulunduğunu ama bunun kendisine öğretilen din ile hiçbir ilgisi olmadığını anladı. Ona öğretilen dini yaşam, kiliseye gidip orada tanıdıkları görmek ve dualar ezberlemekten başka bir şey değildi. Yeni öğrendiği dini yaşam, sırlı, yüce, ödev olduğu için değil, sevildiği için bağlanılan bir dini yaşamdı.

Bu yeni gerçeği, Kitty sözlerle değil hareketlerle anlıyordu. Bayan Stahl , onunla sevimli bir çocukla konuşur gibi konuşuyordu. Aşk ve imanın insanın acılarını avutabileceği konusuna yalnız bir kere dokunmuştu.

İsa için önemsiz şey olmadığını bu konuşmasında söylemiş sonra hemen konuyu değiştirmişti. Kitty, bu kadının sözlerinde, göksel dediği bakışlarında ev özellikle Varinka'dan öğrendiği yaşam hikâyesinde, "Önemli olan şeyi" bulup meydana çıkarıyordu. Bunu o çağa kadar hiç bilmemişti.

Ama Bayan Stahl, çok yüce bir kadın olduğu halde, Kitty yine de canını sıkan birtakım özellikler görmekten geri kalmıyordu. Örnek olarak bir gün ailesinden söz edilirken Bayan Stahl küçümser bir şekilde gülümsemişti. Bu hristiyan ahlâkına ters bir şeydi. Bir başka gün, Bayan Stahl'ın evinde bir katolik papazı görmüş, ev sahibinin yüzünü bile bile bir abajurun karanlık tarafında tuttuğunu ve garip bir şekilde gülümsediğini görmüştü. Önemsiz gibi görünen bu iki gözlem yüzünden Bayan Stahl'dan kuşkulandır olmuştu. Ama Varinka onun için mükemmel bir insan olmakta devam ediyordu. Varinka ona, mutlu olmak için, cinsdaşlarını sevmek ve kendini unutmak gerektiğini öğretmişti. Bunu öğrenen Kitty yalnız arkadaşına hayranlık duymakla kalmadı, aynı zamanda bütün varlığıyla önünde açılan bu yeni yaşama başladı. Varinka'nın anlattığı insanların hikâyelerini gözönüne getiren234

Kitty, kendisine bir yaşama programı çizmekte gecikmedi. Bayan Stahl'ın yeğeni Aline gibi, (Varinka ondan söz etmişti), yoksulları arayacak, nerede bulursa onlara yardım edecek, İncil dağıtacak ve bu kutsal kitabı, hastaların ve can çekişenlerin başucunda okuyacaktı. Katillere de okuyacaktı. Özellikle bu sonuncu düşünce onu büyüliyordu. Ama bunları tek başına düşünüyor, ne annesine, ne de Varinka'ya söylüyordu. Düşüncelerini daha geniş bir şekilde uygulamayı beklerken, önüne çıkan fırsatlardan da yararlanmayı unutmuyacaktı. Zaten bulundukları yerde mutsuz ve hasta insanlar çoktu. O da Varinka gibi yaptı.

Prenses çok geçmeden, kızının yeni tanıdıklarının etkisinde kaldığını farkettil. Sadece dini düşünceleri bakımından değil, yürüyüşü, konuşması ve göz kirpisi bakımından bile onlara benzemeye başlamıştı. Daha sonra, Kitty'nin yeni dostlarının etkisinden bağımsız olarak bir bunalım geçirmekte olduğunu anladı. Kitty, akşamları, Bayan Stahl'ın verdiği Fransızca bir İncil'i okuyordu. O zamana kadar böyle bir şey yaptığı görülmemişti. Varinka'nın koruması altına aldığı hastalarla ilgileniyordu. Özellikle Petrof isimli yoksul bir ressamın ailesiyle uğraşıyordu.

Genç kız bu ailenin koruyucu meleği gibiydi. Annesi bu davranışlarına karşı gelmiyordu. Ama Prenses kızının bu işlerde aşırıya kaçacağından korkuyordu:

Fransızca konuşarak, kızına, "Hiçbir şeyde aşırıya kaçmamalı" diyordu.

Genç kız yanıt vermiyor, ama üstündekini başkalarıyla paylaşmayı ve bir yanağına vurulunca öteki yanağını uzatmayı öğütleyen bir dinde, iyilik yapmaya nasıl olup da bir sınır çizilebileceğini düşünüyordu.

Prenses, Kitty'nin aşırıya kaçmasından çok, kendisine duygularını açıklamamasından üzülmüyordu. Kitty, annesine açılmasının, yabancılara açılmaktan daha kolay olduğunu düşünerek bundan kaçmıyordu.

Bir gün, ressamın karısı Anna Petrovna'dan sözeden Prenses, "Çoktandır Anna Pavlovna'yı görmedik neden acaba?" dedi. "Oysa, kendisini davet etmişim. Bir şeye kızmış gibi davranmıştı." Kitty, birdenbire kızarak, "Farketmedim anneciğim" dedi. "Bugünlerde onlara gitmedin mi?" "Yarın bir kır gezmesi yapmayı düşünmüştük" dedi Kitty. Kızının şaşırmasını farkedene ve sebebini anlamaya çalışan Prenses, "Tabii yapabilirsiniz, sakıncası yok" diye yanıt verdi.

Varinka aynı gün akşam yemeğine geldi. Anna Pavlovna'nın ertesi gün için kararlaştırılmış olan gezmeye gelmeyeceğini bildirdi. Prenses Kitty'nin daha fazla kızardığını gözden kaçırmadı.

Yalnız kaldıkları zaman annesi Kitty'e, "Anna Pavlovna ile aranızda kötü bir şey mi geçti yoksa?" dedi. "Niçin çocukları göndermi-yorlar, niçin bize gelmez oldular?"

Kitty, böyle bir şey olmadığını ama Anna Pavlovna'nın kendisine niçin kızdığını anlamadığını söyledi. Söyledikleri doğrudu. Yalnız Anna Pavlovna'nın kendisine niye kızdığını hissediyordu. Bunu kendisine bilesöylemeye cesareti yoktu. Küçük düşürücü bir şeydi bu.

Bu aile ile tanıştığından beri olup bitenleri birer birer hatırladı. İlk karşılaştıkları zaman kadıncağzın yusuvarlak yüzünde gülümsemeler belirliyordu, kocasına birlikte bakıyorlardı. Çocukların en büyüğü Kitty'i o kadar seviyordu ki, o olmadan uyumak istemiyordu. Başlangıçta her şey yolunda gidiyordu. Sonra Petrof'un zayıf vücudunu, yakasından çıkan uzun boynunu, soru dolu bakışlarını hatırladı. Bu adamdan korkmuştu. Adam Kitty yanında olduğu zaman dinç ve kuvvetli bir insan gibi hareket etmeye kalkışıyordu. Kitty, bu adamdan ve bütün veremlilerden tiksiniyordu. Bunu belli etmemeye çalışıyor ve konuşacak bir şey bulmak için çarpınıyordu.

Hastanın garip bakışlarını, başlangıçta, duyduğu sıkıntı ve ürkekliği daha sonra yaptığı iyiliklerin kendisine verdiği mutluluk duygusu236

237

nü da hatırlıyordu. Ama bunlar uzun sürmemişti. Anna Pavlovna, Kitty'e yapmacık bir dostluk göstermeye, kocasını gözlemeye başlamıştı. Hastanın Kitty'i yanında görmesinden duyduğu sevinç Anna Pavlovna'nın bu şekilde hareket etmesine mi sebep olmuştu acaba?

Evet, önceki gün Anna Pavlovna bana, "Kocam siz gelmeden kahvesini içmek istedi" derken, çok kötü ve yapmacık bir tutum takınmıştı," diye düşündü.

"Aramızdaki yakınlığa kızmış olmalı. Yaptığı resmim ne kadar güzel olmuştu. Bakışlar çok üzüntülüydü yalnız. Evet, kadıncağz bu yüzden kızdı," dedi Kitty kendi kendine. "Ama böyle bir şey olmamalı, olamaz böyle bir şey" diye karşı geldi.

Bu endişeler başladığı zaman yeni yaşamını zehirlemişti.

Prens Cherbatsky, kür bitmeden gelip ailesine katıldı. Carsbad'a gitmişti. Sonra da Baden ve Kissingen'e geçmişti. Oralara Ruslarla karşılaşmak ve kendi deyişiyle "Biraz memleket havası" teneffüs etmek için gitmişti.

Prens ve prensesin, yabancı ülkelerde nasıl yaşamak gerektiği konusundaki düşünceleri birbirine tamamen tersti. Prenses, her şeyin iyi olduğunu söylüyor ve Rus sosyetesindeki yerinin yüksekliğine rağmen Avrupalı bir hanım olmaya özeniyordu.

Prens ise, Avrupa'daki yaşamdan tiksiniyor, kendi adetlerine salır-dıkça sarılıyordu. Kendisini olduğundan daha az Avrupalı gösteriyordu.

Prenses biraz zayıflamış olarak gelmişti, ama ruh bakımından çok sağlıklıydı. Hele Kitty'nin iyileşmeye yüz tuttuğunu görünce daha da neşelendi.

Prenses, Kitty'nin Bayan Stahl ve Varinka ile arkadaşlığını, mane-

I

vi yaşamındaki değişimleri prense anlattığı zaman, yaşlı adam Kitty'i kendi tesirinden alan ve anlamadığı konulara götüren her davranışını nasıl kıskanırsa, bu yeni davranışlarını da öyle kıskandı. Ama Carsbad'dan o kadar neşeli gelmişti ki, bu kötü haberler neşesinin içinde kayboldu.

Ertesi gün prens, sırtında uzun paltosu, kolalı bir yaka takmış olarak yanında Kitty su kaynağına gitti. Neşesine diyecek yoktu.

Hava çok güzeldi, çevreleri küçücük bahçelerle çevrili, güzel evler, iş gören sağlıklı Alman kadınları, pırıl pırıl yanan güneş insanın içini rahatlatıyordu. Ama kaynağa yaklaştıkça, bu görüşlere çelişki oluşturan hastalara rastlanıyordu.

Kitty için bu güzel hava, gelişmelerini yakından tanıdığı ve ilgilendiği hastalar için tabii bir çerçeve oluştuyordu. Oysa prens, bu ışıklı sabah, bu en son moda valsleri çalan orkestra ile, Avrupa'nın dört bucağından gelmiş, ayaklarını sürüyen bu hastalar arasında korkunç bir çelikşi vardı.

Prens yanında kızı olduğu kendisini çok dinç hissettiği halde, bu dinçliğinden utanç ve tedirginlik duyuyordu. Sanki herkesin önünde çırılçıplak kalmış bir insan gibi sıkılıyordu.

Kızının kolunu dirseğiyle sıkıştırarak, "Şu yeni arkadaşlarını bana tanıştırmak istiyorum" dedi. "Burada insanı üzecek pek çok şey var."

Kitty, tanıdıklarını ona anlatmaya başladı. Bahçeye girdikleri sırada Matmazel Berthe ve kendisine eşlik eden genç kızla karşılaştılar. Prens, Kitty'nin sesini duyunca yaşlı kadının yüzünde beliren sevinç farketti. Matmazel Berthe Fransızlara özel aşırı tutumuyla, Prensi böyle bir kıza sahip olduğu için kutladı. Kitty'nin bir melek, bir inci, bir teselli perisi olduğunu söyledi.

"Demek ki kızım iki numaralı melek" dedi, prens. "Çünkü, Bayan Varinka'nın bir numaralı melek olduğunu kendisi söyledi."

Biraz sonra yalnız kaldıkları zaman, "Demek bütün arkadaşlarını238

taniyacağım. Beni Bayan Stahl'le de tanıştıracak mısın?" dedi prens.

"Nasıl? Sen onu tanıyor musun baba?" Babasının gözlerinde alaycı bir gülüş görür gibi olmuştu.

"Kocasını tanırım. Kendisini de tanımıştım. Bu din işlerine girişmeden önceydi."

"Din işlerine mi? Ne demek istiyorsun?" dedi Kitty.

"Bayan Stahl, Tanrı'nın başına gönderdiği olumlu ve felaketlerin hepsine şükreden insanlardır. Bunlar arasına kocasına kaybetmek felaketi de girer. Oysa insan onların birlikte pek kötü bir yaşam yaşadıklarını bu şükretme mezhebini pek ciddiye alamıyor" dedi babası. Sonra, pantolonu incecik bacaklarının üzerinde garip kıvrımlar yapan, kahverengi paltolu birisini*görerek,-"Bu kim? Ne zavallı insan" diye ekledi. Gösterdiği adam şapkasını çıkarmıştı. Şapkanın basıncında kalarak kızarmış geniş bir alın ve seyrek saçlar görüldü.

Kitty kızarak, "Bu Petrof tur. Ressam" dedi. Onların yaklaştığını görünce çocuklarından birisinin peşinden koşan kadın göstererek, "Bu da karısı Anna Pavlovna."

"Zavallı adam, hoş bir yüzü var. Seninle konuşmak istedi. Niye yaklaşmadın ona?"

Kitty, Petrofun bulunduğu tarafa yürürken, "Yaklaşalım" dedi... "Bugün nasılsınız?"

Petrof ayağa kalktı, prene çekingen bir şekilde bakıyordu. "Benim kızımdır. İzin verirseniz kendimi tanıtayım" dedi prens.

Ressam selam verdi ve garip bir beyazlığı olan dişlerini göstererek güldü. "Dün sizi bekledik" prenses dedi. Konuşurken titriyordu. Titremesini belli etmemek için bu hareketi bile bile yapıyormuş gibi davranıyordu.

"Gelecektim ama Varinka,Anna Pavlovna'nın çıkmak istemediğini söyledi" dedi Kitty.

Petrof heyecanlandı ve hemen öksürmeye başladı. Karısını bakış-

239

L

larıyla araştırırken, "Nasıl olur bu?" diye yanıt verdi. Sonra seslendi,

"Annette, Annette" diye bağırdı. İncecik beyaz boynunda damarlar kıvrılıyordu.

Anna Pavlovna yaklaştı.

Endişeli bir şekilde, kısık bir sesle, "Nasıl oluyor da, dün gezmeye gitmeyeceğimizi söylemişsin?"

Anna Palovna zoraki bir gülüşle, "Günaydın prenses" dedi.

Prene dönerek, "Onurlandım. Sizi ne zamandan beri bekliyorduk" diye ekledi.

İstedikini iyice açıklamayan ressam hafif bir sesle, "Nasıl oluyor da gezmeye gitmeyeceğimizi söyledin?" diye tekrarladı.

Karısı kızmış gibi, "Ne bileyim gitmeyeceğiz sanmıştım sadece" dedi.

"Niçin sandın? Ne zaman..." Birden öksürmeye başladı. Eliyle umutsuzluğunu bildiren bir işaret yaptı.

Prens şapkasını çıkarıp selam vererek, kızılıbirlikte uzaklaştı.

"Zavallı insanlar" diye göğüs geçirdi.

"Evet baba" dedi Kitty. "Üç çocukları var, hizmetçileri yok. Gelirleri de yok. Akademiden bir şey alıyorlarmış sadece. Bak işte Bayan Stahl" Kitty, içinde her tarafı örtülmüş, baş ucunda şemsiye duran bir insan vücudunun bulunduğu arabayı gösteriyordu. Hastanın arkasın-da,kendisini dolaştıran iri yarı bir Alman duruyordu. Yanında Kitty'nin tanıdığı bir İsveçli kont yürüyordu. Birkaç kişi bu küçük arabanın yanında durmuş içindeki kadına garip bir şeye bakar gibi bakıyorlardı.

Prens yaklaştı. Kitty babasının gözlerinde az önce görür gibi olduğu alaycı bakışın belirmediğini farketti. Nefis bir Fransızca ile Bayan Stahl'a seslendi. Çok nazik davranıyordu.

Şapkasını çıkararak, "Bilmem beni anımsar mısınız? Kızıma gösterdiğiniz ilgiye teşekkür etmek için kendimi size tanıtmayı bir borç" dedi.

241

bilirim" dedi.

Bayan Stahl, Kitty'nin göksel dediği bakışlarından birini prene çevirerek "Prens Charbatzky" dedi. Kitty Bayan Stahl'ın yüzünde bir hoşnutsuzluk anlamı görür gibi olmuştu. "Sizi gördüğüme memnun oldum. Kızınızı çok seviyorum."

"Sağlığınız düzelmedi mi?"

"Hep aynı" dedi Bayan Stahl. Sonra İsveçli kontu tanıştırdı.

"Sizi görmediğim on on iki yıldan beri hemen hemen hiç değişmemişsiniz."

"Oh... Acıları veren Tanrı acılara dayanmak gücünü de veriyor. Böyle bir yaşam neden uzayıp gidiyor diye kendime sorduğum olur..." Ayağını sarmaya çalışan, ama bu işi kendisinin istediği gibi yapamayan Varinka'ya kızarak, "Öyle olmaz" dedi.

Gözlerinin içi gülen Prens, "İyilik yapmamız için uzuyordur" dedi.

Prensin alay eder gibi olduğunu anlayan Bayan Stahl, "Bunu yargılamak bizim gücümüzün dışındadır" dedi. "Sevgili kont lütfen şu kitabı gönderin bana. Şimdiden teşekkür ederim" dedi İsveçliye.

Yarbayın gözüktüğünü gören prens, Bayan Stahl'ın yanından ayrılarak ona doğru ilerledi.

"İşte bizim aristokrasimiz" dedi yarbey alaycı bir tutumla. O da Bayan Stahl'ın davranışlarından rahatsız oluyordu.

"Hiç değişmez" diye yanıt verdi Prens.

"Onu hastalığından önce yani sakat olmadan önce mi tanıdınız?"

"Evet, yürüyemez duruma geldiği zaman tanıdım."

"On yıldan beri yürüyemediğini söylüyorlar."

"Yürüyemez çünkü bir ayağı ötekinden daha kısadır. Vücudu bi-çimsizdir."

Kitty "Olanaksız bu" diye bağırdı.

"Hayır" dedi prens. "Varinka ne düşünüyor acaba?"

"Varinka onu çok seviyor. Sonra Bayan Stahl iyilik yapan bir kadın, bunu sana herkes söyleyebilir. Yeğeni Aline de öyle."

"Olabilir. Yaptıkları iyiliği kimse bilmeseydi daha iyi olurdu." Kitty sustu. Verecek yanıtı olmadığı için değil, derin duygularını babasına açması doğru olmayacağı için susmuştu. Ne var ki, babasının yargılarına aldırmamaya karar verdiği halde, onun söylediklerinin kendisini etkilediklerini ve bir aydır bir iyilik amacı olarak gördüğü şeklin yavaş yavaş silinip ortadan kalktığını seziyordu. Bu şeklin yerini sakatlığını gizlemek için bir arabaya uzanmış olan ve kötü konulmuş bir battaniye yüzünden Varinkaya çıkışan bir kadın alıyordu.

Prensin neşesi herkese geçmişti. Ev sahibi bile neşelendi. Gezintiden dönünce, prens, yarbeyi, Maria Evgenievna'yı, kızını ve Varinka'yı kahve içmeye davet etti. Hizmetçiler ve ev sahibi harekete geçtiler. Prensin elinin ne kadar açık olduğunu herkes biliyordu. Biraz sonra neşeli bir grup halinde toplanmışlardı.

Üzerinde bir kahve cezvesi bulunan masanın başına prenses geçmişti. Kahveleri ve tereyağlı ekmekleri dağıtıyordu. Masanın diğer tarafında bulunan prens neşeli bir şekilde konuşuyor ve iştahla kahvaltı ediyordu. Diğer şehirlerden getirdiği küçük armağanları herkese dağıtıyordu. Kötü Almancasıyla, ev sahibine. Kitty'nin su kürü yüzünden değil, onun yapmış olduğu çorbalar yüzünden iyileşmiş olduğunu açıklamaya çalışıyordu. Prens kocasına takılıyordu ama çok neşeliydi. Yarbey, prensin söylediklerine gülüyor, ama düşünce sorunlarında prensesle birlikte olduğunu belirtiyordu. Varinka bile bu neşeli havaya katılmıştı. Kitty buna şaşınıyordu.

Kitty, babasının biraz önce ortaya attığı ve kendi iç yaşamı ile ilgili sorunları düşünmekten geri kalmıyor ve bir türlü rahat edemiyor-242

du Öte yandan Petroflar'la olan ilişkisini ve bu ilişkinin nasıl olup da değiştiğini de düşünüyordu. Bu yüzden yanındakilerin neşesi ona garip bir duygu veriyordu. Küçükken cezaya çarptırıldığı zaman diğer odada bulunan kızkardeşlerinin gülüşlerini duyup onların yanına gidemediği zamanları hatırlıyordu.

Prens, kocasının getirdiği armağanlara bakarak, "Bunları nasıl aldın sen?" dedi.

"Bir mağazanın önünde durunca mutlaka bir şey beğeniyor, dayanamayıp satın alıyordum" diye yanıt verdi

Prens.

"Canın sıkıldığı için mi böyle yapıyordun?"

"Tabii, sıkıntı böyledir işte. İnsan ne yapacağını bilmez."

Maria Evgnievna, "Nasıl olur Almanya'da görülecek o kadar çok şey var ki" dedi.

"İlgi çekecek her şeyi biliyorum artık. Erik çorbası, sucuk, evet hepsini biliyorum."

"Ama toplumsal kurumlar çok ilgi çekicidir Prens" dedi Yarbay.

"Niye ilgi çekici olsun. Onlar herkesi yenmişler. Bana ne bundan? Ben kimseyi yenmedim ki... Sonra akşam çizmelerini çıkarıp, koridorda kapının önüne koymak, sabah erkenden kalkıp kötü bir çay içmek zorundayım. Bizim memlekete benzemiyor burası. Biz memleketimizde istediğimiz saatte kalkabiliriz. Acele etmemize, üzülmemize gerek yoktur...."

Yarbay, "Ama vakit nakittir prens unutmayın bunu" dedi.

"Bu zamana bağlıdır. Bazı aylar vardır bunu elli köpek uğruna hemen terkedersiniz. Bazı on dakikaları da dünyanın bütün servetini verseler vermezsiniz. Değil mi Katinka, neden bu kadar üzgünsün?"

"Bir şeyi yok babacığım."

Prens, Varinka'ya seslenerek, "Nereye gidiyorsunuz, lütfen kalın" dedi.

Varinka, "Gitmem gerek" dedi. Sonra orada bulunanların hepsine

243

allahaismarladık dedi.

Kitty onun arkasından gitti. Varinka bile değişmişti. Eskisinden daha iyi ve mükemmel bir insan değildi ama değişmiş gibiydi.

Varinka şemsiyesini ve çantasını alırken "Ne zamandan beri bu kadar gülmemiştin" dedi. "Babanız çok hoş bir adam."

Kitty sustu.

"Ne zaman görüşüyoruz?"

"Annem Petroflar'a gitmek istiyordu. Orada olacak mısınız?" Kitty arkadaşının ne düşündüğünü anlamaya çalışıyordu.

"Evet orada olacağım. Buradan ayrılıyorlar. Eşyalarını toplamalarına yardım edeceğim."

"İyi ben de gelirim öyleyse."

"Gelme, niçin geleceksin?"

"Niçin mi? Niçin mi?" dedi Kitty gözlerini açarak. "Niye bunu söylediniz?"

"Çünkü sizin babanız burada. Onların yanına gelerseniz sıkılırlar."

"Hayır asıl neden bu değil. Söyleyin bana, niçin Petroflar'a gitmemi istemiyorsunuz?"

Varinka sakın bir şekilde, "Hayır bunu demek istemedim" dedi.

"Rica ederim yanıt verin bana."

"Size her şeyi söylemek gerekiyor mu?"

"Evet her şeyi söylemek gerekiyor."

"Aslında ciddi bir şey değil bu. Petrof kürünü bitirir bitirmez buradan ayrılmaya karar vermişti. Ama şimdilik ayrılmak istemiyor" dedi Varinka gülerek.

"Peki ne olmuş, ne olmuş?" dedi Kitty.

"Anna Pavlovna, kocasının buradan ayrılmak istememesinin nedeni olarak sizin burada bulunmanızı gösteriyor. Bu yüzden aralarında tartışmışlar Bilirsiniz hastalar hemen heyecanlanırlar."

Kitty susuyordu. Varinka genç kızın birazdan ağlayacağını, ya da

kızacağını önceden anladığı için ağır ve tatlı bir şekilde konuşuyordu.

"Bu yüzden oraya gitmemeniz daha iyi olur. Anladınız mı? Kızmayın sakın."

Kitty, Varinka'nın şemsiyesini alarak, "Bana bu yakıştı zaten" dedi.

Varinka arkadaşının bu çocukça kızgınlığını görüp onu daha fazla kızdırtmak istemediği için, "Ne demek bu, anlamıyorum" dedi.

"Çünkü bütün bu hareketler sahtekârlık ve ikiyüzlülüktü. Yabancı bir insandan bana ne. Ne diye onun işine karışıyorum? Bu yüzden onların kavga etmesine sebep oldum. Evet bütün bunlar ikiyüzlülüktür, ikiyüzlülük" dedi şemsiyeyi açarak.

"Niçin ikiyüzlülük?"

"Başkalarına kendimi daha iyi bir insan gibi tanıtmak için. Kendime ve Tanrı'ya karşı, olduğumdan daha iyi görünmek için. Hayır bu yanlışlığı bir daha işlemeyeceğim. Yalan söyleyip, sahtekârlık etmektense kötü bir insan olmayı tercih ederim."

"Aldatan kim?" dedi Varinka, "Öyle konuşuyorsunuz ki, insan..."

"Sizden sözeden yok" dedi. "Sizin kusursuz bir insan olduğunuzdan eminim. Ama ben kötüyüm, elimden bir şey gelmiyor. Kötü olmasaydım bunların hiçbiri olmazdı. Ne yapayım. Olduğum gibi kalırım ben de. Hiç olmazsa sahtekârlık etmem. Bana ne Anna Pavlovna'dan? İstedikleri gibi yaşasınlar. Kendimi değiştirmem zaten..."

"Evet, zaten..." dedi Varinka.

"Zaten ben kalbime, duygulanma dayanarak yaşayabilirim ancak. Sizler prensiplerinize dayanarak yaşıyorsunuz. Ben sizi sevmiştim, oysa siz beni kurtarmaktan başka bir şey düşünmediniz."

"Haksızsınız" dedi Varinka.

"Başkalarından değil kendimden söz ediyorum."

Tam o sırada prenses seslendi, "Kitty buraya gel."

Kitty, arkadaşıyla uzlaşmaya gerek görmeden, masanın üzerinden

245

al bir kutuyu götürerek oradan uzaklaştı.

Babası ve annesi birlikte, "Ne yaptın, neden bu kadar kızarmışsın?" dediler.

Kitty kapıya doğru yaklaşırken, "Hâlâ orada, şimdi ne yapacağım ben? Niye onu üzdüm?" diye düşündü.

Varinka başında şapkası, bir masanın yanına oturmuş. Kitty'nin kirdiği şemsiyesini inceliyordu.

"Varinka, özür dilerim, ne söylediğimi bilmiyordum" dedi Kitty ona yaklaşırken. Varinka gülererek, "Sizi üzmem istemiştin ben" diye yanıt verdi.

Anlaşmışlardı. Ama babasının gelişi Kitty'nin dünyasını değiştirmişti. İnandıklarını bir yana bırakmıştı ama kendisinin hayâl ettiği gibi bir insan olmadığını da açıkça görüyordu. Sanki bir uykudan uyanmıştı. İkiyüzlülük yapmadan hayâl ettiği rolü oynayamayacağını anlamıştı. Çevresindeki yoksulluk ve felaket dolu gerçeği daha derinden duyuyordu. Saf ve sağlıklı bir hava soluk alma ihtiyacındaydı. Bir mektuptan, Dolly ve çocukların Yergoushovo'ya gittiklerini öğrenmişti. Kendisi de oraya gitmek istiyordu.

Ama Varinka'ya karşı duyduğu sevgi azalmamıştı. Ayrılırken Rusya'ya geldiği zaman kendisini kesinlikle görmesini rica etti.

Varinka, "Evlendiğiniz zaman gelirim" dedi.

"Ben hiçbir zaman evlenmeyeceğim."

"Öyleyse ben de gelmeyeceğim."

"Öyleyse sizin yüzünüzden evleneceğim, unutmayın bunu" dedi Kitty.

Doktorun söyledikleri gerçekleşmişti. Kitty, Rusya'ya tamamen iyileşmiş olarak döndü. Belki eskisi kadar neşeli ve rahat değildi ama ruhen sessizliğe kavuşmuştu. Geçmişin acılan artık birer acıdan başka bir şey değildiler. 246

Serge İvanovitch, her zaman yaptığı gibi, fikri çalışmalarından sonra dinlenmek için yabancı ülkelere gideceğine mayıs ayının sonlarına doğru Pakrofsky'e gelmişti. Ona kalırsa kır yaşamı gibi yaşam yoktu. Kardeşinin yanında bu hayatın nimetlerini tadıyordu şimdi. Le-vine kardeşi Nicolas'ın beklemediği için Serge'i hoşnutlukla kabul etmişti.

Constantin, Serge'i seviyordu ama onun yanında sıkıntı duymaktan da geri kalmıyordu. Hele kır yaşamı ikisi için de ayrı ayrı şeyler anlam taşıyordu. Constantin için köy yaşamı bir çalışma konusuydu, yaşamın kendisiydi. Oysa Serge için bir dinlenme yeriydi. Şehir yaşamına tamamen zıt olan bir yaşama biçimiydi. İnsan orada hiçbir şey yapmayabilirdi.

Köylüler hakkında da ayrı şeyler düşünüyorlar. Serge onlarla konuşmaktan hoşlanıyor, bu konuşmalardan köylülerin ruh soyluluğuna sahip oldukları sonucunu çıkarıyor, bunu genelleştirmekten kaçınıyordu. Böyle yüzeysel bir yargı Levine'in hiç te hoşuna gitmiyordu. Levine de köylüleri sevir ve onlara bağlı olduğunu biliyordu. Ama-köylülerin kötü davranışlarını görüyor ve bu davranışlarına, erdemlerine şaştığı kadar şaşıyordu. Onun gözünde halk, ortaklaşa bir çalışmanın ana elemanlarından birisiydi. Bu yüzden onlarla öteki insanlar arasında bir ayırma yapmanın yersiz olduğunu düşünüyordu.

Tartışmalardan daima Serge galip çıkıyordu. Çünkü Serge düşündüklerinden hiç şüphe etmiyordu, oysa Constantin hükümlerini her an yeniliyor ve kendi kendisiyle çelişki haline girdiğini kolaylıkla kabul ediyordu. Serge kardeşini sevir iyi bir kalbi olduğunu düşünüyordu. Ama ileri düşünceli bir insan olduğu halde çok çabuk etki altında kaldığını da söylüyordu. Çoğu kere, kardeşine olayların gerçek anlamını açıklamaya çalışıyor ama yenilmesi bu kadar kolay bir insan ile konuştuğu için canı sıkılıyordu.

Arma Karenina

247

Constantin ise kardeşinin zekâsına ve bilgisine karşı hayranlık duyuyordu, onun, en yüce yetenekleri kendisinde taşıyan ve insanların iyiliğine yararlı olan bir insan olduğunu düşünüyordu. Ama zamanla ve kardeşini daha iyi anladıkça insanlara ve genel çıkarlara yararlı olmanın önemli bir özellik olup olmadığını düşünmeye başlamıştı. Böyle bir davranış, insanın kendisine özel bir radyo seçmemesinden ve yaşamda karşılaşılacak binlerce yoldan birini kabul edememesinden ileri gelmiyor muydu?

Levine kardeşine karşı bir başka bakımdan da sıkıntı duyuyordu. Kendisi bütün gün işlerle uğraşıyordu. Evde dinlenen Serge, hiçbir şey yazmadığı halde şu veya bu konuya düşünmekten geri kalmadığı için, düşüncelerini kendisine açıklayacağı bir insanın varlığına gereksinimi vardı. Bu insan Levine'den başkası değildi.

Serge otların üzerine uzanıp, güneşlenirken, tembel tembel konuşuyordu.

"Tembelliğimden ne kadar zevk alıyorum bilemezsin" diyordu. "Kafamda tek bir düşünce yok. İçi bomboş."

Ama Levine kardeşiyle böyle gevezelik edecek halde değildi. Bundan hemen yoruluyordu. Gevezelik ettiği sırada, çiftlikte işlerin iyi gitmeyeceğini, yeni alınmış İngiliz sapanının tekerleklerini çıkaracaklarını ve bu sapanın eski sapanlar gibi kullanışlı olmadığını ispat etmek için tekerlekleri bir yana atacaklarını biliyordu.

"Bu güneşte dolaşmaktan yorulmuyor musun?" diyordu Serge.

"Şimdi geleceğim. Büroya gidip bir bakayım" diyordu Levine. Ve böylece kurtuluyordu.

Haziran'ın başlangıcında, ev işlerini gören yaşlı kadın Agatha Mikhailovna tuzladığı bir sepet mantarla mahzene inerken, kayıp düş-248

Arına Karenina

249

muş, bileğini incitmişti. Okuldan yeni çıkmış, geveze bir delikanlı olan doktoru çağırdılar. Doktor yaşlıyı muayene edip bileğin çıkmamış olduğunu söyledi ve pansuman yaptı. Sonra ünlü yazar Kosnic-hefin karşısında olduğu için bölgenin bütün dedikodusunu ve hikâyelerini anlattı, ileri görüşlü bir insan olduğunu belirtmek için de-genel olarak içinde bulundukları durumun kötülüğünden sözetti.

Serge İvanitch doktoru dikkatle dinledi. Yenibir arkadaş bulduğu için sevinmişti. Doktorla uzun uzun konuştu. Doktor Serge'in yaptığı ince ve yerinde eleştirilerini saygıyla dinledi. Doktor gittikten sonra, yaptıkları konuşmadan heyecanlanmış olan ünlü yazar, parlak bir konuşma yaptı. Levine onun bu durumunu çok iyi biliyordu. Serge yalnız kalınca hemen bir olta alıp balık avlamaya gitti.

Kosnichef balık tutmaktan hoşlanıyordu. Toprağın sürülmesine ve otlaklara bakmak isteyen Levine, araba ile kardeşini nehrin kıyısına kadar götürmeyi teklif etti.

Neredeyse hasatlar başlayacaktı. Bütün bitkiler boy atmışlardı. Doğa sanki, hasattan önce dinlenir gibiydi. Otlaklara gitmek için ormandan geçmek gerekiyordu. Levine bu ormanı seviyordu. Kardeşine, neredeyse çiçek açacak olan bir yaşlı ıhlamur ağacını gösterdi. Ama doğa güzelliğinden sırası gelmemişken söz etmek isteyen Serge, sırası gelmemişken bu güzelliğinden konuşulmasını da istemiyordu. Sözlerin en güzel varlıkları mahvettiklerini ileri sürüyordu. Levine kardeşinin düşüncelerini doğru bulup kendi işlerini düşünmeye başladı. Bir tarlanın yanından geçerlerken Levine çalışanları ve araba sayısını gözden geçirip hoşlandı. Daha sonra ot kesimi sorununu düşündü. Otlar çiğle kaplıydı. Serge ıslanmamak için, kardeşinin kendisini balık tutulan yere kadar götürmesini istedi. Constantin otlağı ezmenin hiç de doğru olmayacağını düşündüğü halde kardeşine boyun eğdi.

Serge oltasını suya attı. Hiçbir şey tutmuyor ama neşeli görünüyordu.

Oysa Levine hemen geriye dönmek ve ertesi gün başlanacak ot j kesimi için ne kadar işçi tutulması gerektiği konusunda emir vermek

istiyordu. Ama kardeşini bekliyor ve bu önemli sorunu düşünmekten l de geri durmuyordu.

"Ben seni düşünüyorum" dedi Serge İvanitch. "Şu doktor, biliyorsun aptal bir çocuk değil, sizin bölgenizde işlerin çok kötü gittiğini söylüyor. Sana daha önce söylediklerimin doğru olduğunu gösteriyor bu. Toplantılara gitmemekle haksızlık ediyorsun. Kıymetli insanlar işlere karışmazlarsa her şey çok kötü bir duruma gelir. Mükelleflerin parası bir işe yaramaz. Ne okul, ne hemşire, ne de eczane var, hiçbir şey yok."

"Denedim ama yapamıyorum" dedi Levine istemeye istemeye.

"Niye yapamıyorsun? Doğrusu hiçbir şey anlamıyorum. Bunun kayıtsızlık veya yeteneksizlikten ileri geldiğini kabul edemiyorum. Sakın sadece tembellikten olmasın."

"Bunların hiçbirisi değil. Tecrübe ettim ve karar verdim. Hiçbir şey yapamam ben."

Levine kardeşinin söylediğini derinleştirmeye çalışmadan uzaklarda gördüğü kara bir noktaya bakıyordu. Kâhyanın atı mıydı bu?

"Çok çabuk yeniliyorsun. Bir onur sorunu yapmıyorsun bunu?"

Levine bu sözden alınmıştı, "Bu konuyla onurun ne ilgisi var?" dedi. Üniversitede, entegral hesabı

arkadaşlarım kadar anlamadığım söyleneşydi bunu bir onur sorunu yapardım. Burada yapılan işlerin hemen yarar vereceğine inanmış olmak gerekiyor."

Levine'in, söylediklerine az önem vermesine alınan Serge "Yapılan işlerin yarar yok mu yani?" dedi.

"Hayır. Bunun yarar olduğunu sanmıyorum ve bu işlerle ilgilen-250

miyorum. Ne yapayım?" dedi Levine. Atla gelen adamın kâhya olduğunu anlamıştı.

Kardeşi, "Dinle beni. Her şeyin sınırı var. Yalancılıktan, sahtekârlıktan tiksindiğini kabul edelim ama böyle bir davranış sana o kadar sevdiğini söylediğin halka karşı..."

"Böyle bir şey söylemedim ben" dedi Levine.

"Demek halk böyle yalnız başına ölsün ha.... Ebeler bilgisizlikten yeni doğmuş çocukları öldürsünler... Köylüler cehaletin içine dalıp gitsinler ve ilk gelen yazarın peşine takılsınlar" dedi Serge.

Sonra şu düşünceyi ortaya attı,

"Senin ya düşünme kabiliyetin durmuş ya da tembellikten, kendini beğenmişlikten böyle yapıyorsun."

Başkalarına yardım etmeye önem vermediğini kabul etmek istemiyorsa, kardeşinin söylediklerine boyun eğmek zorunda olduğunu anlamıştı.

"Sanmıyorum..." dedi sıkıntılı bir şekilde.

"Nasıl sanmazsın? Örnek olarak vergilerin yerine kullanıldığını kontrol ederek, bir sağlık kolunun açılmasını sağlayabilirsin."

"Bu kadar geniş bir alanda bir sağlık kolu ne yapabilir? Zaten tıbbın bir işe yaradığını da »anmıyorum."

"Haksızsın... Sana binlerce örnek verebilirim. Peki okullar?"

"Okuldan ne olacak?"

"Ne? Nasıl olur da okulların yararlı olduğunu inkâr edebilirsin. Kendin için- yararlı olduğunu düşünüp başkalarının buna ihtiyacı olmadığını nasıl söyleyebilirsin?"

Constantin yakalanmış olduğunu anlıyordu. Şaşırp düşüncesinin gerçek nedenini söyleyiverdi.

"Bunların hepsi doğrudur belki. Ama benim işime yaranmayacak sağlık örgütünü, çocuklarımı yollamayacağım okulları ne yapayım. Köylüler de yollamazlar zaten. Bence yollamamaları hiç de kötü de-

251

Serge İvanitche kardeşinin bu çıkışından hiç de hoşlanmadı. ta- sını sudan çekerek, Levine gülümseyerek döndü.

"Ama Agatha Mikahilovna için doktor çağırdın. Demek işe yarıyormuş doktorlar."

"Eli yine sakat kalacak, eminim."

"Görürüz... Sonra köylüler okuma yazma bilirlerse senin işine daha iyi yaramazlar mı?"

Levine gözünü kırpmadan yanıt verdi, "İşte bunda yanılıyorsun. Kime sorarsan sor, herkes sana okuma yazma bilen köylülerin ötekilerden daha az çalıştığını söyler.Yol onarımına gitmez. Biraz inşaat öğrense malzemeyi çalar."

"Söz konusu bu değil" dedi Serge. Böyle çelişmelere düşen birisine katlanamazdı. Hele konudan anlayanlara ve delil ileri sürmeden konuşanlara deli olurdu. "Sorun şudur: Öğrenim yapmanın halk için yararlı olduğunu sanıyor musun?"

"Evet" dedi Levine. Asıl düşüncesinin bu olmadığını hemen anladı. Böyle söylemekle çelişkiye düşmüş olduğunu anlamıştı.

"Bunu kabul ettiğine göre, namuslu bir adam olarak, bu işin gerçekleştirilmesine çalışmak boynun borcudur."

"Ya öğrenimin adamakıllı yararlı olduğunu söyleyemeyeceğimi ileri sürersem" dedi Levine kızarak. "Nasıl olur, az önce..."

"Yani deneyimler öğrenimin yararlı olduğunu kesin olarak göstermemiştir demek istiyorum..."

"Bu konuda kılını bile kıpırdatmadın. Böyle şeyler söylemeye hakkın yok."

Constantin, "Diyelim ki öğrenim yararlıdır" dedi. Buna hiç inanmıyordu. "Ne diye dert edineyim bunu."

"Ne? nasıl olur bu?"252

"Bana düşünceni felsefi bakımdan açıkla."

"Bunun felsefeyle ilgisi yok" dedi Serge. Sanki kardeşinin bu konuya el atmaya hakkı yokmuş gibi söylemişti bu sözü.

"Öyleyse ben sana söyleyeyim" dedi Levine heyecanlanarak. "Bütün hareketlerimizin temeli, bence kişisel çıkarlarımızdadır. Bu bölge işletmelerinde bir soylu olarak benim hiçbir çıkarım yok. Yollar iyi değil. Daha iyi de olamazlar zaten. Benim atlarım kötü yollarda da giderler. Doktorlar ve dispanserlerin bana yarar

yok. Okulların da yararı yok, hatta az önce anlattığım gibi zararı var. Bölge işletmeleri ise vergi vermeme şehre inip tahtakurulu odalarda yatmama ve budalaca sözler dinlememe neden oluyor sadece. Bunlarda benim hiçbir çıkarım-yok.

Serge gülererek, "Özür dilerim. Köylüleri esirlikten çıkarmak da bizim çıkarlarımıza uygun değildi. Ama bu işi biz yaptık."

Levine daha da heyecanlanmıştı. "Hayır" diye bağırdı. "Bu başka bir sorundur. Çıkar sözkonusudur burada. Sırtımızdaki bir yükü atmak istemiştik biz. Ama şehir meclisi azası olmak ve oturmadığınız sokaklardaki su yolları hakkında tartışmalara girmek, hakim olup bir köylünün çaldığı jambonla uğraşıp saatlerce saçma saparı sözler dinlemek, başkanın yaşlı dostum Alexis'e sorduğu gibi "Bay sanık jambon çaldığınızı kabul ediyor musunuz?" demek...

Levine heyecanlanmış bu sahneyi canlandırmaya başlamıştı, yaptıkları tartışmadan ayrıldığıнын farkında değildi.

Sergi İvanitch omuzlarını silkerek,

"Peki ne demek istiyorsun bunlarla?"

"Yani benim çıkarlarım söz konusu olunca onları sonuna kadar sa-vuncağım demek istiyorum Öğrenciyken gelip evde araştırma yapıyorlar, mektuplarımızı okuyorlardı. O zamanlar öğrenim yapmak hakkımı savunuyordum. Zorunlu hizmet konusu üzerinde tartışmak isterim çünkü bu benim çocuklarıma ilgili olabilir. Kardeşlerimle ilgili olabi-

253

lir. Yani benimle ilgilidir. Ama vergilerden elde edilmiş 40 bin rubleyi nereye kullanmak gerektiğini bulmak ve budala Alexis'i mahkeme etmek benim işim değil..."

Levine durmadan konuşuyordu. Serge gülümsedi.

"Peki yarın bir davan olsa eski mahkemeler tarafından bakılmış olmasını yeğlermiydin?"

"Benim davam falan olmaz. Kimseyi öldürmem." Sonra adeti olduğu gibi bir konudan diğerine atlayarak, "Bizim işletmelerimiz toprağa batırılmış dallara benziyor. Hani çocukken yapardık. Halbuki Avrupa'da bunun ormanları var."

Serge kardeşinin tartışmanın içine dallan falan sokmasına şaşarak omuzlarını silkti. Ama kardeşinin söylemek istediklerini anlamıştı.

"Bu söylediğin mantıklı bir düşünce değil."

Ama Levine bu işlerle neden ilgilenmediğini açıklayıp kendini temize çıkarmak istediği için devam ediyordu.

"Kişisel çıkarlar üzerine dayanmayan devamlı bir çalışmadan sö-zetmek olanaksızdır. Bu genel bir gerçekten, yani felsefidir." Bu son kelimenin üzerinde durdu. Sanki bir başkası gibi kendisinde felsefeden özetmek hakkı olduğunu göstermek istiyordu.

Serge İvanitche, "O da eğilimlerinin buyruklarına uyarak bir felsefe yapıyor kendine" diye düşündü.

"Felsefeyi bir yana bırak. Onun her zaman için erişmek istediği tek şey kişisel çıkarlar ile genel çıkarlar arasındaki ilişkidir zaten. Karşılaştırmayı biraz düzeltmek isterim. Sözünü ettiğin dallar toprağa sadece dikilmemiştir. Aralarından kimisi ekilmiş ve sulanmıştı. Bu işletmelere önem vermeyen halklar birer tarihe sahip olamazlar.

Kardeşinin yanlışlığını daha iyi ortaya çıkarmak için bu sorunu tarih felsefesi bakımından ele aldı. Bu alanda, Levine'in onun söylediklerini izlemesine olanak yoktu.

"Bu işlerden hoşlanmaman bence bizim eski Rus alışkanlıklarının,254

soyluların tembelliklerinin bir sonucudur. Bu yanlışlıklardan çabuk vazgeçeceğini umarım."

Constantin yanıt vermedi. Yenildiğini hissediyordu. Ama aynı zamanda kardeşinin kendisinin söylemek istediklerini anlamadığını, ya -hut anlamak istemediğini de hissediyordu. Kendisi mi anlatamıyordu yoksa kardeşi mi anlamak istemiyordu. Bu konuyu fazla deşmedi, yanıt vereceğine düşüncelere daldı.

Serge İvanitche oltasını çekti. Atları çözüp yola koyuldular.

Bir yıl önce hasat zamanı kâhyasına kızan Levine, köylülerden bi-, risinin elindeki orağı alıp kendisi biçmeye başlamıştı. Bu çalışma onun çok hoşuna gitmişti. Evinin önündeki otlakı kendisi biçmiş ve gelecek yıl bütün gününü köylülerle birlikte oraka sallayarak geçirmeyi tasarlamıştı.

Serge geleli beri, bu düşüncesini gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğini düşünmeye başlamıştı. Kardeşini bütün gün yalnız bırakamazdı. Kendisiyle alay edeceğini de biliyordu. Otlaktan geçerken geçen yılki anılarını düşünmüştü.

Adamlarının ve kardeşinin söyleyeceklerine hiç aldırmayarak, "Mutlak vücut hareketleri gerektiren sert bir

iş yapmalıyım. Yoksa sinirlerim berbat olacak" diye düşünerek karar verdi.
O akşam ertesi günkü iler için kâhyasına emir verirken, sıkıldığını belli etmemeye çalışarak,
"Benim orağımı Tite'e verin. Bilesin. Yann geri getisinler. Belki ben ot biçeceğim" dedi.
Kâhya gülümseyerek yanıt verdi.
"Evet efendim."

Biraz sonra çay içerden Levine kardeşine:

255

L

"Hava çok güzelleşti. Yarın ot biçeceğim" dedi.
Serge İvanitche "Ben bu işi çok everim" dedi.
"Ben de çok severim. Geçen yıl yapmıştım. Bu yıl da ertesi gün- den itibaren başlıyorum. Bütün gün çalışacağım."
Serge başını kaldırıp kardeşine şaşırarakbaktı,
"Nasıl, bütün gün bir köylü gibi çalışacak mısın?"
"Evet hoş bir şey bu.."
Serge alay etmeyi aklından bile geçirmeden, "Çok güzel bir beden | çalışması bu ama yorgunluğuna dayanabilir misin?"
"Denedim daha önce. Başlangıçta çok güç. Sonra insan idmanla- nıyor. Sonuna kadar gidebileceğimi sanırım."
"Sahi mi? Peki köylüler ne diyecek buna? Efendilerinin bundan zevk almasına gülmezler mi? Öğle yemeğini ne yapacaksın. Oraya bir hindi kızartması ve nefis bir şarap getirtmek biraz garip olmaz mı?"
"Köylüler dinlendiği sırada eve gelirim."
Ertesi gün Levine her zamandan daha erken kalktığı halde, çayıra geldiği zaman köylülerin işlerine başlamış olduklarını gördü.
Çayır biçilmiş ot yığınları ve köylülerin çıkardıkları elbiselerin meydana getirdiği küçük tepeciklerle dağın kenarına kadar uzanıyordu. Evine yaklaşıncı, orakçıların arka arkaya bir sıra oluştururcasına ilerlediklerini farketti. Aralarında eski tanıdıkları vardı: Beyaz gömlek giymiş iki büküm yaşlı Ermil, eski arabacısı genç Wasia. Kırk iki kişiydiler.
Tite orağı uzatarak, "Hazırladım efendim. Ustura gibi oldu. Kendi kendine kesiyor" dedi gülümseyerek.
Levine orağı aldı. Sıralarını bitiren biçiciler birer ikişer yolun kenarına geliyorlardı. Kan ter içindeydiler ama gülümsüyor, efendilerini neşeyle selamlıyorlardı. Kimse konuşmayı açmaya cesaret edemiyordu. Sonunda, koyun postundan bir ceket giymiş, sakalsız iri yarı bir yaşlı Levine'e seslendi.256

257

"Dikkat edin efendim, bir işe başlayınca bitirmek gerekir onu" dedi. Levine biçicilerin kıskıs güldüklerini duydu
Tite'in arkasına geçerek, "Geride kalmamaya çalışacağım" dedi.
"Tabana fazla bas" dedi bir başkası.
Yaşlı adam "Merak etmeyin, başaracak" dedi. "Fazla sallama orağı. Eskiden böyle çalıştık mı bizi döverlerdi" diye ekledi!
Otlar daha yumuşamaya başlamıştı. Levine verilen öğütleri dinliyor ama yanıt vermeden Teti'in ardından geliyordu. Böylece yüz adım kadar ilerlediler. Köylü durmadan yürüyordu. Levine yorulmaya başlamıştı. Sonuna kadar gidememekten korkuyordu. Tam Tite'e durmasını söyleyeceği sırada, adam kendiliğinden durakladı. Biraz ot koparıp orağını temizlemeye başladı. Levine derin bir nefes alarak doğruldu. Yakınında kendisi gibi yorulmuş bir köylü de duraklamıştı.
Yeniden başladıkları zaman durum pek değişmedi. Arkadan gelen Levine başkalarının kendini geçmesini istemiyordu. Tam bütün gücünün tükendiğini sandığı sırada, Tite yine durup orakları biletti.
Böylece birinci sırayı bitirdiler. Tite orağını omuzlayıp yürümeye başladığı zaman, Levine sırtında tatlı bir serinlik duydu. Gökyüzüne baktı kocaman karabir bulut gördü. Yağmur yağıyordu. Köylüler elbiselerini giiyorlardı. Diğerleri Levine gibi, sırtlarını yağmura açmışlardı, bundan zevk alıyorlardı.
Biçme devam ediyordu. Levine zaman kavramını, saatin kaç olduğunu tamamen unutmuştu. Çalışmadan olağanüstü zevk alıyordu, bir çeşit bilinçsiz bir özgürlük yaşıyor gibiydi. Serbest ve rahat bir şekilde yaptığını tamamen unutmuş bir durumdaydı. Oysa çalışmasının sonuçları Tite'den aşağı değildi.
Bu sırada Tite yaşlıya yaklaşmıştı. Güneşe bakıp bir şeyler söylüyorlardı. "Niye konuşuyorlar? Niçin

devam etmiyoruz?" dedi kendi kendine saatlerden beri durmadan çalışıldığı ve yemek zamanının geldi aklından bile geçmiyordu.

Yaşlı, "Yemek zamanı geldi efendim" dedi.

"Demek bu kadar geç oldu. Hadi yiye." dedi.

Levine orağı Tite verdi ve yağmurun hafifçe ıslattığı biçilmiş çayırdan geçerek atına bindi. Köylüler kaftanlarının ceplerindeki ekmekleri çıkarıyorlardı. Yağmurun otlara kötü etki edeceğini düşünerek,

"Yazık otlar berbat olacak" dedi.

Yaşlı, "Merak etmeyin efendim bir şey olmaz" dedi.

Levine kahve içmek için eve gitti. Serge henüz kalkmamıştı. Ama giyinip oturma odasına gelene kadar Levine çayıra dönmüştü bile.

Yemekten sonra Levine kendisini davet eden yaşlı ile, sonbaharda evlenmiş olan ve ilk olarak ot biçen bir köylünün arasında yerini aldı.

Yaşlı iri adımlarla ilerliyor ve kolunu hafifçe hareket ettirerek bi-çiyormuş gibi görünüyordu. Sanki hiç çaba göstermiyor, orağı kendi kendine işliyordu.

Levine biçmeye başladı. Saçları ot saplarıyla başına yapıştırılmış olan genç Michel geliyordu. Kendisine bakınca hemen gülümsüyor-du. Yorulduğunu kabul etmektense ölümü tercih ederdi.

Günün sıcağı bastırıldığı halde Levine işi eskisi kadar ağır bulmuyordu. Ter sırtını serinletiyor, sırtına ve dirseleklerine kadar çıplak olan kollarına vuran güneş, sanki ona güç veriyordu. Bazen ne yaptığını unutuyordu. Orak kendi kendine hareket ediyordu. Bunlar mutluluk dolu anlardı. Nehrin kenarına vardıklarında önde giden yaşlı ıslak ola orağını temizledi. Sonra nehirden aldığı suyu Levine'e uzattı.

"Bakalım beğenecek misiniz?" dedi.

Levine içinde otlar yüzen bu ılık suyu, köylünün kabının bu suya eklediği hafif pas tadını çok sevmişti. Sonra mutluluk dolu gezinme molasına sıra geldi. Orağı omuzlayıp, derin derin nefes alarak, biçici-258

lere, ormana tarlalara rahat bir şekilde bakmak mümkündü. Çalışmaya başladığı zaman yaptığı işi yine sık sık unutmaya başladı. Ora kendi kendine biçiyor, sanki ardındaki güçlü vücudu sürükleyip götürüyordu. Oysa şuurlu bir iş yapmak gerektiği zaman örnek olarak toprak parçalarını kaldırmak ya da bir dikenin yığının içinden çıkarmak için pek güçlük çekmiyordu. Gözünden hiçbir şeyi kaçırmıyordu. Bir yabancı meyva görünce o aralık meyveyi yemekten ve Levine'e sunmaktan geri kalmıyordu. Gördüğü bildircin yuvalarını, karayılanları erkese gösteriyordu. Ama Levine ve genç köylü için çalışmaya başladıktan sonra böyle hareketler yapmak çok zor bir işti.

Zaman farkına vanmadan geçiyor akşam yemeği saati geliyordu. Yaşlı köylü, otların içinde iyice belli olmayan çocukların her yandan gelmekte olduklarını Levine gösterdi. Çocuklar yiyecek getiriyorlardı.

"İşte çocuklar geliyor" dedi. Sonra elini gözlerine siper ederek güneşi inceledi.

Biraz daha çalıştılar. Sonra yaşlı kesin bir sesle;

"Yemek zamanı geldi efendim" dedi.

Köylüler elbiselerinin bulunduğu yere yaklaştılar. Kimisi arabaların kimisi ot yığınlarının yanına oturdu. Levine de onların yanına gitti. Ayrılmak istemiyordu onlardan Artık Levine'den çekinmiyorlardı. Yıkıp yemeklerini yediler ve uyumaya hazırlandılar. Çocuklar bu arada, nehirde yıkıyorlardı.

Yaşlı bir kabın içine ekmek ufaladı. Sonra Levine'i de kendisiyle birlikte yemek yemeye davet etti.

Levine onunla birlikte yedi. Konuşma köylünün ailesi ile ilgili konular üzerinde açıldı, Levine bunları dikkatle inceledi. Sonra Levine kendi planlarından sözetti. Bu basit adamla, kardeşinden çok daha iyi anlaştığını görüyor ona duyduğu yakınlıktan dolayı sevinçten gülüm-süyordu.

Yemek bittikten sonra, yaşlı kedisine otlardan bir yastık yapıp

259

verdi. Levine de aynı şeyi yaptı. Ter içinde kalmış yüzünün çevresinde vızıldayan sineklere rağmen hemen uyudu. Güneş yükselinceye kadar hiç uyanmadı. Yaşlı daha erken kalkmıştı orakları biliyordu.

Levine çevresine bakındı, sanki her şey değişmiş gibi geldi ona. Biçilmiş olan çayır dünkünden çok daha geniş görünüyordu. Güneşin eğik ışıklarıyla bambaşka bir biçimle aydınlanmış olan nehir, sanki çelikten yapılmış gibi pırıl pırıl yanıyordu. Ta yükseklerde yırtıcı kuşlar uçuşuyordu.

Levine biçicilerin kestikleri yeri ve kesilmesi gereken yerleri karşılaştırdıncı durumun, eski zamanlardakilerden çok daha iyi olduğunu anladı. Esirliğin kaldırılmasından önce, bu çayırdaki çalışan otuz iki kişi bütün otları kesebilmek için iki gün uğraşmak zorunda kalıyorlardı. Halbuki şimdi çayır hemen hemen bitmiş gibiydi.

Bundan sonra ormanın kenarındaki otları da kestiler. Yaşlı hiç yorulmadan aynı şekilde devam ediyordu. Ormanda otların arasında mantar bulduğu zaman hemen eğilip alıyor, "Bizim yaşlı kadına bir armağan" diyerek ceketinin cebine koyuyordu.

Yumuşak ot kolaylıkla kesiliyordu. Ama kesilen yer yamaç olduğu için inip çıkmak bir hayli güç oluyordu. Yaşlı dinç adımlarla ilerliyor, yolunun üzerinde bulunan hiçbir şeyi atlamıyor ve şakalar yapmaktan da geri kalmıyordu. Levine arkasından geliyor ve elleri boş olan bir insanın bile zorlukla çıkabileceği bu yamaçta orak kullanırken her an düşmekten korkuyordu. Ama ötekilerden geri kalmıyordu. Sanki içinde yanan bir ateş harekete geçiriyordu onu.

İş bitince köylüler kaftanlarını giyip evlerin yolunu tuttular. Levine ata bindi, köylülerden istemeye istemeye ayrıldı. Yukarı çıkınca bir kere daha geriye bakmak istedi ama gecenin karanlığı her şeyi örttü.-260

yordu. Sadece gülüşen ve eğlenen köylülerin sesi duyuluyordu.

Serge İvanitche akşam yemeğini çoktan yemişti. Postayla gelmiş olan gazete ve dergilerini okuyup limonatasını yudumluyordu. Levine saçları terden ıslanmış ve kamakanşık olmuş bir durumda içeri girdi.

"Bütün çayırı kestik. Çok iyi oldu bu... Peki sen ne yaptın?" dedi dünkü konuşmalarını unutarak.

"Allah Allah... Ne duruma girmişsin böyle" dedi Serge. Kardeşinin durumundan hoşlanmadığı belliydi.

"Kapıyı kapa arkandan bir sürü sinek gelecek" dedi.

Serge İvanitche sineklerden tiksiniyordu. Odasının pencerelerini yalnız geceleri açık bırakırdı.

"Merak etme sinekler içeri girmemiştir. Ne güzel bir gün geçirdik. Sen ne yaptın söylesene?"

"Benim günüm de kötü geçmedi. Bütün gün ot biçtin mi yoksa? Karnın çok acıkmış olmalı. Koşma yemeğin için her şeyi hazırladı."

"Karnım aç değil. Orada yemek yedim. Yıkanacağım."

"Hadi çabuk ol. Birazdan görüşürüz" dedi Serge. Kitaplarını düzelttikten sonra kardeşinin yanına gidecekti. O sırada,

"Yağmur yağarken neredeydin?" diye sordu.

"Ne yağmuru? Bir iki damla düştü sadece. Demek sen de zamanını iyi geçirdin. Şimdi gelirim, gecikmem" dedi Levine.

"Sana bir mektup var" dedi Serge.

Koşma gidip mektubu getirdi, mektup Oblonsky'dendi. Levine yüksek sesle okumaya başladı.

"Dolly yazlıkta, geçenlerde bir mektup gönderdi, durumu çok kötüymüş. Gidip kendisini görsen çok iyi olur. Öğütler verirsin ona. Zavallı kadın yalnız başına. Kaynanam kızı ve kocasıyla hâlâ Almanya'dan dönmedi."

"Gidip görmeliyim mutlak" dedi Levine. "Sen de benimle gelirsin. Çok iyi bir kadındır."

261

"Oturduktan yer buradan çok uzak değil mi?" "Peki yakın değil ama yol iyidir. Çabucak gideriz." "Tabii" dedi zevkle. Kardeşinin neşeli hali onu da neşelendirmişti. Yaptığı çalışma o kadar iyi bir şey ki... İnsanın aklında ne kadar kötü düşünce varsa hepsini silip süpürüyor... Tıp bilimine yeni bir kelime sokmalı. (Çalışma Kürü) demeli buna."

"Senin böyle bir küre gereksinimin yok sanırım."

"Evet ama sinir hastalıklarını önceden önlemek için bu çok iyi bir yöntem."

"İlgi çekici bir deneyim bu. Sizi seyretmek için oraya geldim ama hava çok sıcaktı, ormana gidip dinlendim. Sonra yolda süt anneni gördüm. Köylülerin senin hakkında ne düşündüklerini öğrenmeye çalıştım. Bu hareketini doğru bulmuyorlarmış. Bu iş efendilere yakışmaz diyorlarmış. Köylüler efendilere neyin yakışıp yakışmayacağı konusunda çok geri düşünceler taşıyorlar."

"Olabilir. Ama ben çok zevk aldım ve kimseye de kötülük etmedim. Değil mi?"

"Bu geçirdiğin günden tamamen hoşlanmış olduğumu görüyorum,"

"Evet çayın baştan başa biçtik. Sonra iyi bir insanla tanıştım. Çok ilgimi çekti."

"Hakkım yok muymuş" dedi Serge elini omuzuna koyarak.

"Tabii" dedi Levine bir çocuk gibi gülümseyerek: "Ben gerçeği bulduğumu söylemiyorum ki." Sonra "Dün ne gibi bir tartışma yapmıştık acaba?" diye düşündü. "İkimizin de haklı olduğuna göre işler iyi sona erdi. Yarınki işler hakkında açıklamalar yapmak için gitmem gerek."

Gülerek ve gerinerek dışarıya çıktı. Kardeşi gülüyordu.

Tam çıkacağı sırada, elini alnına vurarak, "Hey Allah...." dedi. Bu hareketi o kadar şiddetli yapmıştı ki Serge yerinden sıçradı..262

"Ne var?" dedi.

"Agatha Mikailovna'nın eli, unuttum onu."

"Adamakıllı iyileşti."

"Olsun. Odasına kadar gideyim. Hemen geri gelirim."

Gürültü patırdı ederek aşağıya indi.

Daria Alexandrovna çevresinde çocuklar olduğu halde nehir kena-rıdan gelirken arabacı, "Karşıdan birisi geliyor, Pakrofsky'nin sahibi olmalı bu" dedi.

Dolly Levine'in, gri paltosunu, yumuşak şapkasını ve dost yüzünü tanıdığı zaman çok sevindi. Dolly Levine'i görmekten her zaman zevk alırdı ama o gün çocuklarıyla birlikte Levine ile karşılaşması ona başka bir haz vermişti.

Levine onun kıvınc duyduğu şeyi en iyi anlayacak birisiydi.

Levine onu görünce kendisinin rüyasını kurduğu mutluluk hayalini görür gibi oldu.

"Yavrularınızı kanadınızın altına almışsınız Daria Alexandrovna."

Dolly ona elini uzatarak, "Sizi gördüğüme çok memnunum" dedi.

"Oysa bana haber bile göndermediniz. Kardeşim bende. Sizin burada olduğunuzu ancak Stiva'dan öğrenebildim."

Dolly şaşkın bir şekilde, "Stiva'dan mı?" dedi.

"Evet sizin yazlığa gelmiş olduğunu ve belki size bir hizmette bulunmama izin verebileceğinizi yazdı bana."

Levine konuşurken birden sıkılmaya başlamış ve arabanın yanında yürürken, yolun kenarındaki otları koparıp ufak yaprakları ağzına alarak çiğnemeye başlamıştı.

Daria Alexandrovna'nın, kocasından beklediği yardımı bir yabancından görünce üzülebilir diye düşündü.

Dolly kocasının kendi görevlerinden kaçınmasına gerçekten üzülmüyordu. Levine'in bunu anladığını

Arına Karenina

263

hissetmiş ve davranışındaki inceliğe hayran olmuştu.

Dolly "Çok teşekkür ederim" dedi. "Başlangıçta çok sıkıntı çektik ama şimdi işler yolunda. Matrona'nın sayesinde güçlükleri yendik." Bunları söylerken Matrona'ya doğru baktı. Matrona Levine'e dostça gülümsedi. Levine'i tanıyor ve beğeniyordu.

"Lütfen oturun. Biraz sıkışırız biz" dedi.

"Hayır yürümeyi tercih ederim" dedi Levine. Sonra çocuklara dönerek, "Hanginiz benimle koşarak atları geçmek ister?" diye sordu. Çocuklar Levine'i çok iyi tanımıyor ve onunla ilk olarak nerede karşılaştıklarını anımsamıyorlardı. Ama çocuklar genel olarak, samimi insanları hemen tanımakta güçlük çekmezler. Birçok kusurlarına rağmen Levine de samimi bir insandı, bu yüzden çocuklar Levine'e hemen kaynaşmışlar ondan çekinmemişlerdi. İçlerinden ikisi Levine'in önerisini kabul etti. lili de Levine-ile beraber olmak istedi. Levine onu sırtına aldı. Hep birlikte koşmaya başladılar.

Levine koşarken, "Merak etmeyin Daria Alexandrovna düşürmem onu" diye sesleniyordu.

Dolly onun hareketlerindeki kıvraklık ve sağlamlığı görüyor, endişelenmiyordu.

Levine çocuklarla çocuk olan bir insandı. Özellikle kır yaşamında böyle davranıyordu. Dolly Levine'in bu durumunu çok beğeniyor ve onun çocuklarla oynamasını seyretmekten zevk alıyordu.

Akşam yemeğinden sonra balkonda yalnız kaldıkları zaman Kitty'nin sözü geçti.

Dolly, "Biliyor musunuz, Kitty gelip yazı benimle birlikte geçirecek" dedi.

Levine kızarak, "Öyle mi?" dedi. Sonra konuyu hemen değiştirdi.

"Evet size iki tane inek gönderirim. İlle para vermek istiyorsanız ve bu sizi utandırmıyorsa, ayda beş ruble verirsiniz."264

265

"Emin olun bu gerekli değil. İşlerimizi yoluna koyduk bile."

"O zaman izin verin de sizin inekleri ve sütlerini bir kontrol edeyim."

Üzerinde bilgi edinmek isteğiyle yanıp tutuştuğu konudan sözü uzaklaştırmak için, Dolly'e ineklerin beslenmesi ile ilgili bir yığın bilgi verdi. Uzun çabalardan sonra ele geçirmiş olduğu ruhi sakinliğini kaybetmek istemiyordu.

"Hakkınız var ama bunları uygulamak için birisinin uğraşması gerekir. Kim uğraşacak?" dedi.

Matrona'nın kurmuş olduğu düzeni değiştirmek istemiyordu. Zaten Levine'in bilgilerine pek inanamıyor, kuramlarını pek çürük- ve hatta zararlı buluyordu. Matrona'nın yöntemleri daha basit ve açıktı. Süt veren ineklere çok ot verilmesi gerektiğini ileri sürüyor ve Dolly'e ait olan inekleri yiyeceklerinin, çamaşırcı kadının ineğine gitmesinin önüne geçiyordu. Dolly'nin asıl istediğı Kitty'den söz etmekte.

Dolly biraz sustuktan sonra, "Kitty yalnızlık ve sessizlik aradığını yazdı bana" dedi.

Levine heyecanlanarak, "Sağlığı daha iyileşti mi?" dedi.

"Tanrı'ya şükürler olsun. Tamamen iyileşti. Ben zaten bir ciğer hastalığının söz konusu olmadığını anlamıştım."

"Çok sevindim" diye yanıt verdi Levine. Dolly onun yüzünde avutulması olanaksız bir acının belirtilerini görür gibi oldu.

Dolly tatlı tatlı gülümseyerek, "Constantin Dirित्रich söyleyin bana neden Kitty'e kıızıyorsunuz?"

"Ben mi? Ben ona kızmıyorum ki..."

"Moskova'ya gelip hemen neden ortadan kayboldunuz?"

Levine kıpkırmızı kesilerek, "Dana Alexandrovna, sizin kadar iyi bir insan nasıl oluyor da; hem olup bitenleri bilsin hem de..."

"Ben hiçbir şey bilmiyorum ki..."

"Reddedildiğimi bilmiyor musunuz?" dedi Levine. Reddedilmiş olmasını anımsayınca Kitty'ye kızmıştı.

"Nereden bileyim?"

"Herkes biliyor bunu...."

"Yanılıyorsunuz. Ben kesin olarak hiçbir şey bilmiyordum."

"Şimdi öğrendiniz işte..."

"Bildiğim bir şey varsa o da Kitty'nin bir olayı anımsayarak acı çektiğı ve bu olaydan söz edilmesine izin vermediğiydi. Bana söylemediğine göre kimseye söylememiştir. Ne geçti aranızda, anlatsanıza..."

"Söyledim."

"Ne zaman oldu bu?"

"Son defa, annenizin evinde bulunduğum sırada..."

"Kitty'nin durumuna çok üzıldüm ben. Onurunuz yüzünden acı çekiyorsunuz böyle..."

"Belki ama...", dedi Levine.

Dolly onun sözünü kesti:

"Ama bu zavallı kızcağız çok acıklı durumda. Şimdi anlıyorum..."

Levine ayağa kalkarak: "Afedersiniz Daria Alexandrovna, gitmem gerek..." dedi.

Dolly onu kolundan tutarak: "Hayır" diye bağırdı. "Oturun bir dakika..."

Levine yerine otururken sönmüş umutlarının yeniden kıvılcımla-nır gibi olduğunu duyuyordu: "Rica ederim, bundan söz etmeyelim" dedi.

"Sizi kardeş gibi sevmeseydim, sizi iyice tanımasaydım" dedi Dolly.

Levine öldüğünü sandığı duyguların canlandığını duyuyordu artık...266

"Evet, şimdi her şeyi anlıyorum" diye devam etti Dolly. "Siz erkekler serbestsiniz. Kimi sevdiğinizi açıkça ve kesinbir şekilde bilirsiniz. Halbuki bir kadını bunu anlamak için beklemek zorandadır. Bunu anlayamazsınız siz. Oysa bir genç kız çoğu kere ne yanıt verceğiniz bilmez."

"Evet, kalbinin söylediğı bir şey yoksa böyledir."

"Kalbinin söylediğı bir şey olsa da benim dediğim gibidir. Düşünün bir kere, siz beğendiğiniz bir kızın ailesine gider, dostluk eder, seçtiğiniz kızı iyice beğendikten sonra evlenme teklifinizi yaparsınız."

"Her zaman böyle olmaz."

"Siz aşkınız iyice belli olmadan kalbinizde bulunan iki kişiden birisi diğerinin yerini almadan ağzınızı açmazsınız. Oysa genç kızlar;

hayır, ya da evetten başka bir şey diyemeyen bir genç kızın seçme yaptığını sanmak yanlıştır."

"Benden ve Wronsky'den söz ediyor" diye düşündü Levine. Yüreğinde yeniden canlanmış gibi duyduğu duygular sanki bir ikinci defa öldüler...

"Darya Alexandrovna, insan bir elbise seçerken böyle hareket eder. Aşkta böyle şey olmaz. Zaten seçilen seçilmiş. Bunların hepsi geçmiş."

Dolly sanki Levine'in duygusunu yalnız kadınların duyabileceğı duygularla karşılaştırarak önemsiz bulmuş gibi, "Gurur bunlar, gurur" dedi. "Kitty'ye teklifinizi yaptığınız zaman o en zor durumlardan birinde bulunuyordu. Wronsky ve sizin aranızda kararsızdı. Sizi çok az görüyordu. Oysa Wronsky her zaman geliyordu evlerine. Daha yaşlı olsaydı bu yanlışığı yapmazdı. Örneğin ben olsaydın onun yerinde böyle bir

karar vermezdim."

Levine Kitty'nin yanıtını anımsadı, "Hayır, olamaz bu..." demişti.

"Daria Alexandrovna, size gönül borcum var, ama yanıyorsunuz sanırım. Sizin onur ve gurur dediğiniz şey Catherine Alexandrovna'ya

267

duyduğum bütün duygulan olanaksız duruma getirmiştir."

"Bir şey daha ekleyeyim" dedi Dolly. "Size çocuğum gibi sevdi-

->

ğim bir kardeşimden sözettim. Onun sizi sevdiğini söylemiyorum. Bütün söylemek istediğim red cevabının bir anlam taşımadığıdır."

"Anlamıyorum" dedi Levine. "Bana ne kadar acı çektiğinizi görmüyor musunuz? Birisine ölen çocuğundan söz edip: Yaşasaydı ne kadar hoş olurdu, ne kadar güzel bir çocuk sahibi olurdunuz, diyen birisine benziyorsunuz. Çocuk öldü oysa, evet, öldü."

Levine'in heyecanlandığını gören Dolly üzgün bir şekilde gülererek, "Çok garip bir insansınız" dedi.

"Zamanla daha iyi anlıyorum. Demek Kitty buraya geldiği zaman siz bize gelmeyeceksiniz."

"Hayır Catherine Alexandrovna'dan kaçacak değilim. Ama varlığımla onu rahatsız etmekten elimden geldiği kadar kaçınacağım."

"Doğrusu çok garip bir insansınız. Peki, bu konuyu açmamış olsaydık ne yapacaktınız?" Sonra içeri giren kızı Tania'ya Fransızca: "Ne istiyorsun kızım?" diye sordu. "Küreğim nerede anne?"

"Seninle Fransızca konuşuyor, Fransızca yanıt ver bana..." Bu Fransızca Levine'in hiç hoşuna gitmedi. Biraz önce bu evde hoşuna giden her şeyden soğumuştur şimdi. "Çocuklarla ne diye Fransızca konuşuyor, ne kadar doğal olmayan, yapmacık bir şey. Çocuklar bunu anlıyorlar...." diye düşündü.

Dolly de bunları düşünmüş ve bu işin yapmacık olduğunu anlamıştı ama çocuklara başka türlü dil öğretmenin olanağı olmadığını bildiği için böyle hareket ediyordu:

"Niye gidiyorsunuz, kalsanıza...."

Levine çay içmeye kaldı. Ama neşesi gitmişti. Rahatsızlık duyuyordu kendinde.

Çay içtikten sonra dışarı gidip atlarını hazırlamaları için emir verdi. Geri döndüğü zaman Daria Alexandrovna'yı çok üzgün bir durum

269

da buldu. Dolly ağlıyordu. Tania ile Grisha'nın bir top için kavga etmeleri bütün sinirlerini bozmuş ve o günkü neşesini berbat etmişti. Onların kavga ettiklerini görünce içinde bir şey cız etmişti. Birden çocukların sandığı gibi olmadığını, terbiyesiz ve kötü çocuklar olduğunu düşünmüştü.

Başka bir konudan söz edemezdi artık. Levine'e bu duyduğu üzüntüyü de anlatamazdı.

Levine onu teselli etmeye çalıştı ve bütün çocukların kavga ettiğini, bunun kötü bir şey sayılamayacağını söyledi. Ama içinden: "Ben çocuklarımla Fransızca konuşmayacağım ama böyle hareket etmelerine de izin vermeyeceğim. Asıl yapılması gereken şey çocukların yaradılışlarını bozmamak, onları doğal bir şekilde yetiştirmektir. Hayır, benim çocuklarım böyle olmayacaklar" dedi.

Arabanın yükü bağlanınca İvan yere atlayıp beygiri dizginlerinden yakalayarak şehre giden diğer arabaların ardına takıldı. Kadın, tırmığı arabanın üzerine atıp en arkadan yürüyerek gelen diğer kadınların arasına katıldı. Kadınlar sırtlarında tırmıklar hem şarkı söylüyor, hem yürüyorlardı. İçlerinden birinin başladığı şarkıya hepsi birden koro gibi katılıyorlardı.

Levine yığının üzerine oturmuştu, bu kadınları, kendisini, yığını ve arabaları alıp götürecek iri bir bulut gibi görüyordu. Kadınların bu neşesine hayran kalıyor, onlara katılmak istiyor ama elinden bakmaktan başka bir şey gelmiyordu.

Kalabalık geçince yalnızlığını, tembelliğini kendisiyle bu köylüler arasındaki zıtlık ve tersliği düşündü.

Biraz önce kendileri ile tartıştığı, kavga ettiği adamlar onu şimdi kin duymadan, pişmanlık duymadan sanki hiçbir şey olmamış gibi se-

lamlıyorlardı. Bir gün süren sert çalışma bütün kötü anılan sanki silip süpürmüştü. Çalışma kendi ödülünü içinde getiriyordu. Günü vermiş olan Tanrı, bütün gün çalışmak gücünü de vermişti. Hiç kimse iticin çalışıldığını, bu çalışmanın sonucunu ve kârını kimin alacağını düşünmüyordu.

Bu hayat Levine'i her zaman çekmişti. Ama bugün genç İvan ve karısını gördükten sonra, kendi sahte, tembel, bencil yaşamını değiştirmek isteğine her zamandan daha fazla kapılmıştı. Onların hayatını güzel, sade ve saf bir hayat olarak görüyordu.

Levine yığının kenarında tek başına duruyordu. Yakınlardaki evlerde ışıklar yanıyor, uzaklardan gelmiş ırgatların geceyi çayırdı geçirmek için hazırlandıktan görölüyordu. Levine bu kısa yaz gecesini adeta hiç uyumadan geçirdi.

Akşam yemeğinden sonra köylüler gevezelik edip şarkılar söylediler. Uzun çalışma gününden geriye kalan tek şey neşeydi. Sabaha doğru ortalığı sessizlik kapladı. Kurbağa seslerinden başka bir şey duyulmaz olmuştı. Levine kendine geldi. Yıldızlara bakınca gecenin geçmiş olduğunu anladı.

Bu kısa gece boyunca düşüncelerinden geçirmiş olduğu konulara şöyle bir göz atarak "Peki, ne yapacağım ben, projemi nasıl gerçekleştireceğim?" dedi.

Önce geçmişinden, hiçbir işe yaramayan kültür ve bilgilerinden vazgeçmesi gerekiyordu. Bunu hiç acımadan yapardı. Sonra sırf temizlik ve sadelikten oluşmuş bir yaşam düşündü. Böylece bir türlü elde edemediği bir gönül rahatlığına kavuşacaktı. Peki şimdiki yaşamın bu yaşama geçmesi için nasıl hareket etmeliydi, bu konuda açık bir şey düşünemiyordu. Belki bir köylü kadınla evlenmek, Pakrofsky'yi bırakmak, ufacık bir toprak alıp orada yaşamak gerekecekti.

"Bu gece uyumadığım için kafam yerinde değil" diye düşündü. "Ama şu bir iki saatin bütün yaşantımı saptayacağından eminim. Eski270

düşündüklerimin hepsi yanlış. Benim bütün istediğim sade bir yaşam geçirmek, daha olağanüstü bir insan olmak." Başının üstünden geçen pembe bulutlara bakarak: "Ne kadar güzel" dedi. "Bu gece her şey ne kadar güzel? Biraz önce bir beyazlık vardı, şimdi sedefi andıran bir pembelik görüyorum. Yaşam hakkında düşündüklerim de böyle; ben farkına varmadan değişip ortaya çıktılar."

Otlaktan çıkıp büyük yolu izleyerek köye yöneldi. Serin bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Şafaktan önce her şey gri bir renk alıyor, insanın içini üzüntüyle dolduruyordu.

Isınmak için hızlı hızlı yürüyen Levine uzaklardan gelen bir çingirak sesi duydu. "Bir araba olmalı bu..." diye düşündü. Biraz ileride,

büyük yolun üzerinde dört atlı bir arabanın karşıdan geldiğini gördü. Yol çok kötüydü. Hayvanlar ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Ama çok usta bir sürücü olan arabacı, tekerleklerin yolun düz yerlerinden geçmelerini sağlıyordu.

Levine, bu arabanın içinde kim olabileceğini anlamadan kayıtsız bir şekilde bakıyordu.

Arabanın içinde yaşlı bir kadın uyuyor ve kapının yanında oturmuş olan genç bir kız şapkasının kurdesiyle oynayarak dışarı bakıyordu. Yüzünden yüksek ruhlu, seçkin bir insan olduğu belli oluyordu. Levine'in başının üzerinden, gökyüzündeki bulutlara bakıyordu. Araba tam yanından geçerken genç kızın berrak gözleri Levine'in üzerinde durdu. Levine kızı tanıdı, şaşkın bir neşe belirdi yüzünde. Aldanmasına olanak yoktu. Bu gözler bütün hayatını kendisine bağladığı ve var oluşunun nedeni olan kimseye aittiler. Evet, bu genç kız Kitty'di.

Tren istasyonunu Yergoushovo'ya gittiğini anladı. Biraz önce vermeye çalıştığı kararların sesini unutmuştu artık. Bir köylü kadın ile evlenmek düşüncesini anımsayınca tiksinti duydu. Genç kız gözden kaybolmuştu. Köpeklerin havlamasını duyunca, arabanın köyden geçmekte olduğunu anladı.

271

Biraz önce gördüklerinin yerini, kimsesiz tarlalar, ta uzaklarda görünen köyler almıştı. Her şeye yabancı olarak, ıssız yol boyunca tek başına ilerliyordu şimdi.

*

Gökyüzüne baktı. O pembe sedef renk ortadan kaybolmuştu artık. Ta yukarılarda sır dolu bir değişme olmuş, sedef pembesinin yerini-küçük pamuk gibi bulutlar almıştı.

"Hayır" diye düşündü. "Bu basit ve çalışma dolu hayat ne kadar güzel ve çekici olursa olsun ona geri dönemem. Ben bu kızı seviyorum..."

Alexis Alexandrovitch gibi soğukkanlı ve prensiplerine körükörü-ne bağlı bir adamın, çok zayıf bir tarafı olduğunu kendi yakınlarından başka kimse bilmezdi. Alexis, bir kadın ya da bir çocuğu ağlarken gördüğü zaman bütün soğukkanlılığını kaybederdi. Birisinin ağladığını görmesi, ona o şekilde tesir ediyordu ki, bütün maneviyatı altüst oluyor zihni melekelerinin hiçbirini kullanamaz hale geliyordu. Yanında çalışanlar bunu çok iyi bildikleri için, herhangi bir dilek için gelmiş olanlara "Sakın ağlamayın yoksa kızar sizi kovar" diyorlardı. Gerçekten de Alexis Alexandrovitch bu durumlarda korkunç bir öfkeye kapılıyor ve karşısındakine, "Sizin için hiçbir şey yapamam. Lütfen dışarı çıkın" diyordu.

Yarışlardan geldikleri sırada Anna kendisinin Wronsky ile ilişkisi olduğunu itiraf edip ağlamaya başladığı zaman, Alexis Alexandrovitch, karısına karşı derin bir nefret duymakla beraber heyecanlanıp sinirlenmişti

de. Ama ruhi durumunun belli olmaması için Anna'ya bile bakmadan sanki taş kesilmiş gibi durmuştu. Anna buna çok şaşırmıştı.

Evin önüne geldikleri zaman büyük çabalar sarfederek, karısını hiçbir şey olmamış gibi arabadan indirmiş, ona nazik bir şekilde davranmış ve kararlarını ertesi gün vrmeyi düşündüğü için hemen hemen hiçbir şey söyleyememişti.272

Anna Kareninâ

273

Anna'nın itirafları şüphelerinin doğru olduğunu meydana çıkarmıştı. Yaptığı bu kötülük, üstelik ağlaması gaddarca hareketler sayılmalıydı. Ama arabada yalnız kaldığı zaman, sırtından bir yük kalkmış gibi rahat hissetti kendini. Şüphelerinden, kıskançlıktan acıaktan kurtulmuştu artık.

Ağrıyan dişini çektiren ve acılardan kurtulan bir adam gibi hissediyordu kendini. Uzun zamandan beri bütün hayatını zehirleyen acı artık ortadan kalkmıştı. Artık başka şeylerle ilgilenebilir, başka şeyleri düşünebilirdi.

"Kaybolmuş şerefsiz dinsiz bir kadındır bu. Bunu çoktandır hissetmiştim. Ona acıdığım için durumu başka türlü görüyordum."

Karısının durumunu daha önce farketmişine kendini inandırıyor. O çağlarda önemsiz olaylar olarak gördüğü şeyleri şimdi düşünüyor ve bu olaylarda Anna'nın ahlâki çöküşünün belirdiğini kabul ediyordu.

"Hayatımı onunla birleştirerek büyük bir hata işledim. Ama kalbim suçlu değildir. Bu yüzden mutsuz olmamam gerekir. Suçlu olan odur. Onu ilgilendirir bu, beni değil. O artık benim için var değildir." Anna'nın başına gelecek olanları düşünmediği gibi oğlunun başına geleceklerle de ilgilenmemeye başlamıştı. Onun için önemli olan şey içine batmış olduğu bir çirkeften lekelenmeden çıkabilmektir.

"Aşağılık bir kadın bir hata işledi diye hayatımı mahvetmem mi gerekir? Ben bu duruma düşmüş olanların ne ilki, ne de sonuncusu-yum." Alexis Alexandrovitch bunları düşündükten sonra, kanlara tarafından aldatılmış bir yığın adamı hatırlamakta gecikmedi.

Alexis, bu adamlara acıdığını düşünüyordu. Oysa hiçbir zaman böyle olmamıştı. Başkalarının felaketlere uğradıklarını görünce kendini yücelmiş gibi hissetmişti.

"Başkalarının başına gelen şimdi de benim başıma geliyor. Önemli olan bu duruma karşı gelmek ve yenilmemektir." Bundan sonra kanlan tarafından aldatılmış olan bu adamların bunu öğrenince nasıl hareket etmiş olduklarını hatırlamaya başladı.

"Dariof düello etmişti..." Gençliğinde ve çekingeni bir insan olması yüzünden, Alexis düello sorununu uzun uzadıya düşünmüştü. Üzerine çevrilmiş bir tabanca namlusundan daha korkunç bir şey düşünemi-yordu. Hayatında hiçbir silah kullanmamıştı. Bu korku onun bu konuda bir hayli düşünmesine sebep olmuştu. Hayatını tehlikeye koymak zorunda kalmasının olağan olduğunu düşünüyor, böyle bir duruma kendini önceden alıştırmaya çalışıyordu. Daha sonraları yüksek mevki sahibi olduğu zaman bu düşünceleri unuttur gibi olmuştu. Alexis o kadar korkak bir insandı ki, içinde bulunduğu bu durumda bir düello olasılığını da almaktan kaçınamıyor ve bu sorunu enine boyuna düşünüp duruyordu. Oysa hiçbir durumda düello etmek cesaretini gösteremeyeceğini biliyordu.

"İçinde yaşadığımız toplum o kadar geri ki hâlâ birtakım adamlar düellonun gerekli olduğunu sanıyorlar. Oysa İngiltere'de böyle de-ğil..."

Düelloyu uygun gören insanlar arasında Alexis'in düşüncelerine saygı duyduğu insanlar da vardı. "Peki ama düellodan ne gibi bir sonuç alınabilir?" diye düşündü. "Kabul edelim ki ben bu adamı aşağıladım." Birden bu aşağılamadan sonraki geceyi, üzerine çevrilmiş tabanca namlusunu hayal etti. Böyle bir şeye katlanamayacağını düşünüp titredi. "Evet, örneğin onu aşağılamış olayım. Karşısına geçeyim, tetiği çekip onu öldüreyim." Bu anlamsız düşünceleri kovmak ister gibi başını salladı. "Suçlu bir kadın ve çocuğu ile yeniden ilişki kurabilmem için bir adamı öldürmem akıllıca bir şey mi? Sorun halledilmiş olacak mı? Peki ben yaralanır ya da ölürsem? Bu daha olası zaten. O zaman ne olacak?Hiçbir suçu olmayan bir insan, yani ben kurban edilmiş olmayacak mıyım? Bu daha saçma bir sonuç değil mi? Zaten onu aşağılamam doğru olur mu? Sonra arkadaşlarım benim gibi memlekete yararlı bir adamın yaşamını tehlikeye atmasına izin verirler mi? Hiçbir274

sonuç vermeyen bir aşağılamada bulunarak dikkati kendi üzerine çekmek istemiş bir adam durumuna düşmüş olmayacak mıyım? Hem kendimi, hem başkalarını aldatmaya kalkışmış olacağım. Kimsecikler böyle saçma sapan bir düelloya girişmemi beklemiyor, benden. Benim asıl amacım mesleğime toz kondurmamak ve bu durumun içinden zarar görmeden çıkmaktır."

Düello olasılığı ortadan kalkınca geriye boşanmak kalıyordu. Alex tanıdığı insanlardan bazılarının böyle bir

durum karşısında boşanmak çaresine başvurmuş olduklarını biliyordu. Ama bu çare ona yetmiyordu. Boşanmak kocanın karısına karşı yenilgiye uğramasından başka bir şeyi göstermiyordu. Kadın suçlu olduğu halde hiçbir cezaya uğramıyor, yeni bir yaşam kurmak olanağı ele geçiriyordu. Karısına ceza vermek üzere dava açmak olasılığını da düşünen Alexis Alexandrovitch, bunu hiçbir zaman yapamayacağını kabul etmekte gecikmedi. Bu şekilde dava açarsa deliller göstermek zorunda kalacaktı. Delilleri bulsa bile bunları açığa vurmak karısından çok kendisi için zararlı olacaktı. Kendisi hakkında kötü şeyler düşüneceklerdi. Düşmanları bu fırsattan yararlanarak onun durumunu sarsmaya çalışacaklardı. Kendisi için zararlı olacaktı bu...

Öte yandan boşanma, karısıyla aralarındaki bütün bağları kesiyor ve onu aşığınaya bırakıyordu. Gerçi Alexis Alexandrovitch karısına karşı kayıtsızlık duyduğunu sanıyordu. Ama bu karısını Wronsky'e yaklaştıracak her şeyden nefret etmesine engel olamıyordu. Böylece karısı yanlışlık yaptığı halde ödülleniş olacaktı. Bu düşünce canını acıtacak kadar üzüntü veriyordu ona. Arabanın içinde olduğu yerden kalktı, yer değiştirdi. Ayaklarını yeniden örttü.

Ayrı yaşamak da olabiliirdi ama bu çare de boşanmak gibi olumsuz bir sonuca bağlanacak, yani karısını Wronsky'e daha fazla yaklaştırmış olacaktı.

"Hayır, olamaz" dedi ayaklarını yeniden örterek, "Ben mutsuz on-

275

lar mutlu olmamalıdır...."

Açıkça söyleyemediği halde, karısının bu işlemiş olduğu yanlışlık yüzünden üzüntü çekmesini görmek istiyordu.

Düello, boşanma ve ayrı yaşama olanaklarını gözden geçirdikten sonra, Alexis Alexandrovitch, içinde bulunduğu durumdan en zararsız bir şekilde çıkmanın tek yolu olarak karısıyla birlikte yaşamak olduğunu kabul etti. Çektiği acıyı herkesten saklayacak ve eline geçen her fırsat ve araç Anna ile Wronsky'nin arasındaki bağı koparmak uğruna kullanacaktı. Böylece Anna'ya ceza vermiş olacağını da düşünüyor, ama bunu kendine bile söylemekten çekiniyordu.

"Kendisine, bu durumda en uygun olan durumunun eskisi gibi yaşamaya devam etmek olduğunu, ama aşığıyla arasında bir bağ kalmaması gerektiğini kendisine söylemeliyim" diye düşündü.

Bunları düşündükten sonra verdiği kararın haklı ve yerinde olduğunu aklından geçirirken, "Böylece dine uygun olarak hareket etmiş oluyorum. Kocasını aldatan kadına düzelmesi için fırsat veriyor, hatta benim için çok acı olmasına rağmen bu konuda ona yardım bile ediyorum" dedi.

Karenin karısını ekileyemeyeceğini, bütün bu düşündüklerinin boşuna olduğunu biliyordu. Bu olasılıkları gözden geçirirken sorunu din bakımından görmek aklına bile gelmemişti. Ama din görüşünün kendi kararına uygun olduğu aklına gelir gelmez, onu da bir kanıt gibi ileri sürmeye başladı. Yaşamının en bunalımlı çağında dini görüşlere uygun olarak hareket ettiğini düşünmesi içine su serpiyordu...

Karısıyla arasındaki bağın, son zamanlarda olduğu gibi sürmesinin sakıncalı olmayacağını bile düşünüyordu. Kuşkusuz, karısını eskisi gibi sevip sayamazdı ama kendisini aldatması yüzünden acı çekmesinin akla yakın bir tarafı olmadığını düşünüyordu.

"Zaman geçince eski bağlarımız yeniden kurulabilir" diyordu... 'Onun acı çekmesi doğru olur, ama benim acı çekmem için neden

yok, çünkü suçlu değilim.

Alexis Alexandrovitch, Petersbourg'a gelirken karısına karşı ne gibi bir tutum göstermesi konusunda alacağı kararları tamamen değiştirmişti. Yolda, yazacağı mektubu bile düşündü. Eve geldiği zaman, çalışma odasına kâğıt getirilmesini istedikten sonra:

"Kimse kabul edilmesin bugün" dedi. Bu sözleri, kendisinden memnun bir insan gibi söylemişti.

Odasına girdikten sonra, parmaklarını çıtırdatarak aşağı yukarı bir hayli dolaştı. Sonra hizmetçisinin üzerine altı mumlu bir şamdan koymuş olduğu büyük yazı masasının önünde durdu. Oturdu, masanın üstünde duran nesnelere birer birer dokundu, bir dirseğini masaya dayayıp başını eğerek bir an düşündü, sonra yazmaya koyuldu. Anna'ya Fransızca yazmanın daha doğru olacağını düşündü. Böylece "Vous" (Siz) kelimesini kullanabilecekti. Bu kelime Rusça'dakinden daha resmiydi.

"Son görüştüğümüzde, aramızda geçen konuşma ve bu konu hakkında ne düşündüğümü size bildireceğimi söylemiştim. Uzun düşüncelerden sonra şu karara vardım: Davranışınız ne olursa olsun, Yüce bir varlığın kutsallaştırmış olduğu bir bağı koparmak gücünü kendimde bulamıyorum. Aile, bir kapris, bir heves hatta bir suç yüzünden bile kolay kolay yıkılmaz. Hayatımızın aynı şekilde sürmesi gerekiyor. Sizin, benim ve çocuğunuz için bu durum hepsinden daha uygundur. Sizin yaptıklarınızdan üzüntü

duyduğunuzu ve geçmişini unutarak aramızdaki anlaşmazlığı kaldırmak konusunda bana yardım edeceğinizi sanıyorum. Eğer böyle olmazsa, sizi ve oğlunuzu bekleyen yaşan» düşünün. Bundan sonraki görüşmemizde etraflıca konuşuruz. Yaz sona eriyor. Biran önce şehre dönmenizi rica ederim. Taşınmak için ge-

277

rekli olan şeyler yapılacaktır, isteklerime uygun hareket etmenize çok önem verdiğimi unutmayın."

A. Karenin

"P.S. Bu mektupla birlikte, para da gönderiyorum. Size gerekli olabilir."

Mektubunu okudu. Yazdıklarını yeterli bulmuştu. Para gönderme fırsatının çıkmış olmasına da sevindi. Sert bir şey söylememiş, sitem de etmemişti, bu mektupta. Beklemesi gerekiyordu artık. Karısının geri dönmesi için gerekli olan her şeyi hazırlamıştı. Mektubu katladı, üzerinden fildişinden yapılmış kalın bir bıçak geçirdi. Parayı ve kâğıdı zarfa koydu. Sonra çalışma odasındaki düzensizliğin kendisine her zaman duyurduğu rahatlığı duyarak zili çaldı.

Ayağa kalkarken, hizmetçiye: "Bu mektubun yarın Anna Arcadi-evna'nın eline geçmesini sağlayın" dedi.

Alexis Alexandrovitch, çay getirmelerini söyledikten sonra, elindeki kâğıt keseceği ile oynayarak, koltuğa yaklaştı. Koltuğun yanındaki masada bir lamba ve açık bırakılmış Fransızca bir kitap vardı. An-na'nın ünlü bir ressam tarafından yapılmış bir tablosu koltuğun üstünde duvara asılmıştı. Alexis resme baktı. Resim, bu bakışı ona sanki alaycı bir davranışla geri göndermişti. Bu resimde ne varsa küstah bir anlam kazanmış gibiydi. Alexis, resme biraz baktıktan sonra başını tiksintiyle Öte yana çevirdi. Koltuğa oturup kitabını okumaya çalıştı.-Eski yazmalar konusunu inceleyen bu kitap çok ilgisini çekmişti. Ama şimdi hiç hoşuna gitmiyordu. Satırları izlemeye çalışıyordu. Düşüncesi başka yerdeydi. Karısını düşünmüyordu. Son zamanlarda işlerinin daha karışık ve halledilmesi güç bir duruma girmiş olması aklına gelmişti. Bu güçlüklerin hepsini yeneceğinden emindi. Güçlüklerin kaynağını bildiği için kendine karşı duyduğu güven artıyordu. Düşmanla-278

rını ezeceğini, herkesin hayranlığını kazanacağını ve devlete yararlı olacağını düşünüyordu.

Hizmetçi odadan çıkınca Alexis Alexandrovitch, ayağa kalkıp yazı masasına yaklaştı. Yeni sorunlarla ilgili belgelerin bulunduğu dosyayı açıp, okumaya koyuldu. Yüzünde beliren hafif bir gülümseme duyduğu hoşnutluğu gösteriyordu. Alexis Alexandrovitch'in işinde başarıya ulaşmasının sebeplerinden birisi de gereksiz evrak ve yazıları yok ederek soruna girmek ve az zaman kaybı ile sonuçlara varmak yeteneğine sahip oluşuydu. Bu yetenek, başarıya ulaşmasında namuslu oluşu ve kendine karşı duyduğu güven kadar önemli bir rol oynuyordu

İncelediği kâğıtlar ünlü 2 Haziran komisyonunun Zaray Eyale-ti'nde sulama işlerini gerçekleştirmekle ilgili tartışmalarını kapsıyordu. Bu eyalet Alexis Alexandrovitch'in sorumlu olduğu bir bölgeydi. Uzun uzun mektuplar yazılmış, paralar harcanmış ama hiçbir sonuç elde edilmemişti. Bu iş Alexis'e önceden kalmıştı. Alex bu işe başlangıçta el atış ama işin kapsamım iyice bilmediği ve birçok insanın çıkarı ile karşılaştığı için çekinmiş, sonra da bir yığın işin içinde bunu unutmuştu. Zaray Eyaleti'nde sulama işi kendi haline bırakılmıştı. Ale-xis'in çalıştığı bakanlıkta işlerin iyi gitmediğini söyleyenler bu sorunu dillerine doluyorlardı. Alexis bu konuda epey çaba göstermiş, sorunu hemen incelemek için özel komisyonlar kurulması gerektiğini söylemiş, tartışmalara girmişti.

Şimdi kişisel çalışmalarını için birkaç not alırken heyecandan kıpkırmızı kesiliyordu. Bir sayfa yazı yazdıktan sonra, zili çalıp hizmetçisine bir mektup vererek, bilmediği bazı konular hakkında bilgi edinmek istedi. Sonra ayağa kalkıp odada yeniden aşağı yukarı gezinmeye başladı. Portreye baktı. Kaşları çatılmıştı. Resmi küçümser gibi bir tutumu vardı. Sonra tekrar kitabını eline aldı. Kitabı eskisi gibi zevkle okumaya koyuldu.

Saat on bire doğru yattığı zaman, uyumadan önce o günkü olayla-

279

in değerlendirmesini yaptı. Olup bitenleri biraz önceki gibi karam-rlıkla görmedi....

Gerçi Anna Wronsky kendisine içinde bulunduğu durumun çok kötü olduğunu söylediği zaman bunu kabul etmek istememişti, ama aslında Wronsky'nin haklı olduğunu düşünüyor ve bu durumdan kurtulmayı çok istiyordu. Yarışlardan döndükleri sırada, heyecanlanıp kocasına her şeyi anlattığı zaman rahatlamıştı. Alexis Alexandrovitch gittikten sonra artık her şeyin açıklanmış olduğunu, yalan söylemek zorunda kalmayacağını düşünmüştü. Durumu kötüydü ama hiç olmazsa iki yüzlülük yapmasını gerektirmiyordu. Gerçeği söylemesindeki kötülüğün iyi tarafı kendisini ve kocasını bu durumdan kurtarmış olmasıydı. Ama o gece Wronsky geldiği zaman, ona bu konudan söz etmedi.

Ertesi sabah uyandığında aklına gelen ilk şey kocasına söylemiş olduğu sözlerdi. Bu kelimeleri o kadar iğrenç buluyordu ki, bunları nasıl olup da söylediğini bir türlü anlayamıyordu.

Alexis Alexandrovitch hiçbir zaman cevap vermeden gitmişti.

"Wronsky'i gördüğüm halde kendisine bir şey söylemedim. Ayrılacağı sırada söylemek istedim ama başlangıçta söylememiş olmamı garip karşılayacağını düşünerek söylemek istemedim. Peki söylemek istediğim halde niçin Wronsky'e bir şey çıtlatmadım?" Bu sorunun yanıtını sanki yüzünün kızarmasıyla veriyordu. Çünkü Wronsky'e bir şey söylememesinin nedeninin utanç duyması olduğunu anlıyordu. Bir gün önce gözüne apaçık görünen bu durum şimdi karmakarışık olmuştu. Onursuzluğunu bütün derinliği ile duyuyordu. Kocasının nasıl hareket edebileceğini düşünürken aklına korkunç olasılıklar geldi. Sanki her an resmi memurlar gelecek, onu evden kovup yaptığı yanlışlığı280

281

herkese anlatacaklar sanıyordu. Evden kovulacak olsa nereye gideceğini düşünüyor, ama bu soruya bir yanıt bulamıyordu.

"Wronsky beni eskisi kadar sevmiyor" diye düşünüyordu. "Belki de benden bıkmıştır." Bunları düşündükçe Wronsky'e kızar gibi oluyordu. Kocasına söylediği kelimeler aklına geldikçe bunların herkes tarafından duyulmuş olduğunu sanıp titriyordu. Birlikte yaşadığı insanların yüzüne bakacak gücü bulamıyordu kendisinde. Hizmetçisini nasıl çağırabilirdi? Çocuğu ve dadısı ile birlikte nasıl yemeğe inebilirdi?

Çağırılmadığına şaşan hizmetçi birkaç kez gelip kapının yanında durmuş, içerisini dinlemiş, sonunda girmeye karar vermişti... Anna ona garip bir şekilde bakmıştı. Korktuğu her davranışından belli oluyordu. Annouch çağırılmış olduğunu sandığını söyleyerek özür diledi. Elinde bir mektup ve bir elbise vardı. Mektup Betsy'den geliyordu. Lise Merkalo ve Baron Stoltz'un kendi evinde toplanacaklarını yazıyor ve Anna'yı davet ediyordu.

"Hiçbir şeye gereksinimim yok. Gidebilirsin. Elbisemi kendim giyip aşağıya inerim. Hiçbir şeye gerek yok" dedi.

Annouchka çıktı, ama Anna giyinmedi. Başı öne eğik, kollan iki yanına sarkmış bir durumda duruyor bir hareket yapmak istiyor ama başarılı olamıyordu. Söylediği kelimelere hiç önem vermeden, birkaç kere, "Tanrım" dedi. İnançlara sahip olduğu aide din yaşamında bir sığınak aramak aklından bile geçmiyordu. Bu Alexis Alexandrovitch'in yanına sığınmak kadar uzak bir olasılıktı. Yaşamından fazla sevdiği varlığı terketmesini şart koşmuyor muydu? Anna o ana kadar hiç duymadığı bir duygunun etkisi altında kalmıştı. Yorgun insanlar bazen nasıl biri iki görürlerse o da çifte duygulara kapılıyor, ne korktuğu şeyi, ne de sevdiği şeyi iyice kavrayabiliyordu. Geçmiş mi, geleceği mi öz-lüyordu? Asıl istediği neydi?

Birden şakaklarında şiddetli bir acı duyarak, "Tannm, ne oluyor bana?" dedi. O zaman saçlarını avuçlarının içine alıp iki yana doğru çekmekte olduğunu anladı. Hemen yataktan atlayıp, dolaşmaya başladı.

Annouchka odaya girerek, "Kahveyi hazırladılar: Matmazel ve Serge sizi bekliyorlar" dedi.

Anna çocuğunun varlığını ilk defa düşünmüş gibi "Serge mi? Ne yapıyor Serge?" dedi.

Annouchka gülerek, "Galiba bir suç işlemiş" diye yanıt verdi.

"Ne yapmış?"

"Salonda duran şeftalilerden birisini alıp gizlice yemiş."

Anna çocuğunu anımsayınca içinde bulunduğu manevi sıkıntılardan kurtulur gibi oldu.

Son yıllarda bütün hayatını nasıl çocuğuna adanmış olduğunu düşündü. Wronsky ve kocasından sonra dayanacak bir varlığa sahip olması içini mutlulukla doldurdu. Evet, Serge'e dayanabilirdi. İçine düşeceği durum ne olursa olsun bırakmayacaktı. Kocasını onu kovabilirdi. İçine düşeceği durum ne olursa olsun bırakmayacaktı. Kocasını onu kovabilir, en utanılacak durumlara düşürebilirdi. Wronsky kendisinden soğuyabilirdi. (Bunu acı bir sitemle düşündü, ama oğlunu bırakamazdı. Hayatının tek amacı buydu.) Bir an önce harekete geçmesi, çocuğu için kendini kurtarması bunun için de bu sıkıntı ve üzüntülerden kurtulması gerekiyordu: Çocuğunun yaşamının amacı olarak kabul edebileceğini, onunla birlikte bir yerlere gidebileceğini düşününce içi rahatladı.

Hemen giyinip, kararlı bir yürüyüşle aşağıya indi. Serge ve dadısı onu her zamanki gibi salonda bekliyorlardı.

Serge beyazlar giyinmişti. Bir masanın yanında duruyordu. Başı eğik biraz kamburlaşmış bir halde duruyordu. Bir şeyle ilgilendiği belliydi. Bu durum onu babasına benzetiyordu. Anna, onun getirmiş olduğu çiçeklerle uğraştığını anladı.282

Dadısının suratı asılmıştı.

Serge annesini görünce her zamanki gibi bağırdı.

"Oh anneciğim." Sonra bir an şaşırıldı. Çiçekleri bırakıp annesine koşmak mı, yoksa buket yapıp sunmak mı gerektiğini kararlaştıramamıştı.

Dadı selam verip Serge'in suçlarını ayrıntılarıyla ve uzun uzun anlatmaya başladı, Anna onu dinlemiyordu. Seyahate gidecek olsa dadıyı alıp almamak gerektiğini düşünüyordu. "Hayır, oğlumla birlikte gideceğim" diye düşündü.

"Evet, çok kötü yapmış" dedi sonunda. Bunları söylerken Serge'i omuzlarından tuttu. "Siz bana bırakın onu" Dadı şaşırmıştı. Anna oğlunun kolunu bırakmadan onu kucakladı ve masaya oturdu.

Serge annesinin yüzüne bakıp şeftali konusu hakkında ne söyleyeceğini anlamaya çalışarak, "Anna, anne...." diye mırıldanıyordu.

Anna nefret etmeye başlamıştı. "Nasıl olur da onu sevmem?" dedi kendi kendine. "Beni cezaya çarptırmak için babasıyla birlikte olması olabilir mi? Bana acımayabilir mi?" Bunları düşünürsen ağlamaya başlamıştı. Gözyaşlarını göstermemek için hemen ayağa kalkıp kaçır gibi terasa çıktı.

Son günlerin fırtına ve rüzgârlarından sonra hava açılmış, hatta güneş bile çıkmıştı ama ortalık adamaklılı serinlemişti. Soğuğun ve duyduğu tiksindirici duyguların etkisinde kalarak baştan aşağı titredi. Arkasından gelen Serge'e: "Haydi, Mariette'in yanına git" demişti-Sonra taraşı- kaplayan hasır üzerinde bir aşağı bir yukarı dolaşmaya koyuldu.

Çevresine bakındı, dünyanın şu buz gibi gökyüzü ve şu kaska ı yeşillik gibi acımasız olabileceğini düşünüp korktu.

Benliğinin yeniden ikiye ayrıldığını duyup "Düşünmerneliy"11' düşünmemeliyim" dedi kendi kendine. "Bir yere gitmeli. Ne zaman-Nereye? Kiminle? Moskova'ya gideyim, evet akşam trenine binerim-

AnnaKarenina

283

Serge Ve Annouchka'yı alırım. En gerekli şeyleri alırım yanıma... Ama önce her ikisine de mektup yazmam gerek." Hemen salona girip yazı masasının önüne geçerek kocasına yazmaya koyuldu.

"Olup bitenlerden sonra sizin yanınızda yaşayamam. Ayrılıyorum. Çocuğumu alacağım. Kanun bakımından çocuğun hangimize kalması gerektiğini biliyorum. Ama onsuz yaşamam olanaksız olduğu için benimle birlikte gelecek. Soylu bir insan olduğunuzu kanıtlayıp, Serge'i banabırakın."

Bu satırlara kadar kolaylıkla ve hızla yazmıştı. Ama burada durakladı. İçlendirici cümlelerle bitirmesi gerekiyordu. Bu .yüzden duraklamıştı.

"Yanlışlarımdan ve pişmanlığımdan söz edemem bu yüzden..."Yeniden durakladı. Düşüncesini açıklayacak kelime bulamıyordu. "Başka bir şey ekleyemem" dedi. Yazdığı yırtıp bir başka mektup hazırladı. Bunda kocasının soylu ruhluluğundan söz etmiyordu.

İkinci mektup Wronsky'e yazılacaktı: "Kocama her şeyi anlattım" diye başladı. Bu kelimelerden sonra durdu. Bu çok kaba ve kadınlara yakışmayan bir başlangıçtı. "Zaten ona ne yazabilirim?" diye düşündü. Wronsky'nin kolay kolay soğukkanlılığını kaybetmediğini bilirdi, bunu anımsayınca kâğıdı parça parça edip attı. Yazı takımını kaparken Susmak daha iyi" dedi. Sonra dadı ve hizmetçilere o gece Moskova ya hareket edeceğini, gerekli hazırlıkların yapılmasını bildirdi.

Evde yoğun bir yolculuk hazırlığı vardı. İki bavul, bir paket ve Çantalar hazırlanmıştı. Bir araba kapıda bekliyordu. Anna yolculuk hamlığına kapılmış, kendini biraz unuttur gibi olmuştu. Seyahat çantası-m hazırladığı sırada Annouchka bir arabanın evin önünde durduğunu 1 dırdı. Ama pencereden bakında Alexis Alexandrovitch'in gönderdi-284

ği adamı tanıdı.

Bir kotluğa çöküp, ellerini kalender bir şekilde dizlerinden bağlayarak, "Git bak bakalım" dedi.

Üzerinde Alexis'in yazısı bulunan kocaman bir paket getirdiler.

"Yanıt vermenizi istediler" dedi adam.

Anna "Peki" deyip hizmetkârın uzaklaşmasını bekledi. Adam uzaklaşınca titrek parmaklarıyla mektubu açtı.

İki kere, baştan aşağı okuduktan sonra beklenmedik bir şanssızlık ve felaketle karşılaşmış gibi için için titredi.

Sabahki söylediği gerçeklerden şimdi pişman olmuş, söylediklerini geri almak istemişti. Şu elindeki mektup bu sözleri söylenmemiş gibi kabul eden bir adamın yazdığı bir mektuptu sanki. Ama yine de bunları okumaktan tiksinti duyuyordu.

"Evet, her zaman hakkı vardır onun. Hristiyanın yüksek kalpli insanın birisidir o. Ah bu ne kadar basit ve aşağılık bir adam?" Ne tuhaf, onu benden başka kimse anlamıyor, oysa ben bu konuda hiçbir şey söyleyemem. Onun dindar, zeki, ahlâklı bir insan olduğunu söylerler. Ama benim yaşadıklarımı bilmiyorlar. Sekiz yıl boyunca benim bütün gücümü nasıl boğduğunu bilseler... Benim canlı bir kadın olduğumu hiç düşündü mü acaba? Sevmek ihtiyacında olduğumu aklından geçirdi mi? Beni her an aşağıladığını ve bundan hoşlandığını kimse bilmiyordu. Varlığıma bir amaç kazandırmak için bütün çabamla çalışmadım mı? Onu sevmek için elimden geleni yapmadım mı? Bunda başarılı olamayınca bütün varlığımla oğluma sarılmadım mı? Ama bir an geldi kendimi aldatmaya devam edemedim. Tanrı beni böyle yarat-tıysa suç bende mi? Nefes almak ve sevmek istiyorum ben. Şimdi de kalkmış ne yapıyor? Ne beni, ne de onu öldürmek aklından geçiyor. Beni affetmiyor da,.. Böyle yapacağını nasıl da düşünmedim? Onun gibi basit bir adam başka türlü hareket edebilir mi?" Mektuptaki bir cümleyi hatırlayarak, "Sizin ve oğlunuzun başına gelecekleri düşün-

285

melisiniz" dedi kendi kendine. "Bu sözü beni korkutmak için söylemiş olmalı. Kanunları çocuğumu benim elimden almak hakkını ona veriyordur belki. Belki de her zaman alay ettiği bir duygudan,, yani benim* çocuğuma karşı duyduğum duygudan kuşkulandırmaktadır. Oğlumu hiçbir zaman bırakmayacağımı biliyordur. Yaşamımızın eskisi gibi devam etmesi gerekiyormuş. Bu yaşam bir cehennemden farksızdı son yıllarda, daha da kötüleşti. Ne yapacağım şimdi. Bunu biliyor-o.Ben-den istediklerini de yerine getiremeyeceğimi biliyor. Wronsky'i sevmeyi bırakmayacağımı biliyor ama asıl yapmak istediği bana üzüntü vermek. Onun yalan dolu dünyasında bir balığın suda yüzdüğü gibi yüzdüğünü biliyorum. Beni kaplamak istediği bu yalan dünyaya boyun eğmek eğlencesini vermeyeceğim ona. Ne olursa olsun. Yalan söylemek ve sahtekârlıktan daha kötü ne var? Peki ne yapmalıyım? Tanım, hangi kadın benim kadar şanssız olmuştur? Her şeyi bırakacağım, terkedeceğim..." diyerek masaya yaklaştı. Bir başka mektup yazmak istiyordu. Ama herhangi bir karar veremeyecek ve bir şey halledemeyecek kadar güçsüz olduğunu duyuyordu.

Masanın başına geçti. Yazı yazacağına başını ellerinin arasına alıp çocuklar gibi ağlamaya koyuldu. Sabah kurduğu rüyalar için ağlıyordu. Öyle güzel bir yaşantıya kavuşamayacağını anlıyordu artık. Her şey eskisi gibi, eskisinden de kötü olarak sürüp gidecekti. Aşığıyla birlikte yaşayabilecek kadar kuvvetli bir kadın olmadığını da düşünüyordu. Serbest bir insan olarak birisini sevmeyecek, suçlu ve her an yakalanması olasılığı olan bir kadın olarak yaşayacaktı. Bütün bunları biliyor ama bunları karşılayacak kuvveti kendinde göremediği gibi bir durum şekli de düşünemiyordu. Bir çocuk gibi durmadan ağlıyor, gözyaşlarını tutamıyordu.

Hizmetkârlarından birinin ayak sesini duyunca korktu. Yazıyormuş gibi yaparak yüzünü sakladı.

"Adam yanıt bekliyor" dedi hizmetçi.286

"Yanıt mı? Evet, beklesin. Zili çalıp sizi çağırırım." "Ne yazabilirim? Tek başıma ne karar verebilirim. Ne isteyebilirim? Kimi sevebilirim?" diye düşüncelere daldı. "Alexis'i göreyim. Ne yapmam gerektiğini o söyleyebilir bana.Betsky'ye gideyim. Belki orada rastlaşırsınız?" diye düşündü. Oysa bir gün önce Betsy'lere gitmeyeceğini Wronsky'e söylemiş olduğunu ve onun da gitmemeye karar verdiğini unutmuştu. Masaya yaklaşp kocasına şunu yazdı: Mektubunuzu aldım.

Anna"

Zili çalıp kâğıdı hizmetçiye verdi.

İçeriye girmiş olan Annouchka'ya, "Moskova'ya gitmiyoruz" dedi. "Gitmiyor muyuz?"

"Hayır. Ama eşyaları yarın sabahtan önce açmayın. Araba da beklesin. Prenseslere kadar gideceğim."

"Hangi elbisenizi hazırlayayım?"

Prenses Tverskyo'un evinde Lroke oynamak için toplanan grup, iki hanım ve bu hanımların hayranlarından oluşuyordu. Bu hanımlar Petersburg'un en yüksek sosyetesine aittiler. Onların çevresi, An-na'nın bulunduğu çevreye aykırı bir tabakayı temsil ediyordu. Petersburg'un en önemli insanlarından birisi olan yaşlı Stremof, Lise Mer-kolof'un hayranlarındandı. Bu adam Alexis Alexandrovitch'in en teh-kileli düşmanlarından birisiydi. Anna ilk başta bu daveti Stremofon orada bulunması dolayısıyla reddetmiş, sonra Wronsky'i görebileceğini ümit ettiği için oraya gitmeye karar vermişti.

Prensesin evine ilk giden o olmuştu.

Tam içeri gireceği sırada Wronsky'nin uşağıyla kapıda karşılaştı.

287

Adam onun geçmesi için yana çekildi. Anna uşağı görünce Wronsky'nin o akşam gelmeyeceğini söylediğini anımsadı. Uşağıyla bir mektup gönderip özür dilemek istemiş olmalıydı.

*

Anna uşağa Wronsky'nin nerede olduğunu sormak ve geri dönüp bir not yazarak Bettsy'ye geldiğini bildirmek istemişti. Ama geldiğini bildiren zil çalmıştı bile. İçerideki uşak onun salonu geçmesini bekliyordu. Bir başka uşak, "Prenses bahçedeler. Kendilerine haber verelim" dedi.

Şimdi Wronsky'i görmeden, hiçbir şeye karar vermeden, bu sevmediği insanlar arasına girmek zorundaydı. Ama üzerindeki elbisenin kendisine çok yakışmış olduğunu, içine girdiği aylaklar dünyasını çok iyi tanıdığını bildiği için pek tereddüt etmedi. Yalnız kalmayacağı için dertlerinden de biraz kurtulmuş olacaktı. Daha serbest bir nefes aldı.

Betsy'yi her zamanki gibi beyaz ve güzel bir elbisenin içinde kendisine doğru gelirken görünce gülümsedi. Prensesin yanında, Touske-witch ve yazı yanında geçiren bir kadın akrabası vardı.

Anna'nın durumu bir garip olmalıydı. Çünkü Betsy hemen bunu anlayarak kendisine söylemişti.

Uşağın getirdiği mektuba gizli bir şekilde göz atarak, "İyi uyuyamadım dün gece" dedi.

"Sizin geldiğinize çok sevindim" dedi Betsy. "Siz gelmeden önce çay içmek istemiyordum." Sonra Touskewitch'e dönerek: "Siz gidip matmazelle biraz kroke oynayın. Biz de çay içerken biraz gevezelik edelim" dedi. Bunları söylerken gülümseyerek Anna'ya elini uzatıyordu.

"Tabii, zaten pek fazla kalamayacağım ben" dedi Anna. "Yaşlı Wrede'yi görmem gerek. Çoktandır kendisini ziyarete gideceğimi söylüyor, sözümü tutamıyordum." Yalan söyleyecek bir yaradılışa olma-288

diği alde, Anna bu konuda adeta ustalaşmıştı hatta bundan hoşlanıyordu bile.

Nasıl oluyor da beş dakika önce aklından bile geçmeyen bir şeyi söyleyebiliyordu? Bu yalanla Wronsky gelmediği zaman, erken çıkarak onu bulmak olanağı hazırlamış oluyordu.

Betsy Anna'ya dikkatle bakarak, "Hayır, sizi bırakamam" dedi. "Sizi bu kadar sevmeseydim samimiyetinizden kuşku duyardım doğrusu. Benden korkuyor musunuz? Lütfen küçük salona geçip çaylarımızı içelim." Bunları söyledikten sonra uşağın uzattığı mektubu aldı.

"Alexis bizi iyi atlattı" dedi. Bu sözü o kadar tabii bir şekilde söylemişti ki sanki Anna'nın Wronsky ile hiçbir ilgisi olmadığını düşünüyor gibiydi.

Anna Betsy'nin aralarındaki ilişkiyi bildiğinden emindi, ama onun bu şekilde davrandığını görünce bir an Betsy'nin hiçbir şeyden haberi olmadığını inanır gibi oldu.

Sanki Betsy'nin söylediklerinin hiç önemi yokmuş gibi, "Ya öyle mi?" dedi. "Niye az önce sizden korkup korkmadığımı sordunuz?" diye ekledi.

Kelimelerle oynayarak bir sırrı saklamak bütün kadınlar için olduğu gibi Anna için de eğlendirici bir şeydi. Bunu yaparken sırrı saklamaktan çok oyunu uzatmak hoşuna gidiyordu.

"Kraldan fazla kralcı olacak değilim" dedi. "Sizin evinizde tehki-leli bir şey yok. Stremof ve Lise Merkalof herkes tarafından kabul edilen insanlar. Sonra ben (ben kelimesinin üzerine bastı) dar düşünceli ve sert bir kadın değilimdir."

"Belki Stremof la karşılaşmak istemezsiniz sanmıştım. Onları kurullarında başbaşa bırakmak en iyisi zaten. Bizi ilgilendirmez bu. Bana kalırsa bu adam kadar hoş bir insan ve iyi bir kroke oyuncusu bulmak olanaksızdır. Lise karşı olan aşkıyla nasıl olay ettiğini bir görseniz... Siz Sapho Stoltz'u da tanıımıyorsunuz galiba. O da çok hoş bir

I

289

insan.

Betsy hem konuşuyor, hem de Anna'ya dikkatle bakıyordu. Anna'nın durumunu kavramış da, onu bu durumdan kurtarmak ister gibi bir tutumu vardı.

"Alexis'e hemen bir yanıt vereyim" dedi. Masanın başına geçip bir iki kelime yazdı. "Yemeğe mutlak gelmesini yazdım kendine... Bir kavalitemiz eksik. İzin verirseniz bir dakika dışarıya çıkacağım ben. Siz lütfen mektubu kapayıp, gönderin."

Betsy dışarı çıkınca Anna hiç düşünmeden masanın başına geçti ve mektuba şu satırları ekledi, "Sizinle kesin olarak konuşmak zorundayım.Saat altıda Wrede bahçesine gelin." Mektubu kapadı. Betsy geri dönmüştü.

İki kadın çay içerlerken gevezelik ettiler. Ondan, bundan gelişi güzel konuştular. Gelecek olan misafirlerden ve özellikle Lise Merkalof tan konuştular.

Anna, "Çok tatlı bir kadındır o. Kendisinden her zaman hoşlanmı-şımdır" dedi.

"Bu karşılıklı bir duygu" dedi Betsy. "Yarışlardan sonra benim yanıma gelip sizi çoktan beri görmediği için üzöldüğünü söyledi. Sizin bir roman kahramanı olduğunuzdan ve erkek olsa sizin içi binlerce delilik yapacağından sözetti. Stremof ona delilik yapmak için erkek olmasına gerek olmadığını söyledi."

Annabir dakika sustuktan ve ciddi bir soru sorduğunu belirtecek bir tutum takındıktan sonra, "Benim anlamadığım bir şey var. Lise ile şu Michka diye adlandırılan prens Kalugof arasında ne gibi ilişki var? Onları çok az bir arada görüyorum. Bunun nedeni nedir?"

Betsy gülümseyerek Anna'ya baktı:

"Bu yeni bir moda" dedi.

"İyi ama aralarındaki ilişki nedir?"

"Prenses Miagkaya'nın alanına giriyorsunuz" diye gülmeye başla-

"iiffl290

di Betsy. "Çocukça bir soru bu!" Çok az gülen insanlar bir kere boşandılar mı kendilerini tutamazlar. Betsy de bu şekilde gülüyordu.

Anna da neşelenmişti "Gölüyorsunuz ama ben bu işten hiçbir şey anlamadım doğrusu. Kocasının rolü nedir peki?"

"Kocasının mı?" Lise'in kocası ayağındaki örtü ve ödeviyle uğraşır. İşin aslında kimse onu tanımak istemez. Bilirsiniz bazı tuvalet eşyası vardır, kibar insanlar bunların varlığından hiç söz etmezler. sanki bunlar yokmuş gibi davranırlar. İşte bu da öyle bir konu."

Anna konuyu değıştirmek için "Rolandaki'nin eğlencesine gidecek misiniz?" dedi.

Betsy arkadaşına bakmadan küçük kaplan kokulu çayla doldururken, "Bilmiyorum" dedi. Sonra bir sigara alıp içmeye başladı.

"En iyi durum benim durumum" diye devam etti. "Hem sizi, hem de Lise'i anlıyorum. Lise çocuk gibi bir insandır. Ne iyiyi, ne kötüyü bilebilen biri. Hiç olmazsa gençliğinde böyleydi. Bu çocuk davranışların kendisine yakıştığını anladığından beri onu sanki farketmeden yapıyormuş gibi davranıyor. Bu da ona yakışıyor doğrusu. Aynı bir olay çeşitli açılardan ve çeşitli şekillerde ele alınabilir. Bazıları yaşamı bir trajedi gibi görürler. Bazıları da her şeyi olduğu gibi kabul ederler. Hatta bundan neşelenirler. Siz galiba her şeyi trajik bir şekilde görenlerdensiniz."

"Öteki insanların nasıl gördüklerini bilmek isterdim. Acaba onlardan daha kötü mü yoksa daha iyi miyim? Galiba onlardan daha kötü-yum."

"Bir çocuk, hem de müthiş bir çocuksunuz siz... İşte geldiler."

Ayak sesleri sonra bir erkek ve kadın sesi, en sonunda bir kahkaha duyuldu. Bundan sonra beklenen misafirler salona girdiler. Gelenler

291

Sapho Stoltz ve Waska ismi takılmış olan bir adamdı. Waska çok neşeli ve çok sağlıklı bir insandı. Yemekler ve içkiler yüzünden böyle olmuştu. Waska hanımları şöyle bir selamladı ve sanki dizginlerini Sapho çekiyormuş gibi onun ardından gitti.

Yürürken onu gözleriyle sanki yiyordu. Sapho Stoltz siyah gözlü bir şansındı. Dikkatli bir yürüyüşle içeri girmişti. Ayaklarında çok yüksek topuklu ayakkabılar vardı. Kadınların ellerini bir erkek gibi kuvvetle sıktı.

Anna o ana kadar görmemiş olduğu bu yeni parlamış kadını, tuvaletini, hareketlerindeki rahatlığı hayranlıkla seyretti. Bu kadının başında gerçek saçları ile takma saçlarının karışımından meydana gelmiş büyük bir topuz vardı. Arkadan iyice sıkılmış olan tuvaleti dizlerinin ve bacaklarının hatlarını meydana çıkarıyordu. Üstü bu kadar açık, altı bu kadar kapalı ve sıkılmış olan bu küçücük, güzel vücudun nerede bitip nerede başladığını kestirmek kolay değildi.

Betsy onu Anna'ya tanıştırmak için acele etti.

Sapho gülümseyip gözlerini kırparak ve tuvaletinin kuyruğunu geriye doğru atarak, "Biliyor musunuz? Gelirken az daha iki asker çiğniyorduk" diye hemen söze başladı. "Waska ile birlikteydik. Sizin onu tanımadığınızı unuttum" diye ekledi. Genç adamı yabancıların önünde Waska adı ile çağırdığı için, utanmış, kıpkırmızı kesilmişti. Gerçek is-minisöyledi. Genç adam Anna'ya ikinci defa selam verdi, ama bir şey söylemedi. Sapho'ya dönerek:

"İddiayı kaybettiniz. İlk biz geldik.. Parayı vermekten başka yapacak bir şeyiniz yok..." dedi.

Sapho daha hızlı güldü:

"Ama şimdi olmaz!"

"Önemi yok, daha sonra ödersiniz."

"Peki, peki. Az daha unutuyordum" dedi Betsy'e dönerek. "Ne kadar sersemim. Size bir misafir getirdim. İşte..."292

Sapho'nun tanıştırmayı unuttuğu kimse o kadar önemli birisiydi ki çok genç olmasına rağmen kadınlar kendisini karşılamak için ayağa kalktılar.

Bu Sapho'nun yeni hayranlarından birisiydi. O da Waska gibi kadının peşinden ayrılmıyordu.

"Tam bu sırada Kalugof ve Lise Kerkalof, Stremof ile birlikte içeri girdiler. Lise, doğa güzellerini hatırlatan nazlı bir esmerdi. Biraz za-yıfçaydı. Tuvaletinin rengi güzelliğine ve tenine çok uygun düşmüştü. Anna bunu derhal anladı. Sapho'nun hareketli ve aceleci bir insan olmasına karşılık Lise ağır ve nazlıydı.

Betsy ondan söz ederken çocukça davranışları olduğunu ileri sürmüştü. Bu pek doğru değildi. Lise aslında şuursuz ve şımarık bir güzelden başka bir şey değildi. Tavırları Sapho'nunkilerden pek iyi değildi. Onun da arkasından,, sanki elbisesine dikilmişler gibi iki hayranı geliyordu. Bunlardan biri yaşlı, diğeri gençti. Anna Lise'de öteki kadınlardan üstün olduğunu belirten bir şey vardı. Birk yığın cıncık boncuğun içinde duran bir elmas parçasını andırıyordu. Siyahlaşmış göz altları, şaşırtıcı gözleri, yorgun ama tutkulu bakışı bir çeşit samimiyet ile çarpıyordu insanı. Onu görenler sanki ruhunu okuyormuş gibi oluyorlardı. Onu tanımak demek sevmek demektir. Anna'yı görür görmez bütün yüzü bir gülüşle aydınlandı.

Ona yaklaşarak, "Ah sizi gördüğüme çok memnunum" dedi. "Geçen akşam, yarışlardan sonra sizin yanınıza gelmek istiyordum. Yazık ki tam o sırada kalktınız. Çok korkunçtu değil mi?" Sanki Anna'ya kalbini açıyormuş gibi gülümsedi.

Anna kızarak, "Hakkınız var, yarışlarda insanın bu kadar heyecanlanacağını hiç sanmazdım," dedi.

Kroke oynayacak olanlar bahçeye doğru ilerlediler.

Lise Anna'nın yanına oturarak, "Ben gitmeyeceğim. Siz de burada kalacaksınız değil mi? Zaten kroke oynamakta ne zevk var?" dedi.

293

"Ama ben bu oyunu epey seviyorum" dedi Anna.

"Söyleyin bana, nasıl oluyor da canınız sıkılmıyor sizin? Size bakmak bile insanın kendinden hoşlanmasını sağlıyor. Yaşıyorsunuz siz. Oysa ben evet, ben çok sıkılıyorum."

"Sıkılıyor musunuz? Sizin evinizin, Petersburg'un en neşeli evi olduğunu söylerler" dedi Anna.

"Bizi neşeli sananlar belki bizden daha fazla sıkılanlardır. Benim-bildiğim bir şey varsa o da sıkıldığımdır."

Sapho bir sigara yakıp ardından erkekler olduğu halde bahçeye gitti, Betsy ve Stremof çay masasının yanında kaldılar.

"Söyleyin bana, sıkılmamak için ne yapıyorsunuz?" diye tekrarladı Lise.

Anna birdenbire kızarak, "Gerçekten hiçbir şey yapmıyorum"

diye yanıt verdi.

Stremof konuşmaya katılarak, "En iyisi budur zaten" dedi.

Stremof elli yaşlarında, saçları kırışmış, dinç bir adamdı. Çirkin ama çirkinliğinde kimseye benzemeyen ve manevi bir taraf vardı. Lise Merkaf karısının yeğeni idi. Stremof boş zamanlarında ondan ayrılmıyordu.

Anna ile karşılaşınca, salon adamı gibi hareket etmeye ve ona çok nazik davranmaya başlamıştı. Kocasının düşmanı olduğu için Anna'ya ayrıca kibar bir şekilde davranıyordu.

Zeki gülüşüyle, "Yapılacak en iyi iş hiçbir şey yapmamaktır" diye devam etti. "Bunu size uzun zamandan beri söylüyordum. Sıkılmamak için sıkılacağına inanmamak yeter. Nitekim uykusuzluk hastalığında da insanın uyuyamayacağını aklından geçirmemesi gerekir. Anna Ar-cadievna'nın size anlatmak istediği buydu."

"Doğrusu bunları gerçekten söylemiş olmak isterdim" dedi Anna. "Bu sadece bir nükte değil bir gerçeğin açıklanması olurdu."

"Peki uyumak insanın canının sıkılması kadar niçin zordur söyler misiniz?"294

"Çünkü uyumak için de eğlenmek için de insanın çalışmış olması gerekir."

"Ben hangi işi yapıp ta çalışabilirim? Benim işim kimseye yaramaz ki... Çalışıyormuş gibi iş yapıyormuş gibi görünebilirim ama bunu istemem."

"Siz yola gelmez bir insansınız" dedi Stremof. Bu sözleri Lise için söylerken Anna'ya bakıyordu. Stremof Anna ile çok az karşılaşılıyor ve ona basit şeylerden sözediyordu. Ama bunlardan öyle incelik ve zekâ ile sözediyordu ki Anna onun kendisini hoşnut etmek istediğini ve kendisine önem verdiğini anlıyordu.

Anna'nın gideceğini öğrenen Lise, "Lütfen gitmeyin, rica ederim" dedi.

Onun bu ricasına Stremof da'katıldı. "Buradaki insanlarla yaşlı Wrede'nin çevresi arasında çok büyük bir fark bulacaksınız. Sonra orada sizi bir dedikodu konusu yaparlar. Oysa burada çeşitli duyguların kaynağı oluyorsunuz.

Anna bir an durakladı. Bu adamın tatlı sözleri Lise'in kendisine gösterdiği çocukça düşkünlük, ile evinde kendisini bekleyen durum arasında bir karşılaştırma yaptı. Açıklama anını daha geriye atamaz mıydı? Ama sabahki korkunç umutsuzluğunu, bir karar vermek zorunda olduğunu hatırlayınca, ayağa kalktı ayrılıp Betsyler'den ayrıldı.

Sosyete hayatına ve hafif bir insan gibi görünmesine rağmen Wronsky düzensizlikten nefret eden bir insandı. Okuldayken bir gün parasız kalmış ve borç istemiş ama reddedildiği zaman bir daha böyle küçük düşürücü bir duruma düşmeyeceğini kendi kendine söz vermişti. Ayda beş ve altı defa eşyalarını düzenleyerek odasının düzenini sağlamak adetiyle.

295

Yarışın ertesi günü geç uyanmış, banyosunu almış, traş olmadan, sırtına bir asker kaputu geçirerek hesaplarıyla uğraşmaya parasını saymaya başlamıştı. Arkadaşının bu durumlarda pek eski olduğunu bilen Petrizky hemen ortadan yok olmuştu.

İçinde bulunduğu durumun karmakansıklığını ve şartlarının teferruatını bilen herkes bu durumun sadece kendi başına gelmiş olduğunu ve başkalarının aynı güçlüklerle karşılaşmadığını sanır. Wronsky de böyle düşünüyor ve pek de yersiz olmayarak atlatmış olduğu güçlükleri göz önüne getirerek, iftihar ediyordu. Ama işi daha kesin bir hale getirmek için para durumunun ne olduğunu açıkça anlamak istiyordu.

İnce el yazısıyla bütün borçlarını yazarak bunları topladı. Bu hesap sonunda 1700 ruble borcu olduğunu gördü. Oysa yeni senenin ilk gününe kadar eline hiç para geçmeyecekti. Yanında ancak 1800 ruble vardı. O zaman borçlarını üç kısma ayırdı. Birinci kısımda hemen verilmesi gereken borçlar geliyordu. Bunlar 4000 ruble kadardı. Bundan sonra yarış sırasında harcadığı paralar geliyordu, bunlar da 800 ruble kadar tutuyordu.

Terzisi ve başkalarına olan borçlarını daha sonra verebilirdi.

Kısacası hemen onda 6000 ruble bulması gerekiyordu. Oysa 1800 rubleden başka parası yoktu.

Yılda 100.000 ruble geliri olan bir insan için bu çeşit borçların önemi yoktu ama Alexis bu gelire sahip değildi. Çünkü mirasından payına düşenin bir kısmını kardeşi parasız bir kızla evlenirken ona vermişti. Alexis'in elinde ancak 25.000 rublelik bir gelir kalmıştı. Evlenene kadar bu paranın kendisine yeteceğini düşünmüştü ama bir türlü evlenemiyordu. Çok gideri olan ve gırtlığına kadar borç içinde bulunan kardeşi Alexis'in bu teklifini kabul etmişti. Serveti çocuklarından ayrı olan yaşlı kontes en küçük oğluna yılda yirmi bin ruble veriyordu ama Alexis bunu da harcıyordu. Son olarak Alexis'in Moskova'dan ayrılmasından ve Bayan Karenina ile ilgilenmesinden hoşlan-296

mayan annesi gönderdiği bu parayı kesmişti. Böylece 45.000 ruble harcamaya alışmış olan Wronsky'nin elinde birdenbire 25.000 rublelik bir gelir kalmıştı. Annesinden para istemesine olanak yoktu. Çünkü göndermiş olduğu mektup Wronsky'i tamamen rahatsız etmişti. Annesi mesleğinde ilerlemiş için ona yardım edebileceğini ama rezaletlerle dolu bir yaşam sürmesi için ona para vermeyeceğini anlatmaya çalışmıştı. Annesinin bu dokundurucu sözlerine çok sinirlenen Wronsky ona başvurmayı aklından bile geçirmiyordu. Kardeşine vermiş olduğu parayı geri istemeye kalkması da olanaksızdı. Yengesi Maria kendilerinin yapmış olduğu bu iyiliği hiçbir zaman unutmadıklarını ona her seferinde anlatırdı. Onlardan para istemek bir kadını dövmek, hırsızlık etmek, ya da yalan söylemek gibi olmayacak bir işti. Öte yandan, Anna ile arasında bulunan bağlantının sanki evliymiş gibi bu parayı gerektirdiğini de düşünmekten geri kalmıyordu.

Yapılacak tek şey bir faizciden on bin ruble almak, (Bu çok kolaydı) giderlerini kısmak ve ahırını satmaktı. Bu karan verdikten sonra, kendisine atlarını satın almak için bir kaç kere teklif yapmış olan Rolandaki'ye bir mektup yazdı. İngiliz ve faizciyi çağırttı. Sonra annesine kesin ve soğuk bir mektup yazdı. En sonunda Anna'nın yazmış olduğu son üç mektubu çıkardı. Onları yakmadan önce bir kere daha okudu. Bir gün önce yaptıkları konuşma aklına gelince derin düşüncelere daldı.

Wronsky kesin olarak uyduğu birtakım prensiplere sahip olan bir kimseydi. Bu prensipler belli sayıda ödevlerin kesinlikle yapılmasını gerektiriyordu. Bu kurallar onun için değişmez gerçeklerdi. Örnek olarak bu prensiplere göre kumar borcu terzi borcundan daha önemliydi. Erkeklere yalan söylenmez ama kadınlara söylenirdi. Dünyada aldatı-

297

lacak tek insan bir kocaydı, v.s.

Bu kural ve prensipler belki saçma şeylerdi ama Wronsky bunlara kayıtsız şartsız uyduğu için onlardan yarar görüyordu. Ama Anna ile bağlantı kurduğundan beri bu prensiplerin yetersizliğini anlar gibi olmuştu. Prensiplerinde bir eksiklik görünür gibiydi.

O ana kadar Anna ve kocası ile olan bağlantısı kabul edilmiş prensiplerinin içinde yer almıştı. Anna ona kalbini vermiş olan namuslu bir kadındı. Ona gerçek karısıymış gibi saygı duyuyor ve hakkında en küçük dokundurmada bulunmadığı gibi en küçük bir gevezeliğe de katla-namıyordu.

İçinde yaşadığı çevreyle de belli ve apaçık bağlantıları vardı. Herkes onun Anna ile ilişkisi olduğunu düşünebilir ama kimse bunun hak-kındabir söz söyleyemezdi. Kocanın sıkıcı, fazlalık bir adam olduğu belliydi. Bütün yapabileceği düello etmeye kalkmıştı. Wronsky buna zaten hazırды.

Ama son günlerde yepyeni olaylar ortaya çıkmıştı. Wronsky bunları çözmeye başarılı olamıyordu. Bir gün önce Anna, kendisine hamile olduğunu söylemişti. Bir karar vermesini istiyordu. Prensipleri onun böyle bir karar vermesine yetmiyordu. Önce ona kocasını terketmesi gerektiğini söylemişti. Şimdi bunu düşünüyor ve bu kararın yerinde olup olmadığı konusunda kuşkulanıyordu.

"Onu kocasını terketmeye sürüklemek, yaşamını benimki ile birleştirmesini sağlamak demektir. Buna hazır mıyım? Param yokken onu nasıl alıp bir yere götürürüm. Param olsa bile ödevim oldukça onu nasıl götürebilirim? Hem görevden ayrılmak hem de para bulmak zorundayım."

Ödevinden ayrılmak onun için çok kişisel bir sorunu ortaya koymuş oluyordu.

Mevki sahibi olmak onun için çocukluktan beri bir tutku olmuştu. Bu tutku Anna'ya duyduğu aşkla başa çıkabilecek kadar kuvvetliydi.²⁹⁸

Orduda başarıyla yükselmişti. Ama son iki yıldır yanlış hareketleri yüzünden bu başarı biraz azalır gibi olmuştu.

Kendisine bir teklif yapılmış, daha fazla önemsendiğini sanarak bunu reddetmiş ama bundan sonra kimse kendisiyle uğraşmamıştı. Kimsenin kendisiyle ilgilenmediği ve kendi haline bıraktığı başına buyruk bir adam rolünü oynamak zorunda kalmıştı. Ama bu serbestlik canını sıkmaya başlamıştı. Yalnız zevkleriyle ilgilenen bir insan olarak görülüp bir kenarda unutulmaya terkedilmekten korkuyordu.

Anna ile olan ilişkisi bütün dikkati üstüne çekmiş bu yüzden bir aralık mevki sahibi olmak ve üne kavuşmak istekleri tatmin olur gibi görünmüştü. Ama bir çocukluk arkadaşının, General Serpuhovsky'un geri dönüşü içinde küllenmiş olan eski tutkularını ortaya çıkarmıştı.

General onun sınıf arkadaşı ve hem derslerde hem de sporda rakibi olmuştu. Orta Asya'dan basanlar kazanmış olarak dönüyordu. Pe-tersbourg'a gitmeden, büyük bir mevkiye atanacağı söylentileri dolaşmaya başlamıştı. Basandan başarıya koşan bir adamdı bu. Gerçi güzel bir kadın tarafından sevilen, serbest ve herkesin ilgilendiği bir atlı yüzbaşı Wronsky ondan pek aşağı kalmıyordu. Ama ne de olsa bir yüzbaşıydı.

"Ona gıpta ediyorum" diye düşünüyordu Wronsky, "Ama benim gibi bir adamın ilerlemesi için zamanını beklemesinden başka bir şeyin gerekli olmadığını gösteriyor bu. Üç yıl önce benim durumundaydım. Ödevden çıkmazsam, şansımı kaybetmem. Anna durumunu değiştirmek istemediğini kendisi söylemedi mi? Sonra böyle bir kadını sahip olan ben Serpuhoskoy'a özenebilir miyim?"

Bıyığının ucunu ağır ağır burup ayağa kalktı ve odada dolaşmaya koyuldu. Gözleri parlıyor, işleri hallettiği zamanlarda duyduğu sessizlik içini kaplıyordu. Bu sefer de her şeyini halletmişti. Tıraş oldu, soğuk su banyosunu yaptı ve dışarı çıkmaya hazırlandı.

"Seni aramaya geldim" dedi Petritzky içeri girerken. "Bu kez epey

299

uzun sürdü işlerin. Her şeyi düzenledin mi?"

Wronsky gülümseyerek, "Evet" diye yanıt verdi.

"Bu düzenleme işlerinden sonra banyodan çıkmışa dönüyorsun. Gritzky (Alay komutanı) nın yanından geliyorum. Seni bekliyorlar?"

Wronsky yanıt vermeden arkadaşına baktı. Başka şeyler düşünüyordu.

Uzaktan gelen polka ve askeri marşların sesini dinleyerek, "Bu müzik onun bulunduğu yerde mi çalınıyor? Bugün hangi bayram var?"

diye sordu.

"Serpuhovsky geldi."

Wronsky'nin gözleri daha da parlamıştı. "Öyle mi? Bilmiyordum" dedi.

Mevki tutkusunu aşkına adanmış gibi görünerek mutlu bir insan olduğunu belirtmenin doğru olacağını düşünmüştü. Bu yüzden gelip kendisini görmedi diye Serpuhovsky'e kızmıyordu.

"Çok sevindim..."

Yarbay Gritzky bahçeli büyük bir evde oturuyordu. Wronsky oraya geldiği zaman herkes aşağı tarafta toplanmış bulunuyordu. Alayın şarkıcıları, küçük bir içki fiçisinin çevresinde ayakta duruyorlardı. Terasın ilk basamağında çevresinde subayları ile birlikte duran yarbay, Offenbach'ın bir kadrilini çalan mızıkacıları bastırarak kadar yüksek sesle şarkı söylüyordu. Bir yandan da askerlere işaretlerle emirler veriyordu. Bunlar bazı ufak rütbeli subaylarla birlikte Wronsky ile aynı zamanda terasa doğru yaklaştılar.

Masaya geri dönmüş olan Yarbay yine ortaya çıkarak elindeki şampanya kadehini havaya kaldırdı ve "Eski dostumuz kahraman General Serpuhovsky'nin onuruna" diye bağırdı.

Serpuhovsky Yarbayın arkasından elinde kadehi olduğu halde ayağa kalktı.

Wronsky Serpuhovsky'i üç yıldır görmemişti. Onu yine eskisi ka-300

dar yakışıklı buldu. Daha erkekçe bir güzellik gelmişti üstüne. Yumu-kaşlığı ve inceliği yüzünün düzgünlüğünden daha etkiliydi. Başarılarını sezen insanlara özgü olan o canlılığın yüzünde belirlediğine dikkat etti.

Serpuhovsky tam merdivenleri inerken, Wronsky'i gördü. Yüzünde hoşnutluk dolu bir gülüş vardı. Kadehini kaldırıp ona dostça bir selam gönderdi.

Yarbay, "Demek sonunda geldin. Yashvine senin çok kötümser bir durumda olduğunu söylüyordu."

Serpuhovsky de Wronsky'nin yanına gelmişti.

Onun elini sıkıp bir köşeye çekerek, "Seni gördüğüme çok memnun oldum" dedi.

Yarbay Yashvine'e seslenerek, "Onlarla ilgilenin" dedi.

Wronsky Serpuhovsky'i incelerken, "Niçin dün yarışlara gelme-din, seni orada göreceğimi sanmıştım" dedi.

"Çok geç geldim" dedi Serpuhovsky. Sonra emir erine dönerek, "Şunları dağıt" deyip, cebinden çıkarttığı üç tane yüz rubleliği uzattı.

Yashvine Wronsky'e "Wronsky yemek mi yoksa içmek mi istersin?" diye sordu. "Baksanıza konta bir şeyler getirin. Hele şunu bir içi-ver."

Eğlence geç saatlere kadar sürdü. Durmadan içildi. Serpuhovsky omuzlar üzerinde taşındı. Ondan sonra sıra Yarbaya geldi. Yarbay daha sonra şarkıcıların önünde bir karakter dansı yaptı. Biraz yorulduğu için bir sıranın üzerine oturup Yashvin'e Rusların atlı saldırısında Prusyalılardan daha kuvvetli olduklarını kanıtlamaya koyuldu. Masanın neşesi bir an durulur gibi oldu. Serpuhovsky ellerini yıkamak için lavaboya gittiği zaman Wronsky'nin orada olduğunu gördü. Üniformasını çıkarmış başına su döküyordu. Yıkaması bitince gelip Serpu-havsky'nin yanına oturdu. Küçük bir divan üzerinde konuşmaya başladılar.

Serpuhovsky "Senin haberlerini hep karımdan alıyordum. Onu sık sık görmene çok sevindim" dedi.

Wronsky konuşmanın nereye gideceğini anlayıp gülümseyerek* "Karın Waria'nın arkadaşıdır. İkisi, Petersbourg'da kendileri ile konuşmaktan zevk aldığım ender kadınlardır" dedi.

Serpuhovsky de gülümseyerek "Ender kadınlar mı?" "Evet. Ben de senin haberlerini karımdan alıyordum. Ama yalnız karımdan değil." Wronsky'nin yüzü sertleşmişti. "Başarıların beni çok sevindirdi. Tabii hiç şaşırmadım, daha fazlalarını bile bekledim senden."

Serpuhovsky tekrar güldü. Söylenilenler hoşuna gitmişti, bu duygusunu saklamaya gerek görmüyordu.

"Doğrusu ben bu kadannı beklemiyordum. Ama bunlara da sevindim. Mevki düşkünü bir insanım ben. Bunu saklamıyorum" dedi. "Daha az basan sağlasaydın belki saklardın" dedi Wronsky. "Belki haklısın. Yükselmek tutkusu olmayan bir insanın yaşamının anlamsız olduğunu söyleyecek değilim. Ama böyle bir insanın yaşamının tekdüze olacağından eminim. Belki de aklıyorum. Ne var ki seçmiş olduğum uygulama alanına uygun, yeteneklerim olduğuna inanıyorum. Bana verilmiş olan yetkiler boşa gitmiş sayılmaz. Güçlü olduğça hoşnut ve mutlu olacağımdan eminim."

"Bu söylediklerin senin için doğru olabilir ama herkes için doğru değildir. Örnek olarak ben de bir zamanlar senin gibi düşünüyordum. Sonraları düşüncemi değiştirdim. Şimdi yükselme hırslarının yaşamın tek amacı ve anlamı olduğunu sanmıyorum."

"İşte başlangıca döndük" dedi Serpuhovsky. "Teklifi reddedişinin nedenini bildiğimi ve seni haklı bulduğumu söylemek istemiştin. Bence temelde doğru hareket ettin. Ama içinde bulunduğun şartlar bakımından bu hareket şekli pek yerinde değildi."

"Olan oldu. Yaptıklarımın pişman değilim. Zaten durumumdan302

çok hoşnutum ben."

"Her zaman hoşlanacağımı sanmam. Kardeşine bunu söylemezdim. Ama sen başkasın. Bu durum sana yeterli gelmeyecek."

"Beni doyurduğunu, bana yettiğini söylemedim ki."

"Sonra senin gibi adamlar başkalarına gereklidir."

"Kime?"

"Topluma, Rusya'ya. Rusya'nın bir partiye ihtiyacı var. Yoksa işler kötü..."

"Ne demek istiyorsun? Komünistlere karşı Bertenef in partisi gibi bir parti mi?"

Serpuhovsky böyle saçma bir şeye kalkışacağını düşünülmesine sinirlenmiş gibi kaşlarını çatarak, "Hayır, bütün bu olup bitenler gülünç şeyler. Komünist diye kimse yok ortada. Sadece dalavere yapmak için tehlikeli bir parti kurmuş insanlar var. Eski bir oyundur bu. Gerekli olan senin ve bağımsız insanların bir araya gelmesidir."

"Buna niye ihtiyaç var. (Wronsky iktidarda bulunan önemli kimselerin adlarını saydı). Bu adamlar bağımsız değiller mi?"

"Hayır değiller. Aileleri bakımından belli yerlere bağlanmışlardır. Maddi bakımdan bağımsız değillerdir. Para veya yaltaklanmak suretiyle onları ele geçirmek mümkün olabilir. Qysa bizim gibi insanları satın almak kolay değildir. İşte bu çeşit adamlar gerekiyor şimdi."

Wronsky dikkatle dinliyordu. Arkadaşının söylediklerinden çok takındığı tutuma şaşmıştı. Serpuhovsky daha şimdiden iktidarda olanlarla savaşmaya hazırlanıyor onların bazıları beğenmiyordu. Oysa Wronsky'nin içinde bulunduğu askeri birliğin sınırlarını aşmıyordu. Serpuhovsky zekâsı ve güzel konuşması ile istediklerine kolaylıkla ulaşabilecek derecede bir insandı.

Wronsky bir aralık, ona özendiğini utanarak hissetti.

"Amaçlara ulaşmak için bir eksiğim var. İktidar tutkusu. Bunu kaybettim" dedi Wronsky.

Karenina

303

General gülümseyerek, "Hiç sanmam" dedi. "Gerçeği söylüyorum. Hele şu an için söylediklerim tamamen

*

doğrudur."

"Uzun süreceğini sanmam."

"Sürebilir."

"Sen sürebilir diyorsun, bense sürmeyeceğinden eminim, diyorum" dedi Serpuhovsky. "Bu yüzden seninle konuşmak istedim. Şu anda reddetmeni anlıyorum. Ama gelecekte bana yardım edeceğine söz vermelisin. Seni koruyan birisi tutumunu göstermek istemem. Ama niye göstermeyeyim. Geçmişte sen de kaç kere beni korumamış mıydın? Dostluğumuz bütün bunların üzerindedir. Evet bana yardım edeceğine söz ver."

"Unutma ki ben içinde bulunduğum halin sürmesinden başka bir şey dilemiyorum."

Serpuhovsky ayağa kalktı, arkadaşının karşısına geçti. "Dinle" dedi. "Yaşımız aşağı yukarı bir. Sen herhalde benden daha fazla kadın tammışsındır. Ama ben evliyim. Ve kansını seven bir erkeğin, kadınları, bin tane kadın tanımış bir erkekten daha fazla tanımadığından eminim."

Yarbayın onları çağırmak için gönderdiği bir subaya, Wronsky, "Geliyoruz" diye seslendi. Serpuhovsky'nin sözlerinin nereye bağlanacağını merak ediyordu.

"Bence kadın bir erkeğin mesleğinin temelidir. Bir kadını sevmek ve güzel şeyler yaşamak olanaksızdır. Aşkta hareketsizliğe kapılmanın tek nedeni evlenmemektir. Bilmem ki nasıl anlatsam" dedi Serpuhovsky. "Örnek olarak bir yük taşıdığını varsayalım. Yüğü sırtına bağlamadığın müddetçe ellerin serbest değildir. Evlenince bunu duydum. Ellerim birdenbire serbest kalmıştı. Ama evlenmeyipte bu yükü çekmeye çalışmak insanı miskinliğe iter. Masonkof a, Krupof a bak. Ka-304

dm yüzünden meslek yaşamlarım kaybettiler."

Wronsky onların ilgilenmiş olduğu kadınları düşünerek, "Onlar da ne kadın yani..." dedi.

"Kadının sosyal durumu yükseldikçe güçlü daha da artar. Onu taşımak değeri birisinin elinden çekip almak söz konusudur."

Wronsky önüne bakıp Anna'yı düşünerek, "Sen hiçbir zaman sevmedin" diye mırıldandı.

"Belki ama şu sözlerimi unutma. Kadınlar erkeklerden daha maddiyatçıdır. Biz aşkın yüce bir şey olduğunu düşünürüz. Onlar maddi şeylerle, uğraşırlar." Serpuhovsky içeri giren bir uşağa "Şimdi geliyoruz"

dedi. Ama bu uşak onları aramak için ve Wronsky'e mektup vermek için içeri girmişti.

"Prenses Tverskoy'dan."

Wronsky mektubu açtı ve kıpkırmızı kesildi.

Serpuhovsky'e dönerek "Başım ağrıyor eve gideceğim" dedi.

"Öyleyse güle güle. Bana söz veriyorsun. Seni Petersboug'da ararım."

Saat beşi geçmişti. Kendi atlarının tanınacağından korkan Wronsky, Yashvine'in arabasını almıştı.

Arabacıya hızlı gitmesini söy-ledi. Dört kişilik arabanın bir köşesine büzülüp ayaklarını uzattı.

İşlerini düzenlemiş olması, Serpuhovsky'nin kendisine önemli ve gerekli bir insan olduğundan söz-etmesi, Anna ile buluşma düşüncesi için neşeyle dolduruyordu. Hafifçe gülümsedi.

Ayakları üstüste atılmış olduğu halde geriye doğru kaykılarak, "Oh yaşamak ne güzel şey" dedi. Hayat sevinciyle bu kadar dolu olduğunu hiç duymamıştı şimdiye kadar. Attan düştüğü zaman aldığı hafif yaranın acısından bile garip bir tat duyuyordu.

305

Anna'nın acı çektiği şu soğuk ve berrak Ağustos günü onu etkiliyor, durup dururken coşkunluğa kapılıyordu.

Bütün gördükleri sanki kendisi gibi neşeli ve hayat doluydu. Çevresindeki güzel manzaraya hayran oluyordu.

Arabacıya pencerenin camından üç ruble uzatarak, "Daha hızlı, daha hızlı" diye seslendi. Arabacı kamçısını şaklattı, araba daha hızlı ilerlemeye başladı.

"Benim istediğim bu mutluluğun sürmesidir, başka bir şey değil" dedi... "Yaklaştıkça onu daha fazla sevdiğimi anlıyorum. İşte Wrede'in bahçesi. Acaba Anna nerede? Niçin Betsy'nin mektubunun üzerine bu satırları yazmak ihtiyacını duydu?" Yola gelmeden arabayı durdurdu. İnip yürümeye başladı. Eve giden yola saptı. Kimseyi görmedi. Ama parkın sağ tarafına baktığı zaman Anna'yı farkettil. Yüzü kalın bir tülle örtölüydü. Yürüyüşünden, omuzlarının şeklinden başından tanımişti onu. Bütün vücudunu bir elektrik akımı sarmıştı sanki. Yaşama sevinci nefes alışına ve hareketlerine geçiyordu.

Yanına geldiği zaman elini tuttu.

"Seni buraya çağırdığım için özür dilerim.İhtiyacım vardı" dedi Anna. Wronsky genç kadının dudaklarındaki acı kıvrılışı görmüş, birden neşesini kaybetmişti.

"Niye özür diliyorsun. Peki niçin burada buluştuk?"

Anna Wronsky'nin koluna girerek, "Gel sonunla konuşmam gerekli" dedi.

Yeni bir olayın ortaya çıkmış olduğunu ve durumun hiç de iyi ol-madığını anlıyordu. Farkına varmadan Anna'nın heyecanı ona da geçmişti.

Anna'nın kolunu sıkıp, olup bitenleri anlamak için yüzüne dikkatle bakarak, "Ne var?" dedi.

Genç kadın nefesini normal hale sokabilmek için birkaç adım attı, sonra birden durdu.

1306

"Dün sana, yarışlardan sonra Alexis Alexandrovitch'e her şeyi anlatmış olduğumu söylemedim. Artık karısı olamayacağımı söyledim ona..."

Wronsky sanki duyacağı acıyı hafifletmek ister gibi Anna'ya doğru eğilmişti. Ama genç kadın konuşmaya başlar başlamaz dikildi, yüzü sert bir anlam ile kaplanmıştı.

"Evet haklısın. Bu iyi oldu. Senin ne kadar acı çektiğini biliyordum" Anna onun söylediklerini dinlemiyor, gerçekten ne düşündüğünü anlamaya çalışıyordu. Ama Wronsky'nin ilk düşündüğünün düello etmek olduğunu Anna aklına bile getirmiyor ve aşığının yüzünde beliren ifadeyi bambaşka bir şekilde yorumluyordu.

Kocasının mektubunu aldığından beri Anna, her şeyin geçmişte olduğu gibi kalacağını hissediyordu. Ne durumunu, ne de çocuğunu bir macera uğruna harcayamazdı. Betsyler'de geçirdiği saatler bu düşüncesinin daha doğru olduğunu göstermişti. Anna yine de Wronsky ona ilk bakışta, "Bütün bunları bırakıp benimle gel" demiş olsaydı, çocuğunu bile bırakırdı. Ama Wronsky böyle bir şey dememişti. Sıkılmış ve hoşlanmamış görünüyordu.

"O kadar acı çekmedim. Kendiliğinden oldu bu iş" dedi Anna. Sonra kocasının mektubunu çıkardı.

Wronsky mektubu aldığı halde açıp okumayarak, "Anlıyorum, anlıyorum" diyerek Anna'yı yatıştırmaya çalıştı. "Bütün hayatımı senin mutluluğun uğruna harcamak için bu açıklamayı yapmanı bekliyordum"

"Bunu niçin söylüyorsun bana. Bundan kuşkulandığımı mı sanıyorsun. Kuşkulansaydım..."

Wronsky karşidan gelen iki kadını göstererek, "Kim bunlar, sakın bizi tanımasınlar" dedi.

Anna'yı hemen kenardaki yollardan birisine çekti.

"Buna önem vermiyorum artık" dedi. Dudakları titriyordu.

307

Wronsky, kalın peçesinin altından Anna'nın kendisine garip bir nefretle baktığını düşünür gibi oldu. "Tekrar söylüyorum sana.Bu sorunda senden zerre kadar kuşku yok. Ama kocamın yazdıklarını oku bir kere". Sonra olduğu yerde tekrar durdu.

Wronsky mektubu okurken farketmeden biraz önceki düşüncelerine dalıyor, yüzünde aynı anlam belirliyordu. Ertesi gün düelloya davet edileceğinden emindi. Soğukkanlı bir şekilde rakibinin karşısına geçecek, silahını boşalttıktan sonra onun da kendisine ateş etmesini bekleyecekti. Birden Serpuhovsky'nin sözlerini hatırladı. "Bağlanmamak daha iyidir." Bunları Anna'ya anlatması olanaksızdı.

Mektubu okuduktan sonra Anna'ya baktı. Bakışında kararsızlık vardı. Genç kadın ne söylerse söylesin onun asıl düşüncesini söylemeyeceğini anladı.Wronsky, Anna'nın kendisinden beklendiğini yapmıyordu. Genç kadının son umudu da kaybolmuştu.

"Ne biçim adam görüyor musun?" dedi titreyen bir sesle.

"Özür dilerim ama buna kızmış değilim ben. Lütfen sonuna kadar okumama izin ver" dedi Wronsky.

"Kızmadım, çünkü onun sandığı gibi bu durumun sürmesi olanaksızdır."

Anna kaderinin belirlenmiş olduğunu hissettiği için, söylediğin hiç önem vermeden, "Niçin?" diye sordu.

Wronsky kaçınılmaz bir olay olarak gördüğü düellodan sonra durumun değişeceğini düşünüyordu. Bunu söylemek istediği halde bambaşka bir şey söyledi.

"Durum böyle sürüp gidemez. Onu terkedip, ortak yaşamımıza başlamanıza izin vereceğini umarım" dedi. Anna atıldı,

"Peki çocuğum? Oğlumu da bırakmam gerektiğini yazıyor. Onu bırakmam. Bırakmak da istemem."

"Peki oğlunu bırakmayıp da bu kötü yaşama devam etmen daha mı iyi?"308

"Kim için kötü bu yaşam?"

"Herkes için. Herkesten fazla senin için."

"Kötü ve küçük düşürücü bir yaşam sözünün benim için hiçbir anlamı yok artık" dedi Anna mırıldanarak. "Seni sevdiğim günden beri benim için yaşamda her şeyin başka bir biçim aldığım unutmamalısın. Benim için bu aşkın dışında hiçbir şey var değildir. Bu aşk sürdükçe kendimi böylesine yükseklerde duyuyorsun ki hiçbir şey beni etkilemiyor. İçinde bulunduğum durumdan gurur duyuyorum çünkü..." Sözünü bitiremedi. Umutsuzluktan ve utançtan ağlamaya koyuldu. Hıçkırarak olduğu yere kaldı.

Wronsky de bir şeyin boğazına takıldığını yaşamında ilk olarak ağlamak üzere olduğunu anlıyordu. Bunun sebebini kavrayamıyordu. Kendisine yardım etmediği Anna'nın acı çekmesinden dolayı mı böyle içlenmişti? Yoksa kötü bir hareket yaptığı için mi ağlamak istiyordu?

Tatlı bir sesle, "Demek boşanmak olanaksız" dedi. Anna yanıt vermeden başını salladı. "Çocuğu alarak onu terk edemez misin?"

"Edebilirim ama her şey ona bağlı. Gidip kendisini görmem gerek." Anna'nın düşündüğü başına gelmişti. Her şey eskisi gibi devam edecekti.

"Salı günü Petersbourg'da olacağım, o zaman karar veririm."

"Evet ama artık bundan söz etmeyelim."

Anna'nın bahçeye gelip kendisini almasını söylediği arabacı gözükmişti. Wronsky'e veda edip ayrıldı.

İki Haziran komisyonu, genel olarak pazartesi günleri toplanırdı. Alexis Alexandrovitch içeri girdiği zaman, her zaman olduğu gibi başkam ve komisyon üyelerini selamlayıp yerine geçti. Masanın üzerinde duran ve notlan ile, kurula önereceği projenin taslağı bulunan

309

kâğıtların üzerine elini koydu. Notlar hemen hemen gereksizdi, çünkü bütün ayrıntıyı adeta ezberlemişti. Açıklayacağı konuyu da son bir kere zihninden geçirmişti. Konuşma zamanı gelip de kayıtsız görünmeye çalışan rakibinin karşısına geçtiği zaman kelimelerin düşüncelerini kolaylıkla açıklayacağından ve güzel bir konuşma yapacağından emindi. Şimdilik açış konuşmasını saf bir insan gibi dinliyordu. Hiç kimse, yorgun görünümlü bu adamın biraz sonra söyleyeceği bir nutukla kurulu birbirine katacağını, başkanın üyeleri sakinliğe davet etmek zorunda bırakacağını aklından geçirmezdi. Konuşma bitince, Alexis Alexandrovitch bu konuyla ilgili birkaç söz söylemek istediğini belirtti. Herkesin dikkati onun üzerine toplanmıştı. Alexis öksürerek boğazını temizledi ve her zaman yaptığı gibi rakibine hiç bakmadan gözlerini karşısına düşmüş olan üyeye çevirerek konuşmaya başladı. Karşısındaki üye alçak gönüllü bir yaşlıydı. Kurulun en önemsiz üyelerinden birisiydi. Alexis en önemli noktalara gelince, rakibi ayağa kalkıp ona yanıt vermeye başladı.

Stremof'un yanıtı da gülünç olmuştu. Komisyon birbirine girdi. Ama Alexis Alexandrovitch kazandı. Onun teklifi kabul edildi.

Ertesi gün Petersburg'da herkes bu toplantıdan söz ediyordu. Ale-xis'in başarısı kendi sandığından da büyük olmuştu.

Alexis ertesi gün uyanınca kazanmış olduğu başarıyı anıp gülümsemekten kendini alamadı. Yanındaki adamlardan biri ona hoş görünmek için bu toplantı hakkında şehirde çıkan söylentilerden söz etti. •

İşleriyle çok uğraştığı için karısının salı günü Petersburg'a geleceğini unutmuştu. Bir uşak gelip Anna'nın dönmüş olduğunu bildirince cam çok sıkıldı.

Anna sabah erkenden şehre gelmişti. Eve geldikten sonra kocasına haber yolladı ve odasına girip eşyaları ile uğraşmaya başladı. Kocasını bir türlü ortaya çıkarmak bilmiyordu. Sonunda Alexis üniformasını giymişti. Dışarı çıkmaya hazırdı. Masanın başında oturmuş dirseklerini310

dayamış üzgün bir şekilde önüne bakıyordu. O kendisini görmeden Anna onu görmüştü. Kendisini düşündüğünü anlamıştı. Alexis onu görünce ayağa kalkmak istedi, endişe etti ve kızardı. Böyle şeyler yapmak onun adeti değildi. Sonra birden ayağa kalkarak karısına doğru yürüdü. Gözlerine bakmamak için bakışlarını saçlarına dikmişti. An-na'nın yanına geldiği zaman, onun elini tutup oturmasına rica etti.

Kendisi de yanına oturdu. Konuşmak istediği belliydi. Ama kelimeler ağzından zorlukla çıkıyordu, "Buraya dönmeniz beni sevindirdi" dedi.

Anna bu konuşmaya hazırlanmıştı. Kocasını küçük düşürmek ve ezmek istiyordu. Ama onu görünce içini acıma duygusu kaplamıştı. Söyleyecek bir şey bulamıyordu. Sessizlik epey sürdü.

Alexis sonunda "Serge nasıl?" dedi. Yanıtı beklemeden "Evde yemek yiyecek değilim. Hemen çıkmam gerek" diye ekledi. "Moskova'ya gitmek istiyorum" dedi Anna. "Hayır, geri dönmeniz çok iyi oldu, kalın". Yeniden sustular. Anna kocasının sorunu açmaya cesareti olmadığını anlayınca, kendisi söze başladı.

Ona bakarak, " Alexis Alexandrovitch ben kötü ve suç işlemiş bir kadını. Ama böyle kalmak istiyorum. Değişmeyeceğimi biliyorum. Bunu söylemek için geldim buraya."

Alexis öfkelenmeye başlamış ve bütün gücünü kazanmıştı sanki. Gözlerini Anna'ya dikerek "Bunu sormadım size ama daha önce de yazdığım gibi, bu durumunuzu bilmemek istiyorum." Sesi gittikçe sertleşip kesinleşiyordu. "Kadınların hepsi sizin gibi iyi insan değillerdir. Yani bu haberi kocalarına hemen vermek iyiliğini göstermezler. İsmim açıkça ortaya atılmadan ve herkes sizin durumunuzdan haberdar olmadıkça bunu bilmemezlikten geleceğim. Bunun için aramızdaki bağın aynen kalması gerekmektedir" dedi.

Anna korkuyla bakarak, çekingen bir şekilde, "Ama aramızdaki

Karenina

311

bağlar eskisi gibi kalmazlar"dedi.

Alexis'in eski alaycı ve kendinden emin halini takındığını görünce, biraz önce duyduğu acıma hissini duymaz olmuştu. Söylemek istediklerine iyice açıklayamamış olmaktan korkuyordu.

"Sizin karınız olamam, çünkü.."

Alex soğuk ve alaycı bir şekilde güldü.

"Seçtiğiniz yaşam şekli dünyayı kavrayışınızda da beliriyor. Ama ben sizin geçmişinize çok saygı duyuyor, içinde bulunduğunuz hali de çok küçümsüyorum. Bu yüzden sözlerime verdiğiniz anlamı kabul edecek, yorumlalarınıza katılacak değilim."

Anna içini çekip başını önüne eğdi.

"Alexis Alexandrovitch benden ne istiyorsunuz?"

"Bu adamı hiç görmemenizi istiyorum. Ne başkalarının ne de adamlarımızın kuşkunuzu çekmeyecek şekilde hareket etmenizi istiyorum. Onunla buluşmamanızı istiyorum kısaca. Bu çok fazla bir şey istemek sayılmaz. Başka bir şey söyleyeceğim yok size. Dışarı çıkmam gerek.Evde yemek yemeyeceğim."

Kapıya doğru ilerledi. Anna da ayağa kalkıp onu izledi. Alexis karısını bir şey söylemeden selamladı ve yana çekilerek ona yol verdi...

Ürünün çok bol olmasına rağmen Levine o mevsim olduğu kadar hiçbir zaman üzüntüler ve tatsızlıklarla uğraşmak zorunda kalmamıştı. Köylülerle arasının hiç de iyi olmadığı açıkça görüyordu. İşlerinden soğumuştur. Yeni yöntemleri uygulamasının bir tek sonucu daha fazla didişmek zorunda kalmasıydı: Mal sahibi malını, işçi çalışmasını ko-nımak için savaş halindeydiler. Bazen kesilmesi kolay olduğu için, bir nedenini bulup, tohumluk .olarak ayrılmış olan yoncaları kesiyorlar, bazen de döver biçerlerden birini kırıyorlardı.Çünkü bu makine ile ça-312

lisan işçi başının üzerinde bir çarkın dönüp durmasından pek hoşlanmıyordu. Yeni sabanlardan hoşlanmıyorlar, geceleri atlara dikkat edecekleri yerde ateşin etrafında oturup gevezelik ettikleri için tarlaların çığnenmesine sebep oluyorlardı.

Levine köylülerin böyle hareket etmesinin kendisine kızmalarından ileri gelmediğini biliyordu. Bunun sadece kendi çıkarları ile işçilerin çıkarları arasındaki zıtlıktan ileri geldiğini kavıyordu.

Çoktandır bunu duymuş ama gerçeği söylemekten çekinmişti. Ama artık cesaretini ve umudunu kaybetmişti. Kır yaşamından zevk almamaya başlıyordu.

Kitty'nin yakınlarda olması bu sıkıntılı durumu bir kat daha arttırmıyordu. Gidip onu görmek istiyor ama buna bir türlü karar veremiyordu. Ona yolda rastladığı zaman kendisini hâlâ sevdiğini anlamıştı ama reddedilmiş olması Kitty'ye yaklaşmasına mani olamıyordu. "Bir başkasıyla evlenmediği için şimdi ona benimle evlenmesini söylemem hiç de doğru olmaz."

"Keşke Daria Alexandrovna bana söylememiş olsaydı. Onunla kazara karşılaştım, belki her iş yoluna girerdi" diye düşünüyordu.

Bir gün Daria Alexandrovna ona bir mektup yazıp Kitty'nin kullanacağı bir eğeri bizzat getirmesini rica etti. Levine buna çok kızdı. Daria gibi duygulu bir kadın nasıl olur da kızkardeşini bu kadar düşürebilirdi?

Arka arkaya on yanıt yazıp hepsini yırttı.

Yanıt vermeden eğeri gönderdi. İşleri yüzünden gelmediğini yazamazdı. Oraya gitmesi de olanaksızdı. Bunun için ertesi gün kendisini çoktan beri çulluk avına davet eden bir arkadaşının yanına gitmeye karar verdi. Böylece yapmış olduğu kabalığı mazur gösterebildiği gibi, canını sıkın çiftlik işlerinden de kurtulmuş olacaktı.

313

Arkadaşı Sviagesky'nin oturduğu yere tren işlemediği gibi posta arabası seferleri de yoktu. Bu yüzden Levine büyük arabası ve kendi atları ile yola çıktı. Yolun yarısına geldiği zaman bir köylünün evinde durdu. Kırmızı sakallı dinç bir yaşlı olan bu köylü, kapıyı açıp kenara çekilerek arabanın bahçeye girmesini sağladı. Sonra Levine'e içeri girmesini rica etti.

tzbanın kapısında temiz giyinmiş bir kadın döşemeyi silmekle uğraşıyordu. Levine'in köpeğini görünce korkarak bağırdı. Köpeğin ısır-madığını söyledikleri zaman zorla yatıştı. Çıplak kollarını ileri uzatarak misafir odasını gösterdi ve tekrar eğilip çalışmaya koyuldu.

"Semaveri ister misiniz?" dedi.

"Evet, lütfen."

Küçük bir Hollanda sobası ile ısıtılan odada mobilya olarak, işlemeli bir masa, bir sıra iki sandalye ve içinde tabaklar bulunan bir dolap vardı. Oda bir paravana ile ikiye ayrılmıştı. İyice kapanmış ke-penklerden içeriye bir tane bile sinek girmiyordu. Her taraf öyle temizdi ki, Levine, çamur içinde kalmış olan Laska'nın, orada yatmasının doğru olmayacağını düşündüğü için ona ayrı bir yer hazırlanmasını söyledi.

Levine odadan çıkıp dışarıya bakmak istediği sırada yaşlı köylü, "Şüphesiz Nicolas İvanitch Sviagesky'yi görmeye gidiyorsunuz" dedi.

Köylü Levine ile konuştuğu sırada arabaların girdiği kapı açılarak, çalışmaktan dönen işçiler ve karıları gözüksüler. Yemek yemeye gelmişlerdi. Levine arabasından yiyecekleri çıkararak yaşlıyı kendisiyle birlikte çay içmeye davet etti.

Levine hem çay içiyor, hem de köylüyü konuşturuyordu.

Köylü almış olduğu topraklarından sözediyor ve işlerin hiç de iyi gitmediğinden yakınıyordu. Ama aslında durumunun iyi olduğu yaptığı işler, çocukları ve aldığı üründen hoşnut kalmadığı belliydi.

Yaşlı köylü, yeni yöntem ve aletleri de kullandığını ve bunlardan

memnun olduğunu bildiriyordu.

Levine "Yazık ki biz işlerimizi böyle ayarlayamıyoruz" dedi.

"İşçi çalıştırınca durum daima kötü olur" dedi yaşlı. "Bakın Swia-gesky'nin haline. Bir yığın işçi çalıştırıyor. Ama hiçbir zaman iyi bir ürün alamaz."

"Peki sen çalıştırdığın işçilerle nasıl başa çıkıyorsun?"

"Biz hepimiz köylüyüz. Aramızdan biri kötü çalıştı mı onu derhal kovarız. İnsan kendisi gibi olanlarla kolay çalışır."

Levine'in içeri girerken gördüğü kadın yanlarına gelip, yaşlıya "Baba katran istiyorlar" dedi.

Yaşlı, Levine'e uzun uzun teşekkür ettikten sonra, İsa önünde haç çıkardı ve dışarı çıktı.

Levine herkesin bulunduğu odaya girdiği zaman yaşlıya ailesinin yemek yediğini gördü. Kadınlar ayakta durup hizmet ediyorlardı.

Ağzında iri bir lokma bulunan, sağlam yapılı sarışın bir delikanlı herkesin güldüğü bir hikâye anlatıyordu. Levine hali vakti yerindebu yaşlı köylünün ev yaşamından edindiği tatlı izlenimi bütün yolculuğu boyunca unutmadı.

Svviagevsky, kendi bölgesinin şefiydi. Levine'den beş yaş büyüktü ve çoktandır evliydi. Çok sevimli bir genç kız olan baldızı da onların yanında bulunuyordu. Levine Swaigevsky'lerin bu genç kızı kendisine vermek istediklerini biliyordu. Levine evlenmeyi düşünüyor ve bu genç kızın çok iyi bir ev kadını olduğunu biliyordu ama onunla evlenmesinin olanaksız olduğunu da biliyordu. Kendisinin oraya gitmesine başka bir anlam verebileceklerini düşünüp canı sıkılıyordu.

Svviagevsky kendini genel işlere vermiş, mal mülk sahibi insanların kusursuz bir örneğiydi. Ama düşünceleri ile hayatı ve davranışları

315

arasında büyük bir ayrıcalık vardı. Kurtulmaya karşı gelen soylular sınıfını eleştiriyor, Rusya'nın çürümüş bir ülke olduğunu söylüyor, hükümetin beş para etmediğini belirtiyor ama kendi bölgesinde ona verilen görevleri hakkıyla yerine getirebilmek için elinden gelen herşeyi yapıyor, çalışıyor, didiniyordu.

Gezmeye, ya da seyahate çıktığı zaman resmi şapkasını mutlaka giyiyordu. Rus köylüsünü insanla maymun arasında bir yaratık gibi görüyor ama onlarla ilgilenmek ve onların söylediklerini dikkatle dinlemekten de geri kalmıyordu. Ne Tanrı'ya, ne de şeytana inanmıyordu ama rahipler sınıfının kuvvetlenmesi için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Kadınların özgürlüğe kavuşmaları gerektiğini savunuyor ama evinde karısına hemen hemen hiçbir iş bırakmıyordu.

Bir insanın ancak Rusya'nın dışında yabancı memleketlerde yaşayabileceğini ileri sürüyor ama topraklarını en ileri yöntemlerle işletmekten geri kalmadığı gibi tarım alanında ortaya çıkan yenilikleri de yakından izliyordu.

Bütün zıt davranış ve düşüncelerine rağmen Levine onu tanımaya ve anlamaya çalışıyordu.

Davet edilmiş olduğu av olağanüstü bir av olmalıydı. Su birikintileri kurumuş olduğu için çulluk çok azdı. Ama karnı tamamen acıkmış bir halde ve neşeli olarak geri döndü. Beden çalışmaları yaptıktan sonra her zaman edindiği zihin açıklığını yeniden elde etmişti.

Akşam üzeri çay masasının başında Levine kendini ev sahibesinin yanında buldu. Bu orta boylu, gamzeli, güzel bir sarışındı. Levine ev sahibi ve tam karşısında oturmuş olan genç kızla konuşmak zorunda kaldı. Genç kız önü kalp şeklinde oyulmuş olan bir elbise giymişti. Levine genç kızın bunu kendi gelecek diye giymiş olduğunu biliyor ve sıkılıyordu. Elbisenin oyuk yerinden genç kızın bembeyaz gerdanı görünüyordu. Levine sıkılıp kızarıyor, başını onun tarafına çeviremiyor-du, Levine'in duyguları genç kıza da geçmişti.316

Ev sahibi sanki hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi hareket ediyor ve konuşmayı sürdürmek için elinden gelen her şeyi yapıyordu.

"Siz kocamın, Rusya ile ilgilenmediğini sanıyorsunuz ama yanıyorsunuz. O hiçbir yerde burada olduğu kadar mutlu değildir. Zaten yapacak bir yığın işi var. Yeni okulumuzu gördünüz mü?"

"Evet biliyorum."

Ev sahibi kardeşini işaret ederek "Bu, Nastasya'nın sayesinde oldu" dedi.

Levine göğsü açık elbiseden yana dönerken, suçlu bir insan gibi kıpkırmızı kesilerek, "Orada ders mi veriyorsunuz?" dedi.

"Evet, hâlâ veriyorum. Ama şimdi çok iyi bir öğretmenimiz var."

Levine "Teşekkür ederim, başka çay istemem. O konuşma çok ilgimi çekiyor" dedi. Bir kabalık yaptığıının farkındaydı. Ama konuşmaya devam edemeyeceğini anladığı için ev sahibinin iki zengin kişizade ile tartışmakta olduğu masaya doğru ilerledi. Svviagevsky, kara gözlerini, karşısında oturan ve köylülerden yakınlıkla herkesi eğlendiren bir adama dikmişti. İstese adamın söylediklerinin yanlış taraflarını hemen ortaya çıkarırdı. Ama resmi durumu buna elvermiyordu.

Tutkulu bir tarım düşkünü olan yaşlı kişizade özgürlüğün karşısında bulunuyordu. Eski ve modası geçmiş elbiselerinden hareketlerinden, konuşmasındaki otoriter tondan bu çeşit düşüncelere sahip bir adam olduğunu anlamak olağandı.

Zeki yüzü, bir gülüşle aydınlanan yaşlı kişizade, "İnsan para har-camasa ve sıkıntı çekmek zorunda olmasa, Nicolas İvanitch gibi yabancı ülkelerde yaşamak daha doğru bir hareket olur" dedi.

"Ama buradan aynlamadığınıza göre sizi de tutan başka bir şey olmalı" dedi Swiagevsky.

317

"Evet, yatacak yerim, yiyecek ekmeğim var. Beni tutan budur. Sonra insan her zaman başkalarını değiştirebileceğini sanıyor. Ama çevrenizdeki zavallılara yardım etmeye kalkıştığınız zaman onların sizin başınıza belalar açtığını görmekte gecikmiyorsunuz."

"İsterseniz mahkemeye başvurabilirsiniz" dedi Sviagevsky.

Yaşlı kişizade, "Bu soruna Michel Petrovitch'e sormak hepsinden iyi" diyerek diğer kişizadeyi başıyla işaret etti.

"Tanrı'nın izniyle ben işlerimi çok basit bir şekilde yürütürüm" dedi Michel Petrovitch. "Bütün sorun, köylülere, sonbaharda vergi verdikleri zaman yardım etmektir. Zaten kendileri gelip benden yardım isterler. Ben de onlara yardım ederim, ama köylülerin de ürün kaldırma ve biçim zamanı bana yardım etmelerini şart koşarım. Böylece işlerimizi bir aile içinde yaşayan insanlar gibi çözümleriz. Tabii bu arada şuursuz insanlara da rastlandığı olur."

Levine bu babadan kalma yöntemlerin hepsini biliyordu. Sviagevsky ile bakiştılar. Levine Michel Petrovitch'in sözünü keserek, yaşlı kişizadeye,

"Peki sizce, şimdi nasıl hareket etmek gerekiyor?" dedi.

"Michel Petrovitch gibi hareket etmek gerekiyor. Ya da köylülere toprak verip ürünü paylaşmak gerekli. Bu da mümkündür. Ama şunu unutmamalıyız. Bu şekilde hareket ettiğimiz için memleketin serveti gittikçe azalıyor. Eski zamanlarda bire dokuz veren toprak şimdi bire üç veriyor. Köleliğin kaldırılması Rusya'yı kötüleştirmiştir.

Sviagevsky alaycı bir şekilde Levine'e baktı. Ama Levine adamın söylediklerini dikkatle dinliyordu. Bu düşüncelerin kişisel deneyimlerden ileri geldiğini biliyordu.

"Bütün devrimler zor kullanılarak gerçekleştirilmiştir" dedi yaşlı. "Tarihe bakarsanız bunun böyle olduğunu görürsünüz. Eskiden biz otoritemize dayanarak yeni makineler ve aletleri tarım hayatına sokuyorduk. Ama şimdi bu otoritemiz kalmadı. Bunun için yeni aletleri

kullanmak da istediğimiz zaman, başarı gösteremiyoruz. İlerleme ve devrimler yerleşmiyor."

"Düşüncelerinize katılmıyorum" dedi Sviagevsky. "Niçin ücretli işçi tutarak yeni yöntemlerinizi uygulamiyorsunuz?"

"Bunları uygulayabilmem için otorite sahibi olmam gerek. Otoritem yok ki..."

Levine "İşte sorunun temeli" diye düşündü.

"İşçilerinizi kullanırsınız."

"Bizim işçiler yeni aletleri kullanarak doğru dürüst çalışmak istemezler. Onların bütün bildikleri sarhoş olup zarar vermektir. Kendi düşüncelerine uymayan her şey onun için kötü bir şeydir. Evet milli servetimiz kaybolup gidiyor. Köleliğin kaldırılması böyle bir anda değil yavaş yavaş yapılacaktı."

Adam bundan sonra düşündüğü planları ortaya koymaya ve açıklamaya başladı. Bunlar Levine'i ilgilendirmiyordu. Konuşmanın başına esas soruna dönmek istedi.

"Tarım yaşamımızın günden güne gerilediği ve köylülerle aramızda bulunan bugünkü ilişkiler içinde ölçülü bir çalışma yapamayacağı- mız besbelli" dedi.

Sviagesky ciddi bir şekilde, "Ben bu düşüncede değilim" dedi. "Köleliğin kaldırıldığından beri tarım yaşamımızın gerilemiş olduğuna inanmıyorum. Eskiden durum çok daha kötüydü."

Yaşlı kişizade alaycı bir davranışla, "Sanmıyorum" dedi.

Sviagesky devam etti. "Tarımın ilerlemesi için yenilikleri uygulama--manız gerekir."

"Evet ama bunun için insanın parası olmalı. Ben çocuklarımın ikisini de okutuyorum. Yepyeni aletler alacak kadar param yok."

"Bankalar var, oradan kredi alabilirsiniz."

"Evet, bankaları bilirim, insan sonunda evinin satışa çıkarıldığını görür."

319

Levine de tartışmaya katıldı.

"Tarım bakımından ilerlemek benim için de önemli bir sorun olmuştur. Bu konuda bir hayli para sarfettim. Herhangi bir kârım olduğunu söyleyemem. Her zaman kaybettim. Bankalara gelince; bunların neye yaradığını bilmiyorum."

Yaşlı kişizade tatmin olmuş bir insan gülümseyişi ile "Çok haklısınız" dedi.

"Ben bu bakımdan yalnız olduğumu da sanmıyorum" diye devam etti Levine. "Benim gibi hareket etmiş olanların hepsi zarar etmişlerdir. Tabii bazı ayrı durumlar bir tarafa. Siz elde ettiğiniz sonuçlardan memnun musunuz?" dedi Sviagevsky'ye bakarak. Sviagevsky düşüncesi öğrenilmek istenen bir insanın duyduğu sıkıntıyı her hali ile belli

ediyordu.

Bu hak ve hukuka uyularak yapılan bir tartışma değildi. Çünkü Levine, Madame Swiagevsky'den; gelirlerinde büyük bir açık olduğunu öğrenmişti.

Yaşlı kişizade gülümsüyordu. Çünkü komşusunun toprakları ve verimleri hakkında bilgi sahibiydi.

"Elde ettiğim sonuç belki çok iyi değil" dedi Swiagevsky. "Ama bu benim iyi bir tarımcı olmadığımı gösterir. Sermayem aldığım kirayı arttıracığına havaya gidiyor demektir bu."

Levine korkmuş gibi, "Kira mı? Kira denilen şey belki Avrupa'da vardır. Ama bizim memleketimizde böyle bir şeyden söz edilemez" dedi.

"Kira denilen şeyin var olması gerekir. Bu bir kanundur."

"Öyleyse biz kanunun dışında olan insanlarız. Kira kelimesinin bizim için hiçbir anlamı yoktur. İnsanın zihnini karıştırmaktan başka işe yaramaz."

Swiagevsky karısına dönerek, "Nacha, bize biraz süt ve böğürtlen verin. Böğürtlenler de bu yıl uzun zaman sürdü" dedi.320

Sonra çok memnun bir şekilde yerinden kalktı. Konuşmanın bitmiş olduğunu düşünüyordu. Oysa onun için konuşma henüz başlamıştı.

Levine yaşlı kişizade ile konuşuyor, ona, bütün kötülüğün işçilerin karakter ve huylarının çalışmaktan hoşlanmamalarının gözönüne alınmamasından sözediyordu. Ama yaşlı yalnız düşünmeye alışmış bütün insanlar gibi karşısındakinin düşüncelerini anlamak ve onlara katılmak sıkıntısını göstermiyordu. Ona kalırsa, Rus köylüsü hayvan gibi bir yaratıktı ve onunla ancak sopa atmak suretiyle anlaşmak ola: nağı vardı. Yazık ki bu değerli aracı kullanmak fırsatı artık elden kaçırılmıştı.

Levine, "Üretici güçleri bir denge haline sokup faydalı bir şekli getirmenin niçin olanaksız olduğunu ileri sürüyorsunuz; bunu anlayamıyorum" dedi.

Yaşlı kişizade yanıt verdi: "Rusya'da böyle bir şey olmaz. Rusya'da herhangi bir şeyin olması için otoriteye gerek vardır."

Swiagevsky konuşanlara yaklaşarak, "Rusya'da çalışma şartlarının hepsi vardır, niçin memnun değilsiniz?" dedi.

"Avrupa, bu şartların hiçbirinden hoşlanmıyor."

"Evet. Başka şartlar arıyor, belki bunları bulacak."

"Peki öyleyse, biz niye başka şekiller aramıyoruz."

"Böyle bir şey yapmak şimendifer yollarını yeni yöntemlerle inşa etmeye benzer. Bu yöntemlerin hepsi daha önceden ortaya konulmuştur. Bizim yapacağımız bunları uygulamaktır, yenilerini keşfetmek değil."

Levine "Peki bu yöntemler bizim ülkemize uymuyorsa ne yapacağız? Belki onlar bizim için tehlikelidir."

Swiagevsky korkuyormuş gibi bir davranış gösterdi.

"Yoksa Avrupa'nın aradığını bulduğumuzu mu söyleyeceğiz?" dedi. Sonra ciddi bir şekilde, "Avrupa'da çalışma konusunda yapılan bü-

321

tün ilerlemeleri biliyor musunuz?" diye ekledi.

"Hayır, çok azını biliyorum."

"Bu sorun Avrupa'nın en ileri zekâlarını ilgilendiren bir konudur. Bu konuda bir yığın kitap yayınlanmıştır. Schulze -Delitzcshe ve onun peşinden gidenler; hepsinden ileriye giden Lasalle, Malhaus-sen... Bütün bunları biliyorsunuz..."

"Şöyle böyle biliyorum."

"Alçakgönüllülük gösteriyorsunuz. Bu konuda en az benim kadar bilgilisinizdir. Ben sosyoloji hocası değilim ama bu konular beni ilgilendirdiği için bunlarla uğraşıyorum. Sizi de ilgilendirdiğine göre sizin de bunlarla uğraşmanız gerek."

"Bütün bunlardan ne gibi bir sonuç çıkıyor?"

"Bir dakika..." Misafirler ayağa kalkmışlardı. Öylece Swiagevsky, Levine'in ısrarla kendi düşüncesinin aslını araştırmasına bir set çekmiş oluyordu.

Levine, ertesi gün birlikte atla gezeceklerini vaadederek hanımlardan izin aldı.

Yatmadan önce, ev sahibinin odasına girerek, o geceki tartışma konusuyla ilgili kitapları almak istedi.

Swiagevsky'nin çalışma odası büyükçe bir yerd. Ortada iki masa görölüyordu. Bunlardan birisi büyüktü. Değerli bir ağaçtan yapılmıştı. Diğerinin üzerinde çeşitli dillerden gazete ve dergiler bulunuyordu.

Swiagevsky kitaplarını alıp bir koltuğa oturdu.

Gazetelerle kaplı olan masanın üzerinde durup, sayfaları karıştıran Levine "Neye bakıyorsunuz?" diye sordu. Sonra devam etti. "Elinizdeki dergide, Polonya'nın paylaşılmasında rol oynayan adamın Frederik olmadığını kanıtlayan ilgi çekici bir makale var."322

Swiagevsky, kendine özgü olan açıklıkla bu dergilerde neler olduğunu anlatıyordu. Levine şaşkınlıkla onu dinliyor ve bu adamın asıl düşüncesinin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Polonya'nın paylaşılması onu niçin ilgilendiriyordu. Swiagevsky, açıklamalarını bitirdikten sonra, Levine elinde olmadan sordu, "Peki ne olmuş?" Bunun yanıtı yoktu. Çünkü Swiagevsky için bu makale ilgi çekici bir makaleydi. Hepsisi bu kadar.... "Benim asıl ilgimi çeken sizin yaşlı dostunuz" dedi Levine. "Çok akıllı bir adama benziyor. Söyledikleri çok doğru."

"Bırak canım, köleliğin kalkmasına düşman olanlardan biridir o."

"Ama siz onların başında bulunuyorsunuz?"

Swiagevsky "Evet" dedi. "Onları istediklerinin tam tersine götürmek için orada bulunuyorum."

"Bizim ülkemizdeki sorunların ancak en basitlerinin başarı sağlayabileceğini söylediği zaman, düşüncesindeki isabete hayranlık duydu."

"Bunda şaşılacak bir şey yok. Bizim köyümüz o kadar geridir ki her yeniliğe karşı gelir. Sorun köylüyü uygar duruma getirmektir."

"Nasıl yapılır bu?"

"Okullar açarak, durmadan okullar açarak..."

"Ama siz halkın maddi gelişmeden yoksun kalmadığını söylüyordunuz. Okullar ne işe yarar o zaman?"

"Siz her çareye başvurduğunuz halde iyi olmadığını söyleyen bir hastayı hatırlattınız bana. Daha doğrusu siz her ilacı reddediyorsunuz?"

"Ben okulların ne gibi bir yaran olacağını göremiyorum."

"Okullar yeni gereksinimlerin ortaya çıkmasına neden olurlar."

"Halk bu gereksinimleri doyuracak güçte olmadıktan sonra bu ne işe yarar? Hesap ve biraz din bilgisi öğrendiği zaman halkın maddi şartlarında değişiklik olur mu?"

Levine o günkü konuşmaların etkisi altında kalmıştı. Swia-

323

gevsy'nin herhangi bir sonuca varmak isteyen bir insandan çok düşünmeyi seven bir insan olduğunu anlamıştı. Onun için sonuç değil, düşüncenin kendisi önemliydi.

O gece özellikle yaşlı kişizadenin söylediklerini düşünerek geç vakite kadar uyumadı. Yeni projeler ve tarım planları düşünüyordu. Ertesi sabah erkenden gitmek istiyordu. Düşündüklerini bir an önce uygulama mevkiine koyacaktı. Zaten Swiagevsky'nin baldızının göğsü açık elbisesi onun canını epeyce sıkıyordu. Öte yandan sonbahar devresi gelmeden önce köylülerle anlaşma gerekiyordu. Levine, efendi ve köylü arasındaki çalışma birliğine dayanan yeni bir düzeni uygulamayı aklına koymuştu.

Levine'in yeni planı birçok güçlükler ortaya çıkarmıştı. Elde ettiği sonuçların çabalarına oranla önemsiz olduğunu biliyor ama umutsuzluğa düşmüyordu. Karşılaştığı güçlüklerin en önemlilerinden birisi belli bir amaca göre düzenlenmiş olan bir işletmeyi başka bir yöne çevirmekti. İstediklerini yavaş yavaş gerçekleştirmesinin daha doğru olacağını düşündü.

Eve döndüğü zaman, Levine, hemen kâhyasını çağırıp yeni plânlarını ona açıkladı. Adamın yüzünden bu planlardan memnun olduğu belli oluyordu. Sanki o güne kadar yapılan her şeyin anlamsız olduğunu anlatmak istiyor gibi gülümsüyordu. Bunu efendisine daha önce söylemiş olduğunu, ama efendisinin dinlemek istemediğini söylüyordu. Levine, köylülerle sıkı bir birlik kurmak projesini açıklamaya başlayınca, kâhyanın kaşları çatılır" gibi oldu. Bundan sonra tarlaların sürülmesine başlanmasını emretti. Uzun tartışmalar yapmak için gerekli zamanları yoktu. Acele etmek gerekiyordu.

Levine'in planlarını en iyi anlayan insan çoban Ivan'dı. Levine ona324

kendisine ortak olmasını söylüyordu. Ama Levine konuştuğu çobanın yüzünde endişeli bir durum belirliyordu.

Levine'in karşılaştığı en büyük güçlük köylülerin bu ortaklığa bir türlü inanmamalarıydı. Mal sahibinin kendilerinden yararlanmamak isteyebileceğine inanmıyorlardı. Onun gizli amaçlarını anlamaya çalışıyorlardı. Uzun uzun konuşuyorlar ama asıl düşüncelerini açıklamaktan kaçınıyorlardı.

Yeni aletleri kullanmamayı ve efendilerinin yöntemlerini uygulamak zorunda kalmamayı ilk şartlar olarak ileri sürüyorlardı. Levine bunları duyunca yaşlı kişizadenin söylediklerini düşündü. Levine istemeye

istemeye köylülerin söyleyebildiklerini yerine getirmek zorunda kaldı. Sonbahardan itibaren planlarının bir kısmı uygulanmaya konmaya başlandı.

Levine bu planlarını çiftlikteki bütün çalışmaları uygulamak istediği halde sadece hayvan yetiştirilmesine; sebze bahçesine ve çok uzakta bulunan bir tarlaya uygulamak zorunda kalmıştı. Çoban İvan ailesinin fertleri ile bir grup meydana getirip hayvanların bakımını üzerine almıştı. Tarla zeki bir marangoz olan Fedor Resounof a verilmişti. Fedor, altı köylü ailesini yönetimi altında toplamıştı. Churaef isminde becerikli bir delikanlı da sebze bahçesini üzerine almıştı.

Levine çok geçmeden hayvanların eskisinden daha iyi bakılmadığını itiraf etmek zorunda kaldı. Bu şekilde çalışmasının kendi kazancını etkileyeceğini İvan'a bir türlü anlatamıyordu.

Resounof un çalışmaları da bundan iyi değildi. Toprağı bir kere sürüyordu. Kış gelmeden önce inşa edeceğini söylediği samanlığı hâlâ bitirememişti. Churaef de verdiği sözleri tutmuyordu. Bütün bunlara rağmen Levine, planlarının yararını gösterebilmek için sonuna kadar devam etmeye karar verdi.

Ağustosun sonuna doğru Dolly eğerini gönderdi. Bir de mektup yollamıştı. Levine bu mektup aracılığıyla, Oblonskyler'in Moskova'ya

Karenina

325

gitmiş olduklarını öğrendi. Bu kadınlara karşı kaba hareket etmiş olduğunu hatırlayıp kızardı. Swiagevsky ile de çok kibar bir şekilde ko-nuşmamıştı. Çok uğraşısı olduğu için bu sorunları düşünecek zaman bulamadı. Bir yandan da durmadan okuyordu. Swiagevsky'nin göndermiş olduğu kitapların hepsini bitirdi. İlk okumuş olduğu Mili, onu çok ilgilendirmişti. Ama düşüncelerini Rusya'nın gerçeklerine uygulamak olanaksızdı. Çağdaş sosyalizm de pek tatmin etmemişti onu. Onun asıl istediği bazı özel sorunları yerinde inceleyebilmektir. Levine'in bildiğinden emin olduğu bir şey varsa o da Rusya'nın çok iyi bir toprağı olduğuydu. Bu toprak gelenekçi yöntemlerle işletilince bir şeyler veriyordu. Ama Avrupa yöntemleriyle bir şey vermiyordu.

"Sınırsız topraklara sahip olan Rus halkı gelenekçi yöntemlerle çalışmak istiyor. Onun kendine özgü yöntemleri var. Rus halkının haksız olduğunu kim söyleyebilir?" diyordu. Böyle bir kitap yazmak istiyordu. Gelenekçi yöntemlerin kullanılması gerektiğini ve bunun daha doğru olacağını ileri sürecekti.

Yağmurlar birdenbire bastırıldığı sırada Levine çiftlikten uzaklaşmak istiyordu. Ürünün bir kısmını ambarlara koymak mümkün olamamıştı. İki değirmeni sular götürmüştü. Yollar geçilmeyecek hale gelmişti. Ama 30 Eylül sabahı hava açılır gibi oldu. Levine, kâhyasını tüccara göndererek buğdayını satmak konusunda konuşmalara başlamak istedi. Kendisi son bir kere çevreyi gözden geçirmek için dolaştı. Adamakıllı ıslanmış bir halde eve döndüğü zaman neşeliydi. Birçok köylülerle konuşmuş ve onların planlarını uygun gördüklerini görmüştü. Elbisesini kurutmak üzere girdiği evde yaşlı bir korucu, Levine kendisine bir şey söylemeden ortaklıklardan birine girmek istediğini açıklamıştı.326

"Dayanmalıyım" diye düşündü. "Kendim için çalışıyorum ben. Bu yaptığının halka çok yardımı dokunacaktır. Yoksulluk yerine zenginliği, çatışma yerine ahenk ve birliği sağlamış olacağız. Kan dökmeden yapılan böyle bir devrimin yaratıcısının, beyaz kravat takarak evlenme teklifi yapan ve reddedilen Levine olmasının ne önemi var" diyordu.

Levine eve döndüğü zaman hava iyice kararmıştı. Kâhya satış hakkında bilgi verdi. Tarım işlerinden sözetti.

Çay içtikten sonra, Levine bir koltuğa oturup kitabını eline aldı. Yapacağı seyahati ve bundan edineceği sonuçları düşünmeye başladı. Düşündüklerini açıkça kavırıyor ve söz haline getirebiliyordu. Bu durumdan yararlanıp bir şeyler yazmak istedi ama zamanı yoktu. Ertesi gün yapılacak işleri öğrenmek için gelen köylüler holde bekliyorlardı. Onlarla konuştuktan sonra Levine geri dönüp çalışmaya başladı. Agat-ha Mikhailovna da odaya gelip her zamanki yerini alarak yün örmeye koyuldu.

Levine bir süre yazı yazdıktan sonra, ayağa kalkıp odanın içinde • bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Kitty'yi ve reddedilişini acı acı düşündü.

Agatha Mikhailovna "Kendinizi üzme" dedi. "Niçin burada kalıyorsunuz? Mademki başka yerlere gitmeye karar verdiniz. Hiç durmayın; sıcak memleketlere gidin."

"Evet öbür gün buradan ayrılmak istiyorum. Ama önce işlerimi bitirmem gerekiyor."

"Hangi işleri? Köylülere şimdiye kadar yaptığınız yardımlar yetmiyor mu? Köylülerin ne dediğini biliyor musunuz? Efendimiz herhalde Çar'ın gözüne girmek istiyor diyorlar. Onlarla ne diye bu kadar uğraşıyorsunuz?"

"Onlarla değil, kendimle uğraşıyorum ben."

Agatha efendisinin bütün planlarını biliyordu. Çünkü Levine yapacağı işleri ona açıklıyor ve onunla bu

konular üzerinde tartışmalara

327

giriyordu. Ama Levine'in bu son sözlerini tamamen yanlış anlamıştı.

"İnsan her şeyden önce kendi ruhunun rahatlığını düşünmeli tabii" dedi. "Denitsich bilgin bir adam değidi ama Tanrı'nın sevgili bir kulu olarak öldü. Tanrı herkese onunki gibi bir ölüm bağışlasın."

Bu çeşit düşüncelerden dolayı utanç duyan Levine, hole koştu.

"Bunu demek istemedim" dedi, Levine. "Benim söylediklerimi yapacak olurlarsa bundan ben de kazanırım demek istedim."

"Yanılıyorsunuz, tembel her zaman tembeldir. Vicdan sahibi olan da çalışır. Bunları değiştirmek kimsenin elinden gelmez."

"Ama İvan'ın ineklere eskisinden fazla baktığını siz kendiniz söylediniz!"

"Benim bildiğim de söylediğim de şu:" dedi yaşlı kadın. "Sizi evlendirmek gerek. Evet benim bütün bildiğim bu."

Levine bu sözlerin ve az önce düşündüklerinin etkisinde kalıp sı-kıldı;kaşlarını çattı, çalışmaya devam etti. Agatha Mikhailovna'nın tığlarının birbirine çarpmasından çıkan belirsiz gürültüyü duyuyor ve kafasına takılan düşüncüyü kovmak ister gibi başını sallıyordu.

"İşte birisi sizi görmeye geliyor. Artık canınız sıkılmaz" dedi Agatha Mikhailovna. Çalışamayacağını anlamış olan Levine birisinin gelmiş olmasına sevinmişti.

Levine merdivenlerden inerken, tanıdığı bir öksürük sesi duydu. Birisi hole giriordu. Ayak sesleri yüzünden iyice duyamıyordu. Bir an, aldanmış olabileceğini ümit etti. İri yarı bir insanın, öksürerek kürk paltosunu çıkardığını gördüğü zaman bile ümidini kaybetmiş değildi. Kardeşini seviyor ama onunla birlikte yaşamak düşüncesinden yılgınlık duyuyordu. Agatha Mikhailovna'nın söylediklerinin de etkisinde kalarak neşeli ve kayıtsız bir insanın gelmesini sağlamıştı. Kar-328

deşi kendisini iyi tanırdı. Bu yüzden ona, en özel istek ve hayallerini bile açıklamak zorunda kalacaktı. Bu içini korkuyla dolduruyordu.

Bu çeşit düşüncelerden dolayı utanç duyan Levine, hole koştu. Bir iskelet gibi zayıf ve bitkin kardeşini görünce derin bir acıma duygusundan başka bir şey duymadı. Nicolas holde ayakta duruyor, garip ve iç parlayıcı bir gülüşle Levine'e bakarak, incecik boynuna dolamış olduğu kaşkolünü çıkarıyordu. Levine nefesinin daralır gibi olduğunu hissetti.

Nicolas bakışlarını kardeşinin yüzünden ayırmayarak, boğuk bir sesle, "İşte sana kadar geldim" dedi. "Çoktandır gelmek istiyordum. Ama gücüm yoktu; şimdi daha iyiyim." Bunları söylerken iri kemikli elleriyle sakalını sıvazlıyordu.

Levine kardeşinin pırıl pırıl yanan gözlerine korkuyla bakıp, "Evet, evet" diye şaşkın bir şekilde yanıt verdi. Constantin birkaç hafta önce kardeşinin payına düşen iki bin rublelik bir geliri olduğunu bildirmiş ve bir de mektup yazmıştı. Nicolas parayı almaya gelmişti. Çocukluğunun geçmiş olduğu yerlere gelerek oralarda eski sağlık ve kuvvetini bulmak istemişti. Çok zayıf ve kam-burlaşmış olmasına rağmen hâlâ sert ve çevik hareketleri vardı. Levine onu odasına götürdü.

Nicolas özenle giyindi. Saçlarını taradı. Gülererek yukarı çıktı. Neşeli ve tatlı bir insan olmuştu. Levine çocukluğunda onun bu şekilde davrandığını hatırladı. Serge İvanitche'den bile öfkelenmeden sözledi-yordu. Agatha Mihailovna ile karşılaştığı zaman onunla şakalaştı. Eski hizmetkârları birer birer sordu. Denisitche'in ölmüş olduğunu duyunca yüzünde korku belirtileri görüldü. Ama hemen toparlandı.

"Çok yaşlıydı değil mi?" diyerek konuyu birden değiştirdi. "Senin yanında bir ya da iki ay kalacağım. Sonra Moskova'ya gideceğim. Mi-agkof bana bir yer bulacağını söyledi. İşe gireceğim. Yaşamı tamamen değiştirmeye karar verdim. Biliyor musun o kadınla beraber yaşamıyorum artık."

"Maria Nicolaevna ile mi? Niçin?" "Kötü bir kadındı o... Başıma bir yığın bela getirdi." Aslında, Maria Nicolaevna'yı kendisine bir hasta olarak davrandığı, çayını koyu yapmadığı için kızmış ve bu yüzden kovmuştu. Ama bunları Levine'e söylemiyordu.

"Zaten bütün yaşamımı değiştirmek istiyorum. Herkes gibi ben de sersemlikler yaptım. Ama son yaptığım hareket yüzünden pişmanlık duymuyorum. İyileşirsem her şey yoluna girecek. Tanrı'ya şükürler olsun bugünlerde çok iyiyim."

Levine onu dinliyor, verecek bir yanıt arıyor ama bir türlü bulamıyordu. Sonunda Nicolas, ona işleri hakkında sorular sormaya başladı. Constantin hiçbir şey saklamadan konuşabileceği bir konu ele alındığı için çok mutlu olmuştu. Yeni planlarından ve yöntemlerinden söz-et-meye koyuldu. Nicolas hiç

ilgililenmeden dinliyordu. Bu iki insan birbirini o kadar iyi tanıyorlardı ki akıllarından geçenleri kolaylıkla anlı-yorlardı. Aslında, konuştuklarından bambaşka bir konuyu düşünmekte olduklarını biliyorlardı. İkisinin de düşündüğü aynıydı: Nicolas'ın hastalığı ve yaklaşmış olan ölümü. Ama bu konuyla ilgili tek bir kelime bile söylemiyorlardı.

Levine yatma saatini bu kadar istekle hiçbir zaman düşünmemişti. Bu onun için bir kurtuluştı. Kardeşiyle konuşurken yalan söylemek, sahte davranışlar tutturmak zorunda kalmıştı. Ölümüne kadar yaklaşmış kardeşine, onun süreceği hayattan söz ederek yalan söylüyordu.

Evde bir tek sobalı oda vardı, henüz. Nemden korunması gerektiği için Levine kardeşinin de bu odada, yani kendi odasında yatmasını

önerdi.

Nicolas yatağa girdikten sonra hasta insanlar gibi bir o yanına bir bu yanına döndü. Kıvranıp durdu. Constantin onun arasına "Ah Tanrım" dediğini, boğazını temizleyemediği zaman kızıp, "Şeytan alsın"

1330

diye bağırıldığını duyuyordu. Levine onu dinleyerek uzun zaman uyu-yamadı. Çeşitli düşüncelere daldı. Bu çeşitli düşünceler sonunda belli bir sonuca, yani ölüm denilen olaya bağlanıyorlardı.

Hayatında ilk olarak ölümün gücünü ve kaçınılmazlığını açıkça hissediyordu. Ölüm kardeşinin varlığına sinmişti. Kendi varlığına da sinmişti. Belki bugün ölmeyecekti ama yarın, öbür gün, belki de otuz yıl sonra ölecekti. Bu büyük bir değişiklik sayılmazdı. Nasıl olup da şimdiye kadar bunu hiç düşünmemişti."

"Çalışıyordum, bir amacım vardı. Her şeyin biteceğini, ölümün yanı başımda beklediğini hiç aklıma getirmiyordum" diye düşündü.

Yatağının üzerinde diz çökmüştü. Dizlerini kollarının arasına almış, düşüncelerinin şiddetinden sanki nefesi kesilmişti. Bütün yaşam görünüşte eksik olan en önemli nokta ölümüne gereken yeri vermemiş olmasıydı. Bunu adeta unutmuştu. Oysa ölüm eninde sonunda gelecekti. Her şey sona erecekti. Öyleyse herhangi bir şeye başlamaya değmezdi. Korkunç bir şeydi bu.

"Ama şimdi yaşıyorum ben. O halde ne yapmalıyım? Ne yapalım?" diye kendi kendine sordu. Ve bir mum yakarak aynaya yaklaştı. Yüzünü ve saçlarını inceledi. Şakaklarında birkaç beyaz saç vardı. Dişleri bozulmaya başlamışlardı bile. Kollarını sıvadı, dolgun pazılarına baktı. Henüz kuvvet ve enerji doluydu. Ama şu bir parça akciğerle zar zor nefes alabilen zavallı Nicolas da bir zamanlar güçlü kuvvetli bir insandı. Birden çocukken, yatmadan önce yastık kavgası yaptıklarını ve dadılarından bile korkmayarak katıla katıla güldüklerini hatırladı. "Oysa şimdi o göğsü paramparça bir halde orada yatıyor. Bense ne olacağımı sorup duruyor ve bilmiyorum. Evet bilmiyorum."

Nicolas öksürdükten sonra, "Ne yapıyorsun orada? Niçin uyumuyorsun?" diye seslendi.

"Bilmem. Uykum kaçtı."

"Ben çok iyi uyudum. Terlemiyorum artık. Bak istersen."

Levine kardeşinin istediğini yaptı. Sonra yattı. Mumu söndürüp tekrar düşüncelere daldı.

"Evet, ölecek, baharda ölecek. Ona yardım etmek için ne yapmalıyım? Ne söylemeliyim? Ne bileyim ben. Ölümün gerekli olduğunu bile unutmuştum" diye düşündü.

Levine bazı insanların alçakgönüllülük ve kibarlıklarının nasıl birdenbire kabalık ve terbiyesizliğe döndüğünü biliyor, kardeşinin uysallığının uzun sürmeyeceğini tahmin ediyordu. Levine yanılmamıştı, ertesi sabah Nicolas birdenbire aksileşmeye, olmayacak şeyler yüzünden kardeşine çıkışmaya başladı.

Constantin sahtekâr bir insan gibi hareket ettiği için kendisini suçlu buluyordu. Ama düşündüklerini açıkça söyleyemiyordu. Her ikisi de samimi hareket etmiş olsalardı, birbirlerine baktıkları zaman Constantin'in "Öleceksin, evet yakında öleceksin" demesi gerekecekti.

Buna karşılık Nicolas da "Evet biliyorum; öleceğim. Bundan çok korkuyorum. Çok korkuyorum" demek zorunda kalacaktı. Bütün düşündükleri buydu. Ama böyle samimi bir şekilde konuşmak olanaksız olduğu için, Constantin, kardeşini hiç ilgilendirmeyen konular ele almak zorunda kalıyor, bunun farkına varan Nicolas da tedirgin oluyor ve kardeşinin söylediklerinin aksini savunmaya başlıyordu.

Geldiğinin üçüncü günü Nicolas, kardeşine planlarını bir kere daha açıklamasını rica etti. Sonra onun düşüncelerini eleştirerek bu düşüncelerin komünizme benzediğini ileri sürdü. Bunu bile bile yapıyordu.

"Başkalarının düşüncelerini alıp tanınmayacak hale getirmişsin. Sonra kalkıp, bu düşüncelerin uygulanmayacağı bir alanı seçmişsin" dedi.332

"Ben, mülkiyeti, sermayeyi ve mirası tanımayan komünizmden hiçbir şey almadım. İnsanlar harekete ve çalışmaya sevkeden böylesine önemli kurumları tanımamaya kalkışmak aklımdan geçmez. Ben onları düzene sokmak istiyorum sadece" dedi Constantin.

"Sen bir düşünceyi almış, onun en kuvvetli tarafını bir yana bırakmışsın. Sonra da yeni düşünceler ileri sürdüğünü söylüyorsun" dedi Nicolas kravatını düzelterek:

"Ama benim düşüncemin onlarla ilgisi yok ki!"

Nicolas endişeli bir şekilde gülüp alaycı bir bakışla kardeşini süzerek, "Bu düşüncelerin hiç olmazsa jeometrik bir açıklığı ve mantıklılığı var. Bunlar belki birer ütopyedir ama geçmişten gelen ne varsa ortadan kaldırıp, aile ve sermayeyi yıkarak, çalışmayı düzenlemek olanaksız değildir. Yalnız sen aileyi ve sermayeyi ortadan kaldırmayı doğru bulmuyorsun galiba."

"Niye benim fikirlerimi bu fikirlere yaklaşıtıyorsun. Ben hiçbir zaman komünist olmadım."

"Ben komünistim, komünizmin henüz olgunlaşmamış olduğuna inanıyorum, ama onun ilk Hristiyanlık gibi bir geleceği olduğuna da inanıyorum."

"Ben çalışmanın temel güçlerden biri olduğuna ve doğa bilimlerinin anlayışı içinde incelenmesi gerektiğine inanıyorum. Çalışmanın özellikleri..."

"Buna gerek yok. Çalışma dediğimiz güç. kendi kendine gerçekleşir ve toplumun erişmiş olduğu ilerleme aşamasına göre şekillenir. Bir zaman her yerde esirler olmuştı, sonra ortakçılar, daha sonra ücretli işçiler ortaya çıkmıştır. Sen bundan başka neyi arıyorsun?"

Levine bunları duyunca adamakıllı kızdı. Kardeşinin haklı olduğundan korkuyor ve kendisinin var olan çalışma biçimi ile komünizm arasında uzlaştırıcı bir hal çeresi bulmakla suçlanmasından çekiniyordu. Heyecanlanarak,

333

"Ben herkese, hem kendime, hem de işçilerime yararlı olacak bir çalışma şekli arıyorum" dedi.

"Hayır sen bunu aramıyorsun. Senin bütün yaşamında istediğin şey başkalarına benzemeyen bir insan olmaktır. Şimdi de işçilerini körü körüne değil, prensiplerine uyarak sömürdüğünü ortaya koymaya çalışıyorsun."

"Peki sen öyle düşün. Bu konuyu bırakalım" dedi Levine. Sağ yanağının adalelerinin elinde olmadan titremeye başladığını hissediyordu.

"Senin inandığın hiçbir şey yoktur. Sadece gururunu tatmin için yapıyorsun bunları."

"Peki peki. Keselim bu konuşmayı."

"Merak etme keseceğim. Zaten seninle konuşmamalıydım. Ne halin varsa gör. Geldiğime pişman oldum."

Levine kardeşini yatırtırmak istiyor ama Nicolas onun söylediklerini dinlemiyordu. Constantin kardeşi ile birlikte yaşayamayacağını açıkça görüyor ve bu gerçeği söylüyordu. Kardeşi gideceği zaman tekrar onuna yanına gelip, özür diledi. Onu yeniden yatırtırmaya çalıştı.

"Şimdi de kendini affettirmeye çalışıyorsun" dedi Nicolas. "Haklı olduğunun kabul edilmesini istiyorsan haklısın derim. Ama buradan gitmemin önüne geçmez bu."

Tam ayrılacağı sırada, Nicolas kardeşini öperek ona garip bir şekilde bakmıştı. "Kostiya bana kızma sakın" dedi titrek bir sesle.

Bunlar iki kardeş arasında söylenmiş tek samimi sözlerdi. Levine bu sözlerin asıl anlamının, "Biliyorsun halim kötü. Belki birbirimizi hiç göremeyiz artık" demek olduğunu biliyordu. Birden ağlamaya başladı. Söyleyecek bir şey bulamadan kardeşini kucakladı.

Ertesi gün Levine de gidiyordu. Garda, Kitty'nin kuzeni genç Cherbatzky'ye rastladı. Delikanlı Levine'in üzgün olduğunu görmüş, şaşırılmıştı.334

"Neyin var?" dedi.

"Hiç... Yaşam tatsız bir şey, hepsi o kadar!"

"Yaşam tatsız mı? Mulhouse gibi bir yere gideceğine benimle birlikte Paris'e gelsene... O zaman yaşamın tadını çıkarabilirsin."

"Benim için böyle bir şey yok artık. Ölmüşüm ben!"

"Hoş bir düşünce doğrusu" dedi Cherbatzky. "Ben yeni yaşamaya başlıyorum."

"Bir zamanlar ben de senin gibi düşünüyordum. Ama şimdi öleceğimi biliyorum."

Levine gerçek düşüncelerini söylüyordu. Önünde ölümden başka bir şey görmüyordu artık. Ama tarım projeleri ile ilgilenmekten de geri kalmıyordu. İnsan, yaşamının sonuna varana kadar bir şeyle ilgilenmek zorandığı. Sanki her şeyin üzerine bir karanlık çökmüştü. Projeleri ve çalışmalarından başka tutacağı hiçbir şey kalmamıştı. Onlara bütün kuvvetiyle sarılıyordu.

Kareninler kan koca hep aynı evde yaşıyorlar, her gün karşılaşıyorlardı ama iki yabancı insandan farksızdılar. Alexis, hizmetçiler kuşkulanasın diye karısını her gün görüyor ama evde akşam yemeği yemekten kaçınıyordu. Wronsky onların evine gelmiyordu. Anna aşığını başka bir yerde görüyordu.

Kocası bunun farkındaydı.

Bu durum üçü için de bir işkence gibiydi. Hepsi bulunduktan bu korkunç durumun bir gün gelip değişeceği umudu ile yaşıyorlardı. Alexis Alex. androvitch, bu tutkunun da bütün tutkular gibi bir gün geçeceğini ve bu işten ismi kirlenmeden çıkacağına inanıyordu. Hepsinden daha fazla acı çeken Anna da her şeyin düzeleceğini ve çözümleneceğini umuyordu. Bu durumu ne gibi bir 'olayın değiştireceğini bilmiyor, ama değişikliğin ortaya çıkacağına inanıyordu. Wronsky hiç is-

335

temediği halde Anna söylediği gibi hareket etmişti. O da kendi yaptıklarının dışında bir değişiklik olup durumun başka bir şekli gireceğini sanıyordu.

Kışın tam ortasında Wronsky, yorucu bir hafta geçirmek zorunda kaldı. Petersburg'a gelmiş olan yabancı bir prense kendisini kılavuz olarak vermişlerdi. Prense, şehrin görülmeye değer yerlerini gösteriyordu. Wronsky dış görünüşü bakımından göze çarpan bir insan olduğu gibi hareketlerindeki incelik ve kibarlık ile de başkalarından çok farklıydı. Büyük mevki sahibi insanlarla düşüp kalkmaya alışkındı, bu yüzden prensin yanına onu vermişlerdi. Ama bu ödev onun çok canını sıkıyordu. Prens, memleketine döndüğü zaman kendisine sorulacak bütün sorulara yanıt verebilecek durumda olmak için her şeyi görmek istiyordu. Ruslar'ın nasıl yaşadıklarını ve bilhassa nasıl eğlendiklerini öğrenmek istiyordu. Wronsky onun istediklerini yerine getirmek zo-randaydı. Sabahları tarihi yerleri görüyorlar, akşamları eğlencelere gidiyorlardı. Prens çok sağlıklı ve sporcu bir insandı. Kendisini çok iyi korumuştur. Zevk düşkünü bir insan olduğu halde, sağlığına dikkat ettiği için genç kalmasını bilmişti. Çok seyahat etmişti. Ona kalırsa taşıma araçlarıyla gelişmiş olmasının en büyük yaran çeşitli milletlerin eğlence ve zevklerine katılmak olanağı olmasıydı.

İspanya'ya gitmiş, serenadlar dinlemiş, arkadaşlar edinmişti. Mandolin çalan bir kızla dost olmuştu. İsviçre'de yaban keçisi vurmuş, İngiltere'de sülün avlamış, Türkiye'de bir hareme girmiş, Hindistan'da fil vurmuştu. Şimdi Rusya'da, bu memleketi ait olan eğlence ve zevkele-rin hepsini tatmak istiyordu.

Wronsky, Prens herkesten duyduğu çeşitli eğlenceleri bir araya toplamak konusunda çok güçlük çekiyordu. At yarışına ve ayı avına gitmişler, çingeneleri dinlemişler ve içki içmişlerdi. Prens Rus karakteriyle hemen kaynaşmıştı. Bütün zevkler bunlar mı, başkaları yok mu? der gibi bir durumu vardı.336

Prens bütün bu eğlenceler arasında en fazla Fransız aktristlerini, bale dansörlerini ve beyaz markalı şampanyaları sevmişti. Wronsky prensle birlikte geçirdiği hafta boyunca çok sıkılmıştı. Kendisini bir deliye bakmak zorunda olan bir insan gibi duyuyordu. Her an resmi bir şekilde hareket etmek zorundaydı. Prens zevk avcılığı konusunda kendisine yardım etmek isteyenlere küçümseyici bir bakışla baktığına dikkat etmişti. Rus kadınlarını ileri geri eleştiriyordu. Wronsky kızgınlıktan kıpkırmızı kesiliyordu. Wronsky'nin prensi sevmeyişinin en önemli nedenlerinden biri de, bu adamda kendi şahsiyetinin belirlediğini görmesiydi. Gerçekten de, Prens Wronsky için sanki bir ayna ödevini görüyordu. Bu yüzden Prensten tiksiniyordu. Bu, budala, kendiyle barışık, sağlıklı ve iyi yıkanmış bir adamdı. Evet başka bir insan gibi hissediyordu. Her an resmi bir şekilde hareket bunu inkar edemiyordu. Wronsky bu adama benzemediğini anlıyordu. O nasıl kendisinden aşağı insanları küçük görüyorsa, Prens de kendinden aşağı olduğu için onu küçümsüyordu.

"Sersem herifin biri bu! Ben bu adama nasıl benzeyebilirim" diye isyan ediyordu.

Ama Prens, kendisine teşekkür edip Moskova'ya hareket ettiği zaman bu adamdan ve kendisi hakkında düşündüğü kötü şeylerden kurtulduğu için sevinmişti. Son olarak bir ayı avına gtmışlerdi. Wronsky bu ayda, ona Rus davranışını iyice göstermişti.

Wronsky eve döndüğü zaman Anna'nın göndermiş olduğu bir mektubu buldu. "Hasta ve mutsuzum, seni görmeden edemiyorum. Bu akşam gel. Alexis Alexandrovitch çalışmaya gidecek, saat yedi ile on arasında evde olmayacak" diye yazmıştı. Kocası kendisine yasak ettiği halde, Anna, Wronsky'i evde kabul ettiğine göre önemli bir şey vardı. Wronsky gitmeye karar verdi.

Wronsky o kış terfi etmiş Albay olmuştu. Askeri birliğinin bulunduğu yerde yaşamak zorunda değildi. Tek başına yaşıyordu. Yemek

337

yedikten sonra divanın üzerine uzandı. Düşünmeye başladı. Çok geçmeden uyuya kalmıştı. Uyandığı zaman hava kararmıştı. Korkudan titriyordu. Ne biçim rüyaydı bu?" dedi kendi kendine. "Evet korkunç bir rüyaydı. Ufak tefek sakallı bir adam, eğilmiş bir şeyler yapıyordu. Birden Fransızca garip sözler söylemeye başlamıştı." Peki neden bu kadar korktum diye düşündü. Yeniden sakallı adamı ve söylediklerini hatırladı.

Korkudan tiril tiril titredi.

"Ne saçma şey". Saatine baktı.

Saat yedi buçuk olmuştu. Hemen uşağını çağırıp acele giyindi. Gördüğü rüyayı unutmuştu bile. Kareninler'in evine yaklaştığı zaman saatin dokuza geldiğini gördü. Anna'nın arabasını görünce "Demek bana geliyor" dedi. "Gelseydi daha iyi olurdu. Bu eve girmek istemiyorum." Wronsky eve doğru ilerlerken, kapı açıldı, sırtında bir kilim olan uşak dışarı çıkıp arabaya doğru ilerledi. Genel olarak ayrıntıya hiç dikkat etmeyen Wronsky uşağın yüzündeki şaşkın anlamı farketmişti. Birden Alexis Alexandrovitch ile yüzyüze geldi. Karenin buz gibi soğuk bakışları Wronsky'e çevrildi. Wronsky eğildi, Alexis dudaklarını ısırarak elini şapkasına götürüp onu selamladı. Wronsky kafasını çevirmeden göz ucuyla onun arabasına bindiğini ve kilimi dizlerine örttüğünü gördü. Wronsky içeri girdi. Kaşları çatılmıştı, gözlerinde gurur ve kızgınlıktan gelen bir parlaklık vardı.

"Ne kötü bir karşılaşma" diye düşündü. "Beni aşağılasaydı ona yanıtını verir içimdekileri dökerdim. Ama beni sahte bir şekilde hareket etmek zorunda bırakıyor. Bu hiç sevmediğim ve sevemeyeceğim bir davranış."

Bahçede Anna ile konuştuğu günden beri Wronsky'nin düşünceleri değişmişti. Farkına varmadan Anna'nın zayıflığına boyun eğmişti. Bağlantılarının nasıl sona ereceği hakkında o zaman düşündüklerinden artık vazgeçmişti.

Anna'nın ayak seslerini duyduğu zaman holdeydi. Kendisini bek-338

lediğini, geldiğini farkedip oturma odasına geçtiğini anlıyordu.

Wronsky'i görünce "Hayır" diye bağırdı ve ağlamaya başladı. "Hayır bu olamaz. Bu böyle devam edecekse, beklediğimiz son bir türlü gelmeyecek demektir."

"Ne oluyorsun Anna."

"Ne mi oluyor? Bir saat... iki saat can çekişerek bekliyordum. Hayır yapmamalıyım. Seninle kavga etmemeliyim. Gelmeyebilirdin. Hayır kavga etmemeliyim."

Ellerini Wronsky'nin omuzlarına koyup, ona tutkulu ve araştırmacı bir bakışla baktı.

Lamba ışığında bir masanın başında oturdukları zaman, "Onunla karşılaştın değil mi," dedi Anna. "Geç kaldığın için cezayı çektin."

"Peki nasıl oldu bu? İşinde olması gerekmiyor muydu?"

"İşine gidip erken dönmüştü. Başka bir yere gidiyordu. Önemli değil. Bundan konuşmayalım. Sen ne yapıyorsun? Prensle birlikte misin yine?"

Anna onun yaşamını en küçük ayrıntısına kadar biliyordu. Bir gece önce sabaha kadar uyumamış olduğunu bu yüzden öğleden sonra uyuya kaldığını söylemek istedi ama utandı. Prens gittiğini bildirmek için zaman kaybettiğini bu yüzden geciktirmedi söyledi.

"Neyse artık bitti bu. Prens gitti değil mi?"

"Evet gitti. Ne kadar sıkıldığını düşünemezsin."

Anna kaşlarını çatıp işini eline alarak, "Niye sıkıcı, senin gibi bütün genç adamların sürdükleri yaşam bu değil mi?"

"Ben bu yaşamı bırakalı yıllar oluyor. Bu hafta boyunca sanki eski benliğimi yeniden yaşadım. Eski yaşamımı hatırladım. Bu hiç de hoşuma gitmedi" dedi Wronsky. Anna'nın ne demek istediğini anlamaya

339

çalışıyordu.

Anna parlayan garip ve sert gözlerini ona dikmişti.

"Bu sabah Lise gelip beni gördü. Lidia İvanovna'nın sözlerine rağmen gelip beni görmek cesaretini gösterebiliyorlar. Bana senin bir maceranı anlattı. Ne iğrenç şey..."

"Sana söylemek istiyordum zaten..."

Wronsky'nin sözünü kesti,

"Tanıdığın Theres bu değil mi?"

"Sana söylüyordum..."

"Siz erkekler ne iğrenç yaratıklarsınız. Bir kadının bunu hiçbir zaman unutmayacağını nasıl oluyor da anlamıyorsunuz." Anna gittikçe kızıyordu. Wronsky onun kızgınlığının nedenini anlamıştı. "Hele yaşamın hakkında hiçbir şey bilmeyen bir kadın nasıl unutulabilir. Yaşamın hakkında ne biliyorum? Bütün bildiğim senin bana söylediklerin. Gerçeği söyleyip söylemediğini nereden bileyim?"

"Anna beni gücendiriyorsun. Sana her şeyi olduğu gibi anlatacağıma söz vermemiş miydim."

"Evet evet." dedi. Kısırcağını yatıştırmaya çalışıyordu. "Ne kadar kötü bir durumda olduğumu bilsen..

Sana inanıyorum. Evet ne diyordun?"

Wronsky söylemek üzere olduğu şeyi hatırlamıyordu. Anna'nın son zamanlarda gittikçe sıklaşan kıskançlık buhranları onu korkutmaya başlamıştı. Böyle zamanlarda ona karşı duyduğu sevgi azalıyordu. Oysa Anna'nın kendisini sevdiği için kıskançlığa kapıldığını biliyordu. Wronsky Anna'nın aşkının, mutluluğun ta kendisi olacağını düşünmüştü. Anna şimdi onu bir kadının sevebileceği gibi seviyordu ama Wronsky, Moskova'da onu izlediği zamanki kadar mutluluk duymuyordu. O zaman kendisini şansız sandı. Ama mutluluk onun karşısındaydı işte. Demek ki asıl mutluluğunu geride bırakmıştı. Anna onu ilk gördüğü zamanki kadın değildi artık. Hem görünüş, hem de ruh bakı-

mından kötüleşmişti. Sözü geçen artistten bahsettiği zaman yüzünün anlamı değişiyor, çirkinleşiyordu. Kopardığı çiçekteki güzelliğin yavaş yavaş ortadan kalktığını seyreden bir insan gibiydi. Aşkını en kuvvetli duyduğu zamanlarda, bu duygudan kurtulabilecek kuvveti olduğunu duyduğu halde, şimdi bu duygu zayıflamışken, böyle bir iş yapmaya kalkışamayacağını ve bu kadına adamakıllı bağlı olduğunu hissediyordu.

"Evet Prens hakkında bir şeyler söylüyordun. Neydi? Niçin seni bu kadar yordu?" dedi.

"Katlanılmayacak bir insandı" diye yanıt verdi Wronsky. Düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu. "Fuarlarda madalya kazanan besili hayvanlara benzeyen bir adam."

"Nasıl olur? Bu kadar yer görmüş, kültürlü bir insan olması gerekli."

"Onların kültürü tamamen başka bir kültür. Kültürü küçümsemek için kültürlü bir insan olmuş. Zaten bu çeşit adamlar zevklerinden başka her şeyi küçümserler."

"Ama hepiniz bu zevklen sevmiyor musunuz siz?" dedi Anna Wronsky kendisinden saklamaya çalıştığı halde onun gözlerinde üzgün bir anlam görmüştü.

"Nasıl oluyor da onu savunuyorsun?"

"Onu savunmuyorum. Sen de bu çeşit zevklere önem vermeseydin, Therese'e öyle bakmazdın."

Wronsky onun elini alıp öperek, "Yine başlıyorsun" dedi.

"Evet, ne yapayım, elimde değil. Seni beklerken neler çektiğimi bilemezsin. Kıskanç olmadığımı inanıyorum. Ama yalnız sen burada olduğun zaman inanıyorum. Sen gidince değişiyorum. Neler yaptığını düşünüyorum. Çok garip bir şey bu. Anlayamadığım bir şey."

Başını Wronsky'den çevirip işini örmeye devam etti. Beyaz bilekleri, lamba ışığında parlıyordu.

Arına Karenina

341

"Nasıl karşılaştınız Alexandrovitch ile?" dedi. Sesinde doğal olmayan bir anlam vardı.

"Kapıda karşılaştık."

"Sana selam verdi mi?"

Anna çenesini uzatıp, gözlerini yan kapayarak, ellerini gövdesine bitiştiirdi ve kocasının taklidini yaptı. Wronsky onun güzel yüzünde, Alexis Alexandrovitch'in yüz hatlarını görmekte gecikmedi. Gülümsedi. Anna da güldü.

"Onu hiç selamlamıyorum" dedi Wronsky. "Gerçeği söylediğin zaman beni çağırıyaydı ve senden ayrılıyaydı bunu anlardım. Ama bu duruma devam etmek garip bir şey. Bunun acısını çektiği yüzünden belli oluyor."

"O halinden çok memnun" dedi Anna.

"Çok garip bir durum."

"Gırtlığına kadar sahtekârlığına batmış bir adamdır o. Duygu diye bir şey duymaktan yoksundur. Böyle olmasa benimle, kendisini anlatan karısıyla aynı evde yaşayabilir mi?"

"Bir erkek; bir insan değil o. Bir kuklaya benziyor. Onu benden başka kimse tanımaz. Onun yerinde olsam, kendim gibi bir kadını şimdiye kadar kaç kere öldürmüştüm. Anna sevgilim, demek aklımdan bile geçmezdi. Evet bir insan değil bir makinedir o'.. Senin karın olduğumu, kendisinin fazlalık olduğunu anlamıyor. Rica ederim ondan sö-zetmeyelim."

"Pek haklı değilsin sevgilim" dedi Wronsky. "Neyse ondan söze't-meyelim. Senin durumun ne oldu. Ne var? Doktor ne diyor?"

Anna alaycı bir şekilde ona baktı. Kocasının gülünç durumlarından birini anımsadığı ve sırası gelince bu durumu taklit etmeye hazırlandığı belliydi. Wronsky konuşmasına devam etti:

"Bana kalırsa bu hastalıktan değil, senin durumundan ileri geliyor. Ne zaman olacak bu?"342

Anna'nın yüzündeki alaycı anlamın yerine acı bir anlam geldi. Bir şey düşünmeye başlamıştı. Bunun ne olduğunu Wronsky anlamamıştı.

"Yakında, yakında" diye yanıt verdi. "Durumumuzun çok kötü olduğunu, buna bir son vermek gerektiğini söylüyorsun. Benim çektiklerimi bir bilsen. Seni istediğim gibi ve serbest bir şekilde sevmek için neler vermem... Kıskançlığımla senin canını sıkmak istemem. Beklediğiniz son yakında gelecek ama umduğumuz gibi olmayacak."

Bunları düşününce o kadar heyecanlandı ki ağlamaya başladı. Sözlerine devam edemiyordu. Ellerini Wronsky'nin koluna dayadı.

"Evet sonuç beklediğimiz gibi olmayacak. Bunu söylemek istemiyordum. Ama sen üsteledin. Yakında ben ortadan kaybolacağım. O zaman hepimiz sakinliğe kavuşacağız; acı çekmeyeceğiz."

Wronsky onun ne demek istediğini anladığı halde, "Anlamıyorum söylediklerini" dedi.

"Ne zaman?" diye sordun. "Yakında diyorum. Böyle yaşayamam. Sözümü kesme." Hızla konuşmaya başladı. "Evet biliyorum. Bundan eminim. Öleceğim ben. Bundan çok mutluyum. Öleceğim. Hem seni, hem kendimi kurtaracağım."

Anna ağlamasına devam ediyordu. Wronsky eğilip onun ellerini öpmeye koyuldu. Heyecanını saklamaya çalışıyordu. Bu heyecanın hiçbir cezası olmadığını bildiği halde kendini tutamıyordu.

Anna, Wronsky'nin ellerini sıcika tutarak, "Evet böyle olması çok daha iyi" dedi. "Bizim için bundan başka çıkar yol yok. Tek yol bu."

Wronsky kendine gelmiş, başını kaldırmıştı.

"Saçmalıyorsun. Saçma sapan şeylerden söz ediyorsun" dedi.

"Hayır gerçek budur."

"Gerçek mi? Nedir gerçek?"

"Benim öleceğim. Rüya gördüm."

"Bir rüya mı?" dedi Wronsky vebirden rüyasında gördüğü sakallı köylüyü hatırladı.

343

Anna, "Evet bir rüya" diye devam etti. "Odamda bir şey arıyormuşum. Birden köşede bir şey görüyorum" gözleri korkudan iyice açılmıştı.

"Ne saçma... Böyle şeylere inanılır mı?"

Anna onun sözünü kesmesine izin vermedi. Anlattığı şeye çok önem veriyordu.

"Köşede gördüğüm şey, olduğu yerde dönüyor. Sakallı, korkunç yüzlü bir köylü olduğunu görüyorum bunun. Kaçmak istiyorum. O sırada onun eğilmiş olarak, bir torbanın içinde, bir şeyler aradığını görüyorum."

Ellerini hareket ettirerek gördüğü hareketi taklit ediyordu. Yüzünde korku okunuyordu. Wronsky de kendi rüyasını hatırlayıp korku duymuştu.

Homurdanıyor ve Fransızca kelimeler söylüyordu. "Korkmuştum. Hem rüya görüyor, hem de uyanmak istiyordum. Bu rüyanın ne demek olduğunu sordum kendime. Aklıma, çocuk doğururken öleceğim geldi."

"Ne saçma sözler" dedi Wronsky, Sesinin söylediklerine inanmadığını açığa vurduğunu farketmişti.

"Bundan söz etmeyelim. Zili çal. Çay içmek istiyorum. Kal biraz daha. Nasıl olsa..."

Birden sustu. Yüzünün anlamı tamamen değişmişti. Korkunun ve heyecanın yerini tatlı, yüce bir mutluluk almıştı. Wronsky bu değişikliğin ne demek olduğunu anlayamadı. Anna vücudundaki yeni hayatın kıpırdayışına kulak veriyordu:

Alexis Alexandrovitch, evinin önünde Wronsky ile karşılaştıktan sonra önceden kararlaştırdığı gibi İtalyan Operasına gitmişti. İki perde344

boyunca oturup görmek istediği insanların hepsiyle karşılaşmıştı. Eve dönünce elbiselerin asılı olduğu yere dikkatle bakıp, bir subay şapkasının orada bulunmadığını gördü. Her zamanki gibi odasına yöneldi. Ama hemen yatmadı. Odada bir aşağı bir yukarı dolaşarak, saat sabahın üçünü etti. Karısının kendisinden istediği tek şeyi, yani aşığını evinde kabul etmemesine boyun eğmeyişi onu çılgına döndürmüştü. Ricasını umursamamıştı. Şu halde ondan ayrılması ve çocuğunu alarak onu cezalandırması gerekiyordu. Bunun zor bir iş olduğunu görüyordu ama başvuracağı başka bir çare yoktu. Kontes Lidia içinde bulunduğu durumda, yapacağı en doğru hareketin, boşanmak olduğunu söylemişti ona. Son zamanlarda boşanma davalarının formaliteleri de bir hayli hafiflemişti. Felaketler tek başına gelmez. Zaray Bölgesi'nin sulunma işi dolayısıyla Alexis Alexandrovitch'in başında bir yığın başka dert vardı. Bu yüzden son derece sinirli ve endişeli bir haldeydi.

Bütün gece uyumadı. Sabaha doğru öfkesi son haddini bulmuştu. Acele giyinip, karısının kalkmış

olduğunu anlar anlamaz, doğru onun odasına gitti.

Kocasını çok iyi tanıdığını sanan Anna onun böyle birden odasına geldiğini görünce şaşırmıştı. Kaşları çatılmıştı, önüne bakıyordu, ağzı alaycı bir anlam ile sımsıkı kapanmıştı. Yürüyüşü ve hareketlerinde bir kararlılık vardı, Anna onu daha önce hiç böyle görmemişti. Odaya girdi. Anna'yı selamlamadan yazı masasına doğru ilerledi ve anahtarları alıp çekmecelerden birini açtı.

"Ne istiyorsun?" diye bağırdı Anna.

"Aşığının mektuplarını" diye yanıt verdi.

Anna çekmeceyi kapamaya çalışıp, "Burada değil onlar" dedi. Alexis, Anna'nın hareketlerinden mektupların yerini iyi düşünebilmiş olduğunu anladı. Anna'nın elini itip, en önemli kâğıtlarını içine koyduğunu bildiği küçük çantayı yakaladı. Anna çantayı almak istedi. Ale-xis onu kaba bir şekilde itti.

345

Çantayı koltuğunun altına yerleştirip, "Otur, seninle konuşmam gerek" dedi. Anna şaşırmıştı ve korkmuştu. Ses çıkarmadan ona bakıyordu.

"Aşığını bu evde kabul etmenin doğru olmadığına sana söylemiştim."

"Onu görmem gerekliydi, çünkü..."

Söyleyecek bir neden bulamadığı için sustu.

"Bir kadını aşığını görmek istemeye yöneltten nedenleri öğrenmek istemem."

"Yani sadece.." dedi Anna kızarak. Kocasının yaptığı kabalığa kızmış, yeniden cesaretlenmişti. "Beni ne kadar kolaylıkla aşağıladığını görüyorsunuz" dedi.

"Namuslu bir kadın ve erkeği aşağılamak söz konusu alabilir. Ama bir hırsıza hırsızın demek gerçeği tekrarlamaktan başka bir şey değildir."

"Bu çeşit gaddarlığı sizde ilk olarak görüyorum."

"Karisini korumak isteyen ve ona sadece bir şarta saygı göstermesini söyleyerek özgürlük veren bir kocanın davranışına gaddarlık mı diyorsunuz?"

"Madem ki bilmek istiyorsunuz söyleyeyim. Bu gaddar değil basit bir harekettir." Anna bir nefret çığlığı koparıp ayağa kalktı. Oradan uzaklaşmak istiyordu.

Alexis "Hayır" diye bağırdı ve karısını kollarından sımsıkı yakalayarak zorla yerine oturttu.

"Demek basit bir hareket. Peki kocanızın ekmeğini yerken çocuğunuzu ve ekmeğini yediğiniz adamı aşığınız için bırakmak basit bir hareket değil mi?"

Anna başını eğdi. Bir akşam önce aşığına söylediği sözleri tekrar edemedi. Kocasının bir fazlalık olduğunu bile düşünemiyordu şimdi. Söylediklerinin haklı olduğunu anlıyordu. Hafif bir sesle:346

"Ben durumumu sizin sözlerinizin anlatacağından daha özlü bir şekilde duyuyorum. Ama bunları niçin söylüyorsunuz?" dedi.

Adam kızarak, "Niçin mi söylüyorum" dedi. "Benim emirlerime boyun eğmeyip, görünüşü kurtarmadığınız için bu durumun sona ermesi için her çareye başvuracağımı anlatmak için söylüyorum."

"Nasıl olsa yakında sona erecek" dedi Anna. Ölüm düşüncesi aklından geçince gözleri doldu.

"Sizin ve aşığınızın düşündüğünüzden daha çabuk sona erecek. Hayvani duyguların doyurulması için..."

"Alexis Alexandrovitch düşmüş bir insana bu şekilde davranmak kibarlığa sığmaz."

"Evet haklısınız. Siz yalnız kendinizi düşünürsünüz zaten. Kocanız olan adamın acıları sizin için önemli değildir... Onun bütün hayatının mahvolmasına aldırış bile etmezsiniz. Onun aaa....accu."

Alexis Alexandrovitch o kadar hızlı konuşuyordu ki "Acısını" kelimesini bir türlü konuşamıyordu. Anna gülmek istedi. Sonra böyle bir anda gülmeye kalkışmak gibi bir duyguya kapıldığı için kendi kendinden utandı. İlk olarak bir an kendini kocasının yerine koymuş, onun ne duyduğunu anlamaya çalışmış ve ona acımişti. Ama ne söylenebilir ve ne yapabilirdi? Olduğu yerde, başını eğerek durdu. Kocasısı da bir aralık sustu. Sonra keskin bir sesle, hiçbir önemi olmayan kelimelerin üzerinde rastgele durarak,

"Şunu söylemek istiyordum..." dedi.

Anna ona baktı. "Hayır yanılmışım. Kendinden bu kadar emin olan adam başka bir şey duyamaz. Az önce ona acılamakla yanlışlık etmişim" diye düşündü.

"Yarın Moskova'ya gideceğimi size bildirmeye geldim. Bu eve bir daha dönmeyeceğim. Boşanma davasını kendisine vereceğim avukat size bilgi gönderecek." Sonra belli bir çaba göstererek, "Oğlum kız-kardeşimin yanında kalacak" dedi.

347

"Bana acı çektirmek için alıyorsunuz. Bana bırakın onu. Siz onu sevmezsiniz" dedi.

"Evet, oğlumu bile sevmiyorum artık. Size karşı duyduğum nefretin içine o da giriyor. Ama onu alacağım. Hoşçakalın."

Odadan çıkmaya hazırlanıyordu Anna onu tuttu.

"Alexis Alexandrovitch, bana oğlumu bırakın, ne olur, bırakın. Başka bir şey istediğim yok.."

Alexis öfkeden çılgına dönmüştü. Anna'nın elini itip, hiçbir şey söylemeden, odadan hızla dışarı çıktı.

Alexis Alexandrovitch içeri girdiği zaman, Petersbourg'lu ünlü avukatın bürosunda bir yığın insan vardı. Kadınlar (bir yaşlı, bir genç kadın, bir de tüccar karısı) ve erkekler (parmaklarında yüzükler bulunan bir Alman banker, sakallı bir tüccar, boynunda bir haç asılı duran yorgun görünüşlü bir memur) hepsi bekliyorlardı. Masalarda oturmuş olan iki kâtip durmadan bir şeyler yazıyorlardı. Yazı masaları pınlı pırdı. Alexis Alexandrovitch buna çok önem verdiği için, masaların temizliğine dikkat etmemek elinden gelmemişti. Kâtiplerden birisi, ayağa kalkmadan, öfke dolu gözlerle Alexis'e bakarak,

"Ne istiyorsunuz?" dedi

Alexis, bir iş dolayısıyla avukatla görüşmek istediğini söyledi.

Kâtip kalemi ile beklemekte olan insanları göstererek, sert bir tavırla, "Meşguldür şimdi" dedi.

"Beni görece kadar zamanı yok mu?"

"Boş zamanı yoktur. Daima meşguldür. Lütfen sıranızı bekleyin."

Alexis kim olduğunu bildirmek zorunda kaldığını anlayarak, "Kartımı kendisine götürmek zahmetini gösterin" diye yanıt verdi.

Alexis Alexandrovitch adli işlerin açık bir şekilde yapılmasının348

doğru olduğunu düşünürdü ama bunun Rusya'da uygulanmasını doğru bulmuyordu. Avukatın bürosuna girmek zorunda kaldığı zaman bu düşüncesinde haklı olduğunu daha sağlam bir şekilde kavramıştı.

Avukat kısa boylu, tıknaz bir adamdı. Sakalı koyu kırmızıydı. Sanki bir düğüne gidecekmiş gibi giyinmişti. Yüzü zeki ve insanca duygularla yüklü bir insanın yüzüne benziyordu. Ama elbisesi biraz züppeceydi.

Alexis Alexandrovitch'e seslenerek, "Lütfen içeri girin" dedi. Sonra ona yol verip üzgün bir yüzle kapıyı kapattı.

Üzerinde kâğıtlar bulunan bir masanın yanında duran sandalyeyi göstererek, "Oturmaz mısınız?" dedi. Kendisi de oturdu. Beyaz tüylerle kaplı ellerini ovuşturarak, başını yana eğdi. Ama tam bu sırada bir güve böceği masanın üzerinden uçtu. Avukat kendisinden umulmayan bir çeviklikle uçan pervaneyi yakaladı. Sonra yine eski durumunu aldı.

Avukatın hareketini şaşkınlıkla seyreden Alexis Alexandrovitch, "Ne için geldiğimi açıklamadan önce, bu işin çok özel bir iş olduğunu belirtmeliyim" diye söze başladı.

Avukatın aşağıya doğru sarkık kırmızı bıyıkları belirsiz bir gülümsemenin etkisiyle aralanır gibi oldu.

"Bana verilen sırları saklamasını bilmeseydim, avukat olamazdım. Ama bir kanıt istiyorsanız..."

Alexis adamın yüzüne baktı. Gri renkli gözlerindeki gülümsemeyi farkedince adamın her şeyi bildiğini düşündü.

"İsmimi biliyorsunuz" dedi Alexis.

"İsminizi ve bütün Ruslar gibi (Tam burada bir başka güve daha yakaladı) yaptığınız güzel işleri biliyorum."

Alexis göğüs geçirdi. Cesaretini kaybeder gibi olmuştu. Ama tekrar toparlanarak, keskin bir sesle,

"Evlilik yaşamımda aldatılmak gibi bir felaketle karşılaşmış bulunuyorum" dedi. "Karımla aramda bulunan bağları resmi bir şekilde

Arına Karenina

349

çözmek ve bunu yaparken oğlumu yanımda tutmayı başarmak istiyorum."

Avukat gözlerindeki gülümsemeyi belli etmemek istiyordu, ama « Alexis onun neşelendiğini farkediyordu. Bu sadece iyi bir iş almak üzere olan adamın sevinci değildi. Alexis onun gözlerinde karısında gördüğü kötü panldayışa benzeyen bir şey görüyordu.

"Boşanmayı sağlamak için benim yardımımı istiyorsunuz, değil mi?"

"Evet. Sadece size danışmak için gelmiş olduğumu söylemeliyim. Benim için önemli olan, boşanmanın istediğim sonuçları vermesidir. Bu olabilecek gibi değilse resmi boşanmadan vazgeçerim."

"Merak etmeyin istediğiniz olur, karar verecek olan sizsiniz" dedi avukat.

Bakışlarını Alexis'in ayaklarına çevirdi. Müşterinin bakışlarındaki alaycılıktan alınmasının önüne geçmek istemişti. Sonra tam önünde uçan bir güveye baktı, elini kaldırdı ama Alexis'le ilgilendiği için güveyi yakalayamadı.

"Genel olarak kanunlarımızın yargılarını bilirim" dedi Alexis. "Ama bu çeşit işlerin pratikte nasıl gerçekleştirildiğini bilmiyorum."

Avukat başını kaldırmadan ve müşterisinin tavrını takınarak, "İsterseniz olağan sayılan duyumların hepsini gözden geçirelim" dedi.

Alexis'in evet makamında başını salladığını görerek, konuşmaya başladı. Arada sırada müşterisinin gittikçe kızaran yüzüne kaçamak bir şekilde bakıyordu. Kanunları beğenmediğini belirten bir tavırla, "Kanunlarımızda boşanma şu şartlar altında olağandır. Bir dakika" diyerek kâtabi çağırdı. Başını kapıdan uzatan kâtabin yanına gidip bir şeyler söyledi. Sonra geri döndü. "Evet bu şartlarla olağandır. Eşlerden birinin beden bakımından kusurlu olması veya kaçması." Tüylü ellerini ovuşturarak devam etti. "Eşlerden birinin diğerini aldatması.350

Bu işin görünen tarafıdır. Siz benden pratik konuları sormak lütfunda bulunmuştunuz. Sizin durumunuzda vücut bakımından bir kusur söz-konusu olamaz. Kaçmak da doğru değil..."

Alexis Alexandrovitch evet der gibi başını eğiyordu.

Avukat "Aldatma" kelimesinin çeşitli anlamlarını açıklamaya başlamıştı. Alexis'in kafası karmakarışık, avukatın söylediklerini anla-mıyordu. Avukat müşterisinin yardımına koştu.

"Aldatma sözkonusu olunca eşler bir arada yaşayamazlar. Bu bir olaydır. Eşler bu konuda anlaşmaya varırlarsa iş kolaylaşır. Bundan sonrası formaliteden başka bir şey değildir."

Alexis anlıyordu şimdi. Ama avukatın önerdiği durum şekli din bakımından pek uygun düşmüyordu.

"Bu durum şeklini uygun bulmuyorum" dedi. "Elimde bulunan mektuptan kullanarak bu işi çözmeye çalışmalıyız."

Avukat mektup kelimesini duyunca dudaklarını büzdü, küçümseyici ve acıma dolu belirsiz bir ses çıkardı.

"Bu yolu seçersek dini otoriteler ve kanunlarla karşılaşırız. Bildiğiniz gibi sayın pederler sorunu kılı kırk yararcasına incelemeye düşkündürler. Mektuplar işimize yarar ama başka kanıtlara da ihtiyacım var. Örnek olarak, gözle görülmek gerekir. Bu sorunu bana açtığınıza göre, amaca götürecek olan araçları da benim seçmeme izin verin."

"Peki öyleyse..." dedi Alexis. Saprısı kesilmişti. Avukat ayağa kalkıp kapıya giderek kâtabe yine bir şeyler söyledi.

Dönerken bir güve daha yakaladı. "Yazın perdelerimin hali kimbi-lir nasıl olacak?" diye düşündü.

"Ne diyordunuz"?..."

Alexis Alexandrovitch ayağa kalkarak "Cevabımı mektupla bildireceğim size," dedi. Bir an konuşmadan durduktan sonra, "Söylediklerinizden, boşanmanın gerçekleşeceği sonucunu çıkarıyorum. Bana daha fazla açıklama yaparsınız."

351

"Boşanma bana bütün yetkiyi verdiğiniz durumda olabilir" dedi avukat. Alexis'in sorusuna yanıt vermemişti. Kapıya doğru ilerlerken, "Mektubunuzu ne zaman alabilirim" diye sordu.

"Bir hafta sonra. Davayı alıp almadığınızı ve şartlarınızın ne olduğunu lütfen bana bildirirsiniz."

"Çok güzel."

Avukat yerlere kadar eğilip müşterisini uğurladı, yalnız kalınca eski neşesini tekrar buldu. O kadar neşelendi ki güveleri avlamaktan bile vazgeçti ve bir daha kışa, mobilyalarını Sigonin'in bürosunda olduğu gibi kadifeyle kaplatmanın doğru olacağını düşündü.

Alexis komisyonun 17 Ağustos'ta yaptığı toplantıda büyük bir basan kazanmış ama daha sonra başarısının elden gitmeye yüz tuttuğunu görmüştü. Yerli kabilelerin yaşama şartlarını inceleyecek olan komisyon, Alexis'in ısrarı üzerine olabildiği kadar çabuk oluşturulup gönderilmişti. Üç ay sonra rapor geldi. Bu raporda yerli kabilelerin yaşamları siyasi, idari, etnografik, maddi ve dini bakımlardan inceleniyordu.

Bu araştırmalar sağlam kaynaklara dayandığı için, kesin bilgiler veriyorlardı. Elde edilen bilgiler Alexis Alexandrovitch'in haklı olduğunu gösterecek özellikteydi. Ama son oturumunda yenilgiye uğramış olan Stremof, rapor gelir gelmez, Alexis Alexandrovitch'in düşünmediği birtakım oyunlara girişmeye başlamıştı. Arkadaşları ile Alex'in tarafını tutup, yalnız başvuru alan çareleri övmekle kalmamış aynı zamanda daha köklü önlemlerin de alınması gerektiğini ileri sürmeye başlamıştı. Son derece aşırı olan bu önlemlerin alınması da kararlaştırılınca Stremof'un oyunu meydana çıkmıştı. Bu önlemler o kadar abartılıydı ki anlamsızlıkları ilk bakışta görülüyordu. Resmi yerler, halkoyu, okumuş hanımlar, gazeteler hepsi birden bu önlemlerin saçmalığını 352

ortaya koymaya ve hem onlara, hem de onları ortaya atan adam olan Alexis Alexandrovitch'e saldırmaya başladılar. Stremof körü körüne Karenin'in peşinden gitmiş bir adam gibi görünüyor ve sonuç yüzünden üzüldüğünü söylüyordu. Alexis yenilmişti ama özel hayatında da felaketler içinde olduğu halde uğraşmaya devam ediyordu, komisyon ikiye bölünmüştü. Başlarında Stremof'un bulunduğu bir grup hatalarını kabul edip bütün suçlarını, Alexis Alexandrovitch'in başkanlık ettiği komiteye inanmak olduğunu ve bu komitenin yaptığı işlerini baştan başa saçma olduğunu ileri sürüyorlardı. Alexis ve arkadaşları ise eski düşüncelerini savunmakta devam ediyorlardı. Durum karmakarışık olmuştu. Hiç kimse tartışmaya konu olan sorun, yani yerli kabilelerin yoksullaşıp yoksullaşmadıkları sorununda bir karara varamıyordu. Komisyondaki kargaşalığın ve karısının kendisini aldattığının herkes tarafından bilinmesinin sonucu olarak Alexis Alexandrovitch'in durumu çok kötüleşmişti. Bu durumda çok tehlikeli bir karar alarak, komisyondan, bu sorunu gidip yerinde incelemesine izin verilmesini istedi. İzini sağlar sağlamaz bu uzak bölgeye doğru yola çıkmak için hazırlıklara başladı.

Alexis Alexandrovitch'in seyahate çıkışı günün sorunu olmuştu. Hele kendisine ayrılmış olan arabaya binmek istemediğini herkes öğrenmişti.

Bu konuda Prens Betsy, Prens Niaghi'ye, "Doğrusu bu çok yerinde bir hareket. Nasıl olsa tren yolları var" demişti.

Ama Prenses Niaghi, bu düşünceyi kabul etmemişti. "Sizin konuşmaktan başka sevdiğiniz bir iş yoktur. Çünkü milyonlarınız var" dedi. "Ama kocam yaz gezilerine çıktığı zaman benim hoşuma gidiyor, çünkü kendisi için iyi oluyor. Arabacı parası vermek kolay mı?"

Uzak bölgelere gitmeden önce Alexis üç gün kadar Moskova'da kaldı.

Geldiğinin ikinci günü valiyi ziyaretten döndüğü sırada, kalaba-

353

lıktan birinin kendisine seslendiğini duyup, çevresine bakındı. Tam kaldırımın köşesinde, çok şık giyinmiş ve sağlıktan pırlıl pırlıl bir halde duran Stephane Arcadieitch'i gördü. Kendisine sesleniyor ve durmasını söylüyordu. Köşede duran bir arabanın penceresine kolunu dayamıştı. Pencereden, kadife şapka giymiş bir kadının ve iki çocuğun başları görünüyordu.

Stephane Arcadieitch gülümsüyor ve eniştesine gelmesi için işaret ediyordu. Arabadaki kadın da dostça gülümseyip, Alexis Alexandrovitch'e al salladı. Bu kadın Dolly'dir. Yanındakiler de çocuklarıydı.

Alexis, Moskova'da kimseyi görmek istemiyordu. Hele kansının kardeşini görmeyi hiç istemiyordu. Şapkasıyla onları selamladı. Geçip gitmek istedi. Ama Stephane Arcadieitch arabacıya durmasını işaret etti, koşarak eniştesinin yanına geldi.

"Moskova'ya geldiniz de bize uğramadınız ha... Geçen gün burada olduğunuzu öğrendim ama bizi görmeden gideceğinize akıl erdiremedim. sizi gördüğüme çok sevindim. Böyle rastlaşmasaydık arayacaktım sizi." Karları silkelemek için ayaklarını birbirine vurdu. "Doğrusu bize haber vermemeniz çok kötü bir davranış" diye tekrar etti.

Alexis, soğuk bir şekilde, "Zamanım yoktu, durmadan çalışıyorum" dedi.

"Gelin karımı görün. Sizi soruyordu hep."

Alexis Alexandrovitch buz gibi olmuş, ayaklarının üzerindeki kilimi bir yana koyarak, arabadan indi ve Daria Alexandrovna'ya doğru ilerledi.

Dolly gülerek, "Aşk olsun, Alexis Alexandrovitch, niye bizi görmeden geçiyordunuz böyle?" dedi.

Alexis, rahatsız olduğunu açıkça belirten bir davranışla, "Çok işim vardı. Sizi gördüğüme sevindim. Nasılsınız?" diye yanıt verdi.

"Sevgili Anna nasıl?"

Alexis bir şeyler mırıldandı ve gitmeye hazırlandı. Stephane Arca-354

dievitch onu kolundan yakaladı.

"Yarın ne yapacağımızı söyleyelim size, Dolly, ona yemeğe gelmesini rica etsene. Kosniçef ve Petsof da gelecekler. Size bizim Moskova'nın ünlülerini tanıştırırız Eğlenirsiniz."

"Evet, lütfen yarın gelin bize. Saat altıda bekleriz sizi. Sevgili An-na nasıl? Görüşmeydi ne kadar oluyor..."

"Çok iyi" diye mırıldandı Alexis. "Görüştüğümüze sevindim." Arabasına doğru ilerledi.

"Gelecek misiniz?" diye seslendi Dolly.

Alexis Alexandrovitch bir şeyler söyledi, ama arabaların gürültüsü yüzünden Dolly hiçbir şey anlamadı.

"Yarın gelirim ben" diye seslendi Stephane Arcadieitch.

Alexis arabasının içine girdi ve kimseyi görmeyecek ve kimse tarafından görülmeyecek şekilde oturdu.

"Garip adam" dedi Stephane Arcadieitch. Sonra saatine bakıp, elini yüzünün önünde hareket ettirerek

çocuklara ve Dolly'e selam verdi. Yürümeye başladı.
Hırsından kıpkırmızı kesilmiş olan Dolly, "Stiva, Stiva" diye seslendi.
Kocasını arkasına döndü.
"Grisha ve Tanya için palto almam lazım, para ver bana."
"Aldırma, parayı benim vereceğimi söylersin" deyip, bir tanıdığa selam vererek gözden kayboldu.
Ertesi gün pazardı. Stephane Arcadieyitch operaya gidip prova yapan dansözler arasında bulunan genç bir balerinaya, Macha Tcibisov'a bir gece önce söz vermiş olduğu gerdanlığı getirdi, bu güzel dansözün korumasını altına almıştı. Gerdanlığı verirken, kuliste, sevinçten pınlı pı-

355

rıl yanan ufacık yüzünü öpmekten de geri kalmadı. Bale bittikten sonra gelip kendisini supeye götüreceğini de söyledi. Tiyatrodan sonra gidip yemekleri ısmarladı. Yemekten sonra görmesi gereken üç kişinin de, güzel bir rastlantı eseri aynı otelde bulunmasından faydalanarak bu otele, yani Dussot oteline gitti. Otelde bulunanlar Levine; Moskova'ya gelmiş olan kendi şeflerinden birisi ve eniştesi Alexis Alexandrovitch idi. Alexis Alexandrovitch, dışarıda yemek yemeyi severdi. Ama bundan daha fazla sevdiği bir şey varsa, o da birisini yemeğe davet etmektir. O günkü yemeği özenle seçmişti. Levine ve Kitty de bulunacaktı bu yemekte. Başka bir kuzen daha vardı. Serge Kozniçef, Alexis Alexandrovitch ve Moskovalı filozof Serge İvanovitch de davetliler arasındaydılar. Büyük bir hatip, müzisyen, tarihçi ve liberal olan Petsof da çağırılmıştı, Stephane Arcadieyitch böyle bir ziyafet vereceği için çok sevinçliydi. İki tatsız olay bu neşeyi bozar gibi olmuştu ama çok geçmeden unutulmuşlardı. Bunlardan birisi Alexis Alexandrovitch'in onlara karşı çok soğuk davranmasıydı, Stephane Arcadieyitch bu davranışın, Anna ile Wronsky için çıkarılan dedikodularla ilgili olduğunu ve karı kocanın birbirleri ile geçinemediklerinin bir kanıtı olarak görüyordu. İkinci olay, yeni şefinin Moskova'ya geliyordu. Bu adam bütün yeni şefler gibi sabah saat altıda kalkan, hiç yorulmayan, olağanüstü bir adam olarak tanınmıştı. İlk gün geldiği gün Stephane Arcadieyitch daireye resmi üniforma ile gitmişti. Yeni şef pek o kadar korkulacak -bir insan değildi. Stephane Arcadieyitch ile dostça konuşmuştu. Bu yüzden Stephane onu gayri resmi olarak da görmeye gidiyordu. Kendisini iyi hır şekilde karşılamamasından korkuyordu. Ama Stephane Arcadieyitch, her şeyin yoluna gireceğinden emindi. "Onlar da insan. Onlar da bizim gibi günahkârlar. Terslik yapmaya ne gerek var?" diyordu kendi kendine.356

Koridorlarda yürürken, tanıdığı hizmetkârlardan birine, "Merhaba Vassily, neden traş olmamışsın?" dedi. "Levine numara yedide değil mi? Kont Anitçkin nerede (Bu yeni şefi) bulunuyor?" "Şimdi öğrendim efendim" dedi uşak. "Çoktandır gelip bizi görmüyordunuz?" "Dün geldim ama diğer taraftaydım. Yedi numara burası mı?" Stephane Arcadieyitch içeri girdiği zaman Levine, odanın ortasında, Tver bölgesinden bir köylü ile birlikte, yeni vurulmuş bir ayının postunu ölçmekle uğraşıyordu. "Ne, bunu sen mi öldürdün?" dedi Stephane Arcadieyitch. "Çok güzel. Dişi bir ayıymış. Nasıl?" diye devam ederek köylünün elini sıktı. Palto ve elbisesini çıkarmadan bir sandalyeye ilişti. "Palto ve şapkanı çıkar da otur biraz" dedi Levine. "Hayır zamanım yok. Geçerken şöyle bir uğradım." Ama bunları söylemesine rağmen bir saat kadar oturarak Levine ile avcılıktan ve özel sorunlardan konuştu. Köye gittiği zaman "Yabancı ülkelerde ne yaptın anlatsana? Nerelere gittin" dedi Levine'e. "Almanya'da, Prusya'da, Fransa'da ve İngiltere'de kaldım. Büyük şehirlerde değil, sanayi kasabalarında bulundum. Benim için yepyeni olan şeyler gördüm. Bu seyahatten çok memnun kaldım." "Evet, çalışma sorunu nesil çözülmemek istediğini biliyorum senin." "Hayır... Rusya'da çalışma sorunu diye bir sorun yoktur. Rusya'nın sorunu çalışanların toprakla olan ilişkilerinde beliriyor. Onlar için de aynı sorun söz konusu, ama onlar yıkılmış, onları yapmakla biz..." Stephane Arcadieyitch, Levine'in söylediklerini dikkatle dinliyordu. "Evet haklısın" dedi. "Ama benim asıl sevindiğim, neşeli olman,

357

ayılar avlayan, çalışan ve bir şeylerle ilgilenen. Cherbatzky sana garda rastladığını, ölümden başka hiçbir şeyden söz etmeyecek kadar üzgün olduğunu anlatmıştı. Canımı sıkıyordu bu." "Doğrusu Ölüm düşüncesinden kurtulmuş değilim" dedi Levine. "Evet çoktandır ölüyüm ben. Bütün bunlar da saçma sapan işlerden başka bir şey değil. Gerçeği söylüyorum sana. Yaptığın çalışmalara çok değer

veriyorum ama aslında yaşam dediğimiz şeyin küçücük bir gezegenin üzerindeki bir küf zerresinden başka bir şey olmadığını da düşünüyorum. Büyük çalışma, düşünce, iş dediğimiz şeylerin hepsi de toz topraktan başka bir şey değil."

"İyi ama bu düşünceler çok eskiden beri biliniyor dostum."

"Eski, ama bu düşünceyi iyice kavrayınca, insanın gözünde hiçbir şeyin değeri kalmadığını biliyor musun? Bugün olmasa bile yarın öleceğini bildiğin zaman hiçbir şeye önem veremez oluyorsun. Gerçekleştirmiş olduğun ve önem verdiğin bir amacın bile (Şu ayıyı vurmak) önemsiz bir duruma geliyor. İnsan eğlenceyle, avla yaşamını geçiriyor. Ölümü düşünmemek için yapıyor bunu."

Levine dinlerken, Stephane Arcadieitch kibar ve sevgi dolu bir gülüşle gülüyordu.

"Tabii... İşte dönüp dolaşıp benim yaşam anlayışıma geldin. Zevk düşkününü olmamı her zaman eleştirirdin oysa. Ahlakçı dostum, bu kadar sert olma."

"Ama yine de yaşamda önemli olan..." Levine karar veremiyordu. "Bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da yakında hepimizin öleceğidir."

"Niye yakında olsun?"

"Biliyormusun, insan ölümü düşündükçe yaşamda daha az tat buluyor. Ama daha sakın oluyor."

"Sanmam bitiriş her şeyden daha tatlıdır. Neyse gitmem gerekli şimdi" dedi Stephane Arcadieitch. Belki onuncu defa kalkıyordu.358

"Otur biraz daha" dedi Levine. "Ne zaman görüşeceğiz. Ben yarın gidiyorum."

"Seni bize yemeğe davet etmek için gelmiştim. Gelmelisin mutlaka. Kardeşin gelecek, eniştem Karenin de bizde olacak."

"Demek o da burada" dedi Levine. Sonra Kitty hakkında bilgi edinmek istedi. Kışın başında diplomatla evli olan kız kardeşi ile birlikte Petersburg'da olduğunu öğrenmişti. Moskova'ya gelip gelmediğini bilmiyordu. Az önceki düşüncesinden vazgeçti. Kitty hakkında hiçbir şey sormayacaktı. "İster gelsin, ister gelmesin vız gelir bana" dedi.

"Geleceksin değil mi?"

"Tabii..."

"Saat beşte gel. Akşam elbisesi giymene gerek yok."

Stephane Arcadieitch Levine'in yanından çıkıp, yeni şefini görmeye gitti. İç güdülerini onu yanıltmamıştı. Korkunç bir adam olduğu söylenen şef, yumuşak başlı bir insan çıkmıştı. Stephane onun yanında uzun zaman kaldı. Alexis Alexandrovitch'i görmeye gittiği zaman saat dört olmuştu.

Alexis Alexandrovitch sabah kiliseden döndükten sonra sokağa çıkmamıştı. O gün yapması gereken iki işi vardı. Birisi yerli kabilelerin, Moskova'dan geçerek Petersburg'a giden delege heyetini görmek, ikincisi de avukata söz vermiş olduğu mektubu yazmak. Delege heyetini temsil edenler, ödevlerinin neler olduğundan habersiz kimselerdi. Komisyonun önüne çıkıp isteklerini sayıp dökerek hükümetten yardım istemenin doğru olacağını düşünüyorlar ve bazı isteklerinin düşman tarafın yararına olduğunu farkedemiyorlardı. Alexis onlarla uzun uzun konuşup açıklamalar yaptı. Gittikleri zaman oturup Petersburg'a bir

359

mektup yazdı. Bu, delege heyetinin nasıl yönlendirilmesi gerektiğini bildirdi. Bu konuda ona en büyük yardımı Kontes Lidia yapabiliirdi. Kontes delege heyetlerini etkisi altına almakta eşsizdi.

Bu işi bittikten sonra, avukata göndereceği mektubu yazdı. Hiç te-reddüte düşmeden kendisine istediği bütün yetkileri verdiğini ve istediği gibi hareket edebileceğini bildirdi. Karısının evrak çantasından çıkardığı, Wronsky'nin üç mektubunu da gönderdi.

Mektubu kapadığı sırada Stephane Arcadieitch'in ayak seslerini duydu. Stephane, Alexis'in uşağı ile tartışıyor ve kendisinin geldiğinin haber verilmesini ileri sürüyordu.

"Ne olursa olsun" dedi Alexis Alexandrovitch, "Kardeşiyle aramda geçenleri kendisine anlatır, amacımı açıklarım. Böylece niçin yemeğe gelemeyeceğimi de bildirmiş olurum."

Kâğıtları toplayıp dosyasına koyarken, yüksek sesle, "Giriniz" diye seslendi.

Stephane Arcadieitch, uşağa, "Gördünüz mü, bir de evde değil, diye saçmalıyordunuz" dedi. Sonra salonu ilerledi. "Sizi bulduğuma çok sevindim." Neşeli bir şekilde konuşuyordu.

Alexis Alexandrovitch, misafirini buyur etmeden, soğuk bir tavırla, "Davetinizi kabul edemem" dedi.

Alexis Alexandrovitch, karşısındakine, kızkardeşi ile hukuki ilişkilere girmiş bir adam olarak soğuk davranmak gerektiğini anlamıştı. Bunun doğru olacağını düşünmüştü. Ama Stephane Arcadieitch'in neşeli ve iyilik dolu gönlünü hesaba katmamıştı.

Stephane şaşkınlıktan gözlerini faltaşı gibi açtı.

Şaşkınlıkla Fransızca konuşarak, "Niçin gelemezsiniz. Ne var?" dedi. "Ama söz verdiniz. Herkes sizi bekliyor."

"Aramızdaki bağlar ortadan kalkmak üzere olduğu ve kalkması gerektiği için sizin evinizde yemek yiyemeyeceğimi anlatmak istemiştin."360

"Ne? Ne demek istiyorsunuz? Niçin böyle olsun?" dedi Stephane Arcadieitch, gülümseyerek.

"Çünkü, karım olan kızkardeşiniz aleyhine boşanma davası açıyorum. Bu yüzden..."

Ama Alexis sözünü bitirmeden, Stephane Arcadieitch onun beklemediği bir hareket yaptı. İnleyerek bir sandalyeye yığılmıştı.

"Hayır, Alexis Alexandrovitch. Neler söylüyorsunuz?" diye bağırdı. Acı çektiği yüzünden belli oluyordu.

"Söylediğim gerçektir."

"Özür dilerim ama buna inanamıyorum."

Alexis sözlerinin istenilen etkiyi yapmadığını, durumunu açıklamak zorunda olduğunu ve ne söylerse söylesin Stephane Arcadieitch ile arasındaki bağının eskisi gibi kalacağını düşünerek,

"Evet boşanmak gibi acı bir çareye başvurmak zorunda kaldım" dedi.

"Bir tek şey söyleyeceğim Alexis Alexandrovitch. Sizi biliyorum iyi yetişmiş, kibar bir insansınız. Anna'yı da bilirim. (Özür dilerim onun hakkında düşüncemi değiştirecek değilim) iyi, kusursuz bir kadındır. Doğrusu anlayamıyorum bunu. Bir anlaşmazlık olmalı."

"Sadece bir anlaşmazlık olsaydı."

"Evet anladım" dedi Stephane Arcadieitch. "Ama dikkat edin... Acele hareket etmiş olmayasınız. Evet acele hareket etmeyiniz."

Alexis, soğuk bir tavırla, "Hayır acele etmiş değilim" diye yanıt verdi. "Bu konuda kimseden akıl danışmam zaten. Kararımı kesin olarak vermiş bulunuyorum."

"Korkunç bir şey bu... Sizden bir şey rica ediyorum Alexis Ale-xandrovitch. Henüz bir adım atılmış değildir, bu adımı atmadan önce karımı görün bir kere. Onunla bir kere konuşun. Anna'yı bir kardeş gibi sever. Sizi de sever. Olağanüstü bir kadındır. Tanrı aşkı için bu ricamı yerine getirin."

Alexis Alexandrovitch düşünmeye başlamıştı. Stephane Arcadieitch onun sessizliğini bozmadan sevgi dolu gözlerle bakıyordu. "Karımı göreceksiniz değil mi?"

"Bilmiyorum. Bu yüzden sizi görmek istemiyorum. Aramızdaki ilişkinin değişmesi gerektiğini sanıyorum."

"Niye böyle oldu anlamıyorum. Ama bütün bunlardan sonra bana hâlâ dostluk duyduğunuzu, aynı duygularla bağlı olduğunuzu söyleyin bari" dedi Stephane Arcadieitch. "Dedikleriniz doğru olsa bile aramızdaki dostluk ne diye bozulsun. Ne sizi, ne de kardeşimi suçlu çıkaracak değilim. Hadi gelin, karımı görün."

"Soruna aynı açılardan bakıyoruz" dedi Alexis soğuk bir şekilde. "Ama bunu tartışacak değiliz."

"Bugün yemeğe gelin mutlaka. Karımla bu sorunu konuşun. Ne kadar olağanüstü bir kadındır bilirsiniz onu. Yalvarırım size, gelin." "Bu kadar çok istiyorsanız gelirim" dedi Alexis. Konuşmayı değiştirmek için, her ikisini de ilgilendiren bir konu açtı. Stephane Arcadieitch'in yeni şefinden sözetti. Bu genç bir adam olduğu halde birdenbire çok yüksek bir mevkiye yükselmişti.

Alexis Alexandrovitch başlangıçta Kont Anitckin hakkında bir şeyler düşünmemiş, onu sevmemişti. Düşünceleri birbirine uymuyordu. Hele şimdi yenilgiye uğramış bir insan olarak, başarı kazanan Konta karşı korkunç bir nefret duymaya başlamıştı.

Alexis Alexandrovitch, kötülük dolu bir gülüşle, "Gördünüz mü kendisini?" dedi.

"Tabii. Dünkü oturuma geldi. İşinin ustası bir adam gibi görünüyor."

"Evet ama bilgi ve enerjisini yeni bir şey yapmaya değil, yapılmış olan işleri bozmaya çalışarak harcıyor. Bizim hükümetimiz bu kırtasiyecilikten çok çekiyor. Kont bu kırtasiyecilik anlayışının en iyi temsilcilerinden biridir."362

"Onun ne gibi kusurları olduğunu, tuttuğu yolun yanlış olup olmadığını bilmiyorum. Ama insan olarak çok sevimli birisi" dedi Stepha-ne. "Az önce beraberdik. Çok sevdim kendisini. Ona şarap ve portakalla yapılan bir içki tarif ettim. Bu içki serinleticidir bilirsiniz. Kont bunu bilmiyormuş. Evet çok sevimli bir insan."

Stephane Arcadieitch saatine baktı.

"Saat dört olmuş bile. Daha Dolgovuşin'ilere gitmem gerekli. Lütfen yemeğe gelin. Gelmezseniz karım ve ben çok üzeleceğiz."

Alexis Alexandrovitch yorgun ve bezgin bir davranışla,

"Söz verdim geleceğim" diye yanıt verdi.

"Bu hareketinizi beğeniyorum. Pişman olmayacağınızdan eminim."

Paltosunu alıp giderken, uşağın kafasına hafifçe dokundu ve gülerek uzaklaştı.

"Saat beşte. Akşam elbisesi giymeye gerek yok" diye seslendi.

Saat beşi geçiyordu. Bir kısım misafirler geldikten sonra, ev sahibi de çıkageldi. Kapıda karşılaşmış olduğu Serge Konniçef ve Petsof ile birlikte içeri girdi. Oblonsky onların Moskova'nın en gözde iki aydını olduğunu söylördi. Bu iki adam da kafaları ve karakterleri sayesinde herkesin saygısını kazanmışlardı. Birbirlerine de saygı duyan bu iki insanın düşünce ve duygulanı taban tabana zıttı. Bunun nedeni ayrı partilerden olmaları değil, aynı partiden olmalarından dolayıldı. Düşmanları, yine de, onların düşünceleri arasında bir ayrılık olmadığını ileri sürerlerdi. Yarı soyut konularda, düşünce ayrılıklarını ortadan kaldırmak dünyanın en zor işlerinden birisi olduğu için, onlar da birbirlerine hiç kızmadan, zıt düşüncelerini tartışıp dururlardı.

Kapıdan girerken havadan sözödiyorlardı. Stephane Arcadievitç

363

tam bu sırada onlara katılmıştı. Oturma odasında, Prens Dimitrievitç Cherbatzky, genç Cherbatzky, Trovotsin ve Karenin oturmuşlardı.

Stephane Arcadievitç oturma odasında işlerin çok iyi gitmediğini ilk bakışta anlamıştı. Dolly Alexandrovna çocuklarla uğraşmak zorunda kaldığı için misafirleri birbirine kaynaştıramamıştı. Ziyarete gitmiş papaz kanlan gibi oturuyorlar (Prens böyle söylüyordu) ve niçin orada bulunduklarını kendi kendilerine soruyorlardı. Sessizliği bozmamak için aratte/ırada bir iki söz söylüyorlardı. Bu çevrenin biraz yabancıısı olan Trovotsin sudan çıkmış balığa dönmüşü. Stephane Arcadievitç'i görünce gülümsedi. Sanki bu gülümseyişi ile "Beni kötü duruma düşürdün aslanım, hateau du fleurs'de içki içseydik ne iyi olurdu" yaşlı prens yan gözle Karenin'e bakıyordu. Bu politikacıyı özetleyecek cümleyi bulduğı belliydi. Katty kapıya bakıyor ve bütün dikkatini, Levine içeriye girdiğı zaman kızarmak için hazırlık yapmaya çalışıyordu.

Karenin'e sunulmamış olan genç Cherbatzky, sanki onun varlığından habersiz gibi görünüyordu. Stephane Karenin'e baktığı zaman, onun buraya sırf söz verdiğı için geldiğini ve tatsızbir görev yerine getirir gibi olduğunu anlıyordu. Stephane Arcadievitç içeri girdiğı zaman, misafirleri böyle yapay ve soğuk bir hava içine sokmuş olan kimsenin Karenin olduğunu anlamıştı.

Stephane odaya girer girmez, her zaman ileri sürdüğü nedenlerden birisi söyleyerek, misafirlerinden özür diledi. Sonra onları birbirlerine tanıştırdı. Ardından, Serge Kosniçef ile Alexis Alexandrovitç'i Polonya'nın Ruslaştırılması konusunda bir tartışmaya tutuşturdu. Trovot-sinin omuzuna vurarak kulağına gülünç bir şey söyledi ve onu karısı ile yaşlı prensin yanına götürdü. Kitty'e her zamankinden daha güzel olduğunu söyledikten sonra, genç Cherbatzky'i Karenin'e tanıştırdı. Oturma odasının havası birdenbire değişmişti. Herkes konuşmaya baş- ladı. Gelmeyen tek misafir Levine idi.364

Yemek odasına girdiğı zaman Levine ile karşılaştı.

"Geç mi kaldım?"

Stephane arkadaşını kolundan tutarak, "Geç kalmadan edemezsin sen" dedi.

Eldiveni ile üstündeki karları silkeleyen Levine, kıpkırmızı kesilerek, "Çok misafir var mı? Kimler geldi?" dedi.

"Bizim dostlar var... Kitty de içerde. Gel seni Karenin'le tanıştırayım."

Stephane Arcadievitç liberal düşünceli bir insan olduğu halde, birisinin Karenin ile tanıştırılmasının önemli bir şey olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu. Onun için arkadaşına bu olanağı veriyordu. Ama Levine bu övgüyü kavrayacak durumda değildi. Yolda göz-göze gelmeleri ayrı, Kitty'i Wronsky ile gördüğünden beri çok zaman geçmiş olduğunu düşünüyordu. Ama bugün, onun burada karşılaşacağını hissetmişti. Ama heyecanlanmamak için, böyle bir şeyi daha önce sezmiş olduğu gerçeğini düşünmekten kaçınıyordu. Şimdi onun burada olduğunu öğrenir öğrenmez, hem çok korkmuş, hem de sevinmişti. Soluğu kesilmişti sanki. Bir tek söz söyleyemiyordu. "Kitty nasıl acaba?" diye düşündü. Sonra, "Lütfen beni Karenin ile tanıştır" dedi. Bu sözleri korkunç bir çaba göstererek söylemiş ve kesin adımlarla oturma odasına yürümüş, Kitty'i görmüşü.

Kitty eskisi gibi değildi. Arabadan gördüğü zamandan beri çok değişmişti.

Çekingen, korkak bir durumu vardı. Eskisinden daha çekici bir insan olmuştu. Kitty, Levine'i içeri girer girmez görmüşü. Onu bekliyordu zaten. Levine'in gelişine sevinmiş ve sevindiğı için de utanç duymuştu. Levine Dolly'e doğru ilerleyip ona göz ucuyla baktığı zaman üçü de Kitty'nin ağlamak üzere olduğunu anlamışlardı. Kızarmış, sonra tekrar bembeyaz kesilmişti. Dudakları titriyordu. Levine'in ken-

dişine doğru gelmesini bekliyordu. Levine ona doğru ilerleyip söz söylemeden elini sıktı. Kitty, dudaklarının titremesi ve gözlerinin yaşlanmasına rağmen sakin bir sesle;

"Görüşmeydi ne kadar oldu" dedi. Umutsuz bir hareketle onun buz gibi elini sıktı.

Levine mutluluktan gülümseyerek, "Siz beni görmediniz ama ben sizi gördüm" dedi. "Tren istasyonundan Ergushova'ya döndüğünüz sırada gördüm."

"Ne zaman?"

Levine neredeyse hıçkıracağını hissediyordu, "Ergushova'ya gidi-yordunuz" dedi.

"Bu zarif yaratığa kötü şeyler yakıştırmam haksızlık değil mi? Evet, Darya Alexandrovna'nın söylediklerinin doğru olduğuna inanıyorum" diye düşündü.

Stephane Arcadieitch bu sırada onu kolundan tutup Karenin'e doğru götürdü.

"İzin vererseniz..." deyip isimlerini söyleyerek onları tanıştırdı.

Alexis Alexandrovitch soğuk bir şekilde, "Tekrar görüştüğümüze sevindim" dedi.

Stephane Arcadieitch şaşırmıştı. "Daha önce tanıştınız mı?"

"Trende üç saat beraberdik. Ama birbirimizi tanımadık. Daha doğrusu ben tanımadım sanırım" dedi Levine.

"Ne garip... Lütfen bu tarafa" dedi Stephane Arcadieitch, eliyle yemek odasını göstererek.

Karenin, Pestov ve Kosniçef arasındaki konuşma yavaş yavaş sona eriyordu. Kosniçef kendisine özgür bir zekâ oyunu ile tartışıklarının düşüncelerini belli sınırlar gözeterek kabul edebileceğini söyledi.

"Yabancıların Ruslaştırılması için en etkili çare nüfusun artmasıdır" dedi. "Çok çabuk yetiştirmek gerek. Ben ve kardeşim bu bakımdan yanlışlık artık. Evli insanlar, özellikle siz, Stephane Arcadieitch,366

gerçek vatanseverlersiniz. Kaçınıcı numaraya geldiniz?"

Ev sahibine seslenirken gülümsüyor ve şerefine ince bir şarap kadehini havaya kaldırıyordu.

Herkes gülümsedi. Hele Stephane Arcadieitch'in neşesine diyecek yoktu. Masaya oturmuşlardı. Bir peynir parçasını çiğneyip, kadehine şarap dolduran Stephane,

"Evet en iyi yöntem budur" dedi. Sonra Levine'e dönüp, "Bundan biraz vereyim sana, fena peynir değil" diye ekledi. Arkadışın kolunu tutarak, "Hâlâ spor yapıyor musun?" diye sordu. Levine gülümseyerek kolunu büktü, Stephane Arcadieitch, ince kumaşın altından, çelik gibi sertleşen adaleleri hissediyordu.

"Ayı avı yapabilmek içi, insanın çok kuvvetli olması gerektiğini sanıyorum" dedi Alexis Alexandrovitch.

Levine gülümseyerek, "Hayır, bir çocuk bile ayı öldürebilir" dedi. Masaya yaklaşan kadınlara yer vermek için kenara çekildi.

Kitty bir türlü yerinde duramayan yaramaz bir mantarı çatalıyla yakalamaya çalışırken, "Bir ayı vurduğunuzu söylediler" dedi. Sonra küçücük yüzünü Levine'e çevirerek, "Sizin oralarda ayı var mı?" diye ekledi.

Bu sözlerde olağanüstü bir şey yoktu. Ama Levine için onun söylediği her kelime, dudakların her kıvrılışı, her gülüşü anlamlarla dolu gibiydi. Kitty, sanki özür diliyor, ona inanıyor, yakınlık gösteriyor ve onu seveceğini belirtmek istiyordu. Levine mutluluk içindeydi.

"Hayır, Tver Bölgesi'nde avlanıyorduk. Kardeşinizin eniştesiyle oradan gelirken rastlaştım" dedi gülerek.

Sonra, çok neşeli bir şekilde bütün geceyi uykusuz geçirdikten sonra, çok kötü giyinmiş olarak Alexis Alexandrovitch'in kompartımanına nasıl girdiğini anlatmaya başladı.

"Kondüktör, elbiselerim yüzünden beni dışarı atmak istedi. Ama onunla konuşmaya başladığım zaman düşüncesini değiştirdi siz de..."

Arına Karenina

Karenin'e sesleniyordu ama ismini unumuştı, "Evet siz de başlangıçta beni içeri almak istemediniz. Sonra benden yana çıktınız tabii. Buna ayrıca teşekkür ederim."

Alexis Alexandrovitch parmaklarının ucunu mendiliyle silerek, "Yolcuların yerlerini seçmek hakkı, iyice açıklanmış değildir" dedi.

"Siz de benden emin değildiniz. Ama hemen okumuş insanlar gibi konuşarak, elbiselerimin yaptığı kötü etkileri ortadan kaldırdım" dedi Levine neşeli bir şekilde.

Serge İvanovitch hem ev sahipleri ile konuşuyor, hem de kardeşini gözlemekten geri kalmıyordu. "Ne oldu ona? Ne diye günün kahramanı o oluyor?" diye düşündü. Levine'in kendisini sanki kanatlanmış gibi hissettiğini bilmiyordu. Levine, Kitty'nin kendini dinlediğini ve bundan hoşlandığını biliyordu. Onu, bundan başka ilgilendiren bir şey yoktu. Yeryüzünde kendisinden ve Kitty'den başka kimse yoktu sanki. Kendisini, bütün bu Kareninler Oblonskyler'den daha yücelmiş olarak görüyordu.

Stephane Arcadieitch, sanki başka yer kalmamış gibi, Kitty ve Levine'i yanyana oturtmuştu. Yemek çok güzeldi. Uşaklar çok iyi hizmet ediyorlardı. Maddi bakımdan olduğu gibi manevi bakımdan da ziyafet çok başarılı geçiyordu. Konuşmalar çok canlı ve ilgi çekiciydi. Erkekler yemekten kalktıktan sonra bile konuşmaya devam ettiler. Alexis Alexandrovitch'in bile buzlan erimeye başlamıştı. Pestof konuşmalarının sona ermemiş olduğunu söyleyerek tartışmaya devam ediyordu. Alexis Alexandrovitch'e dönerek, "Ben bir milletin sadece nüfusu ile diğerlerini etkisi altına alabileceğini ileri sürmek istemedim" dedi. "Temel düşüncelerin de bu konuda rol oynama-368

diğini kabul ediyorum."

Alexis Alexandrovitch ağır ağır konuşarak, "Bana kalırsa, bu ikisi aynı şeydir. Bu milletin diğerini etkileyebilmesi için daha fazla gelişmiş olması gerekir."

"Evet sorun bu" diye atıldı Pestof.

Petsof konuşurken daima acele eder ve bütün varlığını söylediklerinde dile getirmeye çalışırdı, "Ama gelişmede en ileri olmak ne demektir. İngilizler, Fransızlar, Almanlar en ileri gelişme derecesinde değiller mi? Ama niçin birbirlerini boyundurukları altına almaya çalışmıyorlar. Ren Bölgelerinin Fransızların eline geçtiğini görüyoruz ama bu Almanlar'ın Fransızlar'dan geri olduğunu göstermez ki... Bu sorunun nedeni başkadır sanırım..."

Alexis kaşlarını hafifçe kaldırarak, "En fazla etki eden milletlerin en medeni milletler olduğunu sanıyorum" dedi.

"Pek gerçek medeniyetin dış belirtileri nelerdir?"

Alexis Alexandrovitch, "Bu belirtilerin bilindiğini sanırım" dedi.

Serge İvanovitch, hafifçe gülümseyerek, "Evet bunlar tamamen bilinmektedir. Gerçek kültürün klasik olması konusunda herkes anlaşmaktadır. Ama bu konuda tartışılıp duruluyor" dedi.

"Siz klasikleri seversiniz, Serge İvanovitch, kırmızı şarap ister misiniz?" dedi Stephane Arcadieitch.

Serge İvanovitch, bir çocuğa gülümser gibi yaptı. "Ben belli bir kültür anlayışının taraftarlığını yapmıyorum. Sadece bu işi tartışanların zıt düşüncelerini destekleyecek kanıtlar olduğunu açıklıyorum. Şahsen klasik kültürü severim. Ama bu konuda sonuçlara varacak kadar bilgim yok." Alexis Alexandrovitch'e seslenerek, "Klasik kültürün bilim eğitiminden önce gelmesi konusunda sağlam kanıtlar ileri sürebilecek durumda değilim" dedi.

"Tabii ilimlerin eğitim bakımından çok önemi vardır" dedi Pestof. "Biyolojiyi, astronomiyi, zoolojiyi düşünün."

369

"Düşüncelerinize katılamayacağım" dedi Alexis Alexandrovitch. "Dil sorunları ile uğraşmanın ve bunları öğrenmenin zihnin gelişmesi üzerinde çok büyük etkileri olduğunu kabul etmemiz gerekir. Öte yandan klasik yazarların eserlerinden her zaman bir ahlâk dersi alırız. Oysa para bilimlerinin öğrettikleri çoğu kere günümüze felaket getiren yanlış ve yanıltıcı düşüncelere yol açmaktadırlar."

Serge İvanovitch bir şey söylemek istedi ama Pestof bırakmadı. Kendi düşüncesini savunmaya devam etti. Serge, doğru bir düşüncüyü öne sürecektir insanlara özgü sakinlikle sırasını bekledi.

Sonunda, "Haklısınız, klasik kültürün nihalizmi ortadan kaldıracı bir etkisi vardır. Bu kültür hastalarımıza verdiğimiz bir çeşit hap gibidir adeta" dedi.

Hap sözü üzerine herkes gülümsemeye başladı. Hele Trovotsin kahkahalarla güldü. Az önce dinlediği tartışmada gülünecek bir şey bulmuş olmasından çok hoşlanmıştı.

Stephane Arcadieitch, Pestof u çağırmış olmakla ne kadar doğru hareket etmiş olduğunu anlıyordu. Çünkü konuşma sona erer gibi olunca, Pestof hemen atılarak, başka bir konuyu ele alarak tartışmaya başlıyordu. Serge İvanovitch'in herkesi güldüren sözlerinden sonra, kadınların eğitimi sorununa geçmişti.

Alexis Alexandrovitch, "Önemli olan kadınların toplum yaşamında görev aldıklarında bunları başarıp başaramayacaklarıdır" dedi.

Stephane Arcadieitch "Başaracaklarından eminim" dedi. "Onlar eğitim olanağını ele geçirince görevlerini başaracak duruma gelecekler, bunu şundan anlıyoruz..."

Çoktan beri ağzını açmadan orada oturan Prens, "Peki atasözümüz ne olacak?" dedi. "Onu kızlarımın önünde söyleyebilirim. (Kadının saçları uzun aklı...)"

Petsof hemen atılarak, kızgın bir şekilde, "Zencileri kölelikten serbest bırakmadan önce de böyle düşünüyorlardı" dedi.370

Serge İvanovitch "Benim : şaşıtığım, kadınların üzerlerine yeni görevler almak istemeleridir. Oysa biz

erkekler bu çeşit yeni görevlerden daima kaçınmak isteriz" dedi.

"Görevler haklara bağlıdır" dedi Petsof. "Kuvvet, para, onur, kadınların istediği işte bunlar..."

"Bu benim bir süt nine olmak hakkını aramama ve beni alamadıkları zaman, kadınlara bu iş için para verilmiş olduğunu düşünerek öfkeye kapılmama benzer."

Trovotsin yine kahkahalarda güldü. Alexis Alexandrovitch bütün soğukluğuna rağmen gülmekten alamadı kendini.

"Evet ama bir erkek, çocuğa süt veremez... Oysa bir kadın..." dedi Petsof.

Prens "Yanıyorsunuz, Gemide çocuğunu emziren bir İngiliz erkeği görmüştüm" diye yanıt verdi..

Serge İvanovitch, "Kadın memurların sayısı bu erkeklerin sayısını aşmayacak sanırım" dedi.

Konuşmanın başından beri Macha Tchibisof u düşünen ve bu yüzden Petsof un düşüncelerine yakınlık duyan Stephane Arcadieitch, "Peki ama ailesi olmayan bir kız ne yapsın?" dedi.

Dolly Alexandrovna, ansızın söze karışarak, sabrı tükenmiş bir şekilde, "Böyle bir kadını yakından tanıyınca onun bir ailesi olduğunu ve orada bulacağı görevlerden kaçmış olduğunu anlamakta gecikmezsiniz" dedi.

Peskov kalın sesiyle, "Biz olanlardan değil olması gerekenden söz-zediyoruz" dedi. "Kadınlar özgür olmak için birtakım haklara sahip olmak istiyorlar. Ama günümüzde» hiçbir, şey yapamamanın acısını çekiyorlar sadece."

Prens gene gülünç bir söz söyledi. Trovotsin bir kahkaha attı.

Levine ve Kitty'den başka herkes konuşmaya katılıyordu. Levine, bu adamların, hiç kimseye yaran olmayan bu çeşit tartışmalara girişmelerine şaşıyordu. Kitty, kadınların özgürlüğü sorununu bir hayli düşünmüş, hatta bu konuda kızkardeşi ile tartışmalar bile yapmıştı. Bu konu açılınca onun da ilgilenmesi gerekirdi. Ama Kitty de Levine gibi konuşmaya katılmadı. Levine ile Kitty başbaşa konuşmuşlardı. Bu anlaşma her an onları birbirlerine daha fazla yaklaştırıyordu. Önlerindeki sorun bilinmez geleceğe yaklaştıklarını duyuyorlar, tatlı bir korkuya kapılıyorlardı.

Levine, Kitty'e son olarak onu yolda nasıl görmüş olduğunu anlatıyordu.

"Sabahın erken saatinde gördüm sizi. Belki uyuyordunuz. Veya yeni uyanmıştınız. Anneniz köşede uyuyordu. Hava çok güzeldi. Ben yol boyunca ilerliyordum. Karşıdan gelen dört atlı arabanın kime ait olduğunu anlamaya çalışıyordum. Birden siz geçtiniz. Pencerenin yanında oturmıştunuz. Şapkanızı tutuyor ve bir şey hakkında derin derin düşünüyordunuz."

"Yüzüm gözüm kirli olmalıydı" diye düşündü. Ama Levine'in yüzündeki mutluluk belirtisini görünce iyi bir izlenim bırakmış olduğunu anlayıp kızardı. Gülümsemeye başladı. "Öyle mi, bunları hatırlamıyorum" dedi. Levine Trovotsin'e bakıp "Ne kadar rahatlık ve zevkle gülüyor" dedi.

"Çoktan beri tanıyor musunuz onu?"

"Evet tanıyorum. Zaten onu tanımayan yoktur."

"Tatsız bir adam galiba."

"Tatsız değildir. Bomboş bir adamdır."

"Yanıyorsunuz sanırım. Kendisi hakkında kötü şeyler söylendiğini duydum. Ama çok sevimli tarafları da var. İyi kalpli bir insan olmalı."372

"Onu nereden tanıyorsunuz?"

"İyi tanırım onu" dedi Kitty. "Geçen yıl siz bize geldiğiniz zaman" suç işlemiş birisi gibi konuşuyordu.

"Dolly'nin çocukları kıza-mak olmuşlardı. Trovotsin o zaman gelip Dolly'nin halini görünce ona yardım etti. Evet üç hafta çocuklara dadı gibi baktı."

Dolly'e doğru eğilerek, "Konstantin Dimitrievitch'e Trovotsin'den sözediyordum" dedi.

Kendisinden sözedildiğini anlayıp onlara tatlı tatlı gülümseyen Trovotsin'e bakan Dolly, "Evet çok iyilik yaptı bize" dedi. Levine de ona bakıp bu adamın iyi bir insan olduğunu şimdiye kadar niçin anlamamış olduğunu merak etti.

Kadınların özgürlüğü ile ilgili sorunun yanında, toplantıda bulunan hanımların önünde tartışılmaması gereken sorunlar da ortaya çıkmıştı. Evlilik yaşamında kadınların erkeklerle eşit olmamaları da bu sorulardan birisiydi. Petsof konuşma sırasında bu konuyu ele alır gibi olmuştu ama her seferinde Serge İvanovitch ve Stephane Arcadieitch onu devam ettirmişlerdi.

Masadan kalkıldığı ve kadınların dışarı çıktığı sırada Petsof onları izlememiş, Alexis Alexandrovitch'e seslenerek eşitsizliğin esaslarını anlatmaya koyulmuştu. Ona kalırsa evlilikte eşitsizliğin en güzel anlamı

karısını aldatan erkeğin, kocasını aldatan kadın gibi cezalandırılmamasında ortaya çıkıyordu. Stephane Arcadieyitch bunları duyunca hemen Alexis Alexandrovitch'e bir puro ısmarladı. Alexis Alexandrovitch, "Teşekkür ederim içmem" dedi. Sonra bu konudan korkmadığını anlatmak ister gibi, Petsof'a dönerek soğuk bir şekilde gülümsedi. "Bana öyle geliyor ki, bu sonuç gerçeğin kendisinden ortaya çık-

373

maktadır" diyerek ayağa kalktı, salona gitmek istiyordu. Ama tam bu sırada, Trovotsin, beklenmedik bir şekilde konuşmaya katılarak Alexis Alexandrovitch'e seslendi.

İçtiği şampanyanın ve uzun zamandan beri susmanın etkisi altında kalan Trovotsin en önemli misafir olan Alexis Alexandrovitch'e dönerek, "Vasya Pryatchikov'un ne yaptığını duymuşsunuzdur herhalde" dedi. "Bugün, Tver'de Kvitsky ile düello ederek onu öldürdüğünü söylediler."

Stephane Arcadieyitch eniştesini bir an önce oradan çıkarmak istedi. Ama eniştesi söylenenlerle ilgilenmişti, Trovotsin'e sordu.

"Pryatchikov niçin düello etmiş?"

"Karısı için. Bir erkek gibi hareket etti. Adamı çağırıp öldürmüş."

Alexis Alexandrovitch kaşlarını kaldırarak, "Yok canım" deyip salona geçti.

Dolly onu görünce, "Geldiğinize çok sevindim" dedi. Korku içinde gülümsüyordu. "Sizinle konuşmam gerek, şuraya oturalım."

Alexis Alexandrovitch, kalkık kaşlarının yüzüne verdiği kayıtsızlık anlamıyla, gülümseyerek Dolly'nin yanına oturdu.

"Konuşmamız iyi olacak, zaten sizden izin isteyeceğim. Yarın gi-diyoru, bu yüzden bir an önce otele dönmem gerekiyor."

"Alexis Alexandrovitch" dedi. "Ben size Anna hakkında soru sordum, siz bana yanıt vermediniz, Anna nasıl?"

Alexis Dolly'e bakmadan, "Çok iyi olduğunu sanıyorum, Dolly Alexandrovna" dedi.

"Alexis Alexandrovitch, hakkım olmadığını biliyorum ama özür dilerim. Anna'yı bir kardeş gibi sevdiğimi bilirsiniz. Aranızda neler olduğunu söyleyin bana. Yalvarırım size. Onun yanlışı nedir?"

Alexis Alexandrovitch kaşlarını çattı ve gözlerini kapayarak başını öne doğru eğdi.

"Anna Arcadieyitch'a karşı başkibir tutum takınmanın niçin ge-374

rekli olduğunu kocanız size anlatmıştır sanırım" dedi.

"İnanmıyorum, hayır inanmıyorum buna" dedi Dolly.

Dolly'nin heyecanı Karenin'e de geçmişti. Dolly'nin arkasından, bir tek söz söylemeden geldi. Çocukların ders çalıştığı sıralardan birine oturdular.

Dolly Alexis'in bakışlarını yakalamaya çalışarak, "Evet bunlara inanmıyorum ben, inanmıyorum" dedi.

Alexis, "İnsan gerçeklere inanmak zorundadır, Dolly Alexandrov-na" dedi. Gerçekler kelimesinin üzerinde duruyordu.

Dolly "Peki ne yapmış Anna. Gerçekten ne yapmış?" diye sordu.

"Kocasını aldattı ve görevlerini yerine getirmedi. Ama bunları yaptı" dedi Karenin.

Dolly "Hayır hayır, yanlış olduğunuzdan eminim, bunu yapmış olamaz" dedi.

Alexis Alexandrovitch söylediklerine tamamen inandığını göstermek istiyormuş gibi yalnız dudaklarını hareket ettirerek gülümsedi.

"Bir kadın kocasına bu şekilde hareket ettiğini söylerse kocanın aldanmasına olanak yoktur sanırım" diye yanıt verdi.

"Anna ve günah... Bu iki şeyi birbirine yaklaştıramıyorum. İnanmıyorum buna."

Dolly'nin yüzüne bakarak ve elinde olmadan çenesinin açılmış olduğunu hissederek, "Dolly Alexandrovna, keşke ben de kuşkulananılsaydım" dedi. "Kuşkulandığım zaman çok acı çekiyordum ama bu durumdan daha iyi durumdaydım. Kuşku duyduğum zaman bazı şeylerden ümit kesmemiştim. Oysa şimdi ümit ettiğim hiçbir şey yok. Üstelik her şeyden kuşkulaniyorum. Oğlumdan nefret ediyor ve onun benim çocuğum olmadığını düşünüyorum, çok şanssızım, çok."

"Korkunç bir şey bu. Boşanmaya karar verdiniz mi?"

"Evet kesin olarak karar verdim. Benim için yapacak başka bir şey yoktur."

375

"Yapacak başka bir şey yok mu?" Dolly ağlamaya başlamıştı. "Yapacak başka bir şey yok demeyin."

"Bu işin kötü yanı insanın diğer felaketlerde olduğu gibi (kaybetmek, ölmek) başına geleni sakinlik içinde karşılayabilmek olanağından yoksun olması ve hareket etmek zorunda kalmasıdır. İnsan, içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmak için bir şeyler yapmak zorundadır. Üç kişi bir arada yaşayamaz."

Dolly, "Anlıyorum, iyice anlıyorum" dedi. "Ama biraz beklemelisiniz. Siz bir hıristiyansınız. Onunbaşına neler gelebileceğini düşünmüyor musunuz? Onu bırakırsanız durumu ne olur?" dedi.

"Düşündüm Dolly Alexandrovna, çok düşündüm." Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Gözleri parlıyordu. Dolly bu halini görünce ona adamakıllı acıdı. "Bana gerçeği söyledikten sonra kendisini kurtarabilmesi için ona fırsat verdim. Her şeyi olduğu gibi bıraktım. Bu durumda insan ne yapabilir?"

"Her şeyi yapabilir. Ama boşanmaya kalkışamaz" dedi Dolly.

"Boşanmaktan başka ne yapılabilir?"

"Boşanmak korkunç bir şey. Kimsenin karısı olmayacak. Mahvolmuş bir kadın olacak."

Alexis Alexandrovitch kaşlarını ve omuzlarını kaldırarak, "Ne yapabilirim ben?" dedi. Karısının son hareketini hatırlayınca buz kesildi sanki. Konuşmanın başındaki soğuk tutumunu tekrar takındı. Ayağa kalktı, gitmek için hazırlandı, "Yakınlığınıza çok teşekkür ederim ama şimdi gitmek zorundayım" dedi.

"Bir dakika durun... Onu mahvetmemelisiniz. Dinleyin. Kocam beni aldattığı zaman her şeyi bırakmak hatta kendimi... istiyordum. Ama bu düşüncelerden vazgeçtim sonra. Bu kimin yüzünden oldu biliyor musunuz? Anna'nın yüzünden. Beni o kurtardı. Çocuklarım yetişiyor, kocam tekrar bana döndü. Hatasını onardı. Gittikçe daha iyi bir insan oluyor. Onu bağışladım. Siz de bağışlamalısınız."376

Alexis Alexandrovitch onu dinliyordu. Ama Anna'yla boşanmaya karar verdiği gün duyduğu bütün tiksinti içini kaplamıştı. Isık gibi in- ce bir sesle,

"Unutmak elimden gelmez. Zaten bunun yanlış bir davranış olacağından eminim. Ben bu kadın için her şeyi yaptım ama o bunları hiçe saydı. İnsan nefret eden birisi değil mi, ama bu kadından nefret ediyorum. Bana yaptıklarından çok nefret ettiğim için onu bağışlayamam."

"Senden nefret edenleri seveceksin..." diye mırıldandı Dolly.

Alexis küçümser gibi güldü. Bunu eskiden beri biliyor, ama içinde bulunduğu nefret edenleri sev demişler. "Ama insanın nefret ettiği kimseleri sevmesi mümkün değil. Sizi üzdüğüm için özür dilerim. Herkesin derdi başından aşkın zaten..."

Alexis Alexandrovitch kendisini toparlayarak, ev sahiplerinden izin istedi ve ayrıldı.

Masadan kalktıkları zaman Levine Kitty'nin arkasından gitmek istemişti. Ama bu hareketin, genç kızın hoşuna gitmeyeceğinden korkarak, yemek salonunda kalıp erkeklerle konuşmaya dalmıştı. Bulunduğu yerden, Kitty'nin salonda ne yaptığını göz ucuyla seyreliyordu.

Ona insanlar hakkında iyi şeyler düşüneceği ve herkesi seveceği konusunda vermiş olduğu sözü tutmuştu. Konuşma komünistlere gelmiş Levine hem Petsof'un hem de kardeşinin düşüncelerine katılmamıştı. Aralarındaki anlaşmazlığı yumuşatmak için konuşmuştu. Onun kapıya doğru geldiğini ve gülümseyerek kendisine baktığını başını çevirmeden görüyordu. Kitty Cherbatzky ile birlikte gelmiş, kapının yanında ayakta duruyordu.

Levine ayağa kalkıp ona doğru giderken, "Piyanonun başına geçeceğini sanmıştım" dedi. "Çoktandır müziği özledim."

377

"Hayır sadece, buraya gelmiş olduğunuz için size teşekkür etmek istiyorduk" dedi Kitty, "Ne hakkında konuşuyorlar? Kimsenin kimseyi inandığı yok ki..."

*

"Evet insan karşısındakinin ne demek istediğini anlamadığı için tartışıp duruyor."

Levine tartışan insanların birçok mantık oyunlarına ve zekâ gösterilerine başvurduktan sonra, birbirlerine kanıtlamak istedikleri şeyi başlangıçta bildikleri sonucuna vardıklarını görmüştü. Kitty kaşlarını çatıp, düşündü. Levine'in ne demek istediğini anlamaya çalışıyordu. Sonunda anladığını kanıtlayan bir iki kelime söyledi. Bunlar acemice söylenmiş kelimelerdi ama Levine'in anlatmak istediği şeyi açıkça kavradığını gösteriyorlardı. Levine kardeşinin ve Petsof'un bilgiç konuşmalarından sonra, böyle basit bir konuşmaya ve anlaşmaya geçtiği için sevinç duydu.

Cherbatzky onların yanlarından ayrılıp bir oyun masasının yanına gitti. Tebeşiri eline alıp, masanın yepyeni yeşil örtüsünün üzerine daireler çizmeye başladı.

Kadınların özgürlüğü ile ilgili konuşmalarına tekrar başladılar. Levine Daria Alexandrovna'nın düşüncesine katılıyor, genç kızların evlenmeden önce aile içinde iş yapmalarının doğru olacağını savunuyordu. İddiasına kanıt olarak, hiçbir ailenin bir kadın yardımcısı olmadan işlerini yürütemediğini ileri sürüyordu.

"Hayır" dedi Kitty. Cesareti yüzünden kıpkırmızı kesilmişti. "Bir genç kız bazen, küçük düşmeden ailesi içinde yaşayamaz" dedi. Sözünü bitirmemişti.

Levine "Anlıyorum, sizi anlıyorum" dedi.

Kitty de masanın başına geçmiş, farkında olmadan daireler çizmeye başlamıştı.

"Ooo bütün örtüyü berbat ettim" diye bağırды. Kalkmak ister gibi bir hareket yaptı.378

Levine "O giderse ben ne olacağım" diye düşünerek, tebeşiri eline aldı. "Bir dakika durun, size çoktan beri bir şey sormak istiyordum" dedi.

Kitty tatlı, ama korku dolu gözlerini ona çevirerek baktı, "Lütfen sorun."

"İşte" diyerek şu harfleri yazdı, "B, A, O, D, H, İ, M, O, D, İ" Bu kelimelerle, "Bana olmaz demişsiniz, her zaman için mi olmaz demek istediniz" cümlesini anlatıyordu. Bu harflerden bu karmakarışık cümleyi anlamak olanaksızdı ama Levine Kitty'nin anlayışına güveniyordu. Kitty ona ciddi bir şekilde baktıktan sonra başını yazılara eğdi, arada bir ona bakıyor sanki, "Acaba düşündüğümü mü sormak istiyorsunuz?" diyordu.

Biraz sonra kızarak, "Anladım" dedi.

Levine A harfini işaret ederek "Bu ne demek?" dedi "Asla" demektir. Ama doğru değil."

Levine hemen yazdıklarını silerek, tebeşiri ona verdi ve bekledi. Kitty, D, S, B, T, C; V harflerini yazdı.

Dolly onların ikisine baktığı zaman Alexis Alexandrovitch ile yaptığı konuşmanın kötü etkilerinden kurtulup, neşelenir gibi olmuştu. Kitty çekingen bir şekilde tebeşirlerle bir şeyler yazıyor, Levine eğilmiş ona tatlı tatlı bakıyordu. Levine birdenbire neşelendi. Anlamıştı. Bu harfler "Daha sonra başka türlü yanıt veremezdim."

Genç kıza soru dolu bakışlarını çevirdi, "Yalnız daha sonra mı?" "Evet sadece daha sonra." "Peki şimdi. Şimdi nasıl yanıt verebilirsiniz?" "Öyleyse şunu okuyun. Bunu size her zaman söylemek istemişim." Tebeşirle; O, U, B, T, C, V harflerini yazdı. Bu; "Olanları unutursanız başka türlü yanıt vereceğim" demekti. Levine sinirli parmaklarıyla tuttuğu tebeşiri kırarak şu cümleyi

379

yazdı. "Unutulacak ve bağışlanacak bir şey yok. Sizi her zaman sevdim."

Kitty gülümseyerek ona baktı.

"Anlıyorum" diye mırıldandı.

Levine uzun bir cümle yazdı. Kitty hepsini anladı. "Bu mu?" deyip tebeşiri alarak uzun bir cümleyle yanıt verdi.

Uzun bir süre ne yazdığını anlayamadığı için genç kızın gözlerinin içine baktı. Sonra Levine üç harf yazdı. Kolunun üzerinden yazılanlara bakan Kitty hemen "Evet" diye yanıt verdi.

"Kaçakaç mı oynuyorsunuz?" dedi yaşlı prens. "Tiyatroya yetişmek isterseniz hemen gitmemiz gerekli" diye ekledi.

Levine ayağa kalkarak, Kitty'i kapıya kadar geçirdi.

Harflerle konuşmalarından her şeyi söylemişlerdi. Kitty onu sevdiğini, anne ve babasına yarın Levine'in eve geleceğini söyleyeceğini bildirmişti.

Kitty gidip de Levine yalnız kalınca, ertesi güne kadar geçecek olan zamanı nasıl dolduracağını düşünmeye başlamış ve sanki ölümden korkar gibi korkmuştu. Stephane Arcadievitch bu durumda en iyi arkadaşlık edecek adamdı ama o da bir yere gideceğini söylemişti. Baleye gidiyordu. Levine ona sadece, mutlu olduğunu, kendisini çok sevdiğini ve kendisi için yapmış olduğu iyiliği hiçbir zaman unutmayacağını söylemişti. Stephane Arcadievitch öylesine gülmüştü ki Levine onun söylediklerini kavradığını anlamıştı.

"Desene, henüz ölmek zamanı değil" dedi Levine'in kolunu sıkarak,

"Yok canım" dedi Levine.

Dolly Alexandrovna da onu kapıya geçirirken bakışları ile adeta380

tebrik etmiş ve "Kitty'i tekrar gördüğünüze çok sevindim. İnsan eski dostlarını unutmamalı" demişti. Kardeşi ile birlikte dışarı çıkmıştı.

"Nereye gidiyorsun?"

"Bir toplantıya."

"Peki, seninle ben de geleyim bari. İzin verir misin?"

"Benimle gelecek misin? Tabii gel" dedi Serge İvanovitch gülümseyerek. "Bugün senin neyin var anlamıyorum?"

"Neyim mi var? Mutluyum" diye yanıt verdi Levine. "Aldırmazsın buna değil mi? Söylesene sen niçin evlenmedin?" Serge İvanovitch gülümsedi.

"Çok sevindim. Doğru, çok hoş bir kız..." diye söze başlamıştı.

"Lütfen böyle şeyler söyleme" diye yanıt verdi Levine. "Çok hoş bir kız" deyimini ile Kitty'nin yüceliği arasında bir ilgi göremiyordu.

Serge İvanovitch, katıla katıla güldü. Ender olarak yaptığı bir hareketti bu,

"Neyse, bu durumdan hoşlandığımı söyleyebilirim" dedi.

"Her zaman hoşlanacaksın, her zaman. Başka bir şey yok. Susmalısın" diye yanıt verdi Levine kardeşine.

"Toplantıya gelebilir miyim?"

"Tabii gelebilirsin."

Levine gülmekten geri kalmayarak, "Bugünkü tartışmanız hangi konuda?"

Toplantıya geldiler. Levine toplantı gündemini okuyan kimsenin söylediklerinden hiçbirini anlamadı, ama yüzünden bu adamın çok iyi bir insan olduğunu hissetti. Gündemi okurken sıkılıp utanç duyması bunu gösteriyordu. Tartışma başladı. Konu, yatırılmış birtakım paralar ile döşenmek üzere olan birtakım borular arasındaki oransızlığı ele alıyordu. Serge İvanovitch üyelerden ikisinin sözünü keserek başarı kazanmış bir davranışla yanıt verdiği zaman bir başka üye önünde duran kâğıt parçasınabir şeyler karalayarak ayağa kalktı, önce utangaç bir şekilde konuşmaya başladı. Sonra gittikçe açıldı ve Serge İvanovitch'e

381

çok güzel bir şekilde yanıt verdi. Sonra Sviagevsky (O da oradaydı) çok sağlam düşünceler ileri sürdü. Levine onları dinledi ve kaybolmuş olan bu paraların gerçek bir şey olmadığını, bu adamın aslında birbir-lerine kıymadıklarını, onların dünyanın en iyi ve sevimli insanları olduklarını anladı.

Serge İvanovitch "Nasıl sevdin mi?" dedi.

"Tabii, çok hoşuma gitti. Bu kadar ilgi çekici bir konuşma olacağını düşünememiştim. Doğrusu olağanüstü."

Siagevsky Levine'in yanına gelip onu çay içmeye davet etti. Levine, eskiden bu adamın sevimsiz bir yanı olduğunu düşündüğünü hatırlayarak şaşırdı; çok sevimli bir adamdı bu.

"Çok sevinirim" diyerek, karısının ve baldızının nasıl olduğunu sordu. Garip bir şekilde, Sviagevsky'nin baldızının kendisiyle evlenebileceği düşünüldüğü için, Levine mutluluğundan ona rahatlıkla söze-debileceğini ve bu genç kızın böyle bir iş için biçilmiş kaftan olduğunu düşündü.

Levine işleri hakkında bir yığın soru sordu. Bu sorularıyla sanki Avrupa'da yapılmamış herhangi bir şeyin Rusya'da da yapılamayacağını kanıtlamak istiyordu. Levine buna hiç kızmadı. Hatta Swia-gevsky'e hak verir gibi oldu. Karısı ve baldızını görmekten çok sevindim. Sanki Levine'in başından geçenleri biliyorlar sırf kibarlık olsun diye bir şey söylemiyorlardı. Levine onlarla oturup çeşitli konulardan saatlerce konuştu. Onların canını sıkıldığını ve yatmak zamanının gelmiş olduğunu farketmedi bile.

Sviagevsky esneye esneye arkadaşını kapıya kadar geçirdi, onun bu şekilde davranmasına ve neşesine şaşmıştı. Saat biri geçmişti. Oteline döndü. Tek başına on saat geçirmek zorunda olduğunu düşününce canı sıkıldı. Geceleyin uyumayan ve nöbetine başlamış olan hizmetçi şamdanları yakmış, çıkmaya hazırlanıyordu. Levine ona kalmasını söyledi. Levine, Yegor isimli bu hizmetçiyi daha önce fark etmiş ve382

onun zeki, akıllı, bütün bunlardan daha fazla iyi kalpli bir insan olduğunu kavramıştı.

"Uyumamak zor bir iş olmalı Yegor."

"Alışmak gerek efendim. Bu bizim görevimizdir. Ama bir kişizadenin evinde bu çok kolaydır. Burada yapacak çok iş var."

Yegor'un ailesi ve dört çocuğu varmış, birisi kızmış. Yegor kızının yakında evleneceğini söyledi.

Levine bunu duyunca, uşağa evlilikte en önemli şeyin aşk olduğunu ve aşkla bir insanın mutlu olabileceğini bildirdi. Çünkü mutluluk insanın dışında değil içindeydi.

Yegor, Levine'in söylediklerini dikkatle dinledi, ama iyi efendilerinin yanında çalıştığı zaman hoşnut olduğunu, yeni patronunun bir Fransız olmasına rağmen çok iyi bir insan olduğunu belirtti.

Levine "Evet olağanüstü iyi bir insan" dedi.

"Peki siz Yegor, evlendiğiniz zaman karınızı sevdiniz mi?"

"Tabii, neden sevmemiş olayım?"

O zaman Levine, Yegor'un da heyecanlanmış olduğunu ve en gizli düşüncelerini açığa vurmak üzere olduğunu sandı.

Levine'in heyecanının farkında olan Yegor, "Benim çocukluğum da çok iyi geçmiştir..." diye söze başladı.

Ama tam bu sırada bir zil sesi duyuldu. Yegor ayrılmak zorunda kaldı. Levine akşam üzeri çok az bir şey yemiş. Sviagevskyler'de de-çay içmemişti. Yemek yemeyi düşünecek durumda değildi. Bir gece önce de

uyumamıştı ama uykusuzluğu düşünecek halde de değildi. Buz gibi odasında oturuyor, ama soğuğu duymuyordu. Hatta pencereleri, ardına kadar açmıştı. Saat dörtte koridorda ayak sesleri duyup kapının arasından baktı. Kumarbaz Myaskin kulüpten dönüyordu. Üzgün bir şekilde öksürerek yürüyordu. "Zavallı adamcağız" diye düşündü Levine.
Adama acımişti. Gözleri doldu. Myaskin ile konuşmak ve onu ya-

383

tıstırmak istedi ama sırtında geceliğinden başka bir şey bulunmadığını farkederek bu isteğinden vazgeçti. Açık pencerenin önünde durup dışarıyı seyretti. Saat yediye doğru ziller çalınmaya temizlik yapmaya başlayan hizmetçilerin sesleri duyulmaya başladı. Levine soğuktan donduğunu ancak o zaman hissetti. Pencereyi kapadı, yıkandı, giyindi ve sokağa çıktı.

Sokaklar.hâlâ ıssızdı. Levine, Cherbatzkyler'in evine gitti. Ziyaretçiler kapısı kapalıydı, evde hiçbir hareket görülüyordu. Geri geldi, odasına girip, kahve getirmelerini söyledi. Gündüz hizmetkârı (Yegor gitmişti) kahvesini getirdi. Levine bu adamla da konuşmak istedi. Bir zil sesi duyuldu, adam gitmek zorunda kaldı. Levine, kahve içip bir şeyler yemeye çalıştı. Tekrar dışarı çıkıp dolaşmaya başladı. Cherbatzkyler'in evine geldiği zaman saat dokuza gelmişti. Evdekiler henüz kalkmıştı. Aşçı pazara gitmek için dışarı çıkıyordu. Levine'in daha en az iki saat geçirmesi gerekiyordu.

Bütün, o gece ve gündüz boyunca Levine tamamen şuursuz bir halde yaşamıştı, maddi yaşamın zorunluklarından sanki kurtulmuştu. İki gece arka arkaya uyumadığı, hemen hemen hiçbir şey yemediği halde, kendini her zamankinden çevik ve kuvvetli hissediyordu. Sanki her şeyi yapacak kuvvettaydı. Gerekirse evi bir ucundan tutup havaya kaldırabilirdi. Geri kalan zamanı sokakta geçirdi, saatine ve çevresine bakıp duruyordu.

O sabah gördüklerini bir daha yaşamı boyunca görmedi. Okula'gi-den çocuklar, damlardan sokağa uçan mavimsi kumrular.. Bütün bunlar sanki bu dünyaya ait değillerdi. Bir çocuk yerde duran bir kumruya doğru atılmış, kumru çevresine kar taneleri sıçratarak, havaya fırlatmıştı. Bir pencere açılmış, taze ekmek kokusu ortalığa yayılmıştı. Bu-384

Leo Tolstoy

tün bunlar o kadar güzel şeylerdi ki, Levine sevincinden bağırmişti. Biraz daha dolaştıktan sonra tekrar otele döndü ve masanın başına geçerek saatine bakmaya koyuldu. Saat on biri bekliyordu. Yandaki odada yeni kalktıkları belli olan insanlar öksürüyorlardı. Saatin on bire gelmek üzere olduğunun farkında değillerdi herhalde. Yelkovan dönüşünü tamamladı-. Saat on bir olmuştu. Levine ayağa kalkıp dışarı çıktı. Kapiya çıkar çıkmaz, arabacılar gelip onu götürmek istediler. Bu adamların olup bitenlerden haberleri vardı herhalde, aralarında tartışıyorlar, kimin Levine'i götüreceği konusunda anlaşamıyorlardı. Levine diğer arabacıları kırmamak için onların da arabalarına bineceğini söyleyerek, içlerinden bir tanesini seçti. Cherbatzkyler'in evine çekmesini söyledi. Araba da, atlar da çok güzeldi. Sanki ayaklarını hareket ettirmeden arabayı çekiyorlardı. Arabacı bahçeye girince, gürültülü bir şekilde arabasını durdurttu. Yolcusuna duyduğu büyük saygıyı göstermek için öyle yapmıştı. Cherbatzkyler'in kapıcısının da olup bitenlerden haberi olmalıydı. Gülüşünden ve söylediği sözlerden belli oluyordu bu.

"Çoktandır bizi görmeye gelmemiştiniz, Constantin Dimitrie-vitch" dedi.

"Kalktılar mı?"

"Lütfen içeri girin" dedi uşak. Sonra Levine'in şapkasını almak istediğini farkederek, "Bırakın efendim" diye ekledi. Bu hareketin bir anlamı olmalıydı.

Uşak "Kime haber vereyim efendim?" dedi. /

Levine yanıt verdi, "Prensese, evet Prensese... genç Prensese."

BİRİNCİ CİLDİN SONU